Ebe-No-Pfuasẹ Ishobọ Onogbọ

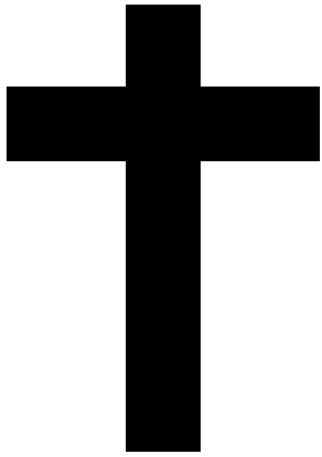

New Testament in Ivbie North-Okpela-Arhe (NI:atg:Ivbie North-Okpela-Arhe)

Ebe-No-Pfuasẹ Ishobọ Onogbọ
New Testament in Ivbie North-Okpela-Arhe (NI:atg:Ivbie North-Okpela-Arhe)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ivbie North-Okpela-Arhe

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.
This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.
You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

- You must give Attribution to the work.
- You do not sell this work for a profit.
- You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.
Printed book ISBN 9789789194797

The New Testament

in Ivbie North-Okpela-Arhe

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.
This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

- You include the above copyright and source information.
- You do not sell this work for a profit.
- You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2019-08-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 25 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022
03be06b0-68fd-500b-b9a9-6bca4b63979a

Contents

iMatiu 1
iMaki 49
iLuku 80
iJọni 129
Ikanya 166
iRoma 212
1 iKọritia 233
2 iKọritia 253
iGalesha 266
Ẹfisha 273
iFilipia 281
iKolosha 286
1 iTẹsalonia 291
2 iTẹsalonia 296
1 iTimoti 299
2 iTimoti 305
iTatọ 309
iFilẹmọ 312
Iburu 314
iJemhisi 330
1 iPita 335
2 iPita 341
1 iJọni 345
2 iJọni 350
3 iJọni 351
iJudu 352
Irọkhasẹ 354

Usomhi Onete oyi iJesu iKirisiti ni IMatiu
Ọ kẹkẹ

Unuẹkpẹ oyi iJesu iKirisiti
(iLuk 3.23-38)

1 Ona o khi akẹkẹ shi ekẹ abi
unuẹkpẹ oyi iJesu iKirisiti Omi iDefidi ni ọ khi Omi Aburaamu o li zẹ.
2 Aburaamu ọ bia Aziki,
Aziki ọ bia iGiekọpu,
IGiekọpu ọ bia iJuda
ali inyọghuo ọli nya.
3 IJuda ọ bia iPẹrẹzi
ali iZẹra, ọkpotso ni ọ bia wẹ,
a lu iTama.
IPẹrẹzi ọ bia Eziriọni.
Eziriọni ọ bia iRamu.
4 IRamu ọ bia Aminadabu.
Aminadabu ọ bia iNashọni,
iNashọni ọ bia iSalimọni.
5 ISalimọni ọ bia iBoazi,
ọkpotso ni ọ bia iBoazi,
a lu iRe-abu.
IBoazi ọ bia Obẹdi
ni a lu inyọli iRutu.
Obẹdi ọ bia iJese.
6 IJese ọ bia iDefidi
ni ọ khi oghie.
IDefidi ọ bia iSolomoni
ni inyọli ọ kpẹ khi ughuẹ Uraya.
7 ISolomoni ọ bia iReobuamu.
IReobuamu ọ bia Abija.
Abija ọ bia Asa.
8 Asa ọ bia iJeoshafati.
IJeoshafati ọ bia iJeoramu,
iJeoramu ọ bia Uzaya.
9 Uzaya ọ bia iJotamu.
IJotamu ọ bia Aazi.
Aazi ọ bia Ezekaya.
10 Ezekaya ọ bia iManasẹ,
iManasẹ ọ bia Amọni.
Amọni ọ bia iJosaya.
11 IJosaya ọ bia iJekonaya
ali inyọghuo ọli nya
ẹghẹghẹ ni a rọ muno
ẹgbọ iZiriẹni ighumha je iBabilọ.*
12 Abi e ke rọ rọte iBabilọ jele,
iJekonaya ọ bia iShalitiẹni.
IShalitiẹni ọ bia IZerubabẹli.
13 IZerubabẹli ọ bia Abiudu.
Abiudu ọ bia Eliakimu.
Eliakimu ọ bia Azori.
14 Azori ọ bia iZadọki.
IZadọki ọ bia Akimu.
Akimu ọ bia Eliudu.
15 Eliudu ọ bia Eliaza.
Eliaza ọ bia iMataani.
IMataani ọ bia iGiekọpu.
16 IGiekọpu ọ bia iJosẹfu,
ni ọ rue iMeli inyi iJesu shi
ni a lu iKirisiti.
17 Rọte ẹghẹghẹ Aburaamu bhale
ẹghẹghẹ iDefidi, e khi agbhotu
igbẹne. Ke rọte ẹghẹghẹ iDefidi
bhale ẹghẹghẹ ni a rọ muno ẹgbọ
iZiriẹni ighumha je iBabilọ, e khi
agbhotu igbẹne. Ke rọte ẹghẹghẹ
iBabilọ bhale ẹghẹghẹ ni a rọ bia
iJesu iKirisiti, e gbo li khi agbhotu
igbẹne ghọ.

Abi a li bia iJesu iKirisiti
(iLuk 2.1-7)

18 Abi a li bia iJesu iKirisiti na.
Neni iMeli inyọli ọ ngeli na iJosẹfu
ni ọọ gue ọli. A bhale ya ẹ khi
iMeli ọọ mẹ ọmọ ni ọ rọte obọ oyi
Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ bhale.† 19 Itobọ
khi iJosẹfu ughuọli, ọ khi ọgbọ ni ọ
guẹ angeli, ọọ sali shi udu khi lọli
ya kuegbe-a ri imeli shi ekẹ, ini lọli
khi yẹghẹ ọlia ukpẹloe agbọ.
20 Abi ọ lii sa ona shi udu, agẹni ọ
bhale deba li alo ẹlena, ọọ li, "IJosẹfu
omi iDefidi, khi ke zẹ ni ulishi o mu
ẹ abi u li ya rue iMeli shi ughuẹ,
irari khi ọmọ ni ọọ mẹ, obọ oyi
Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ ọ te bhale. 21 Ọ
ya bia ọmọ ọmọse, eva ni u ya lu
ọni ọmọ khi iJesu, irari khi ọ ya mie
ẹgbọ eyọli olamhẹ pfuese."‡
22 Eri a mẹ enana ni a rọ bhẹ
ya ẹ khi ingmemhi ni Ẹshinẹgba ọ
rọte unu oyi ọmekẹguele ngme, ni

* **1:11** Li zẹ 2 Ighie 24.14-15; 2 Okhẹ 36.10; iJere 27.20 † **1:18** Li zẹ iLuk 1.27 ‡ **1:21** Li zẹ iLuk 1.31

e bhale ya tsẹ. Ni ọọ, 23 “Ghe khẹ! Ọmueshi ni ọa lẹ deba ọmọse ghue ọ ya ke mẹ ọmọ, ọ bia ọmọ ọmọse, eva oyọli a ya ke lu iManuẹni.”§ Abi ona o ngme khi, “Ẹshinẹgba ọ nu awa la.”

24 Abi iJosẹfu ọ rọ guale, ọ riẹlẹ emini Ọnọmhuẹ ọ mhẹsẹ na li ọ riẹlẹ, ọ rue iMeli ughuẹ abi Ẹshinẹgba ọ gueyẹ ọli. 25 Eri-tsẹ khi iJosẹfu ọa tigbe lẹ deba iMeli, ramhi ni ọ rọ bia ọni ọmọ ọmọse. IJosẹfu ọ lu eva oyi ọni ọmọ, iJesu.*

2

Epfẹse ni e rọte obini ovọ o te ẹ ngale bhale

1 Ẹoli ni a lu iBẹtilẹẹmu obini ekẹ iJudia a bia iJesu shi, ẹghẹghẹ ni oghie ni a lu Erọdu ọ rọ khi oghie. Emọse elẹsingme eghuo e rọte obini ovọ o te ẹ ngale bhale ekẹ iJerusalẹmu. 2 Ee mhila, ee liẹ, “Obo a bia ọni ọmọ ni ọ ya khi oghie ọyi ẹgbọ iJu shi? Irari khi anye she mẹ ukpẹtata oyọli obini ovọ o te ẹ ngale, lọli o zẹ khi anye bhale ni anye ya ga li.”

3 Abi ọni oghie Erọdu ọ rọ suọ ona, egbe ẹa ke sheshe lọli ali ẹgbọ kpa ni e la iJerusalẹmu. 4 Ọ luno ighie eyi ekpodalo-ugamhi nya ali esẹsẹ Ishi eyi iMosisi kugbe. Ọ mhila wẹ, ọọ wẹ, “Obo ẹ khi a ya bia iKirisiti Ọmiepfuese shi?” 5 E gueyẹ ọli, “Ẹoli iBẹtilẹẹmu na ekẹ iJudia lọ.” “Irari khi ighọ emekẹguele e kẹkẹ shi ekẹ khi:

6 “ ‘IBẹtilẹẹmu na ekẹ iJudia,
yẹyẹ u ga khi ọni ọ mu ẹloe nẹ nya
elemhi ẹoli enieẹmhi
ni e la ekẹ iJudia.
Ayẹ oghie ọ te ya lasele,
ni ọ ya ri ẹgbọ iZirẹni
khasẹ odẹ.’ ”*

7 Ighọ oghie Erọdu ọ lu eni emọse eghọ ochi, ọ mhila wẹ, “Ẹghẹghẹ onoghuo a rọ mẹ oni ukpẹtata?” 8 Ighọ ọ ghie wẹ je iBẹtilẹẹmu, ọọ wẹ, “A ke lẹ, a kuegbe-a ya nono ọli. A kha da mẹ ọli ne, a nyenẹ egbe bhale ya gueyẹ mhẹ ni mhi li ya ga li.”

9 Abi e rọ suọ abi Erọdu ọ ngme se, e te aghọ fiẹ lasele. Ighọ e gbo mẹ oni ukpẹtata ni e kpẹ mẹ obini ovọ o te ẹ ngale. O rẹ wẹ khasẹ odẹ ya ramhi ni o rọ migha ukhomhi oni owa ni ọni ọmọ ọ la. 10 Egbe e mema mu wẹ abi e rọ mẹ oni ukpẹtata. 11 Ighọ e lo elemhi oni owa. Abi e rọ mẹ ọni ọmọ ali inyọli iMeli, e wugha e ga li. E khueghie ẹkuẹ ni e tsua-a, e rue igolu ali afu ituale ali oili ituale ni ẹẹ pfie ni e ghalẹ somhi ọli opfa. 12 Ighọ Ẹshinẹgba ọ tse agua yẹ wẹ alo ẹlena e khi gbo nyenẹ egbe ukhokho deba ọni oghie. Itobọ ighọ e rọte odẹ olese ya je apfẹ.

A rue iJesu na je ekẹ iJipiti

13 Abi eni emọse e rọ je se, agẹni ọyi Ọnọmhuẹ ọ gueyẹ iJosẹfu alo ẹlena, ọọ li, “Erọdu ọọ nono ọni ọmọ ọna ni luẹ gbe ọli-a. Rue ọli ali inyọli na je ekẹ iJipiti. La aghọ ramhi ẹghẹghẹ ni mhi rọ ya gueyẹ u rọte aghọ vu.” 14 Obili o bi, iJosẹfu ọ rue ọni ọmọ ali inyọli na je ekẹ iJipiti. 15 Oobọ ọ la ramhi ni oghie Erọdu ọ rọ ghu-a. Eri Ẹshinẹgba ọ riẹlẹ ona ni a rọ bhale ya ẹ khi emini ọmekẹguele ọ ngme khi o bhale ya tsẹ. Ni ọọ, “Ekẹ iJipiti mhi te lu omi mhẹ.”†

Erọdu ọ shi ushi a gbolo eniyẹ enikeke-a

16 Abi Erọdu ọ rọ mẹ khi eni emọse ni e rọte obini ovọ o te ẹ ngale bhale eghọ khi e di luẹ, Elemhi ee bi ọ egbegbọ. Ọ shi ushi a gbolo eniyẹ emọse enikeke ni e la ẹoli iBẹtilẹẹmu ali ẹoli ni e la gasẹ ọlia nya. Eniyẹ rọte ikpe eva tiemhi ekẹ, abi eni epfẹse e gueyẹ ọni oghie ẹghẹghẹ ni e rọ mẹ oni ukpẹtata.

§ **1:23** Li zẹ Aza 7.14; 8.8,10 * **1:25** Li zẹ iLuk 2.21 * **2:6** Li zẹ iMika 5.2 † **2:15** Li zẹ Osia 11.1

17 Abi a li mẹ ọli ena, o ri ungmemhi ni ọmekẹguele iJeremaya ọ ngme bhale ya tsẹ.
18 “A suọ okokokhuẹ
ekẹ iRama,‡
ni o khi oyi eviẹ,
ali eviẹ oya.
IRechẹ ọọ viẹ imi ọli,
Àá yẹsẹ ọli,
ọa zẹ yẹsẹ, irari
khi imi ọli e ghulo-a.”

IJosẹfu ali apfọli e rọte ekẹ iJipiti jele apfẹ

19 Erọdu ọ ghu-a se, agẹni ọyi Ẹshinẹgba ọ bhale deba iJosẹfu alo ẹlena obini ekẹ iJipiti. 20 Ọọ, “IJosẹfu, vule, rue omiẹ ali ughuẹ, a ke je ekẹ iZirẹni irari khi eni ẹẹ nono ni wẹwẹ e gbe ọni ọmọ-a, e she ghuloa.”

21 Ighọ iJosẹfu ọ vule, ọ rue ọni ọmọ ali inyọli, ọ nyenẹ egbe je ekẹ iZirẹni. 22 Eri-tsẹ khi abi iJosẹfu ọ rọ suọ khi Achẹlusi ọ ke shitọ ukpẹkhomhi oyi itali shi ekẹ iJudia, ulishi o mu ọli ọa gbudu je ooboọ, ọ ri ochoghọ ya je obini ekẹ iGalili abi agẹni ọ she kpẹ tse agua yẹ ọli. 23 Ọ ri iNazarẹti mele apfẹ oyọli-a. Irarighọ, ungmemhi ni emekẹguele e ngme, o bhale ya tsẹ. Ni ọọ. “A ya ke lu ọli ọngi iNazarẹti.”§

3

IJọni Ọni ọọ batazi ẹgbọ ọọ tse abọ (iMak 1.1-8; iLuk 3.1-18; iJọn 1.19-28)

1 Ikpe ni e bu e dọsẹ, iJọni Ọni ọọ batazi ẹgbọ ọ lasele shi elemhi ọdagbe ifufu na ekẹ iJudia, ọọ tse abọ. 2 Ọọ liẹ, “A rọte olamhẹ eyẹ ẹ mu pfi irari khi Eghiele oyi Ẹshinẹgba o she ti bhale.”* 3 Ingme oyi iJọni ọna, Azaya ọmekẹguele ọọ ngme abi ọ rọ liẹ,
“Ọgbọ ọghuo ọ la elemhi
ọdagbe ifufu ẹ tsẹsẹ, ọọ liẹ,
‘Bẹ odẹ-a na Ọnọmhuẹ rọte,
bẹ ọli sheshe.’ ”†

4 Itsua ni iJọni ọ rọ sọ, iriria akphẹrẹ a rọ do wẹ. Ọ ri ọgbẹnẹ ẹkuẹ ẹlamhi mu oku. Initso ali oribo e khi eminale eyọli.‡

5 IJerusalẹmu ali ekẹ iJudia ali ẹdẹli ni e mama okẹ iJọdani nya ẹgbọ e rọte e bhale ni e suọ ungmemhi oyọli. 6 Ọ la elemhi okẹ iJọdani batazi ẹgbọ, ee zọnọ olamhẹ eyẹwẹ lasele.

7 Abi iJọni ọ rọ mẹ khi ẹgbọ otu iFarisi ali iSadusi ni e bu e bhale deba li ọ batazi wẹwẹ, ọọ wẹ, “Ẹẹ enyẹ ali imi enyẹ! Ọghuo ọ tse agua yẹ ẹ, a na, khi anasẹmhẹ ọọ bhale ni Ẹshinẹgba ọ ya ghie ghi ẹ?§ 8 A ke ngeli ingeli eni e ya rọkhasẹ khi a she mu pfi. 9 A khi ke sa khi a ya na pfue anasẹmhẹ ini a da liẹ, ‘Aburaamu ọ khi itita anye.’ Itobọ khi Ẹshinẹgba ọ dobẹ ya rọte echẹ ena wolọ eniyẹ lasele na Aburaamu.* 10 A she tọ uze sọ udi ọara. Ọara ni ọa da mọ umọmhi onete ne, a ya khi ọli pfilo erali.†

11 “Amẹ mhi rọ ọ batazi ẹ memena, irari khi a she mu pfi. Ọgbọẹse ni ọọ bhale ikpukhokho oyẹmhẹ, ọ fu dọsẹ mhẹ. Mhi a fẹ futẹ ọni ọ tsua ekuẹ oyọli ekẹ. Lọli ọ ya ri Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ ali erali batazi ẹ. 12 Ọ mu ukpokpo ni a tọ akhuli ni o zẹ epfia sọ mhuẹ obọ oyọli, ni ọ rọ ya ke ghiaghiẹ wẹ, ọ pfie efuẹ ado-a, ashini a la kpishi wẹ. Ọọ ti wẹ gbili shi ashini a ri eminale ẹ shi, eni efuẹ wẹ eghọ, ọ ya ri erali ni ẹa ya pfua ghue tosẹ wẹ-a.”

Abi iJesu ọ li batazi (iMak 1.9-11; iLuk 3.21-22)

13 IJesu ọ ya rọte ekẹ iGalili bhale okẹ iJọdani ni iJọni ọ batazi luẹ.

‡ **2:18** Li zẹ iJere 31.15 § **2:23** Li zẹ iMak 1.24; iLuk 2.39; iJọn 1.45 * **3:2** Li zẹ iMat 4.17; iMak 1.15 † **3:3** Li zẹ Aza 40.3 ‡ **3:4** Li zẹ 2 Ighie 1.8 § **3:7** Li zẹ iMat 12.34; 23.33 * **3:9** Li zẹ iJọn 8.33 † **3:10** Li zẹ iMat 7.19

14 IJọni, ọọ nono ni lọli khu iJesu oni
ibatizi, ọọ iJesu, “Yẹyẹ u kha batazi
mhẹ, sẹ u ke gbo li bhale deba mhẹ
mhi batazi ẹ?”
15 IJesu ọ sọli ọ, ọọ li, “Iiye. Kie
zẹ ni awa lina riẹlẹ ọli ẹghẹghẹ ona,
ni awa mẹ asha ri ọghuẹmhẹ oyi
Ẹshinẹgba gbe akanya pfo.” IJọni ọ
lama shi ọli ọ.
16 A batazi iJesu se, khi ọ lẹsẹ na
rọte elemhi okẹ ngale esọ egele, ọ
mẹ khi idane o khueghie a. Ighọ ọ
mẹ khi Ayẹmhẹ oyi Ẹshinẹgba ọ li abi
anekhukhu tiemhile bhale ya ma li
egbe. 17 A suọ khi uruli o rọte idane
ngme, ọọ li, “Omimhẹ ni mhi nono
ingme oyọli na, ni ọ ri egbe ẹ mu
mhẹ.”‡

4

Imufẹ oyi iJesu
(iMak 1.12-13; iLuk 4.1-13)

1 Ayẹmhẹ ọ rue iJesu je ọdagbe
ifufu ni Ọkphaghiẹ ọ mẹ asha mu
ọli fẹ.* 2 Abi iJesu ọ rọ pfi azumhi
ogbẹlẹ egbhuẹva se, okiamhi oo
gbe ọli. 3 Ighọ Ọkphaghiẹ ọ bhale
deba li, ọọ li, “Ini o khia khi Omi
Ẹshinẹgba u khi, nu eni echẹ ena
ngme ni e mele eminale-a nẹ ni u
le.”
4 IJesu ọọ li, “Ebe-no-pfuasẹ o
ngme ghọ khi:
“ ‘Ọa khi eminale tsẹ,
o ri agbọ a na ọgbọ,
ama ungmemhi ni
o rọte Ẹshinẹgba unu lasele
kpa.’ ”†
5 Ighọ Ọkphaghiẹ ọ rue iJesu je
iJerusalẹmu, ẹọli no pfuasẹ. Ọ rue
ọli ya nga apfiẹpfiẹmhi ashini o
yagha nẹ shi Owa Oyi Ẹshinẹgba ya
migha. 6 Ọọ iJesu, “Ini o khi Omi
Ẹshinẹgba u khi, rọte ukhomhi ana
ji ya tiemhi ekẹkhẹ.” Irari khi Ebe-
no-pfuasẹ o ngme ọli khi:
“ ‘Ẹshinẹgba ọ ya
ri unu na igẹni eyọli
e ri ẹloe shi ẹ egbe
e kpe abọ muẹ,
Ini u khi khi owẹ
shi ẹchẹ.’‡”
7 IJesu ọọ li, “A gbo li kẹkẹ ọ
shi Ebe-no-pfuasẹ khi, ‘Khi mu
Ẹshinẹgba Ọnọmhuẹ ọyẹ fẹ bino.’ ”§
8 Ighọ Ọkphaghiẹ ọ rue iJesu nga
ukhomhi ute ni o lolo yagha, ọ ga
ri eghiele ni e la agbọ ona nya ali
isomhotse oyẹwẹ khasẹ ọli. 9 Ọọ li,
“Ena nya mhi ya rọ nẹ ini u lẹsẹ
nyẹsẹ ukhomhi ga mhẹ.”
10 IJesu ọọ li, “Vu mhẹ alo-a,
Ọkphaghiẹ! Ebe-no-pfuasẹ òó liẹ,
“ ‘Nyẹsẹ ukhomhi na
Ẹshinẹgba Ọnọmhuẹ oyẹ,
lọlighuo kpe wa ke ga.’ ”*
11 Ighọ Ọkphaghiẹ ọ zẹ iJesu obọ,
igẹni e bhale ya kpaghiẹ ọli obọ.

IJesu ọ rọte iGalili gba ikanya
eyọli ekẹ le
(iMak 1.14-15; iLuk 4.14-15)

12 Abi iJesu ọ rọ suọ khi a mu iJọni
shi owa ighumha, ọ nyenẹ egbe je
ẹdẹli iGalili.† 13 Ọa migha iNazarẹti,
ọ je iKapanọmu, ẹdẹli ni o la ukiẹkiẹ
okẹ iGalili ni o la ekẹ iZebulọ ali
iNafutali.‡ 14 Eri a mẹ ena ni a rọ
bhale ya ẹ khi ungmemhi ni Azaya
ọmekẹguele ọ ngme, o bhale ya tsẹ,
ni ọ la liẹ,
15 “Ẹẹ ekẹ iZebulọ
ali ekẹ iNafutali,
ni a la ini a da okẹ iJọdani lase,
IGalili, ni ẹgbọ
iJẹta§ e ngeli, ni o la odẹ ni o je
okẹ oniẹmhi.
16 Ẹgbọ ni e la alo ebili
e ya mẹ ákpá oniẹmhi.
Oni ákpá ọọ ngale na
ẹgbọ ni o li abinẹ khi
eghuli o ti mama wẹ.”*

‡ **3:17** Li zẹ Igbae 22.2; Iwolo 2.7; Aza 42.1; iMat 12.18; 17.5; iMak 1.11; iLuk 9.35 * **4:1** Li zẹ Iburu 2.18; 4.15 † **4:4** Li zẹ iDẹut 8.3 ‡ **4:6** Li zẹ Iwolo 91.11,12 § **4:7** Li zẹ iDẹut 6.16 * **4:10** Li zẹ iDẹut 6.13 † **4:12** Li zẹ iMat 14.3; iMak 6.17; iLuk 3.19-20 ‡ **4:13** Li zẹ iJọn 2.12 § **4:15** Ẹgbọ iJẹta khi ẹgbọ ni e la ekẹ agbọ ona nya ni ẹa khi ẹgbọ iZirẹni. * **4:16** Li zẹ Aza 9.1-2

17 Rọte aghọ vu iJesu ọ rọte tse
abọ kia guele, “Ọgbọgbọ ọ mu pfi,
irari khi Eghiele oyi Ẹshinẹgba o she
ramhi.”†

IJesu ọ lu egbifẹlẹ aane e deba luẹ
(iMak 1.16-20; iLuk 5.1-11)

18 Abi iJesu ọ li kia epfepfẹ okẹ
onieḿhi iGalili, ighọ ọ mẹ iPita ali
Aduru, ọgbọ ali inyọghuo ni e khi
egbifẹlẹ khi e ri aga a gbe ifẹlẹ oni
okẹ-no-khishi. 19 IJesu ọọ wẹ, “A
bhale deba mhẹ khi mhi ya sẹsẹ ẹ
abi a ke lie ke lu ẹgbọ bhale, ocho
ni a rọ ọ gbe ifẹlẹ.” 20 Aghọaghọ e
zẹ aga eyẹwẹ obọ, e deba li.

21 Ọ ke lẹ, ọ mẹ ọgbọ ali inyọghuo,
iJemhisi ali iJọni imi iZebedi khi e
nu itawẹ la elemhi ọkọ okẹ ni e lo,
e rieḷẹ aga oyẹwẹ ẹ rieḷẹ. IJesu ọ lu
wẹ e bhale. 22 Aghọaghọ e lase ọkọ-
okẹ le, e pfi itawẹ shi aghọ, e deba li
vu.

IJesu ọ ri eni ẹẹ ghua ze
(iLuk 6.17-19)

23 IJesu ọ kia asha kpa ekẹ iGalili
ọ la owa ugamhi eyẹwẹ sẹsẹ wẹ
usomhi onete oyi iloghie, ali ọ ri
ẹgbọ ni e mhuẹ ighuamhi ọdọda ze.
24 Ighọ a li suọ eko ọli ushishi iSiria
oghọ nya, ya ramhi khi ẹgbọ e tsua
eni mhuẹ ighuamhi ali anasẹmhẹ
ọdọda, ghe eni e mhuẹ ayẹmhẹ
ọkphaghiẹ ali ughuamhi ni ọọ mu
ọgbọ pfi gbe ali eni e guọghọ-a bhale
deba iJesu. Ọ ga rẹwẹ ze nya.
25 Ighọ ebubu ẹgbọ e rọte iGalili
ali ẹoli iDikapolisi ali iJerusalẹmu,
ekẹ iJudia ali ẹgbọ ni e la ukiẹkiẹ
obinokpọle oyi okẹ iJọdani, e deba
li.

5

Osẹsẹ ni iJesu ọ la esọ ute sẹsẹ

1 Abi iJesu ọ rọ mẹ oni olele ẹgbọ,
ọ ti nga esọ ute dẹnẹ, ọ shitọ. Eniyẹ
odukhokho eyọli e bhale ya shitọ
gasẹ ọli. 2 Ọọ sẹsẹ wẹ, ọọ lie,

3 “Ikhivọsẹ o khi oyi ẹgbọ
ni e lẹsẹ khi
Ẹshinẹgba ọ mhuẹ emhikpa,
wẹwẹ e mhọli obọ shi
Eghiele oyi Ẹshinẹgba.
4 Ikhivọsẹ o khi na ẹgbọ
ni ẹẹ vie,*
Ẹshinẹgba ọ ya yẹsẹ wẹ.
5 Ikhivọsẹ o khi oyi ẹgbọ ni
e ti egbewẹ tiemhile,†
Ẹshinẹgba ọ ya ri
agbọ ona nya na wẹ.
6 Ikhivọsẹ o khi oyi ẹgbọ ni
okiamhi ali okiamẹ
iguẹ-ngeli ọọ gbe,‡
Ẹshinẹgba ọ ya ri
emini ẹ nono na wẹ.
7 Ikhivọsẹ o khi oyi ẹgbọ
ni e mhọli ilẹlemhi na ẹgbọẹse,
Ẹshinẹgba ọ ya
mhọli ilẹlemhi na wẹ.
8 Ikhivọsẹ o khi oyi ẹgbọ
ni e mhọli udu no pfuase,§
e ya mẹ Ẹshinẹgba.
9 Ikhivọsẹ o khi oyi ẹgbọ
ni ẹẹ dua ini opfọmhẹ o la ọ,
Ẹshinẹgba ọ ya lu wẹ imiọli.
10 Ikhivọsẹ o khi oyi ẹgbọ
ni a mu okhọli vule shi ọ
irari khi e da rieḷẹ
emini Ẹshinẹgba ọ nono,*
wẹwẹ e mhọli obọ shi
eghiele oyi Ẹshinẹgba.

11 “Ikhivọsẹ o khi nẹ, ini ẹgbọ e
mu okhọli vule shi ẹ ọ, ẹẹ kiẹ iwali
ẹgbhọli ọdọda mẹ irari khi u mie
mhẹ suọ.† 12 Zẹ ni u ke ghẹlẹ, egbe
ẹẹ muẹ, irari khi eleli oyẹ ni o la
iloghie oo gbẹdi gba. Ina e li mu
okhọli vule shi emekẹguele ọ ni e
kpẹ bhale khẹ.‡

Ugbheli ali ákpá oyi agbọ a khi
(iMak 1.16-20; iLuk 5.1-11)

13 “Eri a li abi ugbheli shi agbọ
ọ. Ini ugbheli o wasẹ oviọlọ oyọli-
a, aa ke tigbe mhọli abi a li ya rọli

† **4:17** Li zẹ iMat 3.2 * **5:4** Li zẹ Aza 61.2 † **5:5** Li zẹ Iwolo 37.11 ‡ **5:6** Li zẹ Aza 55.1-2
§ **5:8** Li zẹ Iwolo 24.3-4 * **5:10** Li zẹ 1 iPit 3.14 † **5:11** Li zẹ 1 iPit 4.14 ‡ **5:12** Li zẹ 2 Okhẹ 36.16; Ika 7.52

gbo mele ugbheli-a. Aa ke rọli ya li emhikhọghuo dọsẹ a ku ọli kua ni a ri awẹ lighi ọli ekẹ.
14 “Eri a li abi ákpá shi agbọ ọ. Owa ni a tọ shi ukhomhi ute ọa ya sheli.§ 15 Aa mẹ ọgbọ ni ọ ya ri ákpá ru se, ọ khukhu ọli shi atalabi. Eri ọ ya ri ochoghọ rue ọli nga asha na keghe, ni o ke mẹ ekẹ ni ẹgbọ ni e la oni owa e ke mẹ ekẹ.* 16 Ighọ zẹ ni ákpá oyẹ o ke gẹ khasẹ ẹgbọ, ni e rọ mẹ ikanya enete eyẹ ni e mẹ asha kuẹghiẹ Ẹshinẹgba ni ọ la iloghie.†

Osẹsẹ abi ishi eyi iMosisi o ngme

17 “A khi dabi khi eri mhi bhale ya shishi Ishi eyi iMosisi ekẹ-a, a khi a dabi khi eri mhi bhale ya shishi emini emekẹguele e sẹsẹ-a. Iiye! Eri mhi bhale ya rẹ wẹ tsẹ. 18 Zẹ mhẹ gueyẹ khi ekẹ ali ukhuli e kha da kie la ọ ne, ukpamhi ingme okhọghuo ọa ya wa Ishi eyi iMosisi-a, ini emini e kẹkẹ wẹ shi ekẹ shi nya ẹa li bhale ya tsẹ.‡ 19 Itobọ ighọ, ọnini ọ da gbe ushi ni o ga shẹ nẹ a nya, ni ọ gbolo ẹ sẹsẹ ẹgbọ e li ighọ ne, lọli ọ ga ya shẹ nẹ nya Eghiele oyi Ẹshinẹgba, ọnini ọ da riẹlẹ wẹ ni ọ gbolo ẹ sẹsẹ ẹgbọ eni ishi eyi Ẹshinẹgba ne, ọ ya khi ọnọfunẹ Eghiele oyi Ẹshinẹgba. 20 Mhi gueyẹ ẹ khi ini iguẹ-ngeli oyẹẹ ọa da dọsẹ iguẹ-ngeli oyi esẹsẹ Ishi eyi iMosisi ali ẹgbọ iFarisi ne, aa ya lo Eghiele oyi Ẹshinẹgba.

Osẹsẹ oyi ingme elemhi ibibi (iLuk 12.57-59)

21 “A suọ khi ẹghẹghẹ ni o dọsẹ khi a gueyẹ eni egbhali, ẹẹ, ‘Khi gbe ugbeli, ọnini ọ da ighọ ne, a ya ri ọli gue ẹzọ.’§ 22 Ama memena mhi gueyẹ ẹ khi ọni ọ da mhuẹ ofu deba inyọghuo ọli ne, a ya rọli gue ẹzọ. Ọni ọ da liẹ inyọghuo ọli, ‘Yẹyẹ ọgbọ afuẹ ọna!’ A ya rue ọli bhale deba enighie. Ọni ọ da lu inyọghuo ọli, ‘Yẹyẹ ọyẹghẹ ọna!’ Ọ ya la okhẹna erali na ilimhi iriẹriẹ.
23 “Ini u mhuẹ isomhopfa ni u wa nono ni u rọ ghi Ẹshinẹgba ukhomhi atẹtẹ, ni u rọ da sato khi inyọghuo ẹ ọ mhuẹ ofu nẹ shi emini u riẹlẹ ọli ne, 24 zẹ oni isomhopfa oghọ obọ shi odalo atẹtẹ, u je apfẹ ni yẹyẹ ali ọni inyọghuo ẹ ni a rọ riẹlẹ, u tigbe bhale ya ri isomhopfa oyẹ na Ẹshinẹgba.
25 “Ini ọbe ẹ ọ rue ẹ lẹ ikọtu, nyanya lema li abi a li la odẹ ẹ lẹ eghọ neni a ramhi aghọ. Ini ọa khi ighọ, ọ ya rue ẹ na ọsọ-ẹzọ, ọni ọsọ-ẹzọ ọ rue ẹ na ọgbanelemhi, ọ rue ẹ ya khukhu shi owa ighumha. 26 Abi o li mhi li gue ọli ẹ yẹ ẹ khi, waa ya rọte aghọ lasele ini u waa li zẹ oko na fiẹ pfo nya.

Osẹsẹ ingme okia

27 “A suọ ẹghẹghẹ ni o dọsẹ khi a liẹ, ‘Khi kia okia.’* 28 Ama memena mhi gueyẹ ẹ khi ọnini ọ da ri ọghuẹmhẹ itsẹbọ bino ọkpotso ne, ọ she kia okia deba ọni ọkpotso elemhi usamhi udu oyọli. 29 Irarighọ, ini o khia khi ẹloe na obita oyẹ o ya zẹ ni u lo owa erẹ, vuọnyọ li pfia, irari khi o ti nẹ ini egbe ẹa gba nẹ ya lo iloghie, dọsẹ khi yẹyẹ nya u lo ilimhi iriẹriẹ.† 30 Ini o khia khi obita oyẹ o ya zẹ ni u pfidọ ya lo owa erẹ, khi ọli pfia. O tinẹ ni u zẹ obọ oghuo ya lo iloghie dọsẹ khi yẹyẹ nya u lo ilimhi iriẹriẹ.‡

Osẹsẹ ipfa ughuẹ-a (iMat 19.9; iMak 10.11-12; iLuk 16.18)

31 “A li ngme ọli shi Ishi eyi iMosisi khi, ‘Ọmọse ọ kha khu ughuẹ ọli, ọ nya ebe ipfa ughuẹ-a na li.’§ 32 Ama memena mhi gue ẹ yẹ ẹ khi, ọni ọ da khu ughuẹ ọli ni o khia khi

§ **5:14** Li zẹ iJọn 8.12; 9.5 * **5:15** Li zẹ iMak 4.21; iLuk 8.16; 11.33 † **5:16** Li zẹ 1 iPit 2.12 ‡ **5:18** Li zẹ iLuk 16.17 § **5:21** Li zẹ Okiali 20.13; iDẹut 5.17 * **5:27** Li zẹ Okiali 20.14; iDẹut 5.18 † **5:29** Li zẹ iMat 18.9; iMak 9.47 ‡ **5:30** Li zẹ iMat 18.8; iMak 9.43 § **5:31** Li zẹ iDẹut 24.1-4; iMat 19.7; iMak 10.4

ọa khi eri ọ kia okia ne, ọ she yẹsẹ ọni ọkpotso mele ọkiokia-a. Ọmọse ni ọ rue ọni ọkpotso ọghọ, eri ọ li kia okia.*

Osẹsẹ irọnga

33 “A gbo li suọ khi a gueyẹ ẹgbọ ena ẹlẹlẹ, ‘A khi da irọnga ni a rọ nga, ama emini u romhi Ọnọmhuẹ rọ nga, khi da ọ, lighọ rọli tsẹ.’† 34 Emini mhi ke gue ẹ yẹ ẹ mena khi, khi ga romhi isheli kpa. Khi romhi idane irari khi oobọ ukpẹkhomhi oyi Ẹshinẹgba o la.‡ 35 Khi gbo li romhi ekẹkhẹ, irari khi lọli khi akphawẹ-nga oyi Ẹshinẹgba. Wẹkhi iJerusalẹmu, irari khi lọli o khi ẹoli oyi Oghie nọ funẹ.§ 36 Khi ga ri ukhomhi oyẹ romhi ishe, irari khi waa ya dobẹ ri ẹtsui oghuo kpe bishi a wẹ khi eri u dobẹ rọli ya pfuasẹ-a. 37 Ungmemhi oyẹ o lẹsẹ migha shi ii, okekhi iiye, emini o da dọsẹ ighọ ne, obọ oyi Ọkphaghiẹ o te bhale.

Khi ri onobe fali ota onobe (iLuk 6.29-30)

38 “A suọ khi a kpẹ ngme ọli, khi, ‘A ri ukpẹloe fata ukpẹloe, ali ẹkọli o fata ẹkọli.’* 39 Ama mena, mhi gueyẹ ẹ, a khi riẹlẹ ọgbọ to ọ ini ọ riẹlẹ ẹ onobe. Ini ọgbọ, ọ lase ẹ esọ obita nyenẹ ona ọgobọ na li gbo lase. 40 Ini ọgbọ ọọ nono ni lọli luẹ ẹzọ, ni lọli rọ mie ẹ awulu oyẹ, bie gbo gueghie oni u sọ kpọkẹ ma ọ nali. 41 Ini ọgbọ ọ ri itoto liẹ u tsua itsua na luẹ imali oghuo, tsua wẹ imali eva. 42 Ini ọgbọ ọ mhila ẹ emhi, rọna li. Ngmomhi na ọni ọ ye ongmomhi deba ẹ.

Mhọli inono na ebe ẹ (iLuk 6.27-28,32-36)

43 “A she suọ khi a liẹ, ‘Nono ingme oyi ọnuzi-ava ọyẹ, u ke biselemhi ọbe ẹ.’† 44 Ama mhi gueyẹ ẹ. Nono ingme oyi ọbe ẹ, u gbo sọ iromhi na eni mu okhọli vule shi ẹ ọ. 45 U kha lina, eri u wa ngeli abi itẹ na iloghie. Irari khi lọli ọ ri ovọ oyọli ẹ to na ẹgbọ ọkhọlọ ali ẹgbọ enete. Ighọ ọ gbo liẹ ruẹsẹ amẹ na ẹgbọ ọkhọlọ abi ọ liẹ ruẹsẹ ọli na ẹgbọ enete. 46 Sẹ u ke li ya mẹ asha mhuẹ eleli obọ oyi Ẹshinẹgba ini u lẹsẹ nono ẹgbọ ni e nono ingme oyẹ? Egbegbi emionoga e lili ẹ lighọ. 47 Ini o khia khi inyọghuo ẹ tsẹ u lẹsẹ ẹ tsẹ, ighe ikhiọda ni o la yẹyẹ ali eni ẹa miesuọ ọ? Eni ẹa miesuọ e lili ẹ lighọ. 48 Itobọ ona, zẹ ni u gba pfo abi Itẹ na iloghie ọ li gba pfo.”‡

6

Osẹsẹ isomhopfa

1 “Guẹ kia ini u khi riẹlẹ iguẹ-ngeli abamẹmhẹ ukpẹloe ẹgbọ. Ini u wa a lighọ, wa a ya mhuẹ eleli obọ oyi Ẹshinẹgba Ita ni ọ la iloghie.*

2 “Ini u ri isomhopfa na ẹgbọ ni ẹa mhuẹ, khi rọli pfi akala ke kiakia, abi eni ẹa miesuọ ẹẹ li elemhi owa ugamhi ali ifuapfẹ. Eri ẹ lighọ ni ẹgbọ e ba kuẹghiẹ wẹ. Abi o li mhi li gue ẹ yẹ ẹ, khi, e she mie eleli eyẹwẹ se. 3 Ama rọna ọni ọ la ọmunu, khi zẹ ni ọgbọẹse ọ lẹsẹ. 4 Ẹghẹghẹ aghọ o khi emhi osheli, ni Itẹ ni ọ la iloghie ni ọọ mẹ emini u riẹlẹ elemhi osheli, ọ ri eleli nẹ.

Osẹsẹ abi a liẹ sọ iromhi (iLuk 11.2-4)

5 “Yẹyẹ o yẹ ini u ya sọ iromhi khi ya riẹlẹ ọli abi eri ugamhi ku alo ni ẹẹ migha epfẹ odẹ ali elemhi owa ugamhi ini ẹgbọ e ba ke mẹ wẹ. Abi o li mhi liẹ gue ọli ẹ yẹ

* **5:32** Li zẹ iMat 19.9; iMak 10.11-12; iLuk 16.18; 1 iKọri 7.10-11 † **5:33** Li zẹ iLẹv 19.12; iNọba 30.2; iDẹut 23.21 ‡ **5:34** Li zẹ iJem 5.12; Aza 66.1; iMat 23.22 § **5:35** Li zẹ Aza 66.1; Iwolo 48.2 * **5:38** Li zẹ Okiali 21.24; iLẹv 24.20; iDẹut 19.21 † **5:43** Li zẹ iLẹv 19.18 ‡ **5:48** Li zẹ iLẹv 19.2; iDẹut 18.13 * **6:1** Li zẹ iMat 23.5 † **6:5** Li zẹ iLuk 18.10-14

ẹ khi e she mhuẹ eleli oyẹwẹ gba se.† 6 Ama ini u ya sọ iromhi, lo elemhi owa oyẹ, u khukhu odẹ, u sọ iromhi ghi Ita ẹ ni ọ la osheli, Itẹ ni ọ la osheli ni ọọ mẹ emini a li osheli, ọ ya ri eleli gba nẹ. 7 Ini u ya sọ iromhi, khi ke riẹlẹ ungmemhi oghuo ngme itingmingmẹ, abi eni ẹa miesuọ ẹẹ li. Eri ẹẹ dabi khi ingmemhi ni e bu dọsẹ Ẹshinẹgba ọyẹwẹ ọ rọ suọ wẹ. 8 Khi li abi wẹwẹ. Itobọ khi Itẹ ọ shẹ kpẹ lẹsẹ emini u wa nono neni u mhila li.

9 “U kha sọ iromhi, ke liẹ:
“Ita anye ni ọ la iloghie,
anye ri ufumhi na
eva oyẹ no pfuasẹ,
10 zẹ ni Omhẹsẹ oyẹ o bhale.
Zẹ ni a riẹlẹ ọghuẹmhẹ oyẹ
ekẹ agbọ abi a liẹ riẹlẹ ọli
obini iloghie.
11 Ri eminale ona
ogbe-namo na anye.
12 Gbe olamhẹ kua na anye,
abi anye liẹ gbe kua
na ẹgbọ ni e lamhẹ shi anye ọ.
13 ‘Khi zẹ ni anye
de pfilo imufẹ,
mie anye pfuese obọ oyi ọkphaghiẹ.’
14 U kha gbekua na eni e lamhẹ shi ẹ ọ, Itẹ na iloghie ọ ya li gbekua nẹ.
15 Ama ini u wa a gbekua na eni e lamhẹ shi ẹ ọ, Itẹ na iloghie ọa ya li gbekua nẹ.‡

Abi a liẹ pfi azumhi

16 “U kha pfi azumhi, khi wushe alo-a shi ukhomhi abi eni ẹa miesuọ ẹẹ li. Eri ẹẹ nyenẹ alo zẹ shi ukhomhi ini ẹgbọ e ba lẹsẹ khi ẹẹ pfi azumhi. Abi o li mhi li gue ẹ yẹ ẹ, e she mhuẹ eleli oyẹwẹ se. 17 Ama u kha pfi azumhi, ri oili shishi ukhomhi rọ dala egbe-a, u pfiono itsu-a shi ukhomhi, 18 ini ẹgbọ e khi lẹsẹ khi azumhi wa pfi. Ama ọni Itẹ ni ọọ mẹ osheli nya ọ ya ri eleli nẹ gbodojo.

Ẹpfue ena obini iloghie
(iLuk 12.33-34)

19 “Khi ti ẹpfue ma leghe na egbe ẹ shi elemhi agbọ ona, ni ifu e la le emhi, ni emhi e la mu ọghuọghuọ-a, ali ni ighiatọ e la dobẹ ẹ do.§ 20 Ochoghọ ti ẹpfue ma iloghie ni ifu ẹa dobẹ la le emhi, ali ni emhi ẹa la mu ọghuọghuọ-a wẹkhi ighiatọ e dobẹ la do. 21 Irari khi asha ni ẹpfue oyẹ o la aghọ udu oyẹ ọọ la.

Ákpá oyi idiegbe
(iLuk 11.34-36)

22 “Ikpamhi alo e khi ákpá ni idiegbe o mhuẹ. Ini ukpẹloe oyẹ o dala, egbe eyẹ nya o khi ákpá. 23 Ama ini alo eyẹ ẹa ti, idiegbe eyẹ nya e khi alo ebili. Ini a ke bhale ya ẹ khi ákpá ni o la idiegbe oyẹ o khi obili, sẹ oni obili o ke bẹshi liẹ gba ramhi shi idiegbe oyẹ!

Ẹshinẹgba ali ẹpfue
(iLuk 16.13; 12.22-31)

24 “Ọgbọkhọghuo ọa dobẹ ya ga ega ava. Eri ọ ya nono ingme oyi ọghuo, elemhi ọnọkpọle ẹẹ bi ọli. Ọ ya ke suọ esọ na ọghuo, ọ ri ukpẹloe gbe ọnọkpọle. Ọgbọ ọa ya dobẹ ga Ẹshinẹgba ali ukpaghọlọ utoghuo.

25 “Onana o zẹ ni mhi rọ gueyẹ u khi ke sa usamhi emini a le ali emini a da, wẹkhi usamhi egbe ẹ emini u ya sọ. Agbọ oyẹ ọa fu dọsẹ eminale? Abi khi eri idiegbe oyẹ ọa fu dọsẹ ode? 26 A bino ipfeli ni e la idane, ẹa rọ kọ wẹkhi eri ẹẹ khiẹsẹ tima shi aka. Ama eri Itẹ na iloghie ọ kie ri ẹloe ẹ khu wẹ. Aa mu ẹloe dọsẹ wẹ? 27 Ọngẹẹ ọnọghuo ọ dobẹ ya ri isamhi ali ayele khi iwakati oghuo kpe ma agbọ oyọli?

28 “Elọ o zẹ ni a rọ ọ sa usamhi ode ni a rọ ọ ku egbe? A bino idodo ni e la ifui ebuli, khi ẹa ya gbe akanya wẹkhi eri ẹ fia ide zu egbewẹ. 29 Ama mhi gueyẹ ẹ khi ashini Oghie iSolomoni ọ mhuẹ ufumhi ramhi, ọa khuẹ akhuẹ

‡ **6:15** Li zẹ iMak 11.25-26 § **6:19** Li zẹ iJem 5.2-3 * **6:29** Li zẹ 1 Ighie 10.4-7; 2 Okhẹ 9.3-6

ramhi udodo okhọghuo ena.* 30 Ini Ẹshinẹgba ọ lina ri ide ku ebuli tsẹ, ni o kha la ọ amo, akọ o to-a, sẹ ọa kẹ liẹ li ri ode ku ẹ? Ẹẹ ẹgbọ ni irudunga oyẹẹ o shẹ. 31 Itobọ ighọ khi ke yele obini u ya mẹ eminale le ali obini u te ya mẹ da, ali obini u te ya mẹ ide ku egbe. 32 Emhi enana eni ẹa miesuọ e na khu, ama Itẹ na iloghie ọ lẹsẹ khi a kha mhọli emhi eghọghọ kpa. 33 Ochoghọ kpẹ zẹ ni Ẹshinẹgba ọ mhẹsẹ shi agbọ oyẹ ne, ni u ri eni omhẹsẹ gbe akanya, khi ọ ya ri emhi enekpọle nya ma ọ nẹ. 34 Irarighọ, khi ke zẹ ni ayele akọ o nasẹ udu amo, akọ o ya sa usamhi egbọli. Ogbẹlẹ ọgbọgbọ o mhuẹ anasẹmhẹ oyọli."

7

Igue ẹgbọ ẹzọ
(iLuk 6.37-38,41-42)

1 "A khi gue ẹgbọ ẹzọ, ini Ẹshinẹgba ọ khi gue ẹ ẹzọ. 2 Irari khi abi u li gue ẹgbọẹse ẹzọ, ighọ Ẹshinẹgba ọ li ya gue ẹzọ oyẹ. Emini u rọ mhẹsẹ na ọgbọẹse a li rọ ya mhẹsẹ nẹ.*

3 "Elọ o zẹ ni u rọ mẹ uku ni o la inyọghuo ẹ ẹloe ni u waa rọ mẹ ufolo ọara ni o pfida ẹ ẹloe? 4 Sẹ u ke liẹ gueyẹ inyọghuo ẹ, 'Zẹ ni mhi rue ẹ uku ẹloe le,' ni yẹyẹ ọyẹ wa a rọ mẹ ufolo ọara ni o pfida ẹ ẹloe? 5 Yẹyẹ ọ ri ugamhi ku alo, kpẹ rue ufolo ọara ni o pfida ẹ ẹloe-a ne neni u tigbe ya mekẹ rue oni o la oyi inyọghuo ẹ ọ-a.

6 "Khi ri emhi ipfuasẹ na ewa. Khi pfi emini o mu ẹloe abi igolu ghi igulu. Eri e ya wu wẹ ekẹ-a, e sọ alo okhọli ghue ẹ.

Mhila, u nono, u kpheli
(iLuk 11.9-13)

7 "Mhila khi a ya rọ nẹ. Nono khi u ya mẹ rue, kpheli obọ odẹ khi a ya khueghie-a nẹ. 8 Irari khi ọni ọ mhila, lọli a rọ ọ na. Ọgbọ ni ọ nono lọli ọ mẹ ẹ rue. Ọni ọ kpheli obọ odẹ, lọli a khueghie-a a na.

9 "Ọngẹẹ ọnọghuo ọ bia ni omiọli ọ ya mhila li ibulẹdi ni ọ ya rue ẹchẹli na li? 10 Ọ kha mhila ẹ afẹlẹ, ẹnyẹ u ya rue na li? 11 Ini ẹẹ ni a khi ẹgbọ ebe a lẹsẹ abi a li ri eminete ẹ na imi ẹ, sẹ Ita ni ọ la iloghie ọ ke bẹshi li ya ri eminete na ẹgbọ ni e mhila li? 12 Irarighọ, abi u nono ni ọgbọ li riẹlẹ deba ẹ, yẹyẹ li ighọ riẹlẹ deba li. Irari khi emini Ushi oyi iMosisi ali emekẹguele e sẹsẹ nya na.†

Odẹ unuẹkpẹ na pfi ali ona gbada
(iLuk 13.24)

13 "Rọ te odẹ unuẹkpẹ na pfi lo. Irari khi odẹ unuẹkpẹ na gbada ali odẹ agbala na gbada o khi odẹ ni o je owa erẹ, ebubu ẹgbọ e rọte ọ. 14 Odẹ ni o je iloghie eri oo riele, odẹ unuẹkpẹ ni a te ẹ je ọ, oo pfi, ama ikuku ẹgbọ e rọte ọ.

Ọara ali ikpamhi eyọli
(iLuk 6.43-44)

15 "A bẹ ekẹ ma emekẹguele ẹgbhọli. Eri e ri ẹkuẹ osumha ku egbe, ama elemhi udu oyẹwẹ, idumhi ni ẹ nyanọ ọgbọ le e khi. 16 Angeli oyẹwẹ o rẹ wẹ ẹ khasẹ emini e khi. Ọkphẹkphẹ ọa ya mọ udumhi olomu, wẹ khi eri ọọ mọ udumhi ọkhua eni. 17 Ọara onete ọọ mọ udumhi onete. Ọara ni ọa ti ọọ mọ udumhi ni ọa ti. 18 Ọara onete ọa ya mọ udumhi ni ọa ti, wẹkhi eri ọara ni ọa ti o dobẹ ya mọ udumhi onete. 19 Ọara kpa ni ọa da mọ udumhi onete ne, eri a ya khi ọli pfia, a tosẹ ọli a.‡ 20 Itobọ ighọ emini emekẹguele ẹgbhọli ẹẹ riẹlẹ, u te ẹ lẹsẹ wẹ.§

Mhi aa lẹsẹ ọni u khi
(iLuk 13.25-27)

21 "Ọa khi ọgbọkpa ni ọọ lu mhẹ, 'Ọnọmhuẹ, Ọnọmhuẹ' ọ ya lo eghiele oyi Ẹshinẹgba, ama ẹgbọ ni ẹ riẹlẹ ọghuẹmhẹ oyi Itamhẹ ni ọ la iloghie.

* **7:2** Li zẹ iMak 4.24 † **7:12** Li zẹ iLuk 6.31 iMat 12.33 ‡ **7:19** Li zẹ iMat 3.10; iLuk 3.9 § **7:20** Li zẹ

22 Ini ẹlẹ iguẹzọ o ramhi, ebubu
ẹgbọ e ya liẹ mhẹ, ‘Ọnọmhuẹ,
Ọnọmhuẹ, anye ẹẹ she ri eva oyẹ mẹ
ekẹ guele, anye ri eva oyẹ khu ẹgbọ
iyẹmhẹ ebe egbe-a, anye gbo gbe
ikanya ọnyaloa ọdọda?’ 23 Ẹghẹghẹ
aghọ mhi ya gueyẹ wẹ gboo, ‘Mhi
aa lẹsẹ ẹ. A vu mhẹ ana le pia, ẹẹ
ẹgbọ ọkhọlọ ena.’*

Ẹgbọ ava ni e tọ owa
(iLuk 6.47-49)

24 “Ọgbọkpa ni ọ da suọ ungmemhi oyẹmhẹ ni ọ da rọli gbe
akanya ne, eri ọ li abi ọgbọ
ọlẹsingme ni ọ tọ owa nga ukhomhi
ẹchẹ. 25 Ini amẹ o riẹ ruẹ, ni
ochikpho o rọ tu, khi akpekpeli o
riẹ li gbe oni owa oghọ, ọa o ya de,
irari khi ukhomhi ẹchẹ a tọ li nga.
26 Ama ọgbọ ni ọ da suọ ungmemhi
oyẹmhẹ ni ọa da rọli gbe akanya
ne eri ọ li abi ọyẹghẹ ni ọ tọ owa
nga ekhashẹ. 27 Amẹ o kha ruẹ, ni
ochikpho o rọ tu, ni akpekpeli o rọ
li gbe oni owa oghọ, oni owa o de
kua, o de udemhi ọsanabẹ.”

28 Abi iJesu ọ rọ ngme se, osẹsẹ
oyọli o ri abọ sha eni e legba.
29 Irari khi eri ọ sẹsẹ ẹgbọ abi ọgbọ
ni ọ lẹsẹ emini ọọ sẹsẹ.†

8

Ọmọse ashọmha
(iMak 1.40-45; iLuk 5.12-16)

1 Abi iJesu ọ rọte ukhomhi ute
tiemhile, ebubu ẹgbọ e bhale deba
li. 2 Ighọ ọmọse ashọmha ọghuo ọ
bhale ya wugha iJesu odalo, ọọ li,
“Ọnọmhuẹ, ini o ghọle ẹ, u dobẹ ya
rẹ mhẹ ze.” 3 IJesu ọ nise obọ-a ti
ọli, ọọ li. “O ghọle mhẹ, khi ọni ọ ze.”
Aghọaghọ ọni ọmọse ọ ze. 4 IJesu ọọ
li, “Khi gueyẹ ọgbọkhọghuo, ama ka
ri egbe ẹ khasẹ ekpodalo-ugamhi
eyi Ẹshinẹgba, ni u riẹlẹ iluasobo ni
iMosisi ọọ a ke riẹlẹ ini a ri ọni efafe
mu pfuasẹ.”*

Irudunga ni ọkhọli-okhuẹ ọ rọkhasẹ
(iLuk 7.1-10)

5 Abi iJesu ọ rọ lo iKapanọmu le,
ọkhọli-okhuẹ ni ọ mhẹsẹ na ekhọli-
okhuẹ egbhuẹshe ọyi iRomu ọghuo ọ
bhale ya lema li ikpaghiobọ. 6 Ọọ li,
“Ọnọmhuẹ, ọni ọọ ga mhẹ ọ ga yẹshi
apfẹ ẹ ghu-a egbegbọ. Eri ọ guọghọ
a.”

7 IJesu ọọ li, “Mhi ya bhale ya rọli
ze.”

8 Ọni ọkhọli-okhuẹ ọọ li,
“Ọnọmhuẹ, iiye, lẹsẹ ngme oni
ungmemhi tsẹ, khi ọni ọọ ga mhẹ
ọ ya ze. Irari khi mhia fu tẹ ni u
wa bhale apfẹ oyẹmhẹ. 9 Mhẹmhẹ
oyẹmhẹ, mhi li mhọli ekhọli-okhuẹ
eni e fu dọsẹ mhẹ, mhi li mhuẹ
elese ni mhia mhẹsẹ na. Mhi kha
gueyẹ ọna ọ ke lẹ, ọọ lẹ, mhiẹ ọlese
ọ bhale, ọ bhale. Mhi khẹ ọni ọọ ga
mhẹ ọ li ona, ọ li ọli.”

10 Abi iJesu ọ rọ suọ emini ọni
ọmọse ọ ngme, abọ e sha li. Ọọ eni
ẹ deba li, “Abi o li mhi li gue ọli ẹ
yẹ ẹ ena khi mhia mẹ irudunga on-
abi onana ghue ekẹ iZirẹni. 11 Mhi
gueyẹ ẹ khi ebubu ẹgbọ e ya rọte
obini ovọ o te ẹ ngale ali obini ovọ o
te ẹ lo eko, bhale ya nu Aburaamu
ali Aziki ali iGiekọpu shitọ ukue na
eghiele na iloghie†. 12 Ama ẹgbọ ni
é khá lá iloghie, a ya pfi wẹ je ekẹ
alo ebili ni e la ke viẹ, ẹẹ le akọ
akọ.”‡ 13 IJesu ọọ ọni ọkhọli-okhuẹ
ọghọ, “Ke je khi o ya ligho nẹ abi u
li mhọli irudunga eghọ.” Ighọ ọni
ọọ ga li ọ ze oni ẹghẹghẹ ni iJesu ọ
la ngme ọli ighọ tee.

IJesu ọ ri ebubu ẹgbọ ze
(iMak 1.29-34; iLuk 4.38-41)

14 Abi iJesu ọ rọ bhale apfẹ oyi
iPita, ọ mẹ khi ọgọ iPita ni ọkpotso
ọ yẹshi khi ọọ ghu ughuamhi iba.
15 IJesu ọ ri obọ ti ọli, eni iba e lase
ọli egbe le. Ọ vule ọ fẹli ọli epfẹse.

* **7:23** Li zẹ Iwolo 6.8 † **7:29** Li zẹ iMak 1.22; iLuk 4.32 * **8:4** Li zẹ iLẹv 14.1-32 † **8:11** Li zẹ iLuk 13.29 ‡ **8:12** Li zẹ iMat 22.13; 25.30; iLuk 13.28

16 Abi ogbọmhi o rọ mu ekẹ, ebubu ẹgbọ e wolọ eni e mhọli ayẹmhẹ ebe ọdọda bhale ghi iJesu. Ighọ iJesu ọ ri ungmemhi unu khu wẹ eni ayẹmhẹ ebe eghọ egbe ku a. Ọ gbo ri eni ẹẹ ghua nya ze. 17 Eri a mẹ enana ni ungmemhi ni Azaya ọmekẹguele ọ ngme o bhale ya tsẹ; Ni ọọ,

“Lọlighuo ọ mie awa umha-ze,
ọ tsua ighuamhi eyawa ya kua.”§

Emini ideba-iJesu-kia o ya mie ọgbọ ọ rue
(iLuk 9.57-62)

18 IJesu ọ mẹ olele ẹgbọ ni e le gasẹ ọli, ọọ e zẹ ni wẹwẹ e da je ukiẹkiẹ obini o kpọle oyi okẹ oniẹmhi iGalili. 19 Ọsẹsẹ Ishi eyi iMosisi ọghuo ọ bhale deba li ọọ li, “Ọsẹsẹ, mhi ya debẹ ke je obiobini wa je kpa.”

20 IJesu ọ sọli ọ, ọọ li. “Inyakọ e mhọli esẹ, ipfeli e mhọli eko, ama Omi Ọgbọ ọa mhọli ashini ọ de ukhomhi ẹ gbe.”

21 Ọmọse olese ni ọ khi ọmọ odukhokho oyọli, ọ lu ọli, ọọ li, “Ọsẹsẹ, zẹ mhẹ kpẹ je apfẹ ya ri itamhẹ ni ọ ghu-a tọ ne.”

22 IJesu ọ sọli ọ, ọọ li “Ke deba mhẹ, zẹ ni eni e ghu-a e ri eni e ghu-a tọ.”

IJesu ọ pfọmhise akpekpeli ukhomhi okẹ oniẹmhi
(iMak 4.35-41; iLuk 8.22-25)

23 IJesu ọ lo elemhi ọkọ-okẹ oniẹmhi, eniyẹ odukhokho eyọli e li lo deba li. 24 Utoghuo-kpe, akpekpeli oniẹmhi oo li oni ukhomhi okẹ oniẹmhi. Ukuku emhi o kpọle dẹnẹ ni oni ọkọ-okẹ oniẹmhi ọa rọ ku luẹ. Ama iJesu ọọ lesẹ-a 25 Eniyẹ odukhokho eyọli e ya guise ọli le, ẹ ọli, “Ọnọmhuẹ, tsumhi anye! Awa ya pfua!”

26 Ọọ wẹ, “Elọ o zẹ ni a rọ lina na ulishi, Eri irudunga oyẹẹ oo na bẹshi shẹ?” Ighọ ọ vule nu oni akpekpeli ngme, oni okẹ o de ma.

27 Abọ e sha ẹgbọ nya ni e la aghọ, e mhila, “Ọgbọ nabisẹ ọnana ọ khi, egbegbi ozughu oyi okẹ oniẹmhi ali akpekpeli e ga suọ esọ ọ na li.”

IJesu ọ ri emọse ava eni e mhọli ayẹmhẹ ebe ze
(iMak 5.1-20; iLuk 8.26-39)

28 Abi iJesu ọ rọ da je ukiẹkiẹ obini o kpọle oyi okẹ oniẹmhi iGalili obini iGadara, emọse ava ni e rọte atalimhi lasele e bhale deba li. Eni emọse ava ena e mhọli ayẹmhẹ ebe ni e yẹsẹ wẹ ngme ni o rẹwẹ nono ingme. Ẹgbọ ẹa ke gbudu rọte oni odẹ dọsẹ. 29 Eni ayẹmhẹ ebe eghọ ni e la eni emọse egbe, e tsẹsẹ utoghuokpe, ẹ ọli, “Elọ e ku anye ali yẹyẹ gbe, yẹyẹ Omi Ẹshinẹgba? Eri u bhale ya nasẹ anye neni oni ẹghẹghẹ o ramhi?”

30 Igulu ni e bu é la epfẹ aghọ le eminale. 31 Ighọ eni ayẹmhẹ ebe eghọ e lema iJesu, ẹ ọli, “Ini u khu anye ya fiẹ, khu anye ya lo eni igulu eghọ egbe.”

32 Ighọ iJesu ọọ, “A ke vu!” Ighọ e lasele ya lo eni igulu egbe. Eni igulu nya e na ya tiemhi esesọ oni ute, ya lo oni okẹ, e ghuloa. 33 Emọse ni e ri eni igulu u kia, e na kua, e je ifui apfẹ ya guele emini a mẹ ali emini eni emọse ni e mhọli ayẹmhẹ ebe e mẹ. 34 Ighọ ẹgbọ ni e la oni ẹọli nya e fiẹ lasele deba iJesu. Abi e rọ mẹ ọli, e lema li ọ kpẹkpẹ ọ lase wẹwẹ ekẹ le.

9

IJesu ọ ri ọmọse ni ọ guọghọ-a ze
(iMak 2.1-12; iLuk 5.17-26)

1 IJesu ọ̀ lo ọkọ-okẹ oniẹmhi, ọ́ da oni okẹ iGalili mu egbe pfi je ukiẹkiẹ obini o kpọle, ọ́ bhale apfẹ oyọli obini iKapanọmu. 2 Emọse eghọ e tsua ọmọse ni ọ guọghọ-a shi iya bhale. Abi iJesu ọ rọ mẹ irudunga oyẹwẹ, ọọ ọni ọmọse ni ọ

§ **8:17** Li zẹ Aza 53.4

guọghọ-a, “Ri obọ shi udu, omimhẹ, a she ri olamhẹ topfa ẹ.”
3 Ighọ esẹsẹ Ishi eyi iMosisi eghuo e nu egbe wẹ ngme, e liẹ, “Ọni ọmọse ọna ọ pfi unu-a!”
4 IJesu ọ lẹsẹ usamhi ni ẹ sa, ọ mhila wẹ, “Elọ o zẹ ni a rọ sa isamhi ebe udu? 5 Onoghuo o kẹlẹ mhẹ ya ngme ọni ọmọse nẹ? Ni mhi liẹ, ‘A she gbe olamhẹ kua nẹ,’ Ali ‘Vule ke kia?’ 6 Ama, ni a rọ lẹsẹ khi Omi Ọgbọ ọ mhuẹ afu elemhi ekẹ agbọ ni ọ rọ gbe olamhẹ kua na ọgbọ.” Ighọ, ọọ ọni ọmọse ni ọ guọghọ-a, “Vule, rue iya oyẹ u ke je apfẹ.”
7 Ighọ ọni ọmọse ọ vule ọọ je apfẹ. 8 Abi eni ebubu ẹgbọ e rọ mẹ ona, abọ e sha wẹ. E kuẹghiẹ Ẹshinẹgba ni ọ ri afu onana na ẹgbọ.

IJesu ọ lu iMatiu ọ deba luẹ
(iMak 2.13-17; iLuk 5.27-32)

9 Abi iJesu ọ rọte aghọ je odalo, ọ mẹ khi ọmionoga ọghuo ni a lu iMatiu, ọ shitọ okholo ni a la miono oga. Ọọ li, “Deba mhẹ.” Ighọ ọ vule deba li.
10 Abi iJesu ọ rọ la owa oyi iMatiu le eminale, emionoga eni e bu elese ali ena olamhẹ e bhale ya ku ma wẹ ọ, e ga nu ọli ali eniyẹ odukhokho eyọli le eminale. 11 Abi ẹgbọ iFarisi eghuo e rọ mẹ ona, e mhila eniyẹ odukhokho eyọli, ẹẹ, “Elọ o zẹ ni ọsẹsẹ oyẹ ẹ ọ rọ nu emionoga ali ena olamhẹ ẹ le eminale?”*
12 IJesu ọ suọ ona, ọọ wẹ, “Ọni ọ toto ọa mhuẹ emini ọ ri ọbo ẹ li, ama ọni ọ́ọ́ to ọọ ye apfẹ ọbo. 13 A ka wẹna emini a ri ona ngme, ikhi, ‘Ọa khi iluasobo e ghọle mhẹ, ama isomhelemhi’ Ọa khi ẹgbọ eni e pfuasẹ ne mhi bhale ya lu e mu pfi, ama ẹgbọ ena olamhẹ.”†

Omhila oyi ingme azumhi
(iMak 2.18-22; iLuk 5.33-39)

14 Eniyẹ odukhokho eyi iJọni Ọni ọọ batazi ẹgbọ, e bhale deba iJesu, e mhila li, “Elọ o fẹ zẹ khi anye ali ẹgbọ iFarisi, khi anye ẹ pfi azumhi ni eniyẹ odukhokho eyẹ ẹa rọ pfi?”
15 IJesu ọọ wẹ, “Emọle ọmọse ni ọọ rue ọmueshi ọnọgbọ e famhi ya mhuẹ iyese udu-a ini ọni ọọ rue ọmueshi ọ kie la wẹ iteva? Ẹghẹghẹ ọọ bhale ni a rọ ya rue ọni ọmọse ni ọọ rue ọmueshi ọnọgbọ iteva oyẹwẹ vu, ẹghẹghẹ aghọ e rọ tigbe ya ke pfi azumhi.
16 “Ọgbọ ọa ya gbẹla ode onogbọ toma onodiọ, ini a mẹ ghọ, onodiọ oghọ o ya nyanọ-a toma onogbọ, o fia esẹ ni o ke fu nẹ shi ọ. 17 U kẹ neta khi eri ọgbọ ọ ya ku onyọ onogbọ kulo akpaba ẹkuẹ ẹlamhi onodiọ,‡ ini a mẹ ghọ, eri oni akpaba o ya vẹ-a, oni onyọ o ku kua, oni akpaba onyọ o li opfu-a. Onyọ onogbọ a ku ẹ shi akpaba onogbọ, ẹghẹghẹ aghọ, oni onyọ ali oni akpaba onyọ e ga migha.”

Ọmọ ọmueshi ni ọ ghu-a ali ọkpotso ni ọa ze
(iMak 5.21-43; iLuk 8.40-56)

18 Abi oni ungmemhi o kie la iJesu unu, ọkhẹmhuẹ iJu ọghuo ọ bhale ya wugha li odalo, ọọ li, “Kpẹkpẹ bhale ya ri obọ ti omimhẹ ni ọ lẹsẹ ghu-a, ni ọ guale.” 19 Ighọ iJesu ọ vule deba li vu, eniyẹ odukhokho eyọli e li deba li.
20 Ighọ ọkpotso ọghuo ni ọlia e she ku ọli egbe ramhi ikpe igbẹva ọ rọte ukhokho ti mama iJesu, ọ ri obọ ti ọli esọ ode. 21 Itobọ khi ọ she ngme ọli shi udu khi, “Mhi kha da lẹsẹ ri obọ ti iJesu ode tsẹ ne, mhi ya ze.”
22 Ighọ iJesu ọ mu egbe nyenẹ, ọ mẹ ọli, ọọ li, “Kpotso khi ke zẹ ni ulishi o muẹ irudunga ni u mhuẹ o she rẹ ze.” Aghọaghọ ọni ọkpotso ọ ze.
23 Abi iJesu ọ rọ ramhi owa oyi ọni ọkhẹmhuẹ, ọ bhale ya ẹ khi ẹgbọ e la aghọ. Ee viẹ ọni ọmueshi ni ọ ghu-a eghọ. Aghọ oo li nyoghoo. 24 Ọ gueyẹ ọgbọkpa ọ lase aghọ le,

* **9:11** Li zẹ iLuk 15.1-2 † **9:13** Li zẹ iMat 12.7; Osia 6.6 ‡ **9:17** Akpaba oyi ẹkuẹ ẹlamhi ẹgbọ iJu e ku onyọ ọ shi.

khi ọni ọmueshi ọa ghu ne khi eri ọ lesẹ-a. Eni ẹgbọ e suọ ungmemhi ni ọ ngme, ee gia li. 25 Eni ẹgbọ e fiẹ je olase se, iJesu ọ lo elemhi oni owa, ọ mu ọni ọmueshi obọ, ọni ọmueshi ọ vule. 26 Okeke oni ingme ona o gbhiaku asha kpa oni ẹdẹli.

IJesu ọ khueghie ezalo ava alo-a

27 IJesu ọ ke rọte aghọ vu je odalo, ezalo ava e deba li. Ee tsẹsẹ lema li, e liẹ ọli, "Mhuẹ isomhelemhi na anye, omi iDefidi."

28 Abi iJesu ọ rọ lo elemhi oni owa, eni ezalo ava e bhale deba li. Ọ mhila wẹ, "A miesuọ khi mhi ya dobẹ rẹ ẹ ze?"

Ẹ kẹ ọli, "Guẹguẹguẹ."

29 Ighọ iJesu ọ ri obọ ti wẹ alo, ọọ wẹ, "Alo eyẹ ẹ e khueghie-a abi a mhuẹ irudunga." 30 Ikpamhi alo eyẹwẹ e khueghie-a. IJesu ọ tse agua yẹ wẹ e khi gueyẹ ọgbọkhọghuo emini a mẹ. 31 Ama asha ni e ramhi kpa, eri e gueyẹ ẹgbọ, e gue ingme oyi iJesu yẹ ẹgbọ asha kpa.

IJesu ọ ri ungmenu ze

32 Eni emọse e vu, a tsua ọmọse ọghuo ni ọ mhuẹ ayẹmhẹ ebe bhale, ni ọa li ngme unu. 33 IJesu ọ khu ọli oni ayẹmhẹ ebe oghọ egbe ya lase, ọni ọmọse ọ ngme. Abọ e sha ọgbọkpa e liẹ, "Anye ẹa kpẹ mẹ ingme onana ghue ekẹ iZirẹni."

34 Ama ẹgbọ iFarisi e liẹ khi oghie ọyi iyẹmhẹ ebe ọ ri ekpabọ na li. Lọli o zẹ ni ọ rọ dobẹ ẹ khu ẹgbọ ayẹmhẹ ebe egbe-a.§

Egbikanya eyi Ẹshinẹgba ẹa bu

35 IJesu ọ kia la ẹoli khi ẹoli sẹsẹ ungmemhi oyi Ẹshinẹgba elemhi owa ugamhi eyẹwẹ, ọ tse abọ usomhi onete oyi Eghiele oyi Ẹshinẹgba. Ọ ri ẹgbọ ni e mhuẹ ighuamhi khi ighuamhi i ze.* 36 Abi ọ rọ mẹ eni ebubu ẹgbọ, elemhi wẹ e lala li irari khi udu oyẹwẹ ọa sheshe itobọ khi ẹa mhọli ọni ọọ kpaghiẹ wẹ obọ, abi isumha ni ẹa mhuẹ ọrẹwẹkia.† 37 Ọ gueyẹ eniyẹ odukhokho eyọli, "Oni ikhiẹsẹ oo gbẹdi gba, ama khi eni ẹ khiẹsẹ wẹ, ẹa bu." 38 "A sọ iromhi, ni Ẹshinẹgba ọni ọ mhuẹ ikhiẹsẹ, ni ọ ghie eni e ya khiẹsẹ oni ikhiẹsẹ fiẹ lasele."‡

10

IJesu ọ ghie ighiusomhi na kẹẹ ogbava eyọli fiẹ
(iMak 3.13-19; iLuk 6.12-16)

1 IJesu ọ lu eniyẹ odukhokho ogbava eyọli kugbe. Ọ ri afu na wẹ, e ke ya khu iyẹmhẹ ebe ọdọda ẹgbọ egbe-a, e gbo ri ẹgbọ ni e mhuẹ ighuamhi ọdọda ke ze.

2 Eva eyi eni ighiusomhi na kẹẹ ogbava na. Ọni ododẹ khi ISamọ ni a gbolo o lu iPita, ali inyọghuo ọli, Aduru. IJemhisi ali inyọghuo ọli ni a lu iJọni ni e khi imi iZebedi. 3 IFilipu ali iBatolomiu. ITọmọsi ali iMatiu ni e khi emionoga. IJemhisi omi Afeusi ali iTadiusi. 4 ISamọ ni ingme o ghọ mu egbe ali iJudasi Isikarọti ni ọ ri iJesu dẹ.

Usomhi ni a ghie eni etuogbava
(iMak 6.7-13; iLuk 9.1-6)

5 IJesu ọ ghie eniyẹ odukhokho ogbava ena fiẹ, ọ tse agua yẹwẹ, ọọ wẹ, "A khi je ẹoli oyi ẹgbọ iJẹta wẹkhi ẹoli na ekẹ iSameria. 6 Ochoghọ a lẹ deba ẹgbọ iZirẹni ni e li abi isumha ni e waa. 7 Abi a liẹ ke lẹ, a ke tse abọ usomhi ona-yẹwẹ, a liẹ wẹ, 'Eghiele oyi Ẹshinẹgba o she ti bhale.' 8 A ri ẹgbọ ni e mhuẹ ighuamhi ze, a ri eni e mhuẹ efafe ze, a guise eni e ghu-a le, eni e mhuẹ ayẹmhẹ ebe, a khu wẹ ẹwẹ egbe lasele. Afuẹ a ri eni ekpabọ ena na ẹ, a rẹ wẹ kpaghiẹ ẹgbọ obọ afuẹ, a khi mie ifata shi ọ. 9 Abi

§ **9:34** Li zẹ iMat 10.25; 12.24; iMak 3.22; iLuk 11.15 * **9:35** Li zẹ iMat 4.23; iMak 1.39; iLuk 4.44 † **9:36** Li zẹ iNọba 27.17; 1 Ighie 22.17; 2 Okhẹ 18.16; Ezik 34.5; iMak 6.34 ‡ **9:38** Li zẹ iLuk 10.2

a liẹ lẹ ena, a khi tsua ukpaghọ okhọghuo shi ọmọ-emhi. 10 A khi tsua ẹkuẹ pfi sọ, wẹkhi itsua na rọ sọ elese, wẹkhi ekuẹ ni a sọ, wẹkhi ukpokpo na rọ a to ọkpọ, irari khi asha ni ọgbọ ọ la gbe aghọ ọ te ẹ le.*

11 “Ẹoli oni a da bhale kpa, a kushi ayi ọgbọ nọ da kpẹ abọ mie ẹ, ramhi ẹghẹghẹ ni a ya rọte aghọ vu. 12 Neni a ya sọ ukhomhi owa okhọghuo, a kpe liẹ, ‘Opfọmhẹ o la oni owa ona.’ 13 Ini ẹgbọ ne la oni owa e kpe abọ mie ẹ, opfọmhẹ oyẹẹ o ka nu wẹ la, ama, ini ẹa mie ẹ, opfọmhẹ oyẹẹ o gbo nyenẹ deba ẹ. 14 Ini a bhale ẹoli, khi ẹgbọ ne la oni ẹoli ẹa da kpe abọ mie ẹ ne, a kpe abọ ọ-a na wẹ ini a te ọ fiẹ lase.† 15 Ogbẹlẹ iguẹzọ, mhi gueyẹ ẹ khi Ẹshinẹgba ọ ya mhọli isomhelemhi na ẹgbọ iSodomu ali iGomora dọsẹ oni ẹoli ogho.‡§ 16 A sato khi eri mhi ghie ẹ fiẹ lase abi isumha ne la ifuabọ idumhi. Irarighọ, a zẹ ni a lẹsẹ ingme abi ẹnyẹ, ama a mhuẹ ikuegbe-a abi anekhukhu.*

Okhọli ni a ya mu vule shi ẹ ọ (iMak 13.9-13; iLuk 21.12-17)

17 “A mu egbe ẹ tsukẹ, irari khi ẹgbọ e ya mu ẹ bhale ikọtu, odalo egbhali ni ẹẹ sọ ẹzọ. E gbe ẹ itali elemhi owa ugamhi eyẹwẹ. 18 E ya ri itobọ eva oyẹmhẹ muno e bhale deba igọvunọ ali enighie, ni a gue usomhi onete oyẹmhẹ yẹ wẹ. A gbo pfi ọtsẹlẹ oyẹmhẹ yẹ ẹgbọ iJu ali ẹgbọ iJẹta. 19 A khi yele abi a ya ngme ali abi a ya sọ wẹ, ini e muno ẹ bhale agbala ẹzọ. Irari khi emini a ya ngme o ya bhale unu oyẹ ẹ ẹghẹghẹ ni a nono ọli shi. 20 Irari khi ingmemhi ni a ya ngme, ẹa ya khi eyẹ ẹ. Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ oyi Ẹshinẹgba ni ọ khi ita ẹ, ọ ya ri ungmemhi ni a ke ngme shi ẹ unu.†

21 “Ẹghẹghẹ na ngme ena, ẹgbọ e ya ri inyọghuo wẹ bhale ni a gbe-a, ita eniyẹ e wolọ imi wẹ bhale na gbolo-a, ighọ eniyẹ e li ya rue itawẹ bhale na gbe-a.‡ 22 Ẹgbọ kpa e ya ke biselemhi ẹ shi irari oyẹmhẹ. Ama ọgbọ ni ọ da mu irudunga oyọli mhuẹ ramhi ukpẹsẹ ne, lọli a ya mie pfuese.§ 23 Ini a la asheghuo mu okhọli vule shi ẹ ọ, a na je ẹoli olese. Mhi zẹ ẹ lẹsẹ khi, aa ya gbe akanya ona pfo ne ekẹ iZirẹni neni Omi Ọgbọ ọ nyenẹ egbe ẹ bhale.

24 “Ọmọ odukhokho ọa lẹsẹ dọsẹ ọga ọyọli, wẹkhi eri ọni ọọ ga ọgbọ ọ ya fu dọsẹ ọga ọyọli.* 25 Ọmọ odukhokho ọ dobẹ ya li abi ọga ọyọli, ọni ọọ ga ọgbọ ọ ya dobẹ li abi ọga ọyọli. Ini a lu ọdapfẹ iBezebọ, sẹẹ a ke bẹshi ẹ lu eni e la oni ọmhuẹ-apfẹ oyọli.†

Ọni a ya ke na ulishi oyọli (iLuk 12.2-7)

26 “Itobọ ighọ a khi zẹ ni ulishi o mu ẹ irari khi aa mẹ emini a gba khukhu ni ọa ya khueghie a, wẹkhi eri a mẹ emini o sheli ni ọa ya lasele.‡ 27 Emini mhi gueyẹ ẹ ẹliyọsẹ a ngme ọli lasele ini ogbe o gbe-a. Ungmemhi ni a bẹna gueyẹ ẹ, a la ukhomhi owa ngme ọli lase ni ẹgbọ e suọ gboo. 28 A khi na ulishi ẹgbọ ni o khia khi idiegbe e lẹsẹ dobẹ ya gbe-a, ni ẹa dobẹ ya pfuse ọgbọ ayẹmhẹ-a. Ama a na ulishi oyi Ẹshinẹgba nọ kha gbe-a se ọ gbo mhuẹ ekpabọ rọ ya pfuse ayẹmhẹ-a elemhi ilimhi irieriẹ. 29 U lẹsẹ khi ukpaghuo a ri ipfeli otuava dẹ? Ama aa mẹ ọngẹwẹ ni ọ ya ghu-a ni Ẹshinẹgba ọa ya lẹsẹ. 30 Ẹshinẹgba ọ she leli egbegbi itsu ni e la ẹ

* **10:10** Li zẹ 1 iKọri 9.14; 1 iTimo 5.18 † **10:14** Li zẹ Ika 13.51 ‡ **10:15** Li zẹ iMat 11.24; Igbae 19.24-28 § **10:15** Li zẹ iLuk 10.4-12 * **10:16** Li zẹ iLuk 10.3 † **10:20** Li zẹ iMak 13.9-11; iLuk 12.11-12; 21.12-15 ‡ **10:21** Li zẹ iMak 13.12; iLuk 21.16 § **10:22** Li zẹ iMat 24.9,13; iMak 13.13; iLuk 21.17 * **10:24** Li zẹ iLuk 6.40; iJọn 13.16; 15.20 † **10:25** Li zẹ iMat 9.34; 12.24; iMak 3.22; iLuk 11.15 ‡ **10:26** Li zẹ iMak 4.22; iLuk 8.17

ukhomhi nya. 31 Itobọ ighọ, a khi
zẹ ni ulishi o mu ẹ, irari khi a mu
ẹloe dọsẹ ipfeli ni e bububu.

Eni e migha na iJesu ali eni e kie ọli
(iLuk 12.8-9)

32 “Ọgbọ ni ọ da gue ungmemhi
oyẹmhẹ yẹ ẹgbọ ne, mhi ya li gue in-
gme oyọli ye Itamhẹ ni ọ la iloghie.
33 Ama ọnini ọ da la ukpẹloe ẹgbọ kie
mhẹ, mhi ya li kie ọli ukpẹloe oyi
Itamhẹ na obini iloghie.§

IJesu ọa ri opfọmhẹ bhale ama okemhi
(iLuk 12.51-53; 14.26-27)

34 “A khi sa khi opfọmhẹ mhi rọ
bhale ekẹ agbọ. Mhi aa rọ opfọmhẹ
bhale, ama ọgbhọrọ. 35 Eri mhi
bhale ya to okhuẹ na
“ ‘Ọmọse ali itali,
ọkpotso ali inyọli,
ọsamọ ali inyọdọli.
36 Unuẹkpẹ oyi ọgbọ,
ebe ọli e la.’*
37 “Ọgbọ ni ọ da nono ingme oyi
ita okekhi inyọ dọsẹ ingme oyẹmhẹ
ne, ọa ya dobẹ khi ọmọ odukhokho
ọyẹmhẹ. Ọgbọ ni ọ da nono in-
gme oyi omi ọli dọsẹ mhẹ ne, ọa ya
dobẹ khi ọmọ odukhokho ọyẹmhẹ.
38 Ọgbọ ni ọa da kpha apfida oyọli
tsua ni ọ ke deba ẹtẹ-awẹ oyẹmhẹ
ne, ọa ya dobẹ khi ọmọ odukhokho
ọyẹmhẹ.† 39 Ọni ọ da mu agbọ oyọli
mhuẹ gagaga ne, o mema ya de ọli
obọ-a, ama ọni rue agbọ oyọli obọ-
a shi ekẹ itobọ oyẹmhẹ ne, ọ ya mẹ
eleli agbọ oyọli.‡

Eleli
(iMak 9.41)

40 “Ọgbọ ni ọ da kpe abọ mie ẹ
ne, mhẹmhẹ ọ kpe abọ mie. Ọni
ọ da kpe abọ mie mhẹ, ọni ọ ghie
mhẹ ọ kpe abọ mie.§ 41 Ọgbọ ni
ọ da kpe abọ mie ọmekẹguele ọyi
Ẹshinẹgba ne, ọ ya mhuẹ isomhopfa
onayi ọmekẹguele. Ọni ọ da kpe abọ
mie ọgbọ ni ọ pfuasẹ ne irari khi ọ
da khi ọgbọ ni ọ pfuasẹ, ọ ya mhuẹ
eleli oyi ọgbọ ni ọ pfuasẹ. 42 Ini
ọgbọkhọghuo ọ diẹ amẹ ni e pfọmhẹ
na ẹgbọ eni ẹa mu ẹloe ena da ne,
irari khi e da khi eniyẹ odukhokho
eyẹmhẹ, mhi gue ọ yẹ ẹ guẹguẹguẹ
khi eleli oyọli ọa ya de ọli obọ a.”

11

IJesu ali iJọni Ọni ọọ batazi ẹgbọ
(iLuk 7.18-35)

1 Abi iJesu ọ rọ gueyẹ eniyẹ
odukhokho ogbava eyọli emini e ya
riẹlẹ se, ọ je ẹoli ni e la ekẹ iGalili
ya sẹsẹ, ọ gbolo tse abọ oni usomhi
onete.
2 Abi iJọni Ọni ọọ batazi ẹgbọ
ọ rọ la owa ighumha suọ ikanya
ni iKirisiti ọọ gbe, ọ ghie eniyẹ
odukhokho eyọli ghi ọli, 3 E lẹ ya
lina mhila li. “Yẹyẹ u khi ọni iJọni
ọ ngme khi ọ ya bhale, abi anye ri
ẹloe shi ekẹ ke khẹ ọgbọ ọlese?”
4 IJesu ọ sọ wẹ ọ, ọọ wẹ, “A nyenẹ
egbe ya gueyẹ iJọni emini a suọ ni
a mẹ. 5 Ezalo ẹẹ khueghie alo-a, eni
e guọghọ awẹ-a, e vule ẹẹ kia, a ri
eni e mhuẹ ighuamhi ẹkuẹ idiegbe
ọdọda ze, elesọ ẹẹ suọ esọ, ẹgbọ ni
e ghu-a, a guise wẹ le. A gbolo ẹ
tse abọ usomhi onete yẹ ẹgbọ eni
ẹa mhuẹ.* 6 Ikhivọsẹ o khi na ọgbọ
ni ọa mhọli akhọkhọmhẹ shi ingme
oyẹmhẹ!”
7 Eniyẹ odukhokho eyi iJọni ee vu
se, iJesu ọọ ngme ingme oyi iJọni
khasẹ eni e legba. Ọ mhila wẹ, ọọ.
“Abi a rọ fiẹ je ọdagbe ifufu ni a rọ
ya bino iJọni, ọgbọ nabisẹ a dabi khi
a ya mẹ? Ebuli ifulọ ni akpekpeli ọ
pfi ẹ nga pfi ẹ tiemhi a dabi khi a
ya mẹ? 8 Ini ọa khi ighọ shọ, elọ a
dabi khi a ya mẹ abi a rọ fẹ fiẹ lase?
Ọmọse ni ọ sọ itsua eni e somhi otse
a sa khi a ya mẹ? Iiye o! Ẹgbọ eni

§ **10:33** Li zẹ 2 iTimo 2.12 * **10:36** Li zẹ iMika 7.6 † **10:38** Li zẹ iMat 16.24; iMak 8.34; iLuk 9.23 ‡ **10:39** Li zẹ iMat 16.25; iMak 8.35; iLuk 9.24; 17.33; iJọn 12.25 § **10:40** Li zẹ iMak 9.37; iLuk 9.48; 10.16; iJọn 13.20 * **11:5** Li zẹ Aza 35.5-6; 61.1

ẹẹ sọ itsua eni e somhotse, apfẹ oyi
oghie ẹẹ la. 9 Elọ a fẹ fiẹ lase khi a ya
mẹ shọ? Ọmekẹguele? Guẹguẹguẹ,
ama mhi gueyẹ ẹ, ọni ọ gbo fu dọsẹ
ọmekẹguele a mẹ. 10 IJọni ọ khi ọni
ọgbọ ni Ebe-no-pfuasẹ o ngme in-
gme oyọli, ni Ẹshinẹgba ọ la liẹ,

“ ‘Mhi ya kpẹ ghie aghiusomhi
ọyẹmhẹ ralo nẹ,
ni ọ ya khueghie odẹ-a nẹ.’†

11 Abi o li mhi li gue ọli yẹ ẹ khi,
iJọni ọ fu dọsẹ ọgbọkpa ni ọ la agbọ
ona ghue, ama, ọgbọ ni ọ ga kpọkẹ
nya obini Eghiele oyi Ẹshinẹgba, ọ
fu dọsẹ ọli. 12 Rọte ẹghẹghẹ oyi iJọni
Ọni ọọ batazi ẹgbọ ya ramhi ogbe
na amo, Ẹshinẹgba ọ te ẹ ri ikakabọ
mhọli omhẹsẹ oyọli shi agbọ oyi
ẹgbọ, ama ikakabọ ẹgbọ e ke rọ ọ
lo ọ. 13 Irari khi emekẹguele nya ali
Ishi eyi iMosisi, e mẹ guele shi ekẹ
ramhi ẹghẹghẹ oyi iJọni.‡ 14 Ini a ya
lama shi ọ, iJọni ọ khi ọni Elaja ni
ẹ khi ọ ya nyenẹ egbe bhale.§ 15 A
mhọli esọ, a suọ emini mhia gueyẹ
ẹ, ni a rọli gbe akanya.

16 “Elọ mhi ri agbhotu ona ya
khọkhọ? Eri e li abi ikuku eniyẹ ni
e shitọ epfepfẹ oki ni e lu egbe wẹ,

17 “ ‘Anye pfi ofele na ẹ,
aa lama gbe ishimhi,

anye to uwolo

ni a rọ viẹ olimhi shi ẹ ọ,
ama aa lama viẹ.’

18 Abi iJọni ọ rọ bhale, eri ọọ pfi
azumhi, ọa lama da onyọ, irarighọ
ẹgbọ e liẹ khi, ‘Ayẹmhẹ Ọkphaghiẹ
oo nasẹ ọli.’ 19 Ama Omi Ọgbọ
ọ ke bhale, ọọ le ọọ da, ẹgbọ kpa
e kẹ liẹ khi, ‘Ọgbọ unu-emhi ali
ọdonyọ ọ khi, ni ọ nu emionoga
ali ena olamhẹ ẹ mu ọmọle.’ Em-
ini Ẹshinẹgba ọọ riẹlẹ, o ri ilẹsingme
oyọli ẹ khasẹ.”

Emini ẹọli ni ẹa lama mu pfi ẹẹ mẹ
(iLuk 10.13-15)

20 Ighọ iJesu ọ li zẹ ẹmuẹbe na
ẹgbọ ni e la ẹọli ni ọ la gbe ikanya
ọnyaloa ebubu eyọli, itobọ khi ẹa
mu pfi, ọọ li. 21 “Epfua o khi nẹ,
iKorazi! Epfua o khi nẹ, iBẹtisaida!
Irari khi ini ikanya ọnyaloa ni a gbe
ifui ẹọli eyẹ ẹ khi a li gbe wẹ iTai
ali iSidọni lọ, e kha she viẹ osoli
na egbewẹ shi olamhẹ eyẹwẹ, e te
olamhẹ eyẹwẹ mu pfi agbọagbọ.*
22 Ama mhi gueyẹ ẹ khi, o ya somhi
iTai ali iSidọni egbe dọsẹ ẹ, ogbẹlẹ
isọ-ẹzọ 23 Yẹyẹ iKapanọmu, eri a
nono ni a ya yasẹ ẹ nga idane
ramhi irarogbe? Iiye o! Eri a ya
pfi ẹ tiemhi ọọkẹ ilimhi iriẹriẹ. Irari
khi ini ọnyaloa ni a gbe khasẹ ẹ khi
a gbe wẹ ekẹ iSodomu lọ, o kha la
ọ ramhi amo.† 24 Ama mhi gueyẹ ẹ
khi o ya somhi iSodomu egbe dọsẹ
ẹ, ogbẹlẹ isọ-ẹzọ.”‡

Bhale deba mhẹ ni u mhọli
iyẹmhẹa
(iLuk 10.21-22)

25 Ẹghẹghẹ aghọ iJesu ọ liẹ, “Ita,
Ọnọmhuẹ, ni ọ mhuẹ ekẹ ali ukhuli,
mhi tsẹ uwegbe khi emini u rọ sheli
na eguebe, ali eni e fialo-a, khi
u rẹwẹ khasẹ ẹgbọ ni ẹa mu ẹloe.
26 Ighọ, Ita, ina o li ghọle ẹ shi.

27 “Itamhẹ ọ she ri emhikpa nga
mhẹ obọ. Ọgbọkhọghuo ọa la ọ, ni ọ
lẹsẹ ọni Ọmọ, sẹ ni Ita. Ọgbọkhọghuo
ọa la ọ ni ọ lẹsẹ Ita sẹ ni ọni Ọmọ, ali
eni ọni Ọmọ ọ lama ri ọni Ita khasẹ.§

28 “A bhale deba mhẹ, ẹẹ nya
ni a tsua itsua ni ẹẹ khọsẹ ẹ, mhi
ya ri iyẹmhẹa na ẹ. 29 A ri egbe
mie emini mhiẹ a ke riẹlẹ, a rọte
obọ oyẹmhẹ wẹna, itobọ khi mhii
pfọmhẹ gba, ali khi udu oyẹmhẹ o
mhọli iriegbe-tiemhile, ni a mhuẹ
iyẹmhẹa.* 30 Irari khi emini mhia

† **11:10** Li zẹ iMala 3.1 ‡ **11:13** Li zẹ iLuk 16.16 § **11:14** Li zẹ iMala 4.5; iMat 17.10-13; iMak 9.11-13 * **11:21** Li zẹ Aza 23.1-18; Ezik 26.1--28.26; iJọẹ 3.4-8; Emọ 1.9-10; iZaka 9.2-4 † **11:23** Li zẹ Aza 14.13-15; Igbae 19.24-28 ‡ **11:24** Li zẹ iMat 10.15; iLuk 10.12 § **11:27** Li zẹ iJọn 3.35; 1.18; 10.15 * **11:29** Li zẹ iJere 6.16

liẹ a riẹlẹ oni o zẹ ẹ riẹlẹ yẹghẹlẹ lọ, ali khi eri itsua eyẹmhẹ ee fuẹ."

12

IJesu ọ khi Ọnọmhuẹ ọyi ẹlẹ iyẹmhẹa
(iMak 2.23-28; iLuk 6.1-5)

1 Ẹghẹghẹ ni a ngme ena, iJesu ọ rọte ifui ishemhi iakpa dọsẹ ẹlẹ iyẹmhẹa. Okiamhi oo gbe eniyẹ odukhokho eyọli. Ighọ e li bẹ eni iakpa, e le wẹ.* 2 Abi ẹgbọ iFarisi e rọ mẹ ona, ẹ ọli, "Ghe khẹ! Eniyẹ odukhokho eyẹ ẹẹ riẹlẹ emini Ishi eyi iMosisi ọa lama shi a riẹlẹ ẹlẹ iyẹmhẹa."

3 Ọ sọ wẹ ọ, ọọ, "Aa she kpe zẹ emini iDefidi ọ riẹlẹ abi okiamhi o rọ gbe ọli ali apfọli? 4 Eri ọ lo elemhi owa oyi Ẹshinẹgba, lọli ali apfọli, e ya rue ibulẹdi oni o pfuasẹ le, ni ushi ọa lama shi e le. Oni ibulẹdi ona, ekpodalo-ugamhi eyi Ẹshinẹgba tsẹ, e lẹsẹ le ọli.†‡ 5 Abi khi aa rọte ebe ushi iMosisi zẹ ọli khi ekpodalo-ugamhi eyi Ẹshinẹgba ni e la Owa Oyi Ẹshinẹgba, ee gbe ushi-a ogbẹlẹ iyẹmhẹa, ama ọgbọ ọa rọ mu ota sọ wẹ?§ 6 Ama mhi gueyẹ ẹ khi ọgbọ ni ọ fu dọsẹ Owa Oyi Ẹshinẹgba ọ la ana. 7 Ini a lẹsẹ emini a ri oni ungmemhi ona ngme shi Ebe-no-pfuasẹ lọ, ni ọọ, 'Ilẹlemhi o ghọle mhẹ, ọa khi iluasobo,' aa kha ke pfa ẹzọ mu eni ẹa lue.* 8 Irari khi mhẹmhẹ Omi Ọgbọ mhi khi Ọnọmhuẹ ọyi ogbẹlẹ iyẹmhẹa."

IJesu ọ ri ọmọse ni obọ oyọli o chẹghẹlẹ-a ze
(iMak 3.1-6; iLuk 6.6-11)

9 Abi iJesu ọ rọte aghọ vu, ọ lo elemhi owa ugamhi oyẹwẹ. 10 Ighọ ọmọse ọghuo ni ọ chẹghẹlẹ obọ oghuo-a, ọ la akaghọ. Ẹgbọ eghuo e la aghọ ni e nono ni wẹwẹ e mu ingme shi iJesu egbe, ighọ e mhila li. Ẹ ọli, "O fẹ ti ni a ri ọgbọ ze ẹlẹ iyẹmhẹa?"

11 IJesu ọọ wẹ, "Ini ọngẹẹ ọ fẹ mhọli osumha, ni ọ rọ de pfilo atekẹ ẹlẹ iyẹmhẹa, wa a ya fẹ mu ọli ọ lasele?† 12 Ọgbọ ọ mu ẹloe dọsẹ osumha! Irarighọ, Ishi eyi iMosisi o lama shi ọ, ọgbọ ọ riẹlẹ onete ogbẹlẹ iyẹmhẹa."

13 Ighọ ọọ ọni ọmọse ni ọ chẹghẹlẹ obọ oghuo a eghọ, "Nise obọ oyẹ-a." Ighọ ọ nise ọli-a. Oni obọ o na ya to abi onokpọle 14 Ighọ eni ẹgbọ iFarisi e fiẹ ya ye ugbamhi abi e li ya gbe iJesu-a.

Ọni ọọ ga ni Ẹshinẹgba ọ zẹ
15 Abi iJesu ọ ke rọ lẹsẹ ugbamhi ni e gba, ọ rọte aghọ vu je oboese, ebubu ẹgbọ e deba li. Ọ ri eni e mhọli umha-ze nya ze. 16 Ọ tse agua yẹ wẹ e khi gueyẹ ẹgbọ ọni lọli khi. 17 Eri a ri ona ri ungmemhi ni Azaya ọmekẹguele ọ ngme bhale ya tsẹ, ni ọ la liẹ,

18 "Ọni ọọ ga oyẹmhẹ
ni mhi zẹ na,
ọni mhi nono ingme oyọli,
ni ọ ri egbe ẹ mu mhẹ,
mhi ya ri Ayẹmhẹ oyẹmhẹ
shi ọli egbe,
ọ ya ri iguẹ-sọ-ẹzọ oyẹmhẹ
khasẹ ishishi nya.
19 Ọa ya nu ẹgbọ wola
wẹkhi eri ọ ya tsẹsẹ
ni ọgbọ suọ ifui apfẹ.
20 Ọ ya kuegbe-a
nu eni ẹa mhuẹ ekpabọ ngeli,
abi a li kuegbe-a mu ọakpa
ni akpekpeli o pfigbe vule.
Ọ ya lẹ elemhi
eni ẹẹ nono ikpaghiobọ,
abi ọgbhali ọa liẹ la apfẹ
ni amẹ o gbe erali
ni o la umutse pfuse-a,
ya ramhi ni ọ rọ
ri iguẹ-sọ-ẹzọ leghie.
21 Itobọ ighọ ẹgbọ iJẹta nya

* **12:1** Li zẹ iDẹut 23.25 † **12:4** Li zẹ iLẹv 24.9 ‡ **12:4** Li zẹ 1 iSam 21.1-6 § **12:5** Li zẹ iNọba 28.9-10 * **12:7** Li zẹ iMat 9.13; Osia 6.6 † **12:11** Li zẹ iLuk 14.5 ‡ **12:21** Li zẹ Aza 42.1-4

e rọ regbenga eva oyọli.”‡

IJesu ali iBezebọ
(iMak 3.20-30; iLuk 11.14-23)

22 Ighọ ẹgbọ eghuo e rue ọmọse ọghuo ni ọ mhọli ayẹmhẹ obe bhale ghi iJesu. Ọ zalo ọ gbo khi ungmenu. IJesu ọ ri ọni ọmọse ze. Ọọ ngme, ọ gbolo ẹ mẹ ekẹ. 23 Ighọ abọ e sha eni ẹgbọ nya, e mhila, e liẹ, “Abi khi iJesu ọna ọ khi Ọni Ọmiepfuese omi iDefidi ni ẹ khi ọ ya bhale?”

24 Abi ẹgbọ iFarisi e rọ suọ ona, e kẹ, “Ekpabọ eyi iBezebọ ni ọ khi oghie ọyi iyẹmhẹ ebe nya, ọ rọ khu ẹgbọ iyẹmhẹ ebe egbe lasele.”§

25 IJesu ọ she lẹsẹ usamhi oyẹwẹ, ọọ wẹ, “Eghiele ni o da kemhi shi iku-iku ni o nu egbewẹ ẹ khọli ne, eri o ya pfua. Ighọ khi ẹoli ali unuẹkpẹ ni e kemhi egbe nu egbewẹ ẹ khọli, ẹa dobẹ ya migha. 26 Ini Ọkphaghiẹ ọọ khu Ọkphaghiẹ lase, ọ she kemhi egbọli. Sẹẹ eghiele oyọli o ke li dobẹ ya migha? 27 Ini mhi ri ekpabọ eyi iBezebọ ẹẹ khu ẹgbọ ayẹmhẹ ebe egbe a, ekpabọ eyi ọghuo ẹgbọ eyẹ ẹ e rọ khu wẹ kua? Emini eni ẹẹ deba ẹ ẹẹ riẹlẹ o rọkhasẹ khi aa rọte odẹ. 28 Ama ini o khia khi Ayẹmhẹ oyi Ẹshinẹgba mhi rọ ọ khu ayẹmhẹ ebe kua, lọli o rọkhasẹ khi Ẹshinẹgba ọ she ẹ mhẹsẹ shi ẹ egbe.

29 “Ọghuo ọ fẹ lẹsẹ ya vule, ọ dọsẹ lo apfẹ oyi ọmọse akama ya tsua li itsua vu. Ọa khi eri ọ kpẹ ya gẹ ọli shi ekẹ? Ọ tigbe dobẹ tsua li itsua owa?

30 “Ọni ọa da nu mhẹ la ne, eri ọ biselemhi mhẹ, ali khi ọni ọa da nu mhẹ ti ẹ gbili ne, eri ọ miatsẹ ku a.* 31 Irarighọ, mhi gueyẹ ẹ khi, a ya ri olamhẹ ali ungmemhi ipfiunu-a nya topfa ọgbọ, ama aa ya tigbe ri ungmemhi ipfiunu-a ni a ngme deba Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ topfa ọgbọ. 32 A ya dobẹ rọ topfa ọnini ọ da pfi unu-a deba Omi Ọgbọ, ama aa ya rọ topfa ọni ọ da pfi unu-a deba Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ, elemhi agbọ ni a la memena, ghe agbọ ni o ke ẹ bhale.†

Udumhi ọọra a te ẹ lẹsẹ ọọra
(iLuk 6.43-45)

33 “Ri ẹloe khu ọara, o ya mọ umọmhi onete, ini u waa ri ẹloe khu ọara, o mọ umọmhi ni ọa ti. Irari khi umọmhi oyi ọara a te ẹ lẹsẹ emini oni ọara o khi.‡ 34 Sẹẹ ẹẹ ẹgbọ ebe ni a khọlọ abi ẹnyẹ afue, a liẹ ngme ungmemhi onete unu? Usamhi ni e vọ ọgbọ udu o rọli ẹẹ ngme ungmemhi rọte unu lasele.§ 35 Udu onete ọgbọ ọnete ọ te ẹ ngme ungmemhi onete lasele. Ighọ ungmemhi obe o li rọte udu oyi ọgbọbe ẹ lasele. 36 Ama a lẹsẹ khi ọgbọgbọ ọ ya zọnọ abi ọ li ngme ungmemhi afuẹ unu lasele ogbẹlẹ isọ-ẹzọ. 37 Irari khi ungmemhi unu oyẹ a rọ ya pfa ẹzọ nẹ, ungmemhi unu oyẹ a gbo rọ ya pfa ẹzọ mu ẹ.”

Irọkhasẹ oyi iJona
(iMak 8.11-12; iLuk 11.29-32)

38 Ighọ ẹgbọ iFarisi ali esẹsẹ Ishi eyi iMosisi eghuo ẹẹ iJesu, “Ọsẹsẹ, ri ọlẹlẹ ọnyaloa oghuo khasẹ anye.”*

39 Ọ sọ wẹ ọ, ọọ, “Ẹẹ ẹgbọ ọkhọlọ ni aa ri igẹsikia ga Ẹshinẹgba.” Àá mhila mhẹ ọlẹlẹ ọnyaloa? Ọgbọkhọghuo ọa ya ri ọlẹlẹ okhọghuo khasẹ ẹ, sẹẹ ni onabi a rọkhasẹ oyi iJona ọmekẹguele.† 40 Irari khi abi iJona ọ li la elemhi oyi afẹlẹ ogbẹlẹ esẹ ẹlẹ ọguota ali ẹlẹ iyọsẹ, ighọ Omi Ọgbọ ọ li ya li la elemhi ekẹ ogbẹlẹ esẹ, ẹlẹ ọguota ali ẹlẹ iyọsẹ.‡ 41 Ẹgbọ iNinevẹ e ya mu ẹzọ vule shi ẹ ẹgbọ agbhotu ona ọ ogbẹlẹ iguẹzọ, irari khi e mu nyenẹ

§ **12:24** Li zẹ iMat 9.34; 10.25 * **12:30** Li zẹ iMak 9.40 † **12:32** Li zẹ iLuk 12.10 ‡ **12:33** Li zẹ iMat 7.20; iLuk 6.44 § **12:34** Li zẹ iMat 3.7; 23.33; 15.18; iLuk 3.7; 6.45 * **12:38** Li zẹ iMat 16.1; iMak 8.11; iLuk 11.16 † **12:39** Li zẹ iJona 1.17--2.10; iMat 16.4; iMak 8.12 ‡ **12:40** Li zẹ iJona 1.17

abi iJona ọ rọ tse abọ ungmemhi oyi Ẹshinẹgba yẹ wẹ. Ama memena, ọni ọ ga fu dọsẹ iJona ọ la akana, ama aa lama mu pfi.§

Abi ayẹmhẹ obe o liẹ kia
(iLuk 11.24-26)

42 Oghie-ọkpotso ọyi ekẹ iShẹba ọ ya mu ẹzọ vule shi ẹ ẹgbọ agbhotu ona ọ ogbẹlẹ iguẹzọ, ọ pfa ẹzọ mu wẹ. Itobọ khi ọọ rọte obini odonuẹ bhale ya ri esọ kpẹ osẹsẹ ilẹsingme oyi iSolomoni. Ama memena ọni ọ fu dọsẹ iSolomoni ọ la akana, ama aa lama pfi esọ shi ọli ọ.*

43 “Ini ayẹmhẹ ebe o rọte ọgbọ egbe lasele, eri ọ kpẹ je ekẹ okhakha ya dudu kia nono ashini ọ je ya yẹmhẹ-a. Ama ini ọa mẹ, 44 ọ gueyẹ egbọli, ‘Mhi ya nyenẹ egbe ukhokho je owa ni mhi kpẹ te vu.’ Ini ọ nyenẹ egbe bhale aghọ ni ọ rọ ya ẹ khi aghọ o gboo, khi asha kpa oo pfuasẹ nguẹnẹ. 45 Ẹghẹghẹ aghọ, ọ fiẹ je olase ya rue ayẹmhẹ ebe ishilua elese ni e khọlọ dọsẹ ọli bhale ya lo aghọ, e la aghọ. Ẹghẹghẹ aghọ, ikpukhokho oyi ọni ọgbọ ọghọ o ke ya khọlọ dọsẹ abi o kpẹ li. Ighọ o ya li ẹ egbe ẹẹ ẹgbọ ọkhọlọ ena.”

Inyọ iJesu ali inyọghuo iJesu
(iMak 3.31-35; iLuk 8.19-21)

46 IJesu ọ kie ghọ nu eni ebubu ẹgbọ ọ ngme, inyọli ali inyọghuo ọli e bhale. E migha olase, e nono ni wẹwẹ e nu ọli ngme. 47 Ọgbọghuo aghọ, ọọ li, “Inyẹ ali inyọghuo ẹ, e migha olase, ẹẹ nono ni wẹwẹ e nu ẹ ngme.”

48 IJesu ọ sọli ọ, ọọ, “Eghuo e khi inyẹmhẹ ali inyọghuo-mhẹ?” 49 Ọ nise obọ ghue eniyẹ odukhokho eyọli, ọọ, “Enana e khi inyẹmhẹ ali inyọghuo-mhẹ. 50 Ọnini ọ da ri ungmemhi oyi Itamhẹ na iloghie gbe akanya, lọli ọ khi inyọghuo-mhẹ ọni ọmọse ali ọni ọkpotso ali inyẹmhẹ.”

13

Okhẹ irọkhọkhọ oyi ọghiale ni ọ kọ ikpamhemhi
(iMak 4.1-9; iLuk 8.4-8)

1 Ẹlẹ ni a ngme ena, iJesu ọ fiẹ owa ya lase, ọ shitọ epfẹ okẹ onieẹmhi. 2 Ebubu ẹgbọ e le gasẹ ọli ramhi ni ọ rọ vu ya lo ọkọ-okẹ onieẹmhi shitọ, eni ẹgbọ nya e migha egele oni okẹ onieẹmhi.* 3 Ọ ri okhẹ irọkhọkhọ gue emhi ebubu u yẹ wẹ, ọọ wẹ, “A ghe i! Ọghiale ọghuo ọ je ishemhi ya ku ikpamhi emhi. 4 Abi ọ li i ku eni ikpamhi emhi eghọ, eghuo ọ e de kua epfẹ odẹ. Ipfeli e bhale ya sanọ wẹ le. 5 Eghuo ọ, e de nga ukhomhi ọkpegbhẹ, ni ọa mhuẹ ekẹ ni e bu. E nyanya zẹ. Ama itobọ khi oni ekẹ ọa mhuẹ ẹlamhi ni e pfi imhili lo, 6 ovọ o gbolo wẹ-a. E khakha-a, irari khi ẹa mẹ asha pfi imhili lo ekẹ egbegbọ. 7 Ikpamhi eghuo ọ, e de kulo ashini igba e la. Eni igba e zẹ, e tono wẹ gbolo-a. 8 Ama ikpamhi eghuo, e de shi egbegbi ekẹ, e fu, e nyẹsẹ ekhẹ. Eghuo e ri imọmhi asha egbhuẹshe lasele, elese e ri asha egbhuẹsẹ lasele, enekpọle, asha uye ali igbe. Ẹghẹghẹ aghọ e ke ya bu dọsẹ emini a kpẹ rọ kọ. 9 A zẹ esọ, a suọ emini mhia gueyẹ ẹ, ni a rọli gbe akanya.”

Emini oni okhẹ irọkhọkhọ o migha shi
(iMak 4.10-12; iLuk 8.9-10)

10 Eniyẹ odukhokho eyọli e bhale deba li, e mhila li, “Elọ o zẹ ni u rọ ri okhẹ irọkhọkhọ ọ sẹsẹ eni ẹgbọ?”

11 IJesu ọọ wẹ, a she mhọli ilẹsẹ oyi osheli abi Ẹshinẹgba ọ she mhọli omhẹsẹ shi ẹ egbe, ama a rọli sheli wẹ. 12 Ọnini ọ da kpẹ mhọli, a ya rọ ma ọ na li, ọ mhọli gbeku ọ. Ama ọni ọa mhuẹ, a ya mie ọli oni ọ kpẹ mhuẹ.† 13 Emini o zẹ ni mhi rọ ri okhẹ irọkhọkhọ nu wẹ ngme khi.

§ **12:41** Li zẹ iJona 3.5 * **12:42** Li zẹ 1 Ighie 10.1-10; 2 Okhẹ 9.1-12 * **13:2** Li zẹ iLuk 5.1-3
† **13:12** Li zẹ iMat 25.29; iMak 4.25; iLuk 8.18; 19.26

Ini e rię bino,
ẹa ya mẹ ekẹ,
ini e rię ri esọ shi ekẹ,
ọa ya lo wẹ esọ.
14 Lọli o zẹ khi ungmemhi
ni ọmekẹguele Azaya
ọ ngme o tsẹ shi wẹ egbe
ni ọ la lię.
“A ya ri esọ shi ekẹ khue,
ama ọa ya tigbe lo ẹ esọ,
a fẹli ofẹli khue,
aa mẹ emhikhọghuo.
15 Udu oyẹwẹ o bi obili-a.
Itobọ khi eri
esọ eyẹwẹ e zuse,
e gbo guese alo.
Ini ọa khi ighọ,
e kha ri alo eyẹwẹ
ke mẹ ekẹ,
esọ eyẹwẹ e kha suọ,
udu oyẹwẹ o kha
mhọli ilẹsingme,
ee kha mu pfi
bhale deba mhẹ,
mhi rẹwẹ ze.”
“Eni ẹgbọ e ya ri esọ
shi ekẹ khue,
ama ọa ya tigbe lo wẹ esọ,
e fẹli ofẹli khue,
ama ẹa mẹ emhikhọghuo.”‡
16 Ama oyẹẹ ọa khi ighọ. Á mẹ afa gba. A ri alo eyẹ ẹ mẹ ekẹ, a ri esọ eyẹ ẹ suọ. 17 Abi o li mhi li gue ọli yẹ ẹ khi, emekẹguele ebubu ali ẹgbọ eyi Ẹshinẹgba ebubu, e li dua ini wẹwẹ e mẹ emini a mẹ ali ini wẹwẹ e suọ emini a suọ, ama ẹa dobẹ.§

Emini okhẹ irọkhọkhọ oyi ọghiale o ngme
(iMak 4.13-20; iLuk 8.11-15)

18 IJesu ọọ. “A ri esọ shi ekẹ, ni e suọ emini oni okhẹ irọkhọkhọ o ngme. 19 Ọgbọ ni suọ ungmemhi omhẹsẹ ni Ẹshinẹgba ọ mhọli shi agbọ oyi ẹgbọ, ni ọa lo ọli esọ ne, lọli ọ li abi ikpamhi emini e de kua epfẹ odẹ. Eri ọkphaghiẹ ọ́ọ́ bhale ya sanọ li wẹwẹ udu kua. 20 Eni e zẹ nga ukhomhi ọkpegbhẹ, eri e li abi ọgbọ ni ọ kha suọ ungmemhi, ọ ga ri oghẹlẹ mie ọli. 21 Ama ọa tiemhi ọli udu, itobọ ighọ, ọa migha tẹsẹ. Irarighọ, ini ọmunu o bhale ali ni a rọ mu okhọli vule shi ọli ọ shi itobọ oni ungmemhi, ọ de odẹ a aghọaghọ. 22 Ikpamhi ni e zẹ shi ifu igba, wẹwẹ e li abi ọgbọ ni ọ kha suọ ungmemhi oyi Ẹshinẹgba, inasẹ-udu shi ingme agbọ ali ọghuẹmhẹ oyi ẹpfue, e tono oni ungmemhi abi igba, ọa dobẹ mọ umọmhi.* 23 Ikpamhi ni e zẹ shi egbegbi ekẹ, e li abi ọgbọ ni ọ kha suọ ungmemhi oyi Ẹshinẹgba o lo ọli esọ. O mọ umọmhi. Ẹghuo e kha mọ imọmhi egbhuẹshe, elese mọ egbhuẹsẹ, eghuo ọ uye ali igbe.”

Okhẹ irọkhọkhọ oyi ebuli ọfaghue ali ado

24 IJesu ọ gbo zẹ okhẹ irọkhọkhọ olese khasẹ wẹ, ọọ wẹ, “Eri omhẹsẹ oyi Eghiele oyi Ẹshinẹgba o li abi ọmọse ọghuo ni ọ kọ ado enete shi ishemhi oyọli.” 25 Ẹliyọsẹ, khi ẹgbọkpa e ya lesẹ-a, ọbe ọli ọ bhale ya kọ ebuli ọfaghue sọlọ shi ọli ọ, ọ vu. 26 Eni ado e zẹ khi e fu khi e ri itsagha lasele, eni ebuli ọfaghue e li zẹ lasele.

27 “Ighọ eni ẹẹ ga eyi ọni ọmọse e bhale ya gueyẹ ọli, ẹẹ ọli, ‘Ọga egbegbi ado ni u kọ shi ishemhi oyẹ, ebuli ọfaghue e nu wẹ zẹ lasele kia sọlọ shi wẹ?’

28 “Ọbe mhẹ ọ rię lẹ ona.

“Eni ẹẹ ga e mhila li, ‘Wa a nono ni anye vuolo eni ebuli ọ kua?’ 29 Ọọ wẹ, Iiye! Irari khi ini a vuolo eni ebuli-a, a ya dọ obọ vuolo eni ado ma eni ebuli. 30 A zẹ ni e ga fu kugbe ya ramhi ẹghẹghẹ ikhięsẹ. Ẹghẹghẹ aghọ, mhi ya gueyẹ eni ẹẹ khięsẹ, e kpẹ vuolo eni ebuli-a, e gẹ wẹ ikhuli, e tosẹ wẹ-a, e tigbe

‡ **13:15** Li zẹ Aza 6.9-10 § **13:17** Li zẹ iLuk 10.23-24; iJọn 8.56; Iburu 11.13; 1 iPit 1.10-12
* **13:22** Li zẹ iMat 19.23; 1 iTimo 6.9-10,17

khiẹsẹ eni egbegbi ado shi aka na mhẹ."

Okhẹ irọkhọkhọ oyi ukpamhi ọara imọsitadi
(iMak 4.30-32; iLuk 13.18-19)

31 IJesu ọ zẹ okhẹ irọkhọkhọ olese khasẹ wẹ. Ọọ wẹ, "Eri omhẹsẹ ni Ẹshinẹgba ọ mhọli shi agbọ oyi ẹgbọ o li abi ukpamhi ọara ni a lu imọsitadi ni ọmọse ọghuo ọ rọ ya kọ ishemhi oyọli. 32 Ukpamhi ọli, o khi oghuo ikpamhi ẹẹra ni e shẹ nẹ nya, ama ini o fu vule, lọli o ke fu dọsẹ emini a kọ shi oni ishemhi nya. O mele ọara oni ofunẹ a. Ipfeli e bhale ya ku eko shi iguabọ eyọli."

Okhẹ irọkhọkhọ oyi ifuma
(iLuk 13.20-21)

33 IJesu ọ gbo zẹ okhẹ irọkhọkhọ olese khasẹ wẹ, ọọ wẹ, "Eri omhẹsẹ ni Ẹshinẹgba ọ mhọli shi agbọ oyi ẹgbọ o li abi ifuma ni ọkpotso ọ rọ ma ifulawa ni o bu wushe, ni o rọli fuma shi ọ."†

34 Okhẹ irọkhọkhọ iJesu ọ rọ gue ingme ena yẹwẹ. Ọa tigbe gue ingme okhọghuo yẹwẹ ni ọa khi okhẹ irọkhọkhọ. 35 Eri ona o ya tse shi ungmemhi ni ọmekẹguele ọ ngme. Ni ọọ,

"Okhẹ irọkhọkhọ
mhi rọ ya nu wẹ ngme.
Mhi ya gue ingme
ni a rọte igbaekẹle
oyi agbọ rọ sheli yẹ wẹ."‡

36 Abi iJesu ọ rọ zẹ eni ebubu ẹgbọ obọ, ni ọ rọ ya lo elemhi owa, eniyẹ odukhokho eyọli e bhale deba li. Ẹẹ ọli, "Gueyẹ anye emini okhẹ irọkhọkhọ oyi ebuli ọfaghue oghọ o ngme."

37 IJesu ọọ, "Ọgbọ ni ọ ri eni egbegbi ikpamhi emhi ẹkọmhi kọ, ọ khi Omi Ọgbọ. 38 Oni ishemhi o khi oni agbọ ona, eni ikpamhi ado enete eghọ e khi ẹgbọ ni e ya ri egbewẹ na Eghiele oyi Ẹshinẹgba. Eni ebuli ọfaghue e khi ẹgbọ eyi Ọkphaghiẹ. 39 Ọkphaghiẹ ọ khi Ọbe ni ọ ri eni ebuli kọ ifu ishemhi. Oni ẹghẹghẹ ikhiẹsẹ o khi ikpukhokho agbọ, eni eni ẹẹ ga eghọ e khi igẹni eyi Ẹshinẹgba.

40 "Ẹzẹzẹ abi a li ti eni ebuli gbili tosẹ-a eghọ, ighọ ikpukhokho agbọ o ya li. 41 Omi Ọgbọ ọ ya ghie igẹni eyọli ya wolọ ẹgbọ ni e yẹsẹ ẹgbọ pfidọ ali eni e li ọkhọlọ elemhi eghiele oyọli lasele. 42 A ya pfi wẹ kulo elemhi avuerẹ, aghọ ẹgbọ e la ya ke viẹ ẹ le akọ akọ. 43 Ẹghẹghẹ aghọ ẹgbọ eyi Ẹshinẹgba e ya ke gẹ abi ovọ elemhi agbọ onogbọ oyi Ẹshinẹgba. A mhọli esọ, a suọ emini mhia gueyẹ ẹ ni a rọli gbe akanya."

Okhẹ irọkhọkhọ oyi ẹpfue ni a rọ sheli

44 "Eri omhẹsẹ ni Ẹshinẹgba ọ mhọli shi agbọ oyi ẹgbọ o li abi ẹpfue ni a rọ sheli ifui ishemhi, ni ọmọse ọ tọnọ ekẹ mẹ rue, ni ọ nyanya gbo rọli sheli. Egbe e mu ọli, ọ ya ri emini ọ mhọli nya dẹ, ọ ya dẹ oni ishemhi oghọ.

45 "Eri omhẹsẹ ni Ẹshinẹgba ọ mhọli shi agbọ oyi ẹgbọ o li abi ọmọse ni ọ nònò ugbhẹ-ema. 46 Ini ọ mẹ oni o lo mu ẹloe, ọ je apfẹ ya ri emini ọ mhọli nya dẹ, ọ dẹ ọli.

Okhẹ irọkhọkhọ oyi aga

47 "Eri omhẹsẹ ni Ẹshinẹgba mhọli shi agbọ oyi ẹgbọ o gbo li abi aga ni egbifẹlẹ e pfi lo okẹ onięmhi ni o khishi, e muno ifẹlẹ ọdọda. 48 Abi oni aga o rọ vọ, e ti ọli ngale egele. Ighọ, e shitọ e sanọ ifẹlẹ eni e khi egbegbewẹ ọ kulo ughughu, e tsua eni ẹa ti kua. 49 Ighọ o ya li ogbẹlẹ ni o kpe ukhokho. Igẹni eyi Ẹshinẹgba e ya sanọ ẹgbọ ọkhọlọ ifuabọ ẹgbọ eni e pfuasẹ lasele. 50 E pfi ẹgbọ ọkhọlọ eghọ kulo owa erẹ, ni e la ke viẹ, ẹẹ le akọ akọ.

51 "Eni ingmemhi ena nya e she lo ẹ esọ?" Ẹ ọli, "Ii." 52 Ọọ wẹ, "Irarighọ, eri ọsẹsẹ ushi nya ni ọ

† **13:33** Li zẹ iLuk 13.20-21; iGal 5.9; Igbae 18.6

‡ **13:35** Li zẹ Iwolo 78.2

mele ọmọ odukhokho-a, ni ọ da mie Eghiele oyi Ẹshinẹgba shi udu, ọ li abi ọgbọ ni ọ mhọli owa, ni ọ rọte elemhi owa ni ọ ri itsua shi ẹ rue ẹpfue onogbọ ali onodiọ lasele."

Ẹdẹli eyi iJesu e kie ọli
(iMak 6.1-6; iLuk 4.16-30)

53 Abi iJesu ọ rọ zẹ eni okhẹ irọkhọkhọ ena se, Ọ lase aghọ le. 54 Ọ nyenẹ egbe je ẹoli oyọli. Ọ la owa ugamhi sẹsẹ, ẹgbọ ni e suọ ọli, abọ e sha wẹ. E mhila, e liẹ, "Obo ọ te mhuẹ ilẹsingme enana, obo ọ te mẹ ikanya ọshabọ ena a gbe?" 55 "Ọa she khi omi ikapita na? Ọa khi iMeli ọ khi inyọli, iJemhisi ali iJosẹfu ali iSamọ ali iJudasi ẹa she khi inyọghuo ọli? 56 Ena ẹa khi inyọghuo ọli eni ikpotso ni e ga nu awa la ana ena? Mhiẹ, Obo ọ te mẹ enana nya?" 57 Irarighọ, ọ ri elemhi bi wẹ.§

Ighọ iJesu ọọ wẹ, "Aa mẹ ashini aa la mu ekpẹ na ọmekẹguele, sẹ ni apfẹ oyọli ali unuẹkpẹ oyọli tsẹ aa la mu ekpẹ na li."

58 Itobọ khi ẹa mhuẹ irudunga, ọa la aghọ gbe ikanya ọnyaloa ni e bu.

14

Eghuli oyi iJọni Ọni ọọ batazi
(iMak 6.14-29; iLuk 9.7-9)

1 Ẹghẹghẹ aghọ, Erọdu oghie ekẹ iGalili ọ suọ eko iJesu. 2 Ọ gueyẹ eni ẹ ga li, ọọ, "IJọni Ọni ọọ batazi na, ni ọ nyenẹ egbe bhale agbọ. Lọli o zẹ ni ọ rọ ighọ mhọli afu rọ ọ gbe ikanya ọnyaloa enana."

3 Irari khi Erọdu ọ ke kpẹ ghie ya mu iJọni. Ọọ, a ri iwẹghẹ gẹ ọli, a mu ọli pfilo owa ighumha shi itobọ ingme oyi Ẹrodiasi ughuẹ iFilipu inyọghuo ọni Erọdu. 4 Eri iJọni ọ ke gueyẹ Erọdu khi ushi oyi ẹgbọ iJu ọa lama shi ọ ni ọ rọ rue ughuẹ inyọghuo ọli iFilipu shi.*† 5 Oni ẹghẹghẹ Erọdu ọ nono ni lọli gbe iJọni-a shi oni ingme, ama ulishi oyi ẹgbọ iJu oo mu ọli irari khi ọ lẹsẹ khi ẹgbọ kpa e lẹsẹ khi ọmekẹguele iJọni ọ khi.

6 Ama, ẹlẹ ni Erọdu ọ ghẹlẹ shi ogbẹlẹ ni a rọ bia li, omi Ẹrodiasi ọ gbe ishimhi khasẹ wẹ ni o ri egbe mu ọni Erọdu dọsẹ. 7 O ri ọni Erọdu romhi ishe, ọ neta ọmọse gueyẹ ọni ọmueshi khi lọli ya ri emiemini ọ mhila luẹ na li. 8 Ighọ inyọli ọ ya sẹsẹ ọni ọmueshi, ọ ka gueyẹ itali ọ khi iJọni ukhomhi shi ukpẹko na luẹ.

9 Abi ọ rọ ngme ọli ghọ, egbe pfọ ọni oghie-a. Ama irari ishe ni ọ romhi ali apfọli ni e nu ọli shitọ, ọọ a ri emini ọ mhila na li. 10 Ighọ ọ ghie ya khi iJọni ukhomhi ọ elemhi owa ighumha. 11 A khi oni ukhomhi shi ukpẹko a ri ọli na ọni ọmueshi, ọni ọmueshi ọ tsua li ghi inyọli. 12 Eniyẹ odukhokho eyi iJọni e bhale ya tsua ekuli oyọli rọ ya tọ. E vu ya gueyẹ iJesu.

IJesu ọ ri eminale na ẹgbọ agbẹlẹ ishe le
(iMak 6.30-44; iLuk 9.10-17; iJọn 6.1-14)

13 Abi iJesu ọ rọ suọ emini a mẹ, ọ fiẹ aghọ lase. Ọ lo ọkọ-okẹ onieẹmhi je asha ni o da-ya ya shitọ. Abi eni ẹgbọ e rọ suọ ona e ri awẹ kia lẹ deba li. 14 Abi iJesu ọ rọte oni ọkọ-okẹ onieẹmhi fiẹ lase, ni ọ rọ mẹ eni ebubu ẹgbọ eghọ, elemhi wẹ e ala li, eni ẹa ze, ọ rẹ wẹ ze.

15 Ogbọmhi o mu ekẹ, eniyẹ odukhokho e bhale, ẹẹ ọli, "Waa ke zẹ ẹgbọ ena ke je, irari khi oola o nuata shi apfẹ, ni e je ifu ẹoli ya dẹ emhi le."

16 IJesu ọọ wẹ, "Ọa ti ni e ighọ vu tsẹ, a nono eminale na wẹ le."

17 Ẹẹ iJesu, "Ibulẹdi ishe ali ifẹlẹ ava e khi emini awa lẹsẹ mhuẹ shi ana."

18 IJesu ọọ wẹ, "A rue wẹ bhale ghi mhẹ ghue." 19 Ọọ, ọgbọgbọ ọ shitọ ukhomhi ebuli. Ọ rue eni ifẹlẹ

§ **13:57** Li zẹ iJọn 4.44 * **14:4** Li zẹ iLẹv 18.16; 20.21 † **14:4** Li zẹ iLuk 3.19-20

ava ali ibulẹdi ishe eghọ, ọ tsua wẹ idane ọ ri ikphẹmhi na Ẹshinẹgba. Ọ kholo eni ibulẹdi-a, ọ rẹ wẹ na eniyẹ odukhokho eyọli. Eni eniyẹ odukhokho eyọli e kemhi wẹ na wẹ. 20 Ọgbọgbọ ọ le, ọ khue, e kpọle. Ighọ eniyẹ odukhokho eyọli e sanọ eni e kpọle vọ ighughu igbẹva tsululu. 21 Emọse agbẹlẹ ishe (5,000) e le eni eminale, ini aa leli ikpotso ali eniyẹ ma ọ.

IJesu ọ la ukhomhi okẹ kia
(iMak 6.45-52; iJọn 6.15-21)

22 Aghọaghọ iJesu ọ gueyẹ eniyẹ odukhokho eyọli e lo ọkọ-okẹ da je ukiẹkiẹ okẹ obini o kpọle, ọ gueyẹ eni ebubu ẹgbọ, ọgbọgbọ ọ ke je. 23 Ọ vẹsẹ eni ẹgbọ kua se, ọ je ukhomhi ute ya sọ iromhi. Ogbọmhi o mu ekẹ, iJesu lọlighuo ọ kie la oobọ. 24 Ẹghẹghẹ ni a ngme ena, oni ọkọ-okẹ o she rọte ekẹ lo oni okẹ kia nuata. Ighọ akpekpeli onieẹmhi oo zughuse oni okẹ, ni o tsua oni ọkọ-okẹ ya nga ya tiemhi.

25 Ẹlẹ uzogbe neni ogbe o gbea, iJesu bhale deba wẹ, ọ la oni ukhomhi okẹ ẹ kia. 26 Abi eni eniyẹ odukhokho e rọ mẹ ọli khi ọ la ukhomhi oni okẹ ẹ kia, e yila. E tsẹsẹ, e liẹ, “Ayẹmhẹ olimi lọ!”

27 IJesu ọ nyanya nu wẹ ngme, ọọ, “A mhọli udu, mhẹmhẹ lọ, a khi ke na ulishi.”

28 IPita ọọ, “Ọnọmhuẹ ini yẹyẹ lọ igẹsikia, wẹẹ mhẹ mhi bhale debẹ oni ukhomhi okẹ.” 29 IJesu ọọ li, “Bhale.” Ighọ iPita ọ fiẹ oni ọkọ-okẹ lasele, ọọ kia ukhomhi okẹ, ọọ lẹ deba iJesu. 30 Ama abi ọ ke rọ mẹ abi oni ukpokpomhi akpekpeli o li pfiolo, ulishi o mu ọli, ọọ tiemhi elemhi oni okẹ. Ọ tsẹsẹ, ọọ, “Ọnọmhuẹ tsumhi mhẹ!”

31 Ighọ iJesu ọ nise obọ-a ọ mu ọli. Ọọ li, “Elọ o zẹ ni irudunga oyẹ o rọ na shẹ. Elọ o zẹ ni u rọ mhuẹ akhọkhọmhẹ?”

32 Ighọ e ga ya lo elemhi oni ọkọ-okẹ, oni akpekpeli o pfọmhẹ. 33 Ighọ eniyẹ odukhokho eyọli e nyẹsẹ ukhomhi na li ẹẹ ọli, “Igẹsikia lọ khi, Omi Ẹshinẹgba u khi.”

IJesu ọ la iGẹnẹsarẹti ri ọni ọọ ghua ze
(iMak 6.53-56)

34 Abi e ke rọ da oni okẹ ni o khishi, e bhale ekẹ iGẹnẹsarẹti. 35 Abi ẹgbọ ni e la oni ekẹ e rọ lẹsẹ khi iJesu lọ, e ghie ghi ẹgbọ ni e la ẹoli i kia gasẹ oni ẹoli nya. Ẹgbọ e tsua ẹgbọ eyẹwẹ nya ni ẹẹ ghua ghi ọli. 36 E lema li ọ kpẹkpẹ ọ lẹsẹ zẹ ni eni ẹ ghua e ri obọ ti esọ awulu ni ọ sọ. Ẹgbọ nya ni e ri obọ ti ọli, e ze.

15

Osẹsẹ ipfuasẹ na ekelemhi
(iMak 7.1-13)

1 Ighọ ẹgbọ iFarisi ali esẹsẹ Ishi eyi iMosisi eghuo e te iJerusalẹmu bhale ya mhila iJesu, ẹẹ, 2 “Elọ o zẹ khi eniyẹ odukhokho eyẹ ẹa ya ri osẹsẹ ni ititawa e rọ shi ekẹ gbe akanya? Ẹa ya kpe abọ-a neni e le eminale!”

3 IJesu ọọ wẹ, “Elọ o zẹ ni a rọ ri itobọ ushi oyẹẹ gbe ushi oyi Ẹshinẹgba-a? 4 Irari khi Ẹshinẹgba ọọ liẹ, ‘Ọgbọ ọ ke ri ekpẹ na itali ali inyọli,’ ali khi, ‘Ọnini ọ da ku itsẹ na itali okekhi inyọli ne, a gbe ọli-a.’* 5 Ama abi ẹẹ a ke ngme khi, ini ọgbọ ọ mhọli ikpaghọ ni ọ kha rọ na itali okekhi inyọli, ni ọ ke rọ liẹ khi eni ikpaghọ eghọ khi lọli mu udu pfi, khi Ẹshinẹgba lọli ke ri eni ikpaghọ ya na. 6 Khi ọ guẹ kia ini ọa ke riẹ ri ikpaghọ na itali ali inyọli. Ina a li ri ẹloe ẹ gbe ushi oyi Ẹshinẹgba ni a ba mẹ asha ke deba osẹsẹ oyẹ ẹ. 7 Ẹẹ e ri ugamhi ku alo! Azaya Ọmekẹguele ọ kpẹ lina ngme ọli shi ẹ egbe ni ọ rẹ,

8 “Eni ẹgbọ ena, unu e rọ mu ekpẹ ẹ
na mhẹ,

* **15:4** Li zẹ Okiali 20.12; 21.17; iLẹv 20.9; iDẹut 5.16

ama udu oyẹwẹ o nuata shi
mhẹ ọ.
9 Afuẹ e mema ga mhẹ,
irari khi osẹsẹ oyi ẹgbọ ẹẹ sẹsẹ
ẹgbọ,
abinẹ khi ishi eyẹmhẹ lo.”†

Emini e ri ọgbọ ọọ khi ọni ọa pfuasẹ
(iMak 7.14-23)

10 IJesu ọ lu ẹgbọ ni e legba, ọọ wẹ, “A ri esọ shi mhẹ ekẹ, ni a mhuẹ ilẹsingme. 11 Ọa khi emini ọgbọ ọ rọte unu le tiemhi elemhi e rọli ẹ khi ọni ọa pfuasẹ, ama emini e te ọli unu ya fiẹ e ri ọgbọ khi ọni ọa pfuasẹ.”

12 Ighọ eniyẹ odukhokho eyọli e bhale deba li e mhila li, ẹẹ ọli, “U li lẹsẹ khi ingmemhi ni u ngme amo khi, o ri elemhi ẹ bi ẹgbọ iFarisi?”

13 IJesu ọọ wẹ, “Ọara ni Itamhẹ na iloghie ọa da rọ kọ ne, a ya vu ọli ekẹ-a.” 14 A khi zẹ ni ingme oyẹwẹ o nasẹ ẹ udu. Ezalo ni eri ezalo ẹ kia e khi. Ini ọzalo ọ mu ọzalo ọnabi lọli obọ rọ ọ kia, eri wẹwẹ ava e ga de ya pfilo atekẹ.‡

15 IPita ọọ iJesu, “Gueyẹ anye abi oni okhẹ irọkhọkhọ ena e ngme.”

16 IJesu ọọ wẹ “Aa kie lẹsẹ emini mhia ngme?” 17 A lẹsẹ khi emini o da te unu ya tiemhi elemhi khi eri a nẹ ọli ẹ kua? 18 Ama emini o da te unu lasele ne, elemhi udu o te lasele. Ena e khi emini e dobẹ ri ọgbọ ọ khi ọni ọa pfuasẹ.§ 19 Irari khi elemhi udu isamhi ebe e te ẹ lasele. Usamhi abi a liẹ gbe ugbeli, ali abi a liẹ kia okia, abi liẹ do ighiatọ ni a rọ na eta ali iku itsẹbọ ali iyese ọgbọ-a, ali ni a rọ ọ pfi ọtsẹlẹ ẹgbhuẹ.* 20 Emhi enana e ri ọgbọ ọ khi ọni ọa pfuasẹ. Ama ini ọgbọ ọ le eminale ni ọa rọ kpe abọ, ọa ri ọgbọ khi ọni ọa pfuasẹ.

Irudunga oyi ọkpotso ọngi iKena
(iMak 7.24-30)

21 IJesu ọ te aghọ vu, ọ bhale ekẹ iTai ali iSidọni. 22 Ọkpotso ọngi iKena ni ọ la ukiẹkiẹ ekẹ oghọ ọ bhale deba iJesu ọ lema li, ọọ li, “Ọnọmhuẹ Omi iDefidi kpẹkpẹ mhọli ilẹlemhi na mhẹ. Omimhẹ ni ọmueshi ọ mhuẹ ayẹmhẹ ọkphaghiẹ. Oo ze mu ọli gba memena.”

23 Ama iJesu ọa sọ ọli ọ. Eniyẹ odukhokho eyi iJesu, ẹ iJesu ọ khu ọni ọkpotso khi ọọ kpe okeke deba ẹwẹ.

24 IJesu ọọ wẹ, “Isumha eyi iZirẹni ni e waa, a ghie mhẹ ghi tsẹ.”

25 Ọni ọkpotso ọ suọ ona, ọ bhale ya de wugha odalo oyi iJesu, ọọ li, “Ọnọmhuẹ kpẹkpẹ kpaghiẹ mhẹ obọ.”

26 IJesu ọọ li, “Ọa ti ni a rue eminale oyi eniyẹ pfi ghi ewa.”

27 Ọni ọkpotso ọọ, “Ighọ lọ guẹguẹguẹ, Ọnọmhuẹ. Ama ewa ẹẹ le eminale ni o rọte ukhomhi itebu oyi ọni ọ mhọli wẹ de kua ekẹ.”

28 IJesu ọọ ọni ọkpotso, “Egbegbọ u mhuẹ irudunga, a ya ri emini u nono nẹ.” Aghọaghọ omi ọli ọ ze.

29 IJesu ọ te aghọ vu, ọ rọte okẹ oniẹmhi iGalili lẹ. Ọ nga ukhomhi ute ya shitọ. 30 Ebubu ẹgbọ e bhale deba li aghọ, e tsua ẹgbọ ni e guọghọ awẹ-a, ali eni e zẹ alo ali eni e le esọ, ali eni e ki shi, ali ingmenu ali ebubu ẹgbọ ni e mhuẹ ighuamhi ọdọda bhale ya shi ufuẹgẹ oyi iJesu. Ọ ri wẹwẹ nya ze. 31 Abọ e sha ẹgbọ abi e rọ mẹ khi ingmenu ee ngme, ẹgbọ ni e guọghọ a, e vule kia, eni e zẹ alo e mẹ ekẹ, ighọ, ee kuẹghiẹ Ẹshinẹgba ọyi iZirẹni.

IJesu ọ ri eminale na ẹgbọ agbẹlẹ ene le
(iMak 8.1-10)

32 IJesu ọ lu eniyẹ odukhokho eyọli, ọ́ọ́ wẹ, “Elemhi ẹgbọ ena e ga lala mhẹ irari khi ẹlẹ-esẹ na ni e te nu mhẹ la akana. Ẹa mẹ eminale le. Mhi aa nono ni mhi gueyẹ wẹ e ri

† **15:9** Li zẹ Aza 29.13 ‡ **15:14** Li zẹ iLuk 6.39 § **15:18** Li zẹ iMat 12.34 * **15:19** Li zẹ iGal 5.19-21; 1 iKọri 6.9-10; iRom 14.14

elemhi ofuẹ ke je, ini ubi o khi rue wẹ shi odẹ."
33 Eniyẹ odukhokho eyọli e mhila li, "Obo a te ya mẹ eminale ni ebubu ẹgbọ ena e ya le ifu oyẹmhi ni awa la ena?"
34 IJesu ọ mhila wẹ, "Ibulẹdi ingmẹ a mhọli shi aghọ?"
Ẹ ọli "Iruli ishilua ali ikuku ifẹlẹ."
35 Ighọ iJesu ọọ eni ẹgbọ e shitọ ekẹkhẹ. 36 Ighọ ọ rue eni ibulẹdi eghọ ali eni ifẹlẹ ọ kphẹmhi na Ẹshinẹgba shi ọ. Ọ khi wẹ a, ọ rẹwẹ na eniyẹ odukhokho eyọli e kemhi wẹ na eni ẹgbọ. 37 Ọgbọkpa ọ le, ọ khue. Eniyẹ odukhokho eyọli e sanọ eni e le kpọle shi ighughu ishilua e vọ tsuulu. 38 Emọse agbẹlẹ ene 4,000 e le eni eminale. Ini ọgbọ ọa leli ikpotso ali eniyẹ ma ọ. 39 IJesu ọ vẹsẹ eni ebubu ẹgbọ kua se, ọ lo ọkọ-okẹ oniẹmhi je ukiẹkiẹ ekẹ iMagidaleni.

16

E mhila iJesu ọ ri ọlẹlẹ khasẹ ẹwẹ (iMak 8.11-13; iLuk 12.54-56)

1 Ẹgbọ iFarisi ali iSadusi eghuo e bhale deba iJesu e ya mu ọli fẹ. E mhila li ọ ri ọlẹlẹ ni o te iloghie bhale khasẹ wẹ.* 2 IJesu ọọ wẹ, "Ini ogbọmhi ọọ mu ekẹ, a guele khi, 'Ogbe-namo o ma ti irari khi idane o yilẹ-a.' 3 Ẹlẹ uzogbe, a guele khi, 'Amẹ o ya ruẹ amo irari khi idane ọọ yilẹ, o gbo bishi-a.' A guẹ bino irarogbe guele abi ogbe o ya li, ama aa dobẹ ẹ guele emini ẹghẹghẹ ni a la memena o ngme. 4 Ẹẹ ẹgbọ ebe na agbhotu ona ni aa ri igẹsikia ga Ẹshinẹgba! A mhila mhẹ ọlẹlẹ? Aa ya ri okhọghuo khasẹ ẹ, sẹ ni onayi iJona ọmekẹguele."†
Ighọ iJesu ọ pfi wẹ shi aghọ vu.

Oyese oyi ẹgbọ iFarisi ali iSadusi (iMak 8.14-21)

5 Abi eniyẹ odukhokho eyọli e rọ́ da oni okẹ onieẹmhi ni o khi shi je egele ukiẹkiẹ obini o kpọle se, e sato khi wẹwẹ ẹa yelele tsua ibulẹdi. 6 IJesu ọọ wẹ a mhuẹ ẹgbhẹ ẹ shi angeli oyi ẹgbọ iFarisi ali iSadusi ni o li abi afuma oyi oyese.‡
7 Eni eniyẹ odukhokho e nu egbewẹ ngme ọli khi itobọ khi wẹwẹ ẹa tsua ibulẹdi bhale iJesu ọ rọ ngme ona.
8 IJesu ọ suọ emini e ngme, ọọ wẹ, "Eni ẹa mhọli irudunga ena, elọ o zẹ ni a rọ gue ẹzọ eminale? 9 Aa kie lẹsẹ ingme? Aa sato abi mhi rọ kemhi ibulẹdi ishe na ẹgbọ agbẹlẹ ishe, ighughu ingmẹ a sanọ eni e le kpọle vọ?§ 10 Ali ibulẹdi ishilua ni mhi rọ na ẹgbọ agbẹlẹ ene le, ighughu ingmẹ a sanọ eni e le kpọle vọ?* 11 Elọ o zẹ khi aa kie lẹsẹ khi ọa khi ingme ibulẹdi mhi nu ẹ gue? Ama, mhiẹ a mu egbe ẹ shi oyese oyi ẹgbọ iFarisi ali iSadusi ni o li abi ifuma." 12 Lọli eniyẹ odukhokho eyọli e rọ tigbe lẹsẹ khi, ọa khi ingme ifuma ni a rọ nye ibulẹdi ọ nu wẹ ngme ẹ shi, ama ingme osẹsẹ ẹgbhọli oyi ẹgbọ iFarisi ali iSadusi ọọ ngme.

IPita ọ guele ọni iJesu ọ khi (iMak 8.27-30; iLuk 9.18-21)

13 Abi iJesu ọ rọ bhale ekẹ iSizeria iFilipi, ọ mhila eniyẹ odukhokho eyọli, ọọ wẹ, "Ọghuo ẹgbọ e famhi ẹ liẹ khi Omi Ọgbọ ọ khi?"
14 Ẹẹ iJesu, "Eri ẹgbọ eghuo ẹ khi iJọni Ọni ọọ batazi ẹgbọ u khi, eghuo ẹ lu ẹ, Elaja, eghuo ọ ẹ khi, iJeremaya u khi, eghuo ẹ khi, ọọghuo emekẹguele u khi."†
15 IJesu ọọ wẹ, "Ẹẹ oyẹ ẹ, ọghuo ẹ khi mhi khi?"
16 ISamọ iPita ọ rọ ọli, "Yẹyẹ u khi ọni iKirisiti Omi Ẹshinẹgba ni ọ la ọ."‡

---

* **16:1** Li zẹ iMat 12.38; iLuk 11.16 † **16:4** Li zẹ iMat 12.39; iLuk 11.29 ‡ **16:6** Li zẹ iLuk 12.1 § **16:9** Li zẹ iMat 14.17-21 * **16:10** Li zẹ iMat 15.34-38 † **16:14** Li zẹ iMat 14.1-2; iMak 6.14-15; iLuk 9.7-8 ‡ **16:16** Li zẹ iJọn 6.68-69

17 IJesu ọ̀ọ̀ li, “Ọni a khi vọsẹ na u
khi, iSamọ omi iJona. Ọa khi ọgbọ
ọ ri igẹsikia ona khasẹ ẹ, obọ oyi
Itamhẹ na iloghie o te bhale. 18 Mhi
gueyẹ, yẹyẹ iPita, (ni u khi ẹchẹ).
Oni ungmemhi ni u ngme ena mhi
ya ma Igbaa oyẹmhẹ ni e mie mhẹ
suọ nga, ekpabọ oyi eghuli ọa dobẹ
ya mu ọli ọ le. 19 Mhi ya rue
okpẹ oyi eghiele oyi Ẹshinẹgba nẹ,
emiemini u waa da lama shi el-
emhi agbọ ona ne, Ẹshinẹgba ọa ya
li lama shi ọ obini iloghie, emini u
da lama shi elemhi agbọ ona ne, ọ
ya lama shi ọ obini iloghie.”§

20 IJesu ọ gueyẹ eniyẹ
odukhokho eyọli e khi gueyẹ ẹgbọ
khi lọli khi ọni iKirisiti.

*IJesu ọ gue ingme eghuli oyọli le
shi ekẹ*
(iMak 8.31--9.1; iLuk 9.22-27)

21 Rọte ẹghẹghẹ aghọ vu iJesu ọ
te gueyẹ eniyẹ odukhokho eyọli,
ọọ, liẹ, “Mhi mema ya je ekẹ
iJerusalẹmu ni mhi la ya mẹ osoli
ebubu abọ eyi eni egbhali ali ighie
eyi ekpodalo-ugamhi ali esẹsẹ Ishi
eyi iMosisi. A mema ya gbe mhẹ-a,
ama ẹlẹ nuzi-esẹ a ya guise mhẹ le
bhale agbọ.”

22 Ighọ iPita ọ lu ọli fiẹ je olase
ọ liẹ ọli ọ khi ke gbo ngme ghọ,
“Ẹshinẹgba ọ bighi ọli ku a, oghọ ọa
ya tsẹ shi ẹ egbe!”

23 IJesu ọ mu egbe pfi ọọ iPita,
“Vu mhẹ ana, ọkphaghiẹ! Ọzuodẹ u
khi shi mhẹ ọ, irari khi waa ya sa
isamhi ni e rọte obọ oyi Ẹshinẹgba
bhale, ama usamhi oyi agbọ.”

24 Ighọ iJesu ọ gueyẹ eniyẹ
odukhokho eyọli, ọọ wẹ, “Ini ọgbọ
ọ da nono ni lọli deba mhẹ ne ọ
mema ya kie egbọli ọ tsua apfida
oyọli ọọ deba mhẹ.* 25 Irari khi
ọgbọ ni ọ́ da dua ni lọli tsumhi
ayẹmhẹ oyọli ne, agbọ onabi oyi
Ẹshinẹgba o ya de ọli obọ-a, ama
ọgbọ ni ọ da ri itobọ oyẹmhẹ rue
ayẹmhẹ oyọli pfi-a ne, ọ ya tsumhi
ọli.† 26 Ighe eleli ni ọgbọ ọ ya mẹ ini
ọ le ugu agbọ ona nya, ni ayẹmhẹ
oyọli o rọ de ọli obọ-a? Abi khi
elọ ọgbọ ọ dobẹ rọ ya fali ota rọ
to ayẹmhẹ oyọli. 27 Irari khi Omi
Ọgbọ ọ ya bhale elemhi ufumhi oyi
Ẹshinẹgba lọli ali igẹni eyọli, ẹghẹghẹ
aghọ ọ ya ri eleli na ọgbọgbọ abi ọ li
gbe.‡ 28 Mhi gueyẹ ẹ khi ẹgbọ eghuo
e la ana memena ni ẹa ya ghu ne, ni
e rọ ya mẹ khi Omi Ọgbọ ọọ bhale
abi oghie.”

17

Imamachi oyi iJesu
(iMak 9.2-13; iLuk 9.28-36)

1 Ogbẹlẹ-esesa o dọsẹ se, iJesu ọ
rue iPita ali iJemhisi ali iJọni ikhi
inyọghuo iJemhisi, wẹwẹghuo kpe e
ya nga ukhomhi ute ni o yagha. 2 Ọ
la aghọ mu mela-a ukpẹloe wẹ. Alo
eyọli e gẹ abi ovọ, itsua ni ọ sọ e gẹ
abi ákpá. 3 O li dẹnẹ, ghe khẹ, e mẹ
khi iMosisi ali Elaja khi e nu iJesu ẹ
ngme.

4 Ighọ iPita ọọ iJesu, “Ọnọmhuẹ,
o ma guẹ ti khi anye la ana! Ini
o ghọle ẹ, mhi ya tọ okholo esẹ,
oghuo ọ o khi o yẹ, olese ọ o khi oyi
iMosisi, onokpọle o khi oyi Elaja.”

5 Abi ọ kie li ngme, ighọ
otughunu ni o gẹ nyanyanya o
bhale ya khukhu wẹ-a. E suọ
khi uruli o rọte oni otughunu liẹ,
“Omimhẹ ni mhi nono ingme oyọli
na, ni ọ ri egbe ẹ mu mhẹ. A suọ
emini ọ gueyẹ ẹ.”*†

6 Abi eni eniyẹ odukhokho e rọ
suọ ona, e de yẹshi ta alo rughu, ul-
ishi oo mu wẹ. 7 Ighọ iJesu ọ bhale
ya ri obọ ti wẹ, ọọ wẹ, “A vule, a khi
ke zẹ ni ulishi o mu ẹ.” 8 Abi e ke rọ

§ **16:19** Li zẹ iMat 18.18; iJọn 20.23 * **16:24** Li zẹ iMat 10.38; iLuk 14.27 † **16:25** Li zẹ iMat 10.39; iLuk 17.33; iJọn 12.25 ‡ **16:27** Li zẹ iMat 25.31; Iwolo 62.12; iRom 2.6 * **17:5** Li zẹ Igbae 22.2; iDẹut 18.15; Iwolo 2.7; Aza 42.1; iMat 3.17; 12.18; iMak 1.11; iLuk 3.22 † **17:5** Li zẹ 2 iPit 1.17-18

yasẹ alo ekẹ, ẹa ke mẹ ọgbọkhọghuo aghọ sẹ ni iJesu lọlighuo kpe.

9 Abi e rọ tiemhi oni ute le, iJesu ọ tse agua yẹ wẹ, ọọ. “A khi gueyẹ ọgbọkhọghuo emini a mẹ, ini aa li rọte eghuli guise Omi Ọgbọ le.”

10 Eni eniyẹ odukhokho eyọli e mhila li, ẹẹ, “Elọ o zẹ khi esẹsẹ Ishi eyi iMosisi ẹ liẹ khi Elaja ọ mema kpẹ ya bhale?”‡

11 IJesu ọọ wẹ, “Elaja ọ mema kpẹ ya te odẹ bhale ya mu egbe emhikpa shi ekẹ. 12 Ama mhi gue ẹ yẹ ẹ khi Elaja ọ she bhale ama ẹgbọ ẹa lama khi lọli ọ khi, e li ọli abi o ghọle wẹ. Ighọ e ya li na Omi Ọgbọ osoli.”§ 13 Ighọ eniyẹ odukhokho eyọli e tigbe lẹsẹ khi ingme oyi iJọni Ọni ọọ batazi ẹgbọ ọọ ngme.

IJesu ọ ri ọmọ ze
(iMak 9.14-29; iLuk 9.37-43a)

14 Abi e rọ nyenẹ egbe bhale deba eni ebubu ẹgbọ, ọmọse ọghuo ọ bhale ya wugha odalo oyi iJesu. 15 Ọọ, “Ọnọmhuẹ, kpẹkpẹ lẹ elemhi omi mhẹ ni ọ mhuẹ ughuamhi ni ọ mu ọgbọ pfi gbe. O ma nasẹ ọli gba. Isheghuo o mu ọli ẹ pfilo erali, isheghuo ọ de pfilo okẹ. 16 Eri mhi rue ọli ghi eniyẹ odukhokho eyẹ, ẹa dobẹ rọli ze.”

17 IJesu ọọ, “Ashi mhi bẹshi ri abọ mu udu na ẹ ya ramhi, ẹẹ ẹgbọ ni ẹa mhuẹ irudunga ali iwali ẹgbọ, ẹlẹ ingmẹ mhi ke bẹshi ri abọ mu udu na ẹ ya ramhi? A rue ọni ọmọ ghi mhẹ ana.” 18 Ighọ iJesu ọ mhẹsẹ na oni ayẹmhẹ ọkphaghiẹ ọghọ, o te ọli egbe fiẹ ya lase, ọni ọmọ ọ ze aghọaghọ.

19 Ighọ eniyẹ odukhokho e bhale deba iJesu abi o rọ kpe lọlighuo le, e mhila li, ẹẹ ọli. “Elọ o fẹ zẹ khi anye ẹa dobẹ khu oni ayẹmhẹ ọkphaghiẹ ya lase?”

20 IJesu ọọ wẹ, “Itobọ khi irudunga oyẹ ẹ oo shẹ lọ. Mhi gueyẹ ẹ khi ini a mhuẹ irudunga ni o shẹ abi ukpamhi ọara imọsitadi, a ya dobẹ gueyẹ ute ona, ẹẹ ọli, ‘Vu ana lasele je oobọ.’ O lighọ nẹ abi u ngme. Aa mẹ emini ọa ya zẹ ẹ ke li.” 21 [Ama odẹ ni a te dobẹ khu ayẹmhẹ obe onana fiẹ lase khi, ode iromhi isọsọ ali azumhi ipfipfi.]*

IJesu ọ gbo gue ingme eghuli oyọli le shi ekẹ
(iMak 9.30-32; iLuk 9.43b-45)

22 Abi eniyẹ odukhokho eyọli e rọ bhale iGalili, iJesu ọọ wẹ, “Ẹghẹghẹ o she ramhi ni a rọ ya ri Omi Ọgbọ na ẹgbọ dẹ. 23 E ya gbe ọli-a, ama ẹlẹnuzi-esẹ a ya guise ọli le bhale agbọ.” Oni ungmemhi o ri egbe pfọ wẹ-a.

E mhila iJesu oga oyi Owa ugamhi

24 Abi iJesu ali eniyẹ odukhokho eyọli e rọ nyenẹ egbe jele iKapanọmu, emionoga na Owa oyi Ẹshinẹgba e bhale deba iPita, e mhila li, “Ọsẹsẹ oyẹẹ ọ li fẹ zẹ oga oyi Owa oyi Ẹshinẹgba?”†

25 IPita ọọ wẹ, “Ee.”

Abi iPita ọ rọ lo elemhi owa le ya mhila iJesu, iJesu ọ kpẹ ngme. Ọọ, “ISamọ, eghuo u fẹ sa khi enighie ena agbọ ona e famhiẹ mie oga? Emọ-ekẹ abi epfẹse?”

26 IPita ọọ, “Epfẹse.”

IJesu ọ li, “O ti shọ! Oghọ o rọkhasẹ khi ọmọ ekẹ ọa khi ọni ọọ zẹ oga.” 27 “Ama ini awa khi lue na wẹ, je okẹ ya pfi ugba oyẹ pfilo. Afẹlẹ ni u todẹ ya mu, khueghie ọli unu-a, u ya mẹ ọli ukpaghọ unu rue. Rue ọli ni u rọli ya zẹ oni oga oyẹmhẹ ali oyẹẹ.”

18

Ọghuo ọ funẹ shi Eghiele oyi Ẹshinẹgba
(iMak 9.33-37; iLuk 9.46-48)

‡ **17:10** Li zẹ iMala 4.5 § **17:12** Li zẹ iMat 11.14 * **17:21** Li zẹ iMat 21.21; iMak 11.23; 1 iKọri 13.2 † **17:24** Li zẹ Okiali 30.13; 38.26

1 Ẹghẹghẹ aghọ, eni eniyẹ odukhokho e bhale deba iJesu,
e mhila li, “Ọghuo ọ fẹ funẹ shi
Eghiele oyi Ẹshinẹgba?”* 2 Ighọ
iJesu ọ lu ukuku ọmọ bhale migha
wẹ odalo. 3 Ọọ wẹ, “Abi o li mhi li
gue ọli ẹ yẹ ẹ, khi, ini aa li mu pfi ni
a li abi ikuku eniyẹ, aa ya lo Eghiele
oyi Ẹshinẹgba.† 4 Ọgbọ ni ọ ga funẹ
shi Ẹghiele oyi Ẹshinẹgba khi, ọni ọ
ri egbọli tiemhile abi ukuku ọmọ
ọnana.
5 “Ọnini ọ da ri irari eva oyẹmhẹ
mie ọmọ ọnana ne, mhẹmhẹ ọ mie.
6 Ama ini ọgbọkhọghuo ọ yẹsẹ enana
ni e mie mhẹ suọ pfidọ, ini a bie mu
iko zu ọgbọ ọghọghọ uruli tsua pfilo
elemhi okẹ oniẹmhi, o ti nẹ.
7 “O maa khọlọ mu ẹgbọ ni e yẹsẹ
ẹgbọ ọ lamhẹ. Ọgbọ ọa dobẹ ya na
pfue imufẹ oyi olamhẹ. Ama o ma
khọlọ ẹgbọ ni e zẹ khi a mẹ eni
imufẹ eghọghọ egbe. 8 Ini obọ oyẹ,
okekhi owẹ oyẹ, o zẹ ni u lamhẹ,
khi ọli pfi-a. Irari khi o ti nẹ ini
ọgbọ ọ khi ọkhomhi ya lo agbọ na
agbọagbọ, ni abọ ali awẹ e gba pfo
nali ya lo owa erẹ.‡ 9 Ini o khia
khi ẹloe oyẹ o zẹ ẹ lamhẹ, vuọnyọ li
pfia. O ti nẹ u ri ukpẹloe oghuo ya lo
iloghie, ni alo e rọ gba nẹ, pfi ẹ ya lo
ilimhi iriẹriẹ.§

Okhẹ irọkhọkhọ oyi osumha ni ọ wa
(iLuk 15.3-7)

10 “A khi zẹ ni a ri ẹloe gbe eni
ẹa mu ẹloe enana, irari khi eri igẹni
eyẹwẹ na iloghie ẹ migha odalo oyi
Itamhẹ ẹghẹghẹkpa. 11 [Eri mhẹmhẹ
Omi Ọgbọ mhi bhale ya tsumhi eni
e wa-a.]
12 “Sẹ a sa shi ọ? Ini ọgbọ ọ mhuẹ
isumha egbhuẹshe ni ọghuo ọ, ọ rọ
wa-a. Ọa khi eri ọ ya zẹ ọghuo ọa
la egbhuẹshe eghọ obọ, ọ ya nono
ọghuo ni ọ wa a eghọ? 13 Ini ọ mẹ
ọli, mhi gue ẹ yẹ ẹ khi egbe e ya
mu ọli shi ọghuo ọghọ dọsẹ ọghuo ọa
la egbhuẹshe enekpọle ni ẹa waa.
14 Ighọ Ita ẹ na iloghie ọa li nono eni
ẹa mu ẹloe enana ni e wa-a.

Inyọghuo ẹ ni ọ pfidọ nẹ

15 “Ini inyọghuo ẹ ọ lue nẹ, lẹ deba
li ka gueyẹ ọli emini ọ li. Ama zẹ
ni o khi yẹyẹ ali lọlighuo kpe. Ini ọ
ri esọ shi ẹ ekẹ, u she gbo sheshe
ọli shi odẹ.* 16 Ama ini ọa ri esọ
shi ẹ ekẹ, lu ọgbọ ọghuo abi ava
elese, ẹghẹghẹ aghọ ni e khi ọtsẹlẹ
abi Ebe-no-pfuasẹ o ngme.† 17 Ini
ọa ri esọ shi ẹ ọ, lẹ ya gue eni ingme
nya yẹ ena igbaa oyi eni e mie iJesu
iKirisiti suọ. Ini ọa gbo da ri esọ
shi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti
suọ ọ ne, a ti kia nali. A rue ọli shi
ọgbọ ni ọa miesuọ ali ọmionoga ọgbọ
ọkhọlọ.
18 “Abi o li mhi li gue ọli ẹ yẹ ẹ khi
emiemini aa da lama shi oni agbọ
ona ne, aa ya li lama shi ọ na ẹ obini
iloghie. Ali khi emiemini a da lama
shi agbọ ona ne, a ya lama shi ọ na
ẹ obini iloghie.‡
19 “Mhi gbo gueyẹ ẹ khi ini ẹẹ
otuava a da lama shi emhikhọghuo
agbọ ona ni a rọ sọ iromhi shi ọ ne,
Itamhẹ ni ọ la iloghie ọ ya riẹlẹ ọli
na ẹ. 20 Irari khi asha ni ẹgbọ ava o
khi aasẹ e da lona kugbe irari eva
oyẹmhẹ ne, mhi nu wẹ la aghọ.”

Okhẹ irọkhọkhọ ọni ọa ya gbe kua na ọgbọ

21 IPita ọ bhale deba iJesu, ọ
mhila li, “Iti-ingmẹ inyọghuo-mhẹ ọ
fẹ ya lue na mhẹ ramhi ni mhi rọ ya
gbe kua nali? Iti ishilua?”
22 IJesu ọọ li, “Iiye, ọa khi iti
ishilua tsẹ, ama iti egbhuẹsẹ ali
igbe asha ishilua.§*
23 “Irari khi eri Eghiele oyi
Ẹshinẹgba o li abi oghie ọghuo ni ọọ
eni ẹẹ ga eyọli e bhale ya rọkhasẹ
luẹ abi e li gbe akanya. 24 Abi ọ rọ

* **18:1** Li zẹ iLuk 22.24 † **18:3** Li zẹ iMak 10.15; iLuk 18.17; 1 iPit 2.2 ‡ **18:8** Li zẹ iMat 5.30
§ **18:9** Li zẹ iMat 5.29 * **18:15** Li zẹ iLuk 17.3 † **18:16** Li zẹ iDẹut 19.15 ‡ **18:18** Li zẹ
iMat 16.19; iJọn 20.23 § **18:22** Li zẹ Igbae 4.24 * **18:22** Li zẹ iLuk 17.3-4

ghọ bino na wẹ abi e li gbe na li, a rue ọmọse ọghuo ni ọ lo ọli ẹkpa idududu bhale. 25 Abi ọni ọmọse ọa rọ dobẹ fali eni ikpaghọ, ọni oghie ọọ e mu ọli ali ughuẹ ọli ali imi ọli ya dẹ ni ọ rọ fali eni ota.

26 “Ọni ọọ ga ọghọ ọ de ya wugha odalo oyi ọni oghie, ọọ li, ‘Kpẹkpẹ, rabọmudu na mhẹ, mhi ya fali ẹ eni ikpaghọ nya.’ 27 Ighọ ọni oghie ọ ya mhuẹ isomhelemhi na li, ọ gbe eni ota kua na li, ọ zẹ ọli vu.

28 “Ama abi ọni ọọ ga ọ rọ fiẹ lase, ọ mẹ ọni ọọ ga nabi lọli ni ọ lo ọli ikuku ikpaghọ. Ighọ, ọ khi awulu shi ọli uruli, ọọ li, ‘Fali mhẹ ota ni u lo mhẹ!’

29 “Ọnuzava ọyọli ọghọ, ọ de ya wugha, ọọ lema li, ọọ li, ‘Kpẹkpẹ rabọmudu na mhẹ, mhi ya fali ẹ.’

30 “Ama ọa lama na li. Ọọ a mu ọli ya shi owa ighumha ya ramhi ni ọ rọ ya fali eni ota. 31 Abi eni ẹẹ ga enekpọle e rọ mẹ emini ọ li, elemhi ee bi wẹ. E lẹ ya gue eni ingme nya yẹ ọni oghie ọghọ.

32 “Ighọ ọni oghie ọ ghie ya lu ọni ọọ ga ọghọ, ọọ li, ‘Yẹyẹ ọni ọọ ga ọna ọkhọlọ ọna, mhẹmhẹ mhi gbe ikpokpomhi ikpaghọ ni u lo mhẹ kua nẹ irari khi u lema mhẹ, 33 waa khi ọni ọ kha li mhuẹ isomhelemhi na ọnuzi-ava ọyẹ abi mhi mhuẹ isomhelemhi nẹ?’ 34 Ighọ elemhi e bi ọni oghie, ọ mu ọli ya shi owa ighumha ni a nali osue ya ramhi ni ọ rọ ya fali eni ota ni o lo nya.

35 “Ina Itamhẹ na iloghie ọ li ya li ẹ ini aa rọte ekelemhi udu gbekua na inyọghuo ẹ.”

19

Ipfa-ughuẹ-a
(iMak 10.1-12)

1 Abi iJesu ọ rọ ngme se, ọ te ekẹ iGalili vu je ekẹ iJudia ukiẹkiẹ okẹ iJọdani, 2 Ebubu ẹgbọ ẹ vẹ deba li. Ọ rẹwẹ la aghọ ze.

3 Ẹgbọ iFarisi eghuo e bhale ya mu ọli fẹ ni e ba mẹ asha mu ingme ma li obọ. E mhila li, “Ushi oyawa o fẹ lama shi ọ ọmọse ọ ri itobọ emhikhọghuo khu ughuẹ ọli?”

4 IJesu ọ mhila wẹ, “Aa zẹ abi Ebeno-pfuasẹ o ngme khi eri Ẹshinẹgba ni ọ ma ẹgbọ te igbaekẹle, ọ ma ẹgbọ ọmọse ali ọkpotso?* 5 Ẹshinẹgba ọ gbolo ẹ, ‘Itobọ ona ọmọse ọ ya zẹ itali ali inyọli obọ, ọ to ma ughuẹọli ọ, wẹwẹ ava e mele ọgbọ ọghuo-a.’ 6 Ẹghẹghẹ aghọ ẹa ke khi ava ama ọghuo. Itobọ ona, emini Ẹshinẹgba ọ she to ma, ọgbọ khi vasẹ ọli-a.”†

7 Eni ẹgbọ iFarisi e mhila iJesu, “Elọ o zẹ khi Ushi oyi iMosisi o lama ọgbọ ọ nya ebe ipfa-ughuẹ-a mhọli ughuẹ ọli obọ, ọ khu ọli?”‡

8 IJesu ọọ wẹ, “Itobọ khi aa gbe udu o zẹ ni Ushi oyi iMosisi o rọ lama li na ẹ, ama ọa kpẹ te igbaekẹle ighọ. 9 Mhi gueyẹ ẹ khi ọnini ọ khu ughuẹ ọli ni ọa rọ khi itobọ okia, ni ọ rọ ya rue ọkpotso ọlese ne, o she kia okia.”§

10 Eniyẹ odukhokho eyi iJesu ẹẹ, ini o khia khi ina o bie khi iteva ọmọse ali ughuẹ ọli, o bie ti nẹ ọgbọ khi rue ọkpotso shi.

11 IJesu ọọ wẹ, “Ọa khi ọgbọkpa oni osẹsẹ ona o gọ lu, sẹ ni eni Ẹshinẹgba ọ ri oni afu na e khi rue ọkpotso. 12 Irari khi emhi ebubu ẹẹ zẹ khi ebubu ẹgbọ ẹa ya rue ọkpotso, eghuo, itobọ khi ighọ Ẹshinẹgba ọ ma wẹ, eghuo, itobọ khi ẹgbọ e rẹ wẹ khi ighọ, elese e ri egbewẹ mele ọwali-a ni e mẹ asha ga Ẹshinẹgba egbegbọ. Ọgbọ ni ọ dobẹ ya ri egbe mie oni osẹsẹ, ọ ri egbe mie.”

IJesu ọ lema na eniyẹ enikeke
(iMak 10.13-16; iLuk 18.15-17)

13 Ẹghẹghẹ aghọ, ẹgbọ eghuo e wolọ eniyẹ enikeke bhale ghi iJesu ini ọ ri obọ nga wẹ ukhomhi, ni ọ sọ iromhi na wẹ. Ama eniyẹ

* **19:4** Li zẹ Igbae 1.27; 5.2 † **19:6** Li zẹ Igbae 2.24 ‡ **19:7** Li zẹ iDẹut 24.1-4; iMat 5.31
§ **19:9** Li zẹ iMat 5.32; 1 iKọri 7.10,11

odukhokho eyọli ee khu wẹ, e ti je ukhokho.
14 IJesu ọọ wẹ "A zẹ ni ikuku eniyẹ e bhale deba mhẹ, a khi ke khu wẹ irari khi wẹwẹ enana e mhọli agbọ oyi Ẹshinẹgba." 15 Ọ ri obọ nga wẹ ukhomhi sẹ, ọ rọte aghọ vu.

Ọzẹo ni lolo pfue
(iMak 10.17-31; iLuk 18.18-30)

16 Ọzẹo ọghuo ọ bhale ya mhila iJesu, ọọ, "Ọsẹsẹ ọnete, elọ mhi fẹ ya li ni mhi rọ ya mhọli agbọ onabi oyi Ẹshinẹgba?"
17 IJesu ọọ li, "Elọ o zẹ ni u rọ ọ lu mhẹ ọnete? Ẹshinẹgba luẹghuo kpe ọ lẹsẹ ti. Ini u wa nono ni u mhọli agbọ onabi oyọli, ri ishi eyọli gbe akanya."
18 Ọ mhila iJesu, "Ishi eneghuo ọ?"*
IJesu ọọ li, " 'Khi gbe ugbeli, khi kia okia, khi do ughiatọ, khi pfi ọtsẹlẹ ẹgbhuẹ mu ọgbọ. 19 Mu ekpẹ na itẹ ali inyẹ, gbo zẹ ni, u nono ingme oyi ọnuzava ọyẹ abi u li nono egbe ẹ.' "†
20 Ọni ọzẹo ọọ iJesu, "Te ekẹ vu mhi te ri eni u ga ngme ena nya a gbe akanya, onoghuo o ke kpọ mhẹ le?"
21 IJesu ọọ li, "Ini u wa nono ni u gba pfo, lẹ ya ri itsua ni u mhọli nya dẹ u kemhi eni ikpaghọ na ẹgbọ ni ẹa mhọli, ni u mhọli ẹpfue shi obini iloghie. U tigbe bhale ke ya deba mhẹ kia."
22 Abi ọni ọzẹo ọ rọ suọ ona, egbe e pfọ li-a itobọ khi ọọ pfue gba.
23 IJesu ọọ eniyẹ odukhokho eyọli, "Mhi gue ọli ẹ yẹ ẹ khi, o ma munu ni ẹgbọ ni e pfue e zẹ ni Ẹshinẹgba ọ mhẹsẹ na wẹ. 24 Mhi gbo gueyẹ ẹ khi, ni ọgbọ ni ọ pfue ọ rọ lo eghiele oyi Ẹshinẹgba, o ya munu dọsẹ, ni ọgbọ ke dua ni lọli ri akphẹrẹ rọte esẹ asugẹ ya fiẹ."
25 Abi eniyẹ odukhokho eyi iJesu e rọ suọ ona, abọ e sha wẹ, e mhila li, "Ọghuo ọ ke dobẹ ya lo Eghiele oyi Ẹshinẹgba shọ?"
26 IJesu ọ bino wẹ, ọọ, "Ini a ri oyi ọgbọ ngme, ona o ya munu, ama obọ oyi Ẹshinẹgba, emhikpa o zẹ ọli ẹ riẹlẹ."
27 IPita ọ mhila iJesu, ọọ li, "Anye ni anye zẹ emhikpa obọ bhale deba ẹ ena, elọ anye ya mẹ ọ rue?"
28 IJesu ọọ wẹ, "Abi o li mhi li gue ọli ẹ yẹ ẹ khi ini Omi Ọgbọ ọ da shitọ ukpẹkhomhi ufumhi oyọli ẹghẹghẹ agbọ Onogbọ, ẹẹ ogbava ni a deba mhẹ a ya nu mhẹ shitọ ikpẹkhomhi igbẹva, a mhẹsẹ ẹ na ẹdẹli igbẹva eyi iZirẹni.‡ 29 Ọgbọkpa ni ọ da zẹ owa oyọli obọ, okekhi inyọghuo ọli, ni ọ zẹ itali ali inyọli obọ ali inyọghuo ọli ali imiọli ali ẹpfue eyọli obọ shi itobọ oyẹmhẹ ne, ọ ya mhuẹ ẹpfue eghọghọ asha egbhuẹshe, ọ gbo mhuẹ agbọ onabi oyi Ẹshinẹgba. 30 Ama ẹgbọ eghuo ni e ralo e ya kpukhokho eni e kpe ukhokho, e ya ralo."§

20

Okhẹ irọkhọkhọ oyi egbikanya na elemhi ogba ipfonu

1 "Eri Eghiele oyi Ẹshinẹgba o li abi ọmọse ọghuo ni ọ fiẹ lase ya wolọ ẹgbọ ẹluzogbe je ogba ipfonu oyọli ya gbe akanya. 2 Ọ lama khi lọli ya fali ọgbọgbọ ingmẹ ni a mie ogbẹlẹ. Ọ rẹwẹ je ogba ẹẹra ipfonu oyọli ya gbe akanya.
3 "Elemhi agogo itili ẹluzogbe, ọ fiẹ lasele, ọ mẹ khi emọse eghuo e migha elemhi oki ni ẹa mhuẹ oni ẹẹ gbe. 4 Ọọ wẹ, 'A je ogba ẹẹra ipfonu oyẹmhẹ ya gbe akanya khi mhi ya fali ẹ emini o ti.' 5 Ighọ e vu.
"Elemhi agogo igbẹva ẹlẹ ọguota ali agogo esẹ ẹlẹ ogbọmhi, ọ gbo ighọ ya wolọ emọse elese. 6 Agogo

* **19:18** Li zẹ Okiali 20.13-16; iDẹut 5.17-20 † **19:19** Li zẹ Okiali 20.12; iDẹut 5.16; iLẹv 19.18
‡ **19:28** Li zẹ iMat 25.31; iLuk 22.30 § **19:30** Li zẹ iMat 20.16; iLuk 13.30

ishe o she ramhi, ọ gbo bhale ya ẹ emọse elese ni ẹa li gbe okhọghuo. Ọ mhila wẹ, ọ wẹ, ‘Elọ o zẹ ni a rọ migha ana amo kpa pfuse ẹghẹghẹ-a, ni aa rọ gbe okhọghuo?’

7 “Ẹ ọli, ‘Irari khi ọgbọkhọghuo ọa lu anye shi akanya lọ.’

“Ọọ wẹ, ‘A je ogba ipfonu oyẹmhẹ ya gbe akanya.’

8 “Ogbọmhi o ke mu ekẹ, ọni ọ mhuẹ ogba ọghọ, ọ lu ọni ọ ri ẹgbọ ẹ gbe akanya na li, ọọ, ‘Lu eni e gbe akanya ni u fali ọgbọgbọ ota. Ọ kpẹ rọte ẹgbọ ni e kpẹ ukhokho bhale fali ota ya ramhi eni e kpẹ bhale.’*

9 “Ọ fali ẹgbọ ni e te agogo ishe ẹlogbọmhi gba akanya le ukpaghuo. 10 Abi eni e te ododẹ gba akanya le e rọ bhale ya mie ifata, e dabi khi ikpaghọ eyẹwẹ e ya bu dọsẹ eni e kpe ukhokho bhale oni akanya. Ama a ga fali wẹ abizize. 11 E mie ifata se, ee wọlọ ọni ọ mhuẹ ishemhi. 12 E ọli, ‘Emọse ena ni a kpukhokho mie, iwakati oghuo e lẹsẹ gbe akanya, ama rọte ẹlẹ uzogbe fiefie anye te ri ukhomhi shi ovọ ya ramhi ogbọmhi. Ama u ya fali anye abizize!’

13 “Ọmhuẹ-ishiemhi ọ rọ ọtuọghuo elemhi wẹ, ‘Ọmuẹ, mhi aa liẹle. Ọa khi ukpaghuo-ghuo a lama na mhẹ shi akanya ogbẹlẹ? 14 A mọ ikpaghọ eyẹ ẹ ni a ke je apfẹ. Onoghuo o de ẹ shi ọ ini mhi fali ọmọse ni mhi kpukhokho mie abi mhi fali ẹ. 15 Abi khi mhia dobẹ ya li ikpaghọ eyẹmhẹ abi o ghọle mhẹ? Eri a kẹ kpe ofuma irari khi mhi da khi ọgbọ ni ọ somhopfa?’

16 “Ama ẹgbọ eghuo ni e ralo e ya kpukhokho eni e kpe ukhokho e ya ralo.”†

IJesu ọ gbo gue ingme eghuli oyọli le shi ekẹ
(iMak 10.32-34; iLuk 18.31-34)

17 Abi iJesu ọ rọ ọ nga iJerusalẹmu, ọ lu eniyẹ odukhokho eyọli je asheghuo ya gueyẹ, ọọ wẹ. 18 “IJerusalẹmu ni awa je ena, a ya la oobọ ri Omi Ọgbọ na ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali esẹsẹ Ishi eyi iMosisi dẹ, aghọ e la ya pfa ẹzọ igbe-a mu ọli. 19 E tigbe rue ọli na ẹgbọ iJẹta, e rọli li egia, e gbe ọli itẹ, e ta li ma apfida, ama ẹlẹnuzi-esẹ, a guise ọli le bhale agbọ.”

Emini ughuẹ iZebedi ọọ iJesu ọ riẹlẹ na luẹ
(iMak 10.35-45)

20 Ighọ ughuẹ iZebedi ọ rue imi ọli ava bhale deba iJesu, ọ wugha li odalo, ọọ li ọ kpẹkpẹ ọ somhi luẹ opfa.

21 IJesu ọ mhila li, “Elọ wa nono.”

Ọọ li, “Lama na mhẹ khi imimhẹ aava ena, khi ọghuo ọ kha shitọ ẹ obọ ita, ọnọkpọle ọ shitọ ẹ ọgobọ eghiele oyẹ.”

22 IJesu ọọ wẹ, “Aa lẹsẹ emini a mhila. A ya dobẹ da uko osoli ni mhi ya da?”

Ẹ ọli, “Anye ya dobẹ.”

23 IJesu ọọ, “A rọte uko ni mhi te da ya da, ama, ọa khi mhẹmhẹ mhi ya zẹ ọni ọ ya shitọ mhẹ obọ ita ali ọgobọ. Eni Ita ọ riẹlẹ wẹ shi na e mhọli wẹ.”

24 Abi eniyẹ odukhokho ogbe enekpọle e rọ suọ, e pfaa na ọgbọ ali inyọghuo eghọ. 25 Ighọ iJesu ọ lu wẹ tigbili, ọọ wẹ, “A lẹsẹ khi ighie eyi ẹgbọ iJẹta eri ẹẹ jili ẹgbọ eyẹwẹ. Eni e kpeda e ri omhẹsẹ ri itoto ẹ sha wẹ ma. 26 Ama, ọa khi ighọ iteva oyẹ ẹ. Ọni ọ da nono ni lọli fu ne, ọ khi ọni ọọ ga enekpọle.‡ 27 Ini ọngẹẹ ọọ nono ni lọli khi ọnododẹ, ọ mele ọni ọọ ga ọyi enekpọle a.§ 28 Ẹzẹzẹ abi Omi Ọgbọ, ọa li bhale ni a ke ga li, ama ọ bhale ni ọ rọ ga ẹgbọ ali ni ọ gbo ri agbọ oyọli mie ebubu pfuese.”

* **20:8** Li zẹ iLẹv 19.13; iDẹut 24.15 † **20:16** Li zẹ iMat 19.30; iMak 10.31; iLuk 13.30 ‡ **20:26** Li zẹ iLuk 22.25-26 § **20:27** Li zẹ iMat 23.11; iMak 9.35; iLuk 22.26

IJesu ọ ri ezalo aava ze
(iMak 10.46-52; iLuk 18.35-43)

29 IJesu ali eniyẹ odukhokho
eyọli e rọte iJẹriko vu, ebubu ẹgbọ
e vẹ deba li. 30 Emọse ezalo aava e
shitọ epfẹ-odẹ. Abi e suọ khi iJesu
ọ rọte aghọ dọsẹ. E tsẹsẹ, e liẹ.
“Ọnọmhuẹ, Omi iDefidi, lẹ elemhi
anye.”
31 Oni ebubu ẹgbọ e dese wẹ,
e khukhu unu, ama e kiele tsẹsẹ
leghe, e liẹ, “Ọnọmhuẹ, Omi iDefidi
kpẹkpẹ lẹ elemhi anye.”
32 Ighọ iJesu ọ migha, ọ lu wẹ, ọọ
wẹ, “Elọ a nono ni mhi riẹlẹ na ẹ?”
33 Ẹẹ ọli. “Ọnọmhuẹ, kpẹkpẹ anye
ẹ nono ni u khueghie anye alo-a.”
34 IJesu ọ mhuẹ ilẹlemhi na wẹ, ọ
ri obọ ti wẹ alo, eni alo e khueghie-
a, e deba li.

21

Ẹgbọ e ri ufumhi na iJesu abi ọ rọ
lo elemhi iJerusalẹmu
(iMak 11.1-11; iLuk 19.28-40;
iỌn 12.12-19)

1 Abi iJesu ali eniyẹ odukhokho
eyọli e li ti i mama iJerusalẹmu,
e bhale ikuku ẹoli na lui iBẹtifagi
ni o la Ute ẹẹra Olivu. IJesu ọ la
aghọ ghie eniyẹ odukhokho eyọli
aava je ẹoli ni o la odalo. 2 Ọọ
wẹ, “A je ẹoli ni a fẹ odalo oyẹẹ
ena, khi a ya mẹ akphẹrẹ ali omiọli.
A taghiẹ wẹ-a, a mu wẹ ghi mhẹ
ana. 3 Ini ọgbọkhọghuo ọ mhila
ẹ emhikhọghuo, a gueyẹ ọli khi
Ọnọmhuẹ ọ ya rẹwẹ riẹlẹ emhi, ọ
gbo ya nyenẹ wẹ bhale lẹna.”
4 Eri a mẹ enana ni a rọ bhale
ya ẹ khi ungmemhi ni emekẹguele
e ngme, ni e bhale ya tsẹ. Ni ọọ
5 “A gueyẹ ẹdẹli iZayọ,*
‘A bino khi oghie ọyẹ ẹ ọọ bhale
deba ẹ.
Ọ mhọli ikuegbe-a, ọ nga ozele
akphẹrẹ,
ikhi Omi akphẹrẹ.’ ”
6 Ighọ eniyẹ odukhokho eyi iJesu
e ye abi ọ ghie wẹ. 7 Ighọ e rue
ọni akphẹrẹ ali omi ọli bhale, e
banọ ide eyẹwẹ egbe nga li egbe,
iJesu ọ nga li shitọ. 8 Ebubu ẹgbọ
e gueghie itsua eyẹwẹ naghiẹ-a shi
odẹ, eghuo e kholo eyamhi naghiẹ-
a shi odẹ. 9 Eni ẹgbọ ni e ralo ali eni
e kpe ukhokho e tsẹsẹ, e kuẹghiẹ ọli,
e liẹ,
“Tsumhi anye, Tsumhi anye, Omi
iDefidi!”
“Ikhivọsẹ khi ọni ọ ri eva oyi
Ọnọmhuẹ bhale.”
Ikuẹghiẹ khi oyi Ẹshinẹgba.
“Tsumhi anye.”†
10 Abi iJesu ọ rọ lo elemhi
iJerusalẹmu, oni ẹdẹli nya o wushe-
a, ẹgbọ e mhila, e liẹ, “Ọghuo ọni
ọmọse onana ọ fẹ khi?”
11 Eni ẹgbọ ni e nu ọli kia e gueyẹ
wẹ, ẹẹ “Ọna khi iJesu ọni ọmekẹguele
ọnge iNazarẹti na ekẹ iGalili, ni a
shobọ na awa khi ọọ bhale, ikhi ọni
awa migha khẹ.”‡

IJesu ọ lo elemhi Owa Oyi
Ẹshinẹgba
(iMak 11.15-19; iLuk 19.45-48;
iỌn 2.13-22)

12 IJesu ọ lo elemhi Owa Oyi
Ẹshinẹgba. Ọ khu ẹgbọ ni e la elemhi
ọli ẹ du oki kua. Ọ ghino wẹ abọ
itebu ni e la ngmomhi ikpaghọ kua,
ali ibẹchi oyi eni e ri inekhukhu u ẹ
dẹ. 13 Ọọ wẹ “A she kẹkẹ ọli shi Ebe-
no-pfuasẹ, ‘Owa oyẹmhẹ, owa ni a
la lema o khi,’ ama a she rọli mele
owa oyi ighiatọ-a.”§
14 Ezalo ali eni e guọghọ awẹ-
a e bhale deba li obini Owa Oyi
Ẹshinẹgba, Ọ rẹwẹ ze nya. 15 Abi
ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali
esẹsẹ Ishi eyi iMosisi e rọ mẹ
khi iJesu ọọ gbe ikanya ọnyaloa
ọdọda, elemhi Owa oyi Ẹshinẹgba,
ali khi eniyẹ e la akaghọ tsẹsẹ leghe
kuẹghiẹ ọli, e liẹ, “Ikuẹghiẹ o khi oyi
Omi iDefidi,” elemhi e bi wẹ.

* **21:5** Li zẹ iZaka 9.9 † **21:9** Li zẹ Iwolo 118.25,26 ‡ **21:11** Li zẹ iỌn 6.14; 7.40; Ika 3.22; iMak 6.15; iLuk 13.33 § **21:13** Li zẹ Aza 56.7; iJere 7.11

16 Ighọ e mhila iJesu, ẹ ọli “Wa a
suọ abi eniyẹ ẹẹ ngme ẹ?”
IJesu ọọ, “Mhi suọ.” Ọ mhila wẹ,
“Aa kpẹ suọ abi Ebe-no-pfuasẹ o
ngme ni ọ.
“ ‘U she ri eniyẹ ali emọfẹ
kuẹghiẹ ikuẹghiẹ ni o gba pfo’
„*
17 IJesu ọ te aghọ vu je iBẹtani. Ọ
gbhẹ aghọ ni ogbe o gbe.

IJesu ọ ku itsẹ na ọkhua-eni
(iMak 11.12-14,20-24)

18 Ẹlẹ uzogbe abi ọ ke rọ nyenẹ
egbe ukhokho je iJerusalẹmu, oki-
amhi o gbe ọli. 19 Ighọ ọ mẹ ọkhua-
eni epfẹ odẹ, ọ lẹ ya bino ọli, ama ọa
mẹ udumhi okhọghuo ukhomhi ọ,
sẹ ni ebebe. Ighọ ọọ oni ọara oghọ
“Wa gbo ya mọ udumhi ghue!”
Aghọaghọ oni ọara o ku ebe-a.
20 Abi eni eniyẹ odukhokho eyọli
e rọ mẹ ọli, abọ e sha wẹ. E mhila
li, ẹẹ. “Sẹ o li kia khi oni ọkhua o rọ
ghọ nyanya ku ebe-a?”
21 IJesu ọọ wẹ, “Mhi gueyẹ ẹ khi,
ini a mhuẹ irudunga ni aa rọ mhuẹ
akhọkhọmhẹ, a ya dobẹ li emini
mhi li oni ọkhua ona. Ọa khi onana
tsẹ, a ya liẹ oni ute ona, ‘Vu ya de
pfilo okẹ onieẹmhi,’ oni ute o suọ na
ẹ.† 22 Irari khi ini a mhuẹ irudunga,
emiemini a sọ iromhi mhila a ya
mhọli ọli.”

A mhila iJesu obini ọ te mhọli afu
(iMak 11.27-33; iLuk 20.1-8)

23 IJesu ọ lo elemhi apfẹ oyi Owa
oyi Ẹshinẹgba le, ighie eyi ekpodalo-
ugamhi ali eni egbhali e mhila li,
“Afu eyi ọghuo u rọ gbe ikanya
enana? Ọghuo ọ ri afu nẹ?”
24 IJesu ọọ wẹ, “Mhẹmhẹ mhi ya
li mhila ẹ ogbọ oghuo, ini a da
gbaghiẹ ọlia ne, mhi ya gueyẹ ẹ ọni
ọ ri afu ona na mhẹ. 25 Mhiẹ i,
ibatazi ni iJọni ọọ batazi na ẹgbọ,
ọghuo ọ ri afu na li ọ ke batazi ẹgbọ?
Ẹgbọ e ri ọli na li abi khi Ẹshinẹgba
lọ?”

E nu egbewẹ khakọ, e liẹ, “Ini
awa ẹ khi ‘Obọ oyi Ẹshinẹgba o te
bhale,’ ọ ya mhila awa, ‘Elọ o zẹ
ni aa rọ mie ọli suọ?’ 26 Ama ini
awa ẹ khi, ‘Obọ oyi ọgbọ o te bhale,’
ulishi apfọwa ọọ mu awa, irari khi
ọgbọkpa ọ lẹsẹ khi ọmekẹguele iJọni
ọ khi.”
27 Itobọ ighọ e kẹ iJesu “Anye aa
lẹsẹ.” IJesu ọọ wẹ “Mhẹmhẹ mhi aa
li ya gueyẹ ẹ obini mhi te mẹ afu.”

Okhẹ irọkhọkhọ oyi eniyẹ aava

28 “Sẹ a mẹ ona shi? Ọmọse
ọghuo ọ mhuẹ eniyẹ emọse aava. Ọ
bhale deba ọni ọgbhali, ọọ li, ‘Ọmọ
ke lẹ ogba ipfonu amo ni u ya gbe
akanya.’
29 “Ọọ itali, ‘Mhi a ya ye.’ Ama o
li dẹnẹ, ọ mu udu pfi, ọọ lẹ oni ogba
ipfonu.
30 “Ọni itawẹ ọ gbo lẹ deba
ọnikeke, ọ gbo ngme ọli abi ọ kpẹ
ngme ọni ọgbhali. Ọni ikeke ọghọ ọ
lama khi lọli ya ye, ama ọa tigbe ye.
31 “Ọnọghuo eniyẹ aava ena ọ
riẹlẹ emini itawẹ ọ nono?”
Ẹẹ iJesu, “Ọni ọgbhali.”
IJesu ọọ wẹ, “Abi o li mhi li gue
ọli ẹ yẹ ẹ khi emionoga ali idegbe
e she pfi ẹ shi ana kpẹ lo Eghiele
oyi Ẹshinẹgba. 32 Irari khi abi iJọni
Ọni ọọ batazi ẹgbọ ỌỌ bhale ya sẹsẹ
ẹ odẹ ni a ya rọte, ni aa lama mie
ọli suọ. Ama emionoga ali idegbe e
mie ọli suọ, e mu pfi. Abi a tseku ri
ẹloe oyẹẹ mẹ, aa kie mu udu pfi ni a
miesuọ.‡

Okhẹ irọkhọkhọ oyi eni a mie shi
ogba ipfonu
(iMak 12.1-12; iLuk 20.9-19)

33 “A suọ okhẹ irọkhọkhọ olese.
Ọmhuẹ-apfẹ ọghuo ọ ya laọ ni ọ
gua ogba ipfonu shi ukhokho apfẹ
oyọli. Ọ khi ogba gasẹ ọli, ọ riẹlẹ
ashini a la nye onyọ shi ọ, Ọ gbo tọ
owa ni o yagha ni a la khẹ-ekhẹ shi
ọ. Ọ rọli na ẹgbọ e ke ri ẹloe khu

* **21:16** Li zẹ Iwolo 8.2 † **21:21** Li zẹ iMat 17.20; 1 iKọri 13.2 ‡ **21:32** Li zẹ iLuk 3.12; 7.29-30
§ **21:33** Li zẹ Aza 5.1-2

ọli, ọ vu ẹoli oboese.§ 34 Abi ẹghẹghẹ
ikhiẹsẹ o rọ ramhi, ọ ghie eni ẹẹ ga
eyọli ghi eni ẹgbọ, e ka mie wẹ eni e
khi eyẹluẹ ghi luẹ.

35 “Eni ẹgbọ ni ọ rọ shi oni ogba
oghọ, e mu eni eni ẹẹ ga eyọli, e
gbe ọghuo, e gbe ọghuo-a, e tono
ọnọkpọle echẹ. 36 Ighọ ọni ọmọse ọ
gbo ghie eni ẹẹ ga elese ghi wẹ ni e
ke bu dọsẹ eni ọ kpẹ ghie. Ighọ eni e
la oni ogba e li wẹ abi e kpẹ li eghọ.
37 Ikpukhokho ọ, ọ ghie omi ọli ghi
wẹ. Ọọ, ‘E ya mu ekpẹ na li.’

38 “Ama abi eni e la oni ogba e
rọ mẹ khi ọni omi ọli ọọ bhale, e
lu egbewẹ ochi, ẹẹ egbe, ‘Awa gbe
ọni omi ọli-a, ni awa le ugu oyọli.’
39 Ighọ e mu ọli e rue ọli je olase oni
ogba, e gbe ọli-a.

40 “Irarighọ, ini ọni ọ mhuẹ oni
ogba ipfonu oghọ ọ fẹ bhale, sẹ ẹẹ
a sa khi ọ ya li eni ẹgbọ eghọ?”

41 Ẹẹ iJesu, “Eri ọ ya gbolo eni
ẹgbọ ọkhọlọ eghọ-a, ọ ri oni ogba na
ẹgbọ elese, eni e ya ke ri eni e khi
eyọli ghi ọli.”

42 IJesu ọọ wẹ, “Ẹẹ a kpẹ zẹ ọli abi
a li kẹkẹ ọli shi Ebe-no-pfuasẹ khi:

“ ‘Ẹchẹ ni itsọna e kie pfia,
lọli o ke ya mele egbegbi ẹchẹ
ni o kẹ mu ẹloe nẹ nya-a.
Ọnọmhuẹ ọ lighọ riẹlẹ ona,
óó ti anye ẹloe gba’ ”*

43 “Irarighọ, ighọ a li ya mie ẹ
Eghiele oyi Ẹshinẹgba obọ, a rue ọli
na ẹgbọ ni ẹ riẹlẹ emini Ẹshinẹgba
ọọ a ke riẹlẹ. 44 Ọgbọ ni ọ da ya de
nga oni ẹchẹ ne, ọ ya guọghọ-a, ama
ọgbọ ni oni ẹchẹ o da de nga egbe ne
ọ ya mhẹli-a abi ifufu.”

45 Abi ighie eyi ekpodalo-ugamhi
ali ẹgbọ iFarisi e rọ suọ oni okhẹ
irọkhọkhọ ona, e lẹsẹ khi wẹwẹ
iJesu ọ nu ngme. 46 E nono odẹ ni
wẹwẹ e tẹ mu ọli ya khukhu, ama
ulishi o mu wẹ irari khi ẹgbọ e lẹsẹ
khi ọmekẹguele iJesu ọ khi.

22

Okhẹ irọkhọkhọ oyi ukue ni á lá rue ọmueshi
(iLuk 14.15-24)

1 IJesu ọ gbo ri okhẹ irọkhọkhọ
ona nu wẹ ngme, ọọ, 2 Eri Eghiele
oyi Ẹshinẹgba o li abi oghie ọghuo
ni ọ gbhẹ ukue na omiọli ni ọọ rue
ọmueshi. 3 Ọ ghie eni ẹẹ ga eyọli e ka
gueyẹ ẹgbọ ni ọ gbhẹ oni ukue na e
bhale, ama ẹa lama ye.

4 “Ighọ ọ gbo ghie eni ẹẹ ga elese,
ọọ wẹ, ‘A ka gueyẹ eni a lu shi oni
ukue khi mhi she nye ekhe shi ekẹ.
Mhi she gbolo ena-a, ena ni e mhuẹ
ila, shi elamhakọ eyẹmhẹ, a she mu
egbe emhikpa shi ekẹ. A bhale oni
ukue ikhuẹsẹ ọmueshi.’

5 “Ama eni ẹgbọ ẹa pfi esọ shi, e
vu asha. Ọghuo ọ vu ishemhi, ọlese
ọ vu oki. 6 Eghuo ọ ni a lu shi oni
ukue e mu eni eni ẹẹ ga eghọ, e gbe
wẹ, e gbolo wẹ-a. 7 Ighọ elemhi e bi
ọni oghie, ọ ghie ekhọli-okhuẹ eyọli,
e ka gbolo eni ẹgbọ ni e gbolo eni ẹẹ
ga eyọli-a, e tosẹ wẹ apfẹ-a.

8 “Ighọ ọni oghie ọ luno eni eni
ẹẹ ga eyọli, ọọ wẹ, ‘A she mu egbe
ukue oyẹmhẹ shi ekẹ se, ama ẹgbọ
ni mhi lu shi ọ, ẹa khi eni a kha lu
shi ọ. 9 Mena, a ke je ifu ẹoli ikpe
ni ebubu ẹgbọ e legba, ọgbọkpa ni a
da mẹ ne, a lu ọli bhale oni ukue.’
10 Ighọ eni eni ẹẹ ga e lo ifu ẹoli e
luno ẹgbọ ni e mẹ kpa tigbili, ghe
ẹgbọ enete ali ikhiakhiamhi ẹgbọ.
Oni ashini a gbhẹ oni ukue shi o vọ
ẹgbọ.

11 “Ama abi ọni oghie ọ rọ bhale
ya bino eni ẹgbọ, ọ mẹ khi ọmọse
ọghuo ọ la aghọ ni ọa sọ itsua ukue
ni a rọ khuẹsẹ ọmueshi ye ughuẹ.
12 Ọni oghie ọ mhila li, ‘Ọmuẹ sẹ u li
lo ana le ni u wa rọ sọ itsua oyi ukue
ni a rọ khuẹsẹ ọmueshi,’ Ọni ọmọse
ọa dobẹ sọli ọ.

13 “Ighọ ọni oghie ọ gueyẹ eni eni
ẹẹ ga eghọ, ‘A mu ọli gẹ abọ ali awẹ,

* **21:42** Li zẹ Iwolo 118.22-23 * **22:13** Li zẹ iMat 8.12; 25.30; iLuk 13.28

a tsua li pfi je olase alo ebili ni a la
viẹ, ni a la le akọ akọ.'*
14 "Ọgbọkpa a lu ama ikuku wẹ ni
e mie oni ulumhi, a zẹ."

A mhila iJesu ini a ke zẹ oga na iSiza
(iMak 12.13-17; iLuk 20.20-26)

15 Ighọ ẹgbọ iFarisi e fiẹ ya gba
abi e li ya ri omhila mẹ asha mu
iJesu. 16 E ghie eniyẹ odukhokho
eyẹwẹ ali eniyẹ odukhokho eyi
Erọdu deba iJesu, ẹ ọli, "Ọsẹsẹ, anye
lẹsẹ khi ọgbọ igẹsikia u khi, u gbolo
ẹ sẹsẹ igẹsikia oyi ọghuẹmhẹ oyi
Ẹshinẹgba. Wa a ya na ulishi oyi
ọgbọkhọghuo, itobọ khi ẹgboliẹ ọa la
ọnini ọgbọ ọ khi. 17 Gueyẹ anye, sẹ
o fẹ li udu oyẹ? Abi ushi oyawa o
ngme, o fẹ ti ni awa zẹ oga na oghie
iSiza abi khi ọa ti?"
18 IJesu ọ lẹsẹ ugbamhi obe ni e
gba, ọọ wẹ, "Ẹẹ eri ugamhi ku alo,
elọ o zẹ ni a rọ nono ni a di mhẹ
mu? 19 A rue ukpaghuo ni a rọ zẹ
oga khasẹ mhẹ ghue!" Ighọ e rue
ukpaghuo bhale ghi ọli. 20 Ọ mhila
wẹ "Alo eyi ọghuo na? Eva oyi ọghuo
na?"
21 Ẹ ọli "Eyi iSiza."
Ighọ iJesu ọọ wẹ, "Irarighọ, a ri
oni o khi oyi iSiza na iSiza a ri oyi
Ẹshinẹgba na Ẹshinẹgba."
22 Abi e rọ suọ ona, abọ e sha wẹ,
e zẹ ọli obọ, e vu.

Ingme ughuẹ iruerue ali irọte eghuli guale
(iMak 12.18-27; iLuk 20.27-40)

23 Oni ogbẹlẹ ẹlẹghọ, ẹgbọ iSadusi
ni ẹ khi iteghuli guale ọa la ọ, e
bhale deba iJesu ya mhila li ogbọ.†
24 Ẹ ọli "Ọsẹsẹ, iMosisi ọ gueyẹ anye
khi, ini ọmọse ọ ghu-a ni ọa rọ
bia eniyẹ, inyọghuo ọli ọ rue ọni
ọsamhi olimhi ni ọ bia eniyẹ na li
na inyọghuo ọli ni ọ ghu-a ọghọ.‡
25 Mena inyọghuo etuoshilua e ke
nu anye la ana. Ọni ọgbhali ọ rue
ọkpotso ọ ghua, abi ọa rọ bia eniyẹ,
ọ zẹ ọni ọkpotso obọ na inyọghuo.
26 Ighọ eghuli o li gbe inyọghuo ọli
ọnuzava ali ọnuzasẹ ya ramhi ọnuzi-
oshilua ẹa ga bia ọmọ ọkhọghuo na
ọni ọkpotso. 27 Ikpukhokho ọ ọni
ọkpotso ọ ghu a. 28 Mena, ogbẹlẹ
iteghuli guale, ughuẹ ọghuo ọ fẹ ya
khi elemhi ẹwẹ nya, aborọkhia khi
wẹwẹ oshilua e ga rue ọli shi?"
29 IJesu ọọ wẹ, "Eri a da odẹ!
Itobọ khi aa lẹsẹ ungmemhi oyi
Ẹshinẹgba ali itoto eyọli lọ. 30 Irari
khi ini ẹgbọ e rọte eghuli guale, ẹa
ke ya rue ikpotso, wẹ khi ikpotso e
ke ya ke ngeli na emọse, eri e ke ya
li abi igẹni na iloghie. 31 Ama oyi
ingme ite-eghuli-guale oyi ẹgbọ ni
e ghu-a ne, eri aa suọ abi Ẹshinẹgba
ọ ngme ẹ. 32 Ọ khi, 'Mhẹmhẹ
mhi khi Ẹshinẹgba ọyi Aburaamu ali
Ẹshinẹgba ọyi Aziki, ali Ẹshinẹgba ọyi
iGiekọpu.' Ẹshinẹgba ọyi ẹgbọ ni e la
agbọ ọ khi, ọa khi Ẹshinẹgba ọyi ẹgbọ
ni e ghua."§
33 Abi eni ebubu ẹgbọ e rọ suọ
ona, abọ e sha wẹ shi osẹsẹ ni ọ
sẹsẹ.

Ushi ni o ga funẹ nya
(iMak 12.28-34; iLuk 10.25-28)

34 Abi ẹgbọ iFarisi e rọ suọ khi
iJesu ọ pfi ẹgbọ iSadusi okpẹ unu, e
le gba. 35 Ọghuo ọ elemhi wẹ ni ọ khi
ọsẹsẹ ushi ọ rọshẹka ni lọli dobẹ ri
ushi mu iJesu. Ọ mhila li ogbọ.
36 Ọọ li, "Ọsẹsẹ, Ushi onoghuo o
ga funẹ nya elemhi Ishi eyi iMo-
sisi?" 37 IJesu ọọ li, " 'Ri udu oyẹ nya
ali ayẹmhẹ oyẹ nya ali usamhi udu
oyẹ nya nono ingme oyi Ọnọmhuẹ
Ẹshinẹgba ọyẹ.'* 38 Onana o khi
ushi onododẹ ali oni o ga fu nẹ nya.
39 Eri onuzi-eva o gbo li abi lọli, ni
ọọ li, 'Nono ingme oyi ọgbọ ọlese abi
u li nono ingme egbe ẹ.'† 40 Ishi
eva ena elemhi Ishi eyi iMosisi ali
emekẹguele nya, e te zẹ."‡

† **22:23** Li zẹ Ika 23.8 ‡ **22:24** Li zẹ iDẹut 25.5 § **22:32** Li zẹ Okiali 3.6 * **22:37** Li zẹ iDẹut 6.5 † **22:39** Li zẹ iLẹv 19.18 ‡ **22:40** Li zẹ iLuk 10.25-28

Omi ọghuo Ọmiepfuese ọ khi
(iMak 12.35-37; iLuk 20.41-44)

41 Abi ẹgbọ iFarisi e kie li la aghọ
egho, iJesu ọ mhila wẹ. 42 “Sẹ
a khọkhọ shi Ọmiepfuese ọ? Omi
ọghuo ọ fẹ khi?”
Ẹ ọli “Omi iDefidi.”
43 IJesu ọọ wẹ, “Elọ o ke ze khi
iDefidi ọ rọte elemhi ayẹmhẹ lu ọli,
‘Ọnọmhuẹ’? Irari khi iDefidi ọ liẹ,
44 “ ‘Ọnọmhuẹ gueyẹ Ọnọmhuẹ
ọyẹmhẹ.
Shitọ mhẹ ukiẹkiẹ obita ramhi
ni mhi rọ ya ri ebe ẹ
shi ẹ ufu ẹkowẹ.’§
45 “Ini iDefidi ọ lu ọli ‘Ọnọmhuẹ,’
sẹẹ ọni Ọmiepfuese ọ ke gbolo ẹ
khi omiomi iDefidi?” 46 Ọngẹwẹ
ọa dobẹ gbaghiẹ oni ogbọ-a. Rọte
ẹlẹghọ vu ọgbọ okhọghuo ọa ke gbo
gbudu mhila li ogbọ okhọghuo.

23

A mhuẹ ẹgbhẹ shi esẹsẹ Ishi eyi
iMosisi ali iFarisi egbe
(iMak 12.38-39; iLuk 11.43,46;
20.45-46)

1 Ighọ iJesu ọ nu ẹgbọ ni e ri
esọ shi ọli ekẹ ali eniyẹ odukhokho
eyọli i ngme. 2 Ọọ wẹ, “Esẹsẹ Ishi
eyi iMosisi ali ẹgbọ iFarisi a ri afu
na ni e ke guele abi Ushi oyi iMosisi
o ngme. 3 Irarighọ, a mema ya
suọ esọ na wẹ, a li abi e gueyẹ ẹ
a ke li, ama a khi khọnya wẹ ngeli
ingeli enabi eyẹwẹ. Irari khi wẹwẹ
ẹa ri emini ẹẹ sẹsẹ ẹgbọ gbe akanya.
4 Eri ẹ gẹ itsua ni e khọ na ẹgbọ
tsua. Ama wẹwẹ ọyẹwẹ ẹa lama ri
umiesobọ da wẹ ọ kpaghiẹ wẹ tsua
eni itsua.
5 “Emhikpa e ri abamẹmhẹ ẹ
riẹlẹ. E ri ọgbẹnẹ ni a fia ọtsuọtsuọ
shi mu alukpo ali abọ. E pfi emini
a rọte ebe-no-pfuasẹ kẹkẹ emhi shi
lo eni ọtsuọtsuọ. E gbo fia emhi na
yayagha na dọlọdọlọ shi esọ iwulu
ni ẹẹ sọ.* 6 Ashini o mhuẹ ekpẹ
ukue ali ikpẹkhomhi ni e funẹ ọọ
ghọle wẹ ini e bhale owa ugamhi.
7 E ma nono ni a ke tsẹ wẹ otsẹ ekpẹ
atuoki, ali ni a gbo ke lu wẹ, ‘Ọsẹsẹ.’

8 “Ama ẹẹ ọyẹ ẹ a khi lama ni ẹgbọ
e lu ẹ ‘Osẹsẹ,’ irari khi Ọga ọghuo ọ
ga mhọli ẹ nya, a gbo khi inyọghuo.
9 A khi lu ọgbọkhọghuo agbọ ona
‘Ita,’ irari khi Ita ọghuo kpe a mhuẹ,
iloghie ọ la. 10 Wẹ khi a zẹ ni ọgbọ
ọ lu ẹ ‘Ọsẹsẹ,’ irari khi Ọsẹsẹ ọghuo
kpe a mhuẹ ni ọ khi iKirisiti. 11 Ọni
ọ ga funẹ elemhi ẹ, ọ mema mele
ọni ọọ ga ọyẹẹ a.† 12 Ọnini ọ da ya
ti egbọli nga ne, a ya ti ọli tiemhile.
Ama ọnini ọ da ti egbọli tiemhile ne,
a ya ti ọli nga.‡

13 “O ma khọlọ ẹ egbe, ẹẹ esẹsẹ
Ishi eyi iMosisi ali ẹgbọ iFarisi
erugamhi-ku-alo, ni e pfi okpẹ odẹ
iloghie zuse ẹgbọ shi olase. Ẹẹ oyẹẹ
na, aa lama lo elemhi ọ wẹkhi eri
a zẹ ni eni ẹ nono ni wẹwẹ e lo,
ni e mẹ asha le. 14 [O ma khọlọ ẹ
egbe, ẹẹ esẹsẹ Ishi eyi iMosisi ali
ẹgbọ iFarisi! Ẹẹ eri-ugamhi ku alo!
Eri a li esamhi olimhi le, ni a ri
abamẹmhẹ a sọ iromhi ni o nuata.
Itobọ ighọ a ya na ẹ osoli egbegbọ.]

15 “O ma khọlọ ẹ egbe, ẹẹ esẹsẹ
Ishi eyi iMosisi ali ẹgbọ iFarisi
erugamhi-ku-alo! A ga rọshẹka
kia ekẹ ali ukhomhi okẹ ye obini
odonuẹ ya nono ọgbọ mu pfi lama
shi osẹsẹ oyẹẹ. O kha da tsẹ na ẹ
se, osoli ni ọni ọgbọ ọghọ ọ ke ya mẹ
ilimhi irieriẹ, o ke fu dọsẹ oni ẹẹ a
ya mẹ agbhagbhamhi eva.

16 “O ma khọlọ ẹ egbe irari khi
ezalo a khi ni a sẹsẹ ẹgbọ. Ẹẹ ni a
sẹsẹ khi, ‘Ini ọgbọ ọ romhi Owa Oyi
Ẹshinẹgba ọa mhuẹ abi o ngme, ama
ini ọ romhi igolu ni o la ukhomhi
oni Owa Oyi Ẹshinẹgba, oni ishe o
ya mu ọli.’ 17 Ẹẹ eyẹghẹ, ezalo,
onoghuo o fẹ funẹ? Igolu abi Owa
oyi Ẹshinẹgba ni o ri oni igolu rọ

§ **22:44** Li zẹ Iwolo 110.1; Ika 2.34-35; Iburu 1.13; 10.13 * **23:5** Li zẹ iMat 6.1; iNọba 15.38; iDẹut 6.8 † **23:11** Li zẹ iMat 20.26-27; iMak 9.35; 10.43-44; iLuk 22.26 ‡ **23:12** Li zẹ iLuk 14.11; 18.14

khi oni o pfuasẹ? 18 A gbolo ẹ sẹsẹ
ẹgbọ khi ini ọgbọ ọ romhi atẹtẹ khi
ọa mhuẹ abi o ngme, ama ọ khada
romhi emini a rọ luasẹ oni atẹtẹ,
oni ishe o ya mu ọli. 19 Ẹẹ ezalo,
onoghuo o fẹ funẹ? Emini a rọ
luasẹ obo ni o la ukhomhi oni atẹtẹ
abi oni atẹtẹ ni o ri oni iluasobo
khi oni o pfuasẹ? 20 Itobọ ighọ, ini
ọgbọ ọ da romhi atẹtẹ ne, oni atẹtẹ
ali emini o la ukhomhi ọli nya ọ
romhi eghọ. 21 Ini ọgbọ ọ romhi
Owa Oyi Ẹshinẹgba, oni Owa Oyi
Ẹshinẹgba ali Ẹshinẹgba ni ọ la ọ ọ
romhi eghọ. 22 Ini ọgbọ ọ romhi
iloghie, ukpẹkhomhi oyi Ẹshinẹgba
ali ọni ọ shitọ ọ ọ romhi eghọ.§

23 "O ma a khọlọ ẹ egbe, ẹẹ esẹsẹ
Ishi eyi iMosisi ali ẹgbọ iFarisi. Ẹẹ
erugamhi-ku-alo. Aa zẹ azẹ-oghuo-
igbe oyi ebe akhọkhọ ali okphasa,
ama a ri ẹloe ẹ gbe emini e mu
ẹloe shi elemhi ishi, nabi, umha
gbe azẹba ali isomhelemhi ali igbe
akanya te ode igẹsikia. Enana khi
egbegbi emini a kha riẹlẹ, aa kha
pfi enana shi ekẹ ni aa riẹlẹ wẹ.*
24 Ẹẹ ezalo ni a ri ẹgbọ ọ kia, a pfiolo
akia onyọ-a, ama a to akphẹrẹ luẹ.

25 "O ma a khọlọ ẹ egbe, ẹẹ esẹsẹ
Ishi eyi iMosisi ali ẹgbọ iFarisi,
erugamhi-ku-alo. A kpe ukhokho
iko ali itasa-a, ama emini a ri emhi
itoegbe ali ufa mie e vọ elemhi wẹ.
26 Ẹgbọ iFarisi ezalo! A kpẹ ke kpe
elemhi uko ali utasa-a ne, ẹghẹghẹ
aghọ ikhokho wẹ e li pfuasẹ.

27 "O ma a khọlọ ẹ egbe, esẹsẹ
Ishi eyi iMosisi ali ẹgbọ iFarisi,
erugamhi-ku-alo. Eri a li abi uji ni
a ri ẹtseli opfopfo gbolo-a, ni o te
odato ọli ti ẹloe, ama elemhi wẹ, e
vọ igua ẹgbọ ni e ghu-a ni e kẹ-a.†
28 Ighọ a lili ẹ li, eri a rọte odato
idiegbe ga li abi egbegbi ẹgbọ, ama
ọkhọlọ ali irugamhi ku alo, o vọ ẹ
elemhi.

IJesu ọ gue anasẹmhẹ oyẹwẹ le shi ekẹ
(iLuk 11.47-51)

29 "O ma a khọlọ ẹ egbe ẹẹ esẹsẹ
Ishi eyi iMosisi ali ẹgbọ iFarisi,
erugamhi-ku-alo! A ga tọ iji na
emekẹguele a riẹlẹ iji eyi eni e guẹ
ngeli somhotse. 30 A gbolo ọ liẹ, 'Ini
anye la agbọ ẹghẹghẹ oyi itita anye
lọ, anye a kha nu wẹ mhọli obọ shi
emekẹguele igbolo-a.' 31 Eri a ri ona
pfi ọtsẹlẹ mu egbe ẹ khi a lama shi ọ
khi imimi eni e gbolo emekẹguele-a,
a khi. 32 A ke je odalo, ni a pfuse gbe
ikanya ni ititaẹ e gbaekẹle gbe.

33 "Ẹẹ enyẹ ali imi enyẹ, sẹ a dabi
khi a li ya na pfue ilimhi iriẹriẹ ni
ọọ bhale?‡ 34 Itobọ ighọ mhi ya
gueyẹ ẹ khi mhi ya ghie emekẹguele
ghi ẹ ali ẹgbọ ni e fialo-a ali esẹsẹ
ni e bu, a ya gbolo eghuo ọ-a, a
tanọ wẹ ma apfida, elese a gbe wẹ
itẹ elemhi owa ugamhi eyẹ ẹ, a
khu wẹ te ẹoli oghuo ya je olese.
35 Itobọ ighọ a ya ri ọlia eyi ẹgbọ eni
e pfuasẹ nya ni a gbolo-a shi ekẹ
agbọ ona mu ota sọ ẹ, rọte idiegbe
oyi Ebẹli ni ọa mhuẹ abi ọ li vu, ya
ramhi idiegbe oyi iZakaraya omi
iBẹrẹkaya ni a gbe-a shi agadamhi
eva atẹtẹ ali Owa Oyi Ẹshinẹgba.§
36 Abi o li mhi li gue ọli ẹ yẹ ẹ khi,
osoli ni a ya mẹ shi ugbeli ni a gbe
idiegbe oyi ẹgbọ eghọ, ẹgbọ na agb-
hotu ona oni osoli o ya de rughu."

Inono ni iJesu ọ mhuẹ na iJerusalẹmu
(iLuk 13.34-35)

37 IJesu ọ rọ liẹ, "Eekhue-oo!
IJerusalẹmu, iJerusalẹmu! A gbolo
emekẹguele-a, a tono eni Ẹshinẹgba
ọ ghie ghi ẹ echẹ gbolo-a. Iti-ingmi-
ingmẹ mhi she rọshẹka ni mhi kolo
ẹgbọ eyẹ ẹ kugbe, abi ọkhọkhọ ọ liẹ
kolo imiọli shi ifui ipfua, ama aa
lama na mhẹ. 38 Ghe i! Ẹshinẹgba
ọ ya te Owa oyi Ẹshinẹgba oyẹ ẹ vu,

§ **23:22** Li zẹ Aza 66.1; iMat 5.34 * **23:23** Li zẹ iLẹv 27.30 † **23:27** Li zẹ Ika 23.3 ‡ **23:33** Li zẹ iMat 3.7; 12.34; iLuk 3.7 § **23:35** Li zẹ Igbae 4.8; Iburu 11.4; iZaka 1.1; 2 Okhẹ 24.21 * **23:38** Li zẹ iJere 22.5

o mele afuẹ a.* 39 Mhi gueyẹ ẹ khi rọte memena vu, khi aa ke gbolo ya mẹ mhẹ ya ramhi ni ẹghẹghẹ ni a rọ ya ke liẹ, ‘Oghẹlẹ o khi ni ọni ọ ri eva oyi Ọnọmhuẹ bhale.’ ”†

24

Ọlẹlẹ oyi ikpukhokho agbọ
(iMak 13.1-2; iLuk 21.5-6)

1 Abi iJesu ọ rọte oni Owa oyi Ẹshinẹgba fiẹ lasele, eniyẹ odukhokho eyọli e rọli khasẹ ugbe oyi oni owa. 2 IJesu ọ rọ wẹ, “A ga mẹ emhi enana nya, ama mhi gue a yẹ ẹ khi aa mẹ ẹchẹli ni a rọ nga egbe egbe rọ tọ oni owa ona ni aa ya che kua.”

Ozughu ali imu-okhọli vule
(iMak 13.3-13; iLuk 21.7-19)

3 Abi iJesu ọ li shitọ ukhomhi Ute ẹẹra Olivu, eniyẹ odukhokho eyọli e bhale ya ye ọli ochi, ẹẹ ọli. “Gueyẹ anye ẹghẹghẹ ni eni ingme enana e rọ bhale ya tsẹ, ali emini a ya ke mẹ ni anye rọ ya lẹsẹ khi a she ramhi ukpẹsẹ agbọ.”

4 IJesu ọ sọ wẹ ọ, ọọ. “A ke tọkpẹ ekẹ ini ọgbọkhọghuo ọ khi di ẹ. 5 Irari khi ebubu ẹgbọ e ya ri eva oyẹmhẹ bhale, ẹẹ liẹ ‘Mhẹmhẹ mhi khi ọni iKirisiti,’ ẹẹ di ebubu ẹgbọ. 6 A ya suọ eko okhọli ali okeke okhọli. Ama a khi zẹ ni ulishi o mu ẹ. A mema ya mẹ emhi eghọghọ, ama ukpẹsẹ agbọ ọa kie ramhi ne. 7 Ushishi e ya mu okhọli vule shi ushishi ọ, ẹgbọ e mu egbe iku iku nu egbe ẹ khọli. Ukpokpomhi okiamhi o ya ke pfi, ekẹ e ya ke dekuluẹ asha khi asha. 8 Eri enana nya e ya li abi khi oku o lẹsẹ to ọkpotso ni ọ ya bia.

9 “Ẹghẹghẹ aghọ a ya mu ẹ na wẹ ni e nasẹ ẹ, a gbolo ẹ-a. Ẹgbọ na agbọ nya e ya ke biselemhi ẹ, itobọ khi a khi ẹgbọ eyẹmhẹ.* 10 Ẹghẹghẹ aghọ ebubu ẹgbọ e ya de irudunga lasele, e ri egbe ẹ dẹ, ẹẹ biselemhi egbe. 11 Ẹghẹghẹ aghọ ebubu emekẹguele eyi ẹgbhọli e ya lasele, ẹẹ di ebubu ẹgbọ. 12 Irari khi ọkhọlọ o ya gba ekẹ dọsẹ, imhuẹ-inono na egbe ọa ke lolo ẹ la ọ. 13 Ama ọgbọ ni ọ da migha irudunga oyọli gbagbagba ramhi ukpẹsẹ, ọ ya khi ọni a mie pfuese.† 14 A ya she ri oni usomhi onete oyi oni Eghiele oyi Ẹshinẹgba onana, tse abọ gasẹ agbọ kpa, ni o khi ọtsẹlẹ na ishishi nya, ẹghẹghẹ aghọ ukpẹsẹ agbọ o tigbe ramhi.

Ighuighuẹ
(iMak 13.14-23; iLuk 21.20-24)

15 “ ‘Irarighọ, a kha da mẹ emhi obe ni o vẹsẹ ẹgbọ ọ kua khi ighuighuẹ ni ọọ vẹsẹ ẹgbọ kua, ni oo pfi ebemulishi, khi o da ya migha ashini o pfuasẹ ne,’ ẹzẹzẹ abi ọmekẹguele iDaniẹ ọ gue ọli le ne, ọni ọọ zẹ ebe ọ lẹsẹ emini ọ zẹ.‡ 16 Ẹghẹghẹ aghọ, ẹgbọ ni e la ekẹ iJudia e na ya nga ukhomhi ite. 17 Ọgbọ ni ọ la ukhomhi owa ọ khi tiemhile ya rue emhikhọghuo elemhi owa. 18 Ọgbọ ni ọ la ishemhi ọ khi jele apfẹ ya rue awulu oyọli apfẹ.§ 19 O ma khọlọ ikpotso ni ẹ mẹ egbe ali eni e ri emọfẹ shi egbe. 20 A lema Ẹshinẹgba ọ khi zẹ ni ẹlẹ unamhi oyẹẹ o khi ẹghẹghẹ oruẹ wẹkhi ogbẹlẹ iyẹmhẹa. 21 Irari khi osoli oniẹmhi o ya lasele ọ. Osoli ni ọgbọ aa kpẹ mẹ ghue rọte igbaekẹle agbọ ya ramhi ogbe ni amo, wẹkhi eri a ke gbolo ya mẹ oghọghọ ghue.* 22 Ini aa rọte eni ogbẹlẹ eni a ngme ena khi-a, ọgbọkhọghuo ọa ya pfue ọ. Ama itobọ oyi ẹgbọ ni Ẹshinẹgba ọ zẹ, ọ ya khi eni ogbẹlẹ-a. 23 Ẹghẹghẹ aghọ, ini ọgbọkhọghuo ọọ u, ‘Bino, ghe ọni iKirisiti!’ Okekhia khi eri ọ li, ‘Ghe ọli oobọ khẹ,’ khi mie ọli suọ. 24 Irari khi iromhi emiepfuese ali

† **23:39** Li zẹ Iwolo 118.26 * **24:9** Li zẹ iMat 10.22 † **24:13** Li zẹ iMat 10.22 ‡ **24:15** Li zẹ iDan 9.27; 11.31; 12.11 § **24:18** Li zẹ iLuk 17.31 * **24:21** Li zẹ iDan 12.1; Irọ 7.14

emekẹguele eyi ẹgbhọli e ya lasele, ẹẹ ri ọlẹlẹ enịẹmhi ẹ khasẹ, ali ẹẹ gbe ikanya ọnyaloa rọ ke di egbegbi eni Ẹshinẹgba ọ zẹ, ini o ya zẹ li lọ. 25 A ghe i, eri mhi gue onana yẹ ẹ shi ekẹ neni oni ẹghẹghẹ o ya ramhi.

26 "Ighọ, ini ọgbọkhọghuo ọ gueyẹ ẹ, 'Ghe ọli oobọ, obini ọdagbe ifufu,' a khi je oobọ. Okekhia khi eri ọọ, 'Ghe ọli ana, elemhi owa aza,' a khi mie ọli suọ. 27 Irari khi eri inyenegbe bhale oyi Omi Ọgbọ o ya li abi akphala o liẹ nyamhise alo nyaa, o rọte udi ukhuli gẹ ya je udi ukhuli, rọte obini ovọ o te ẹ ngale ya je obini o te ẹ lo eko.† 28 Itobọ khi ashini elamhakọ ọ kẹ-a shi aghọ ighuli ẹẹ legba.‡

Inyenegbe bhale oyi Omi Ọgbọ
(iMak 13.24-27; iLuk 21.25-28)

29 "Ẹghẹghẹ osoli oghọ o kha da lẹsẹ dọsẹ tee,
" 'Ovọ o ya bishi alo-a,
uki ọa kẹ gẹ
ikpẹtata e deno ukhuli kule,
ekpabọ ena ukhuli ẹẹ nighise.'§

30 "Ẹghẹghẹ aghọ, ọlẹlẹ irọkhasẹ oyi Omi Ọgbọ o ya lasele shi ukhomhi idane. Ẹgbọ ni e la agbọ ona nya, e ya ke viẹ oya abi Omi Ọgbọ ọ li rọte irarogbe ẹ tiemhile elemhi ekpabọ ali ukpokpomhi ufumhi.* 31 Ẹghẹghẹ aghọ akala onofunẹ o ya de. Omi Ọgbọ ọ ghie igẹni eyọli je iguabọ enenene na ekẹ agbọ nya, e ka ti ẹgbọ eyọli ni ọ zẹ gbili.†

Owẹna ni a te ọọra ọkhua-eni wẹna
(iMak 13.28-31; iLuk 21.29-33)

32 "A zẹ ni ọara ọkhua o sẹsẹ ẹ ingme. Ini iguabọ eyọli e da tsọtsọghọ ne, ni o rọ ta ebe, a lẹsẹ khi okasẹ o she ramhi. 33 Ighọ ini a da mẹ emini mhi gue ẹ yẹ ena ne, a lẹsẹ khi oni ẹghẹghẹ o she ti ramhi ana. 34 Abi o li mhi li gue ẹ yẹ ẹ khi agbhotu ona ọa ya dọsẹ ne, ni emhi ena nya e rọ bhale ya tsẹ. 35 Ekẹ ali ukhuli e ya dọsẹ, ama ingmemhi eyẹmhẹ, ẹa ya de kua.

Ọgbọ ọa lẹsẹ oni ogbẹlẹ wẹkhi oni ẹghẹghẹ
(iMak 13.32-37; iLuk 17.26-30,34-36)

36 "Ọgbọkhọghuo ọa lẹsẹ oni ogbẹlẹ wẹkhi oni ẹghẹghẹ. Egbegbi igẹni na iloghie ẹa lẹsẹ wẹkhi Omi Ọgbọ ọ lẹsẹ, sẹ ni Ita lọlighuo tsẹ. 37 Abi o ke li ẹghẹghẹ oyi iNoa, ighọ ibhale oyi Omi Ọgbọ o ya li.‡ 38 Neni a mẹ ogbẹlẹ oyi ochikpho onịẹmhi, eri ẹgbọ e le, e da, eghuo e wolọ ikpotso, a ri ikpotso ye ughuẹ, ya ramhi ogbẹlẹ ni iNoa ọ rọ mu ọkọ-okẹ onịẹmhi nga, 39 Ama ẹa kie lẹsẹ emini a ya mẹ ramhi ni ochikpho o rọ bhale ya tsua wẹ kua nya. Ighọ ibhale oyi Omi Ọgbọ o ya li.§ 40 Emọse aava e ya la ishemhi ke gbe akanya, a rue ọghuo vu, a zẹ ọni ọ kpọle obọ. 41 Ikpotso aava e ya la iko ke mhẹli emhi, a rue ọghuo vu, a zẹ ọni ọ kpọle obọ.

42 "A ri ukpẹloe shi ekẹ irari khi aa lẹsẹ ẹlẹ ni Ọnọmhuẹ ọyẹ ẹ ọ ya bhale. 43 A lẹsẹ khi ini ọmhuẹ-apfẹ ọ lẹsẹ ẹghẹghẹ ni ighiatọ e rọ ya do ọli lọ, eri ọ ya shitọ ni ogbe o gbe-a. Ọa ya zẹ ni ighiatọ e gbe ọli odẹ-a lo owa le. 44 Itobọ ighọ, a mema ya mu egbe shi ekẹ, irari khi ẹghẹghẹ ni aa sa shi, Omi Ọgbọ ọ rọ ya bhale.

Ọni ọ guẹ ẹẹ ga ali ọni ọa guẹ ẹẹ ga
(iLuk 12.41-48)

45 "Ọghuo ọ fẹ khi ọni ọọ ga ni ri egbe ẹ nga ni ọ lẹsẹ ingme. Ni ọga ọyọli ọ zẹ kpeda na eni ẹẹ ga eyọli, ọ ri ẹloe khu ọmhọapfẹ oyọli, ni ọ ke ri emhi na wẹ le shi ẹghẹghẹ? 46 Oghẹlẹ o khi na ọni ọọ ga ọghọ ini ọga ọyọli ọ jele ya ẹ khi ọọ riẹlẹ

† **24:27** Li zẹ iLuk 17.23-24 ‡ **24:28** Li zẹ iLuk 17.37 § **24:29** Li zẹ Irọ 8.12; Aza 13.10; Ezik 32.7; iJọẹ 2.10-11,31; 3.15; iZef 1.15; Aza 13.10; 34.4; Irọ 6.12-13 * **24:30** Li zẹ iDan 7.13; iZaka 12.10-14; Irọ 1.7 † **24:31** Li zẹ 1 iKọri 15.52; 1 iTẹsa 4.16; Aza 27.13; iZaka 9.14 ‡ **24:37** Li zẹ Igbae 6.5-8 § **24:39** Li zẹ Igbae 7.6-24

emini ọ mhẹsẹ na li. 47 Abi o li mhi li
gue ẹ yẹ ẹ khi ọga ọyọli ọ ya ri emini
ọ mhọli nya nga li obọ. 48 Ama ini ọ
khi ọni ọọ ga ni ọa ya suọ esọ lọ, eri ọ
ya ke gueyẹ egbọli, 'Ọga ọyẹmhẹ ọ ya
la oobọ tẹsẹ,' 49 Ọọ gbe eni ẹẹ ga ni e
kpọle, ọ le, ọ deba edonyọ a da onyọ
kia kia. 50 Ọga ọyi ọni ọọ ga ọghọ ọ
ya jele apfẹ ogbẹlẹ ali ẹghẹghẹ ni ọni
ọọ ga ọghọ ọa sa shi. 51 Ọni ọga ọyọli
ọghọ ọ ya nasẹ ọli agbọagbọ, ọ rọli
je asha ni a ri erugamhi-ku-alo shi.
Aghọ ọ la ke viẹ ọ le akọ akọ."*

25

Okhẹ irọkhọkhọ imueshi ogbe ni ẹa mẹ ọmọse ghue

1 "Ẹghẹghẹ ni a ngme ena, eri
Eghiele oyi Ẹshinẹgba o ya li abi
imueshi etuogbe ni ẹa mẹ ọmọse
ghue, ni e ya rue ikpa eyẹwẹ, ni e
vu ya a lu ọmọse ọni ọọ rue ọmueshi
ọnọgbọ ode.* 2 Imueshi oshe el-
emhi wẹ e khi eyẹghẹ, oshe eni e
kpọle e khi elẹsingme. 3 Eyẹghẹ ni e
la ọ, e wolọ ikpa eyẹwẹ ama ẹa sato
tsua oili olese shi emhi. 4 Elẹsingme
ni e la ọ, e wolọ ikpa, gbo die oili
olese shi emhi. 5 Abi ọni ọmọse ni ọọ
rue ọmueshi eghọ ọa rọ kẹlẹ ẹ bhale,
eni imueshi nya e ri ukhomhi bọ,
olesẹ o dọwẹ rue.

6 "Abi itsotsogbiẹ rọ mu ekẹ, uruli
o de leghe, ọọ, 'A ghe khẹ! Ọni ọọ
rue ọmueshi ọ she ẹ bhale o! A vule
ni a ya lu ọli odẹ!'

7 "Ighọ eni imueshi e ti vule, e ti
ikpa eyẹwẹ ngale. 8 Ama ikpa eyi
eyẹghẹ ni e la ọ, e ẹa ke dobẹ lala.
E lẹ deba eni e khi elẹsingme, ẹẹ wẹ,
'A kpẹkpẹ a te oili oyẹẹ diẹ na anye
irari khi ikpa eyanye e she ẹ pfua.'

9 "Ighọ imueshi elẹsingme eghọ,
ẹẹ wẹ, 'Iiye e! Oni anye mhuẹ ena
ọa ya lo anye ni o gbolo lo ẹ ọ. A lẹ
deba eni e ri oili ẹ dẹ ya dẹ.'

10 "Ighọ eni imueshi eyẹghẹ oshe
eghọ, e le deba eni e rọ dẹ ya a dẹ.
Abi e rọ vu ya dẹ oni oili, ọni ọọ rue
ọmueshi ọ lole. Eni imueshi oshe ni
e mu egbe oili olese eghọ e deba li
lo elemhi owa ukue. A khukhu odẹ.

11 "O ke li dẹnẹ, enekpọle e bhale,
é ya kpheli odẹ, e liẹ, 'Ọga! Ọga!
Khueghie odẹ-a na anye.'

12 "Ama ọni ọọ rue ọmueshi ọghọ,
ọọ wẹ, 'Abi o li mhi li gue ẹ yẹ ẹ, mhi
aa lẹsẹ ẹ.'†

13 "Irarighọ, a ri ẹloe shi ekẹ,
itobọ khi aa lẹsẹ oni ogbẹlẹ wẹ khi
oni ẹghẹghẹ.

Okhẹ irọkhọkhọ oyi eni ẹẹ ga etu-asẹ
(iLuk 19.11-27)

14 "Ẹghẹghẹ aghọ, eri Eghiele oyi
Ẹshinẹgba o ya li abi ọmọse ọghuo
ni ọọ vu asha, ni ọ lu eni ẹẹ ga
eyọli, ọ ri ẹpfue eyọli nga wẹ obọ.
15 Ọ kemhi ikpaghọ na ọgbọgbọ abi
e li mhuẹ afu ramhi. Ọ ri ikpẹshe
na ọghuo, ọ ri ikpẹva na ọlese. Ọ
ri ukpaghuo na ọnọkpọle. Ọ vu
ẹoli. 16 Ọni ọga ọ lẹsẹ vu se, ọni
ọ mie ikpẹshe eghọ, ọ nyanya ya
ri ikpẹshe eyọli du oki, ọ mẹ eleli
ikpẹshe elese nga ọ. 17 Ighọ ọni ọ
mhuẹ ikpẹva eghọ, ọ li ri eyọli du
oki, ọ li mẹ eleli ikpẹva elese nga ọ.
18 Ama ọni a ri ukpaghuo na eghọ, ọ
vu ya tọ oni ukpaghọ ekẹ sọ.

19 "O tẹsẹ, ọni ọga ọyẹwẹ ọ jele.
Ọ lu wẹ ọgbọgbọ ọ bhale ya guele
abi ọ li gbe. 20 Ọni ọọ ga ni ọ
mhuẹ ikpẹshe eghọ, ọ bhale deba
ọga ọyọli, ọọ, 'Ọga, ikpẹshe u rọ na
mhẹ, ama mhi she rọli du oki, mhi
mẹ ikpẹshe eleli.'

21 "Ọni Ọga ọyọli ọọ li, 'Mu
akanya, yẹyẹ ọni ọọ ga ọnete ni
ọ mhuẹ igẹsikia! U she ri igẹsikia
khasẹ shi ukuku emini mhi rọ ngẹẹ
obọ, mhi ya ri emini e bu ngẹẹ obọ.
Bhale ni awa ga la oghẹlẹ!'

22 "Ighọ ọni a ri ikpẹva na eghọ, ọọ
li, 'Ọga, ikpẹva u rọ na mhẹ, mhi she
mẹ eleli ikpẹva.'

---

* **24:51** Li zẹ iLuk 12.39-46; 1 iTẹsa 5.2; Irọ 3.3; 16.15; 2 iPit 3.10 * **25:1** Li zẹ iLuk 12.35
† **25:12** Li zẹ iLuk 13.25

23 “Ọni ọga ọyọli ọọ li, ‘Mu akanya,
yẹyẹ ọni ọọ ga ọnete ni ọ mhuẹ
igẹsikia! U she ri igẹsikia khasẹ shi
ukuku emini mhi rọ ngẹẹ obọ. Mhi
ya ri emini e bu ngẹẹ obọ. Bhale ni
awa ga la oghẹlẹ!’
24 “Ighọ ọni ọ mie ukpaghuo eghọ
ọ bhale, ọọ li, ‘Ọga, mhi lẹsẹ khi
uwali ọgbọ u khi; khi ashini u waa
gua shi wa je ya khiẹsẹ, ali khi
ashini u waa ri ukpamhi kọ, u je ya
tima. 25 Itobọ ighọ eri ulishi oyẹ oo
mu mhẹ, lọli o zẹ ni mhi rọ ya tọ
ikpaghọ eyẹ ekẹ sọ. Ghe ikpaghọ
eyẹ emhikhọghuo ẹa li wẹ.’
26 “Ọni ọga ọyọli, ọ sọli ọ, ọọ li,
‘Yẹyẹ ọgbọ ọkhọlọ ọwaza ọna. U lẹsẹ
khi eri mhia khiẹsẹ emini mhi aa
rọkọ, mhi gbo rọte asha ni mhi aa
pfi ukpamhi shi ẹ khiẹsẹ. 27 Abi o rọ
khi ighọ, wa a kẹ ri ikpaghọ eyẹmhẹ
shi ilu ikpaghọ, mhi kha jele, mhi
kha bhale ya ẹ khi e gbe nga ọ.
28 “ ‘A mie ọli oni ukpaghọ, a ri
ọli na ọni ọ mhuẹ ikpẹshe. 29 Irari
khi ọgbọ ni ọ mhuẹ, a ya rọ ma ọ
na li, ọ mhuẹ gbeku ọ, ama ọni ọa
mhuẹ kpa, ukukuọ ni ọ kpẹ mhuẹ
a ya mie ọli luẹ.‡ 30 Ama ọni ukhi-
akhiamhi ọni ọọ ga ọnana, a mu ọli
pfi lase ya pfia alo ebili, aghọ ọ la
ke viẹ ọọ le akọ akọ.’§

Igueẓọ ni o kpukhokho

31 “Ini Omi Ọgbọ o bhale abi
Oghie Ọnọmhuẹ, ni igẹni eyọli nya
e rọ nu ọli bhẹ, ọ ya shitọ eghiele
oyọli.* 32 Ẹgbọ ni e la agbọ nya a ya
tigbili odalo oyọli. Ẹghẹghẹ aghọ ọ
khi wẹ-a asha eva, abi ọrisumha-kia
ọ liẹ vasẹ isumha ali elamhi-a. 33 Ọ
ya wolọ ẹgbọ ni e pfuasẹ je ukiẹkiẹ
obita. Enekpọle e la obọgobọ.
34 “Ighọ ọni oghie ọ ya gueyẹ ẹgbọ
ni e la li obọ obita, ọọ wẹ, ‘A bhale
ni a ke li agbọ elemhi iloghie ni
Itamhẹ ọ riẹlẹ na ẹ rọte ẹghẹghẹ ni
agbọ o te gba ekẹ le. Ẹẹ ni Ẹshinẹgba
ọ khi vọsẹ na. 35 Irari khi abi oki-
amhi o rọ gbe mhẹ, a ri emhi na
mhẹ le, okiamẹ o gbe mhẹ, a diẹ
amẹ na mhẹ da. Abi mhi rọ khi
ọpfẹse, a mie mhẹ shi owa oyẹẹ.
36 Abi mhi rọ la irumheba a ri itsua
na mhẹ sọ. Mhii ghua, a ri ẹloe khu
mhẹ. Mhi la owa ighumha, a bhale
ya bino mhẹ.’
37 “Ighọ eni ẹgbọ ni e pfuasẹ eghọ
e ya mhila mhẹ, ẹ mhẹ, ‘Ọnọmhuẹ,
ẹghẹghẹ onoghuo anye rọ mẹ khi
okiamhi oo gbe ẹ ni anye rọ ri em-
inale nẹ le, ni okiamẹ o rọ gbe ẹ
ni anye rọ rọ nẹ da? 38 Ẹghẹghẹ
onoghuo u rọ khi ọpfẹse ni anye rọ
mie lo owa le. Ẹghẹghẹ onoghuo u
rọ banọ-a ni anye rọ ri itsua nẹ sọ?
39 Ẹghẹghẹ onoghuo u rọọ ghua ni u
rọ la owa ighumha ni anye rọ bhale
ya bino ẹ?’
40 “Ọni oghie ọ ya sọ wẹ ọ, ọ wẹ,
‘Abi o li mhi li gue ẹ yẹ ẹ eghọ khi,
emiemini u da riẹlẹ na ẹgbọ ni e khi
Inyọghuo-mhẹ ni e miesuọ ni ẹa mu
ẹloe ena ne, mhẹmhẹ u riẹlẹ ọli na.’
41 “Ẹghẹghẹ aghọ ọni oghie ọ ya
gueyẹ ẹgbọ ni e la li ukiẹkiẹ obọ
ọgobọ, ‘A vu mhẹ ana le, ẹẹ ni a pfi
unu na, a ke je owa erẹ ni Ẹshinẹgba
ọ riẹlẹ na ọkphaghiẹ ali igẹni eyọli.
42 Irari khi abi okiamhi o rẹ gbe
mhẹ, aa ri emhi na mhẹ le. Abi
okiamẹ o rẹ gbe mhẹ, aa bọ amẹ na
mhẹ da. 43 Abi mhi rọ khi ọpfẹse, aa
lama ni mhi lo ẹ apfẹ le. Abi mhi rọ
la irumheba, aa bọ ide na mhẹ sọ.
Mhi ghua, aa ri ẹloe khu mhẹ. Mhi
la owa ighumha aa bhale ya bino
mhẹ.’
44 “Ẹghẹghẹ aghọ e ya liẹ mhẹ,
‘Ọnọmhuẹ, obo anye la mẹ khi oki-
amhi o gbe ẹ, ni u rọ khi ọpfẹse, ni
u rọ la irumheba, ni u rọ ọ ghua, ni
u rọ la owa ighumha ni anye aa rọ
kpaghiẹ obọ?’
45 “Ọni oghie ọ ya sọ wẹ ọ, ọ wẹ,
‘Abi o li mhi li gue ẹ yẹ ẹ eghọ khi,
emiemini wa a da riẹlẹ na ẹgbọ ena

‡ **25:29** Li zẹ iMat 13.12; iMak 4.25; iLuk 8.18
* **25:31** Li zẹ iMat 16.27; 19.28
§ **25:30** Li zẹ iMat 8.12; 22.13; iLuk 13.28

ni ẹa mu ẹloe ni e mie mhẹ suọ ne, mhẹmhẹ wa a rịẹlẹ ọli na.’
46 “Ẹghẹghẹ aghọ, e vu ya lo osoli na agbọagbọ, ama eni e guẹ ngeli, e je agbọ na agbọagbọ.”†

26

Ugbamhi ni a gba khẹ iJesu
(iMak 14.1-2; iLuk 22.1-2; iJọn 11.45-53)

1 Abi iJesu ọ li sẹsẹ emhi ena se, ọọ eniyẹ odukhokho eyọli, 2 “A lẹsẹ khi akọpfua khi ukpe iPasova. A ya mu Omi Ọgbọ, a gbe ọli-a shi apfida.”*

3 Ẹghẹghẹ aghọ, ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali eni egbhali e ya lona agbala oyi iKefasi ni ọ khi Ọga ọyi ekpodalo ugamhi nya. 4 E la aghọ gba ugbamhi abi e li ya bẹna mu iJesu ya gbe-a. 5 E gueyẹ egbe khi, ọa ya khi ẹghẹghẹ oyi oni imu, ini ẹgbọ khi ri itobọ ighọ tsua onyaghu lasele.

A la iBẹtani ku oili shi iJesu egbe
(iMak 14.3-9; iJọn 12.1-8)

6 IJesu ọ bhale iBẹtani, ikhi owa oyi ọmọse ọghuo ni a lu iSamọ ni efafe e kpẹ mu. 7 Abi iJesu ọ li la aghọ le eminale, ọkpotso ọghuo ọ tsua ituale ni o lolo ghalẹ shi ukoko alabasita ni a ri ẹchẹ rịẹlẹ bhale. Ọ ya ku ọli shi iJesu ukhomhi.†

8 Abi eniyẹ odukhokho eyi iJesu e rọ mẹ ona, e liẹ, “Elọ o zẹ ni a rọ na pfuẹchẹ oni ituale kua shi afuẹ?” Elemhi e bi wẹ.
9 “A kha ri ituale ona dẹ ghalẹ lọ, a kemhi eni ikpaghọ na eni ẹa mhuẹ.”
10 IJesu ọ lẹsẹ emini e ngme, ọ mhila wẹ, ọ wẹ, “Elọ o zẹ ni a rọ nyama ọni ọkpotso ọna? Emini o somhi otse ọ rịẹlẹ na mhẹ. 11 Ẹghẹghẹ kpa eni ẹa mhuẹ e rọ a la ẹ ifuabọ. Ama aa ya ke mẹ mhẹ ẹghẹghẹ kpa.‡ 12 Emini o zẹ ni ọkpotso ọna ọ rọ ku ituale ona shi mhẹ egbe khi, ni ọ rọ mu mhẹ egbe khẹ irọtọ oyẹmhẹ. 13 Mhi gueyẹ ẹ khi ashiashini a da la tse abọ usomhi onete ona ekẹ agbọ ona ne, a ya ngme emini ọni ọkpotso ọna ọ rịẹlẹ rọ sato ọli egbe.”

IJudasi ọ lama khi lọli ya ri iJesu dẹ
(iMak 14.10-11; iLuk 22.3-6)

14 Ighọ ọghuo eniyẹ odukhokho ogbava eyi iJesu ni a lu iJudasi na Isikarọti, ọ fiẹ deba ighie eyi ekpodalo-ugamhi. 15 Ọ mhila wẹ, “Ingmẹ a ya rọ na mhẹ ini mhi ri odẹ khasẹ ẹ ni a te ya mu ọli?” Ighọ e leli ikpaghuo-ghuo uye ali igbe na li.§ 16 Rọte aghọ vu, eri iJudasi ọ ke ri ukpẹloe shi ekẹ nono ode ni ọ te ya ri iJesu na wẹ.

Eminale ogbọmhi oyi Ọnọmhuẹ
(iMak 14.12-21; iLuk 22.7-13,21-23; iJọn 13.21-30)

17 Ogbẹlẹ onododẹ oyi oni ukpe na ibulẹdi ni aa ri ifuma wushe o ramhi, eniyẹ odukhokho eyi iJesu e bhale deba li, e mhila li, ẹ ọli, “Obo wa nono ni anye mu egbe shi ni u la le eminale iPasova?”
18 Ọọ wẹ “A lẹ deba ọmọse ọghuo ni ọ la elemhi oni ẹoli, a ka gueyẹ ọli khi, ‘Ọsẹsẹ ọ khi ẹghẹghẹ oyẹmhẹ o she ti ramhi, owa oyẹ, mhẹmhẹ ali eniyẹ odukhokho eyẹmhẹ anye la le eminale iPasova.’ ” 19 Ighọ eni eniyẹ odukhokho eyi iJesu e rịẹlẹ abi ọ li ghie wẹ. E ya mu egbe oni eminale shi aghọ. 20 Abi ogbọmhi o rọ mu ekẹ, iJesu ali eniyẹ odukhokho ogbava eyọli ee shitọ shi eminale. 21 Abi e rọ le oni eminale, iJesu ọọ wẹ, “Ọghuo elemhi ẹ ọ ya rẹmhẹ dẹ.”

22 Ighọ egbe e pfọ wẹ a. Ọghuo ọghuo ọ mhila li “Ọnọmhuẹ she khi ọa khi mhẹmhẹ wẹ khi o khi?”

† **25:46** Li zẹ iDan 12.2; iJọn 5.29 * **26:2** Li zẹ Okiali 12.1-27 † **26:7** Li zẹ iLuk 7.37-38
‡ **26:11** Li zẹ iDẹut 15.11 § **26:15** Li zẹ iZaka 11.12 * **26:23** Li zẹ Iwolo 41.9

23 IJesu ọọ wẹ, “Ọghuo ẹ ni ọ nu
mhẹ ẹ sọ obọ utasa, ọ ya rẹ mhẹ
dẹ.* 24 Omi ọgbọ ọ ya ghu-a abi a
kẹkẹ nali. Ama o ma khọlọ ọmọse ni
ọ ri Omi Ọgbọ ya dẹ egbe. O kha bie
ti nẹ ini ọgbọ aa bie bia li.”
25 IJudasi ni ọ ya rọli dẹ ọọ li,
“Ọsẹsẹ, she khi ọa khi mhẹmhẹ
wẹkhi o khi?” IJesu ọọ li, “Ii, yẹyẹ
lọ.”

Eminale ogbọmhi oyi Ọnọmhuẹ
(iMak 14.22-26; iLuk 22.14-20; 1
iKọri 11.23-25)

26 Abi e li le eghọ, iJesu ọ rue
ibulẹdi, ọ kphẹmhi, ọ khi ọli a, ọ rọli
na eniyẹ odukhokho eyọli, ọọ wẹ,
“A mọ, a le khi idiegbe oyẹmhẹ na.”
27 Ighọ ọ gbo li rue uko, ọ
kphẹmhi, ọ rọli na wẹ, ọ wẹ, “Ẹẹ
nya a rọte ọ da. 28 Ọlia eyẹmhẹ ni
a ku rọ luasẹ obo na ẹgbọkpa a na,
ni o gbe olamhẹ kua na wẹ. Ọlia
ena Ẹshinẹgba ọ rọ nu ẹgbọ eyọli
mhuẹ ishobọ.† 29 Mhi gueyẹ ẹ khi
mhi a ke gbo rọte oni ukpamhi ọara
upfonu onana ya da rọte memena
vu. Sẹẹ ni ẹlẹ ni mhi ke ya nu ẹ da
li odẹ onogbọ Iloghie oyi Itamhẹ.”
30 Abi e rọ to uwolo se, e vu ya je
ute ẹẹra Olivu.

IJesu ọ guele shi ekẹ khi iPita ọ ya
kie luẹ
(iMak 14.27-31; iLuk 22.31-34;
iỌn 13.36-38)

31 Abi e li lẹ eghọ, iJesu ọọ wẹ,
“Amiọsẹ ena, ẹẹ nya a ya mhuẹ
akhọkhọmhẹ shi mhẹ egbe, a na
tsua mhẹ pfia, irari khi ebe o ngme
ọli khi.
“ ‘Mhi ya ri emhi li
ọrisumhakia,
eni isumha
e ya gbhiaku-a.’‡
32 “Ama ini mhi rọte eghuli guale,
mhi ya ralo na ẹ iGalili.”§
33 IPita ọọ li, “Ini ẹgbọ nya e tseku
mhuẹ akhọkhọmhẹ shi ẹ egbe,
mhẹmhẹ mhi aa ya mhuẹ.”
34 IJesu ọọ li, “Abi o li mhi li gue
ọli ẹ yẹ, khi amiọsẹ ena, neni ọkpa ọ
gbiẹghẹ, itesẹ u ya liẹ khi waa lẹsẹ
mhẹ.”
35 IPita ọọ li, “Mhi aa ya ngme ghọ
ini o tseku khia khi oni mhi ya nu ẹ
ghu-a lọ, mhi aa ya liẹ khi mhi aa
lẹsẹ.”
Eniyẹ odukhokho enekpọle nya e
li ngme ghọ.

IJesu ọ la iGẹtisẹmani lema
(iMak 14.32-42; iLuk 22.39-46)

36 Ighọ iJesu ọ lu eniyẹ
odukhokho eyọli, e je ashini a lu
iGẹtisẹmani, ọọ wẹ, “A shitọ ana
khi mhi ya je oobọ ya sọ iromhi.”
37 Ọ rue iPita ali imi iZebedi aava
ma egbe. Ọ viẹ osoli, egbe ẹa ke
sheshe ọli. 38 Ọọ wẹ, “Udu oyẹmhẹ
o vọ osoli ramhi khi mhi ya ghua.
A shitọ ana, a nu mhẹ ke tọkpẹ.”
39 Ọ ti lẹ dẹnẹ, ọ de yẹshi tọ alo mu
ekẹ ọ sọ iromhi. Ọọ, “Ita, ini o ya tsẹ
lọ, zẹ ni u mie mhẹ uko osoli ona.
Ama ọa khi abi o li ghọle mhẹ, ama
abi o li ghọle ẹ.”
40 Ọ nyenẹ egbe bhale deba eni
eniyẹ odukhokho, ọ mẹ khi ẹẹ
lesẹa. Ọọ wẹ, “Aa dobẹ nu mhẹ
tọkpẹ ukuku ẹghẹghẹ tsẹ?” 41 “A ke
tọkpẹ, a sọ iromhi ini a khi de pfilo
imufẹ. Ayẹmhẹ o mu egbe, ama o
lọsẹ idiegbe.”
42 Ọ gbo vu utonuzi-eva, ọ ya
lema, ọọ, “Itamhẹ, ini o khia khi ọa
zẹ li ni uko osoli ona o dọsẹ, sẹẹ khi
mhi da li, zẹ ni ọghuẹmhẹ oyẹ o tsẹ.”
43 Ọ gbo nyenẹ egbe ukhokho
bhale, ọ mẹ khi e lesẹa ẹa ke dobẹ
khueghie alo-a. 44 Ighọ ọ zẹ wẹ obọ
shi aghọ. Ọ gbo ya lema utonuzi-
esẹ, o gbo ngme abi ọ kpẹ ngme.
45 Ighọ ọ nyenẹ egbe ukhokho
bhale deba eni eniyẹ odukhokho,
ọọ wẹ, “Eri a kiele ẹ lesẹ-a, a kiele ẹ
yẹmhẹ-a? A bino khi ẹghẹghẹ o she
ramhi khi a she ri Omi Ọgbọ na ẹgbọ
olamhẹ dẹ. 46 A vule ni awa vu! Ọni
ọ rẹmhẹ ẹ dẹ ọọ bhale!”

† **26:28** Li zẹ Okiali 24.8; iJere 31.31-34 ‡ **26:31** Li zẹ iZaka 13.7 § **26:32** Li zẹ iMat 28.16

A mu iJesu
(iMak 14.43-50; iLuk 22.47-53; iJọn 18.3-12)

47 IJesu ọ kie ighọ ngme, iJudasi ni ọ khi ọghuo eni eniyẹ odukhokho ogbava, ọ bhale. Ebubu ẹgbọ ni e tsua epia ali itakobi e nu ọli bhale, eni ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali eni egbhali e ghie. 48 Ọni ọ rọli dẹ ọ she ri ọlẹlẹ na eni ẹgbọ, ọọ wẹ, "Ọni mhi da ya pfipfi egbe ne, lọli lọ, a mu ọli." 49 Ọni iJudasi ọ lẹ deba iJesu, ọọ li, "Opfọmhẹ o ka nu ẹ la Ọsẹsẹ," ọ pfipfi ọli egbe.

50 IJesu ọọ li, "Ọmuẹ, nyanya riẹlẹ emini u bhale shi."

Ighọ eni emọse e fiẹ lasele, e mu ọli. 51 Ghe i, abi a rọ mẹ na, ọghuo eni e nu iJesu kia, ọ ji itakobi emhi lasele. Ọ khi ọni ọọ ga ọyi Ọga ekpodalo ugamhi esọ-a.

52 IJesu ọọ li, "Rue itakobi oyẹ shi irari khi ọni ọ ji itakobi, ọ ya li ghu eghuli itakobi. 53 Eri u dabi khi mhi aa dobẹ ya mhila Itamhẹ ikpaghiobọ, aghọaghọ ọ ri igẹni ni e dọsẹ agbhagbhamhi igbẹva ghi mhẹ. 54 Ama, sẹ Ebe-no-pfuasẹ o ke li bhale ya tsẹ, ni ọọ khi a mema lina mẹ ọli?"

55 Ighọ iJesu ọọ eni ebubu ẹgbọ eghọ, "Eri mhi ri ẹgbọ ẹ pfi ozughu ni a rọ tsua igbhọrọ ali itakobi bhale ya mu mhẹ? Ẹlẹ kpa mhi rọ shitọ Owa oyi Ẹshinẹgba ẹ sẹsẹ, ama aa mu mhẹ.* 56 Ama eri a mẹ ena nya ni a bhale ya ẹ khi emini emekẹguele e ngme shi ebe o bhale ya tsẹ." Ighọ eniyẹ odukhokho nya e zẹ ọli obọ, e na kua.

Igba enighie ni a lu iSaẹdiri e ri iJesu gue ẹzọ
(iMak 14.53-65; iLuk 22.54-55,63-71; iJọn 18.13-14,19-24)

57 Eni e mu iJesu e rue ọli je apfẹ oyi iKefasi ni ọ khi Ọga ọyi ekpodalo ugamhi, ashini eni ẹ sẹsẹ ishi ali eni egbhali e legbe. 58 Ama iPita ọ tapfia a deba wẹ. Ọ deba wẹ lo ramhi atukpapfẹ oyi Ọga ọyi ekpodalo ugamhi. Ọ lo se, ọ nu eni ẹẹ khẹ ekhẹ shitọ, ni ọ mẹ abi oni ingme o ke li ya kia.

59 Ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali eni iSahẹdiri nya, e nono ọtsẹlẹ ẹgbhọli ni e ya mu mhọli iJesu obọ ni e ba mẹ asha gbe ọli-a. 60 Ama ẹa mẹ okhọghuo, abi ebubu ẹgbọ e tseku fiẹ lasele ya pfi ọtsẹlẹ ẹgbhọli.

Ikpukhokho ọ, emọse aava e fiẹ lasele. 61 Ẹ li "Ọmọse ọna ọọ́, 'Mhi ya dobẹ guọghọ Owa Oyi Ẹshinẹgba-a, mhi gbo riẹlẹ ọli tọ ogbẹlẹ esẹ.' "†

62 Ọga ọyi ekpodalo ugamhi ọ vule, ọọ iJesu, "Waa bie mhuẹ emini u ya ngme shi ẹzọ ni a gue ẹ shi ẹ egbe ena?" 63 Ama iJesu tsaghiẹ-a.

Ighọ Ọga ọyi ekpodalo ugamhi ọ gbo vule migha, ọọ iJesu, "Mhi ri eva oyi Ẹshinẹgba ni ọ la ọ rẹ romhi ishe, gueyẹ anye, ini yẹyẹ u khi Ọmiepfuese Omi Ẹshinẹgba."

64 IJesu ọọ li, "Ighọ o khi abi u ngme. Ama mhi gueyẹ ẹẹ nya khi, rọte memena vu, a ya mẹ khi Omi Ọgbọ ọ shitọ obita oyi Ẹshinẹgba ni ọ funẹ nya, ọ la elemhi otughunu te irarogbe ẹ bhale."‡

65 Ighọ, Ọga ọyi ekpodalo ugamhi ọ nyanọ awulu a shi egbọli uruli. Ọọ, "Ọ she pfi unu-a! Ọtsẹlẹ olese awa ke gbolo ẹ nono? Ẹẹ a she suọ oni ungmemhi ipfiunu-a ni ọ ngme. 66 Sẹ a sa shi ọ?"

Ẹ ọli "Ọ she lue, ọ mema ya ghua."§

67 Ighọ e tono etẹ ku iJesu alo, e ri ekpa gbe ọli. Eghuo, e lase ọli esọ.* 68 E liẹ ọli "Mẹ ekẹ na anye ghue yẹyẹ Ọmiepfuese. Gueyẹ anye ghue ọni ọ ri emhi gbe ẹ."

IPita ọ kie iJesu
(iMak 14.66-72; iLuk 22.56-62; iJọn 18.15-18,25-27)

* **26:55** Li zẹ iLuk 19.47; 21.37 † **26:61** Li zẹ iJọn 2.19 ‡ **26:64** Li zẹ iDan 7.13 § **26:66** Li zẹ iLẹv 24.16 * **26:67** Li zẹ Aza 50.6

69 IPita ọ shitọ olase, ọmueshi ọghuo ọyi Ọga ọyi ekpodalo ugamhi ọ bhale deba li, ọọ li, “Yẹyẹ, u li nu iJesu ọnge iGalili kia.” 70 IPita ọ tia li ukpẹloe wẹ nya, ọọ li, “Mhi aa fẹ lẹsẹ emini a ngme.”

71 Ọ ke rọte aghọ fiẹ je unu odẹ unuẹkpẹ ni a rọte ẹ lo oni apfẹ le, ọkpotso ọni ọọ ga ọlese ọ gbo mẹ ọli, ọ gueyẹ emọse ni e la aghọ, ọọ “Ọmọse ọna ọ nu iJesu na iNazarẹti kia.”

72 Ighọ iPita ọ gbo tia li. Utona, ọ romhise ma ọ, ọọ, “Mhi romhi ishe, khi mhi aa lẹsẹ ọni ọmọse ọghọ!”

73 O kẹ li dẹnẹ, emọse ni e migha aghọ e bhale deba iPita, ẹ ọli, “Igẹsikia lọ khi ọtuọghuo elemhi wẹ u khi. Ungmemhi oyẹ o she ngmasẹ le.”

74 Ighọ ọ li sẹ egbọli isheli, ọọ romhi isheli. Ọ liẹ, “Mhi aa ga lẹsẹ ọni ọmọse!”

Utoghuokpe ọkpa ọ gbiẹghẹ. 75 Ighọ iPita ọ sato ungmemhi ni iJesu ọ gueyẹ ọli ni ọ rẹ ọli, “Neni ọkpa ọ ya gbiẹghẹ, itesẹ u ya liẹ khi waa lẹsẹ mhẹ.” Ọ fiẹ je olase ya viẹ oya.

27

A mu iJesu ghi iPaleti
(iMak 15.1; iLuk 23.1-2; iJọn 18.28-32)

1 Ogbe o gbe-a ogbeakọlọ, ighie eyi ekpodalo-ugamhi nya ali egbhali e mhẹsẹ abi e li ya gbe iJesu-a. 2 E gẹ ọli, e rue ọli vu ghi iPaleti ni ọ khi igọvunọ.

IJudasi ọ gbe egbọli-a
(Ika 1.18-19)

3 Abi iJudasi ni ọ rọli dẹ, ọ rọ suọ khi a pfa ẹzọ mu ọli khi a ya gbe ọli-a, o ri egbe pfọ li-a, ọ nyenẹ egbe rue ikpaghuo uye ali igbe eghọ ghi ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali eni egbhali. 4 Ọọ wẹ, “Mhi she lamhẹ, irari khi mhi she ri ọgbọ ni ọa mhọli olamhẹ okhọghuo dẹ,” Ẹ ọli, “Ẹgboli oyi anye onoghuo o ke la oghọ? Yẹyẹ u lẹsẹ.”

5 Ighọ iJudasi ọ ku eni ikpaghọ kua ekẹ elemhi Owa oyi Ẹshinẹgba, ọ vu ya soli egbọli-a.

6 Ighọ ighie eyi ekpodalo-ugamhi e sanọ eni ikpaghọ ekẹ, ẹ ọli, “Ikpaghọ ọlia na, awa aa ya ku wẹ ma ikpaghọ ugamhi.” 7 E gba ugbamhi nga eni ikpaghọ se, e rẹwẹ ya dẹ ekẹ onayi ọni ọọ ma ekhe, ni a ri ilimhi epfẹse ke tọ aghọ. 8 Lọli o zẹ ni a rọ lu ọli Ekẹ Ọlia ramhi ogbe na amo.* 9 Ighọ ungmemhi ni ọmekẹguele ni a lu iJeremaya ọ ngme, o li bhale ya tsẹ. Ni ọọ, “E rue ikpaghuo uye ali igbe ni e khi ikpaghọ ni ẹgbọ iZirẹni e lama fali shi ọli egbe. 10 E rue eni ikpaghọ ya dẹ ekẹ ẹmẹ onayi eni ẹẹ ma ekhe, abi Ẹshinẹgba ọ mhẹsẹ na mhẹ mhi ngme.”†

IPaleti ọ mhila iJesu ogbọ
(iMak 15.2-5; iLuk 23.3-5; iJọn 18.33-38)

11 IJesu ọ migha odalo oyi igọvunọ iRomu, ọni igọvunọ ọ mhila li, “Yẹyẹ u khi oghie ọyi ẹgbọ iJu?” IJesu ọọ li, “Ii, Ighọ o khi abi u ngme.”

12 Ama ọa mhọli emini ọ sọ shi ingme ni ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali egbhali e ngme shi ọli egbe. 13 Ighọ iPaleti ọ mhila li, ọọ. “Wa a suọ emini a ngme shi ẹ egbe?” 14 Ama iJesu ọa lama sọ ọli abikhọghuo, o ga lolo ri abọ sha ọni igọvunọ.

A pfa ẹzọ igbe-a mu iJesu
(iMak 15.6-15; iLuk 23.13-25; iJọn 18.39--19.16)

15 Ini a da li ukpe iPasova, eri igọvunọ ọọ rue ọgbọ ọghuo ni a mu shi owa ighumha obọ-a na ẹgbọ iJu. Ikhi ọni e zẹ, a rue igha le na wẹwẹ. 16 Ẹghẹghẹ aghọ, a mẹ ọmọse ni a mema lẹsẹ shi ukhiakhiamhi ọgbọ, ni aa khẹna, ni a mu shi owa ighumha, ni a lu iBarabasi. 17 Ighọ

* **27:8** Li zẹ Ika 1.18-19 † **27:10** Li zẹ iZaka 11.12-13; iJere 19.1-13; 32.6-9

abi eni ẹgbọ e rọ le gba, iPaleti ọ mhila wẹ, “Ọnọghuo elemhi ẹgbọ aava ena a nono ni mhi wolọ abọ-a na ẹ? IBarabasi abi iJesu ni a lu Ọmiepfuese?” 18 Irari khi ọ she lẹsẹ khi itobọ khi ighie eyi ẹgbọ iJu ẹẹ biselemhi iJesu e rọ mu ọli ghi luẹ.

19 Abi iPaleti ọ li shitọ ukpẹkhomhi ẹzọ oyọli, ughuẹ ọli ọ ghie usomhi ghi ọli, ọọ. “Khi mhuẹ emini u li ọmọse ni ọa mhuẹ emini ọ li eghọ. Irari khi mhii mẹ osoli elemhi ẹlena ooyọsẹ shi ingme oyọli.”

20 Ama ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali eni egbhali, e tanọ shi eni ebubu ẹgbọ elemhi, e liẹ iPaleti ọ rue iBarabasi obọ-a, ama a gbe iJesu-a.

21 Ighọ igọvunọ ọ mhila wẹ, “Elemhi aava ena, ọnọghuo ọ, a nono ni mhi rue obọ-a?” Wẹwẹ nya ẹẹ.

“IBarabasi!”

22 Ọ mhila wẹ, “Sẹ mhi ya li iJesu ni a lu Ọmiepfuese ọna shọ?”

Wẹwẹ nya ẹẹ, “A ka ta li ma apfida!”

23 Ama iPaleti ọ mhila wẹ, “Elọ o zẹ, onobe onoghuo ọ riẹlẹ?”

Ama e kie tsẹsẹ leghe “A ta li ma apfida!”

24 Abi iPaleti ọ rọ mẹ khi lọli ẹa mhọli emini lọli ke ya li ọ, khi onyaghu o tigbe te ọ lasele, ọ diẹ amẹ, ọ kpe abọ-a ukpẹloe wẹ nya, ọọ wẹ “Mhi aa mhuẹ obọ shi eghuli oyi ọmọse ọna o! Obọ oyẹẹ o la o!”‡

25 Eni ẹgbọ nya ẹ li, “Ọlia eyọli e la ukhomhi oyanye ali oyi eniyẹ eyanye.”

26 Ighọ ọọ rue iBarabasi obọ-a na wẹ. Ọọ a gbe iJesu itali, ọ rue ọli na ekhọli-okhuẹ eyi iRomu e ka ta li ma apfida.

Eni ekhọli-okhuẹ e ri iJesu li egia (iMak 15.16-20; iJọn 19.2-3)

27 Ighọ ekhọli-okhuẹ eyi iPaleti e rue iJesu lo elemhi agbala oyọli, ọ rue eni ekhọli-okhuẹ nya le gasẹ ọli. 28 Ighọ e gueghie ọli itsua ni ọ sọ, e ri itsua ọyilẹ sọ li. 29 E ri igba do arula rughu ọli. E ri ukpokpo mhọli ọli obọ ita, e wugha li odalo, e ri ọli li egia. E liẹ ọli, “Ẹshinẹgba ọ zẹ ni u tọ agbọ yẹyẹ oghie iJu.” 30 E to etẹ ku ọli, e mie ọli oni ukpokpo gbe ọli ukhomhi. 31 E ri ọli li egia se, e gueghie ọli itsua eyilẹ ni e rọ sọ li eghọ, e tigbe ri itsua eyọli sọ li. E rue ọli je obini a la ya gbọli-a.

A ta iJesu ma apfida gbe-a (iMak 15.21-32; iLuk 23.26-43; iJọn 19.17-27)

32 Abi e li lẹ eghọ, wẹwẹ ali ọmọse ni a lu iSamọ ọngi iZirẹni e ya lona, e ri itoto mu ọli ọ tsua apfida oyi iJesu. 33 E bhale asha ni a lu iGọgọta. Abi iGọgọta o ngme khi “Asha ugua ukhomhi ọgbọ.” 34 Aghọ e la ri onyọ ni a ri emhi oyala shi na iJesu da, ama ọ to unu ọ bino, ọa lama da li.§ 35 E ta li ma apfida se, e pfi onolo rọ kemhi itsua ni ọ sọ mhọli egbe abọ. Onana o ri emini ọmekẹguele ọ ngme bhale ya tsẹ, ni ọọ. “E kemhi iwulu eyẹmhẹ, e pfi onolo shi ide eyẹmhẹ.”* 36 E riẹlẹ se, e shitọ, e khẹ ọli ekhẹ. 37 E kẹkẹ emini a gue shi ọli egbe shi upẹpẹ ọara rọ kphase kpeda nali. Emini a kẹkẹ shi ọ khi, Ọna khi iJesu, Oghie ẹgbọ iJu. 38 Ighọ e gbe ighiatọ aava ma li egbe. Ọghuo ọ la ukiẹkiẹ obita, ọnọkpọle ọ la li ukiẹkiẹ ọgobọ. 39 Ẹgbọ ni ee dọsẹ, e pfi itsue ọdọda manya iJesu.† 40 E liẹ “Yẹyẹ ni u ya guọghọ Owa Oyi Ẹshinẹgba-a, ogbẹlẹ nuzi-esẹ u gbo tọli pfo. Tsumhi egbe ẹ! Rọte ukhomhi apfida ona tiemhile shọ, ini Omi Ẹshinẹgba u khi.”

41 Ina ighie eyi ekpodalo-ugamhi, ali esẹsẹ Ishi eyi iMosisi ali egbhali e gbo li tsue ọli. 42 E liẹ, “Ọ tsumhi ẹgbọẹse,” “Ama ọa

‡ **27:24** Li zẹ iDẹut 21.6-9 § **27:34** Li zẹ Iwolo 69.21 * **27:35** Li zẹ Iwolo 22.18 † **27:39** Li zẹ Iwolo 22.7; 109.25

dobẹ tsumhi egbọli! Ọa khi lọli khi oghie ọyi iZirẹni? Ini ọ da te ukhomhi apfida onana tiemhile ne, anye ya mie ọli suọ. 43 Eri ọ ri egbe da Ẹshinẹgba o gbo liẹ khi, ‘Omi Ẹshinẹgba mhi khi.’ Awa ke bino ini Ẹshinẹgba ọ ya tsumhi ọli mena.”‡ 44 Ighọ khi ighiatọ ni a ta ma apfida e li tsue ọli.

Eghuli oyi iJesu
(iMak 15.33-41; iLuk 23.44-49; iJọn 19.28-30)

45 Ọguota o mu ekẹ obili o todẹ bi asha kpa elemhi iwakati esẹ. 46 Agogo esẹ o de te, iJesu ọ viẹ lasele leghe ọọ “Eloi, Eloi, Lama Sabachi tani?” Abi ona o ngme khi “Ẹshinẹgba ọyẹmhẹ, Ẹshinẹgba ọyẹmhẹ, elọ o zẹ ni u rọ pfi mhẹ esọ a?”§

47 Ẹgbọ eghuo ni e la aghọ e suọ ona, e liẹ li, “Elaja ọọ lu.”

48 Aghọaghọ, ọghuo ọ, ọ na ya rue isoso, ọ sọ li onyọ ni o khẹ-a, ọ gẹnọ li shi ukpokpo nise a ji iJesu unu ni ọ da.* 49 Ama enekpọle ẹ ọli, “Migha, zẹ ọli obọ ni awa mẹ ini Elaja ọ ya bhale ya tsumhi ọli.”

50 Ighọ iJesu ọ gbo viẹ leghe, ọ ghu-a.

51 Ẹghẹghẹ aghọ tee, ode ugbakpi, ni a rọ ta pfa odẹ-a ni o la elemhi Owa Oyi Ẹshinẹgba o te ododẹ rọte idane kiẹsẹ-a ya tiemhi ekẹ. Ekẹ agbọ o nighise, echẹ e vẹnọ-a.† 52 Iji e khueghie-a, ebubu ẹgbọ ni e pfuasẹ ni eghuloa e guale bhale agbọ. 53 E fiẹnọ iji lasele. Abi iJesu ọ rọ rọte eghuli guale se, e je elemhi ẹoli no pfuasẹ, e ri egbe khasẹ ebubu ẹgbọ.

54 Abi ekhọli-okhuẹ ni a zẹ e ke khẹ iJesu ekhẹ e rọ mẹ abi ekẹ o li nighise ali emhi elese ni e mẹ nya, ulishi oo mu wẹ, e liẹ li, “Egbegbọ lọ khi Omi Ẹshinẹgba ọmọse ọna ọ khi.”

55 Ikpotso ebubu e la aghọ ni e ta pfi-a fẹ. Eri e deba iJesu rọte iGalili bhale ni wẹwẹ e ri ukpẹloe khu ọli. 56 Eghuo ọ khi, iMeli ọngi iMagidaleni, iMeli inyi iJemhisi ali iJosẹfu, ali inyi iJemhisi ali iJọni.

Abi a ri iJesu tọ
(iMak 15.42-47; iLuk 23.50-56; iJọn 19.38-42)

57 Abi ogbọmhi o rọ mu ekẹ, ọmọse ni ọ pfue ọngi Arimatia ni a lu iJosẹfu ni ọ li khi ọghuo eniyẹ odukhokho eyi iJesu, 58 ọ lẹ deba iPaleti ya mhila li olimhi ọyi iJesu, ọ rọli na luẹ ya tọ. IPaleti ọ ri unu bhale e ka rue ọli na iJosẹfu. 59 Ighọ iJosẹfu ọ rue ọli, ọ ri ode onogbọ no pfuasẹ khuli ọli. 60 Ọ ri ọli tọ uji onogbọ oyọli ni a lẹsẹ tọ shi elemhi ẹchẹ. Ọ gheghele ẹchẹ onieẹmhi khukhu oni uji unu, ọ vu je apfẹ. 61 Ighọ iMeli ọngi iMagidaleni ali iMeli ọnọkpọle e shitọ sọ alo ghue oni uji.

Ekhekhẹ ni e la oni uji

62 Ogbeakọlọ, ni o khi ẹlẹ Iyẹmhẹa oyi ẹgbọ iJu, ighie eyi ekpodalougamhi ali ẹgbọ iFarisi e bhale deba iPaleti, ẹ ọli, 63 “Ọga, anye sa ya to khi abi ọni ọloẹgbhuẹ ọghọ ọ rọ la agbọ ọ liẹ khi, ‘Mhi ya guale ẹlẹ-esẹ.’‡ 64 Mena ri unu bhale a ke ya khẹ aghọ ekhẹ ramhi ẹlẹ nuziesẹ, ini eniyẹ odukhokho eyọli e khi bẹna ya tsua olimhi oyọli, ni e ke gueyẹ ẹgbọ khi a she te eghuli guise ọli le. Ẹgbhọli oni o ya kpukhokho ona, lọli o ke ya khọlọ dọsẹ oni ododẹ.”

65 IPaleti ọọ wẹ, “A rue ekhe-khẹ, a zẹ ni ẹ khẹ ekhẹ aghọ. A lolo khukhu ọli abi o ti ẹ ẹloe shi.”

66 Ighọ e ya khukhu oni uji egbegbọ, e zuse ọli, e zẹ ekhe-khẹ shi aghọ.

‡ **27:43** Li zẹ Iwolo 22.8 § **27:46** Li zẹ Iwolo 22.1 * **27:48** Li zẹ Iwolo 69.21 † **27:51** Li zẹ Okiali 26.31-33 ‡ **27:63** Li zẹ iMat 16.21; 17.23; 20.19; iMak 8.31; 9.31; 10.33-34; iLuk 9.22; 18.31-33

28

Irọte eghuli guale oyi iJesu
(iMak 16.1-10; iLuk 24.1-12; iJọn 20.1-10)

1 Ogbe o ya gbe khi ẹlẹ Iyẹmhẹa
o dọsẹ ni o khi ẹlẹ ni ododẹ elemhi
ẹfo uka, iMeli ọngi iMagidaleni ali
iMeli ọnọkpọle e lẹ ya bino oni uji.
2 Utoghuokpe ekẹ o nighise, irari
khi agẹni ọyi Ọnọmhuẹ ọ rọte idane
tiemhile. Ọ gheghele oni ẹchẹ ni o
khukhu oni unu uji odẹ-a. Ọ shitọ
nga ọ. 3 Ọ li abi erali akphala.
Itsua ni ọ sọ e pfuasẹ pẹpẹpẹ abi
otughunu opfopfo. 4 Ulishi o mu
eni e la aghọ khẹ ekhẹ, ee guọ, ubi
o rue wẹ pfi gbe.
5 Ọni agẹni ọọ eni ikpotso, "A khi
zẹ ni ulishi o mu ẹ irari khi mhi
lẹsẹ khi iJesu ni a gbe-a shi apfida a
nono. 6 Ọa la akana, ọ she te eghuli
guale abi ọ kie kpẹ ngme. A bhale
ya bino ashini a ri ọli yẹshi. 7 A
nyanya ke lẹ memena, a ka gueyẹ
eniyẹ odukhokho eyọli khi. 'A she
te eghuli guise ọli le, khi mena, ọọ
kia khẹ ẹ, ọ je elemhi iGalili. Oobọ
a ya mẹ ọli.' Ghe i, a khi yele-a abi
mhi gueyẹ ẹ."
8 Ighọ eni ikpotso e nyanya
rọte oni uji vu, ulishi o mu wẹ
ama oghẹlẹ o vọ wẹ elemhi, e na
ya gueyẹ eniyẹ odukhokho eyọli.
9 Utoghuokpe iJesu ọ bhale deba
wẹ, ọọ. "Opfọmhẹ o ka nu ẹ la." E
bhale deba li, e mu ọli awẹ, e nyẹsẹ
ukhomhi ga li. 10 IJesu ọọ wẹ, "A
khi zẹ ni ulishi o mu ẹ, ama a ka
gueyẹ Inyọghuo-mhẹ e ke je iGalili.
Aghọ e te ya mẹ mhẹ."

Emini ekhe-khẹ e guele

11 Abi eni ikpotso e rọ vu se,
eni ekhọli-okhuẹ ni e khẹ oni uji
ekhẹ, e vu ya gueyẹ ighie eyi
ekpodalo-ugamhi emini a ga mẹ
nya. 12 Ighọ ighie eyi ekpodalo-
ugamhi e lẹ deba eni egbhali e lona
ye ugbamhi abi e ke ya li. E gba, e ri
ikpokpomhi ikpaghọ na eni ekhọli-
okhuẹ eghọ. 13 Ẹẹ wẹ. "A liẹ khi,
'Eniyẹ odukhokho eyọli e bhale ya
tsua li vu abi obili o rọ bi ni anye
rọ lesẹa.' 14 Ini igọvunọ ọ suọ ona,
anye ya pfa ẹ shi ekẹ, a khi zẹ ni
emhikhọghuo o nasẹ ẹ udu." 15 Ighọ
eni ekhọli-okhuẹ e mie wẹ eni ik-
paghọ e li abi e sẹsẹ wẹ. Eri ingme
emini e riẹlẹ o gbhiaku asha kpa
ifuabọ ẹgbọ iJu. Ramhi ogbe-namo,
eri a kiele ẹ zẹ oni okhẹ ona.

Usomhi ni o funẹ ni iJesu ọ ghie
(iMak 16.14-18; iLuk 24.36-49; iJọn 20.19-23; Ika 1.6-8)

16 Ighọ eniyẹ odukhokho og-
baghuo eyọli e je iGalili deba iJesu
ukhomhi ute ni ọ sẹsẹ wẹ.* 17 Abi
e rọ mẹ ọli, e nyẹsẹ egbe ga li, ama
eghuo ọ e kiele khọkhọ ọli. 18 Ighọ
iJesu ọ kia ti mama wẹ, ọọ. "A she
rue afu nya na agbọ ona ali iloghie
na mhẹ.† 19 Irarighọ, a fiẹ lase
je asha kha asha, a ke ya ri ẹgbọ
mele eniyẹ odukhokho eyẹmhẹ-a,
a ri eva oyi Ita, ali oyi Ọmọ ali oyi
Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ batazi.‡ 20 A sẹsẹ
wẹ, e ke ri emhi nya ni mhi mhẹsẹ
na ẹ gbe akanya. A ghe i, mhi nu ẹ
la ramhi ukpẹsẹ agbọ."

* **28:16** Li zẹ iMat 26.32; iMak 14.28; 1 iKọri 15.5; iJọn 21.1-23 † **28:18** Li zẹ iMat 11.27; iLuk 10.22; iFili 2.9; Ẹfi 1.20-22 ‡ **28:19** Li zẹ Ika 1.8

Usomhi Onete oyi iJesu iKirisiti ni IMaki Ọ kẹkẹ

Itsabọ oyi iJọni Ọni ọọ batazi ẹgbọ (iMat 3.1-12; iLuk 3.1-18; iJọn 1.19-28)

1 Ona o khi igbaekẹle oyi usomhi onete oyi iJesu iKirisiti Omi Ẹshinẹgba. 2 A kẹkẹ ọli shi Ebe-nopfuasẹ ni ọmekẹguele ọyọli ni a lu Azaya ọ kẹkẹ. Ni Ẹshinẹgba ọ la liẹ,

“Mhi ya ghie aghiusomhi
ọyẹmhẹ ralo nẹ.
Ọni ọ ya bẹ odẹ
shi ekẹ khẹ.”*
3 “Ọgbọ ọ la ọdagbe
ẹ pfie okokokhuẹ. Ọọ liẹ,
‘A riẹlẹ odẹ
shi ekẹ khẹ Ọnọmhuẹ,
ni ǵǵ bhale.
Riẹlẹ oni odẹ sheshe
ni ọ rọte.’ ”†
4 Ighọ IJọni ọ li bhale, ọọ batazi ẹgbọ obini ọdagbe ifufu, ọọ tse abọ, ọọ liẹ, “A mu pfi lase olamhẹ eyẹ ẹ le bhale deba Ẹshinẹgba ini a ri olamhẹ topfa ẹ.” 5 Ighọ ẹgbọ e rọte ekẹ iJudia ali ẹoli iJerusalẹmu lẹ deba IJọni. Ee zọnọ olamhẹ eyẹwẹ yẹ ọli. Ọ la okẹ iJọdani batazi ẹgbọ. 6 Ode ni a ri iriria eyi alakumi do, iJọni ọ rọ fia itsua sọ. Ọ ri ẹkuẹ riẹlẹ ọgbẹnẹ mu oku. Initso ali oribo e khi eminale eyọli.‡ 7 Abọ ni ọọ tse gueyẹ agbọ khi: “Ọmọse ni ọ ke ya bhale ẹlẹlese odẹ ukhokho oyẹmhẹ, ọ fu dọsẹ mhẹ, ọ mhọli ekpabọ dọsẹ mhẹ. Mhi aa fu ramhi ọni ọọ taghiẹ uli ni o la ekuẹ ni ọ sọ-a. 8 Amẹ mhi rọ batazi ẹ memena, ama Ayẹmhẹnọ-pfuasẹ ọ ke rọ ya batazi ẹ.”

Ibatazi ali imufẹ oyi iJesu (iMat 3.13--4.11; iLuk 3.21-22; 4.1-13)

9 Ọa te aghọ tẹsẹ ne, ni iJesu ọ rọ rọte iNazarẹti ni o la ekẹ iGalili bhale ni iJọni ọ la okẹ iJọdani batazi ọli. 10 Abi iJesu ọ rọ lẹsẹ rọte elemhi okẹ ji egbe ngale te, ọ mẹ khi idane ọ khueghie. Ayẹmhẹ oyi Ẹshinẹgba ọ li abi anekhukhu rọte idane tiemhile ya ma li egbe. 11 A suọ khi uruli o rọte idane ngme tiemhile, ọọ, “Omimhẹ ni mhi nono ingme oyọli u khi. U ma ri egbe ẹ mu mhẹ gba.”§
12 Utoghuokpe, Ayẹmhẹ oyi Ẹshinẹgba o rue iJesu je ọdagbe. 13 Ogbẹlẹ egbhuẹva ọ la oobọ. Ọkphaghiẹ, ni ọ khi oghie ayẹmhẹ ebe, ọ mu ọli fẹ. IJesu ọ nu elamhakọ la oobọ, ama igẹni eyi Ẹshinẹgba e ri ukpẹloe e khu ọli.

Eniyẹ odukhokho eni ododẹ ni iJesu ọ zẹ (iMat 4.12-22; iLuk 4.14-15; 5.1-11)

14 Abi a rọ mu iJọni shi owa ighumha se, iJesu ọ je iGalili ya tse abọ usomhi onete oyi Ẹshinẹgba. 15 Ọọ liẹ, “Oni ẹghẹghẹ o she bhale, Eghiele oyi Ẹshinẹgba o she ti mama awa. A mu pfi lase olamhẹ eyẹ ẹ le, ni a mie oni usomhi onete suọ.”*
16 Abi iJesu ọ rọte epfepfẹ okẹ onieḿhi oni o khi shi, na lui iGalili kia lẹ, ọ mẹ iSamọ ali inyọghuo ọli Aduru. Egbifẹlẹ e khi. E pfi aga lo elemhi oni okẹ, ee gbe ifẹlẹ. 17 IJesu ọọ wẹ, “A deba mhẹ, mhi ya sẹsẹ e abi a ke liẹ ke ti ẹgbọ gbili.” 18 Aghọaghọ e ku iga eyẹwẹ shi ekẹ, ẹ deba li.
19 Ọ ke te aghọ je odalo dẹnẹ, ọ gbo mẹ inyọghuo etuava, iJemhisi ali iJọni imi iZebedi e la elemhi ọkọokẹ onieḿhi, e zu iga eyẹwẹ. 20 Abi iJesu ọ rọ lẹsẹ mẹ wẹ, o lu wẹ e deba luẹ, aghọaghọ e pfi itawẹ ali ẹgbọ

* **1:2** Li zẹ iMala 3.1 † **1:3** Li zẹ Aza 40.3 ‡ **1:6** Li zẹ 2 Ighie 1.8 § **1:11** Li zẹ Igbae 22.2; Iwolo 2.7; Aza 42.1; iMat 3.17; 12.18; iMak 9.7; iLuk 3.22 * **1:15** Li zẹ iMat 3.2

ni e nu wẹ ye shi elemhi ọkọ-okẹ onieṃhi, e deba li vu.

IJesu ọ khu ọmọse ayẹmhẹ ebe egbe-a
(iLuk 4.31-37)

21 IJesu ali eniyẹ odukhokho eyọli e bhale ẹoli iKapanọmu. Ogbẹlẹ iyẹmhẹa ni o ke deba li, iJesu ọ dọsẹ lo elemhi owa ugamhi, ọ la aghọ sẹsẹ. 22 O ri abọ sha ẹgbọ ni e ri esọ kpe abi ọ li sẹsẹ, itobọ khi eri ọ sẹsẹ ẹgbọ abi ọgbọ ni ọ lẹsẹ emini ọọ sẹsẹ, osẹsẹ oyọli o kiọda shi oyi eni e sẹsẹ Ishi eyi iMosisi.†

23 Utoghuo kpe ọmọse ni ayẹmhẹ ebe o la egbe, ọ lo elemhi oni owa ugamhi le. Ọ tsẹsẹ gbaa! Ọọ, 24 "Elọ wa nono anye egbe, iJesu na iNazarẹti? Eri u bhale ya pfuse anye-a? Mhi ga lẹsẹ ọni u khi. Ọni Ọ pfuasẹ ọyi Ẹshinẹgba u khi."

25 IJesu ọ́ dese oni ayẹmhẹ obe, ọọ li, "Guese unu pia, te ọli egbe lase le." 26 Oni ayẹmhẹ obe o nighise ọni ọmọse, o mu ọli pfi gbe. Ọ pfie okokokhuẹ, o rọte ọni ọmọse egbe ya lase.

27 O ga ri abọ sha ẹgbọ nya. E mhila egbe wẹ, "Onoghuo na? Osẹsẹ onogbọ ni o mhọli ekpabọ! Eri ọ ga nu ayẹmhẹ ebe ẹ ngme, e ga suọ esọ na li." 28 Aghọaghọ ingme oyi iJesu o gbe ekẹ-a asha kpa ekẹ iGalili.

IJesu ọ ri ebubu ẹgbọ ze
(iMat 8.14-17; iLuk 4.38-41)

29 IJesu ali eniyẹ odukhokho eyọli, ghe iJemhisi ali iJọni, e ga rọte owa ugamhi fiẹ lasele, e ya je apfẹ oyi iSamọ ali Aduru 30 Ọgọ iSamọ ọni ọkpotso, ọ yẹshi ghua ughuamhi iba. IJesu ọ lẹsẹ ramhi aghọ, a gue ingme oyọli yẹ iJesu. 31 Ighọ ọ lo deba li, ọ mu ọli obọ, ọ mu ọli ukpho vule. Ighọ eni iba e lase ọli egbe le. Ọ fẹli wẹ epfẹse.

32 Ẹlogbọmhi ẹlẹghọ khi ovọ ọọ tiemhi eko, ẹgbọ e tsua eni ẹa ze, ali eni iyẹmhẹ ọkphaghiẹ e yẹsẹ ngme bhale ghi iJesu. 33 Ẹgbọ nya ni e la oni ẹoli e le gba odalo oni owa. 34 IJesu ọ ri eni ẹ ghua, ighuamhi khi ighuamhi, ze. Ọ khu ayẹmhẹ ebe ebubu ẹgbọ egbe a, ama ọa zẹ ni eni ayẹmhẹ ebe eghọ e ngme emhikhọghuo unu lasele, itobọ khi e lẹsẹ ọni ọ khi.

IJesu ọ la iGalili tse abọ usomhi onete
(iLuk 4.42-44)

35 Ogbiẹ-fiefie ogbeakọlọ khi obili ọa pfo ogbe ne, iJesu ọ fiẹ lase je ashini o da-ya, ọ ya sọ iromhi. 36 ISamọ ali apfọli ni e kpọle, e vu ya nono ọli. 37 Abi e rọ mẹ ọli, ẹẹ ọli, "Ẹgbọ kpa ẹẹ nono ẹ."

38 IJesu ọọ wẹ, "Awa mema ya je ẹoli oboese, ikhi apfẹ eni e timama akana, ni mhi li la oobọ tsẹ abọ, irari khi ona o zẹ ni mhi rọ bhale." 39 Ighọ ọ kia gasẹ ekẹ iGalili nya tse abọ. Ọ la owa ugamhi eyẹwẹ tse abọ. Ọ khu ẹgbọ ayẹmhẹ ebe egbe ku-a.‡

IJesu ọ ri ọni efafe e mu ze
(iMat 8.1-4; iLuk 5.12-16)

40 Ọmọse ni efafe e mu ọ bhale deba iJesu. Ọ wugha li odalo, ọọ lema li, ọọ, "Ini o ghọle ẹ, u dobẹ ya rẹmhẹ ze, u rẹmhẹ khi ọni ọ pfuasẹ."

41 Ighọ elemhi ọli, ee ala iJesu, ọ nise obọ-a ti ọni ọmọse, ọọ li, "O ghọle mhẹ, khi ọni ọ pfuasẹ." 42 Aghọaghọ eni efafe e lase ọli egbe le, ọ ze, ọ khi ọni ọ pfuasẹ.

43 IJesu ọ́ gueyẹ ọli, ọ ke vu. Ọ lolo tse agua ye ọli, 44 ọọ li, "Khi gue ingme ona yẹ ọgbọkhọghuo, ama lẹ ya ri egbe ẹ khasẹ ekpodalo-ugamhi eyi Ẹshinẹgba, ni e tẹ ọkpẹ ne, ni u luasẹ obo ni iMosisi ọọ a ke luasẹ, ini a ri ọgbọ lina ze. Ishegho, ni o khi ọtsẹlẹ na wẹ khi u she ze."§

45 Eri ọni ọmọse ọ ri ochoghọ ngme ọli kiakiala gboo, ọ miatsẹ oni ingme onete ku asha kpa.

† **1:22** Li zẹ iMat 7.28-29 ‡ **1:39** Li zẹ iMat 4.23; 9.35 § **1:44** Li zẹ iLẹv 14.1-32

Itobọ ona, iJesu ọa ke dobẹ lo ẹọli okhọghuo le gboo. Eri ọ ke la ọdagbe obini o da-ya. Abi o riẹ khi ighọ, eri ẹgbọ nya e kie rọte asha kpa ẹ bhale deba li.

2

IJesu ọ ri ọmọse ni ọ guọghọ-a ze
(iMat 9.1-8; iLuk 5.17-26)

1 Ikuku ogbẹlẹ e dọsẹ, iJesu ọ gbo lo elemhi iKapanọmu, eni ẹgbọ e suọ khi ọ she bhale apfẹ. 2 Ebubu ẹgbọ e le gba ramhi ni ọgbọ a ke mẹ ashikhọghuo ni o kpọle, ya ramhi olase unu-odẹ. IJesu ọ tse abọ oni usomhi yẹ wẹ. 3 Ighọ emọse aane e tsua ọmọse ni ọ guọghọ-a adigege shi iya bhale ghi iJesu. 4 Abi eni emọse ẹa rọ mẹ asha tsua li lole ashini iJesu ọ la, itobọ ẹgbọ ni e ghọ bu dọsẹ, e nga ukhomhi oni owa rọte ashini iJesu ọ la gbese ekpha-a. Abi e rọ gbese ọlia se, e ri ili ri ọni ọmọse tiemhile, abi ọ́ kie li yẹshi iya. 5 Abi iJesu ọ rọ mẹ irudunga oyẹwẹ, ọọ ọni ọmọse ni ọ guọghọ-a, “Omimhẹ, a she ri olamhẹ topfa ẹ.”

6 Ama eni ẹ sẹsẹ Ishi eyi iMosisi ni e shitọ akaghọ, e sa ọ udu oyẹwẹ, e liẹ, 7 “Elọ o zẹ ni ọni ọgbọ ọna ọ rọ ngme ungmemhi onana unu. Eri ọ pfi unu-a! A li mẹ ọni ọ dobẹ ya gbe olamhẹ kua na ọgbọ? Ọa khi Ẹshinẹgba luẹghuo?”

8 Aghọaghọ iJesu ọ she lẹsẹ elemhi ayẹmhẹ oyọli emini e sa shi elemhi udu oyẹwẹ, ọọ wẹ, “Elọ o zẹ ni a rọ sa usamhi onana. 9 Onoghuo o kẹlẹ nẹ, ni a rọ liẹ ọni ọmọse ni ọ guọghọ-a, ‘A ri olamhẹ topfa ẹ,’ abi khi ‘Vule, rue iya oyẹ ni u ke kia’? 10 Mhi ya rọ li khasẹ ẹ khi Omi Ọgbọ ọ mhọli ekpabọ elemhi agbọ ona ni ọ rọ gbe olamhẹ kua na ọgbọ.” Ighọ ọ gueyẹ ọni ọmọse ni ọ guọghọ-a egho, 11 “Mhiẹ yẹ u vule, u rue iya oyẹ, u ke je apfẹ.”

12 Ọni ọmọse ọ vule, ọ rue iya oyọli, ọ la akpẹwẹ nya kia vu. O ri abọ sha ẹgbọ kpa. Ee kuẹghiẹ Ẹshinẹgba, e liẹ, “Anye ẹa kpẹ mẹ onana ghue oo!”

IJesu ọ lu iLẹvi
(iMat 9.9-13; iLuk 5.27-32)

13 IJesu ọ gbo je epfẹ okẹ oniẹmhi ni o khishi. Ebubu ẹgbọ e bhale deba li, ọ sẹsẹ wẹ. 14 Abi ọ kia lẹ, ọ mẹ ọmionoga iLiva omi Afeusi khi ọ shitọ okholo eyi eni ẹ mie oga. IJesu ọọ li, “Deba mhẹ.” Ighọ ọ vule deba li.

15 Abi iJesu ọ la ayi iLẹvi le eminale ẹlogbọmhi, emionoga ni e bu ali ẹgbọ ena olamhẹ e li nu ọli ali eniyẹ odukhokho eyọli le emhi, irari khi ẹgbọ ni e bu e deba li. 16 Abi ẹgbọ eni ẹẹ sẹsẹ ishi na lui iFarisi e rọ mẹ khi iJesu ọ nu egbushia ali emionoga ẹ le eminale, e mhila eniyẹ odukhokho eyọli, “Elọ o zẹ ni ọ rọ nu emionoga ali egbushia ẹ le eminale?”

17 IJesu ọ suọ onana, ọọ wẹ, “Ẹgbọ ni e ze ẹa mhuẹ emini e ri ọbo ẹ li. Ọni ọọ to, ọ́ ye apfẹ ọbo. Ọa khi eni e pfuasẹ ne mhi bhale ya lu, ama egbushia.”

Omhila ingme azumhi
(iMat 9.14-17; iLuk 5.33-39)

18 Ẹghẹghẹ oghuo eniyẹ odukhokho eyi iJọni Ọni ọọ batazi ẹgbọ ali ẹgbọ iFarisi ee pfi azumhi. Ẹgbọ eghuo e bhale ya mhila iJesu, ẹ ọli, “Elọ o zẹ ni eniyẹ odukhokho eyi iJọni ali enayi ẹgbọ iFarisi e rọ pfi azumhi ni eyẹ ẹa rọ́ pfi?”

19 IJesu ọ sọ wẹ ọ, ọọ wẹ, “Sẹ epfẹse eyi ọmọse ni ọ rue ọmueshi ọnọgbọ e liẹ ke pfi azumhi ini oni ọmọse ọ kie nu wẹ shitọ? Ẹa mẹ asha pfi azumhi ini ọ kie nu wẹ shitọ. 20 Ama ẹghẹghẹ o ya bhale ni a rọ rue ọni ọdọ ọni ọmueshi vu. Ẹghẹghẹ agho, e rọ tigbe ya ke pfi azumhi.

21 “Ọgbọ a ya khi ode onogbọ gbẹla ma ode onodiọ. Ini u lighọ, eri oni ode onogbọ o ya nyanọ oni ode onodiọ-a. O ke nyanọ-a dọsẹ abi o kpẹ li. 22 Ali khi ọgbọ ọa ya ku

onyọ onogbọ shi akpaba onodiọ. [Ikhi akpaba ni ẹgbọ iJu e ku onyọ shi.] Ini u lighọ, eri oni onyọ o ya vẹsẹ oni akpaba-a. Oni onyọ ali oni akpaba e ga li opfu-a. Akpaba onogbọ a ku onyọ onogbọ ẹ lo."

Ọnọmhuẹ ọyi ogbẹlẹ iyẹmhẹa
(iMat 12.1-8; iLuk 6.1-5)

23 Ogbẹlẹghuo ẹlẹ iyẹmhẹa oyi ẹgbọ iJu, iJesu ọ rọte ifui ishemhi iakpa kia dọsẹ. Eniyẹ odukhokho eyọli e li nu ọli kia. Ighọ e li bẹ eni iakpa.* 24 Ighọ iFarisi e mhila iJesu, "Elọ o zẹ khi eniyẹ odukhokho eyẹ ẹẹ riẹlẹ emini a ghuẹ ẹlẹ iyẹmhẹa?"

25 IJesu ọ sọ wẹ ọ, ọọ, "Aa kpẹ mẹ ọli zẹ Ebe-no-pfuasẹ emini Oghie iDefidi ọ riẹlẹ abi okiamhi o rọ gbe ọli ali eni e nu ọli kia? 26 Ẹghẹghẹ ni Abiata ọ rọ khi Ọkpeda na ekpodalo-ugamhi eyi Ẹshinẹgba, ni Oghie iDefidi ọ rọ lo Owa oyi Ẹshinẹgba ya rue ibulẹdi ni a rọọ ga Ẹshinẹgba le, ọ kholo na eni e nu ọli kia le. Ibulẹdi ona ighie eyi ekpodalo-ugamhi tsẹ, ushi o lama e ke le wẹ."†‡

27 Ighọ ọọ wẹ, "Eri a ma ogbẹlẹ iyẹmhẹa na ọgbọ, aa ma ọgbọ na ogbẹlẹ iyẹmhẹa. 28 Itobọ ighọ, Omi Ọgbọ ọ khi Ọnọmhuẹ, li shi ọyi ogbẹlẹ iyẹmhẹa."

3

Ọmọse ni ọ ghu obọ oghuo-a
(iMat 12.9-14; iLuk 6.6-11)

1 Ẹlẹlese khi iJesu ọ gbo je owa ugamhi, ọmọse ni obọ oyọli oghuo o ghua, ọ la akaghọ. 2 Ẹgbọ eghuo e nono ashini e te ya mẹ asha gue ingme shi iJesu egbe. E ri ukpẹloe shi ọli egbe ini ọ ya ri ọgbọ ze ẹlẹ iyẹmhẹa. 3 IJesu ọọ ọni ọmọse ni ọ ghu obọ-a, "Vule migha odalo oyi ẹgbọ kpa."

4 IJesu ọ mhila wẹ, "Onoghuo o gbe akanya elemhi ushi oyawa nẹ ẹlẹ Iyẹmhẹa? Ni a rọ riẹlẹ onete abi ni a rọ riẹlẹ onobe? Ni a rọ tsumhi agbọ oyi ọgbọ abi ni a rọ pfuse ọlia?" Ama e tsaghiẹ a.

5 Ighọ iJesu ọ ri elemhi ibibi bino wẹ gasẹ, udu oyọli o yese-a shi udu obe ni e mhuẹ. Ọọ, "Nọmọse nise obọ-a." Ọ nise ọli-a. Ighọ obọ oyọli o gbo li abi o kpẹ te ekẹ li 6 Ighọ ẹgbọ iFarisi e fiẹ deba eniyẹ odukhokho eyi Erọdu, e ya gba ugbamhi abi e li ya gbe iJesu-a.

Ebubu ẹgbọ e deba iJesu

7 Ighọ iJesu ali eniyẹ odukhokho eyọli e lase wẹ iteva le ya je okẹ na iGalili. Ebubu ẹgbọ e rọte iGalili deba iJesu. 8 Abi e rọ suọ emini ọ riẹlẹ, ebubu ẹgbọ e bhale deba li, rọte ekẹ iJudia ali iJerusalẹmu, ali Idumia ali ekẹ ni o kpe obọ na iJọdani ali epfepfẹ iTirẹ ali iSidọni. 9 Itobọ khi eni ẹgbọ e bu dọsẹ, iJesu ọ gueyẹ eniyẹ odukhokho eyọli e nono ọkọ-okẹ oni ikeke ni lọli lo ọ ini ẹgbọ e khi sha mu luẹ. 10 Itobọ khi ọ she kpẹ ri ebubu ẹgbọ ze, ẹgbọ eni ẹa ze, e mise egbe ini e mẹ asha ramhi ọli egbe ri obọ ti ọli.* 11 Ẹghẹghẹ kpa ni ẹgbọ ni ayẹmhẹ ebe e yẹsẹ ẹ ngme e rọ da mẹ iJesu ne, e de ya yẹshi ekẹ odalo oyọli. Ẹẹ tsẹsẹ, ẹẹ liẹ, "Omi Ẹshinẹgba u khi."

12 Ama, ọ tse agua yẹ eni ayẹmhẹ ebe eghọ e khi gue ọni lọli khi le.

IJesu ọ zẹ ighiusomhi na kẹ ogbava
(iMat 10.1-4; iLuk 6.12-16)

13 IJesu ọ nga ukhomhi ute, ọ lu emọse ni e ghọle ọli. E bhale deba li. 14 Ọ ya zẹ ẹgbọ ogbava kẹ, ọ lu wẹ ighiusomhi na kẹẹ. Ọ zẹ wẹ ni e nu luẹ ke kia, ali ni luẹ mẹ wẹ ke ghie usomhi fiẹ ke tse abọ usomhi onete, 15 ali ni e gbo mhuẹ ekpabọ ni e rọ ke khu ẹgbọ ayẹmhẹ ebe egbe kua. 16 Ena e khi otuogbava ni ọ zẹ. ISamọ, ọni iJesu ọ lu iPita. 17 IJemhisi ali inyọghuo-ọli

* **2:23** Li zẹ iDẹut 23.25 † **2:26** Li zẹ iLẹv 24.9 ‡ **2:26** Li zẹ 1 iSam 21.1-6 * **3:10** Li zẹ iMak 4.1; iLuk 5.1-3

iJọni imi iZebedi (eni iJesu ọ ri akiseva iBonajisi na. Ni o migha shi Imi Akphala), 18 Ali Aduru, iFilipu, iBatolomiu, iTọmọsi, iJemhisi omi Afeusi, ali iTadiusi, iSamọ [ọni ijeodalo oyi ẹdẹli iJu oo ghọ mu egbe.]

19 Ali iJudasi Isikarọti ọni ọ ri iJesu dẹ.

IJesu ali iBezebọ
(iMat 12.22-32; iLuk 11.14-23; 12.10)

20 IJesu ọ nyenẹ egbe je apfẹ. Ighọ ebubu ẹgbọ e gbo tigbili ramhi khi iJesu ali eniyẹ odukhokho eyọli ẹa mẹ asha, wẹ khi eminale e ya le. 21 Abi apfẹ ọ e rọ suọ ona, E nono khi wẹwẹ e ya mu ọli je apfẹ. Irari khi eri e liẹ, “Ujili o she ẹ kpha li.”

22 Eni ẹẹ sẹsẹ ishi ni e rọte iJerusalẹmu tiemhie, e liẹ, “Ayẹmhẹ iBezebọ ni ọ khi Ọkphaghiẹ o la li egbe yẹsẹ ọli ẹ ngme! Lọli ọ khi oghie ọyi iyẹmhẹ ebe ni ọ ri ekpabọ na li ni ọ rọ ke khu ẹgbọ iyẹmhẹ ebe egbe kua.”†

23 Ighọ iJesu ọ lu wẹ, ọ ri okhẹ irọkhọkhọ nu wẹ ngme, Ọọ wẹ, “Sẹ ọkphaghiẹ ọ liẹ ke khu ọkphaghiẹ? 24 Ini ushishi e kemhi egbe wẹ shi ikui-iku ni e rọ nu egbe wẹ ẹ khọli, eri oni ushishi ọọ de. 25 Ini ọmhuẹ-apfẹ o kemhi shi ikui-iku ni e rọ nu egbewẹ ẹ khọli, eri oni ọmhuẹ-apfẹ o ya de. 26 Ini ọkphaghiẹ ọ mu okhọli vule shi egbọli ọ, ọa ya tọ, eri ọ ya de, ukpẹsẹ oyọli o she ramhi.

27 “Ọgbọ ọkhọghuo ọa la ọ ni ọ dobẹ ya lo owa oyi ọmọse-akama ya ti ọli itsua ekẹ-a ini ọa kpẹ mu ọni ọmọse-akama gẹ shi ekẹ. Ẹghẹghẹ aghọ, ọ tigbe dobẹ ti ọli itsua ekẹ-a.

28 “Egbegbi ingme mhi gueyẹ ẹ, khi, aa mẹ olamhẹ ni ọgbọ ọ lamhẹ ali ungmemhi ipfiunu-a ni ọgbọ ya ngme, ni aa dobẹ rọ ya gbekua na li. 29 Ama ọnini ọ da ngme ungmemhi ipfiunu-a deba Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ ne, aa ya rọ topfa li, irari khi olamhẹ ona agbọagbọ ọ pfi obọ lo.”‡

30 Itobọ khi ẹ ọli khi, “Ọ mhọli ayẹmhẹ ebe,” ọ rọ ngme ona.

Inyọ iJesu ali inyọghuo ọli eni emọse
(iMat 12.46-50; iLuk 8.19-21)

31 Ighọ inyọ iJesu ali inyọghuo ọli ee bhale. E migha oolase. E ghie ọgbọ ọ ka lu iJesu ghi ẹwẹ. 32 Ebubu ẹgbọ e shitọ gasẹ ọli. E bhale ya gueyẹ ọli khi inyọli ali inyọghuo ọli e la oolase, khi ẹẹ nono ni wẹwẹ e mẹ ọli.

33 Ọ mhila wẹ, “Eghuo e khi inyẹmhẹ ali Inyọghuo-mhẹ?”

34 Ighọ ọ bino eni e shitọ gasẹ ọli, ọọ, “Enana e khi inyẹmhẹ ali Inyọghuo-mhẹ! 35 Ọnini ọ́ da riẹlẹ emini e ghọle Ẹshinẹgba, ọ khi Inyọghuo-mhẹ ọnọmọse ali ọnọkpotso ali inyẹmhẹ.”

4

Okhẹ irọkhọkhọ oyi ọni ọ kọ ikpamhi emhi
(iMat 13.1-9; iLuk 8.4-8)

1 IJesu ọ ke gbo la epfẹ okẹ ni o khi shi na iGalili sẹsẹ. Ẹgbọ ni e le gasẹ ọli e bu dọsẹ ramhi ni ọ rọ ya lo elemhi ọkọ-okẹ shitọ. Oni ọkọ-okẹ o la elemhi oni okẹ. Eni ẹgbọ e ke migha egele esesọ oni okẹ.* 2 Emhi ebubu ọ ri okhẹ irọkhọkhọ ọ sẹsẹ wẹ. Ọọ wẹ. 3 “A ghe i! Ọghiale ọ́ ya la ọ. Ọ fiẹ yá kọ iakpa. 4 Abi ọ li kia miatsẹ eni iakpa, ikpamhi eghuo ọ e de kua odẹ, ighọ ipfeli e bhale ya sanọ wẹ le. 5 Eghuo ọ, e de kushi ekẹ ni o khi ọkpegbhẹ, ni ekẹ ẹa lolo la. Ighọ e nyanya zẹ, e fu, ama oni ekẹ ọa limhi. 6 Ama abi ovọ o rọ to, o tosẹ wẹ a, e khakha, itobọ khi ẹa mẹ ekẹ ni o limhi pfi imhili lo. 7 Ikpamhi emhi elese e de kulo ifui igba. Ighọ igba e zẹ lasele tono eni

† **3:22** Li zẹ iMat 9.34; 10.25 ‡ **3:29** Li zẹ iLuk 12.10 * **4:1** Li zẹ iLuk 5.1-3

iakpa abi e rọ fu vule. Itobọ ighọ, ẹa ke dobẹ ni e fu nyanọ ekhẹ lasele. 8 Ama ikpamhi eghuo, e de shi ekẹ onete. Eni ikpamhemhi e zẹ, e fu, e nyanọ ekhẹ lasele. Eghuo ọ, e mhuẹ ikpamhi uye ali igbe, eghuo ọ, e mhuẹ ikpamhi egbhuẹsẹ, elese e mhuẹ egbhuẹshe."

9 Ighọ iJesu, ọọ, "Ọni ọ mhọli esọ, ọ suọ."

Emini o zẹ ni a rọ zẹ oni okhẹ irọkhọkhọ
(iMat 13.10-17; iLuk 8.9-10)

10 Abi iJesu lọlighuo ọ rọ shitọ, eniyẹ odukhokho ogbava eyọli ali ẹgbọẹse ni e li suọ abi ọ rọ ngme, e bhale deba li, ọ gueyẹ wẹ emini ọ ri oni okhẹ irọkhọkhọ ngme. 11 Ọọ wẹ, "A she ri osheli oyi Eghiele oyi Ẹshinẹgba na ẹ. Ama okhẹ irọkhọkhọ a rọ gue ungmemhi nya yẹ ẹgbọẹse. 12 Ni a bhale ya ẹ khi,

" 'E kha riẹ nya alo-a shi ekẹ
ẹa tigbe ya mẹ emhikhọghuo,
ali e kha riẹ ku esọ a shi ekẹ,
ọa ya lo wẹ esọ.
Irari khi ini ọa khi ighọ,
e dobẹ mẹ ekẹ, e suọ esọ,
e mu pfi deba Ẹshinẹgba,
ọ rọ topfa wẹ.' "†

IJesu ọ guele emini oni okhẹ irọkhọkhọ o ngme
(iMat 13.18-23; iLuk 8.11-15)

13 IJesu ọ mhila wẹ, ọọ wẹ, "Aa lẹsẹ emini a ri okhẹ irọkhọkhọ ona ngme? Sẹ a li tigbe ya lẹsẹ emini a ri okhẹ irọkhọkhọ okhọghuo ngme shọ? 14 Eni iakpa ni ọni ọghiale ọ miatsẹ ẹ ku, e migha shi ungmemhi oyi Ẹshinẹgba. 15 Eri ikpamhi iakpa ni e de shi odẹ e li abi ẹgbọ eghuo ni e kha da lẹsẹ suọ oni ungmemhi ne, Ọkphaghiẹ ọ bhale ya rue wẹ luẹ udu le. 16 Ikpamhi emhi ni e de shi ekẹ ni o li echechẹ, e li abi ẹgbọ ni e kha da lẹsẹ suọ oni ungmemhi ne, e ri udu oghẹlẹ mie ọli. 17 Ama, ọa ya tiemhi wẹ ekẹ elemhi. Ẹa dobẹ migha tẹsẹ, itobọ khi ọa pfi imhili lo ekẹ. Itobọ ighọ, ini ọmunu o bhale ali ni a rọ mu okhọli vule shi wẹ ọ rọte oni ungmemhi ni e suọ, e kẹlẹ de odẹa. 18 Ikpamhi emhi ni e de pfilo ifui igba eri e li abi ẹgbọ ni e kha suọ oni ungmemhi, 19 isamhi ingme agbọ ona, ali ọghuẹmhẹ ẹpfue, ali ọghuẹmhẹ khi ọghuẹmhẹ e lu guese oni ungmemhi-a, ẹẹ tono ọli igba, itobọ ighọ ọa mọ imọmhi. 20 Ama ikpamhi emhi ni e de shi ekẹ onete, e li abi ẹgbọ ni e suọ ungmemhi, e mie ọli suọ, e mọ imọmhi enete. Eghuo e mhuẹ ikpamhi uye ali igbe, eghuo e mhuẹ egbhuẹsẹ. Eghuo, e mhuẹ egbhuẹshe."

Ákpá ni a rọ nga ukhomhi asha
(iLuk 8.16-18)

21 IJesu ọ gbolo ẹ wẹ "Ọgbọkhọghuo ọ̀ọ́ ya ri ákpá ru lasele, ọ ya rue atalabi guese ọli mu ekẹ, wẹkhi eri ọ ke ya rue ọli ya sheli ufui ukpho?‡ 22 Emiemini a rọ sheli, o ya lasele gbo alo gbugbugbu. Aa mẹ emhi osheli ni aa ya khueghie a.§ 23 Ọnini ọ mhọli esọ, ọ ri esọ shi ekẹ ni ọ suọ."

24 Ọ gbolo ẹ wẹ, "Emiemini u da suọ kpa, sa ọ bie! Emiemini u da rọ shi ushi rọ gue ẹgbọẹse ẹzọ, Ẹshinẹgba ọ li ya rọli gue ẹ ẹzọ. Oyẹ o gbo ya ze nẹ. 25 Ọni ọ kpẹ mhọli ne, a ya gbo rọ ma ọ na li, ama ọni ọa mhọli a ya mie ọli ukukuọ ni ọ gbo mhọli."*

Okhẹ irọkhọkhọ oyi ikpamhi emhi ni ọọ zẹ

26 IJesu ọ gbolo ẹ, "Abi Eghiele oyi Ẹshinẹgba o li na. Eri o li abi ini ọmọse ọ miatsẹ ikpamhi iakpa kia ku shi ekẹ. 27 Obili o kha bi, ọ ya lesẹ a, ogbe o kha gbe ọ guale, ama eni ikpamhi emhi ẹẹ zẹ lasele, ẹẹ fu vule. Ama ọa ya lẹsẹ abi o li kia. 28 Ekẹ lọlighuo ọ lẹsẹ abi o li ri emhi

† **4:12** Li zẹ Aza 6.9,10 ‡ **4:21** Li zẹ iMat 5.15; iLuk 11.33 § **4:22** Li zẹ iMat 10.26; iLuk 12.2
* **4:25** Li zẹ iMat 13.12; 25.29; iLuk 19.26

ẹkọmhi ẹẹ bie. Oni ododẹ, o kha zẹ ukhuli, o ke fu vule, o nyanọ ifẹlẹ, o ya ri umọmhi lasele. 29 Eni iakpa e kha da bie ne, ọni ọ gua wẹ ọ rue agaga ya gbe wẹ, itobọ khi ẹghẹghẹ ikhiẹsẹ o ramhi."†

Okhẹ irọkhọkhọ oyi ukpamhi ọọra imọsitadi
(iMat 13.31-32,34; iLuk 13.18-19)

30 IJesu ọ gbolo ẹ wẹ, "Elọ awa mema ri Eghiele oyi Ẹshinẹgba ya khọkhọ? Okhẹ irọkhọkhọ onoghuo awa mema ya zẹ rọli lo ẹgbọ esọ eghọ o? 31 Eri o li abi ukpamhi ọara imọsitadi ni ukpamhi ọli o shẹ nẹ nya agbọ ona, ni ọgbọ ọ rọ kọ ekẹ. 32 Ini a rọli kọ, o zẹ, o fu vule, o mele unyanọ ni o funẹ a shi ishemhi, ni o mhọli iguabọ eniẹmhi, ni ipfeli ẹ bhale ya ku eko shi."

33 Okhẹ irọkhọkhọ enana iJesu ọ rọ nu wẹ ngme oni ungmemhi, ramhi ashini o lo wẹ esọ ramhi. 34 Aa mẹ ungmemhi ni ọ nu wẹ ngme, ni ọa ri okhẹ irọkhọkhọ nu wẹ ngme. Ama ini o de tẹ ọli ali eniyẹ odukhokho eyọli, ọ rọ ri emini ọ nu wẹ ngme nya a lo wẹ esọ.

IJesu ọ pfọmhise akpekpeli
(iMat 8.23-27; iLuk 8.22-25)

35 Ẹlẹ ogbọmhi ẹlẹghọ, iJesu ọọ eniyẹ odukhokho eyọli, "Awa da je ukiẹkiẹ okẹ obini o kpọle." 36 Ighọ e zẹ ẹgbọ ni e legba obọ shi aghọ, eni eniyẹ odukhokho e ya lo elemhi ọkọ-okẹ oni ikeke ni iJesu ọ she lo shitọ. E gua li vu. Ọkọ-okẹ elese e li deba wẹ vu.

37 Utoghuokpe, akpekpeli oniẹmhi oo li, oo zughuse oni okẹ, ni amẹ e fiase kulo elemhi oni ọkọ-okẹ, ramhi ni o rọ vọ amẹ. Ukukuọ o kpọle ni ọa rọ kuluẹ. 38 IJesu ọ la ukhokho oni ọkọ-okẹ oniẹmhi, ọ lesẹ-a ri ukhomhi nga akpẹsukhomhi. Ighọ eniyẹ odukhokho eyọli e guise ọli le. Ẹ ọli, "Ọsẹsẹ, wa bie ga liẹ ini awa ghọ ghua?"

39 Ighọ iJesu ọ ti vule, ọ dese oni akpekpeli, ọọ li, "Li tsukẹ." Ighọ oni akpekpeli ó pfọmhẹ te. Asha kpa o pfọmhẹ tsukẹ.

40 Ighọ iJesu ọọ eniyẹ odukhokho eyọli, "Elọ o zẹ ni a rọ lighọ ọ na ulishi. Eri aa kie mhọli irudunga?"

41 Ulishi oo mu wẹ, e mhila egbe wẹ, "Ọghuo ọna ọ khi? Ghe akpekpeli ali izughuse okẹ e ga suọ esọ a na li."

5

IJesu ọ ri ọmọse ni ayẹmhẹ ebe o la egbe ze
(iMat 8.28-34; iLuk 8.26-39)

1 IJesu ali eniyẹ odukhokho eyọli e da okẹ iGalili je ukiẹkiẹ ekẹ iGẹrasẹnẹsi. 2 Abi iJesu ọ lẹsẹ rọte elemhi ọkọ-okẹ lasele, ọmọse ni ọ mhọli ayẹmhẹ ebe, ọ rọte atalimhi ni o la aghọ bhale deba iJesu. 3 Ifui atalimhi ọni ọmọse ọọ la. Ọgbọkhọghuo ọa ke dobẹ ri iwẹghẹ gẹ ọli. 4 Ẹghẹghẹ kpa, a rọ ri iwẹghẹ gẹ ọli abọ ali awẹ, ama eri ọọ kphuru wẹ a, ọ taghiẹ wẹ a, ọ shashe wẹ a. Ọgbọkhọghuo ọa dobẹ mu ọli. 5 Nobi-nogbe ọ rọ la ifui atalimhi ali ikhomhi ite dudu gasẹ. Ọọ pfi okokokhuẹ. Ọ ri echẹ fianọ egbeọli.

6 Abi ọ lẹsẹ ta pfia mẹ iJesu te, ọ na bhale ya wugha li odalo. 7 Ọ tsẹsẹ leghe, ọọ́, "IJesu Omi Ẹshinẹgba ni ọ Yagha Ne Nyaa, elọ wa nono mhẹ egbe? Mhi ri Ẹshinẹgba lema ẹ khi na mhẹ os-oli!" 8 Itobọ emini ọ rọ ngme na khi, iJesu ọ she kpẹ gueyẹ ọli, "Yẹyẹ ayẹmhẹ obe, lase ọni ọmọse ọna egbe le."

9 Ighọ iJesu ọ mhila li, "Sẹ a lui eva oyẹ?" Ọọ, "Eva oyẹmhẹ o khi Olele ẹgbọ, itobọ khi anye bu gba." 10 Ọ gbo lema iJesu ọ kpẹkpẹ, ọ khi khu ẹwẹ oni ekẹ ya lase.

† **4:29** Li zẹ iJọẹ 3.13

11 Igulu ni e bububu e la epfẹ
ute ni o la aghọ le eminale. 12 Eni
ayẹmhẹ e lema iJesu, “Khu anye ya
lo igulu eghọ, zẹ ni anye ya lo wẹ
egbe.” 13 IJesu ọ ri ẹghẹghẹ na wẹ, e
ka lo eni igulu egbe. Ighọ e rọte ọni
ọmọse egbe lasele e ya lo eni igulu
egbe. Eni igulu ni e ramhi agbẹlẹ
eva, e rọte egele na ya kulo oni okẹ,
e ghuloa nya.

14 Eni e ri ukpẹloe ẹ khu eni igulu
e na je ifui apfẹ ali ẹọli nya ni e
la oni ekẹ ya guele emini a mẹ.
Ighọ ẹgbọ e bhale ya bino emini a
mẹ. 15 Abi eni ẹgbọ e rọ bhale deba
iJesu, e mẹ ọni ọmọse ni ayẹmhẹ ebe
ni e bu e kpẹ la egbe, khi ọ shitọ
aghọ, ọ ri itsua sọ, ẹgbhali eyọli e she
gba na li. Ulishi oo mu wẹ. 16 Eni e
mẹ emini a mẹ e gueyẹ ẹgbọ emini
ọni ọmọse ni ayẹmhẹ obe e la egbe
ọ mẹ egbe ali emini e li eni igulu.
17 Ighọ, e gueyẹ iJesu ọ lase wẹwẹ
ekẹ le.

18 Abi iJesu ọ lo elemhi ọkọ-okẹ
onịẹmhi khi ọọ ke vu, ọni ọmọse ni
ayẹmhẹ ebe e kpẹ la egbe, ọ lema
iJesu ọ zẹ ni lọli deba li vu. 19 Ama
iJesu ọa lama na li. Ọ ri ochoghọ liẹ
ọli, “Ke je apfẹ ni u ya gueyẹ ẹgbọ
ena unuẹkpẹ oyẹ emini Ọnọmhuẹ ọ
riẹlẹ nẹ, ali abi ọ li lẹ elemhi ẹ.”
20 Ighọ ọni ọmọse ọ lui ifui ẹọli igbe
ọdọda ena ekẹ iDikapolisi. Ọ kia
gueyẹ ẹgbọ abi iJesu ọ li riẹlẹ na luẹ.
O ri abọ sha ẹgbọ nya.

Ọmueshi ni ọ ghu-a ali ọkpotso ni ọlia ee ku egbe

(iMat 9.18-26; iLuk 8.40-56)

21 Abi iJesu ọ rọ gbo nyenẹ egbe
da je ukiẹkiẹ okẹ obini o kpọle, ẹgbọ
e le gasẹ ọli. 22 Ọmọse ọghuo ni
a lu iJarọsi, ni ọ khi ọtuọghuo eni
ẹ mhẹsẹ shi owa ugamhi, ọ bhale
akaghọ. Abi ọọ mẹ iJesu te, ọ de
ya wugha li odalo. 23 Ọ mema lolo
lema li, ọ́ọ́ li, “Omimhẹ ọni ọmueshi
ọ ma ghua gba memena, kpẹkpẹ
bhale ya ri obọ ti ọ li egbe ni ọ ze,
ini ọ khi ghua.” 24 Ighọ iJesu ọ deba
li vu.

Ighọ ebubu ẹgbọ e deba li e vẹ
mu ọli. 25 Ọkpotso ọghuo ọ la aghọ
ni ọ she ku ọlia ishitọ egbe ramhi
ikpe igbẹva. 26 Ọ̀ she mẹ osoli obọ
oyi ebubu ẹgbọ abi ọ rọ kia dua oni
ughuamhi. Ọ́ she ri ẹpfue eyọli nya
dua ọ, ama ọa pfo, oo ga khọlọ ọli
egbe. 27 Abi ọ rọ suọ ingme oyi
iJesu, ighọ ọ te ifuabọ oyi ẹgbọ ri
obọ ti ọli awulu ni ọ sọ. 28 Ọ rọ li shi
udu khi, “Ini mhi da mẹ asha ri obọ
ti ọli awulu ne, mhi ya ze.”

29 Abi ọ ri obọ ti ọli awulu te,
eni ọlia ni e ku ọli egbe, e khakha
utoghuo kpe. Aghọaghọ ọ lẹsẹ khi
emini o yẹsẹ luẹ ẹ ngme, khi o pfo.

30 Aghọaghọ, iJesu ọ lẹsẹ khi itoto
o she rọte luẹ egbe ya lase. Ighọ ọ
migha, ọ mu egbe pfi iteva ẹgbọ ni
e sha mu ọ. Ọ mhila wẹ, ọ́ọ́. “Ọghuo
ọ ri obọ ti mhẹ awulu?”

31 Eniyẹ odukhokho eyọli ẹẹ ọli, u
ga mẹ abi ẹgbọ e liẹ vẹ mu ẹ, u kiele
ẹ mhila, “Ọghuo ọ ri obọ ti mhẹ?”

32 Ama, iJesu ọ kie bino gasẹ ini
ọ mẹ ọni ọ ri obọ ti ọ. 33 Abi ọni
ọkpotso ọ rọ mẹ abi o ke li ọli egbe,
ọ bhale odalo oyi iJesu ya wugha,
ulishi o mema mu ọli, ọ gue igẹsikia
le abi o ga li kia nya. 34 IJesu ọ́ọ́ ọni
ọkpotso, “Omi mhẹ, irudunga oyẹ o
she mie ẹ pfuese. Ri opfọmhẹ ke je,
anasẹmhẹ oyẹ o she pfo.”

35 Abi iJesu ọ kie li ngme, emọse
eghuo, e rọte owa oyi iJarọsi bhale.
Ẹẹ iJarọsi, “Omiẹ ọ she ghua, khi ke
yẹsẹ Ọsẹsẹ ngme.”

36 IJesu ọa fẹ ri esọ shi emini e
ngme, ọ́ọ́ ọni ọmọse “Khi zẹ ni ulishi
o mu ẹ, ama lẹsẹ mhọli irudunga.”

37 Ọa zẹ ni ọgbọkhọghuo ọ deba
li sẹ ni iPita, ali iJemhisi ali iJọni
inyọghuo iJemhisi. 38 Abi e rọ bhale
owa oyi iJarọsi, iJesu ọ mẹ abi ẹgbọ
e li i kpe okeke, ni e li i viẹ gbii.
39 Ighọ, ọ lo elemhi oni owa, ọ́ọ́,
“Elọ o pfi onyaghu onana? Elọ o rẹ
ẹ viẹ? Ọni ọmọ ọa ghu, eri ọ lesẹ a.”

40 Ama eni ẹgbọ e gia li. Abi ọ
rọ khu wẹ fiẹ se, ọ rue ita ali inyọ
ọni ọmueshi ali eniyẹ odukhokho
otuasẹ eghọ mhuẹ obọ je ashini ọni
ọmọ ọ yẹshi.
41 IJesu ọ mu ọli obọ, ọọ ọni
ọmueshi, "Talita kumi." Emini a ri
ona ngme khi, "Ọnọmueshi, mhiẹ yẹ
u vule."
42 Utoghuo kpe, ọni ọmueshi ọ
vule, ọ́ kia gasẹ. [Ọmọ ikpe igbẹva
ọ khi.] Abi a rọ mẹ ona, o ri abọ
sha wẹ. 43 Ama iJesu ọ lolo tsẹ agua
yẹ wẹ e khi gueyẹ ọgbọkhọghuo. Ọọ
wẹ, "A ri emhi na li le."

6

A ri ukpẹloe gbe iJesu obini iNazarẹti
(iMat 13.53-58; iLuk 4.16-30)

1 IJesu ọ rọte aghọ vu je ẹoli oyọli,
eniyẹ odukhokho eyọli e deba li.
2 Ogbẹlẹ iyẹmhẹa oyi ẹgbọ iJu o
ramhi, ọ́ọ́ sẹsẹ elemhi owa ugamhi.
O ri abọ sha ebubu ẹgbọ eni e ri esọ
shi ọli ọ.
E mhila egbe, "Obo ọni ọmọse
ọna ọ rọte mẹ eni emhi enana?
Ilẹsingme nabi onoghuo na ni a rọ
na li, ni ọ gbo rọ gbe ikanya ọnyaloa?
3 Ọna ọa she khi ikapita, omi iMeli,
ni ọ gbo khi inyọghuo iJemhisi ali
iJosisi ali iJudasi ali iSamọ? Ena ẹa
khi inyọghuo ọli eni imueshi, ni e ga
li nu awa la akana enana?" O ri
elemhi bi wẹ.
4 Ama iJesu ọ́ọ́, "Ashakpa a la mu
ekpẹ na ọmekẹguele, sẹ ni apfẹ oyọli
ali unuẹkpẹ oyọli aa la mu ekpẹ na
li."*
5 Ọa dobẹ la akaghọ gbe akanya
ọnyaloa okhọghuo, sẹ ni ikuku ẹgbọ
ni ẹa ze ni ọ́ rọ ze abi ọ rọ ri obọ ti
wẹ. 6 Umha-mhọli irudunga oyẹwẹ
o ri abọ sha iJesu.
Ighọ iJesu ọ kia rọte ẹoli je ẹoli
sẹsẹ eni ẹgbọ.

IJesu ọ ghie eniyẹ odukhokho otuogbava fiẹ
(iMat 10.5-15; iLuk 9.1-6)

7 Ọ lu eniyẹ odukhokho etuogbava eyọli tigbili, ọ ghie wẹ ava-ava
fiẹ, ọ ri ekpabọ na wẹ ni e rọ́ mhuẹ
itoto rọ khu ayẹmhẹ ebe.
8 Ọ gueyẹ wẹ, "Ini a lẹ, a lẹsẹ
rue orọkpọ mhuẹ obọ, a khi tsua
eminale, wẹkhi akpaba ni a pfi ẹ sọ,
wẹkhi ukpaghọ. 9 A sọ ekuẹ, ama
a khi tsua awulu olese ma oni a rọ
sọ. 10 Ọ gbolo ẹ wẹ, a kha da lo apfẹ
okhọghuo le ni e rọ da mie ẹ, a la
akaghọ ramhi ni a rọ ya rọte oni
ẹoli vu. 11 Ini o khia khi a bhale ẹoli
okhọghuo khi eni ẹgbọ ẹa mie ẹ, ni
ẹa rọ gbo ri esọ shi emini a ngme, a
rọte aghọ vu. A kpe abọ ọ-a na wẹ, a
rọte aghọ vu. Eri ona o ya khi ọtsẹlẹ
shi wẹ egbe."†‡
12 Ighọ e fiẹ ya tsẹ abọ gasẹ, e
liẹ ẹgbọ e rọte olamhẹ oyẹwẹ mu
pfi. 13 E khu ebubu ẹgbọ ayẹmhẹ
ebe egbe-a, e ri oili to eni ẹẹ ghua
ebubu egbe, e rẹwẹ ze.§

Eghuli oyi iJọni Ọni ọọ batazi
(iMat 14.1-12; iLuk 9.7-9)

14 Ẹghẹghẹ ana, oghie Erọdu ọ li
suọ eko eni ingme ena nya, itobọ
khi eva oyi iJesu o she gasẹ asha
kpa. Ẹgbọ eghuo e liẹ khi iJọni Ọni
ọọ batazi lọ ni ọ nyenẹ egbe bhale
agbọ, lọli o zẹ ni ọ rọ ligho mhọli
ekpabọ rọ gbe ikanya ọnyaloa.
15 Ẹgbọ eghuo e liẹ khi, "Elaja
Ọmekẹguele ọ khi." Elese ẹ khi,
"Ọmekẹguele nabi emekẹguele ena
ẹlẹlẹ ọ khi."*
16 Ama abi Erọdu ọ rọ suọ ona, ọ
kẹ, "IJọni, ni mhi khi ukhomhi ọ, a
rọte eghuli guise le!"
17 Itobọ khi Erọdu ọọ ke mhẹsẹ a
mu iJọni gẹ pfilo owa ighumha. Ini
egbe e ba mu Ẹrodiasi. Eri Erọdu
ọ mie iFilipu inyọghuo ọli Ẹrodiasi.
18 Ẹghẹghẹ kpa IJọni ọ rọ gueyẹ

* **6:4** Li zẹ iJọn 4.44 † **6:11** Li zẹ Ika 13.51 ‡ **6:11** Li zẹ iLuk 10.4-11 § **6:13** Li zẹ iJem 5.14 * **6:15** Li zẹ iMat 16.14; iMak 8.28; iLuk 9.19 † **6:18** Li zẹ iLuk 3.19-20

Erọdu khi, ọa ti ni ọ rue ughuẹ inyọghuo ọli shi.†

19 Itobọ ona, ọni Ẹrodiasi ọ́ọ́ biselemhi iJọni, ọ́ọ́ nono odẹ ni ọ te ya gbe ọli-a, ama ọa dobẹ. 20 A gbo bhale ya ẹ khi Erọdu ọ́ọ́ na ulishi iJọni itobọ khi ọ lẹsẹ khi iJọni khi ọgbọ onete ali ọgbọ ọ ni ọ pfuasẹ ọ khi. Ọ ri irarighọ ri ukpẹloe ẹ khu ọli. Ọ̀ ma nono ni lọli ri esọ ke shi ungmemhi oyi iJọni, ini o ri riẹ khia khi ingmemhi eyọli e ma yese ọli udu-a ẹghẹghẹ kpa ni ọ rọ suọ li.

21 Ikpukhokho ọ, Ẹrodiasi ọ mẹ ashini ni ọ te ya mu ota sọ iJọni. Ighọ ẹlẹghuo ni o ikhi ogbẹlẹ ni Erọdu ọ rọ mhọli ukue ni ọ rọ yelele ogbẹlẹ ni a rọ bia li le. Ọ ya luno idenọmọ eyọli ali ẹgbọ eni mu ẹloe ali ẹgbọ igọmẹti ali eni ẹẹ gbe ikanya igọmẹti ni e la ekẹ iJudia shi oni ukue. 22 Abi ọmọ ọmueshi omi Ẹrodiasi ọ rọ fiẹ lasele gbe ishimhi, o mema ti Erọdu ali ẹgbọ eni e bhale ya bino ọli ẹloe.

Ighọ ọni oghie ọọ ọni ọmueshi, “Mhila mhẹ emiemini o ga ghọle ẹ, mhi ya rọli nẹ.” 23 Ọ romhi isheli khasẹ ọni ọmueshi, “Emiemini u mhila, mhi ya rọli ne, o kha riẹ khi agbekhi-eva eghiele oyẹmhẹ.”

24 Ighọ ọni ọmueshi ọ fiẹ ya mhila inyọ li, “Elọ mhi ya mhila?”

Inyọli ọọ li, “Ukhomhi oyi iJọni Ọni ọọ batazi ẹgbọ wa mhila.”

25 Aghọaghọ ọni ọmueshi ọ nyanya na ya lo deba oghie, ọ mhila li, “Ukhomhi oyi iJọni Ọni ọọ batazi ẹgbọ mhia nono ni u khi shi ukpẹko na mhẹ memena.”

26 Udu o todẹ yese oghie a. Ama itobọ ekha ni ọ tse ukpẹloe oyi epfẹse ni ọ lu shi oni ukue, ọa ke dobẹ ti da oni ekha. 27 Aghọaghọ ọ ghie eni ẹẹ gbolo ẹgbọ-a e ka pfa iJọni ukhomhi ọ bhale. Eni emọse e je owa ighumha ya khi iJọni ukhomhi ọ. 28 E rue ọli shi ukpẹko bhẹ. Ighọ oghie ọ kpha li na ọni ọmueshi. Ọni ọmueshi ọ kpha li na inyọ li. 29 Abi eniyẹ odukhokho eyi iJọni e rọ suọ ona, e bhale ya tsua etuli oyọli ya rọ tọ.

IJesu ọ ri eminale na ẹgbọ agbẹlẹ ishe le
(iMat 14.13-21; iLuk 9.10-17; iJọn 6.1-14)

30 Eni ighiusomhi na kẹẹ e jele, e le gasẹ ọli, e gueyẹ ọli emini e riẹlẹ ali emini e sẹsẹ nya. 31 Ighọ, itobọ ebubu ẹgbọ, ni ee bhale ni ee vu, iJesu ali eniyẹ odukhokho eyọli ẹa mẹ asha le eminale. IJesu ọọ wẹ, “A bhale ni awa je ashini awa-eghuo tsẹ awa ya la, ni a yẹmhẹ-a ukuku ọ.”

32 Ighọ wẹwẹghuo tsẹ ee lo ọkọokẹ onieẹmhi ya je ashini o da-ya. 33 Ama ebubu ẹgbọ ni e mẹ wẹ abi e rọ vu, e lẹsẹ khi wẹwẹ lọ. Ighọ eni ẹgbọ e rọte ẹoli nya ri awẹ na ya ralo ashini iJesu ali eniyẹ odukhokho eyọli e je. 34 Abi iJesu ọ rọ ramhi aghọ, ọ mẹ abi eni ẹgbọ e bu, elemhi wẹ e lala li. Itobọ khi eri e li abi isumha ni ẹa mhọli ọni ọ rẹ wẹ ẹ kia. Ighọ ọ li sẹsẹ wẹ emhi ebubu.‡

35 Ẹghẹghẹ ana, ogbe o she vu. Ighọ eniyẹ odukhokho eyi iJesu e bhale deba li, e kẹ ọli, “Aborọkhia khi oola óó nuata shi apfẹ ena, ni ẹghẹghẹ o rọ she vu dọsẹ ena, 36 waa ke gueyẹ eni ẹgbọ ena e kia je ifui apfẹ ya nono emhi dẹ le.”

37 Ama, iJesu ọ́ọ́ wẹ, “A ri emhi na wẹ le.”

E mhila li, “Ifata eyi ogbẹlẹ elele eyi ọgbọ e ya lo ni a rọ dẹ ibulẹdi ghi wẹ le?”

38 Ighọ iJesu ọ mhila wẹ, “Iruli ibulẹdi ingmẹ a mhọli shi aghọ? A ka bino ghue.”

Abi e rọ bino se, e ọli, “Iruli wẹ ishe ali ifẹlẹ aava.”

39 Ighọ iJesu ọ́ọ́ wẹ e riẹlẹ eni ẹgbọ shitọ ikui-iku, ukhomhi ebuli. 40 E shitọ ikui-iku, ẹgbọ egbhuẹshishe ali egbhuẹ-eveva ali ogbogbe.

‡ **6:34** Li zẹ iNọba 27.17; 1 Ighie 22.17; 2 Okhẹ 18.16; Ezik 34.5; iMat 9.36

41 Ighọ iJesu ọ́ọ́ rue eni ibulẹdi ishe
ali ifẹlẹ aava eghọ, ọ bino idane,
ọ tsẹ Ẹshinẹgba uwegbe. Ọ gbe
eni ibulẹdi khia, ọ rọ na eniyẹ
odukhokho eyọli e ke kemhi na
ẹgbọ. Ọ gbo kemhi eni ifẹlẹ aava
na wẹ nya. 42 Ọgbọkpa ọ le, ọ khue.
43 Iku wẹ ni eniyẹ odukhokho eyọli
e sanọ ekẹ, e vọ ighughu igbẹva.
44 Emọse agbẹlẹ ishe, e le eni emi-
nale.

IJesu ọ kia ukhomhi okẹ
(iMat 14.22-23; iJọn 6.15-21)

45 Aghọaghọ ọ ri ọmọ odukhokho
eyọli lo ọkọ-okẹ oniẹmhi, e ka ralo
iBẹtisaida ya migha khẹ luẹ ukiẹkiẹ
obinokpọle. Ighọ ọ gueyẹ oni
ukpokpomhi ebubu ẹgbọ e ke je
apfẹ. 46 Abi ọ rọ tsẹ wẹ okhila
se nya, ọ nga ukhomhi ute ya sọ
iromhi.

47 Ogbọmhi ò mu ekẹ, oni ọkọ-okẹ
oniẹmhi o kia ramhi iteva oni okẹ,
o ke kpe iJesu lọlighuo tsẹ le shi ekẹ.
48 Ọ mẹ khi akpekpeli óó nasẹ eniyẹ
odukhokho eyọli. O ramhi itsotso
ogbiẹ, iteteva elemhi agogo esẹ ali
agogo esesa, ọ́ọ́ kia ukhomhi oni
okẹ lẹ deba wẹ. Ọ she kia ya dọsẹ
wẹ. 49 Ama abi e mẹ iJesu khi ọ́ọ́ kia
ukhomhi amẹ, e dabi khi ayẹmhẹ
olimhi lọ, e tsẹsẹ leghe. 50 Itobọ khi
eri wẹwẹ nya e yila abi e rọ mẹ ọli.

Aghọaghọ ọ nu wẹ ngme, ọọ wẹ,
“A mhọli udu! Mhẹmhẹ lọ! A khi
ke na ulishi.” 51 Ọ lo elemhi ọkọ-
okẹ oniẹmhi deba wẹ, oni akpekpeli
o pfọmhẹ. O ri abọ sha eni eniyẹ
odukhokho, 52 itobọ khi ẹa kie dobẹ
lẹsẹ udi ingme eminale ni ọ kpẹ rọ
na ẹgbọ agbẹlẹ ishe le; a toto wẹ
udu.

IJesu ọ la iGẹnẹsarẹti ri ẹgbọ ze
(iMat 14.34-36)

53 Abi e rọ da oni okẹ se, e lasele
shi iGẹnẹsarẹti, e mu oni ọkọ-okẹ
oniẹmhi zu aghọ. 54 Abi e lẹsẹ
rọte ọkọ-okẹ oniẹmhi tiemhie, ẹgbọ
e she lẹsẹ khi iJesu lọ. 55 Ighọ eni
ẹgbọ e nyanya kia gasẹ oni ekẹ nya,
ashiashini e da suọ khi ọ da la ne, e
tsua eni ẹẹ ghua shi iya bhale aghọ.
56 Obiobini iJesu ọ da je ne, o ke
khi ẹoli ni e gbẹdi, o ke khi enikeke
o, ghe ifui ishemhi o, eri ee tsua
eni ẹẹ ghua bhale agbagbajighana
atuoki. E lema iJesu ọ lẹsẹ zẹ ni eni
ẹẹ ghua e ri obọ ti ọ esọ awulu ni ọ
rọ sọ tsẹ. Eni e da ri obọ ti ọli nya e
ze.

7

Oseẹsẹ oyi ipfuasẹ ni o te ekelemhi lasele
(iMat 15.1-9)

1 IFarisi ali eseẹsẹ Ishi eyi iMosisi
eghuo ni e rọte iJerusalẹmu bhale,
e le gasẹ iJesu. 2 E mẹ khi eniyẹ
odukhokho eyọli eghuo e ri abọ ni
ẹa pfuasẹ ni aa kpe-a a le eminale.
[Emini a ri ona ngme khi ẹa kpe
abọ-a abi ẹgbọ iFarisi ẹẹ a ke li.]

3 Irari khi iFarisi ali ẹgbọ iJu eni
e kpọle nya ẹa ya le eminale ini
ẹa li kpe abọ-a. Abi ititawẹ e sẹsẹ
wẹ na, ni e rọ gbe akanya. 4 Ini
e rọte oki jele khi ẹa li kpe egbe
a, ẹa ya le eminale. E gbo mhọli
ighuighuẹ ebubu elese ni e gbolo ẹ
ghuẹ, Ighuighuẹ abi a liẹ kpe iko,
ekhe, itasa ali igege-a.

5 Irarighọ, eni iFarisi ali eseẹsẹ
Ishi eyi iMosisi e mhila iJesu, “Elọ
o zẹ khi eniyẹ odukhokho eyẹ ẹa
ri ishi ni itita awa e rọ shi ekẹ gbe
akanya, ni e rọ ri abọ eni ẹa pfuasẹ
ẹ le eminale?”

6 IJesu ọ́ọ́ wẹ, “Igẹsikia Azaya ọ
ngme abi ọ rọ ngme ungmemhi oyi
Ẹshinẹgba ni o gọ lu ẹẹ ni a di egbe
ẹ. Oni a kẹkẹ shi ekẹ khi,

“ ‘Ungmemhi unu
ẹgbọ ena e rọ ri ekpẹ ẹ na mhẹ,
ama udu oyẹwẹ
o nuata shi mhẹ ọ.
7 Ugamhi afuẹ ẹẹ ga mhẹ,
ushi eni ẹgbọ e rọ shi ekẹ,
ẹẹ seẹsẹ ẹgbọ.’*

* **7:7** Li zẹ Aza 29.13

8 A she pfi ishi eyi Ẹshinẹgba shi ekẹ,
a ri osẹsẹ eyi ẹgbọ ẹ gbe akanya.”
9 Ọ gbolo ẹ wẹ, “A ga lẹsẹ odẹ ni a
te ri ishi eyi Ẹshinẹgba shi ukhokho
obọ, ini a ba mẹ asha ri osẹsẹ eyẹ
ẹ gbe akanya. 10 Itobọ khi iMosisi
ọọ liẹ, ‘Mu ekpẹ na itẹ ali inyẹ.’
Ọ gbolo ẹ, ‘Ọnini ọ da ku itsẹ ni
itali okekhi inyọli ne, a gbe ọlia.’†
11-12 Ama ẹẹ a sẹsẹ ẹgbọ khi ini
ọgbọ ọ gueyẹ itali okekhi inyọli,
khi emini lọli kha kpẹ rọ kpaghiẹ
itali ali inyọli obọ khi Ikobani o
ke khi, khi ọa mhuẹ abi o ngme.
Khi ushi ọa mu ọli ini ọa ke ririẹ
ri emhikhọghuo na itali ali inyọ li.
(Emini a rọ somhi Ẹshinẹgba opfa
se, áá lui Ikobani). 13 Eri a ri
osẹsẹ ona a shishi ungmemhi oyi
Ẹshinẹgba ekẹ a. A gbo mhọli emhi
elese eghọghọ ebubu ni a gbolo ẹ
riẹlẹ.”

Emini e ri ọgbọ khi ọni ọa pfuasẹ
(iMat 15.10-20)

14 IJesu ọ gbo lu eni ebubu ẹgbọ
gbili, ọ́ọ́ wẹ, “A ku esọ a shi mhẹ ọ,
ni ona o lo ẹ esọ. 15 Emhikhọghuo
ọa la ọ ni ọgbọ le, ni o ri ọgbọ khi
ọna umha pfuasẹ. Sẹ ni emini o rọte
ọgbọ ekelemhi lasele, o ri ọgbọ ọ khi
oni ọa pfuasẹ odalo oyi Ẹshinẹgba.”
16 [Ọni ọ mhọli esọ, ọ rọ suọ.]

17 Abi iJesu ọ rọ pfi eni ebubu
ẹgbọ shi aghọ ni ọ rọ ya lo owa
se, eniyẹ odukhokho eyọli e bhale
deba li, e mhila li emini oni ung-
memhi o ngme. 18 Ọ mhila wẹ, “Aa
kie lẹsẹ udi emini mhia ngme? Ọa
kie lo ẹ esọ khi emhikhọghuo ni o
rọte odato lo ọgbọ elemhi khi ọa ya
ri ọli khi ọni ọa pfuasẹ odalo oyi
Ẹshinẹgba? 19 Irari khi oni emhi ọa
ya je ọli udu, ama ekẹ elemhi ọọ
tiemhi, o gbo rọte idiegbe ya fiẹ
lase.” Eri iJesu ọ ri ona guele khi
eminale ni a le nya, khi e ti.

20 IJesu ọ gbo liẹ. “Emini o
rọte ọgbọ ekelemhi udu lasele, o
ri ọgbọ ọ khi ọna umha-pfuasẹ.
21 Itobọ khi rọte ekelemhi udu oyi
ọgbọ, isamhi ebe e rọte ẹ lasele,
enabi, itsẹbọ, ighiatọ, ọgbọ ugbeli,
okia, 22 emhi ituegbe, ọbe imumu,
ikpamhika, efiala, ubọgbọ, iyese-
egbe eva a, umha-mhọli ekpẹ, id-
itsẹa. 23 Ekelemhi udu eni ingeli
ena nya e rọte ẹ lasele ni e ri ọgbọ
ọ khi ọna umha-pfuasẹ odalo oyi
Ẹshinẹgba.”

Imiesuọ oyi ọkpotso ọghuo
(iMat 15.21-28)

24 Ighọ iJesu ọ rọte aghọ vu, ọ je
ukiẹkiẹ ekẹ iTai. Ọ lo owa oghuo,
ọa nono ni ọgbọkhọghuo ọ lẹsẹ khi
lọli la akaghọ. Ama ọa dobẹ ri egbe
ọli sheli. 25 Abi ọkpotso ọghuo ni
ayẹmhẹ ebe o la omi ọli ọni ọmueshi
egbe, ọ rọ suọ eko iJesu, ọ nyanya
bhale ya de wugha li odalo. 26 Ọngi
iJẹta ọni ọkpotso ọ khi, a bia li shi ekẹ
iFonisha ni o la iSiria. Ọ lema iJesu
ọ khu oni ayẹmhẹ ebe omi ọli egbe
a.
27 IJesu ọ́ọ́ li, “Zẹ ni eniyẹ e kpẹ
le eminale ne, ọa ti ni eminale ni a
kha rọ na eniyẹ le, ni a pfi ọli ghi
ewa.”
28 Ọni ọkpotso ọ́ọ́, “Guẹguẹguẹ
Ọnọmhuẹ! Ama ewa e kiele la ifui
itebu ẹ sanọ eminale ni eniyẹ kẹsẹ
le le.”
29 IJesu ọọ ọli, “Itobọ oni ung-
memhi ni u rọ sọ mhẹ ọ ena, ke je,
u ya bhale ya ẹ khi oni ayẹmhẹ ebe,
o she rọte omi ẹ egbe ya lase.”
30 Ighọ, ọli je apfẹ, ọ ya ẹ khi omi
ọli o yẹshi ukpho khi oni ayẹmhẹ
ebe o she rọte ọli egbe vu.

IJesu ọ ri ungmenu ni ọ gbo lesọ
ze

31 Ighọ iJesu ọ rọte ukiẹkiẹ obini
iTai vu, ọ rọte iSidọni ya tiemhi okẹ
iGalili, ọ je ekẹ iDikapolisi 32 Oobọ
ẹgbọ eghuo e la tsua ọmọse oghuo ni
ọ khi ọlesọ, ni ọ gbo khi ungmenu,
bhale ghi iJesu. E lema li ọ kpẹkpẹ
ọ lẹsẹ ri obọ nga li egbe.

† **7:10** Li zẹ Okiali 20.12; iDẹut 5.16; Okiali 21.17; iLẹv 20.9

33 Ighọ iJesu ọ rue lọlighuo fiẹ
iteva oyi eni ebubu ẹgbọ, ọ ri
imiesabọ shi ọni ọmọse esọ, ọ to etẹ,
ọ ri obọ ti ọni ọmọse ẹlẹmhi. 34 Ighọ
iJesu ọ bino idane, ọ tu ekperumhẹ-
a, ọ́ọ́ ọni ọmọse "Efata!" Emini
a ri ona ngme khi, "Khueghie-a!"
35 Utoghuo kpe esọ eyi ọni ọmọse e
khueghie a, ẹlẹmhi oyọli o taghiẹ-a,
ọ ngme lasele gboo.

36 Ighọ iJesu ọ tse agua yẹ wẹ e
khi gueyẹ ọgbọkhọghuo. Ama abi
ọ dobẹ tse agua yẹ wẹ kpa, ighọ e
dobẹ ngme oni ingme. 37 O ri abọ
sha ẹgbọ eni e suọ nya. E liẹ, "Ọ ma
guẹ riẹlẹ emhikpa," e gbo liẹ, "Ọ ri
eni e le esọ ọ suọ esọ, ọ khueghie
ingmenu unu a, ẹẹ ngme."

8

IJesu ọ ri eminale na ẹgbọ agbẹlẹ asha ene le
(iMat 15.32-39)

1 Ọa rọte aghọ tẹsẹ ni ebubu ẹgbọ
elese e rọ legba. Abi eni ẹgbọ ẹa
rọ mẹ emhi le, iJesu ọ lu eniyẹ
odukhokho eyọli, ọ́ọ́ wẹ, 2 "Elemhi
ẹgbọ ena ẹẹ ala mhẹ, ò she gba ẹlẹ
esẹ ni e te nu mhẹ la ana ni ẹa te
mẹ emhikhọghuo le. 3 Ini mhiẹ e ri
okiamhi ke je apfẹ mena, ubi o ya
rue wẹ shi odẹ, itobọ khi eghuo ọ, e
rọte odonuẹ bhale."

4 Eniyẹ odukhokho eyọli e mhila
li, "Obo u sa khi a te ya mẹ emi-
nale ni e bu ifu ọdagbe ona, ni e ya
khuese ẹgbọ ena nya?"

5 IJesu ọ mhila wẹ, "Ibulẹdi in-
gmẹ a mhọli?"

Ẹ ọli "Ishilua."

6 Ọ gueyẹ eni ebubu ẹgbọ e shitọ
ekẹ. Ighọ ọ rue eni ibulẹdi ishilua
eghọ, ọ kphẹmhi na Ẹshinẹgba, ọ khi
wẹ-a, ọ rue wẹ na eniyẹ odukhokho
eyọli e ke kemhi wẹ na eni ẹgbọ.
Ighọ eniyẹ odukhokho eyọli e li
kemhi na wẹ. 7 E gbo mhọli ikuku
imi ifẹlẹ shi aghọ. Ọ gbo kphẹmhi
na Ẹshinẹgba shi ọ. Ọ rẹwẹ na eniyẹ
odukhokho eyọli e gbo li kemhi
wẹ. 8 Eni ẹgbọ e le, e khue. E
le se, eni eniyẹ odukhokho e sanọ
iku wẹ ni e le kpọle vọ ighughu
ishilua. 9 Ẹgbọ agbẹlẹ asha ene e
khi. IJesu ọọ eni ẹgbọ e ke je. 10 Lọli
ali eniyẹ odukhokho eyọli e lo ọkọ-
okẹ onieẹmhi e je ukiẹkiẹ obini iDala-
manuta.

Ẹgbọ iFarisi e mhila irọkhasẹ
(iMat 12.38-42; 16.1-4)

11 Ẹgbọ iFarisi e bhale, e mhila
iJesu ogbọ ni e rọ mu ọli fẹ. Ẹẹ
ọli ọ ri irọkhasẹ ni o rọte iloghie
bhale khasẹ ẹwẹ ni wẹwẹ e lẹsẹ khi
Ẹshinẹgba ọ ghie ọli.* 12 IJesu ọ tu
ekperumhẹ-a, ọ́ọ́, "Elọ o zẹ ni ẹẹ
ẹgbọ a rọ́ mhila irọkhasẹ ọnyaloa?
Abi o li mhi li gue ọli ẹ yẹ ẹ khi, aa
ya mẹ irọkhasẹ ọnyaloa okhọghuo."†
13 Ighọ ọ pfi wẹ shi aghọ vu, ọ nyenẹ
egbe ukhokho gbo ya lo ọkọ-okẹ
onieẹmhi, ọ da je ukiẹkiẹ obinuzeva.

Oyese oyi iFarisi ali Erọdu ni o li abi ifuma
(iMat 16.5-12)

14 Eniyẹ odukhokho eyọli ẹa sato
tsua ibulẹdi ni e bu, sẹ ni uruli
oghuo ni e mhuẹ shi oni ọkọ-okẹ
onieẹmhi. 15 IJesu ọ tse agua yẹ wẹ,
ọ́ọ́ wẹ, "A mhuẹ ẹgbhẹ shi ifuma eyi
iFarisi ali Erọdu."‡

16 Eniyẹ odukhokho eyọli e nu
egbewẹ ngme, e liẹ, "Itobọ khi awa
a mhuẹ ibulẹdi ọ rọ ngme ona."
17 IJesu ọ lẹsẹ emini e ngme. Ọ
mhila wẹ, "Elọ o zẹ ni a rọ gue
ẹzọ khi aa mhọli ibulẹdi? Eri aa ya
mẹ ekẹ abi khi eri ọa kie lo ẹ esọ?
Eri udu oyẹẹ o na khukhu? 18 A
mhọli alo, aa rẹwẹ a mẹ ekẹ? A gbo
mhuẹ esọ aa rẹwẹ ẹ suọ? Aa sato?§
19 Abi mhi rọ kholo ibulẹdi ishe-a
na ẹgbọ agbẹlẹ asha ishe, ighughu
ingmẹ a sanọ iku wẹ ekẹ vọ?" Ẹẹ ọli,
"Igbẹva!" 20 "Abi mhi rọ gbo kemhi

* **8:11** Li zẹ iMat 12.38; iLuk 11.16 † **8:12** Li zẹ iMat 12.39; iLuk 11.29 ‡ **8:15** Li zẹ iLuk 12.1
§ **8:18** Li zẹ iJere 5.21; Ezik 12.2; iMak 4.12

ibulẹdi ishilua na ẹgbọ agbẹlẹ asha ene, ighughu ingmẹ a sanọ iku wẹ vọ?”

Ẹ ọli “Ishilua.”

21 Ọọ, “Eri emini mhia ngme ọa kie lo ẹ esọ?”

IJesu ọ la obini iBẹtisaida khueghie ọzalo alo a

22 E bhale iBẹtisaida. Ẹgbọ eghuo e tsua ọmọse ọzalo bhale ghi iJesu, Ẹ ọli ọ kpẹkpẹ ọ ri obọ ti ọli. 23 Ighọ iJesu ọ mu ọni ọmọse ọzalo obọ-obọ ya fiẹ ifui oni apfẹ. Ọ to etẹ shi obọ rọ shishi ọli alo-a. IJesu ọ mhila li ini ọ mẹ emhikhọghuo.

24 Ọni ọmọse ọ bino idane, ọọ “Mhia mẹ ẹgbọ khi e li abi ẹẹra a kia gasẹ.” 25 Ighọ iJesu ọ gbo ri abọ shi ọni ọmọse alo. Alo eyọli e tigbe khueghie-a, ọ mẹ ekẹ gboo. 26 IJesu ọọ ke je, ọ ọli, “Khi gbo je elemhi ifui ẹoli.”

IPita ọ guele ọni iJesu ọ khi (iMat 16.13-20; iLuk 9.18-21)

27 Ighọ iJesu ali eniyẹ odukhokho eyọli e vu je ikuku ẹoli ni e la gasẹ iSizeria iFilipi. Abi e li lẹ, ọ mhila wẹ, “Ọghuo ẹgbọ e famhi ẹ liẹ khi mhi khi?”

28 Ẹ ọli, “Eri eghuo ẹ khi iJọni ni ọọ batazi ẹgbọ u khi; eghuo ẹ khi Elaja u khi; elese ẹ khi ọtuọghuo emekẹguele na ẹlẹ u khi.”*

29 Ọ ke mhila wẹ, “Ama, ọghuo ẹẹ oyẹẹ a liẹ khi mhi khi?”†

IPita ọ sọ li ọ, ọọ li, “Yẹyẹ u khi iKirisiti ni ọ khi Ọmiepfuese?”

30 IJesu ọ tse agua yẹ wẹ e khi gueyẹ ọgbọkhọghuo ọni lọli khi.

IJesu ọ guele shi ekẹ khi lọli ya ghua (iMat 16.21-28; iLuk 9.22-27)

31 Ighọ ọ sẹsẹ eniyẹ odukhokho eyọli khi Omi Ọgbọ ọ mema ya mẹ osoli egbegbọ. Eni egbhali, ali ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali eni ẹ sẹsẹ ishi, e ya kie ọli. A ya gbe lọli-a, ama ẹlẹ onuzi-esẹ, ọ gbo ya guale. 32 Ọ ngme ona lasele gboo. Ighọ iPita ọ lu ọli ochi, ọọ li ọ khi ke ngme ungmemhi onana ghue.

33 Ama abi iJesu ọ rọ nyenẹ alo ukhokho bino eniyẹ odukhokho eyọli, ọ dese iPita. Ọọ li, “Vu mhẹ odalo le yẹyẹ Ọkphaghiẹ. Wa mhọli ingme Ẹshinẹgba shi udu, ama emhi agbọ.”

34 Ighọ ọ lu eni ebubu ẹgbọ ali eniyẹ odukhokho eyọli, ọọ wẹ, “Ini ọgbọkhọghuo ọọ nono ni lọli bhale deba mhẹ, ọ mema ya kie egbọli, ọ rue apfida oyọli, ọọ deba mhẹ.‡ 35 Itobọ khi ọnini ọ da dua ni lọli tsumhi agbọ oyọli ne, o ya de ọli obọ a, ama ọni ọ da ri irari oyẹmhẹ ali irari oyi usomhi onete oyi Ẹshinẹgba rue agbọ oyọli pfia, ọ ya tsumhi ọli.§ 36 Eleli onoghuo ọgbọ ọ ya mẹ ini ọ mhọli agbọ nya khi ayẹmhẹ oyọli o li opfu-a? 37 Elọ ọgbọ ọ ya rọ ọọghiẹ ayẹmhẹ oyọli? 38 Ini omama oyẹmhẹ ali omama oyi ingme oyẹmhẹ o da mu ọgbọkhọghuo elemhi agbọ ichimhi ali agbọ ọkhọlọ ona ne, omama oyi ọnọgbọ o ya li mu Omi Ọgbọ ẹlẹghọ ini ọ bhale elemhi ufumhi oyi Itali ali oyi igẹni ni e pfuasẹ.”

9

1 Ọ gbolo ẹ wẹ, “Mhi gue igẹsikia yẹ ẹ khi, ẹgbọ eghuo e migha ana, ni ẹa ya ghu ne, ni e rọ mẹ khi Eghiele oyi Ẹshinẹgba o bhale, elemhi ekpabọ.”

Imamachi oyi iJesu (iMat 17.1-13; iLuk 9.28-36)

2 Abi ẹlẹ-esesa e rọ dọsẹ, iJesu ọ rue iPita, ali iJemhisi ali iJọni, ya nga ute onieṃhi ni o yagha, asha ni wẹwẹghuo kpe e la. Ighọ e mẹ khi iJesu ọ mu melaa. 3 Itsua ni ọ rọ sọ, e pfuasẹ-a, e gẹ pẹpẹpẹ. E todẹ pfuasẹ dọsẹ utsakolo, e dọsẹ abi ọgbọkhọghuo ọa tigbe dobẹ ya li

* **8:28** Li zẹ iMak 6.14-15; iLuk 9.7-8 † **8:29** Li zẹ iJọn 6.68-69 ‡ **8:34** Li zẹ iMat 10.38; iLuk 14.27 § **8:35** Li zẹ iMat 10.39; iLuk 17.33; iJọn 12.25

pfuẹ wẹ-a pfuasẹ ramhi agbọ ona.
4 Ighọ eni eniyẹ odukhokho aasẹ
eyọli e mẹ khi Elaja ali iMosisi e
lasele nu iJesu ghẹta.
5 IPita ọọ iJesu, “Ọsẹsẹ, o guẹ ti
khi awa la akana. Zobẹ ni anye tọ
ikholo esẹ shi ana. Ọghuo ọ o kha
khi oyẹ, oghuo o khi oyi iMosisi,
onokpọle o khi oyi Elaja.” 6 Ọa ke
lẹsẹ emini ọ ke ya ngme, itobọ khi
eri lọli ali enekpọle e yila dọsẹ.
7 Ighọ otughunu o lasele ya guese
wẹ-a, Ẹshinẹgba ọ rọte elemhi oni
otughunu ngme, ọ́ọ́, “Omimhẹ ni
Ọmọse na, ni mhi nono ingme oyọli
egbegbọ. A ke suọ esọ na li.”*†
8 Utoghuokpe khi e ke pfi alo
bino, ẹa ke mẹ ọgbọkhọghuo sẹ ni
iJesu lọlighuo.
9 Abi e li rọte oni ukhomhi ute e
tiemhi le, iJesu ọ gueyẹ wẹ e khi
gueyẹ ọgbọkhọghuo emini e mẹ ini
Omi Ọgbọ ọa li rọte eghuli guale.
10 E ri oni ungmemhi gbe akanya,
ama e nu egbewẹ ghẹta emini irọte
eghuli guale o ngme.
11 Ighọ e mhila iJesu, “Elọ o zẹ ni
eni ẹ sẹsẹ e rọ liẹ khi Elaja ọ kpẹ ya
bhale?”‡
12 IJesu ọọ, “Egbegbọ lọ khi Elaja
ọ kpẹ ya bhale, ọ ya bhale ya mu
egbe emhi nya shi ekẹ. Elọ o mema
zẹ ni Ebe-no-pfuasẹ o rọọ khi Omi
Ọgbọ ọ mema mẹ osue egbegbọ, a
gbo kie ọli?” 13 Ama a ghe i, Elaja
ọ she bhale, e riẹlẹ emini o ghọle
wẹ deba li ẹzẹzẹ abi a li kẹkẹ ingme
oyọli shi Ebe-no-pfuasẹ.

Irọze oyi ọzẹo nọ mhuẹ ayẹmhẹ obe
(iMat 17.14-21; iLuk 9.37-43)

14 Abi e ke rọ ya kugbe eniyẹ
odukhokho ni e kpọle ọ, e mẹ khi
ebubu ẹgbọ o le gasẹ wẹ, esẹsẹ
Ishi eyi iMosisi e nu wẹ la akaghọ
khakọ. 15 Abi eni ẹgbọ e lẹsẹ mẹ
iJesu te, abọ e sha wẹ egbegbọ. E na
ya tsẹ ọli.
16 Ọ mhila wẹ, “Elọ o khi ni a nu
wẹ khakọ ọ shi?”
17 Ọmọse ọghuo ọ rọte elemhi eni
ebubu ẹgbọ ya rue unu, ọ́ọ́, “Ọsẹsẹ,
omimhẹ ọni ọmọse mhi rọ bhale
ghi ẹ, ayẹmhẹ obe ọ nasẹ ọli, ni
ọa ke zẹ ọli ẹ ngme. 18 Ini oni
ughuamhi o da tsua rughu ọli ne,
eri o pfi ọli ẹ gbe, ọọ chi ofulu unu,
ọọ le akọ unu, ọ zese a. Mhi gueyẹ
eniyẹ odukhokho eyẹ e khu ọli oni
ayẹmhẹ egbe-a, ama ẹa dobẹ.”
19 IJesu ọọ, “Ẹẹ ẹgbọ ni ẹa mhọli
irudunga ena, ẹlẹ-ingmẹ mhi ke
mhọli rọ nu ẹ ya la akana, ẹlẹ-ingmẹ
mhi bẹshi ya la onana ramhi, Mu
ọni ọmọ ghi mhẹ!”
20 Ighọ e mu ọni ọmọ bhale. Abi
oni ayẹmhẹ o rọ mẹ iJesu tee, o de
rughu ọni ọmọ, o pfi ọni ọmọ gbe, ọọ
kpi abọ ali awẹ-a, oo wu ọli ekẹ, ọọ
chi ofulu unu.
21 IJesu ọ mhila ita ọni ọmọ, “Aẹlẹ
ọ te lina?”
Ọọ, “Abi ọ te khi ọmọ.” 22 “O she
lina mu ọli pfi lo elemhi erali ali
elemhi okẹ itingmingmẹ abi o kha
gbe ọli-a. Ini u mhọli emini u dobẹ
ya riẹlẹ, kpẹkpẹ lẹ elemhi anye ni u
kpaghiẹ anye obọ.”
23 IJesu ọ́ọ́, “Eri u wẹ ini mhi
dobẹ? Emhikpa ọọ tsẹ na ọni ọ da
mhọli irudunga.”
24 Aghọaghọ ita ọni ọmọ ọ nyanya
liẹ, “Mhi miesuọ ukukuọ, kpaghiẹ
mhẹ obọ ni mhi gbo miesuọ shi ọ
egbegbọ.”
25 Abi iJesu ọ rọ mẹ khi eni ebubu
ẹgbọ e na bhale ashini oni ingme
o de shi, ọ tsẹsẹ ku oni ayẹmhẹ
obe. “Yẹyẹ ayẹmhẹ ungmenu ali
ilesọ, rọte ọli egbe ya lasele, khi gbo
nyenẹ egbe bhale ọ ghue.”
26 Oni ayẹmhẹ o tsẹsẹ, ri itoto
nighise ọni ọmọ, ọ rọte ọli egbe ya
fiẹ. Ọni ọmọ ọ ke li abi ọni ghua.
Ẹgbọ e liẹ, “Ọ she ghua.” 27 Ama,
iJesu ọ mu ọni ọmọ obọ vule migha.
Ọ migha.

* **9:7** Li zẹ iMat 3.17; iMak 1.11; iLuk 3.22 † **9:7** Li zẹ 2 iPit 1.17-18 ‡ **9:11** Li zẹ iMala 4.5; iMat 11.14

28 Abi iJesu ọ rọ lo elemhi owa
se, eniyẹ odukhokho eyọli e bẹna
mhila li, “Elọ o zẹ ni anye aa rọ
dobẹ khu ọli oni ayẹmhẹ egbe-a?”
29 IJesu ọ sọ wẹ ọ, ọọ wẹ, “Iromhi
isọsọ ali azumhi tsẹ o dobẹ a khu
onana.”

IJesu ọ gbo ngme ingme eghuli
oyọli
(iMat 17.22-23; iLuk 9.43-45)

30 IJesu ali eniyẹ odukhokho
eyọli e rọte aghọ vu, e rọte iGalili
dọsẹ, ọa nono ni ọgbọkhọghuo ọ lẹsẹ
ashini wẹwẹ e la, 31 Itobọ khi ọ sẹsẹ
eniyẹ odukhokho eyọli, ọọ yẹ, “A ya
ri Omi Ọgbọ na ẹgbọ de. E gbe ọli-a.
Ẹlẹ nuzi-esẹ ọ gbo guale.” 32 Ama
emini ọ ngme ọa lo wẹ esọ, ulishi o
mu wẹ abi e li ya mhila li emini ọ
rọli ngme.

Ọni ọ fu nẹ nya
(iMat 18.1-5; iLuk 9.46-48)

33 E bhale ẹoli iKapanọmu. Abi ọ
rọ la elemhi owa, ọ mhila wẹ, “Elọ
a khakọ shi amo abi a rọ la odẹ?”
34 Ama e tsaghiẹ-a, itobọ khi ọni
ọ kpeda nya elemhi wẹ e la odẹ
khakọ shi.§
35 IJesu ọ shitọ, ọ lu eniyẹ
odukhokho ogbava eyọli, ọọ wẹ,
“Ini ọgbọkhọghuo ọọ nono ni lọli khi
ọni ododẹ, ọ kpe ya ri egbọli khi ọni
ọ kpukhokho nya, ali ọni ọ ga ẹgbọ
nya.”*
36 Ọ mu ukuku ọmọ vule migha
wẹ iteva. Ọ mu ọli shi abọ, ọọ
wẹ, 37 “Ọnini ọ ri itobọ oyẹmhẹ mie
ọtuọghuo ikuku eniyẹ enana ne,
mhẹmhẹ ọ mie. Ọnini ọ da mie mhẹ
ne, ọni ọ ghie mhẹ ọ mie, ọa khi
mhẹmhẹ.”†

Ọni ọa da khi ọbe awa ne ọyi awa
ọ khi
(iLuk 9.49-50)

38 IJọni ọọ, “Ọsẹsẹ, anye mẹ ọmọse
ọghuo ni ọ ri eva oyẹ khu ayẹmhẹ
ebe kua. Ama anye gueyẹ ọli ọ khi
gbo ighọ, itobọ khi ọa khi ọghuo
elemhi awa.”
39 IJesu ọ wẹ, “A khi ke khu ọli ọ,
itobọ khi ọni ọ ri eva oyẹmhẹ gbe
akanya ọnyaloa, ọa tigbe ẹ vule ke
ngme onobe oyẹmhẹ. 40 Itobọ khi
ọni ọa khi obe awa, ọyawa ọ khi.”‡
41 Abi o li mhi li gue ọli ẹ yẹ ẹ khi,
ọnini ọ da diẹ uko amẹ na ẹ da irari
eva oyẹmhẹ ne, ali irari khi ọnayi
iKirisiti a khi, ọ ya mẹ eleli ọ.§

A mu egbe ẹ shi emini e yẹsẹ ọgbọ
ọ lamhẹ
(iMat 18.6-9; iLuk 17.1-2)

42 “Ini ọgbọkhọghuo ọ yẹsẹ ikuku
eniyẹ enana ni e mie mhẹ suọ
lamhẹ, o bie tinẹ ni a gẹ ẹchẹ iko
onieẹmhi shi ọgbọ ọghọghọ uruli tsua
pfilo elemhi okẹ onieẹmhi. 43 Ini obọ
oyẹ o rẹ ya lamhẹ, khi ọli pfia. O
ti ẹ egbe nẹ ini u waa mhọli obọ ya
lo iloghie na agbọagbọ, ni u rọ tsua
abọ eve-eva eyẹ ya lo ilimhi iriẹriẹ,
ashini erali ẹa tigbe ẹ pfọ-a ghue.*
44 [Akaghọ ikpatsọ ni ẹ le wẹ ni ẹa
tigbe ẹ ghu e la, ali ashini erali ni
ẹ tosẹ wẹ-a, ẹa tigbe ẹ pfu ghue.]
45 Ini owẹ oyẹ o rẹ ya lamhẹ, khi ọli
pfia, o ti ẹ egbe nẹ ini u waa mhọli
awẹ rọ lo iloghie na agbọagbọ ni u
rọ mhọli awẹ eve-eva, ni u rọ ya lo
ilimhi iriẹriẹ. 46 Akaghọ ikpatsọ ni
ẹ le wẹ ni ẹa tigbe ẹ ghu e la, ali
ashini erali ni ẹ tosẹ wẹ-a, ẹa tigbe
ẹ pfu ghue. 47 Ini ukpẹloe oyẹ o rẹ
ẹ lamhẹ, vuọnyọ li pfia, o ti ẹ egbe
nẹ ini u ri ukpẹloe oghuo lo Eghiele
oyi Ẹshinẹgba, ocho ni u rọ ya mhọli
ikpamhi alo eva, a pfi ẹ ya lo ilimhi
iriẹriẹ.† 48 Akaghọ,
“ ‘Ikpatsọ ni ẹ le wẹ
ni ẹa tigbe ẹ ghu e la,
ali ashini erali ni ẹ tosẹ wẹ-a,
ẹa tigbe ẹ pfu ghue.’‡

§ **9:34** Li zẹ iLuk 22.24 * **9:35** Li zẹ iMat 20.26-27; 23.11; iMak 10.43-44; iLuk 22.26 † **9:37** Li zẹ iMat 10.40; iLuk 10.16; iJọn 13.20 ‡ **9:40** Li zẹ iMat 12.30; iLuk 11.23 § **9:41** Li zẹ iMat 10.42 * **9:43** Li zẹ iMat 5.30 † **9:47** Li zẹ iMat 5.29 ‡ **9:48** Li zẹ Aza 66.24

49 “Erali a rọ nye ọgbọgbọ-a, a rọli
khi ọni ọ pfuasẹ abi a li ri ugbheli ẹ
ri iluasobo khi pfuasẹ.
50 “Ugbheli o ma ti, ama ini oviọlọ
oyọli o kala, sẹ o ke li zẹ gbolo rọ ya
mele ugbheli-a?
“A zẹ ni a mhọli ugbheli shi agbọ
oyẹ ẹ. A nu egbe ke ngeli angeli
opfọmhẹ.”§

10

IJesu ọ ngme shi ingme ipfughuẹ-a
(iMat 19.1-12; iLuk 16.18)

1 IJesu ọ rọte aghọ vu je ekẹ iJudia, ini a da iJọdani. Ighọ ẹgbọ ni e
bu e gbo vẹ ngale deba li, ọ sẹsẹ wẹ
abi ọ kpẹ̀ li.
2 Ẹgbọ iFarisi eghuo e bhale ya
mu ọli fẹ, e mhila li, “Ushi oyawa o
lama, ọmọse ọ khu ughuẹ ọyọli?”
3 Ọọ, “Elọ iMosisi ọ gueyẹ ẹ a ke
li?”
4 E kẹ, “Eri iMosisi ọ lama ọmọse ọ
kẹkẹ ebe ni a rọ pfa ughuẹ-a mhọli
ughuẹ ọli obọ, ọ khu ọli.”*
5 IJesu ọọ wẹ, “Itobọ khi udu oyẹẹ
ọọ gbe, iMosisi ọ rọ ighọ kẹkẹ oni
ushi na ẹ. 6 ‘Ama ọmọse ali ọkpotso,
Ẹshinẹgba ọ rọte igbaekẹle agbọ ma
wẹ.’† 7 ‘Onana o zẹ ni ọmọse ọ
rọ ọ pfi itali ali inyọli shi ekẹ, ọ
ya toma ughuẹ ọli ọ. 8 Wẹwẹ aava
e mele idiegbe ọghuo a.’ Ẹghẹghẹ
aghọ ẹa ke khi etuava, ama ọghuo.‡
9 Irarighọ, emini Ẹshinẹgba ọ da
toma ne, ọgbọkhọghuo ọ khi vasẹ
wẹ a.”
10 Abi e rọ gbo la elemhi owa,
eniyẹ odukhokho eyi iJesu e mhila
li ogbọ ona. 11 IJesu ọọ wẹ, “Ọnini ọ
da khu ughuẹ ọli ni ọ ya rue ọkpotso
ọlese ne, eri ọ kia okia shi oni ughuẹ
ọli ọ. 12 Ini ọni ọkpotso ọ lase ayi
ọdọli le khi ọ ya ngeli na ọmọse ọlese,
eri ọ kia okia.”§

IJesu ali eniyẹ enikeke
(iMat 19.13-15; iLuk 18.15-17)

13 Ẹgbọ eghuo e mu eniyẹ bhale
deba iJesu ni ọ ri obọ ti wẹ, ama
eniyẹ odukhokho eyọli ee khu wẹ.
14 Abi iJesu ọ rọ mẹ ghọ, o ri
elemhi bi ọli. Ọọ wẹ, “A zẹ ni ikuku
eniyẹ e bhale deba mhẹ. A khi ke
khu wẹ, itobọ khi enabi wẹwẹ e li
mhọli obọ shi Eghiele oyi Ẹshinẹgba.
15 Zẹ mhẹ gue igẹsikia yẹ ẹ khi ọni
ọa da rue Eghiele oyi Ẹshinẹgba abi
eniyẹ enikeke ne, ọa tigbe ya lo
iloghie.”* 16 Ọ muno eniyẹ shi
egbe, ọ ri obọ nga wẹ ukhomhi, ọ
sọ iromhi na wẹ.

Ozele-ọmọse ni ọ lolo pfue
(iMat 19.16-30; iLuk 18.18-30)

17 Abi iJesu ọ ke rue okiali ekẹ
khi ọ vu, ọmọse ọghuo ọ na bhale ya
wugha li odalo, ọọ li, “Ọsẹsẹ nete!
Elọ mhi ya riẹlẹ ni mhi rọ ya mhuẹ
agbọ na agbọagbọ?”
18 IJesu ọ li, “Elọ e zẹ ni u rọ ọ lu
mhẹ ọnọti. Ọgbọkhọghuo ọa laọ ni ọ
ti, sẹ ni Ẹshinẹgba. 19 Ni mhi rọ sọ ẹ
ogbọ ni u mhila mhẹ, u lẹsẹ ushi ni
Ẹshinẹgba ọ rọ shi ekẹ. Ni ọ lẹ, ‘A khi
gbe ugbeli, a khi kia okia, a khi do
ughiatọ, a khi pfi ọtsẹlẹ ẹgbhọli mu
ọgbọ, a khi li ọgbọ le, mu ekpẹ na ita
ẹ ali inyẹ ẹ.’ ”†
20 Ọni ọzẹo ọọ, “Ọsẹsẹ, abi a te
bia mhẹ mhi te ri ena nya a gbe
akanya.”
21 IJesu ọ ri ẹloe inono bino ọli, ọọ
li, “Emhi oghuo tsẹ o kpe ẹ le ni waa
riẹlẹ ne. Je ya ri emini u mhọli nya
dẹ ni u kemhi wẹ na eni ẹa mhọli
emhi, ẹghẹghẹ aghọ ni u mhọli ẹpfue
shi obini iloghie, u tigbe bhale ya
deba mhẹ ke kia.”
22 Abi ọni ọmọse ọ rọ suọ ona, alo
eyọli e yese a, ọ ri iyeseudu-a ya vu,
itobọ khi ọ mhọli ẹpfue enieẹmhi.
23 IJesu ọ bino gasẹ kpa, ọọ eniyẹ
odukhokho eyọli, “O ma mu ọgbọ

§ **9:50** Li zẹ iMat 5.13; iLuk 14.34-35 * **10:4** Li zẹ iDẹut 24.1-4; iMat 5.31 † **10:6** Li zẹ Igbae 1.27; 5.2 ‡ **10:8** Li zẹ Igbae 2.24 § **10:12** Li zẹ iMat 5.32; 1 iKọri 7.10-11 * **10:15** Li zẹ iMat 18.3 † **10:19** Li zẹ Okiali 20.12-16; iDẹut 5.16-20

ni ọ pfue unu ni ọ rọ lo Eghiele oyi Ẹshinẹgba.”
24 Ingmemhi eyọli e ri abọ sha
eniyẹ odukhokho eyọli. Ama iJesu
ọ gbolo ẹ, “Eniyẹ eyẹmhẹ, o ma mu
eni e ri egbe da ẹpfue oyẹwẹ unu ni
e rọ lo Eghiele oyi Ẹshinẹgba. 25 Ni
ọgbọ ni ọ pfue ọ rọ lo Eghiele oyi
Ẹshinẹgba, o ya munu dọsẹ, ni ọgbọ
ke dua ni lọli ri alakumi rọte esẹ
asugẹ ya fiẹ.”
26 Ona o ke ri abọ sha eniyẹ
odukhokho eyọli nẹ, e rọ mhila
egbe, “Ọghuo ọ dobẹ ya lo ọ shọ?”
27 IJesu ọ pfi ukpẹloe bino wẹ, ọ́ọ̀,
“Ona ọa zẹ ọgbọ ya li ama emhikpa
o zẹ Ẹshinẹgba a li.”
28 IPita ọ́ọ̀ iJesu, “Emhinya anye
tsua kua bhale deba ẹ.”
29 IJesu ọ́ọ̀ wẹ, egbegbi-ingme
mhi gue ẹ yẹ ẹ khi ọnini ọ da pfi
apfẹ ọli shi ekẹ, ali inyọghuo ọli
eni emọse ali eni ikpotso, ali ita
ali inyọ, ni ọ pfi eniyẹ ali ishemhi,
ghe ọwolọ shi ekẹ irari oyẹmhẹ ali
usomhi onete oyi Ẹshinẹgba, 30 a ya
somhi ọli opfa. Elemhi agbọ ona,
a ya khivọsẹ na li asha egbhuẹshe,
ikhivọsẹ owa ali ikhivọsẹ inyọghuo,
ali inyọ ali eniyẹ ali ishemhi, ali
anasẹmhẹ. Ọ ya mhuẹ agbọ na
agbọagbọ, elemhi agbọ ni o kẹ ẹ
bhale. 31 Ama ẹgbọ eghuo ni e
ralo, e ya kpẹ ukhokho. Eni e kpẹ
ukhokho amo, e ya khi eni ododẹ.‡

IJesu ọ gbo ngme ingme eghuli oyọli utonuzi-esẹ
(iMat 20.17-19; iLuk 18.31-34)

32 Abi iJesu ọ rọ tsua wẹ lẹ
iJerusalẹmu, ni ọ rọ ralo na wẹ, eni
ingme e pfuse ghagha a shi eniyẹ
odukhokho eyi iJesu udu. Ulishi
o mu ẹgbọ ni e deba wẹ. Ighọ
iJesu ọ gbo li rue eniyẹ odukhokho
ogbava eyọli ye ochi, ọ gueyẹ wẹ
emini lọli ya mẹ ini wẹwẹ e ramhi
iJerusalẹmu. 33 Ọọ, “IJerusalẹmu
awa je ena, a ya la oobọ rue Omi
ọgbọ na ighie eyi ekpodalo-ugamhi
ali eni ẹ sẹsẹ ishi dẹ, a ri ọli na wẹ
mu. E pfa ẹzọ igbe-a mu ọli, e ghi
ọli abọ ghi ẹgbọ iJẹta. 34 E ya rọli ke
li egia, e tono etẹ ku ọli, e gbe ọli itẹ,
e tigbe gbe ọli-a. Ama ẹlẹ nuzi-esẹ,
ọ ya rọte eghuli guale.”

Emini iJemhisi ali iJọni e mhila iJesu ọ riẹlẹ na ẹwẹ
(iMat 20.20-28)

35 Ighọ iJemhisi ali iJọni imi
iZebedi e bhale deba iJesu, ẹ ọli,
“Ọsẹsẹ, anye ẹ nono ni u riẹlẹ emini
anye ya mhilẹ ena na anye.”
36 IJesu ọọ wẹ, “Elọ a nono ni mhi
riẹlẹ na ẹ?”
37 E kẹ, anye ẹ nono, ini u da
shitọ ukpẹkhomhi oyẹ obini Eghiele
oniẹmhi oyẹ ne, ni u zẹ ni ọtuọghuo
anye ọ kha shitọ ẹ ukiẹkiẹ obita,
ọnọkpọle ọ shitọ ẹ obọgobọ.
38 IJesu ọọ wẹ, “Aa lẹsẹ emini aa
mhila. Uko ni mhi rọte da, a dobẹ
ya rọte ọ da, abi khi eri a dobẹ ya
mie ibatizi onabi mhi mie?”§
39 E kẹ, “Anye ya dobẹ.” IJesu
ọọ wẹ, “A dobẹ ri uko ni mhi rọ
da ya da, a gbo dobẹ mie ibatizi
onabi mhi mie, 40 ama mhia mhọli
afu ni a rọ ri ọgbọ ọ shitọ mama
mhẹ ukiẹkiẹ obita ali obọgobọ
ukpẹkhomhi oghie obini iloghie.
Ẹshinẹgba ọ ri asha eghọghọ ya na
ẹgbọ ni ọ rẹ wẹ shi aghọ khẹ.”
41 Abi eniyẹ odukhokho etuogbe
enekpọle e rọ suọ ingmemhi ena,
e nu iJemhisi ali iJọni i wola shi ọ.
42 Ighọ iJesu ọ lu wẹ tigbili, ọọ wẹ,
“A lẹsẹ khi eni ẹ lu egbewẹ ighie eyi
ẹgbọ eni ẹa ya ga Ẹshinẹgba, khi eri
ẹ li wẹ abi o ghọle wẹ, ighọ eni e
kpeda omhẹsẹ e li ẹ mhẹsẹ na wẹ.
43 Ama, a khi li abi wẹwẹ. Ama ọnini
ọ nono ni lọli khi ọniẹmhi elemhi ẹ,
ọ khi ọni ọ ga ẹẹ nya.* 44 Ọnini ọ
nono ni lọli khi ọnododẹ, ọọ mema
kpẹ ri egbọli khi oghumha ọyi ẹgbọ
kpa.† 45 Itobọ khi Omi Ọgbọ ọa

‡ **10:31** Li zẹ iMat 20.16; iLuk 13.30 § **10:38** Li zẹ iLuk 12.50 * **10:43** Li zẹ iLuk 22.25-26
† **10:44** Li zẹ iMat 23.11; iMak 9.35; iLuk 22.26

bhale ni a ke ga li, ama eri ọ bhale ya ga ali ni ọ gbo ri agbọ oyọli bhale ni a rọ luasẹ obo na ebubu ẹgbọ.”

IJesu ọ ri iBatimeusi ọtasẹ-alo-a ze (iMat 20.29-34; iLuk 18.35-43)

46 Ighọ e bhale iJẹriko. Abi iJesu ali eniyẹ odukhokho eyọli ali ebubu ẹgbọ ni e deba li, e rọ rọte oni ẹọli vu, ọmọse ọghuo ni ọ tasẹ alo-a na lui iBatimeusi (omi iTimeusi a ri iBatimeusi ngme) ọ shitọ epfẹ odẹ mhila omhila. 47 Abi ọ rọ suọ khi iJesu ọna iNazarẹti lọ, ọ́ọ́ tsẹsẹ leghe, ọọ liẹ, “IJesu omi iDefidi, kpẹkpẹ, lẹ elemhi mhẹ.”

48 Ebubu ẹgbọ e tsẹsẹ ku ọli, ẹẹ ọli ọ zẹ ni a suọ esọ. Ama eena ọ mema lolo pfi okokokhuẹ lu ọli nẹ, “Omi iDefidi lẹ elemhi mhẹ!”

49 IJesu ọ migha, ọ́ọ́, “A lu ọli na mhẹ.” Ighọ e lu ọni ọtasalo-a, ẹ ọli, “Ke ghẹlẹ, vule, khi ọọ lu ẹ.” 50 Ọ rue awulu nọ ọ sọ pfi a, ọ ti vule pia bhale deba iJesu.

51 IJesu ọ mhila li, “Elọ wa nono ni mhi rielẹ nẹ?”

Ọni ọmọse ni ọ tasẹ alo-a, ọ́ọ́, “Ọsẹsẹ, mhia nono ni mhi gbo ke mẹ ekẹ.”

52 IJesu ọ́ọ́, “Ke lẹ, khi irudunga oyẹ o she rẹ ze.” Aghọaghọ, ọọ mẹ ekẹ, ọ deba iJesu rọte odẹ vu.

11

Ẹgbọ e ri ufumhi na iJesu abi ọ rọ lo iJerusalẹmu

(iMat 21.1-11; iLuk 19.28-40; iJọn 12.12-19)

1 Abi e rọ ti ramhi iJerusalẹmu ni e rọ bhale iBẹtifagi ali iBẹtani Udi Ute Olivu, iJesu ọ ghie etu-ava elemhi eniyẹ odukhokho eyọli, 2 Ọọ wẹ, “A je ẹọli ni o la odalo oobọ eghọ. A kha lẹsẹ lo oni ẹọli le, a ya mẹ omi akphẹrẹ ni a muzu, ni ọgbọkhọghuo ọa nga shitọ ghue. A taghiẹ ọli bhale ana. 3 Ini ọgbọkhọghuo ọ mhila ẹ, ‘Elọ o ze ni a rọ taghiẹ ọli? A gueyẹ ọli khi, Ọnọmhuẹ ọ́ọ́ nono ni lọli ri ọli rielẹ emhi, ali khi ọ gbo rọli bhale ya shi ekẹ lẹna.’ ”

4 Ighọ ee bhale ya ẹ ọni ozele akphẹrẹ ni a muzu shi ifui apfẹ epfẹ odẹ. Abi e li taghiẹ ọli-a, 5 ẹgbọ eghuo ni e migha akaghọ e mhila wẹ, “Elọ a la akaghọ a rielẹ ni a rọ taghiẹ ọni omi akphẹrẹ ọghọ-a?” 6 E sọ wẹ ọ abi iJesu ọ́ọ́ e li sọ wẹ ọ. Ighọ eni ẹgbọ e zẹ wẹ vu. 7 Abi e rọ mu ọni ozele akphẹrẹ bhale ghi iJesu se, e banọ ide egbe-a pfino nga ọni ozele akphẹrẹ ukhokho. Ighọ, iJesu ọ nga li shitọ. 8 Ebubu ẹgbọ elese e li ba ide rọ ku odẹ, eghuo, e nyanọ eyamhi ku odẹ. 9 Ẹgbọ ni e ralo ali eni e deba li e gbe ukua, e tsẹsẹ, e liẹ,

“Okuekhoogo! Oolo!”
Ẹshinẹgba ọ ka khivọsẹ
na ọni ọ ri eva oyi
Ọnọmhuẹ bhale!*
10 “Ẹshinẹgba ọ ka khivọsẹ
shi Eghiele oyi oghie iDefidi
ita awa ni ọọ bhale.”
“Ikuẹghiẹ o khi oyi Ẹshinẹgba!”

11 Abi iJesu ọ rọ ramhi iJerusalẹmu, ọ dọsẹ ya lo elemhi Owa oyi Ẹshinẹgba. Ọ bino emhi nya gasẹ, ama aborọkhia khi obili o she bi dọsẹ, lọli ali eniyẹ odukhokho ogbava eyọli e je iBẹtani.

IJesu ọ pfi unu na ọọra ọkhua-eni (iMat 21.18-19)

12 Ogbeakọlọ abi e li rọte ẹọli iBẹtani fiẹ, okiamhi oo gbe iJesu. 13 Ighọ ọ tapfia mẹ ọara ọkhua-eni ni o guẹ ta ebe. Ọ lẹ ya bino ini o she mọ udumhi. Abi ọ rọ ramhi aghọ ọa mẹ emhikhọghuo ọ, sẹ ni ebe, itobọ khi ọa ramhi ẹghẹghẹ ni ọkhua-eni e rọ mọ ne. 14 Ighọ ọọ oni ọkhua-eni, “Ọgbọkhọghuo ọa ke gbo rọte ẹ ukhomhi ya pfa udumhi ghue.”

Eniyẹ odukhokho eyọli e suọ khi ọ ngme na.

* **11:9** Li zẹ Iwolo 118.25-26

IJesu ọ je Owa oyi Ẹshinẹgba
(iMat 21.12-17; iLuk 19.45-48; iJọn 2.13-22)

15 Abi e ke rọ ramhi iJerusalẹmu, iJesu ọ lo Owa oyi Ẹshinẹgba, ọ vẹsẹ eni e la akaghọ du oki kua. Ọ kpha okphẹ oyi eni e pfa ikpaghọ ali eni e ri inekhukhu dẹ kua. 16 Ọa zẹ ni ọgbọkhọghuo ọ tsua itsua-oki rọte elemhi apfẹ oni Owa oyi Ẹshinẹgba dọsẹ. 17 Abi ọ́ ke rọ́ sẹsẹ ẹgbọ, ọ́ rọ́ liẹ, “A she kpẹ kẹkẹ ọli shi Ebe-no-pfuasẹ khi,

“ ‘Owa iromhi oyi ishishi nya,
a ya ke lu Owa oyẹmhẹ,’

Ama ẹẹ, a she rọli mele owa ighiatọ a.”†

18 Abi ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali eni ẹ sẹsẹ ishi e rọ suọ ona, ee dua odẹ ni e te mẹ asha ya gbe iJesu a. Ama ulishi oyi iJesu óó mu wẹ, itobọ khi eri osẹsẹ oyọli o ri abọ sha ẹgbọ kpa.

19 Ogbọmhi o mu ekẹ, iJesu ali eniyẹ odukhokho eyọli e rọte oni ẹoli ya fiẹ.

Ilẹsingme ni a rọte ọkhua-eni ni o ku ebe a rue
(iMat 21.20-22)

20 Ẹluzogbe oogbeakọlọ khi e rọte oni odẹ dọsẹ, e mẹ khi oni ọara ọkhua-eni o khakha ya ramhi imhili. 21 IPita ọ sato, ọọ iJesu, “Ọsẹsẹ, bino khẹ! Ọara ọkhua-eni ni u pfi unu na o she khakha-a.”

22 IJesu ọ sọ li ọ, ọọ, “Mhọli irudunga na Ẹshinẹgba.” 23 “Egbegbi-ingme mhi gue ẹ yẹ ẹ khi ọnini ọ gueyẹ oni ute ona, ‘Rọ te akana lasele ya je elemhi okẹ onieẹmhi,’ ni ọa rọ da mhọli akhọkhọmhẹ shi udu shi emini ọ ngme ne, ni ọ rọ mhọli miesuọ khi emini lọli ngme o ya bhale ya tsẹ, oo ya lighọ na li.‡ 24 Irarighọ, emiemini u sọ iromhi mhila, miesuọ khi u she mhọli ọli, oyẹ o kẹ khi. 25 U kha da migha a lema, ni u rọ ri ingme oyi ọgbọ shi elemhi, nyanya rọ topfa li. Ini itẹ ni ọ la iloghie ọ ri olamhẹ eyẹ li topfa ẹ.” 26 “Ama ini u waa da rọ topfa ọgbọẹse ne, itẹ na iloghie ọa ya li ri olamhẹ eyẹ topfa ẹ.”§

A mhila iJesu ọni ọ ri afu na li
(iMat 21.23-27; iLuk 20.1-8)

27 Ighọ ee gbo lo iJerusalẹmu le. Abi iJesu ọ li kia elemhi apfẹ Owa oyi Ẹshinẹgba gasẹ, ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali eni ẹ sẹsẹ ishi ali egbhali e bhale deba li. 28 E mhila li, “Ọghuo ọ ri afu nẹ ni u rọ riẹlẹ eni emhi enana nya, ọghuo ọ ri unu nẹ u ke riẹlẹ ena.”

29 IJesu ọ sọ wẹ ọ, Ọ́ọ́, “Mhi ya mhila ẹ ogbọ oghuo. A sọ mhẹ ọ, ni mhi tigbe gueyẹ ẹ ọni ọ ri afu na mhẹ mhi ke riẹlẹ emhi ena. 30 Ọghuo ọ fẹ ri itoto na iJọni ọ ke batazi ẹgbọ abi ẹgbọ?”

31 Ighọ, e ya ye egbe ochi, e nu egbe wẹ ngme ọli khi, “Awa khẹ ‘Rọte iloghie’ lọ, ọ ya mhila awa, ‘Elọ o zẹ ni aa rọ mie ọli suọ?’ 32 Ama ini awa kẹ, ‘Obọ oyi ẹgbọ.’ ” Ulishi oyi ẹgbọ o mu wẹ, itobọ khi ọgbọkpa ọ lẹsẹ khi ọmekẹguele iJọni ọ khi.

33 Ighọ ẹẹ iJesu, “Anye ẹa lẹsẹ.” Ighọ iJesu ọọ wẹ, “Mhi aa ya li gueyẹ ẹ ọni ọ ri afu na mhẹ mhi rọ ke riẹlẹ eni emhi ena.”

12

Okhẹ irọkhọkhọ oyi eni e ngmomhi shi ogba ẹẹra ipfonu
(iMat 21.33-46; iLuk 20.9-19)

1 Ighọ iJesu ọ ke ri okhẹ irọkhọkhọ sẹsẹ wẹ. Ọọ, “Ọmọse ọghuo ọ ke ya gua ogba ẹẹra ipfonu. Ọ ma ugbe gasẹ oni ogba. Ọ tọ esẹ shi ọ, ni a mino amẹ ikpamhi eni ẹẹra kulo. Ọ gbo tọ owa ni o yagha ni a la khẹ-ekhẹ shi ọ. Ighọ ọ ya ri oni ogba nga eghiale eghuo obọ e nu lọli ri ukpẹloe ke khu. Ọ vu asha obini odonuẹ.* 2 Ẹghẹghẹ ikhiẹsẹ o

† **11:17** Li zẹ Aza 56.7; iJere 7.11 ‡ **11:23** Li zẹ iMat 17.20; 1 iKọri 13.2 § **11:26** Li zẹ iMat 6.14-15 * **12:1** Li zẹ Aza 5.1-2

ramhi, ọni ọmọse ọ ghie oghumha ọyọli ghi eni ọ ri ogba nga obọ, ọ lẹ ya mie wẹ idumhi emhi ni a kọ shi oni ogba bhale ghi luẹ. 3 Ama e mu ọli, e gbe ọli, e khu ọli. Ọ pfino abọ efuẹ ya je. 4 Ọ gbo ghie oghumha ọyọli ọlese ghi wẹ, E pfi emhi shi ọli ukhomhi, e yẹghẹ ọli-a 5 Ọ gbo ghie ọlese, e gbe onana-a. Ọ ghie elese ni e bu, e gbe eghuo itali, e gbolo eghuo-a.

6 “O kpọli ọghuo le ni ọa ghie ne, ikhi omi ọli ni ọ lolo nono ingme oyọli. Lọli ọ kpukhokho ghie. Ọ sa, ọọ, ‘E ya mu ekpẹ na omi mhẹ.’

7 “Ama eni e la oni ogba, ẹẹ egbewẹ. ‘Ọna ọ ya le ugu oni ogba ona, a bhale ni awa gbe ọli-a. Ẹghẹghẹ aghọ ni oni ugu o mele oyawa-a.’ 8 Ighọ e mu ọli, e gbe ọli-a, e pfi ọli rọte oni ogba ya lase.

9 “Sẹ ọni ọ mhọli oni ogba ona ọ fẹ ya li? Eri ọ bhale ya gbolo eni ẹgbọ ni ọ ri oni ogba nga obọ-a, ọ rue oni ogba na ẹgbọẹse. 10 Aa she zẹ ọli Ebe-no-pfuasẹ khi.

“ ‘Ẹchẹ ni itsọna e kie pfia,
lọli o ke ya mele egbegbi ẹchẹ
ni o kẹ mu ẹloe nẹ nya-a.
11 Ọnọmhuẹ ọ ighọ rieẹ ona,
óó ti anye ẹloe gba’ ”†

12 Ighọ egbhali eyi ẹgbọ iJu, e nono odẹ ni e te ya mu iJesu, itobọ khi e lẹsẹ khi wẹwẹ ọ ri oni okhẹ irọkhọkhọ ona nu ngme. Ama e na ulishi oyi ebubu ẹgbọ ni e la aghọ, e zẹ ọli obọ, e vu.

Ingme izẹ oga na iSiza (iMat 22.15-22; iLuk 20.20-26)

13 Ighọ e tigbe ya nyenẹ egbe ya ghie iFarisi eghuo ali eniyẹ odukhokho eyi Erọdu ghi iJesu, ni e mẹ asha rọte emini ọ ya ngme ri ingme de ọli. 14 Ighọ e bhale deba iJesu, ẹẹ ọli, “Ọsẹsẹ, anye lẹsẹ khi u ma ngme igẹsikia, khi emiemini ẹgbọ ẹẹ ngme ali emiemini ọgbọ ọ khi ọa ya mu ẹ ẹloe, ama odẹ oyi Ẹshinẹgba wa sẹsẹ ni o te odẹ igẹsikia. Mhiẹ i, o famhi ti abi khi ọa ti elemhi ushi, ni a rọ zẹ oga na oghie iSiza? 15 Anye ke zẹ, abi anye khi zẹ?”

Ama iJesu ọ she mẹ ikpamhika oyẹwẹ. Ọọ́ wẹ, “Elọ o zẹ ni a rọ nono ni a di mhẹ mu? A rue ukpamhi anini bhale ghue ni mhi bino.” 16 E rue oghuo bhale ghi ọli, ọọ wẹ, “Alo ali eva eyi ọghuo na ni a mu shi ọ ena?” Ẹẹ ọli, “Eyi iSiza lọ.”

17 IJesu ọ́ọ́ wẹ, “A ri emini o khi oyi iSiza na iSiza, a ri emini o khi oyi Ẹshinẹgba na Ẹshinẹgba.”

Ighọ ingme oyi iJesu o sha wẹ abọ.

Ingme iteghuli-guale (iMat 22.23-33; iLuk 20.27-40)

18 Ighọ ẹgbọ ena otu na lui iSadusi ni ẹẹ sẹsẹ khi ite-eghuli-guale ọa ya la ikpukhokho agbọ, e bhale deba iJesu ya mhila li ogbọ.‡ 19 Ẹẹ ọli, “Ọsẹsẹ, iMosisi ọ kẹkẹ ọli shi ebe ushi na awa khi, ‘Ini ọmọse ọ ghu-a pfi ughuẹ ọli shi agbọ, ni ọa rọ bia ọmọ na li, inyọghuo ọni ọmọse ọ́ mema rue ọni ọsamhi-olmhi ughuẹ ni ọ bia eniyẹ na ọni ọkpotso na inyọghuo ọli ni ọ ghu-a ọghọ’§ 20 Ẹghẹghẹ oghuo ó ya la ọ, a mẹ emọse oshilua ni e khi inyọghuo. Ọni ọgbhali ọ rue ọkpotso. Ọni ọmọse ya ghua, ọa bia ọmọ na ọni ọkpotso. 21 Inyọghuo ọli ni ọọ deba li ọ ke rue ọni ọkpotso, ọ gbo ghua, ọa bia ọmọ. Ighọ o gbo li inyọghuo ọli ọnuzasẹ. 22 Ighọ o gbo li khi eni inyọghuo ọni ọmọse ni e kpọle nya. Eni inyọghuo oshilua nya e ga rue ọni ọkpotso ughuẹ ni ẹa bia ọmọ ọkhọghuo na li. Ikpukhokho ọ, ọni ọkpotso ọ li ghua. 23 Ini ogbẹlẹ iguale o ramhi, ni eni e ghu-a nya e rọ guale, ọghuo ọ famhi ya khi ughuẹ ọni ọkpotso? Aborọkhia khi wẹwẹ oshilua nya e ga rue ọli ughuẹ eghọ.”

† **12:11** Li zẹ Iwolo 118.22-23 ‡ **12:18** Li zẹ Ika 23.8 § **12:19** Li zẹ iDẹut 25.5

24 IJesu ọ sọ wẹ ọ, Ọ́ọ́, “Wa
a mẹ khi eri a da odẹ khi aa
lẹsẹ emhikhọghuo elemhi Ebe-
no-pfuasẹ, wẹkhi eri a lẹsẹ
emhikhọghuo elemhi ekpabọ oyi
Ẹshinẹgba. 25 Ini eni e ghu-a e guale,
ẹa kẹ ke rue ughuẹ wẹkhi eri a ke rẹ
wẹ kẹ yẹ ughuẹ. Eri e kẹ li abi igẹni
ena iloghie. 26 Ama ingme iguale
oyi eni e ghua, aa she kpẹ zẹ ọli ebe
ni iMosisi ọ kẹkẹ ni ọ ngme ingme
ebuli ni oo to shi? Abi Ẹshinẹgba ọ
gueyẹ iMosisi khi, ‘Mhẹmhẹ mhi
khi Ẹshinẹgba ọyi Aburaamu ali
Ẹshinẹgba ọyi Aziki, ali Ẹshinẹgba ọyi
iGiekọpu.’* 27 Ẹshinẹgba oyi eni e la
agbọ ọ khi, ọa khi ọyi eni e ghua. Eri
a ga da odẹ pfo nya.” Emini a ri ona
ngme khi, ẹgbọ eni ghu-a eghuo e
kie mhọli agbọ.

Ushi ni o funẹ nya
(iMat 22.34-40; iLuk 10.25-28)

28 Ọtuọghuo eni ẹ sẹsẹ ishi, ọ la
aghọ suọ abi e rọ khakọ, ọ mẹ khi
iJesu ọ ga guẹ sọ ẹgbọ iSadusi ogbọ
ni e mhila li, ọ mhila li, “Elemhi ishi
nya, onoghuo o ga funẹ nya?”

29 IJesu ọ sọ li ọ, ọ́ọ́, “Oni o mu ẹloe
ne nya na, ‘Ku esọ-a yẹyẹ iZirẹni,
Ọnọmhuẹ Ẹshinẹgba ọyawa, lọlighuo
kpe ọ khi Ọnọmhuẹ. 30 Nono in-
gme oyi Ẹshinẹgba Ọnọmhuẹ ọyẹ, ri
udu oyẹ nya ali agbọ oyẹ nya, ghe
isamhi ali ekpabọ eyẹ nya nono
ingme oyi Ẹshinẹgba.’† 31 Onuzi-eva
ni o gbo lolo mu ẹloe khi, ‘Nono
ingme oyi ọnuzava ọyẹ abi u li nono
ingme egbe ẹ.’ Ushi olese okhọghuo
ọa ke la ọ ni o gbo mu ẹloe dọsẹ
ena.”‡

32 Ọni ọmọse ọ́ọ́, “U ga guẹ ngme,
Ọsẹsẹ. Igẹsikia u ngme ni u wẹ khi
Ẹshinẹgba ọghuo ọ khi, ali khi ọlese
ọa ke la ọ, sẹ ni lọlighuo.§ 33 Ali khi
awa ri udu oyi awa nya, ali isamhi
eyi awa ali ekpabọ eyi awa nono
ingme oyi Ẹshinẹgba. Ali awa nono
ingme oyi ọnuzava ọyawa abi awa
li nono ingme egbe awa. Ni awa
rọ ri ishi eva ena gbe akanya, o
ghọle Ẹshinẹgba dọsẹ ni awa ya ri
iluasobo ali isomhopfa ọdọda bhale
ghi ọli.”*

34 Abi iJesu ọ rọ mẹ ilẹsingme ni
ọ rọ sọ luẹ ọ, iJesu ọọ li, “Wa a ga
nuata shi Eghiele oyi Ẹshinẹgba.”

Rọte aghọ vu ọgbọ okhọghuo ọa ke
gbolo mhila li ogbọ okhọghuo.†

Omi ọni Ọmiepfuese ọ khi
(iMat 22.41-46; iLuk 20.41-44)

35 Abi iJesu ọ rọ la elemhi apfẹ
ni o la Owa oyi Ẹshinẹgba sẹsẹ ẹgbọ,
ọ mhila wẹ ogbọ. Ọ́ọ́, Elọ o zẹ ni
esẹsẹ Ishi eyi iMosisi e rọ liẹ khi
omi iDefidi Ọmiepfuese ọ khi? 36 Abi
Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ o rọ kpha iDefidi
sọ, ọ rọ rọte unu oyọli liẹ.

“ ‘Ẹshinẹgba ọ́ọ́, Ọnọmhuẹ oyẹmhẹ.
Shitọ mama mhẹ
ramhi ẹghẹghẹ
ni mhi rọ ya ri ebe ẹ
shi ẹ ufui ẹkoawẹ.’ ”‡

37 Ini iDefidi ọ rọte unu oyi lọlighuo
lu ọli Ọnọmhuẹ, sẹ ọni Ọnọmhuẹ
ọyọli ọ ke gbo liẹ khi omi ọli?

Ebubu ẹgbọ e ku esọ a shi ekẹ shi
emini ọ ngme, ni o ri egbe mu wẹ.

IJesu ọ tse agua yẹ eniyẹ
odukhokho eyọli shi esẹsẹ Ishi eyi
iMosisi egbe
(iMat 23.1-36; iLuk 20.45-47)

38 IJesu ọ sẹsẹ wẹ, Ọ́ọ́ wẹ, “A mu
egbe ẹ shi esẹsẹ Ishi eyi iMosisi
egbe. Itsua na dọlọdọlọ e ma ghọle
wẹ e isọ ke kia ifui oki, ni ẹgbọ e ke
tsẹ wẹ otsẹ ekpẹ. 39 E ma nono ni
wẹwẹ e shitọ ukpẹkhomhi ni ọ mu
ẹloe elemhi owa ugamhi oyi awa
ali ashini o mu ẹloe elemhi ilegba,
ni a la le, ni a la da. 40 Itoto e rọ
li esamhi-olimhi ẹ le. Iromhi ni e
nuẹ, eyi abamẹmhẹ, ẹ sọ. Ẹshinẹgba,
ọ ya na wẹ osoli onimẹmhi to ọ.”

---

* **12:26** Li zẹ Okiali 3.6 † **12:30** Li zẹ iDẹut 6.4-5 ‡ **12:31** Li zẹ iLẹv 19.18 § **12:32** Li zẹ iDẹut 4.35 * **12:33** Li zẹ Osia 6.6 † **12:34** Li zẹ iLuk 10.25-28 ‡ **12:36** Li zẹ Iwolo 110.1

Irọna ni ọsamhi-olimhi ọ rọ na Ẹshinẹgba
(iLuk 21.1-4)

41 Abi iJesu ọ rọ shitọ ti mama oni akpati ni a pfi ukpaghọlọ irọna a lo elemhi Owa oyi Ẹshinẹgba, ọọ bino ẹgbọ abi e li pfi ikpaghọ lo ọ. Ẹgbọ ni e pfue ebubu e pfi ikpokpomhi ikpaghọ lo. 42 Ighọ ọsamhi-olimhi ni ọa mhuẹ emhikhọghuo, ọ li ya pfi anini eva lo.

43 Ighọ iJesu ọ lu eniyẹ odukhokho eyọli, Ọ́ọ́ wẹ, "Igẹsikia mhi gue ẹ yẹ ẹ, khi ọni ọsamhi-olimhi ni ọa mhọli emhikhọghuo ọna, lọli ọ ri irọna ni o funẹ nya bhale dọsẹ ẹgbọ enekpọle nya 44 Itobọ khi eri eni e pfue e rọte ẹpfue ni e mhuẹ mu ẹpfiẹ rọ riẹlẹ irọna. Ama ọni ọsamhi-olimhi ọna, rọte elemhi umhamẹ oyọli, ọ kie rue emini ọ mhọli nya ni ọ kha rọ ke le, riẹlẹ irọna."

13

IJesu ọ guele emini a ya ke mẹ ikpukhokho agbọ
(iMat 24.1-2; iLuk 21.5-6)

1 Abi iJesu ọ rọte elemhi Owa oyi Ẹshinẹgba fiẹ lasele tee, ọmọ odukhokho ọyọli ọghuo, ọ́ọ́ li, "Bino ghue, Ọsẹsẹ! Ghe abi ukpokpomhi owa ona ali echẹ ni a rọ ma li e li somhi otse khẹ!"

2 IJesu ọ sọ li ọ, ọ́ọ́, "Wa mẹ ukpokpomhi owa ona. Ẹghẹghẹ o ya bhale ni ẹchẹli okhọghuo ọa ke rọ ya migha ukhomhi okhọghuo. Wẹwẹ nya e ya de kua."

Ozughu ali Imu-okhọli vule
(iMat 24.3-14; iLuk 21.7-19)

3 Abi iJesu ọ li shitọ ukhomhi Ute ẹẹra Olivu, ni o sọ alo ghue oni Owa oyi Ẹshinẹgba, iPita ali iJemhisi ali iJọni ali Aduru e bẹna bhale ya mhila li, 4 Ẹ ọli, "Gueyẹ anye, ẹghẹghẹ ni a rọ ya ke mẹ eni ingme enana. Elọ a ya ke mẹ ni a rọ ya lẹsẹ khi oni ẹghẹghẹ ni eni emhi ena e rọ ya tsẹ khi o she ramhi?" 5 Ighọ iJesu ọọ wẹ, "A kuegbe-a ke tọkpẹ, ini ọgbọkhọghuo ọ khi di ẹ. 6 Ebubu ẹgbọ e ya ri eva oyẹmhẹ bhale deba ẹ, ẹ liẹ khi, 'Mhẹmhẹ mhi khi lọli,' ẹẹ di ebubu ẹgbọ. 7 Ini a suọ khi a khọli, o ke khi eri a suọ eko ingme okhọli obini odonuẹ, a khi ze ni o nighise ẹ udu. Emhi eghọghọ e mema bhale ya tsẹ, ama ukpẹsẹ agbọ ọa kie ramhi. 8 Ishishi ali ishishi e ya mu okhọli vule shi egbe ọ, eghiele ali eghiele e ya li mu okhọli vule shi egbe wẹ ọ. Ekẹ o ya la asha kpa ke nighise, ẹẹ kuluẹ. Okiamhi onieẹmhi ọ́ọ̀ pfi. Igbaekẹle osoli na abi ọọ li ọkpotso ni oku o lẹsẹ bẹlẹ ẹ to egbe.

9 "A ri ukpẹloe shi ekẹ lolo ke tọkpẹ. A ya mu ẹ je owa ni a la guẹ ẹzọ. A la elemhi Owa ugamhi gbe ẹ. A ya ri itobọ oyẹmhẹ mu ẹ bhale odalo oyi enighie ali eni ẹ mhẹsẹ ni a rọ gue usomhi onete oyi Ẹshinẹgba yẹ wẹ. 10 Ama neni ukpẹsẹ agbọ o ya ramhi, a mema she ya tse abọ oni usomhi onete oyi Ẹshinẹgba yẹ ẹgbọ na ishishi nya. 11 Ini a da mu e bhale khi a rẹ ẹ gue ẹzọ, khi zẹ ni udu o nasẹ ẹ shi emini u ya ngme. Ama lẹsẹ ngme emiemini Ẹshinẹgba o ya rọ nẹ oni ẹghẹghẹ aghọ, itobọ khi ọa khi yẹyẹ wa ngme, ama Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ.*

12 "Ẹgbọ e ya ri inyọghuo wẹ bhale na gbolo-a, ita e li ri imi wẹ li bhale ni a li gbolo-a. Ẹghẹghẹ aghọ, eniyẹ e ya ke sọ alo okhọli ghue eni e bia wẹ ọ, e gbolo wẹ-a. 13 Ẹgbọ nya e ya ri itobọ oyẹmhẹ ke biselemhi ẹ, ama ọni ọ ri egbe mie ya ramhi ukpẹsẹ, a ya mie pfuese.†

Emhi obe ni ọọ vẹsẹ ẹgbọ kua
(iMat 24.15-28; iLuk 21.20-24)

14 "Ama, a kha da mẹ emini ẹ pfi oyese, ashini aa kha mẹ ọli, ikhi oni ọ vẹsẹ ẹgbọ kua, ẹghẹghẹ aghọ ọni ọ zẹ ebe ọ lẹsẹ abi a ri emini ọ zẹ ngme. Eni e la ekẹ iJudia

* **13:11** Li zẹ iMat 10.17-20; iLuk 12.11-12 † **13:13** Li zẹ iMat 10.22 ‡ **13:14** Li zẹ iDan 9.27; 11.31; 12.11

e na nga ikhomhi ite.‡ 15 Ọni ọ
la ukhomhi owa ne ọ khi tiemhile
elemhi owa ya rue emhikhọghuo.
16 Ọni ọ la ifui ishemhi ọ khi na
bhale apfẹ ya rue awulu oyọli.§ 17 O
ma ze mu ikpotso ni ẹ mẹ ali eni e
mhọli eniyẹ ni ẹ nye ẹnyeli shi egbe
ẹghẹghẹ agho. 18 Lema Ẹshinẹgba ọ
khi bie zẹ ni o de shi ẹghẹghẹ ni
ulili onieḿhi o la gbe ẹgbọ elemhi
ukpe. 19 Itobọ khi onana o ya khi
osoli ni o khọlọ ne nya rọte ẹghẹghẹ
ni Ẹshinẹgba ọ te ma agbọ. Ọgbọ a
ke gbo ya mẹ osoli uza onana ghue
ekẹ agbọ.* 20 Ini Ẹshinẹgba ọa li rọte
ogbẹlẹ osoli ni a ngme ena khi-a,
ọgbọkhọghuo ọa ya dobẹ ji ukhomhi
ọ le. Ama irari oyi ẹgbọ eyọli ni
ọ zẹ ọda kẹ, ọ rọ rọte eni ogbẹlẹ
osoli ena khi-a. 21 Ẹghẹghẹ agho ini
ọgbọkhọghuo ọ gueyẹ, ‘Ghekhẹ, ghe
Ọmiepfuese!’ Okekhia khi eri ọ yẹ,
‘Ghe ọli oobọ khẹ!’ Khi mie ọli suọ.
22 Itobọ khi iromhi emiepfuese ali
emekẹguele e ya lasele. E ya ke rielẹ
ọlẹlẹ ali ikanya ọnyaloa ọdọda rọ ke
di ẹgbọ. Ni o khia khi ini ọa gue kia,
e ga li ya di egbegbi eni Ẹshinẹgba
ọ zẹ ọda kẹ. 23 Irarigho, a ga lolo
kuegbe-a ke tọ ẹloe ekẹ. Mhi she
gue emhi nya yẹ ẹ shi ekẹ se neni
oni ẹghẹghẹ o ya ramhi.

Inyenegbe bhale oyi Omi Ọgbọ
(iMat 24.29-31; iLuk 21.25-28)

24 “Ini ẹghẹghẹ osoli ona o ga dọsẹ
se nya,
“ ‘Ovọ o ya bishi alo-a,
uki ọa ke dobẹ gẹ,†
25 Ikpẹtata e deno ukhuli kule,
ukhuli ali ekpabọ
ni e la irarogbe ẹ mhẹsẹ
e ya ke nighise.’‡
26 “Ẹghẹghẹ agho, ẹgbọ nya e ya
mẹ khi Omi Ọgbọ ọ kia elemhi
otughunu ẹ bhale, elemhi ekpabọ
ali ufumhi ni ọ gẹ nyanyanya.§
27 Ẹghẹghẹ agho, ọ ya ghie igẹni
eyọli e te asha kpa, ikhi ukpẹsẹ
agbọ nya, ti ẹgbọ eyọli ni ọ zẹ ọda kẹ
gbili.

Osẹsẹ oyi oni ọọra ọkhua-eni
(iMat 24.32-35; iLuk 21.29-33)

28 “Bino abi ọkhua-eni o li ẹ te. O
kha da kpẹsẹ ukhuli, ni o rọ ke ta
ebe ne, lẹsẹ khi okasẹ o kẹlẹ ya le.
29 A kha da gbo li lighọ mẹ khi eni
emhi ena khi a da mẹ wẹ ne, lẹsẹ
khi ẹghẹghẹ o she ramhi. 30 Abi o li
mhi li gue ọli ẹ yẹ ẹ khi, ẹgbọ eghuo
ni e la agbọ memena ẹa ya ghu ne,
ni eni emhi ena nya e rọ bhale ya
tsẹ. 31 Ekẹ ali ukhuli e ya dọsẹ, ama
ingmemhi eyẹmhẹ ẹa ya tigbe dọsẹ
ghue.

Ọgbọkhọghuo ọa lẹsẹ oni ogbẹlẹ
wẹẹ oni ẹghẹghẹ
(iMat 24.36-44)

32 “Ọgbọkhọghuo ọa lẹsẹ oni
ogbẹlẹ wẹkhi oni ẹghẹghẹ. Ghe
egbegbi igẹni ena iloghie ali
mhẹmhẹ Omi ọli, sẹ ni Itamhẹ
lọlighuo.* 33 A ri ukpẹloe shi ekẹ ke
tọkpẹ, itobọ khi waa lẹsẹ ẹghẹghẹ
ni ọ la ya bhale. 34 Eri ona o li abi
ọmọse ni ọ vu asha obini odonuẹ,
ni ọ ri ighumha eyọli shi apfẹ e ri
ukpẹloe khu shi na luẹ. Ọ gueyẹ
ọgbọgbọ akanya ni ọ ya gbe. Ọ
gueyẹ ọni ọ khẹ ekhẹ ọ ke khẹ ekhẹ
apfẹ.†

35 “Irarigho, ke khẹ ekhẹ, itobọ
khi waa lẹsẹ ẹghẹghẹ ni ọga ọ rọ
ya jele. Ini ẹlogbọmhi lọ o, okekhi
itsotso ogbiẹ lọ o, okekhi ẹghẹghẹ
obili-atso lọ o, abi khi ogbiẹ-fiefie lo.
36 Ini ọ bhale guo, khi zẹ ni ọ bhale
ya ẹ khi u wa lesẹ a. 37 Abi mhi li
gue ọli yẹ ẹ ena mhi li gbo gueyẹ
ọgbọkpa. ‘A ke khẹ ekhẹ!’ ”

§ **13:16** Li zẹ iLuk 17.31 * **13:19** Li zẹ iDan 12.1; Irọ 7.14 † **13:24** Li zẹ Aza 13.10; Ezik 32.7; iJọẹ 2.10,31; 3.15; Irọ 6.12 ‡ **13:25** Li zẹ Aza 34.4; iJọẹ 2.10; Irọ 6.13 § **13:26** Li zẹ iDan 7.13; Irọ 1.7 * **13:32** Li zẹ iMat 24.36 † **13:34** Li zẹ iLuk 12.36-38

14

Ugbamhi ni a gba khẹ iJesu
(iMat 26.1-5; iLuk 22.1-2; iJọn 11.45-53)

1 O ke kpe ogbẹlẹ eva le ni a rọ ya li ukpe iPasova ali ukpe ni a la le ibulẹdi ni aa ri ifuma shi nye, ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali esẹsẹ Ishi eyi iMosisi, ee nono odẹ ni e te ya bẹna mu iJesu gbe-a.* 2 Ẹ egbe, “Awa khi riẹlẹ ọli ini a li imu, onyaghu ọa ya lasele shi ọ.”

A la iBẹtani ku oili shi iJesu egbe
(iMat 26.6-13; iJọn 12.1-8)

3 Abi iJesu ọ rọ la ẹoli iBẹtani, owa oyi iSamọ ni efafe e kpẹ mu shitọ le eminale, ọkpotso ọghuo ọ rue ukoko ituale ni o lolo ghalẹ, ni o pfie lasele. Ọ gbe oni ukoko a, ọ ku oni ituale shi iJesu ukhomhi.† 4 Ẹgbọ eghuo ni e la aghọ, e ri elemhi ibibi liẹ egbe, “Elọ o zẹ ni a rọ na pfuẹchẹ oni ituale kua shi afuẹ?” 5 A kha ri ọli dẹ ramhi ifata ukpe ali emhi, a kemhi eni ikpaghọ na eni ẹa mhuẹ. E shi ọni ọkpotso unu egbegbọ.

6 Ama iJesu ọ́ọ́ wẹ, “A zẹ ọli obọ. Elọ a yẹsẹ ọli ẹ ngme shi? Egbegbi emini o ti ni o somhi otse ọ riẹlẹ na mhẹ. 7 Ẹghẹghẹ kpa eni ẹa mhuẹ e rọ nu ẹ la ana, ẹghẹghẹ ni o ghọle ẹ kpa a kpaghiẹ wẹ obọ. Ama aa ya mẹ mhẹ ẹghẹghẹ kpa.‡ 8 Emini ọ dobẹ ya riẹlẹ ọ riẹlẹ eghọ. Eri ọ ku ituale ku mhẹ egbe shi ekẹ khẹ ẹghẹghẹ irọtọ oyẹmhẹ. 9 Igẹsikia mhi gue ẹ yẹ ẹ khi, ashashini a da la tse abọ usomhi onete ekẹ agbọ ona nya ne, a ya yele emini ọkpotso ọna ọ riẹlẹ le.”

IJudasi ọ lama khi lọli ya ri iJesu dẹ
(iMat 26.14-16; iLuk 22.3-6)

10 Ẹghẹghẹ aghọ iJudasi Isikarọti, ni ọ khi ọtuọghuo eniyẹ odukhokho ogbava, ọ lẹ deba ighie eyi ekpodalo-ugamhi, ni ọ ya ri iJesu na wẹ dẹ. 11 Onana ni ọ gueyẹ wẹ, o ga ghọle wẹ. E shobọ khi wẹwẹ e ya ri ikpaghọ na li. Ighọ iJudasi ọ li nono ẹghẹghẹ ni ọ ti ni ọ rọ ya mẹ asha ri iJesu na wẹ.

IJesu ọ nu eniyẹ odukhokho eyọli le Eminale iPasova
(iMat 26.17-25; iLuk 22.7-14,21-23; iJọn 13.21-30)

12 Ogbẹlẹ ni ododẹ ni a li oni ukpe ni a la le ibulẹdi ni aa ri ifuma shi nye o ramhi, ni o khi ogbẹlẹ ni a rọ gbe ozele Osumha ọyi oni iPasova-a, eniyẹ odukhokho eyi iJesu e mhila li “Ashi o ghọle ẹ ni anye mu egbe shi ekẹ nẹ, ni u la le eminale iPasova?”

13 Ighọ, ọ ghie eniyẹ odukhokho etuava eyọli, ọ́ọ́ wẹ, “A lo ifuapfẹ, ọmọse ni ọ tsua ubene amẹ, ọ ya lona ẹ odẹ. A deba li je apfẹ. 14 A gueyẹ ọni ọ mhọli apfẹ ni ọ ya lo, khi, ‘Ọsẹsẹ ọọ, anye mhilẹ u ri anye khasẹ elemhi owa ni lọli ali eniyẹ odukhokho eyẹluẹ wẹwẹ e la ya le eminale iPasova?’ 15 Ọ ya rẹ ẹ khasẹ agbala ni emhi nya e gba shi ukhomhi owa atọnga, a muno egbe shi akaghọ na awa.”

16 Eni eniyẹ odukhokho e vu, e lo ifui apfẹ, e ya mẹ eni emhi tee abi iJesu ọ gue ọli yẹ wẹ. Ighọ e mu egbe oni eminale iPasova.

17 Ogbọmhi o mu ekẹ, iJesu ali eni eniyẹ odukhokho ogbava e bhale. 18 Abi e li shitọ gasẹ itebu le eminale, iJesu ọ́ọ́ wẹ, “Egbegbi-ingme mhi gue ẹ yẹ ẹ khi ọtuọghuo elemhi ẹ ọ ya rẹ mhẹ dẹ. Ọni ọ nu mhẹ le emhi memena.”§

19 Udu o yese wẹ-a, ọtuọghuo-ọghuo ọọ mhila li, “She khi ọa khi mhẹmhẹ o khi?”

20 Ọ sọ wẹ ọ, ọ́ọ́ wẹ, “Ọtuọghuo elemhi ẹẹ ogbava ọ ya khi, ọni ọ ga ri ibulẹdi nu mhẹ ẹ sọmhi elemhi utasa memena. 21 Eri Omi Ọgbọ ọ ya ghu-a abi a li kẹkẹ ọli shi ekẹ na

* **14:1** Li zẹ Okiali 12.1-27 † **14:3** Li zẹ iLuk 7.37-38 ‡ **14:7** Li zẹ iDẹut 15.11 § **14:18** Li zẹ Iwolo 41.9

li. Eri-tsẹ khi, o maa khọlọ ọni ọ ya rọli dẹ egbe! O kha ga ti nẹ, ini ọgbọ ọa bie bia li lọ!"

Eminale oyi Ọnọmhuẹ
(iMat 26.26-30; iLuk 22.14-20; 1 iKọri 11.23-25)

22 Abi e li le eminale eghọ, iJesu ọ rue ibulẹdi, ọ kphẹmhi, ọ khi ọli a, ọ rọ na eniyẹ odukhokho eyọli, ọ́ọ́, "A mọ le; Idiegbe oyẹmhẹ na."

23 Ighọ ọ gbo sọ onyọ shi uko, ọ kphẹmhi, ọ rọli na wẹ, wẹwẹ nya e ga te ọ da.

24 IJesu ọ́ọ́ wẹ, "Ọlia eyẹmhẹ na ni e migha shi ishiobọ onogbọ, ni a ku kua na ebubu ẹgbọ.* 25 Mhi gue igẹsikia yẹ ẹ khi mhi aa ke gbo ya rọte onyọ upfonu ona da, sẹ ni obini Eghiele oyi Ẹshinẹgba, ni mhi la da onyọ onogbọ." 26 Abi e rọ to uwolo se, e fiẹ lasele, e je Ute Ẹẹra olivu.

IJesu ọ guele shi ekẹ khi iPita ọ ya kie luẹ
(iMat 26.31-35; iLuk 22.31-34; iJọn 13.36-38)

27 IJesu ọ́ọ́ wẹ, "Ẹẹ nya, a ya na kua, a zẹ mhẹmhẹ-ghuo obọ, irari khi a she kẹkẹ ọli shi Ebe-no-pfuasẹ khi.

" 'Mhi ya ri emhi li
ọrisumhakia,
isumha e ya vẹ kua.'†

28 "Ama ini a guise mhẹ le se, mhi ya ralo khẹ ẹ iGalili."‡

29 IPita ọọ li, "Ini ẹgbọ nya e ririẹ kie ẹ, mhi aa ya kie ẹ."

30 IJesu ọ́ọ́ iPita, "Mhi gueyẹ khi, neni ọkpa ọọ gbiẹghẹ iteva amiọsẹ, u ya kie mhẹ itesẹ." 31 IPita ọ kie gẹma ọ gue gagaga, ọ liẹ, "Ini o ri riẹ khia khi oni mhi la nu ẹ ghu-a lọ, mhi aa ya tigbe kie-ẹ." Enekpọle nya e li ngme ghọ.

IJesu ọ la iGẹtisẹmani sọ iromhi
(iMat 26.36-46; iLuk 22.39-46)

32 E je ashini a lu iGẹtisẹmani, iJesu ọọ eniyẹ odukhokho eyọli, "A shitọ ana ni mhi ya sọ iromhi bhale." 33 Ọ rue iPita ali iJọni ali iJemhisi ma egbe vu. Iyesudu-a ali anasẹmhẹ e bhale na li. 34 Ọ wẹ, "Oya ni o la mhẹ udu memena o gba a. O ga nono ni luẹ gbe mhẹ. A migha akana khẹ mhẹ, a ke tọkpẹ."

35 Ọ ti je odalo dẹnẹ, ọ de ya yẹshi ekẹ, ọọ sọ iromhi ini o ya zẹ riẹlẹ ni oni ẹghẹghẹ ona o dọsẹ luẹ. 36 Ọ́ọ́, "Itamhẹ, Itamhẹ, emhikpa o zẹ ẹ riẹlẹ. Rue mhẹ oni uko osoli ona odalo le. Eri-tsẹ khi, ọa khi abi o ghọle mhẹ, sẹẹ ni abi o li ghọle ẹ."

37 Abi ọ nyenẹ egbe bhale, ọ mẹ khi eni eniyẹ odukhokho e lesẹ-a. Ọọ iPita, "ISamọ, eri u lesẹ-a? Aa dobẹ nu mhẹ tọkpẹ ukuku ẹghẹghẹ tsẹ? 38 Ri ukpẹloe shi ekẹ gboo ke sọ iromhi ini u khi de ini u mhọli imufẹ. Ayẹmhẹ oyẹ o mu egbe ni o rọ riẹlẹ, eri-tsẹ khi, idiegbe oyẹ ọa dobẹ."

39 Ighọ ọ gbo vu ya sọ iromhi enabi ọ kpẹ sọ. 40 Abi ọ rọ nyenẹ egbe bhale, ọ gbo bhale ya ẹ wẹ khi e lesẹ-a, irari khi olesẹ o la wẹ alo, ẹa lẹsẹ abi e ke ya ngme ọli.

41 Abi ọ rọ nyenẹ egbe bhale utonuzesẹ, ọ́ọ́ wẹ, "Olesẹ a kie la, ni a yẹmhẹ-a? Olesẹ oghọ o she bu ẹ! Oni ẹghẹghẹ o she ramhi. A bino khẹ khi, a ri Omi Ọgbọ na ena olamhẹ dẹ. 42 A vule ni awa vu! Ọni ọ rẹmhẹ dẹ ọ́ọ́ bhale ena!"

A mu iJesu
(iMat 26.47-56; iLuk 22.47-53; iJọn 18.3-12)

43 Abi ọ li ngme, iJudasi, ni ọ khi ọtuọghuo elemhi eni eniyẹ odukhokho ogbava ọ bhale. Ẹgbọ ni e tsua itsua okhọli ali itakobi ali ikpokpo, ni ighie eyi ekpodalo-ugamhi, ali esẹsẹ Ishi eyi iMosisi ali egbhali e ghie, e nu ọli bhale.

44 Ọni ọ rọli dẹ ọ she kpẹ gueyẹ eni e nu ọli kia, ọọ wẹ, "Ọni mhi da pfipfi ekphamhi ne, lọli ọ khi ọni a nono. A mu ọli, a khẹ ọli ekhẹ rue

* **14:24** Li zẹ Okiali 24.8; iJere 31.31-34 † **14:27** Li zẹ iZaka 13.7 ‡ **14:28** Li zẹ iMat 28.16

vu.” 45 Abi e rọ lẹsẹ lole, iJudasi ọ lẹ deba iJesu, ǫ́ǫ́, “Ọsẹsẹ.” Ọ pfipfi ọli ekphamhi. 46 Eni emọse e mu iJesu. 47 Ighọ ọtuọghuo eni e migha epfẹ-aghọ ọ ji itakobi oyọli emhi lasele, ọ bẹ oghumha ọyi Ọga ọyi ekpodalo ugamhi esọ-a.

48 IJesu ǫ́ǫ́ wẹ, “Okhọli mhi tsua, ni a rọ lina tsua itsua okhọli ali itakobi ali ikpokpo bhale ya mu mhẹ? 49 Ogbẹlẹ kpa mhi rọ nu ẹ la, mhi la Owa oyi Ẹshinẹgba ẹ sẹsẹ. Aa mu mhẹ. Eri a mẹ emhi ena ni emini a kẹkẹ shi Ebe-no-pfuasẹ o bhale ya tsẹ.”§ 50 Ighọ eniyẹ odukhokho eyọli nya ni e deba li e vẹ kua, o kpe lọlighuo le.

51 Ọzẹo ọghuo ni ọ sọ awulu ona yẹyẹyẹ, ọọ deba iJesu. Abi e rọ tọ obọ sọ li, khi wẹwẹ e ya mu ọli, 52 ọ nyanọ awulu-a mhuẹ wẹ abọ, ọ ri irumheba na vu.

Otu iSaẹdiri e ri iJesu gue ẹzọ
(iMat 26.57-68; iLuk 22.54-55,63-71; iJọn 18.13-14,19-24)

53 E mu iJesu bhale owa oyi Ọga ọyi ekpodalo ugamhi, ighie eyi ekpodalo-ugamhi nya, ali egbhali ali ekẹkebe ali esẹsẹ Ishi eyi iMosisi nya e le gba. 54 IPita ọ tapfia deba li ukhu-khokho, ya ramhi elemhi apfẹ oyi Ọga ọyi ekpodalo ugamhi. Ọ nu eni ẹ khẹ ekhẹ shitọ khasẹ erali.

55 Eni ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali oni igbaa oyi iSaẹdiri nya, e nono emhi ushi ni e ya mu mhọli iJesu obọ, ni e ba mẹ asha gbe ọli-a. Ẹa mẹ emhikhọghuo. 56 Ebubu ẹgbọ e pfi ọtsẹlẹ eyi ẹgbhọli mu ọli, eni ọtsẹlẹ nya, ẹa de shi oghuo.

57 Ikpukhokho, ẹgbọ eghuo e vule pfi ọtsẹlẹ ẹgbhọli ona mu iJesu. Ẹẹ, 58 “Anye suọ khi ọọ liẹ khi, ‘Mhi ya guọghọ Owa oyi Ẹshinẹgba onana ni ẹgbọ e ri abọ ma-a, ẹlẹ-esẹ mhi tọ olese ni ẹgbọ ẹa ri abọ ma.’ ”* 59 Abi e riẹ kie ngme ona, ọtsẹlẹ eyẹwẹ ẹa kie de shi oghuo.

60 Ighọ Ọga ọyi ekpodalo ugamhi ọ vule migha odalo oyẹwẹ nya, ọ mhila iJesu. “Waa bie ya sọ wẹ ọ? Ẹzọ elọ na ni ẹgbọ ena ẹẹ gue shi ẹ egbe?” 61 Ama iJesu ọ tsaghiẹ a, ọa sọ wẹ ọ. Ọga ọyi ekpodalo ugamhi, ọ gbo mhila li, “Yẹyẹ u khi Ọmiepfuese, Omi Ẹshinẹgba ọna Kuẹghiẹ?”

62 IJesu ǫ́ǫ́ li, “Lọli mhi khi. Ẹẹ nya a ya mẹ khi Omi Ọgbọ ọ shitọ obita oyi Ẹshinẹgba ni ọ funẹ, ali khi ọ la otughunu rọte irarogbe ẹ tiemhie.”†

63 Ọga ọyi ekpodalo ugamhi ọ nyanọ itsua shi egbọli uruli abi ọ li yila. Ọǫ́, “Awa ke gbo nono ọtsẹlẹ olese. 64 Ẹẹ nya a she suọ abi ọ pfi unu-a deba Ẹshinẹgba. Sẹ a sọ shi ọ?”

Wẹwẹ nya e pfa ẹzọ mu ọli khi ọni a gbe-a ọ khi.‡ 65 Ẹgbọ eghuo ọ, e tono etẹ ku ọli. E ri emhi gẹnọ ọli alo. E pfi ọli emhi, ẹ ọli, “Mẹ ekẹ guele, gueyẹ anye ọni ọ pfi ẹ emhi?” Eni ẹ khẹ ekhẹ e mu ọli, e lase ọli esọ.

IPita ọ khi lọli ẹa lẹsẹ iJesu
(iMat 26.69-75; iLuk 22.56-62; iJọn 18.15-18,25-27)

66 Abi iPita ọ kie shitọ elemhi apfẹ eghọ, ọmueshi ọghuo ni ọ khi ọni ọọ ga ọyi Ọga ọyi ekpodalo ugamhi ọ bhale. 67 Ọ mẹ iPita abi ọ rọkhasẹ erali, ọ tọli ọkpẹ tsukẹ.

Ọọ li, “Yẹyẹ u li nu iJesu na iNazarẹti i kia.”

68 Ama iPita ọ tia. Ǫ́ǫ́, “Mhi a lẹsẹ emini wa ngme.” Ọ lase aghọ le je odẹ ni a tẹ ẹ lo elemhi apfẹ. [Ighọ ọkpa ọ gbiẹghẹ.]

69 Abi ọni ọmueshi ni ọ ga ọgbọ ọghọ ọ rọ gbo mẹ iPita aghọ, ọ gbo riẹlẹ eni ingmemhi ngme khasẹ eni e migha epfẹ aghọ. Ọọ, “Ọtuọghuo

§ **14:49** Li zẹ iLuk 19.47; 21.37 * **14:58** Li zẹ iJọn 2.19 † **14:62** Li zẹ iDan 7.13 ‡ **14:64** Li zẹ iLẹv 24.16

elemhi wẹ, ọni ọmọse ọna ọ khi.” 70 IPita ọ gbo tia.

Oo li dẹnẹ, eni e migha epfẹ aghọ e kẹ iPita, “Igẹsikia lọ khi ọtuọghuo elemhi wẹ u khi, irari khi ọnge iGalili u khi.”

71 Ighọ ọ li sẹ egbọli isheli, ọ romhi eni isheli. Ọ liẹ, “Mhi aa ga lẹsẹ ọmọse ọna ni a ngme ena.”

72 Utoghuokpe, ọkpa ọ gbiẹghẹ utonuzi-eva. IPita ọ sato emini iJesu ọ gueyẹ ọli khi, “Neni ọkpa ọ ya gbiẹghẹ utonuzi-eva, u ya kie mhẹ itesẹ.” Ighọ ọ gbe akhe eviẹ a.

15

A rue iJesu bhale odalo oyi iPaleti
(iMat 27.1-2,11-14; iLuk 23.1-5; iJọn 18.28-38)

1 Ẹluzogbe fiefie, ighie eyi ekpodalo-ugamhi, ali egbhali ali esẹsẹ Ishi eyi iMosisi ali igbaa eyi iSaẹdiri nya, e ye ugbamhi. E gẹ iJesu rue vu ghi iPaleti.

2 Ọni iPaleti ọ mhila iJesu ogbọ, ọọ li, “Oghie ọyi ẹgbọ iJu u khi?”

IJesu ọ́ọ́, “Eee! Ighọ lọ abi u ngme ọli.”

3 Eni ighie eyi ekpodalo-ugamhi eyi Ẹshinẹgba e ga gue ẹzọ emhi ebubu shi iJesu egbe. 4 Ighọ iPaleti ọ gbo mhila li ogbọ, ọ́ọ́, “Wa ya pfunu, u suọ iwali ẹzọ ni e gue ẹ shi ẹ egbe?”

5 Ama iJesu ọa sọ li ọ. O ri abọ sha iPaleti.

A pfa ẹzọ mu iJesu a ka gbe ọli a
(iMat 27.15-26; iLuk 23.13-25; iJọn 18.39--19.16)

6 Abi áá li ini o lina ramhi ẹghẹghẹ ukpe iPasova, eri iPaleti ọ rue ọgbọ ọghuo owa ighumha lasele na wẹ abi o ghọle wẹ shi. 7 Ẹghẹghẹ aghọ ọmọse ọghuo ni a lu iBarabasi ọ la owa ighumha, ni ọ khi ọghuo ẹgbọ ni a mu. Eri a mu ọli shi ugbeli ni ọ gbe ẹghẹghẹ ni a rọ mẹ onyaghu. 8 Abi eni ẹgbọ e rọ bhale gbii ya mhila iPaleti ọ riẹlẹ emini ọ kie kpẹ riẹlẹ na wẹ, 9 IPaleti ọ mhila wẹ, ọọ, “A nono ni mhi rue oghie iJu abọ a na ẹ?” 10 Ọ ga lẹsẹ gboo khi itobọ ibiselemhi, ighie eyi ekpodalo-ugamhi e rọ mu iJesu ghi luẹ. 11 Ama ighie eyi ekpodalo-ugamhi e sẹsẹ ẹgbọ e gueyẹ iPaleti ọ ri ochoghọ wolọ iBarabasi obọ a na ẹwẹ.

12 IPaleti ọ mhila wẹ, ọ́ọ́, “Elọ mhi kẹ li ọni a lu oghie iJu shọ?”

13 E tsẹsẹ leghe, “A ta li ma ọara apfida.”

14 IPaleti ọ mhila wẹ, ọ́ọ́, “Elọ o zẹ, umha-guẹkia onoghuo ọ riẹlẹ?” Ama eena e tsẹsẹ nẹ, “A ta li ma ọara apfida!”

15 Ni ọ rọ riẹlẹ emini oo ghọle eni ẹgbọ, ọ wolọ iBarabasi abọ-a na wẹ. Ọ́ọ́ e gbe iJesu itẹ, ọ rue ọli na wẹ e ka ta li ma ọara apfida.

Ekhọli-okhuẹ e ri iJesu li egia
(iMat 27.27-31; iJọn 19.2-3)

16 Eni ekhọli-okhuẹ e rue iJesu lo elemhi apfẹ agbala oyi igọvunọ. E lu ekhọli-okhuẹ apfẹwẹ eni e kpọle. 17 E ri awulu ichẹ ni o khi ẹgholi ibulu, sọ li, e ri igba do arula rughu ọli ukhomhi. 18 E liẹ ọli, “A da abọ na oghie ọyi ẹgbọ iJu!” 19 E pfino ọli ukpokpo ukhomhi iti ingmi-ingmẹ, e tono etẹ ku ọli. E de ya wugha li odalo, e nyẹsẹ ukhomhi na li. 20 Abi e rọ lighọ ri iJesu li egia se nya, e gueghie ọli oni awulu ichẹ ni o khi ẹgholi ibulu oghọ, e nyenẹ egbe ri itsua eyọli sọ li. Ighọ e rue ọli vu ya tama ọara apfida.

A ta iJesu ma apfida
(iMat 27.32-44; iLuk 23.26-43; iJọn 19.17-27)

21 Abi e rọ lẹ, e ya ẹ ọmọse ọghuo ni a lu iSamọ ni ọ rọte odẹ oyọli dọsẹ, ni ọ rọte asha jele. Ighọ eni ekhọli-okhuẹ e ri itoto mu ọli ọ tsua ọara apfida oyi iJesu. ISamọ ọngi iZirẹni ọ khi, ọ gbo khi ita Alẹzada ali iRufọsi.* 22 E rue iJesu bhale

* **15:21** Li zẹ iRom 16.13

ashini a lu iGọgọta. [Ugua ukhomhi olimhi a ri iGọgọta ngme] 23 A ri onyọ ni a ku ikhumhi na lui Imari shi na li ọ rọ da, ama ọa lama da li. 24 E ta li ma ọara apfida. E kemhi itsua ni ọ sọ mhọli egbe abọ. E ti ebe rọ kemhi eni ide eyọli, ni e lẹsẹ oni o ya tẹ ọgbọgbọ.†

25 Ẹghẹghẹ agogo itili ẹluzogbe a rọ ta li ma ọara apfida. 26 Emini e kẹkẹ rọ kphase oni ọara apfida kpeda na li khi. Oghie Ọyi Ẹgbọ iJu. 27 E li gbo ta ighiatọ etuava ma ọara apfida mama li, ọtuọghuo ọ la li obọ-ita, ọnọkpọle ọ la li obọgobọ. 28 Ona o ri emini a kẹkẹ shi Ebe-nopfuasẹ bhale ya tsẹ, ni ǫ́ǫ́, “A leli ọli ma ighiatọ.”‡ 29 Ẹgbọ eni e te epfẹ aghọ dọsẹ, e pfi itsue manya iJesu, ee nighise ukhomhi, e liẹ, “Ebanẹkẹ! Yẹyẹ ni u ya guọghọ Owa oyi Ẹshinẹgba-a, u gbo rieḷẹ ọ tọ ogbẹḷẹ esẹ.§ 30 Rọ te ọara apfida tiemhie shọ ya mie egbe ẹ pfuese.”

31 Ighọ ighie eyi ekpodalo-ugamhi, ali esẹsẹ Ishi eyi iMosisi e li ri iJesu li egia, e liẹ egbe wẹ. “Ọ mie ẹgbọẹse pfuese, ama ọa dobẹ mie egbọli pfuese. 32 A zẹ ni ọni Ọmiepfuese ọna, ikhi oghie iZirẹni, ni ọ rọte ọara apfida tiemhie ni awa mẹ, ni awa mie ọli suọ.” Eni a li ta ma ọara apfida mama li, e ga li nu wẹ tsue ọli.

Eghuli oyi iJesu
(iMat 27.45-56; iLuk 23.44-49; iJọn 19.28-30)

33 Agogo igbẹva ọguota, obili o bi oni ekẹ a nya. Elemhi iwakati esẹ oni obili o la ogbe ramhi. 34 Agogo esẹ o ramhi, iJesu ọ tsẹsẹ leghe, ọ ri unu ẹoli oyẹwẹ liẹ, “Eloi, Eloi, Lama Sabachi tani?” Emini a ri ona ngme khi, “Ẹshinẹgba ọyẹmhẹ, Ẹshinẹgba ọyẹmhẹ, elọ o zẹ ni u rọ tsua mhẹ pfia.”*

35 Abi ẹgbọ eghuo ni e migha epfẹ aghọ e rọ suọ khi ọ ngme na, e kẹ, “Ri esọ shi ekẹ khi ọ lui Elaja.”

36 Ọmọse ọghuo elemhi eni ẹgbọ ọ na ya rue isoso sọ li onyọ ni okhẹ a, ọ gẹ ọli shi ukpokpo rọli kpẹ iJesu unu ọ rọ da. Ọni ọmọse ọ kẹ. “A zẹ ọli obọ, ni awa mẹ ini Elaja ọ ya bhale ya rue ọli ukhomhi ọara apfida tiemhie.”†

37 IJesu ọ tsẹsẹ leghe, ọ ghua.

38 Ukpokpomhi ode ugbakpi ni a rọ pfa odẹ-a shi elemhi Owa Oyi Ẹshinẹgba, o rọte idane kiẹsẹ-a asha eva ya to ekẹ.‡ 39 Abi ọkhọli-okhuẹ ọniẹmhi ni ọ migha odalo oni ọara apfida ọ rọ suọ abi iJesu ǫ́ tsẹsẹ leghe, ni ọ rọ mẹ abi ọ li ghua, ǫ́ǫ́, “Egbegbọ lọ khi, Omi Ẹshinẹgba ọmọse ọna ọ khi.”

40 Ikpotso eghuo e ta pfia bino, iMeli ọnge iMagidaleni, ali iMeli inyi iJemhisi ọni ọ kpọkẹ, ni ọ gbo khi inyi iJosisi ali iSalomẹ. 41 Ikpotso ena e mema deba iJesu ni e ri ukpẹloe khu ọli obini iGalili. Ikpotso elese ni e deba iJesu bhale iJerusalẹmu e li ga migha aghọ.§

Irọtọ oyi iJesu
(iMat 27.57-61; iLuk 23.50-56; iJọn 19.38-42)

42 Ogbọmhi o she mu ekẹ ẹlẹghọ ni o khi ẹlẹ ni a rọ mu egbe khẹ ẹlẹ iyẹmhẹa ọyi ẹgbọ iJu. 43 IJoseḟu ọnge Arimatia, ni ọ khi ọghuo eni ẹ mhẹsẹ, ni ọ khi ọgbọ ni ọ li mu ẹloe. Eri ọ bie kpẹ ri ẹloe shi ekẹ khẹ Eghiele oyi Ẹshinẹgba. Ọ gbe udu lẹ ya gueyẹ iPaleti o rue olimhi oyi iJesu na luẹ ya tọ. 44 O ga sha iPaleti abọ khi iJesu ọ she gbhẹ ghọ kẹlẹ ghua. Ọ lui ọni ọkhọli-okhuẹ ọniẹmhi ọghọ mhila ini iJesu ọ she gbhẹ ghua. 45 Abi iPaleti ọ rọ rọte unu oyi ọni ọkhọli-okhuẹ ọniẹmhi ọghọ suọ khi ighọ o khi egbegbọ, ọ tsua olimhi ọyi iJesu na iJoseḟu. 46 Ighọ

† **15:24** Li zẹ Iwolo 22.18 ‡ **15:28** Li zẹ Aza 53.12 § **15:29** Li zẹ Iwolo 22.7; 109.25; iMak 14.58; iJọn 2.19 * **15:34** Li zẹ Iwolo 22.1 † **15:36** Li zẹ Iwolo 69.21 ‡ **15:38** Li zẹ Okiali 26.31-33 § **15:41** Li zẹ iLuk 8.2-3

iJosẹfu ọ dẹ ide, ọ rue ọni olimhi tiemhile ọara, ọ khuli ọli, ọ ri ọli tọ uji ni a tọ shi echẹ. Ọ gheghele ẹchẹ onieṃhi guese oni uji. 47 IMeli ọnge iMagidaleni, ali iMeli inyọ iJosisi e mẹ ashini a ri ọli tọ.

16

Irọte eghuli guale oyi iJesu
(iMat 28.1-8; iLuk 24.1-12; iJọn 20.1-10)

1 Abi ẹlẹ iyẹmhẹa o rọ dọsẹ se, iMeli ọnge iMagidaleni, ali iSalomẹ, ali iMeli inyi iJemhisi, e dẹ afu ituale ni ẹẹ pfie mhuẹ obọ ni wẹwẹ e ya khakha li shi idiegbe olimhi oyi iJesu. 2 Ogbiẹ-fiefie ni o khi uka, khi ovọ o lẹsẹ ngale, e je atalimhi ni a rọli tọ. 3 Ighọ e mhila egbe wẹ́, “Ọghuo ọ ya gheghele ẹchẹ unu oni atalimhi-a na awa?”

4 Ama abi e ke rọ yasẹ alo ekẹ bino, e mẹ khi a she gheghele oni ẹchẹ ni o ghọ gbẹdi unu oni atalimhi-a a. 5 Abi e rọ lo oni uji, e mẹ ọzẹo ni ọ sọ itsua epfopfo na dogo, khi ọ shitọ epfẹ obita. O sha wẹ abọ.

6 Ọọ́ wẹ, “Abọ e khi sha ẹ.” “IJesu ọnge iNazarẹti ọni a ta ma ọara apfida a nono? Ọ she te eghuli guale. Ọa la akana. Ghe ashini a rọli tọ. 7 Ama a ke vu, a ka gueyẹ eniyẹ odukhokho eyọli ali iPita khi, ‘Ọ she ralo iGalili ẹ khẹ ẹ. A ya bhale ya ẹ ọli shi aghọ abi ọ kie kpẹ gueyẹ ẹ.’ ”*

8 Eni ikpotso e lasele, e na ya je apfẹ. Abọ e sha wẹ, ulishi oo mu wẹ, ẹa nu ọgbọkhọghuo ngme irari khi ulishi ó mu wẹ.

[Ebe eni ododẹ eghuo eni a rọte kẹkẹ oni Usomhi Onete ona, ẹa mhọli ọdada 9-20 oyi ukhomhi 16 ona.]

IJesu ọ ri egbọli khasẹ iMeli ọngi iMagidaleni
(iMat 28.9-10; iJọn 20.11-18)

9 Abi iJesu ọ rọ rọte eghuli guale ẹlẹ uka se, ọ ri egbe ọli kpẹ khasẹ iMeli ọnge iMagidaleni, ọni iJesu ọ khu ayẹmhẹ ebe ishilua rọte egbe ya fiẹ. 10 Ọ vu ya gueyẹ apfẹ iJesu ni ee viẹ. 11 Abi e rọ suọ khi iJesu ọ she guale khi ọ la agbọ ali khi iMeli ọngi IMagidaleni ọ mẹ ọli, ẹa mie shi ọli ọ.

IJesu ọ ri egbọli khasẹ eniyẹ odukhokho aava
(iLuk 24.13-35)

12 Abi a rọ mẹ ona se, iJesu ọ rọte odẹ ọdọda ri egbọli khasẹ ẹwẹ aava abi e li lo elemhi oni ẹoli. 13 E nyenẹ egbe jele, e gbo gueyẹ eniyẹ odukhokho ni e kpọle, ama, ẹa gbo li mie shi wẹ ọ.

IJesu ọ ri egbọli khasẹ eni eniyẹ odukhokho ogbaghuo
(iMat 28.16-20; iLuk 24.36-49; iJọn 20.19-23; Ika 1.6-8)

14 Ikpukhokho, iJesu ọ ri egbọli khasẹ eni eniyẹ odukhokho ogbaghuo abi e rọ le eminale. Ọ dese wẹ shi umha-mhọli irudunga oyẹwẹ, ali umha-nono ni e mie shi emini eni e mẹ luẹ e ngme abi ọ rọ guale se.

15 Ọọ wẹ, “A lo elemhi ekẹ agbọ nya, a ke gue usomhi onete oyẹmhẹ yẹ ọgbọkpa.† 16 Ọnini ọ da mie ẹ suọ, ni a da batazi ne, ọ ya mhọli imiepfuese, ama ọni ọa da miesuọ, a she pfa ẹzọ mu ọli. 17 Ọlẹlẹ ona o ya ke deba eni e miesuọ, e ya ri eva oyẹmhẹ khu ayẹmhẹ ebe kua, e ya ngme ẹmuẹ onogbọ unu. 18 E ya ri abọ eyẹwẹ mu enyẹ ekẹ, ini e riẹ rue ikhumhi ni ọọ gbe ọgbọ da, ọa ya li wẹ abikhọghuo. E kha ri abọ nga eni ẹ ghua egbe, e ya toto.”

A rue iJesu nga obini iloghie
(iLuk 24.50-53; Ika 1.9-11)

19 Abi iJesu Ọnọmhuẹ ọ rọ nu wẹ ngme se, a rue ọli nga idane iloghie. Ọ shitọ ukiẹkiẹ obita oyi Ẹshinẹgba.‡ 20 Ighọ eniyẹ odukhokho eyi iJesu

* **16:7** Li zẹ iMat 26.32; iMak 14.28 † **16:15** Li zẹ Ika 1.8 ‡ **16:19** Li zẹ Ika 1.9-11

e li fiẹ ya tse abọ oni usomhi onete
gasẹ asha kpa. Ighọ Ọnọmhuẹ ọ rẹ
wẹ gbe ikanya, ọ ri ikanya ọnyaloa
ni e gbe ri ungmemhi oyọli tsẹ.

Usomhi Onete oyi iJesu iKirisiti ni ILuku Ọ kẹkẹ

Irọkhasẹ

1 Ebubu ẹgbọ e she rọshẹka kẹkẹ emini e bhale ya tsẹ nya ẹghẹghẹ oyi anye. 2 Ẹzẹzẹ abi ẹgbọ eni ẹ gue ungmemhi oyi Ẹshinẹgba le, ni e rọte igbaekẹle ri ẹloe mẹ wẹ abi e li de, ighọ e li gue wẹ yẹ anye, ni anye rọ ighọ kẹkẹ wẹ. 3 Aborọkhia khi eni ingme ena, khi rọte igbaekẹle mhi te tọwẹ ọkpẹ, lọli o rọ ti mhẹ ẹloe, ni mhi kuegbe-a kẹkẹ abi e li de ghi ẹ, yẹyẹ iTiofilọsi ni a ri ekpẹ ẹ na, 4 Ishegho ni u rọ ya lẹsẹ egbegbi ingme ni e la emini a sẹsẹ ẹ.

A guele shi ekẹ khi, a ya bia iJọni

5 Ọkpodalo-ugamhi ọyi Ẹshinẹgba ọghuo ni a lu iZakaraya ọ ya la ọ ẹghẹghẹ oyi oghie ni a lu Erọdu ni ọ mhuẹ ekẹ iJudia. Ọni iZakaraya ọ khi ọtuọghuo igbhogbho ekpodalo-ugamhi eyi Ẹshinẹgba ni Abija ọ li la. A lu ughuẹ ọli Enizabẹti ni ọ khi omiomi Erọni.* 6 Ọni ọmọse ọna ali ughuẹ ọli, e khi ẹgbọ ni e pfuasẹ shi odalo oyi Ẹshinẹgba, ni e ri ishi eyi Ẹshinẹgba á gbe akanya. 7 Ẹa bia ọmọ itobọ khi Enizabẹti aga ọ khi. Wẹwẹ ava-ava e she womhẹ.

8 Ẹlẹghuo, khi ugamhi o tẹ iku ẹgbọ ekpodalo-ugamhi eyi Ẹshinẹgba ni iZakaraya ọ la, 9 obọ o mu iZakaraya khi lọli ọ ya lo Owa oyi Ẹshinẹgba ya tosẹ ituale afu ẹẹra ukhomhi atẹtẹ. Ighọ eni igbhogbho ekpodalo-ugamhi eyi Ẹshinẹgba e kie kpẹ ẹ li. 10 Abi ẹghẹghẹ ni a rọ ọ tosẹ eni ituale o rọ ramhi, eni ẹgbọ ni e bhale shi oni ugamhi, e legba atukpapfẹ, e sọ iromhi.

11 Ighọ agẹni ọyi Ẹshinẹgba ọ bhale ya migha ukiẹkiẹ obọ ita oni adido ni a la tosẹ ituale. 12 Abi iZakaraya ọ rọ mẹ ọni agẹni, ọ yila, ulishi oo mu ọli. 13 Ama ọni agẹni ọọ li, “Khi zẹ ni ulishi o muẹ, Ẹshinẹgba ọ she suọ iromhi ni u sọ. Ughuẹ Enizabẹti, o ya bia ọmọ nẹ. IJọni khi eva ni u ya lu ọli. 14 Ọni ọmọ, ọ ya ri oghẹlẹ ali iregbemu ghi ẹ. Ebubu ẹgbọ e ya ghẹlẹ shi ubiamhi oyọli. 15 Irari khi ọ ya fu shi odalo oyi Ẹshinẹgba. Ọ khi tigbe da onyọ ni o toto ghue. Rọte ẹlẹ ni a te ya bia li, ọ te ya mhuẹ Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ. 16 Ẹgbọ iZirẹni ebubu ọ ya mu pfi bhale deba Ẹshinẹgba Ọnọmhuẹ ọyẹwẹ.† 17 Ọnọmhuẹ ọ ya ghie ọli ralo, ọ mhuẹ ekpabọ ali ayẹmhẹ enabi eyi Elaja. Ọ ya mu udu oyi eni e khi ita pfi ni e ke nono ingme oyi imi wẹ. Ẹgbọ eni ẹa kpẹ ẹ suọ esọ na Ẹshinẹgba, ẹẹ suọ esọ na Ẹshinẹgba abi egbegbi ẹgbọ ẹẹ li. Ọ gbo mu ẹgbọ egbe shi ekẹ khẹ Ẹshinẹgba.”‡

18 IZakaraya ọ rọ mhila ọni agẹni, “Sẹẹ o li ya khuese mhẹ khi igẹsikia u ngme? Irari khi mhẹmhẹ ali ughuẹmhẹ anye she womhẹ.”

19 Ọni agẹni ọọ li, eva oyẹmhẹ khi iGebulẹni. Mhẹmhẹ mhia migha odalo oyi Ẹshinẹgba. Lọli ọ ghie mhẹ mhi ka nu ẹ ngme, mhi gue oni usomhi onete ona yẹ.§ 20 Ama ungmenu u kẹ ya melea ramhi ẹghẹghẹ ni oni ungmemhi ona o rọ bhale ya tsẹ, itobọ khi u waa mie emini mhi gueyẹ suọ ni ó bhale ya tsẹ shi ẹghẹghẹ oyọli.

21 Ẹghẹghẹ ni a ngme ena, ẹgbọ e kie migha olase khẹ iZakaraya. Abọ e sha wẹ, irari khi ọ she ke tẹsẹ oni elemhi Owa oyi Ẹshinẹgba dọsẹ. 22 Abi ọ ke rọ lasele ọa ke ngme unu. Eni ẹgbọ e te ododẹ lẹsẹ khi imekẹ ọ mẹ oni elemhi Owa oyi Ẹshinẹgba irari khi obọ ọ ke rọ nu wẹ ngme.

---

* **1:5** Li zẹ 1 Okhẹ 24.10 † **1:16** Li zẹ iNọba 6.3 ‡ **1:17** Li zẹ iMala 4.5 § **1:19** Li zẹ iDan 8.16; 9.21; iMat 18.10

23 Abi ogbẹlẹ ni iZakaraya ọ rọ
ya ga oni ugamhi e rọ gba, ọ je
apfẹ. 24 Ighọ, ughuọli Enizabẹti ọọ
mẹ. Ọ la ufui owa iki ishe, ọa ke
lasele ni ẹgbọ e mẹ. 25 Ọni ọkpotso
ọọ, “Ẹshinẹgba ọ she rielẹ onana
na mhẹ. Ọ mhuẹ isomhelemhi na
mhẹ, Ọ rue mhẹ omama egbe le
ukpẹloe oyi ẹgbọ.”

Agẹni ọ guele abi a lie bia iJesu

26 Uki onuzi-esesa o gba ni Enizabẹti ọ te e mẹ, Ẹshinẹgba ọ ghie
agẹni ni a lu iGebulẹni bhale ẹoli
iNazarẹti ni o la ekẹ iGalili. 27 Ọni
agẹni ọ bhale deba ọmueshi ni ọa
lẹsẹ ọmọse ne ni a lu iMeli ni ọmọse
ni a lu iJosẹfu ọọ gue. Unuẹkpẹ oyi
iDefidi iJosẹfu ọ khi.* 28 Ọni agẹni
ọ bhale deba iMeli. Ọ tsẹ ọli, ọọ
li, “Moo mueshi! Ẹshinẹgba ọ she
khivọsẹ nẹ! Ẹshinẹgba ọ nuẹ la!”

29 Oni otsẹ ona o ri abọ sha iMeli
irari khi ọa lẹsẹ emini otsẹ onana o
ngme. Egbe ẹa ke sheshe ọli. 30 Ama
ọni agẹni ọọ li, “Khi ke zẹ ni ulishi o
muẹ, irari khi Ẹshinẹgba ọ she mhọli
isomhelemhi nẹ.” 31 U ya ke mẹ,
u bia ọmọ ọmọse, iJesu wa lu eva
oyọli.† 32 Ọgbọ ọnieẹmhi ọ ya khi,
Omi Ẹshinẹgba nọ Yagha nẹ Nya a
ya ke lu ọli. Ẹshinẹgba ọ ya rue
ukpẹkhomhi eghiele oyi itali iDefidi
na li. 33 Ọ ya mhuẹ omhẹsẹ shi
ọmhuẹ-apfẹ oyi iGiekọpu agbọagbọ.
Eghiele oyọli ọa ya mhuẹ ukpẹsẹ.‡

34 IMeli ọ mhila ọni agẹni, ọọ, “Sẹ
ingme ni u ngme ena e li bhale
ya tsẹ? Irari khi mhi aa lẹsẹ
ọmọse ghue.” 35 Ọni agẹni ọọ li,
“Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ ọ ya bhale debẹ,
ẹghẹghẹ aghọ ekpabọ eyi Ẹshinẹgba
nọ Yagha nẹ Nya e ya tsua rughuẹ,
ọmọ ni u ya bia, ọni ọ pfuasẹ Omi
Ẹshinẹgba a ya ke lu ọli. 36 Enizabẹti
inyọghuoẹ ni a kpẹ ẹ lu aga, ọ she lie
mẹ umẹmhi, iki esesa o la memena,
abi ọ tseku khia khi ọ she womhẹ
eghọ, ọ ya bia ọmọ. 37 Irari khi
aa mẹ emini Ẹshinẹgba ọa dobẹ ẹ
rielẹ.”§

38 IMeli ọọ li, “Ẹshinẹgba ọ mhuẹ
mhẹ. O ka a tsẹ na mhẹ abi u li
ngme ọli.” Ighọ ọni agẹni ọ li vu.

IMeli ọ ya fẹli Enizabẹti

39 Ẹghẹghẹ ana iMeli ọ nyanya
muno egbe, ọ je ẹoli ni e la epfepfẹ
ute ena ekẹ iJudia. 40 Ọ ramhi
apfẹ oyi iZakaraya, ọ tsẹ Enizabẹti.
41 Abi Enizabẹti ọ rọ suọ otsẹ oyi
iMeli, ọmọ ni ọ la li elemhi ọ
mu egbe nyenẹ. Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ
o bhale deba li. 42 Enizabẹti ọ
khueghie unu a leghe, ọọ li, “Ọni
a khivọsẹ na u khi elemhi ikpotso.
Ọni a khivọsẹ na ọmọ ni u ya bia
ọ khi. 43 Ọghuo mhi khi, ni inyọ
Ọnọmhuẹ ọyẹmhẹ ọ kọ ya fẹli? 44 Abi
mhi rọ lẹsẹ suọ otsẹ oyẹ, ọmọ ni ọ
la mhẹ elemhi ọ ri oghẹlẹ mu egbe
nyenẹ. 45 Ikhivọsẹ o khi na ọgbọ
ni ọ mie ungmemhi ni Ẹshinẹgba ọ
ngme khi ọ ya rọli tsẹ.”

Uwolo ikuẹghiẹ ni iMeli ọ to

46 IMeli ọọ,
“Mhi ri ayẹmhẹ oyẹmhẹ
kuẹghiẹ Ẹshinẹgba.
47 Mhi rọte elemhi ayẹmhẹ oyẹmhẹ
kuẹghiẹ Ẹshinẹgba Ọmiepfuese
ọyẹmhẹ.
48 Irari khi ọ yele mhẹ
ni mhia mu ẹloe le.
Rọte ana vu,
ẹgbọ kpa, e ya ke e lu mhẹ,
Ọni a khi vọsẹ na.*
49 Ipfuasẹ o khi
eva oyi Ẹshinẹgba nọ funẹ,
Irari khi ọ rielẹ
eminiẹmhi na mhẹ.
50 Ọ mhuẹ isomhelemhi
na ẹgbọ nya ni ẹ na ulishi oyọli
rọte agbhotu ya je agbhotu.
51 Ọ ri abọ eyọli
gbe ikanya ọnyaloa,
ọ vẹsẹ ẹgbọ ni e mhuẹ itiegbenga

* **1:27** Li zẹ iMat 1.18 † **1:31** Li zẹ iMat 1.21 ‡ **1:33** Li zẹ 2 iSam 7.12,13,16; Aza 9.7 § **1:37** Li zẹ Igbae 18.14 * **1:48** Li zẹ 1 iSam 1.11 † **1:52** Li zẹ iJobu 5.11; 12.19

elemhi isamhi udu eyẹwẹ kua.
52 Ọ ti ighie tiemhile ekẹ,†
ama ọ yasẹ ẹgbọ ni
e ti egbewẹ tiemhie nga idane.
53 Ọ ri eminete na ẹgbọ ni
okiamhi ọ́ọ́ gbe le.
Ama eni e pfue,
ọ ku wẹ ẹpfue abọ-a.
54 Ọ she ri ishiobọ ni ọ shi
na itawa tsẹ.
Ọ bhale ya kpaghiẹ ẹgbọ iZirẹni
eni ẹẹ ga li obọ.
55 Abi ọ li shi ishobọ
na agbọagbọ na Aburaamu
ali imimi ọli,‡
ni ọ gbo li nu
ititawa ngme ọli agbọagbọ.”§
56 IMeli ọ nu Enizabẹti la iki esẹ
neni ọ je apfẹ.

Abi a li bia iJọni Ọni ọọ batazi ẹgbọ

57 Ẹghẹghẹ o ramhi ni Enizabẹti
ọ rọ ya bia, ọ ya bia ọmọ ọmọse.
58 Idogbapfẹ ali ẹgbọ eyọli e suọ abi
Ẹshinẹgba ọọ somhi elemhi ọli. E nu
ọli ghẹlẹ. 59 Ogbẹlẹ-elele o ramhi ni
a rọ ya shẹlẹ ọni ọmọ a, ee nono ni e
lu ọli iZakaraya ni o khi eva oyi ita
li.* 60 Inyọli ọọ wẹ, “Iiye! Eva oyọli
khi iJọni.”
61 Eni ẹgbọ ẹ ọli, “Ọgbọkhọghuo
ọa la unuẹkpẹ oyẹ ni ọ kpẹ le eva
onana ghue.”
62 Ighọ e ri abọ nu ita ọni ọmọ
ngme rọ mhila li abi a ya ke lu
ọni ọmọ. 63 Ọọ wẹ, e rue emini a
kẹkẹ emhi ẹ shi ali ugba na luẹ. Ọ
kẹkẹ khi, “Eva oyọli khi iJọni.” O
ri abọ sha wẹ nya. 64 Utoghuokpe,
unu oyọli o khueghie-a, ọọ ngme,
ọọ kuẹghiẹ Ẹshinẹgba. 65 Ulishi oo
mu idogbapfẹ eghọ nya. Oni ung-
memhi ẹgbọ nya e ke ngme asha
kpa ekẹ iJudia. 66 O ri abọ sha
ọgbọkpa ni ọ suọ oni ungmemhi. Ee
mhila, “Ọmọ nabi sẹ ọna ọ ya khi?”
Irari khi obọ oyi Ẹshinẹgba o nu ọli
la.

Uwolo ikuẹghiẹ ni iZakaraya ọ to

67 Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ ọ tiemhile
shi iZakaraya ita ọni ọmọ ọ. Ọọ
ngme ungmemhi aguele, ọọ liẹ,
68 “Ikuẹghiẹ o khi na
Ẹshinẹgba Ọnọmhuẹ ọyi iZirẹni,
itobọ khi ọ she
bhale ya pfa
ẹgbọ iZirẹni eyọli shi ekẹ.
69 Ọ rọte unuẹkpẹ
oyi iDefidi, ọmọ ọyọli,
mu adenọmọ Ọmiepfuese
vule na anye.
70 Abi ọ li rọte
unu emekẹguele
ni e pfuasẹ eyọli
ena ẹlẹlẹ shobọ,
71 khi lọli ya tsumhi awa
obọ oyi ebe awa
ali eni ẹ biselemhi awa.
72 Ali khi lọli ya somhelemhi itita
awa,
ni sato ishobọ oyọli ni ọ shi na
wẹ,
73 ikhi isheli ni ọ romhi
shi emini ọ gueyẹ ita awa Abu-
raamu,
74 khi lọli ya rue awa
obọ oyi ebe awa le,
ini awa khi ri
ulishi ga luẹ
75 elemhi ipfuasẹ ali ingeli enete,
agbọagbọ kpa.
76 Yẹyẹ omimhẹ,
a ya luẹ ọmekẹguele ọyi
Ẹshinẹgba nọ Yagha nẹ Nya;†
irari khi u ya ralo
ya bẹ odẹ-a khẹ Ọnọmhuẹ.
77 Ni u rọ gueyẹ ẹgbọ eyọli khi
rọte igbe-olamhẹ-kua na wẹ,
e te ya mhọli imiepfuese.
78 Irari khi Ẹshinẹgba ọyawa
ọọ mhọli ilẹlemhi,
ọ ya zẹ ni ovọ
imiepfuese oyọli
o te idane ngale shi awa ọ.
79 Ali ni o rọte idane gẹ

‡ **1:55** Li zẹ Igbae 17.7 § **1:55** Li zẹ 1 iSam 2.1-10 * **1:59** Li zẹ iLẹv 12.3 † **1:76** Li zẹ iMala 3.1 ‡ **1:79** Li zẹ Aza 9.2

nga eni e la alo ebili egbe
ali eni e la okhẹna eghuli.‡
Ni ọ ri awa te odẹ opfọmhẹ.”
80 Ighọ ọni ọmọ ọ lii fu, ọ lẹsẹ
ingme. Ọ la ifui ọdagbe ifufu
ramhi ẹghẹghẹ ni ọ rọ lasele tse abọ
ungmemhi oyi Ẹshinẹgba yẹ ẹgbọ
iZirẹni.

2

Ubiamhi oyi iJesu
(iMat 1.18-25)

1 Ẹghẹghẹ aghọ, Oghie Ọgọsitọsi
iSiza ọ shi ushi a ka leli ẹgbọ ni e
la ishishi ni igọmẹti iRomu e mhẹsẹ
shi nya. 2 Ona o ya khi ileli ẹgbọ
oni ododẹ ni a kpẹ mẹ ẹghẹghẹ ni
iKuirinusi ọ rọ khi igọvunọ shi ekẹ
iSiria. 3 Ọgbọgbọ ọ je apfẹ oyọli ya
kẹkẹ eva shi ekẹ.
4 IJosẹfu ọ te ẹoli iNazarẹti ona
ekẹ iGalili li je iBẹtilẹẹmu ona ekẹ
iJudia apfẹ oyi itali ni a bia oghie
ni a lu iDefidi shi, ọni iJosẹfu ọ khi
unuẹkpẹ oyi iDefidi. 5 Ọ rue iMeli
ni ọọ gue ughuẹ mhuẹ obọ je oobọ
li ya kẹkẹ eva shi ekẹ. Ọni iMeli
ọ she mẹ. 6 Abi e rọ la oobọ, oku
oo to iMeli. 7 Ọ bia ọmọ ọmọse
ni ọ khi ọmọdiọli. Ọ ri ide gẹnọ
li yẹshi ukpẹko ni a ri eminale ẹ
shi na elamhakọ le. Ogba ni a sọ
elamhakọ shi ọ bia li shi, itobọ khi
ẹa mẹ asha kushi ashini ẹgbọ e ku a
shi.

Igẹni e gueyẹ erisumha-kia khi a bia iJesu

8 Eni e ri elamhakọ ẹ kia eghuo,
e la oni ukiẹkiẹ oni ẹoli ri ẹloe e
khu elamhakọ eyẹwẹ ẹliyọsẹ. 9 Ighọ
agẹni ọyi Ẹshinẹgba ọ bhale deba
wẹ aghọ, ufumhi oyi Ẹshinẹgba o gẹ
nyanyanya gasẹ wẹ, ulishi o mu wẹ
egbegbọ. 10 Ọni agẹni ọọ wẹ, “A
khi zẹ ni ulishi o mu ẹ, irari khi
usomhi onete ni o ri oghẹlẹ oniẹmhi
ya ghi ọgbọkpa mhi rọ bhale ghi
ẹ. 11 Irari khi ogbe ni amo ena,
a she bia ọmiepfuese shi ẹoli oyi
iDefidi na ẹ. IKirisiti Ọnọmhuẹ
lọ. 12 Emini o ya rọkhasẹ ẹ khi,
a ya mẹ khi a ri ide gẹnọ ọmọfẹ
shi ukpẹko ni a ri eminale ẹ shi
na elamhakọ le.” 13 Udemhija,
igẹni ebubu e lasele, e bhale ya ku
ma ọni agẹni, ee to uwolo kuẹghiẹ
Ẹshinẹgba. E liẹ, 14 “Ufumhi o khi oyi
Ẹshinẹgba ni ọ la obini o yagha nẹ.
Opfọmhẹ o la ekẹ agbọ na ni ọ mhuẹ
isomhelemhi na.” 15 Abi eni igẹni
e rọ pfi eni e ri isumha ẹ kia shi
aghọ nga idane se, e gueyẹ egbewẹ,
“Awa je ekẹ iBẹtilẹẹmu ya ri ẹloe
mẹ onana ni Ẹshinẹgba ọ bhale ya
gueyẹ awa.”
16 Ighọ e nyanya rọte aghọ vu
ya je oobọ. E bhale ya ẹ iJosẹfu
ali iMeli ali ọni ọmọ khi a rọli
yẹshi ukpẹko ni a ri eminale ẹ shi
na elamhakọ le. 17 Abi eni e ri
elamhakọ ẹ kia e rọ mẹ ọli se, ee
gueyẹ ẹgbọ kpa emini ọni agẹni
ọ gueyẹ wẹ idiegbe oyi ọni ọmọ.
18 Ẹgbọ nya ni e suọ emini eni e ri
elamhakọ ẹ kia eghọ e ngme, o ri
abọ sha wẹ. 19 Ama iMeli ọ ri ingme
enana nya shi udu, ọ sa ọ, ọ tọ ẹloe
ekẹ. 20 Eni e ri elamhakọ ẹ kia ee je
apfẹ, e to uwolo kuẹghiẹ Ẹshinẹgba
irari ungmemhi ni e suọ ni e gbo ri
ẹloe mẹ, abi a li gue ọli yẹwẹ te, ighọ
e li ri ẹloe mẹ ọli.

A lu IJesu eva

21 Ẹlẹ eleli o ramhi ni a rọ ya shẹlẹ
ọli a, a lu ọli eva iJesu, ni o khi eva
ni agẹni ọyi Ẹshinẹgba ọ lu ọli neni a
mẹ umẹmhi oyọli.*

A ri IJesu lo Owa ugamhi

22 Abi ẹghẹghẹ irọpfuasẹ oyi
iJosẹfu ali iMeli o rọ ramhi abi Ushi
oyi iMosisi o ngme, iJosẹfu ali iMeli
e rue ọni ọmọ bhale iJerusalẹmu
deba Ẹshinẹgba. 23 Abi o li la ushi
oyi Ẹshinẹgba khi, “Ọmọ ododẹ ni
ọ khueghie ọkpotso elemhi a, ọ
khada khi ọmọse ne, a ri ọni ọmọ ke
nga Ẹshinẹgba obọ.† 24 A rue ipfeli

* **2:21** Li zẹ iLẹv 12.3; iLuk 1.31 † **2:23** Li zẹ Okiali 13.2,12

inekhukhu aava rọ rịẹlẹ iluasobo
na li abi Ishi eyi iMosisi o ngme.‡
25 Ọmọse ọghuo ọ la ọ ni a lu iSamọ
ni ọ la ekẹ iJerusalẹmu, Ayẹmhẹ-nọ-
pfuasẹ o la li egbe. Ọ khi ọgbọ ni ọ
guẹ ngeli ni ọ migha khẹ Ọmiepfuese
ni ọ ya mie ẹgbọ iZirẹni pfuese.
26 Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ ọ she kpẹ
gueyẹ ọli khi ọa ya ghu-a neni ọ rọ
ya mẹ iKirisiti ni Ẹshinẹgba ọ shobọ
khi lọli ya rọ bhale. 27 Ayẹmhẹ-
nọ-pfuasẹ ọ kpha li sọ, ọ rue ọli lo
elemhi apfẹ na owa oyi Ẹshinẹgba
abi ita iJesu ali inyọli e rọ rue iJesu
bhale ni a rọ rịẹlẹ na li abi Ishi eyi
iMosisi o ngme. 28 ISamọ ọ mu ọni
ọmọ shi abọ, ọ kuẹghiẹ Ẹshinẹgba,
ọọ,
29 “Ita ni ọ funẹ,
abi u li shobọ na mhẹ,
zẹ ni u rọli tsẹ na mhẹ
ni mhi ghu shi opfọmhẹ.
30 Irari khi alo eyẹmhẹ,
e she mẹ Ọmiepfuese
ni u ghie bhale.
31 Ni u she rọ ghi agbọ nya.
32 Ákpá ni o ri
ọghuẹmhẹ oyi Ẹshinẹgba
a khasẹ ẹgbọ iJẹta na alo ebili,§
ni o ri ufumhi ẹ na
iZirẹni ẹgbọ eyẹ.”

33 Abọ e sha ita ali inyọ ọni
ọmọ abi e rọ suọ khi a ngme eni
ingmemhi ena shi ọni ọmọ egbe.
34 ISamọ ọ sọ iromhi na wẹ, ọọ
iMeli, “Eri ibhale oyi ọmọ ọnana ó
ya ri ebubu ẹgbọ de, ọ ri ebubu
vule ekẹ iZirẹni, ọ gbo khi irọkhasẹ
ni ẹgbọ e ya ke ngme emini ẹa ti
shi egbe. 35 Ni a rọ bhale ya ẹ khi
osheli oyi isamhi eyi ebubu ẹgbọ e
khueghie-a, yẹyẹ ọyẹ u ya mẹ oya
abi ọni a sọ ọgbhọrọ udu.”

36 Ọkpotso ọghuo ni ọ khi
ọmekẹguele ni a lu Ana, omi
iFanuẹli na unuẹkpẹ oyi Asha, ọ li
la akaghọ. Ikpe ishilua ọ nu ọdọli la
ughuẹ ni ọni ọdọli ọ rọ ghua. 37 Ọni
ọkpotso ọna ọa gbo ye ughuẹ ramhi
ni ọ rọ gbe ikpe egbhuẹne ali ene.
Ọa gbo tigbe rọte Owa oyi Ẹshinẹgba
vu. Ọọ pfi azumhi ẹlẹ ọguota ali ẹlẹ
iyọsẹ. 38 Abi ọ rọ lole deba iJosẹfu
ali iMeli oni ẹghẹghẹ, ọ kuẹghiẹ
Ẹshinẹgba, Ọ gue ingme oyi ọni ọmọ
yẹ ẹgbọ kpa ni e la aghọ ni e migha
khẹ ipfashekẹ oyi iJerusalẹmu.

39 Abi iJosẹfu ali iMeli e rọ rịẹlẹ
abi Ishi eyi iMosisi o ngme se, ee
je apfẹ oyẹwẹ obini iNazarẹti na
ekẹ iGalili.* 40 Ọni ọmọ ọọ fu, ọ
mhuẹ ekpabọ, ọ mhọli ilẹsingme khi
ilẹsingme, ekpabọ oyi Ẹshinẹgba o la
li egbe.

IJesu ọ bhale Owa ugamhi abi ozele

41 Ukpe kpa ita iJesu ali inyọli e rọ
je iJerusalẹmu ya li ukpe iPasova.†
42 Abi iJesu ọ ke rọ gbe ikpe igbẹva,
e ye shi ukpe iPasova oyẹwẹ abi e
kie kpẹ ẹ li. 43 Oni ukpe o pfo li
se, itali ali inyọli ee je apfẹ, ama
iJesu ọ kie la iJerusalẹmu, itali ali
inyọli ẹa lẹsẹ khi ọ kie la ukhokho.
44 E dabi khi ọ nu wẹwẹ kia. E she
kia ẹlẹghuo gbada ẹa mẹ ọli, e nono
ọli ifuabọ apfẹwẹ ali emọle wẹ ni
e ga kia. 45 Abi e rọ mẹ khi wẹwẹ
ẹa mẹ ọli, e nyenẹ egbe ukhokho
je iJerusalẹmu ya nono ọli. 46 Ẹlẹ
nuzi-esẹ, e tigbe mẹ ọli khi ọ la owa
ugamhi nu esẹsẹ Ishi eyi iMosisi
shitọ, ọ ku esọ-a a shi emini e sẹsẹ, ọ
mhila wẹ omhila. 47 Ilẹsingme oyọli
ali abi ọ li i gbaghiẹ ogbọ-a, o ri abọ
sha ọgbọkpa ni ọ suọ li. 48 Abi itali
ali inyọli e rọ mẹ ọli, abọ e sha wẹ.
Inyọli ọọ li, “Ọmọ elọ o zẹ ni u rọ li
anye na? Odẹ o she nuẹ ni anye te
ẹ nono ẹ.”

49 IJesu ọ mhila li, “Elọ o zẹ ni a rọ
nono mhẹ? Aa lẹsẹ khi mhi mema
ya la owa oyi itamhẹ?” 50 Ama ọa ye
wẹ abi ọ li sọ wẹ ọ. 51 Ighọ ọ li deba
wẹ je iNazarẹti, ọ ri ungmemhi oyi
itali ali inyọli gbe akanya. Ama

‡ **2:24** Li zẹ iLẹv 12.6-8 § **2:32** Li zẹ Aza 42.6; 49.6; 52.10 * **2:39** Li zẹ iMat 2.23 † **2:41** Li zẹ Okiali 12.1-27; iDẹut 16.1-8

inyọli ọ gẹnọ ingme ena nya shi udu. 52 Ighọ iJesu ọọ womhẹloe elemhi ẹgbhali ali idiegbe, ẹgbọ ali Ẹshinẹgba e nono ingme oyọli.‡

3

Itsabọ oyi IJọni Ọni ọọ batazi ẹgbọ (iMat 3.1-12; iMak 1.1-8; iJọn 1.19-28)

1 Abi o rọ gbe ikpe igbẹshe ni oghie iSiza ni a lu iTibẹrusi ọ rọ khi oghie, oni ẹghẹghẹ iPọtiusi iPaleti ọ rọ li khi igọvunọ shi ekẹ iGalili ali ekẹ iJudia. Ẹghẹghẹ aghọ Erọdu ọ rọ ọ mhẹsẹ shi ekẹ iGalili. Inyọghuo ọli, ikhi iFilipu ọ mhẹsẹ ẹ shi ekẹ Iturea ali ekẹ iTirakọnitisi. Oghie iLisaniasi, ọ mhẹsẹ shi ekẹ Abilini. 2 Ẹghẹghẹ ni Anasi ali iKefasi e rọ khi eni e kpeda nya na ekpodalo-ugamhi eyi Ẹshinẹgba, Oni ẹghẹghẹ ungmemhi oyi Ẹshinẹgba o rọ bhale deba iJọni omi iZakaraya, elemhi ifu ọdagbe ifufu. 3 Ọ rọ tse abọ ekẹ iJọdani nya kiakia. Ọ liẹ, “A mu nyenẹ rọte olamhẹ eyẹẹ lasele ni a batazi ni a rọ gbe olamhẹ eyẹ ẹ kua na ẹ. 4 Abi a li kẹkẹ ọli shi ebe Azaya ọmekẹguele, ni ọ rẹ,

“A ya suọ khi
ọgbọ ọ la ifu
ọdagbe ifufu ẹ tsẹsẹ.
Ọọ liẹ,
riẹlẹ odẹ shi ekẹ
khẹ Ọnọmhuẹ,
‘Bẹ odẹ ni o sheshe
na Ọnọmhuẹ’
5 A ka tsua ekẹ suli
igbilimhi ekẹ nya,
a gbọmọ ute ọgbọgbọ tiemhie ekẹ,
e mele ugbẹrekẹ-a.
A ka ri odẹ na gẹnẹ-gẹnẹ
mele eni sheshe-a,
ena fuọnyọ-fuọnyọ,
a ku wẹ gbe lẹghẹ.
6 Ọgbọkpa ọ ya mẹ
Imiepfuese oyi Ẹshinẹgba.”*

7 Ebubu ẹgbọ e fiẹ bhale deba iJọni ni ọ batazi wẹ, iJọni ọ rẹ wẹ, “Ẹẹ enyẹ ifue, ọghuo ọ tse agua yẹ ẹ a na, khi ẹghẹghẹ ofu oyi Ẹshinẹgba ọọ bhale?† 8 A ke ngeli angeli imu-nyenẹ, a khi ke liẹ, ‘Aburaamu ọ khi ita anye.’ Irari khi abi o li mhi li gue ọli ẹ yẹ ẹ khi, Ẹshinẹgba ọ dobẹ ya rọte echẹ ena wolọ eniyẹ lasele na Aburaamu.‡ 9 A she rue uze shi ekẹ ni a rọ ya rọte imhili ẹẹra te eni ẹẹra gbe, ọọra kpa ni ọa da mọ udumhi onete ne, eri a ya tọli gbe, a tosẹ ọlia.”§ 10 Eni ẹgbọ e mhila iJọni, “Sẹ anye ke li ya kia mena?” 11 IJọni ọọ wẹ, “Ọni ọ mhuẹ iwulu eva ọ ka rue oghuo ọ na ọgbọ ni ọa mhuẹ. Ọni ọ mhuẹ eminale ọ ka kemhi na ọni ọa mhuẹ.” 12 Emionoga eghuo e li bhale deba li ni a batazi wẹ. Ẹẹ ọli, “Ọsẹsẹ, sẹ anye li ya kia?”* 13 Ọọ wẹ, “A khi ke miono oga dọsẹ ingmẹ ni ẹẹ a ke miono.” 14 Ekhọli-okhuẹ eghuo e mhila li, “Sẹ anye li ya kia?” Ọọ wẹ, “A khi ri itoto rue ikpaghọ ni ẹa khi e yẹ ẹ, a khi ke gbo gue ingme ni ẹa la ọgbọ egbe shi ọli egbe. A zẹ ni ifata eyẹ ẹ e bu ẹ.”

15 Egbe e mu eni ẹgbọ, e ri udu oyẹwẹ khọkhọ ini iJọni ọ khi ọni Ọmiepfuese ni áá ngme. 16 Ama iJọni ọọ wẹ, “Amẹ mhi rọ batazi ẹ, ama ọgbọ ọọ bhale ni ọ toto dọsẹ mhẹ, ẹkuẹ ni ọ sọ shi owẹ, mhi aa fu tẹ ni mhia taghiẹ ọli-a. Ọ ya ri Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ ali erali batazi ẹ. 17 Ọ mu ukpokpo ni a tọ akhuli ni o zẹ epfia sọ oyọli mhuẹ obọ. Lọli ọ rọ la ashini a la kpishi ado a ke pfie ado-a. Ọọ ti egbegbi ado ni e la ọ ọ gbili, ọ sọ wẹ ẹ shi ikpulu tsua ya shi owa eminale. Ama ọ ya ri erali ni ẹa ya a pfu ghue tosẹ efuẹwẹ-a.” 18 Odẹ ebubu iJọni ọ te tse abọ ungmemhi oyi Ẹshinẹgba yẹ wẹ, ọọ liẹ wẹ e mu ingeli eyẹwẹ pfi.

19 IJọni ọ gue emhi ebubu yẹ oghie Erọdu ni ọọ riẹlẹ ni ẹa ti, ali

‡ **2:52** Li zẹ 1 iSam 2.26; Ekpi 3.4 * **3:6** Li zẹ Aza 40.3-5 † **3:7** Li zẹ iMat 12.34; 23.33 ‡ **3:8** Li zẹ iJọn 8.33 § **3:9** Li zẹ iMat 7.19 * **3:12** Li zẹ iLuk 7.29

ọ gbo gueyẹ ọli khi ọa guẹ kia ni ọ
rue Ẹrodiasi ni ọ khi ughuẹ iFilipu
inyọghuo ọli shi. 20 Itobọ ona, Erọdu
ọ riẹlẹ ingmobe ni o rue nga ọ, ọ ya
mu iJọni shi owa ighumha.†

Ibatizi oyi iJesu
(iMat 3.13-17; iMak 1.9-11)

21 Abi iJọni ọ rọ batazi eni ẹgbọ
ọ se, ọ li batazi iJesu. Abi iJesu
ọ li sọ iromhi, idane o khueghie-
a. 22 Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ ọ li abi
anekhukhu rọte idane tiemhile shi
ọli egbe. Uruli o rọte idane ngme,
ọọ, "Omimhẹ u khi. Mhi i nono
ingme oyẹ gba, irari khi u ma ri
egbe ẹ mu mhẹ."‡

Unuẹkpẹ oyi iJesu
(iMat 1.1-17)

23 Ikpe uye ali igbe iJesu ọ gbe ni
ọ rọ gbe ikanya eyọli ekẹ le. Ọ khi
omi ọmọse ni a lu iJosẹfu abi ẹgbọ e
kie li khọkhọ li shi, iJosẹfu
ni ọ khi omi Eli.
24 Omi iMatati
ni ọ khi omi iLẹvi,
ni ọ khi omi iMẹlki,
ni ọ khi omi iJana, omi iJosẹfu.
25 Ni ọ khi Omi iMatatiasi,
omi Emọsi, omi iNaumu,
omi Esili, omi iNagai,
26 Omi iMaati
omi iMatatiasi, omi iSemeini,
omi iJosẹchi, omi iJoda,
27 Omi iJoana, omi iResa,
omi iZerubabẹli,
omi iShalitieli, omi iNeri.
28 Omi iMẹlki,
omi Adi, omi iKosamu,
omi Emadamu, omi Eri,
29 omi iJoshua, omi Eliaza,
omi iJorimu,
omi iMatati, omi iLẹvi,
30 omi iSamọ,
omi iJuda, omi iJosẹfu,
omi iJonamu, omi Eliakimu.
31 Omi iMelea, omi iMena
omi iMatata, omi iNatani,
omi iDefidi,
32 omi iJese,
omi Obẹdi, omi iBoazi,
omi iSamọ, omi iNashọni,
33 omi Aminadabu,
omi Adimi, omi Ani,
omi Eziọni, omi iPẹrẹzi,
omi iJuda,
34 Omi iGiekọpu,
omi Aziki, omi Aburaamu,
omi iTẹra, omi iNaọ.
35 Omi iSẹrugu, omi iRẹu,
omi iPẹlegi, omi Eba,
omi iShẹla,
36 omi iKenani,
omi Afazadi, omi iShẹmu,
omi iNoa, omi iLameki,
37 Omi iMẹtusẹla, omi Enọki,
omi iJarẹdi, omi iMaalalẹli,
omi iKena,
38 omi Enọshi,
omi iSẹti, omi Adamu,
Omi Ẹshinẹgba.

4

Imufẹ oyi iJesu
(iMat 4.1-11; iMak 1.12-13)

1 IJesu ọ rọte okẹ iJọdani jele,
Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ ọ vọli egbe. Ọni
Ayẹmhẹ ọ rue ọli je ọdagbe ifufu,
2 Ọkphaghiẹ ọ la oobọ mu ọli fẹ
elemhi ogbẹlẹ egbhuẹva. Ọa le
emhikhọghuo ogbẹlẹ ingmẹ ni a
ngme ena. Ikpukhokho ọ okiamhi
oo gbe ọli.

3 Ọkphaghiẹ ọọ li, "Ini u lẹsẹ khi
Omi Ẹshinẹgba u khi, wẹẹ oni ẹchẹ
ona o mele ibulẹdi-a."

4 Ama iJesu ọọ li, "A she kẹkẹ ọli
shi Ebe-no-pfuasẹ khi ọa khi emi-
nale tsẹ o ri agbọ a na ọgbọ."*

5 Ighọ ọkphaghiẹ ọ rue ọli nga
ashini o yagha egbegbọ, ọ ri eghiele
na agbọ nya khasẹ ọli. 6 Ọọ li, "Mhi
ya ri itoto ali ẹpfue ni e la agbọ nya
nẹ, irari khi a she rẹwẹ na mhẹ,
ọni ọ ghọle mhẹ mhi ya rue wẹ na.
7 Irarighọ, lẹsẹ nyẹsẹ ukhomhi na
mhẹ tsẹ, eyẹ ena nya e ke ya khi."

† **3:20** Li zẹ iMat 14.3-4; iMak 6.17-18 ‡ **3:22** Li zẹ Igbae 22.2; Iwolo 2.7; Aza 42.1; iMat 3.17; iMak 1.11; iLuk 9.35 * **4:4** Li zẹ iDẹut 8.3

8 IJesu ọ rọ oli, “A she kẹkẹ ọli
shi ebe no pfuese. Ke ga Ọnọmhuẹ
Ẹshinẹgba oyẹ, lọlighuo kpe u ya ke
ga.”†
9 Ọni ọkphaghiẹ ọ ke rue ọli bhale
iJerusalẹmu, ọ rọli migha ashini o
yagha nẹ ukhomhi owa ugamhi oyi
Ẹshinẹgba, ọọ li, “Ini Omi Ẹshinẹgba
u khi, te akana ji tiemhi.” 10 Irari
khi a she kẹkẹ ọli shi Ebe-no-pfuasẹ
khi,
“ ‘Ẹshinẹgba ọ ya ghie igẹni eyọli,
e ka kpe abọ rue.’‡
11 E ya ri abọ tsua ẹ idane,
ini u khi khi owẹ shi ẹchẹ.”§
12 IJesu ọ oli, “A she kẹkẹ oli shi
Ebe-no-pfuasẹ, ‘Khi mu Ọnọmhuẹ
Ẹshinẹgba oyẹ fẹ bino.’ ”* 13 Ọni
ọkphaghiẹ ọ mu iJesu fẹ se, o zẹ ọli
obọ ne, ọ ke migha khẹ ẹghẹghẹ
olese.

IJesu ọ rọte iGalili gba akanya
oyọli ekẹ le
(iMat 4.12-17; iMak 1.14-15)

14 IJesu ọ nyenẹ egbe bhale
iGalili, ekpabọ eyi Ayẹmhẹ-nọ-
pfuasẹ e rọli gbe ikanya. A suọ eko
ingme oyọli asha khi asha. 15 Ọ la
owa ugamhi oyẹwẹ sẹsẹ. Wẹwẹ nya
e kuẹghiẹ oli.

Ẹgbọ iNazarẹti e kie iJesu
(iMat 13.53-58; iMak 6.1-6)

16 Ọ je ekẹ iNazarẹti obini ọ la fu
vule, ighọ ogbẹlẹ iyẹmhẹa, ọ lo owa
ugamhi abi ọ kie kpẹ ẹ li. Ighọ ọ
vule migha a zẹ ebe. 17 A rue ebe
oyi Ọmekẹguele Azaya mhọli ọli obọ.
Ọ naghiẹ ọli-a, Ọ mẹ ashini a kẹkẹ
ọli shi khi.
18 “Ayẹmhẹ oyi Ẹshinẹgba
ọ la mhẹ ọ,
irari khi ọ she zẹ mhẹ
ni mhi ke gue usomhi onete
oyi Ẹshinẹgba yẹ
eni ẹa mhuẹ.
Ọ ghie mhẹ mhi
guele khi mhi
ya rue eni a mu
shi owa ighumha lasele,
ni mhi khueghie ezalo alo-a,
mhi pfuese eni a na osoli.
19 Ni mhi rọ gue le khi
isomhelemhi oyi Ẹshinẹgba
o she ramhi.”†
20 Ọ zẹ se, o khili oni ebe, ọ rue ọli
na ọni ọ ri ẹloe a khu oni ugamhi,
Ọ shitọ, ighọ ọgbọkpa ni ọ la oni
owa ugamhi ọ wolọ alo shi ọli egbe.
21 Ighọ ọli gueyẹ wẹ, “Amo, emini
mhi zẹ lẹna o bhale ya tsẹ shi ẹ
esọ.” 22 Ọgbọkpa ọ ngme onete
oyọli. Abi e rọ bhale ya ẹ ingmemhi
ọnyaloa ni e rọte ọli unu u lasele, e
mhila, “Ọna ọa she khi omi iJosẹfu?”
23 IJesu ọọ wẹ mhi lẹsẹ khi a ya
ri ekpita liẹ mhẹ, “Ọbo, ri egbe ẹ
ze. ‘A ya gbo liẹ mhẹ la akana
gbe ikanya ọnyaloa ni u gbe obini
iKapanọmu.’ ” 24 “Abi o li mhi li
gue ọli ẹ yẹ ẹ khi, aa mu ekpẹ ẹ na
ọmekẹguele ẹoli oyọli.‡ 25 Mhi gueyẹ
ẹ khi esamhi-olimhi ebubu e la ekẹ
iZirẹni ẹghẹghẹ oyi Elaja, ni amẹ
o rọ mu ikpe esẹ ali ukhukhui ni
ukpokpomhi okiamhi o rọ pfi oni
ekẹ nya.§ 26 Abi o tseku khi ighọ, aa
ghie Elaja ghi ọngẹwẹ ọkhọghuo, sẹ
ni ọsamhi-olimhi na iZarifati ni ọ la
ekẹ iSidọni.* 27 Ebubu ẹgbọ ni efafe
e mu e gbo la ekẹ iZirẹni ẹghẹghẹ
oyi Elasha Ọmekẹguele, ni o rọ khia
khi aa mẹ ọngẹwẹ ọkhọghuo ni a
rọ ze, sẹ ni iNamani ọngi iSiria.”†
28 Ighọ elemhi e li bi eni e la elemhi
oni owa ugamhi nya abi e rọ suọ
ungmemhi ona. 29 Ighọ e vule khu
ọli oni ẹoli ya fiẹ. E rue ọli bhale
esesọ ute oyi oni ẹoli, ni wẹwẹ e ba
pfi ọli ya tiemhi. 30 Ama ọ rọte wẹ
ifuabọ ya lase, ọ vu.

IJesu ọ khu ọmọse ọghuo ayẹmhẹ

† **4:8** Li zẹ iDẹut 6.13 ‡ **4:10** Li zẹ Iwolo 91.11 § **4:11** Li zẹ Iwolo 91.12 * **4:12** Li zẹ iDẹut 6.16 † **4:19** Li zẹ Aza 61.1-2 ‡ **4:24** Li zẹ iJọn 4.44 § **4:25** Li zẹ 1 Ighie 17.1 * **4:26** Li zẹ 1 Ighie 17.8-16 † **4:27** Li zẹ 2 Ighie 5.1-14

ọkphaghiẹ egbe-a
(iMak 1.21-28)

31 Ighọ iJesu ọ tiemhi ẹọli iKapanọmu ni o la iGalili ẹlẹ iyẹmhẹa, ọ sẹsẹ eni ẹgbọ. 32 Emini ọ sẹsẹ wẹ e ri abọ sha wẹ, irari khi ekpabọ e la ungmemhi oyọli.‡ 33 Ọmọse ọghuo ọ la oni elemhi owa ugamhi ni ọ mhuẹ ayẹmhẹ ọkphaghiẹ. Ọ tsẹsẹ leghe. 34 "Ghi ẹ! Elọ wa nono anye egbe, iJesu na iNazarẹti? Eri u bhale ya pfuse anye-a? Mhi lẹsẹ ọni u khi, yẹyẹ u khi ọni ọ pfuasẹ ọyi Ẹshinẹgba."

35 Ighọ iJesu ọ tsẹsẹ ku ọli, "Khukhu unu, rọte ọli egbe lasele." Ighọ oni ayẹmhẹ ọkphaghiẹ o mu ọni ọmọse pfi ekẹ kpọ ukpẹloe oyi eni ẹgbọ nya, ọ lase ọli egbe le, ama ọa kuale ọli utse.

36 Oni ingme o ri abọ sha eni ẹgbọ, e mhila egbe, "Obo áá mẹ osẹsẹ onana? Itobọ khi afu ali ekpabọ ọ rọọ mhẹsẹ na iyẹmhẹ ọkphaghiẹ, eni iyẹmhẹ e suọ esọ na li, e na ya lase!" 37 Ighọ eva oyọli o gbhiaku ashakpa.

IJesu ọ ri ebubu ẹgbọ ze
(iMat 8.14-17; iMak 1.29-34)

38 IJesu ọ te oni owa ugamhi fiẹ, ọ je owa oyi iSamọ, ọ bhale ya ẹ khi iba ne funẹ ee to ọgọ iSamọ ọni ọkpotso. E gueyẹ iJesu ọ kpaghiẹ ọni ọkpotso obọ. 39 Ighọ iJesu ọ nyẹsẹ egbe ti mama li, ọ khu eni iba, ighọ eni iba e lase ọli egbe le. Aghọaghọ ọni ọkpotso ọ vule, ọọ fẹli wẹ epfẹse. 40 Abi ogbọmhi o ke rọ mu ekẹ, a tsua ebubu ẹgbọ ni e mhọli ighuamhi ọdọda bhale ghi iJesu, ọ ri obọ nga wẹ ukhomhi, ọ rẹwẹ ze nya. 41 Iyẹmhẹ ebe e gbo li rọte ebubu ẹgbọ egbe ya lase, eni iyẹmhẹ e tsẹsẹ, e liẹ, "Omi Ẹshinẹgba u khi oo!" Ama iJesu ọ dese wẹ, ọa zẹ ni e ngme, irari khi e lẹsẹ ọli khi Ọmiepfuese ọ khi.

IJesu ọ tsẹ abọ elemhi owa ugamhi
(iMak 1.35-39)

42 Ogbe o gbe-a, iJesu ọ te oni ẹọli je ashini o da-ya, eni ẹgbọ ee nono ọli. Abi e rọ mẹ ọli, ẹa ke zẹ ọli vu. 43 Ama ọ gueyẹ wẹ, "Mhi mema ya gue ungmemhi onete oyi Eghiele oyi Ẹshinẹgba yẹ ẹọli eni e kpọle, itobọ khi emini o zẹ ni Ẹshinẹgba ọ rọ ghie mhẹ bhale na." 44 Ighọ ọ kiele tse abọ kia eni owa ugamhi ni e la ekẹ iJudia gasẹ.

5

IJesu ọ lu eniyẹ odukhokho eni ododẹ
(iMat 4.18-22; iMak 1.16-20)

1 Ogbẹlẹghuo khi iJesu ọ nu ẹgbọ migha ukiẹkiẹ okẹ ni o khishi na iGẹnẹsarẹti, eni ẹgbọ e le gasẹ ọli ri esọ ọ shi ungmemhi oyi Ẹshinẹgba* 2 Ọ mẹ ọkọ-okẹ eva epfepfẹ oni okẹ, ni ẹgbọ eni ẹ gbe ifẹlẹ e zẹ obọ shi aghọ. Eni ẹgbọ ee yẹghẹ iga ni e rọọ gbe ifẹlẹ-a. 3 IJesu ọ lo elemhi oghuo ni o khi oyi iSamọ, ọọ iSamọ ọ gua li ti lase oni egele oni okẹ dẹnẹ. Ighọ ọ shitọ oni ọkọ-okẹ oniẹmhi, ọọ sẹsẹ wẹ. 4 Abi ọ rọ sẹsẹ wẹ se, ọọ iSamọ, "Pfi aga lo ashini o limhi ni ọ mu ifẹlẹ." 5 ISamọ ọọ li, "Ọga, a-ooyọsẹ anye te ẹ rọshẹka ini anye mu ifẹlẹ, anye a mu emhikhọghuo. Ama itobọ khi u ngme ghọ, mhi ya pfi aga lo."† 6 Abi e rọ pfi aga lo oni okẹ, e mu ifẹlẹ ni e bububu, ni o ri aga eyẹwẹ kphuru-a.‡ 7 Ighọ e ri obọ lu apfẹwẹ ni e ga rọ gbe ifẹlẹ, ẹẹ e bhale ya kpaghiẹ wẹwẹ obọ. E muno eni ifẹlẹ kulo ọkọ-okẹ eni e kpọle. Eni ọkọ-okẹ e vọ ifẹlẹ ya ramhi unu, ni eni ifẹlẹ e rọ khọsẹ eni ọkọ-okẹ ramhi ni e rọ tiemhi udi okẹ. 8 Abi iSamọ iPita ọ rọ mẹ ona, ọ de ya yẹshi awẹ eyi iJesu, ọọ li, "Kpẹkpẹ ke vu ni u zẹ mhẹ obọ, irari khi ọna olamhẹ mhi

‡ **4:32** Li zẹ iMat 7.28-29 * **5:1** Li zẹ iMat 13.1-2; iMak 3.9-10; 4.1 † **5:5** Li zẹ iJọn 21.3 ‡ **5:6** Li zẹ iJọn 21.6

khi.” 9 Abọ e sha li ali ẹgbọ ni e nu ọli la aghọ, itobọ ifẹlẹ ebubu ni e mu. 10 Ighọ abọ e li sha iJemhisi ali iJọni imi iZebedi, ni e khi enuzava eyi iPita. Ighọ iJesu ọọ iSamọ, “Khi ke na ulishi. Rọte amo vu, ẹgbọ u ke ẹ ke muno.” 11 Ighọ e tialọ ọkọ-okẹ onieẹmhi eyẹwẹ ngale egele.

IJesu ọ ri ọmọse ni efafe e mu toto
(iMat 8.1-4; iMak 1.40-45)

12 Abi iJesu ọ rọ la ẹoli oghuo, ọmọse ọghuo ni efafe e mu ọ bhale deba li. Abi ọni ọmọse ọ rọ mẹ iJesu, ọ de ya yẹshi ọli odalo, ọ lema li, ọọ li, “Ọnọmhuẹ, ini o ghọle ẹ, u dobẹ ya rẹmhẹ ze.” 13 IJesu ọ nise obọ-a rọ ti ọni ọmọse, ọọ li, “O ghọle mhẹ, khi ọni ọ ze.” Aghọaghọ eni efafe e lase ọli egbe le. 14 Ighọ iJesu ọ tse agua yẹ ọli, ọọ li, “Khi gueyẹ ọgbọkhọghuo, eri-tsẹ ka ri egbe ẹ khasẹ ọkpodalo-ugamhi ni u rieẹlẹ iluasobo ikhuẹ-pfuasẹ ni iMosisi ọ mhẹsẹ na ẹ, ẹghẹghẹ aghọ ni o khi ọtsẹlẹ na wẹ.”§ 15 Ighọ ingme oyọli oo gbhiaku shi ọ. Ebubu ẹgbọ e bhale deba li ni e rọ mẹ asha suọ ungmemhi oyọli ali ni ọ gbo rẹwẹ ze elemhi iwali ighuamhi ọdọda. 16 Ama eri iJesu ọọ bi egbe-a je ashini o da-ya, ọ ya sọ iromhi.

IJesu ọ rọ ọmọse ni ọ ghu abọ ali awẹ-a toto
(iMat 9.1-8; iMak 2.1-12)

17 Ẹlẹghuo abi iJesu ọ li sẹsẹ, ẹgbọ iFarisi ali eni ẹẹ sẹsẹ Ishi eyi iMosisi ni e te ẹoli iGalili ali ekẹ iJudia ali iJerusalẹmu bhale, e shitọ aghọ. Ighọ Ẹshinẹgba ọ li ri ekpabọ na li rọ ri eni ẹẹ ghua toto. 18 Ẹgbọ ni e tsua ọmọse ọghuo ni ọ ghu abọ ali awẹ a bhale, e nono abi e li ya rọli lo oni owa bhale odalo oyi iJesu. 19 Abi e ke rọ mẹ khi wẹwẹ ẹa mẹ asha, itobọ khi ẹgbọ e bu dọsẹ, e nga ukhomhi oni owa, e ri ili gẹ ọli abi ọ yẹshi iya eghọ, e rọte ekpha rọli tiemhile shi iteva ẹgbọ, e rọ li shi odalo oyi iJesu. 20 Abi iJesu ọ rọ mẹ abi irudunga oyẹwẹ oo fu, ọọ ọni ọmọse, “Ọmuẹ, a she gbe olamhẹ eyẹ kua nẹ.” 21 Eni ẹgbọ iFarisi ee sa udu oyẹwẹ, e liẹ, “Ọghuo ọni ọgbọ ọna ọ khi ni ọọ pfi unu-a, ọghuo ọ dobẹ ẹ gbe olamhẹ kua, sẹẹ ni Ẹshinẹgba lọlighuo?” 22 IJesu ọ lẹsẹ emini e sa, ọ mhila wẹ, “Elọ o zẹ ni a rọ sa isamhi enana a shi udu oyẹẹ. 23 Onoghuo o ya kẹlẹ ọgbọ ngme nẹ? ‘A she gbe olamhẹ kua nẹ,’ ali, ‘Vule ke kia,’ 24 Emini o zẹ ni a rọ mẹ na khi ni a rọ lẹsẹ lọ khi Omi Ọgbọ ọ mhọli afu shi elemhi agbọ ni a rọ gbe olamhẹ kua.” Ọọ ọni ọmọse ni ọ ghu abọ ali awẹ-a eghọ, “Mhiẹ u vule, rue iya oyẹ, ni u ke je apfẹ.” 25 Utoghuo kpe ọ vule migha odalo oyẹwẹ, ọ rue iya ni ọ rọ yẹshi mhuẹ obọ, ọ je apfẹ, ọọ kueghiẹ Ẹshinẹgba. 26 Abọ e sha eni ẹgbọ nya, ee kueghiẹ Ẹshinẹgba. Abọ e sha wẹ, ulishi o mu wẹ, ee liẹ, “Awa mẹ ọshabọ amo.”

IJesu ọ lu iLiva ọ deba luẹ
(iMat 9.9-13; iMak 2.13-17)

27 Onana o dọsẹ se, ọ fiẹ lase, ọ mẹ ọmionoga ni a lu iLiva khi ọ shitọ elemhi okholo oyọli ni ọ la mie oga, iJesu ọọ li, “Deba mhẹ.” 28 Ighọ iLiva ọ vule, ọ zẹ emini ọọ rieẹlẹ obọ, ọ deba li.

29 Ighọ iLiva ọ nye ekhe, ọ lu ukpokpomhi ukue na iJesu shi apfẹ oyọli. Emionoga ebubu ali ẹgbọ elese ni e bu e li bhale shi oni ukue, e nu wẹ le emhi. 30 Ama ẹgbọ iFarisi ali eni e sẹsẹ ishi ee wọlọ khasẹ eniyẹ odukhokho eyi iJesu, ee liẹ, “Elọ o zẹ ni ọ rọ nu emionoga ali ena olamhẹ ẹẹ le eminale?”*

31 IJesu ọ sọ wẹ ọ, ọọ wẹ, “Ọni ọọ to, ọọ ye apfẹ ọbo. 32 Mhi aa bhale ni mhi rọ ya lu ẹgbọ ni e pfuasẹ ne, ama ena olamhẹ mhi bhale ya lu, ni e rọ mhuẹ imiepfuese.”

§ **5:14** Li zẹ iLẹv 14.1-32 * **5:30** Li zẹ iLuk 15.1-2

A mhila iJesu ogbọ ingme azumhi
(iMat 9.14-17; iMak 2.18-22)

33 Ẹgbọ eghuo e mhila iJesu, “Elọ o zẹ khi eniyẹ odukhokho eyi iJọni ali eniyẹ odukhokho eyi iFarisi ẹ pfi azumhi, ni eyẹ e rọ le ni e rọ da?” 34 IJesu ọ sọ wẹ ọ, “A liẹ mẹ ghọ khi a ri epfẹse ni e nu ọdọ ọmueshi ọnọgbọ shitọ ọ pfi azumhi, ini ọni ọdọ ọmueshi ọ nu wẹ la aghọ? 35 Ama khi ẹghẹghẹ ọọ bhale ni a rọ ya rue ọdọ ọmueshi iteva oyẹwẹ le, ẹghẹghẹ aghọ, e ya pfi azumhi.”

36 Ọ zẹ okhẹ irọkhọkhọ onana khasẹ wẹ, ọọ, “Ọgbọkhọghuo ọa ya khi ode onogbọ ya gbẹla ma ode onodiọ, ini ọ ighọ, eri ọ mema ya khi oni ode onogbọ-a shi afuẹ. Ini a gbẹla ode onogbọ ma onodiọ, ẹa ya li abeghuo. 37 Wẹkhi eri ọgbọ ọ ya ku onyọ onogbọ shi akpaba oyi ẹkuẹ-ẹlamhi onodiọ, ini ọgbọ ọ li ghọ, eri oni akpaba o ya nyanọ-a, oni onyọ o ku kua, oni akpaba o li opfu-a. [Akpaba ẹkuẹ ẹlamhi ẹgbọ iJu e ku onyọ ọ shi.] 38 Onyọ onogbọ a ku ẹ shi akpaba onogbọ. 39 Aa mẹ ọgbọ ni ọ ya da onyọ onodiọ se, ni ọ tigbe ya mhila onyọ onogbọ, irari khi ọ ya liẹ khi onodiọ o ti nẹ.”

6

Ingme ogbẹlẹ iyẹmhẹa oyi ẹgbọ iJu
(iMat 12.1-8; iMak 2.23-28)

1 Ogbẹlẹ iyẹmhẹa, iJesu ali eniyẹ odukhokho eyọli e rọte ifu ishemhi iakpa dọsẹ, e bẹ eni iakpa mhuẹ abọ, e kphali ikpamhi wẹ le.* 2 Ẹgbọ iFarisi eghuo, e mhila wẹ, “Elọ o zẹ ni a rọ gbe ushi ona ogbẹlẹ iyẹmhẹa-a?” 3 IJesu ọ sọ wẹ ọ, ọọ wẹ, “Aa kpẹ zẹ emini iDefidi ọ rieẹlẹ abi okiamhi o rọ gbe ọli ali apfọli? 4 Abi ọ li lo Owa oyi Ẹshinẹgba ya rue ibulẹdi ni a rọ ọ ga Ẹshinẹgba le, ni ọ gbo rọ na apfọli le. Eri a ghue oni ibulẹdi oghọ, sẹ ni ekpodalo-ugamhi eyi Ẹshinẹgba tsẹ ẹẹ le ọli.”†‡ 5 Lọli iJesu ọ rọ ọọ wẹ, “Ọnọmhuẹ ọyi ogbẹlẹ iyẹmhẹa Omi Ọgbọ ọ khi.”

Ọmọse ni ọ ghu obọ-a
(iMat 12.9-14; iMak 3.1-6)

6 Ighọ ẹlẹlese ni o khi ogbẹlẹ iyẹmhẹa, iJesu ọ la elemhi owa ugamhi sẹsẹ ẹgbọ. Ọmọse ọghuo ọ la aghọ ni obọ ita oyọli o ghua. 7 Eni ẹgbọ iFarisi ali esẹsẹ Ishi eyi iMosisi e nono emini wẹwẹ e rọ ya mu umha-guẹkia shi iJesu obọ. Ighọ e li tọ ọli ọkpẹ ini ọ ya ri ọgbọ ze ogbẹlẹ iyẹmhẹa oyi ẹgbọ iJu. 8 IJesu ọ lẹsẹ isamhi eyẹwẹ ọọ ọni ọmọse ni ọ ghu obọ oghuo-a eghọ, “Vule migha ana, ni ọgbọkpa ọ lolo ke mẹ.” Ighọ ọni ọmọse ọ vule migha wẹ iteva. 9 IJesu ọọ, “Mhiẹ i, onoghuo ushi oyi awa o lama shi ọgbọ ọ rieẹlẹ ogbẹlẹ iyẹmhẹa? Ni a rọ rieẹlẹ onete abi ni a rọ rieẹlẹ onobe, ni a rọ tsumhi agbọ oyi ọgbọ, abi ni a rọ pfuse ọli-a?”

10 Ọ bino wẹ gasẹ nya, ọọ ọni ọmọse ọ nise obọ-a. Ọ ighọ. Oni obọ o nise a. 11 Ama elemhi e bi wẹ egbegbọ, e gba ugbamhi abi e ya li iJesu.

IJesu ọ zẹ ighiusomhi na kẹẹ ogbava
(iMat 10.1-4; iMak 3.13-19)

12 Ogbẹlẹghuo, iJesu ọ nga ute ya sọ iromhi. Ọ la aghọ ẹliyọsẹ ẹlẹghọ nya ọọ sọ iromhi lema Ẹshinẹgba 13 Abi ogbe o rọ gbe-a, ọ luno eniyẹ odukhokho eyọli, ọ zẹ ogbava elemhi wẹ, ọ lu wẹ ighiusomhi na kẹẹ 14 ISamọ, ni ọ lu iPita ali inyọghuo Aduru, iJemhisi, iJọni, iFilipu ali iBatolomiu. 15 IMatiu ali iTọmọsi, iJemhisi omi Afeusi, ali iSamọ, ni e lu iZilọti. 16 IJudasi omi iJemhisi, ali iJudasi Isikarọti ni ọ ri iJesu dẹ.

IJesu ọ sẹsẹ, ọ gbo ri ẹgbọ ze
(iMat 4.23-25)

17 Abi iJesu ali eniyẹ odukhokho eyọli e rọ rọte oni ute tiemhile, ọ

* **6:1** Li zẹ iDẹut 23.25 † **6:4** Li zẹ iLẹv 24.9 ‡ **6:4** Li zẹ 1 iSam 21.1-6

migha ugbẹrekẹ, eniyẹ odukhokho
eyọli ebubu e la aghọ. Ebubu ẹgbọ
e la aghọ ni e rọte ukiẹkiẹ ekẹ iJu-
dia nya ali ẹoli iJerusalẹmu ali ẹoli
iSidọni ali ẹoli iTai ni e ngeli epfepfẹ
okẹ oniẹmhi bhale. 18 Eri e bhale ya
suọ ingmemhi eyọli ali ni ọ gbo rẹ
wẹ ze elemhi ighuamhi ọdọda. Eni
ayẹmhẹ ebe e nasẹ e li bhale, ọ rẹwẹ
ze. 19 Eni ẹgbọ nya e rọshẹka ri obọ ti
ọli, irari khi itoto e te ọli egbe lasele,
ọ rẹ wẹ nya ze.

Oghẹlẹ ali oya
(iMat 5.1-12)

20 IJesu ọ bino eniyẹ odukhokho
eyọli, ọọ wẹ,
"Ikhivọsẹ o khi na
ẹẹ ni aa pfue,
irari khi ẹẹ a mhọli
Eghiele oyi Ẹshinẹgba.
21 Ikhivọsẹ o khi na
eni okiamhi ọ gbe memena
irari khi a ya mẹ le khue.
Ikhivọsẹ o khi na ẹẹ
ni a viẹ memena,
irari khi a ya gia.
22 Ikhivọsẹ o khi na ẹ,
ini ẹgbọ ẹ biselemhi ẹ,
ni e rọ kie ẹ, ni e rọ tsue ẹ,
ni e rọ kie ẹ khi ẹgbọ ebe a khi,
itobọ oyi Omi Ọgbọ.§
23 "A ke ghẹlẹ ini a da mẹ ghọ.
A gbe ishimhi irari khi a ri eleli ni
o funẹ shi iloghie ẹ khẹ ẹ. Irari
khi ighọ eni e bia wẹ e li nasẹ
emekẹguele eyi Ẹshinẹgba ẹghẹghẹ
oyẹwẹ.*
24 "Ama, o ma khọlọ ẹ egbe,
ikhi ẹẹ ni a mhuẹ ẹpfue memena,
irari khi a she mie
eleli oyẹẹ se.
25 O ma khọlọ ẹ egbe,
ikhi ẹẹ ni a she le khue memena,
irari khi okiamhi o ya gbe ẹ.
O ma khọlọ ẹ egbe,
ikhi, ẹẹ ni a gia memena,
irari khi a ya viẹ ẹ viẹ oya.
26 O ma khọlọ ẹ egbe,
ikhi ẹẹ ni ẹgbọ ẹẹ ngme onete oyẹẹ,
irari khi ighọ eni e bia wẹ
e li ngme onete oyi
emekẹguele eyi ẹgbhọli.

Awa mhọli inono na ọbe awa
(iMat 5.38-48; 7.12a)

27 "Mhi gueyẹ ẹ, ẹẹ ni a suọ mhẹ,
a nono ingme oyi ọbe ẹẹ. A ke
riẹlẹ onete na ẹgbọ ni ẹẹ biselemhi
ẹ. 28 A ke sọ iromhi na ẹgbọ ni ẹẹ
tsue ẹ, a sọ iromhi ke na ẹgbọ ni
ẹa guẹ ẹ ngeli deba ẹ. 29 Ini ọgbọ ọ
lase ukiẹkiẹ esọ oghuo, nyenẹ oni
o kpọle gbo na li lase. Ini ọgbọ ọ ri
itoto mhiẹ awulu, gbo zẹ ni ọ rue
oni u sọ kpọkẹ ma ọ. 30 Ke ri emini
ọgbọkpa ọ mhila ẹ na li, ini ọgbọ ọ
rue ẹ emhi, zẹ ọli obọ na li, khi gbo
mhila li luẹ. 31 Ngeli ke deba ọgbọ
abi u liẹ nono ni a li ngeli deba ẹ.†
32 "Ini o khia khi ẹgbọ ni e nono
ingme oyẹ u lẹsẹ a nono ingme
oyẹwẹ, ighe ikhivọsẹ ni o la ọ nẹ?
Irari khi ena olamhẹ e lili ẹ nono
ingme oyi ẹgbọ ni e nono ingme
oyẹwẹ to ọ. 33 Ini o khia khi eni
e riẹlẹ onete nẹ u lẹsẹ li ẹ riẹlẹ
na, ighe ikhivọsẹ ni o ke la ọ nẹ?
Egbegbi ena olamhẹ e lili ẹ ighọ.
34 Ini o khia khi eni e ngmomhi
ẹ nẹ u lẹsẹ li ngmomhi ẹ na, ighe
ikhivọsẹ ni o la ọ nẹ? Irari khi ena
olamhẹ e li ngmomhi ẹ na egbewẹ.
35 Ama zẹ ni u nono ingme ọbe ẹ,
ke riẹlẹ onete na wẹ. Ke ngmomhi
na wẹ, khi ngmomhi na wẹ ni u ke
ri ẹloe shi ekẹ khi e ya fali ẹ ota to
ọ. Ẹghẹghẹ aghọ ikhivọsẹ oyẹ o ya
gbẹdi, u khi omi Ẹshinẹgba nọ Yagha
nẹ Nya. Irari khi lọli ọọ somhi
elemhi eni ẹa lẹsẹ obodẹ ali ena
ọkhọlọ. 36 Khi ọna ilẹlemhi, ẹzẹzẹ abi
Ita ẹ ọ li khi ọna ilẹlemhi.

Igue ẹgbọẹse ẹzọ
(iMat 7.1-5)

37 "Khi gue ọgbọ ẹzọ ini a khi li
gue yẹyẹ ẹzọ, khi ri unu pfuẹchẹ
ọgbọ-a, ini a khi li ri unu pfuẹchẹ-a.
Gbekua na ọnuzava ọyẹ, ni Ẹshinẹgba

§ **6:22** Li zẹ 1 iPit 4.14; iJọn 9.22; 16.2 * **6:23** Li zẹ 2 Okhẹ 36.16; Ika 7.52 † **6:31** Li zẹ iMat 7.12

ọ li gbe kua nẹ. 38 Rọna khi a ya rọ nẹ. Ukiẹkiẹ onete, oni a lolo mimi, ni a jighise ni o tsua kua, a ya rọ somhiẹ opfa. Irari khi ukiẹkiẹ ni u rọ mhẹsẹ na ẹgbọ, Ẹshinẹgba ọ li rọ ya mhẹsẹ nẹ."

39 Ọ gbo zẹ okhẹ irọkhọkhọ ona khasẹ wẹ, ọọ wẹ, "Ọzalo ọ fẹ dobẹ ya ri ọzalo nabi luẹ ke kia? Eri wẹwẹ aava e ya de pfilo uchokẹ.‡ 40 Ọmọ ni ọ la owẹna ọa ya fu dọsẹ ọni ọọ sẹsẹ ọli, Eri-tsẹ ini ọmọ ni ọọ ye owẹna ọ ye owẹna oyọli se, ọ ya li abi ọni ọ sẹsẹ ọli.§

41 "Elọ o zẹ ni u rọọ mẹ uku ni o la inyọghuẹ ẹloe ni u waa rọ mekẹ mẹ ufolo ọara ni o pfida ẹloe oyẹ? 42 Sẹ u liẹ liẹ inyọghuẹ, 'Inyọghuo zẹ ni mhi rue ẹ uku ẹloe a,' ni yẹyẹ ọyẹ waa rọ mẹ ufolo ọara ni o pfi da ẹloe oyẹ? Yẹyẹ ọgbọ ọrugamhi ku alo, kpẹ todẹ rue ufolo ọara ni o la ẹloe oyẹ-a ni u tigbe mekẹ gboo rue uku ni o la inyọghuẹ ẹloe a.

Ọọra ali ikpamhi eyọli
(iMat 7.16-20; 12.33-35)

43 "Ọara ni ọa ti ọa dobẹ ya mọ ukpamhi onete, u ke ya liẹ khi eri ọara onete o ya mọ ukpamhi ni ọa ti. 44 Ikpamhi ni ọara ọọ mọ, a rọ ọ lẹsẹ ọara ni o khi. Aa rọte ọkphẹkphẹ ẹ pfanọ ọkhua-eni.* 45 Eri ọgbọ onete ọ rọte emini o ti ni ọ rọshi udu ẹ rue emini e ti lasele, Ama ọgbọ ọbe, ọ rọte udu obe oyọli rue emhi obe ni ọ rọshi udu ẹ lasele. Irari khi isamhi ebubu ni e la ọgbọ udu, ọ te ẹ ngme ungmemhi lasele.†

Ọgbọ ọtsẹgbhẹ ali ọyẹghẹ
(iMat 7.24-27)

46 "Elọ o zẹ ni a rọ lu mhẹ, 'Ọnọmhuẹ, Ọnọmhuẹ,' ni aa rọ ri emini mhia ngme gbe akanya? 47 Mhi ya rọkhasẹ ẹ abi ọgbọ ni ọ bhale deba mhẹ, ni ọ ri esọ ẹ shi mhẹ ekẹ, ni ọ gbo ri ingmemhi eyẹmhẹ a gbe ikanya ọ li. 48 Eri ọ li abi ọgbọ ni ọ tọ owa, ọ tọnọ ekẹ-a limhi, ni ọ ri owa gbe ukhomhi ẹchẹ. Abi ukpokpomhi amẹ o rọ ruẹ, ochikpho o ri itoto ghi oni owa abọ, ama ọa dobẹ nighise ọli, irari khi eri a tọli egbegbọ. 49 Ama ọgbọ ni ọọ suọ ungmemhi oyẹmhẹ ni ọa rọ li gbe akanya, eri ọ li abi ọgbọ ni ọ tọ owa nga ekhashẹ. Abi amẹ o rọ ruẹ, ochikpho o ri itoto tsua oni owa, oni owa o de, o khi oyese onieẹmhi."

7

Irudunga oyi ọkhọli-okhuẹ ọyi iRomu
(iMat 8.5-13)

1 Abi iJesu ọ rọ ngme enana nya shi esọ eyi eni ẹgbọ se, ọ lo elemhi ẹoli iKapanọmu. 2 Oobọ a mẹ ọmọse ni ọọ ga ọkhọli-okhuẹ ọnieẹmhi, ni ingme oyọli o lolo mu ọga ọyọli egbe. Ọni ọmọse ọọ ghu ughuamhi ni o rọli ramhi eghuli. 3 Abi ọni ọkhọli-okhuẹ ọnọfunẹ ọ rọ suọ eko iJesu, ọ ghie egbhali eyi ẹgbọ iJu ghi ọli, ọ bhale ya ri ọni ọọ ga oyẹluẹ ze. 4 Abi e rọ bhale deba iJesu, e lema li egbegbọ, ẹẹ iJesu, "Ọni ọmọse ọna, ọ khi ọni u kha kpaghiẹ obọ. 5 Irari khi ọ ma nono ingme oyi ẹgbọ eyi anye gba, ọ gbo tọ owa ugamhi na anye." 6 Ighọ iJesu ọ deba wẹ vu. Ọ she kia a ramhi owa oyi ọni ọkhọli-okhuẹ ni ọ rọ ghie emọle ọli e liẹ iJesu, "Khi ke nasẹ egbe ẹ, mhia somhi ramhi ni u wa lo owa oyẹmhẹ le. 7 Lọli o zẹ ni mhi rọ bino khi mhiaa ti ramhi ni mhi a bhale deba ẹ. Lẹsẹ ngme oni ungmemhi khi ọni ọọ ga mhẹ ọ ya ze. 8 Irari khi mhẹmhẹ oyẹmhẹ, ọna omhẹsẹ mhi li khi, ni ekhọli-okhuẹ e li kpọkẹ na. Mhia mhẹsẹ na ọna, 'Vu,' ọ vu. Mhi mhẹsẹ na ọghọ, 'Bhale,' ọ bhale. Mhi gueyẹ oghumha ọyẹmhẹ, 'Riẹlẹ ona,' ọ riẹlẹ ọli."

9 Abi iJesu ọ rọ suọ oni ungmemhi ona, abọ e sha li. Ọ nyenẹ

‡ **6:39** Li zẹ iMat 15.14 § **6:40** Li zẹ iMat 10.24-25; iJọn 13.16; 15.20 * **6:44** Li zẹ iMat 12.33
† **6:45** Li zẹ iMat 12.34

alo ukhokho bino ebubu ẹgbọ ni e deba li, ọọ wẹ, “Mhi gueyẹ ẹ khi mhia kie kpẹ mẹ irudunga ni o na fu ghue, mhia kpe mẹ ọli ekẹ iZirẹni ne.” 10 Ighọ eni a kpẹ ghie, e nyenẹ egbe je apfẹ oyi ọni ọkhọli-okhuẹ nọ funẹ, e bhale ya ẹ khi ọni ọọ ga li ọ she ze.

IJesu ọ rọte eghuli guise omi Ọsamhi-olimhi le

11 Oo li dẹnẹ, iJesu ọ te aghọ vu, ọ je ẹoli ni a lu iNei, eniyẹ odukhokho eyọli ali ebubu ẹgbọ elese e deba li. 12 Abi ọ li ti ramhi odẹ unuẹkpẹ ni a te ẹ lo oni ẹoli le, ọ mẹ khi a tsua ọgbọ ni ọ ghu-a a lasele. Lọlighuo kpe inyọli ọ mẹ bia. Ọni ọkpotso ọ gbo khi ọsamhi-olimhi. Ebubu ẹgbọ e rọte oni ẹoli vẹ deba li. 13 Abi Ọnọmhuẹ ọ rọ mẹ ọni ọkpotso, ọ mhuẹ ilẹlemhi na li. Elemhi ọ e ala li, ọọ li, “Khi ke viẹ.” 14 Ighọ ọ vu ya ri obọ ti oni akpati olimhi, ẹgbọ ni e tsua li e mu migha, iJesu ọ, “Ọni ọzẹo mhiẹ yẹ vule.” 15 Ighọ ọni ọmọse ni ọ ghu-a eghọ ọ vule shitọ, ọọ ngme. IJesu ọ mu ọli obọ na inyọli. 16 Ulishi o mu eni ẹgbọ nya, e kuẹghiẹ Ẹshinẹgba, e liẹ, “Ọmekẹguele ọniẹmhi ọ she bhale iteva oyi awa. Ẹshinẹgba ọ she bhale ya kpaghiẹ ẹgbọ eyọli obọ.” 17 Ingme oyi iJesu o gbhiaku ekẹ iJudia nya ali ẹoli ni e la gasẹ ọli.

IJọni Ọni ọọ batazi ọ ghie usomhi ghi iJesu
(iMat 11.2-19)

18 Abi eniyẹ odukhokho eyi iJọni e rọ gue eni ingme enana nya yẹ iJọni, ọ lu aava elemhi wẹ. 19 Ọ ghie wẹ e ka mhila iJesu, “Yẹyẹ u khi ọni ọ ya bhale abi anye ri ẹloe shi ekẹ ke khẹ ọlese?” 20 Abi e rọ bhale deba iJesu, ẹ ọli, “IJọni Ọni ọọ batazi ẹgbọ ọ ghie anye ghi ẹ, anye ka mhila ẹ, ‘Yẹyẹ u khi ọni ọ ya bhale abi anye ri ẹloe shi ekẹ ke khẹ ọgbọẹse?’ ” 21 Ẹghẹghẹ aghọ te iJesu ọ ri ebubu ẹgbọ ni e mhuẹ ighuamhi ali iyẹmhẹ ọkphaghiẹ ze. Ọ khueghie ebubu ezalo alo-a. 22 Ọ rọ gueyẹ eniyẹ odukhokho eyi iJọni, “A nyenẹ egbe ukhokho ya gueyẹ iJọni emini a mẹ, ni a gbo ri esọ suọ. Ezalo ẹẹ mẹ ekẹ, eni e guọghọ awẹ-a, ẹẹ kia, eni efafe e mu e ze, elesọ e suọ esọ. Eni e ghu-a e guale. A kiele ẹ tse abọ usomhi onete oyi iloghie yẹ ẹgbọ ni ẹa mhuẹ.* 23 Oghẹlẹ o khi ni ọgbọ ni ọa da de odẹ-a itobọ khi ọa mhuẹ akhọkhọmhẹ shi mhẹ ọ.” 24 Abi eniyẹ odukhokho eyi iJọni e rọ vu se, iJesu ọ́ gue ingme oyi iJọni yẹ eni ẹgbọ, ọọ wẹ, “Abi a rọ fẹ fiẹ je ọdagbe ifufu ya bino ọli, ọgbọ ọnabi ọnọghuo a dabi khi a ya mẹ? Ọgbọ ọyẹghẹ ni ọ li abi ebuli ifulọ ni akpekpeli o kha pfi je ana, o pfi ọli ẹ je oobọ a dabi khi a ya mẹ oobọ? 25 Ini ọa khi ọgbọ ọghọghọ a dabi khi a ya mẹ oobọ, ọnabi isẹ a ke nono je oobọ shọ? Ọmọse ni ọ sọ itsua ni e somhi otse? Ẹgbọ ni ẹ sọ itsua ni e somhi otse, apfẹ oyi oghie ẹ la. 26 Ọgbọ nabisẹ a dabi khi a je oobọ ya mẹ? Ọmekẹguele? Abi o li mhi li gue ọli ẹ yẹ ẹ khi ọni ọ dọsẹ ọmekẹguele lọ. 27 Ọnana a kẹkẹ ingme oyọli kpẹ shi ekẹ, ni ẹẹ,

“ ‘Ghe khẹ, mhi ya ghie
aghiusomhi ọyẹmhẹ ralo nẹ,
ni ọ ya khueghie odẹ-a
shi ekẹ khẹ.’†

28 “Mhi gueyẹ ẹ khi aa mẹ ọgbọ ni a bia bhale ekẹ agbọ ona ni ọ fu dọsẹ iJọni, eri-tsẹ khi ọni ọ ga shẹ nẹ nya shi Eghiele oyi Ẹshinẹgba ọ fu dọsẹ ọli.”

29 Ẹgbọ nya, li shi emionoga, abi e rọ suọ ingmemhi eyi iJesu, e mie shi ọ khi odẹ oyi Ẹshinẹgba o gbe akanya, irari khi iJọni ọ she batazi wẹ. 30 Ẹgbọ iFarisi ali eni e lẹsẹ emhi ingme ushi e kie ugbamhi ni Ẹshinẹgba ọ gba na wẹ, irari khi ẹa

* **7:22** Li zẹ Aza 35.5-6; 61.1 † **7:27** Li zẹ iMala 3.1 ‡ **7:30** Li zẹ iMat 21.32; iLuk 3.12

lama ni iJọni ọ batazi wẹ.‡ 31 Aghọ
iJesu ọ rẹ, elọ mhi fẹ ri ẹgbọ ena
agbhotu ona ya khọkhọ, sẹ e fẹ ga
li ena? 32 Eri e li abi eniyẹ ni e shitọ
oki ni e nu egbe ẹ ngme ni e liẹ,
" 'Anye pfi ofele na ẹ,
ama aa lama gbe ishimhi,
anye viẹ eviẹ olimhi khasẹ ẹ,
ama aa lama nu anye viẹ.'
33 Itobọ khi abi iJọni Ọni ọọ batazi
ẹgbọ ọ rọ bhale, ọa li le emhi wẹkhi
eri ọ da onyọ, eri ẹ khi, 'Ayẹmhẹ
ọkphaghiẹ ọ mhuẹ.' 34 Omi ọgbọ
ọ bhale, ọọ le, ọọ da, a kẹ liẹ khi,
'Ọgbọ unu-emhi ali ọgbọ ọdonyọ ọ
khi, ali khi ọni ọ nu emionoga ali
ẹgbọ ena olamhẹ ẹ mu ọmọle ọ khi.'
35 Eri ẹgbhali oyi Ẹshinẹgba o rọte
obọ oyi ẹgbọ ni e miesuọ ri egbọli
khasẹ."

Ọkpotso ọna olamhẹ ọ ku ituale ni ọọ pfie shi iJesu awẹ

36 Ọgbọ iFarisi ọghuo ọọ iJesu ọ
bhale ka kọ fẹli luẹ ni ọ nu luẹ
le eminale. Ighọ ọ je owa oyi ọni
iFarisi, ọ shitọ, ọ le emhi. 37 Ighọ
ọkpotso ọghuo, ọngi oni ẹoli ni ọ la
agbọ olamhẹ, ọ suọ khi iJesu ọ la
oni owa oyi ọgbọ iFarisi ọghọ. Ọ
dẹ akanama ituale ni o ghalẹ. 38 Ọ
bhale, ọ de ya wugha iJesu idi awẹ.
Ọọ viẹ ku ameviẹ shi ọli awẹ. Ọ
ri itsu ni e la li ukhomhi shishi ọli
wẹwẹ-a, ọ pfipfi ọli awẹ. Ọ gbo
ku ituale ni ọọ pfie shi ọli awẹ.§
39 Abi ọni iFarisi ni ọ lu iJesu bhale
apfẹ oyọli ya mu oli epfẹse, ọ rọ
mẹ onana, ọ la ekẹ elemhi udu liẹ,
ini ọmekẹguele ọyi Ẹshinẹgba ọmọse
ọna ọ kha khi lọ, ọ kha lẹsẹ uwali
ọkpotso ni ọna ọ khi ni ọ ri egbe
a ti ọli ena, khi ọna olamhẹ ọ khi.
40 IJesu ọọ, "ISamọ mhi mhuẹ em-
ini mhi ya gue yẹ."

ISamọ ọọ li, "Gueyẹ mhẹ, Ọsẹsẹ."
41 IJesu ọọ li, "Ọmọse ọghuo ọ la ni
ẹgbọ aava e lo ọli ota, ọghuo ọ, ọ lo ọli
ẹkpa eva ali ukhukhui, ọni ọ kpọle ọ
lo ọli ipọmhi uye ali ishe. 42 Abi ẹa
ke rọ dobẹ fali ọli ẹwẹ, ọ gbe eni ota
kua na wẹ. Mena gueyẹ mhẹ ọni
ọ ya nono ingme oyi ọli nẹ elemhi
wẹwẹ ava-ava?" 43 ISamọ ọọ li, khi
ọni ọ lo ikpaghọ eni e bu nẹ lọ. IJesu
ọọ li, "U guẹ sọ." 44 IJesu ọ nyenẹ
alo ghue ọni ọkpotso, ọọ iSamọ "Wa
mẹ ọni ọkpotso ọna, abi mhi rọ bhale
owa oyẹ wa diẹ amẹ na mhẹ rọ
kpe awẹ-a, eri ọni ọkpotso ọnana ọ
ri ameviẹ eyọli kpe mhẹ awẹ-a, ọ ri
itsu ni e la li ukhomhi shishi wẹ-
a. 45 Waa pfipfi mhẹ unu egbe,
rọte ẹghẹghẹ ni mhi te lo ana le,
ọni ọkpotso ọna ọ te pfipfi mhẹ unu
awẹ ramhi memena. 46 Waa ku oili
shi mhẹ ukhomhi, ọni ọkpotso ọna, ọ
she ku ituale ni ọ pfie shi mhẹ awẹ.
47 Itobọ ighọ mhi gue ẹ yẹ ẹ khi a
she gbe olamhẹ eyọli ni e bububu
kua na li, irari khi ọni ọ nono emini
e bu ọ khi. Ọni a gbe ukukuọ kua
na, ukukuọ ọ nono." 48 Ọ gueyẹ ọni
ọkpotso, "A she gbe olamhẹ eyẹ kua
nẹ." 49 Ẹgbọ ni e nu ọli shitọ e mhila
egbewẹ "Ọghuo ọnana ọọ dabi khi
lọli khi ni ọọ gbe olamhẹ kua na
ọgbọ."

50 IJesu ọ gueyẹ ọni ọkpotso
"Irudunga oyẹ o she mie ẹ pfuese,
ri opfọmhẹ ke je."

8

Ikpotso ni e kpaghiẹ iJesu obọ

1 Ona o dọsẹ, iJesu ọ kia rọte
ẹoli je ẹoli. Ọọ gue usomhi onete
oyi Eghiele oyi Ẹshinẹgba le. Eniyẹ
odukhokho ogbava eyọli e nu ọli
kia. 2 Ikpotso eghuo ni e kpẹ
mhuẹ ayẹmhẹ ọkphaghiẹ ali iwali
ighuamhi ni ọ rọ ze, e li la aghọ:
IMeli ọngi iMagidaleni ni ayẹmhẹ
ishilua e rọte egbe lasele; 3 IJoana
ni ọ khi ughuẹ iChuza ni ọ gbe
akanya na oghie Erọdu; ISuzana ali
ikpotso elese ghọ, e ga la akaghọ.
Enana e rọte ẹkuẹ oyẹwẹ ẹ kpaghiẹ

§ **7:38** Li zẹ iMat 26.7; iMak 14.3; iJọn 12.3 * **8:3** Li zẹ iMat 27.55-56; iMak 15.40-41; iLuk 23.49

iJesu ali eniyẹ odukhokho eyi ọli obọ.*

Okhẹ irọkhọkhọ oyi ọghiale
(iMat 13.1-9; iMak 4.1-9)

4 Abi ebubu ẹgbọ e rọ rọte ẹọli ọdọda bhale ya lona kugbe, ni e rọ le gasẹ iJesu, iJesu ọ zẹ okhẹ irọkhọkhọ khasẹ wẹ, ọọ wẹ,
5 “Ọghiale ọ ya ri ikpamhi emhi kọ. Abi ọ rọ ku eni ikpamhi emhi kia kọ, eghuo ọ e ku shi epfepfẹ odẹ. Eghuo ọ ẹgbọ e ri awẹ muno wẹ. Ipfeli e bhale ya sanọ wẹ le. 6 Eghuo ọ e de ku nga ẹchẹ, abi e rọ zẹ ngale, e khakha. Itobọ khi ẹa mẹ asha lolo pfi imhili lo ekẹ. 7 Ikpamhi eghuo ọ e de shi ifu igba, eni igba e tono wẹ.
8 Ighọ eghuo ọ e ku shi ekẹ onete, e fu, e mọ ikpamhi agbhagbhamhi egbhuẹshe. Abi ọ rọ ngme ona se, ọọ li, Ọni ọ mhọli esọ ọ rọ suọ.”

Emini o zẹ ni ọ rọ zẹ oni okhẹ irọkhọkhọ
(iMat 13.10-23; iMak 4.10-20)

9 Eniyẹ odukhokho eyọli e mhila li emini a ri oni okhẹ irọkhọkhọ ngme.
10 Ọọ wẹ, “A she khueghie osheli ni o la Eghiele oyi Ẹshinẹgba-a khasẹ ẹ. Ama aa rọli khasẹ ẹgbọ ni e kpọle. Lọli o zẹ ni mhi rọ ri okhẹ irọkhọkhọ nu wẹ ẹ ngme.
“ ‘Irari khi ini e ririẹ ẹ fẹ,
ẹa ya mẹ ekẹ,
ẹẹ suọ, ọa lo wẹ esọ.’†

Emini okhẹ irọkhọkhọ oyi ọghiale ọghọ o ngme
(iMat 13.18-23; iMak 4.13-20)

11 “Emini a ri oni okhẹ irọkhọkhọ ngme na. Oni ukpamhi emhi oghọ, ungmemhi oyi Ẹshinẹgba lọ.
12 Eni e de kua epfepfẹ odẹ eghọ, e khi ẹgbọ ni e kha suọ ungmemhi oyi Ẹshinẹgba, ọkphaghiẹ ọ bhale ya sanọ wẹ oni ungmemhi udu-a, ini e khi miesuọ, ni e ba mhuẹ imiepfuese.
13 Eni e zẹ nga ọkpegbhẹ e to ẹoli ẹgbọ ni e miesuọ, ni e khia khi abi imufẹ o rọ bhale ẹa ke dobẹ migha, e de odẹ-a.
14 Ikpamhi ni e zẹ shi ifu igba, wẹwẹ e khi ẹgbọ ni e suọ oni ungmemhi ama ẹa dobẹ migha shi ọ, isamhi eyi emhi agbọ ali anasẹmhẹ ali ẹpfue ni o la agbọ ali ọghuẹmhẹ ni o la ọ, ọa zẹ ni e mhuẹ iwomhẹloe shi irudunga.
15 Ikpamhi ni e zẹ shi ekẹ onete ni e mọ ikpamhi, wẹwẹ e khi egbegbi ẹgbọ ali udu ọnete ni e kha suọ oni ungmemhi, e mu ọli shi, e kha ri egbe mie o ri emini a rọ kọ ọ zẹ lasele.

Ákpá ni a rọ ru nga ukhomhi emhi
(iMak 4.21-25)

16 “Aa mẹ ọgbọ ni ọ ri ákpá ya ru, ni ọ ya rue ọli sheli elemhi ukoko, wẹkhi ufu ukpho. Eri ọ ri ochoghọ ya rue ọli nga asha na keghe ni eni ẹẹ lo le e ke mẹ ekẹ, ẹẹ mẹ oni ákpá.‡
17 Irari khi aa mẹ emiemini a rọ sheli ni aa ya rọ lasele gboo, wẹkhi eri a mẹ emini a khukhu shi elemhi, ni aa ya khueghie-a gboo.§
18 Itobọ ighọ mhuẹ ẹgbhẹ shi emini u wa suọ. Ọni ọ mhuẹ, a ya rọ ma li ọ. Ama ọni ọa mhuẹ a ya gbo mie ọli ukuku ọli ni ọ sa khi lọli mhuẹ.”*

Inyọghuo iJesu ali inyi iJesu
(iMat 12.46-50; iMak 3.31-35)

19 Ighọ inyọli ali inyọghuo ọli e bhale deba li, ama ẹa mẹ asha ramhi ọli egbe, irari ebubu ẹgbọ ni e le gasẹ ọli.
20 Ọgbọ ọ ya gueyẹ iJesu, ọọ li, “Inyẹ ali inyọghuẹ, e migha olase, ẹẹ nono ni wẹwẹ e mẹ.”
21 IJesu ọọ wẹ, “Inyẹmhẹ ali inyọghuo-mhẹ wẹwẹ e khi ẹgbọ ena ni ẹẹ suọ ungmemhi oyi Ẹshinẹgba, ni e gbo rọli ẹ gbe akanya.”

IJesu ọ mu akpekpeli migha
(iMat 8.23-27; iMak 4.35-41)

22 Ẹlẹghuo iJesu ọọ eniyẹ odukhokho eyọli, “A bhale ni awa da je ukiẹkiẹ obinokpọle oyi okẹ ni

† **8:10** Li zẹ Aza 6.9-10 ‡ **8:16** Li zẹ iMat 5.15; iLuk 11.33 § **8:17** Li zẹ iMat 10.26; iLuk 12.2
* **8:18** Li zẹ iMat 25.29; iLuk 19.26

o khishi." E lo ọkọ-okẹ e lẹ. 23 Abi e li lẹ, iJesu ọ lesẹa. Utoghuokpe ukpokpomhi akpekpeli o lo oni ọkọ-okẹ le ya ramhi khi oni ọkọ-okẹ o ku ya luẹ, wẹwẹ nya e la okhẹna. 24 Eniyẹ odukhokho eyọli e bhale ya guise ọli le. Ẹẹ ọli "Ọnọmhuẹ, Ọnọmhuẹ okẹ o ya ku awa luẹ." Ọ vule, ọ nu oni akpekpeli ali okẹ ni o zughuse ngme. Oni akpekpeli o mu migha. Okẹ ni o zughuse eghọ o dema, asha kpa oo tsukẹ. 25 Ọ mhila eniyẹ odukhokho eyọli, "Ighe irudunga oyẹẹ?" E ri ulishi ali ọshabọ mhila egbewẹ, "Ọghuo ọnana ọ fẹ ga khi ena? Irari khi ọọ mhẹsẹ na akpekpeli ali okẹ, e suọ na li."

IJesu ọ ri ọmọse nọ mhuẹ ayẹmhẹ ọkphaghiẹ toto
(iMat 8.28-34; iMak 5.1-20)

26 E kia ramhi ekẹ iGẹrasẹnẹsi ni o gbe okẹ ni o khishi na iGalili khi-a. 27 Abi IJesu ọọ da tiemhile ekẹ, Ọmọse ọngi oni ẹoli, ni ọ mhọli ayẹmhẹ ọkphaghiẹ ni o she tẹsẹ ni ọa te kẹ sọ awulu, wẹkhi eri ọ ke la owa ghue, ama atalimhi ọ ke la, ọ bhale ya ọ. 28 Abi ọ rọ mẹ iJesu, ọ de yẹshi ọli awẹ, ọ tsẹsẹ leghe, ọ liẹ, "Elọ u rẹmhẹ ya li, iJesu Omi Ẹshinẹgba ọnọfunẹ, kpẹkpẹ khi nasẹ mhẹ." 29 Eri ọ ngme ona irari khi iJesu ọ she mhẹsẹ na oni ayẹmhẹ ọkphaghiẹ oghọ o rọte ọli egbe lasele. Iti-ingmi-ingmẹ oni ayẹmhẹ o she mu ọli, ni o khia khi ini a riẹ mu ọli ri iwẹghẹ shi ọli abọ ali awẹ, ọ pfanọ eni iwẹghẹ-a, oni ayẹmhẹ ọkphaghiẹ o tsua li je ọdagbe ifufu. 30 IJesu ọ mhila li, "Sẹ a lu eva oyẹ?" Ọni ayẹmhẹ ọọ li, eva oyẹmhẹ khi, "ILigiọni," irari khi ayẹmhẹ ọkphaghiẹ ebubu e she lo ọli egbe. 31 Eni ayẹmhẹ ọkphaghiẹ e lema iJesu ọ khi khu wẹwẹ je ilimhi na ningọlọ.

32 Igulu ebubu e la epfẹ ute le eminale. Ighọ eni ayẹmhẹ e lema li ọ kpẹkpẹ ọ zẹ ni wẹwẹ e ya lo eni igulu egbe. Ighọ ọ zẹ ni e ya lo eni igulu eghọ. 33 Eni ayẹmhẹ ọkphaghiẹ eghọ e rọte egbe oyi ọni ọmọse lasele, e ya lo elemhi eni igulu eghọ. Eni igulu e rọte oni epfẹ ute na ya kulo okẹ ni o khishi eghọ, okẹ o gbe wẹ. 34 Abi eni e ri eni igulu ẹ kia e rọ mẹ emini a mẹ, e na je ifu apfẹ ya gueyẹ ẹgbọ emini a mẹ. 35 Ẹgbọ e lẹ ya bino emini a mẹ. Abi e rọ bhale deba iJesu, e bhale ya ẹ khi ọni ọmọse ni iyẹmhẹ ọkphaghiẹ e te egbe lase khi ọ shitọ ufuẹgẹ oyi iJesu. Ọ ga pfọmhẹ, ọ ku egbe-a shitọ, ulishi o mu wẹ. 36 Ẹgbọ ni e mẹ oni ingme e gueyẹ ẹgbọ elese abi ọni ọmọse ọ́ li kia ni ọ rọ ze. 37 Ighọ eni ẹgbọ iGẹrasẹnẹsi e gueyẹ iJesu ọ lase ẹwẹ ekẹ le, irari khi ulishi o mu wẹ. IJesu ọ lo ọkọ-okẹ ọ vu. 38 Ọni ọmọse ni eni iyẹmhẹ ọkphaghiẹ e rọte egbe lasele ọọ iJesu, "Kpẹkpẹ zẹ ni mhi deba ẹ vu." Ama iJesu ọọ li, ọ ke vu. 39 Nyenẹ egbe je apfẹ ni u ya guele emini Ẹshinẹgba ọ riẹlẹ nẹ. Ighọ ọni ọmọse ọ vu ya gueyẹ ẹgbọ ni e la oni ẹoli oghọ nya, emini iJesu ọ riẹlẹ na li.

Omi iJarusi ali ọkpotso ni ọ ri obọ ti iJesu awulu
(iMat 9.18-26; iMak 5.21-43)

40 Abi iJesu ọ rọ nyenẹ egbe je ukiẹkiẹ okẹ ni o kpọle, ẹgbọ e tsẹ ọli ọ mu awẹ itobọ khi o she tẹsẹ ni e te migha a khẹ ọli. 41 Ighọ ọmọse ọghuo ni a lu iJarusi ni ọ khi ọgbọ ọni ọ mhẹsẹ shi owa ugamhi oyi ẹgbọ iJu, ọ de ya wugha iJesu awẹ. Ọọ lema li ọ kpẹkpẹ ọ bhale apfẹ oyẹluẹ. 42 Irari khi ọmọ ọmueshi ọghuo kpe ni ọ mẹ bia ni ọ lẹsẹ gbe ikpe igbẹva ọ ya ghua. Abi iJesu ọ li lẹ, ẹgbọ e le gasẹ ọli, e ma mu ọli ashakpa. 43 Ọkpotso ọghuo ọ la ifuabọ wẹ ni ọ she ku ọlia egbe elemhi ikpe igbẹva. Ọ she ga pfuse emini ọ mhuẹ-a nya na idọkita, ama aa mẹ ọni ọ dobẹ dua ọli egbe. 44 Ighọ ọ rọte ifuabọ oyi eni ẹgbọ lase bẹna ya ri obọ ti

esọ ode ni iJesu ọ sọ, ọlia ni e ku ọli egbe e pfa tee.

45 IJesu ọ mhila, “Ọghuo ọ ri obọ ti mhẹ?”

Ọgbọkpa ọ tia. IPita ọọ li, “Ọnọmhuẹ, ebubu ẹgbọ e le gasẹ ni e ma mu ẹ.”

46 Ama iJesu ọ li, “Ọgbọ ọ ri obọ ti mhẹ, mhi lẹsẹ khi itoto e she rọte mhẹ egbe ya lase, lọli mhi rọ lẹsẹ.” 47 Ọni ọkpotso ọ mẹ khi lọli a dobẹ ya vu ni a rọ ya mẹ luẹ, ọ ri ulishi fiẹ lasele, ọ de ya wugha odalo oyi iJesu. Ukpẹloe oyi eni ẹgbọkpa, ọ gueyẹ iJesu emini o zẹ ni lọli rọ ri obọ ti ọli ali abi lọli ze utoghuokpe. 48 Ighọ iJesu ọ li, “Omimhẹ ke je khi irudunga oyẹ o she rẹ ze. Ri opfọmhẹ ke je apfẹ oyẹ.”

49 IJesu ọ kie ighọ ngme, ọgbọ ọ rọte owa oyi iJarusi ni ọ khi ọni ọ mhẹsẹ elemhi owa ugamhi bhale. Ọọ li, “Omiẹ ọ she ghua-a. Khi ke bie nasẹ ọsẹsẹ.” 50 Abi iJesu ọ rọ suọ ona, ọ gueyẹ iJarusi, “Khi zẹ ni ulishi o muẹ. Lẹsẹ miesuọ tsẹ khi ọ ya toto.”

51 Abi ọ ke rọ ramhi apfẹ oyi iJarusi, ọa zẹ ni ọgbọkhọghuo ọ nu luẹ lo aghọ, sẹẹ ni iPita ali iJọni ali iJemhisi ali inyọ ọni ọmọ ali itali. 52 Ọgbọkpa e she kie kpẹ viẹ eviẹ oyi ọni ọmọ. IJesu ọọ wẹ, “A khi ke viẹ irari khi ọni ọmọ ọa ghu, eri ọ lesẹa.”

53 Wẹwẹ nya ee gia iJesu, irari khi e lẹsẹ khi ọni ọmọ ọ she ghua. 54 Ama iJesu ọ mu ọli obọ ọ lu ọli leghe, “Omimhẹ, vule.” 55 Ayẹmhẹ oyọli o nyenẹ egbe bhale deba li. Ọ vule migha utoghuokpe. Ighọ iJesu ọọ wẹ, “A ri eminale na ọni ọmọ le.” 56 Abọ e sha ita ali inyọli. IJesu ọ gueyẹ wẹ e khi gueyẹ ọgbọkhọghuo emini a mẹ.

9

IJesu ọ ghie eniyẹ odukhokho ogbava fiẹ

(iMat 10.5-15; iMak 6.7-13)

1 IJesu ọ lu eniyẹ odukhokho ogbava eyọli kugbe, ọ ri itoto ali afu na wẹ ni e rọ ke khu ẹgbọ iyẹmhẹ ni ẹa ti egbe lasele, ali ni e gbo ri ẹgbọ ni e mhuẹ ighuamhi ọdọda toto. 2 Ọ ghie wẹ fiẹ e ke ya tse abọ ungmemhi oyi Eghiele oyi Ẹshinẹgba kiakia ali ni e gbo ke ri ẹgbọ ze. 3 Ọọ wẹ, “A khi tsua emhikhọghuo abi a liẹ le ena, a khi tsua ukpokpo wẹkhi akpaba wẹkhi eminale wẹkhi ikpaghọ wẹkhi iku itsua eva ni a sọ. 4 Owa ni a da lo ne, a la aghọ ramhi ni a rọ ya te oni ẹoli vu. 5 Ini ẹgbọ ẹa da mie ẹ ne, a kpishi itutu ni e la ẹ awẹ-a shi oni ekẹ ini a rọte oni ẹoli ẹ vu, ni o khi ọtsẹlẹ ni a ya pfi mu wẹ.”* 6 Ighọ eni eniyẹ odukhokho e vu, rọte ẹoli je ẹoli. E ri usomhi onete oyi Ẹshinẹgba tse abọ kiakia. E ri ẹgbọ ọ toto ashakpa.

Oghie Erọdu ọọ khọkhọ ọni iJesu ọ khi

(iMat 14.1-12; iMak 6.14-29)

7 Ighọ Erọdu ni ọ khi oghie shi ekẹ iGalili ọ suọ ikanya ọnyaloa ni iJesu ọọ gbe. Abọ e sha li itobọ khi ẹgbọ eghuo e liẹ khi iJọni Ọni ọọ batazi ẹgbọ lọ ni ọ rọte eghuli guale. 8 Eghuo ẹ khi Elaja ọ khi ni ọ bhale, eghuo elese e liẹ khi ọghuo ọmekẹguele enediọ ọ khi ni ọ nyenẹ egbe bhale agbọ.† 9 Ama, Erọdu ọọ, “Mhẹmhẹ mhi khi iJọni ukhomhi ọ. Ọghuo ọnana ọ khi ni mhia suọ eko?” Ọọ dua abi ọ li ya mẹ ọli.

IJesu ọ ri eminale na ẹgbọ agbẹlẹ ishe (5,000) le

(iMat 14.13-21; iMak 6.30-44; iJọn 6.1-14)

10 Abi eni ighiusomhi na kẹẹ e rọ jele, e gueyẹ iJesu abi e li kia. Ighọ ọ rue wẹ vu je epfẹ ẹoli na lu iBẹtisaida, 11 Ama eni ebubu ẹgbọ e suọ obini ọ je, e deba li. Ọ mie wẹ, ọ gue ungmemhi Eghiele oyi Ẹshinẹgba yẹ wẹ, ọ ri eni e mhuẹ ighuamhi toto.

* **9:5** Li zẹ iLuk 10.4-11; Ika 13.51 † **9:8** Li zẹ iMat 16.14; iMak 8.28; iLuk 9.19

12 O te aghọ li dẹnẹ abi ogbọmhi o
ke rọ mu ekẹ, eniyẹ odukhokho og-
bava e bhale deba li, ẹẹ ọli. “Gueyẹ
eni ẹgbọ e vu je ẹọli ni e ti mama
ana ni e ya nono ashini e ya ku shi
ali eminale ni e ya le, irari khi ifui
ọdagbe ifufu awa la.”
13 Ọ sọ wẹ ọ, ọ́ọ́ wẹ, “A ri eminale
na wẹ le.”
Ẹ ọli, “Ibulẹdi eva ali ifẹlẹ aava
e lẹsẹ la ana, sẹ ni awa vu ya dẹ
eminale ghi wẹ.” 14 Irari khi emọse
agbẹlẹ asha ishe e la aghọ.
Ama ọ́ọ́ eni eniyẹ odukhokho,
“A rẹ wẹ shitọ ikui-iku ẹgbọ egb-
huẹva ali igbigbe.” 15 Eni eniyẹ
odukhokho e li ghọ, ọgbọkpa ọ
shitọ. 16 IJesu ọ rue eni ibulẹdi
ishe ali ifẹlẹ aava eghọ, ọ bino
idane, ọ kphẹmhi shi eni eminale,
ọ kholo wẹ a. Ọ rue wẹ na eniyẹ
odukhokho eyọli ni e kemhi wẹ na
eni ẹgbọ. 17 Ighọ wẹwẹ nya e le, e
khue. Eni eniyẹ odukhokho e wolọ
eni e le kpọle shi ighughu igbẹva.

IPita ọ guele ọni iJesu ọ khi
(iMat 16.13-19; iMak 8.27-29)

18 Ẹlẹghuo khi iJesu ọ la ashini
o da-ya ẹ sọ iromhi, eniyẹ
odukhokho eyọli e nu ọli la aghọ,
ọ mhila wẹ, “Ọghuo ẹgbọ e fẹ ẹ liẹ
khi mhi khi?”
19 Ẹ oli, “Ẹgbọ eghuo ẹ khi iJọni
Ọni ọọ batazi ẹgbọ u khi, elese ẹ
liẹ Elaja, elese ghọ ẹ khi ọmekẹguele
ọnọdiọ u khi ni u nyenẹ egbe bhale
agbọ.”‡
20 Ọ rọ mhila wẹ “Ọghuo ẹẹ ẹ khi
mhi khi?”
IPita ọọ li, “Yẹyẹ u khi Ọmiepfuese
ọnayi Ẹshinẹgba.”§

IJesu ọ gue ingme osoli, ali
eghuli, ali iguale oyọli le
(iMat 16.20-28; iMak 8.30--9.1)

21 IJesu ọ tse agua yẹ wẹ e khi
gueyẹ ọgbọkhọghuo. 22 Ighọ, Ọ́ọ́ wẹ,
“Omi Ọgbọ ọ mema ya mẹ osue
emhi ebubu. Eni egbhali ali ighie
eyi ekpodalo-ugamhi ali esẹsẹ Ishi
eyi iMosisi, e kie ọli. E mema ya gbe
ọli-a, ama ẹlẹnuzi-esẹ, ọ ya guale.”
23 Ighọ ọ gueyẹ wẹ nya, “Ini
ọgbọkhọghuo ọ́ nono ni lọli khi ọmọ
odukhokho ọyẹmhẹ, ọ mema ya kie
egbọli, ọ rue apfida oyọli ogbẹlẹ
kpa, ọ́ọ́ deba mhẹ.* 24 Itobọ khi
ọni ọ da nono ni lọli tsumhi agbọ
oyọli ne, ọ ya wasẹ ọli-a, ama ọni
ọ da wasẹ agbọ oyi ọli-a ne shi
itobọ oyẹmhẹ, ọ ya tsumhi ọli.†
25 Ighe eleli ni ọgbọ ọ ya mẹ ini ọ
mhuẹ agbọ ona nya ni ọ rọ wasẹ
ayẹmhẹ oyọli-a? 26 Ini ọgbọ ọ da na
omama mhẹ ali ungmemhi oyẹmhẹ
ne, Mhẹmhẹ Omi Ọgbọ mhi li ya
na omama oyi oni ọgbọ, ini mhi
bhale elemhi ufumhi oyẹmhẹ, ali
ufumhi oyi Ita ali oyi igẹni ni e
pfuasẹ 27 Mhi gue ọli ẹ yẹ ẹ abi o li,
khi, ẹgbọ eghuo e la ana ni ẹa ya ghu
ne, neni e rọ ya mẹ oni Eghiele oyi
Ẹshinẹgba.”

IJesu ọ mu imamachi
(iMat 17.1-8; iMak 9.2-8)

28 Abi ogbẹlẹ nuzi eleli o rọ gba
abi iJesu ọ te ngme eni ingme, ọ rue
iPita ali iJọni ali iJemhisi nga ute ya
lema. 29 Abi ọ li sọ iromhi eghọ,
alo eyọli e mu nyenẹ, itsua ni ọ sọ
e gẹ nyanyanya abi ákpá. 30 Ighọ
Emọse aava, iMosisi ali Elaja, 31 e
li lasele e gẹ nyanyanya, e nu iJesu
u ngme, e ghẹta eghuli ni iJesu ọ
ya ghu obini iJerusalẹmu. 32 Olesẹ
o mema rẹ IPita ali apfọli. Abi e
rọ guale ni olesẹ o rọ kala wẹ alo-
a, e mẹ ufumhi oyi iJesu ali emọse
aava ni e nu ọli migha. 33 Abi eni
emọse aava e li vu, iPita ọ́ọ́ iJesu,
“Ọga, oo ga guẹ ti khi anye la akana.
Zẹ ni anye tọnọ okholo esẹ, oghuo
oyẹ, oghuo oyi iMosisi, onokpọle
oyi Elaja.” Eri ọ li ngme tsẹ, ọa lẹsẹ
emini ọ ngme.

‡ **9:19** Li zẹ iMat 14.1-2; iMak 6.14-15; iLuk 9.7-8 § **9:20** Li zẹ iJọn 6.68-69 * **9:23** Li zẹ iMat 10.38; iLuk 14.27 † **9:24** Li zẹ iMat 10.39; iLuk 17.33; iJọn 12.25

34 Ọ kie ighọ ngme, otughunu o
bhale ya khukhu wẹ-a. Ulishi o mu
wẹ abi e rọ lo elemhi oni otughunu.
35 Ighọ uruli o rọte oni otughunu
ngme, ọọ, “Omimhẹ na ni mhi zẹ, a
ri esọ shi emini ọ ngme.”‡§ 36 Abi
oni uruli o rọ ngme se, e mẹ khi
iJesu luẹghuo ọ ke migha. Eni eniyẹ
odukhokho e ri ingme ona shi udu,
ẹa gueyẹ ọgbọkhọghuo emini e mẹ
ẹghẹghẹ aghọ.

IJesu ọ ri ọzẹo ni ughuamhi ọ́ mu ze
(iMat 17.14-18; iMak 9.14-27)

37 Ogbeakọlọ abi e rọte ukhomhi
ute tiemhile, ebubu ẹgbọ e bhale
deba li. 38 Ighọ ọmọse ọghuo ọ rọte
elemhi eni ebubu ẹgbọ tsẹsẹ leghe,
ọ li “Ọsẹsẹ, kpẹkpẹ bino omimhẹ,
lọli ọ khi ọmọ ọghuo kpe ni mhi mẹ
bia. 39 Ayẹmhẹ obe ó tsua mu ọli, eri
ọọ mu ọli pfi ekẹ, ọọ kpi awẹ-a, o rọli
ẹ chi ofulu unu. Ọa ga nono ni lọli
rue ọli obọ-a kpa. Eri ọọ nono ni lọli
pfuse ọli ayẹmhẹ-a. 40 Mhi she lema
eniyẹ odukhokho eyẹ e khu ọli oni
ayẹmhẹ egbe-a, ẹa dobẹ.”

41 IJesu ọọ wẹ, “Ẹẹ ẹgbọ ni aa
mhuẹ irudunga wẹkhi ilẹsẹ. Ẹlẹ
ingme mhi dobẹ ya ri egbe mie
umhalẹsẹ oyẹ ẹ ramhi? Ẹlẹ ingme
mhi ke nu ẹ ya la akana?” Ọọ
ọni ọmọse, “Rue omiẹ bhale ana ghi
mhẹ.”

42 Abi ọni ọmọ ọ li bhale, oni
ayẹmhẹ ọkphaghiẹ o mu ọli pfi ekẹ
jighise, ọọ chi ofulu unu. Ighọ iJesu
ọ dese oni ayẹmhẹ ọkphaghiẹ, ọ ri
ọni ọmọ ze. Ọ rue ọli na itali. 43 Abọ
e sha eni ẹgbọ nya shi ekpabọ oyi
Ẹshinẹgba ni e funẹ.

IJesu ọ gbo gue ingme eghuli oyọli le shi ekẹ
(iMat 17.22-23; iMak 9.30-32)

Abọ e kie ighọ sha eni ẹgbọ shi
emini iJesu ọ riẹlẹ, iJesu ọ́ọ́ eniyẹ
odukhokho eyọli, 44 “A ri esọ shi ekẹ
shi ingme ni mhi ya gueyẹ ẹ ena. A
ya ri Omi Ọgbọ na ẹgbọ dẹ.” 45 Eri-
tsẹ khi eni eniyẹ odukhokho ẹa lẹsẹ
abi oni ungmemhi o ngme. Irari
khi eri a rọli sheli wẹ ini e khi lẹsẹ
emini a rọli ngme. Ama ulishi oo
mu wẹ shi abi e liẹ mhila li.

Ọghuo ọ funẹ
(iMat 18.1-5; iMak 9.33-37)

46 Ekhakọ o bhale iteva oyi eniyẹ
odukhokho eyọli shi ọni ọ ya funẹ
elemhi wẹ.* 47 IJesu ọ lẹsẹ emini
ee sa udu oyẹwẹ, ọ rue ukuku ọmọ
lasele migha wẹ iteva. 48 Ọ́ọ́ wẹ,
“Ọnini ọ da ri eva oyẹmhẹ mie ọmọ
ọna ne, mhẹmhẹ ọ mie. Ọnini ọ
da mie mhẹ ne, ọni ọ ghie mhẹ ọ
mie. Irari khi ọnini ọ da ri egbọli
tiemhie-ekẹ nẹ elemhi ẹ, lọli ọ khi
ọni ọ funẹ nya.”†

Ọni ọa da khi ọbe awa ne ọyi awa ọ khi
(iMak 9.38-40)

49 IJọni ọ́ọ́, “Ọga, anye mẹ ọmọse
ni ọ ri eva oyẹ ẹ khu ayẹmhẹ
ọkphaghiẹ lase, anye nono ni anye
gueyẹ ọli ọ khi ke ighọ irari khi ọa
ya debẹ abi anye liẹ debẹ.” 50 IJesu
ọọ wẹ, “A khi ke ighọ, irari khi ọgbọ
ni ọa da khi ọbe awa ne, ọnayi awa ọ
khi.”

Ẹgbọ iSameria ẹa lama mie iJesu

51 Abi ẹghẹghẹ o rọ ramhi ni a rọ
ya rue iJesu je iloghie, ọ mhọli ọli
shi udu khi lọli ya je iJerusalẹmu.
52 Ọ ghie ighiusomhi ralo, ni e lo el-
emhi ẹọli nikeke na elemhi iSame-
ria ni e ya mu egbe emhikpa shi
ekẹ khẹ ọli. 53 Ama eni ẹgbọ iSame-
ria ẹa lama mie ọli irari khi e lẹsẹ
khi iJerusalẹmu ọọ je. 54 Abi eniyẹ
odukhokho eyọli ikhi iJemhisi ali
iJọni e rọ mẹ ghọ, ẹ ọli, “Ọnọmhuẹ,
waa ke zẹ ni anye lu erali rọte idane
tiemhie rọ tosẹ wẹ a nya?”‡

55 IJesu ọ nyenẹ alo ukhokho, ọ
dese wẹ, ọọ wẹ, aa lẹsẹ ayẹmhẹ ni

‡ **9:35** Li zẹ Aza 42.1; iMat 3.17; 12.18; iMak 1.11; iLuk 3.22 § **9:35** Li zẹ 2 iPit 1.17-18 * **9:46** Li zẹ iLuk 22.24 † **9:48** Li zẹ iMat 10.40; iLuk 10.16; iJọn 13.20 ‡ **9:54** Li zẹ 2 Ighie 1.9-16

a mhuẹ. Ọa khi eri omi ọgbọ ọ bhale ya yese ẹgbọ agbọ-a, ama eri ọ bhale ya tsumhi wẹ. 56 Ighọ iJesu ali eniyẹ odukhokho eyọli e vu je ẹoli olese.

Emini ideba-iJesu-kia o ya mie ọgbọ ọ rue
(iMat 8.19-22)

57 Abi e li lẹẹ eghọ, ọmọse ọghuo ọ́ọ́ iJesu, “Ọga mhi ya ke debẹ je obiobini wa je kpa.”

58 IJesu ọ́ọ́ li, “Inyakọ e mhuẹ esẹ, ipfeli e mhuẹ eko, ama Omi Ọgbọ ọa mhuẹ ashini ọ dọ ukhomhi ẹ gbe.” 59 IJesu ọ gueyẹ ọmọse ọlese, “Deba mhẹ.” Ọni ọgbọ ọ́ọ́ li, “Ọga, kpẹ zẹ ni mhi ya ri itamhẹ tọ.”

60 IJesu ọ́ọ́ li, “Zobẹ ni eni e ghua e ri eni e ghu-a tọ. Yẹyẹ fiẹ ke ya gue ungmemhi Eghiele oyi Ẹshinẹgba le.” 61 Ọlese ọ́ọ́ li, “Ọga mhi ya debẹ, kpẹ zẹ ni mhi ya tsẹ apfẹmhẹ, okhila.”§

62 IJesu ọọ li, “Ọgbọ ni ọ da ri obọ nga ẹgba ni ọọ she ẹ gua ẹsẹ, ni ọ da bino ukhokho ne, ọa tẹ ni ọ lo Eghiele oyi Ẹshinẹgba.”

10

IJesu ọ ghie ẹgbọ egbhuẹsẹ etuogbava fiẹ

1 Ona o dọsẹ se, Ọnọmhuẹ ọ zẹ ẹgbọ egbhuẹsẹ etuogbava, ọ mu wẹ ava-ava, ọ e ralo na luẹ ni e kia je ikpe ni ọọ nono ni lọli kia ramhi. 2 Ọọ wẹ, “Ikhiẹsẹ oniẹmhi o la ọ, eritsẹ eni ẹ khiẹsẹ wẹ ẹa bu. Itobọ ighọ, a sọ lema ita ọni ọ mhuẹ okhiẹsẹ, ni ọ ghie eni ẹ khiẹsẹ bhale ishemhi oyọli.* 3 A ke lẹ! Eri mhia ghie ẹ abinẹ isumha ne la ifuabọ idumhi.† 4 A khi tsua ẹkuẹ ukpaghọ wẹ khi akpulu wẹ khi ekuẹ, a khi tsẹ ẹgbọ odẹ.

5 “Ini a lo owa okhọghuo, a kpẹ to dẹ liẹ ‘Opfọmhẹ o ka la oni owa ona.’ 6 Ini ọgbọ opfọmhẹ ọ la aghọ, opfọmhẹ oyẹ ẹ o deba li, ini aa mẹ, opfọmhẹ oyẹ ẹ o nyenẹ egbe deba ẹ. 7 Apfẹ okhọghuo ni a da lo ne, a la aghọ le, a la aghọ da emiemini e da rọ ya na ẹ. Irari khi o ti ni ọgbakanya ọ mie ifata. A khi ke kia te owa da je owa.‡

8 “Ini a da lo ẹoli le ni e rọ da mie ẹ ne, a le emini e rọshi ekẹ na ẹ. 9 A ri eni ẹẹ ghua ni e la aghọ ze, a gueyẹ wẹ, ‘Eghiele oyi Ẹshinẹgba o she ti mama ẹ.’ 10 Ẹoli ni a bhale kpa ni ẹa da mie ẹ, a je ifu apfẹ ya liẹ, 11 ‘Itutu oyi ekẹ oyẹ ni e la anye awẹ, anye she kpishi wẹ shi ekẹ na ẹ, ni e ya pfi ọtsẹlẹ mu ẹ. Ama ẹẹ ọyẹ ẹ, a lẹsẹ khi Eghiele oyi Ẹshinẹgba o she ti mama ẹ.’§* 12 Mhi gueyẹ ẹ khi ogbẹlẹ isọ-ẹzọ khi o ya somhi iSodomu egbe dọsẹ oni ẹoli ogho.†

Ẹoli ni ẹa miesuọ
(iMat 11.20-24)

13 “O ma khọlọ ẹ egbe, ikhi ẹẹ ẹgbọ iKorazi! O ma khọlọ ẹ egbe, ẹẹ ẹgbọ iBẹtisaida! Irari khi ini ikanya ọnyaloa ni a la elemhi ẹ gbe khi a la ekẹ iTai ali iSidọni li gbe wẹ lọ, e kha mu nyenẹ agbọagbọ. E sọ ide eviẹ, e shitọ ukhomhi emuẹ.‡ 14 Eri-tsẹ khi Ẹshinẹgba ọ ya mhuẹ isomhelemhi na ẹgbọ iTirẹ ali ẹgbọ iSodomu dọsẹ ẹ ogbẹlẹ iguẹzọ. 15 Ẹẹ ẹgbọ iKapanọmu, eri a dabi khi a ya ti ẹ nga idane? Iiye! Eri a ya ti ẹ tiemhi ilimhi iriẹriẹ.§

16 “Ọọ wẹ, ọni ọ da ri esọ shi ẹ ọ ne, mhẹmhẹ ọ ri esọ shi ọ. Ọni ọ da kie ẹ, mhẹmhẹ o kie. Ọni ọ da kie mhẹ ne, ọni ọ ghie mhẹ ọ kie.”*

Ijele oyi ẹgbọ egbhuẹsẹ etuogbava

§ **9:61** Li zẹ 1 Ighie 19.20 * **10:2** Li zẹ iMat 9.37-38 † **10:3** Li zẹ iMat 10.16 ‡ **10:7** Li zẹ 1 iKọri 9.14; 1 iTimo 5.18 § **10:11** Li zẹ Ika 13.51 * **10:11** Li zẹ iMat 10.7-14; iMak 6.8-11; iLuk 9.3-5 † **10:12** Li zẹ Igbae 19.24-28; iMat 11.24; 10.15 ‡ **10:13** Li zẹ Aza 23.1-18; Ezik 26.1--28.26; iJọẹ 3.4-8; Emọ 1.9-10; iZaka 9.2-4 § **10:15** Li zẹ Aza 14.13-15 * **10:16** Li zẹ iMat 10.40; iMak 9.37; iLuk 9.48; iJọn 13.20

17 Ighọ eni ẹgbọ egbhuẹsẹ etuogbava eghọ e ri oghẹlẹ jele. Ẹẹ ọli, “Ọnọmhuẹ, eri egbegbi iyẹmhẹ ọkphaghiẹ e ri irari eva oyẹ nyẹsẹ ukhomhi na anye.”

18 IJesu ọọ wẹ, “Mhi mẹ khi ọkphaghiẹ ọ rọte idane de pfile abi erali akphala. 19 A ghe khẹ! Mhi she ri afu na ẹ, ni a rọ lighi enyẹ ali ikpi dọsẹ, ali ni a gbo mu itoto ali ekpabọ alo ebili nyaa ọ le. Emhikhọghuo ẹa ya li ẹ.† 20 A khi ghẹlẹ khi ọkphaghiẹ ọ ri irari eva oyẹmhẹ nyẹsẹ ukhomhi na ẹ, ama a ke ghẹlẹ khi a kẹkẹ eva oyẹ ẹ shi iloghie.”

IJesu ọ ghẹlẹ
(iMat 11.25-27; 13.16-17)

21 Ẹghẹghẹ aghọ, oghẹlẹ o te elemhi Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ vọ iJesu egbe, ọọ li, “Mhi tsẹ uwegbe, Ita ni ọ mhuẹ ekẹ ali ukhuli. Irari khi u she ri emhi ena sheli ẹgbọ ni e fia alo-a ali eni e mema wẹna ebe. Ama u rẹwẹ khasẹ ikuku eniyẹ. Ighọ lọ Ita, irari khi abi o li ghọle ẹ shi ghọ.

22 “Itamhẹ ọ she ri emhikpa shi mhẹ obọ. Aa mẹ ọgbọ ni ọ lẹsẹ ọni ọmọ ọ khi, sẹ ni Ita. Aa mẹ ọgbọ ni ọ lẹsẹ ọni Ita ọ khi, sẹ ni ọmọ. Eni e ghọle ọni ọmọ ọ ri Ita a khasẹ.”‡

23 Ighọ ọ nyenẹ alo ghue eniyẹ odukhokho eyọli, ọ bẹna nu wẹ ngme, ọọ wẹ, “Ikhivọsẹ o khi na ikpalo ni e mẹ emini ẹẹ a mẹ. 24 Mhi gueyẹ ẹ khi emekẹguele ali ighie ebubu e nono ni wẹwẹ e mẹ emini ẹẹ a mẹ ali ni e suọ emini a suọ ena, ama ẹa dobẹ.”

Ekpita oyi ọngi iSamarita ọnete

25 Ighọ ọsẹsẹ Ishi eyi iMosisi ọghuo ọ vule ya mu iJesu fẹ bino. Ọ mhila li, “Elọ mhi fẹ ya li ni mhi rọ ya mhuẹ agbọ na agbọagbọ?” 26 IJesu ọ li, “Elọ a kẹkẹ shi ebe Ishi eyi iMosisi? Sẹ u liẹ zẹ emini a kẹkẹ shi ọ?”

27 Ọ iJesu, “Rọte ekelemhi udu oyẹ nya ali ayẹmhẹ oyẹ nya ali ekpabọ eyẹ nya ali isamhi eyẹ nya nono ingme oyi Ẹshinẹgba. U gbo nono ingme oyi ọnuzava ọyi ẹ abi u nono ingme egbe ẹ.”§

28 IJesu ọọ li, “U ga guẹ gbaghiẹa. Lina ke ngeli khi u ya mhuẹ agbọ ona agbọagbọ.”*†

29 Eri ọni ọsẹsẹ Ishi eyi iMosisi ọna ọ nono ni lọli rọkhasẹ khi lọli lẹsẹ enana nya. Ọ mhila iJesu, “Ọghuo ọ fẹ khi ọnuzava ọyẹmhẹ?”

30 IJesu ọ lina sọ ọli ọ, “Ọmọse ọghuo ọ ke rọte ẹoli iJerusalẹmu tiemhi ẹoli iJẹriko. Ighọ ọ de ya pfilo ighiatọ abọ. E gbe ọli banọa, e kẹsẹ ukuku ayẹmhẹ shi ọli ọ, e mie ọli emini ọ mhuẹ nya. 31 A bhale ya ẹ khi ọkpodalo-ugamhi ọyi Ẹshinẹgba ọ rọte oni odẹ ẹ dọsẹ. Abi ọ rọ mẹ ọni ọmọse ni ighiatọ e gbe eghọ, ọ da je ukiẹkiẹ odẹ ni o kpọle ya dọsẹ vu. 32 Ighọ ọni ọ la Owa oyi Ẹshinẹgba gbe akanya ọghuo, eni a lu iLivaiti, ọ ramhi aghọ, ọ mẹ ọli, ọ li rọte ukiẹkiẹ odẹ ni ọ kpọle ya dọsẹ. 33 Ọmọse ọngi iSameria ọghuo ni ọ lẹ asha, ọ ramhi ashini ọni ọmọse ọ la. Ọ mẹ ọli, elemhi ọli e lala li. 34 Ọ lẹ deba li, ọ ku oili ali onyọ shi ọli ikpe ni ọ kuali utse. Ọ ri ide gẹnọ li ẹwẹ. Ọ tsua li nga akphẹrẹ ọyọli, ọ tsua li bhale owa ni a ku ẹ shi, ọọ gueyẹ wẹ e ri ẹloe khu ọli.‡ 35 Ogbeakọlọ ọ ri ifata ogbẹlẹ eva na ọni ọ mhuẹ oni ashini a ku ẹ shi. Ọ ọli, ‘Kpẹkpẹ ri ẹloe khu ọmọse ọna. Ingmẹ ni o ke ya gbe nya, ini mhia jele mhi ya fali ẹ wẹ.’

36 “Ọghuo ọ elemhi ẹgbọ aasẹ ena u sa khi ọ khi ọnuzava ọyi ọni ọmọse ọna ni ighiatọ e gbe?” 37 Ọni ọsẹsẹ ushi ọọ li, “Ọni ọ mhuẹ ilẹlemhi na li.”

Ighọ iJesu ọọ li, “Li ighọ ke ngeli.”

† **10:19** Li zẹ Iwolo 91.13 ‡ **10:22** Li zẹ iJọn 3.35; 10.15 § **10:27** Li zẹ iLẹv 19.18; iDẹut 6.5
* **10:28** Li zẹ iLẹv 18.5 † **10:28** Li zẹ iMat 22.35-40; iMak 12.28-34 ‡ **10:34** Li zẹ 2 Okhẹ 28.15

IJesu ọ je apfẹ oyi iMata ali iMeli

38 Abi iJesu ali eniyẹ odukhokho
eyọli e li lẹ, e bhale ẹoli oyi ọkpotso
ni a lu iMata. Ọni iMata ọ mie
ọli shi owa. 39 Ọni iMata ọ mhuẹ
inyọghuo ọkpotso ni a lu iMeli ni
ọ shitọ kpẹsẹ iJesu ri esọ shi em-
ini ọ sẹsẹ.§ 40 Abi a li ya mu
iJesu epfẹse, o zu iMata alo, ọa
mẹ asha ri esọ shi emini iJesu ọ
sẹsẹ. Ighọ ọ bhale deba iJesu, ọọ
li, "Wa mẹ khi inyọghuo-mhẹ ọ zobẹ
ikanya nya na mhẹmhẹ-ghuo a gbe?
Wẹ ọ bhale ya kpaghiẹ mhẹ obọ."
41 Ọnọmhuẹ ọọ li, "IMata, iMata, u
ma kphakpha egbe ke nasẹ egbe ẹ
shi itobọ emhi ebubu. 42 Ama emhi
oghuo o mema mu egbe. IMeli ọ
she zẹ oni o tinẹ ni o laọ, ọgbọ ọa ya
mie ọli luẹ."

11

IJesu ọ sẹsẹ abi a liẹ sọ iromhi
(iMat 6.9-13; 7.7-11)

1 Ogbẹlẹghuo, iJesu ọ la asheghuo
o sọ iromhi, Abi ọ rọ sọ se, ọmọ
odukhokho ọyọli ọghuo, ọọ li,
"Ọnọmhuẹ, sẹsẹ anye abi a liẹ sọ
iromhi abi iJọni ọ li sẹsẹ eniyẹ
odukhokho eyọli."

2 IJesu ọọ wẹ, "U kha sọ iromhi,
ke liẹ:

" 'Ita anye ni ọ la iloghie,
anye ri ufumhi
na eva oyẹ no pfuasẹ,
Zẹ ni eghiele oyẹ o bhale.
Zẹ ni a riẹlẹ
ọghuẹmhẹ oyẹ ekẹ agbọ
abi o li shi obini iloghie.
3 Ri eminale ona ogbe-namo
na anye le.
4 Gbe olamhẹ kua na anye,
abi anye li ẹ gbe kua na
ẹgbọ ni e lamhẹ shi anye ọ.
Khi zẹ ni anye de pfilo imufẹ,
ama tsumhi anye
obọ oyi ọkphaghiẹ.' "

5 IJesu ọọ wẹ, "Ini o khia khi
ọngẹ ẹ ọ mhuẹ ọmọle ni ọ rọ lẹ
deba ọmọle ọli itsotso ogbiẹ, ni ọ
rẹ ọli, 'Ọmuẹ kpẹkpẹ ngmomhi irui
ibulẹdi esẹ na mhẹ, 6 Irari khi ọmọle
mhẹ ni ọ la asha ọ bhale ya kushi
na mhẹ, ama mhia mhuẹ emini
mhi ya rọ fẹli ọli epfẹse.'

7 "Ini ọni ọmọle ọ, ọ rọte elemhi
owa liẹ ọli, 'Khi ke nasẹ mhẹ ghue
irari khi mhi she pfi okpẹ odẹ,
mhẹmhẹ ali imimhẹ anye she yẹshi,
mhia ke ya dobẹ vule ya rue emhi
okhọghuo nẹ.' 8 Mhi gueyẹ ẹ khi
ini ọmọle ọli ọa tseku ri itobọ khi
wẹwẹ e khi ọmọle vule ya rue emini
ọọ mhila li na li, ama itobọ khi ọ
mema kie le ẹ mhila li tsẹ, ọ mema
ya vule ya rue emiemini ọ nono na
li.

9 "Mhi gue ẹ yẹ ẹ: Mhila khi a ya
rọ nẹ, nono khi u ya mẹ, kpheli obọ
odẹ khi a ya khueghie-a nẹ. 10 Irari
khi ọni ọ mhila lọli a rọ ọ na, ọni
ọ nono lọli ọọ mẹ, ọni ọ kpheli obọ
odẹ lọli a khueghie-a a na.

11 "Ẹẹ ni a khi ita, ọghuo elemhi ẹ
omiọli ọ ya mhila li afẹlẹ ni ọ ya rue
ẹnyẹ na li, ocho ni ọ kha rọ ri afẹlẹ
na li? 12 O ke khia khi ini ọ mhila li
ẹkẹli, ni u ya rue okpi na li? 13 Ini
ẹẹ ni a khi ẹgbọ ebe a lẹsẹ abi a liẹ
ri egbegbi emhi somhi imiẹ opfa,
sẹ Ita ẹ ni ọ la iloghie ọa ke li ya
ri Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ na eni e mhila
li?"

IJesu ali Ọkphaghiẹ
(iMat 12.22-30; iMak 3.20-27)

14 Ẹlẹ oghuo khi iJesu ọ khu
ayẹmhẹ ọkphaghiẹ ungmenu fiẹ, ọ
khu ọni ayẹmhẹ fiẹ lase, ọni ung-
menu ọọ ngme. Oni ingme o ri abọ
sha ẹgbọ ni e la aghọ. 15 Ama ẹgbọ
eghuo ẹ, "Ekpabọ ebe oyi iBezebọ
ni ọ khi oghie ọyi iyẹmhẹ ebe, ọ rọ a
khu iyẹmhẹ ebe fiẹ lase."*

16 Eghuo ọ, e mu ọli fẹ bino, ẹ ọli ọ
riẹlẹ ọnyaloa ni o ri wẹwẹ ya mie shi
ọli ọ khi Ẹshinẹgba ọ mie shi ọli ọ.†

§ **10:39** Li zẹ iJọn 11.1 * **11:15** Li zẹ iMat 9.34; 10.25 † **11:16** Li zẹ iMat 12.38; 16.1; iMak 8.11

17 Ama iJesu ọ she lẹsẹ usamhi
oyẹwẹ, ọ, “Eghiele ni o da kemhi
egbọli o ya de, ọmhuẹ-apfẹ ni o
da kemhi egbọli o ya de. 18 Ini
Ọkphaghiẹ ọ kemhi egbọli, sẹ
eghiele oyọli o li ya migha? Eri mhi
a ngme ona itobọ khi ẹ khi ekpabọ
oyi iBezebọ mhi rọ ọ khu iyẹmhẹ
ọkphaghiẹ kua. 19 Mena ini mhi ri
ekpabọ eyi iBezebọ ọ khu iyẹmhẹ
ọkphaghiẹ kua, ekpabọ onoghuo
eniyẹ eyi ẹẹ e rọ a khu wẹ kua?
Eniyẹ eyi ẹẹ e ya gue ẹ ẹzọ itobọ
ungmemhi ni a ngme ena. 20 Ama
ini o khia khi ekpabọ oyi Ẹshinẹgba
mhi rọ ẹ khu iyẹmhẹ ọkphaghiẹ
kua, oghọ o rọkhasẹ khi Eghiele oyi
Ẹshinẹgba o she bhale ẹ iteva.

21 “Ọmọse ni ọ mhuẹ ekpabọ ọ
kha ri itsua okhọli gbanọ egbe eg-
begbọ ni ọ rọọ khẹ owa oyọli ekhẹ,
itsua eyọli e ya mhuẹ akhukhu.
22 Ama ọmọse ni ọ toto dọsẹ ọli ọ kha
tsua okhọli mu ọli ni ọ rọ nẹ ọli abọ,
eri ọọ miono ọli itsua okhuẹ nya ni
ọ regbenga. Ọ tsua ọli ẹpfue ni ọ
mhuẹ shi oni owa vu ya kemhi.

23 “Ọni ọa da ku ma mhẹ ọ ne, ọbe
mhẹ ọ khi. Ọgbọ ni ọa da mu ma
mhẹ ọ ti ẹgbọ gbili ne, eri ọọ vẹsẹ
ẹgbọ kua.‡

Abi ayẹmhẹ o lię kia
(iMat 12.43-45)

24 “Ini ayẹmhẹ ọkphaghiẹ ọ rọte
ọgbọ egbe ya fiẹ, eri ọ kpẹ a kia je ifu
ọdagbe ifufu ni amẹ ẹa la ya nono
ashini ọ kpẹ je ya yẹmhẹ-a, ama ini
ọa mẹ asha, ọ egbeluẹ, ‘Mhi gbo lo
a je owa ni mhi kpẹ te vu.’ 25 Ini ọ
bhale ọ ni ọ rọ bhale ya ẹ khi, a ga
fuomhi oni owa muẹnẹ, emhikpa
o ga guẹ la ayọli kuete. 26 Ighọ,
ọ vu ya wolọ iyẹmhẹ oshilua elese
ni e khọlọ dọsẹ lọli, e bhale ya la
ọni ọmọse egbe, ikpukhokho oyi ọni
ọmọse o ke khọlọ dọsẹ abi ọ kpẹ li.”

27 Abi iJesu ọ li ngme oni ung-
memhi ona, ọkpotso ọghuo ọ rọte
oni elemhi ebubu ẹgbọ tsẹsẹ leghe
ọọ, “Ọni a khi vọsẹ na ọkpotso ni ọ
bia ẹ, ni ọ kuẹlẹ, ọ khi.”

28 IJesu ọọ li, “Ẹgbọ ni e suọ ung-
memhi oyi Ẹshinẹgba ni e rọ ọli
gbe akanya, wẹwẹ e mema mhuẹ
ikhivọsẹ nẹ.”

Ọlẹlẹ oyi iJona
(iMat 12.38-42)

29 Abi eni ẹgbọ e ke li bua shi ọ,
iJesu ọọ, “Ẹgbọ ebe, ẹgbọ agbhotu
onana e khi. Ẹ mhila ọlẹlẹ ọnyaloa,
ama aa ya mẹ ọnyaloa okhọghuo,
sẹ ni ọlẹlẹ oyi iJona ọmekẹguele.§
30 Abi iJona ọ khi ọlẹlẹ na ẹgbọ
iNinevẹ, ighọ Omi ọgbọ ọ gbo li ya
khi ọlẹlẹ na ẹgbọ ena agbhotu ona.*
31 Oghie-ọkpotso ọyi ekẹ iShẹba ọ ya
shitọ ukpẹkhomhi ẹzọ ya gue agb-
hotu ona ẹzọ, ọ pfa ẹzọ mu wẹ, irari
khi ọ ke rọte ekẹ odonuẹ bhale ya
ri esọ suọ ungmemhi ẹgbhali oyi
oghie iSolomoni, ama ọgbọ ni ọ fu
dọsẹ iSolomoni ọ la akana.† 32 Ẹgbọ
iNinevẹ e ya mu ẹzọ vule shi agb-
hotu ona ọ, e pfa ẹzọ mu wẹ irari
khi e mu pfi abi iJona ọ rọ ya ri
ungmemhi oyi Ẹshinẹgba tse abọ yẹ
wẹ, memena ọgbọ ni ọ fu dọsẹ iJona
ọ la akana.‡

Egbegbi ákpá
(iMat 5.15; 6.22,23)

33 “Aa mẹ ọgbọ ni ọ ya ri ákpá ru
ni ọ ya ri ọli sheli, eri ọ ri ochoghọ
ya rue ọli nga ashini o yagha, ni a
bhale ya ẹ khi ẹgbọ ni ẹẹ lole ẹ mẹ
ekẹ.§ 34 Ikpamhalo eyẹ e khi ákpá
oyi idiegbe oyẹ. Ini ikpamhalo eyẹ
ẹẹ mẹ ekẹ egbegbọ, idiegbe oyẹ nya
o khili ákpá. Ama ini u tasẹ alo-
a, idiegbe oyẹ nya o khili alo ebili.
35 Itobọ ona khi zẹ ni ákpá oyẹ o khi
alo ebili. 36 Ini idiegbe oyẹ e khili
ákpá ni obili ọa rọ la ashikhọghuo ọ,

‡ **11:23** Li zẹ iMak 9.40 § **11:29** Li zẹ iMat 16.4; iMak 8.12 * **11:30** Li zẹ iJona 3.4 † **11:31** Li zẹ 1 Ighie 10.1-10; 2 Okhẹ 9.1-12 ‡ **11:32** Li zẹ iJona 3.5 § **11:33** Li zẹ iMat 5.15; iMak 4.21; iLuk 8.16

eri o ya ke gẹ nyanyanya abinẹ khi ákpá o nga ọgbọ egbe.”

Epfua esesa
(iMat 23.1-36; iMak 12.38-40)

37 Abi iJesu ọ rọ ngme se, iFarisi ọghuo ọ lu ọli ọ bhale ya nu luẹ le eminale. Ọ lo deba li ya shitọ shi oni eminale. 38 Ama abọ e sha ọni iFarisi abi ọ rọ mẹ khi iJesu ọa kpe abọ a neni ọ le emhi. 39 Ighọ Ọnọmhuẹ ọọ li, “Wa mẹ mena khi ẹẹ ẹgbọ iFarisi khi eri a kpe ukhokho uko ali itasa eyẹ-a, ama elemhi oyẹẹ o vọ emhi ituegbe ali ọkhọlọ. 40 Ẹẹ ẹgbọ eyẹghẹ! Ọa khi Ẹshinẹgba ni ọ rielẹ ukhokho ọ ọ gbolo ẹ rielẹ elemhi ọ? 41 Ama a rue emini e la elemhi uko ali utasa na ẹgbọ ni ẹa mhuẹ, ẹghẹghẹ aghọ emhikpa e ya pfuasẹ na ẹ.

42 “O ma a khọlọ ẹẹ ẹgbọ iFarisi egbe gba, itobọ khi a guẹ zẹ azẹ-oghuo-igbe ebe akhọkhọ, ali ebe alagho ali ebe elese ni a rọte ogba ẹ khiẹsẹ, emini ẹa lolo mu ẹloe. Ama iguẹ-sọ-ẹzọ ali inono onayi Ẹshinẹgba, a ri obọ gbe wẹ shi. Ena e khi emini a kha mema ke rielẹ, ma eni a rielẹ eghọ.*

43 “O ma a khọlọ ẹẹ ẹgbọ iFarisi egbe gba, irari khi ukpẹkhomhi ni o yagha a nono elemhi owa ugamhi ali otsẹ ekpẹ elemhi oki.

44 “O ma a khọlọ ẹ egbe irari khi eri a li abi uji oyi ẹgbọ ni ọgbọ ọa shi ọlẹlẹ shi ni ẹgbọ e lighi ẹ dọsẹ, ni ẹa lẹsẹ.”

45 Ọsẹsẹ ushi ọghuo ọ sọli ọ, ọọ, “Ọsẹsẹ, ini u wa ngme enana, eri u li ri anye ma ọ mẹ bie.”

46 IJesu ọ sọli ọ, ọọ, “O ma a khọlọ ẹẹ ni a sẹsẹ Ishi eyi iMosisi egbe, irari khi eri a sọ itsua ni ẹgbọ ẹa dobẹ ya tsua na wẹ tsua, ama ẹẹ aa lama ya tsua ugegemhọ.

47 “O ma a khọlọ ẹ egbe irari khi ẹẹ a manọ iji na emekẹguele ni itita ẹ e gbolo-a. 48 Eri a pfi ọtsẹlẹ shi ọ, a gbo mu ma emini ititaẹ e rielẹ irari khi wẹwẹ e gbolo emekẹguele eyi Ẹshinẹgba a, ẹẹ a manọ iji na wẹ. 49 Itobọ ona, rọte ilẹsingme oyi Ẹshinẹgba, ọ rọ liẹ, ‘Mhi ya ghie emekẹguele ali ighiusomhi na kẹẹ ghi wẹ, e ya gbolo eghuo ọ-a, e mu okhọli vule shi elese ọ.’ 50 Itobọ ighọ Ẹshinẹgba ọ ya mu ota sọ ẹgbọ ena agbhotu ona, shi ọlia eyi emekẹguele nya, rọte ẹghẹghẹ ni agbọ ona o te gba ekẹ le. 51 Rọte ọlia eyi Ebẹli ya ramhi ọlia eyi iZa-karaya ni a gbe-a shi iteva Owa oyi Ẹshinẹgba ali atẹtẹ. Ighọ lọ! Mhi gueyẹ ẹ khi a ya na ẹ osue to ọ.†

52 “O ma khọlọ ẹẹ ni a lẹsẹ Ishi eyi iMosisi pfo egbe, irari khi a she rue okpẹ ni a rọ ẹ khueghie odẹ ilẹsingme sheli. Ẹẹ na, aa lama lo, ẹgbọ ni ẹ nono ni wẹwẹ e lo, aa zẹ ni e mẹ asha dọsẹ lo.”

53 Abi iJesu ọ rọ rọte aghọ vu, ẹgbọ iFarisi ali esẹsẹ Ishi eyi iMosisi e mu okhọli vule shi ọli ọ egbegbọ. E ri omhila ọdọda a khi ọli odẹ. 54 Ini e ba mẹ asha mu ungmemhi mhọli ọli obọ.

12

IJesu ọ tse agua shi iri-ugamhi-kualo
(iMat 10.26-27)

1 Ẹghẹghẹ ana ebubu ẹgbọ agbẹlẹ agbẹlẹ e legba, ni o ramhi ni e rọ lighi egbewẹ, iJesu ọ nu eniyẹ odukhokho eyọli ngme, ọọ wẹ. “A mu egbe ẹ shi iri-ugamhi ku alo oyi ẹgbọ iFarisi ni o li abi ifuma ni a rọ ma ibulẹdi ẹ nye.”* 2 Irari khi aa mẹ emini a rọ sheli ni ọa ya lasele, wẹkhi eri a mẹ emini a khukhu ni ọa ya khueghie-a. 3 Ungmemhi ni u ngme ẹliyọsẹ a ya suọ ọli ẹlẹ ọguota. Emini u nyẹsẹ ọgbọ esọ gueyẹ elemhi owa aza, a ya suọ ọli eko ukhomhi owa.†

* **11:42** Li zẹ iLẹv 27.30 † **11:51** Li zẹ Igbae 4.8; 2 Okhẹ 24.20-21 * **12:1** Li zẹ iMat 16.6; iMak 8.15 † **12:3** Li zẹ iMak 4.22; iLuk 8.17

Ọni a ya na ulishi
(iMat 10.28-31)

4 Emọle mhẹ, abi o la mhi li gue ọli ẹ yẹ ẹ, a khi na ulishi ẹgbọ ni o khia khi idiegbe e lẹsẹ dobẹ ya gbe-a, ini e gbe idiegbe-a, ẹa ke mhuẹ emhi olese ni e ke dobẹ ya li. 5 Ama mhi ya gueyẹ ẹ ọni a ya na ulishi. A na ulishi Ẹshinẹgba ni ọ mhuẹ itoto ni ọ kha gbe ọgbọa se, ọ gbo pfi ọli lo ilimhi irieriẹ. Abi o li mhi li gue ọli ẹ yẹ ẹ, a na ulishi oyọli. 6 Ọa khi ikọbọ eva a ri ipfeli isuẹsuẹ oshe ẹ dẹ? Ama abi o rieẹ khi ighọ, Ẹshinẹgba ọa yele ọngẹwẹ ọkhọghuo a. 7 Egbegbọ lọ khi, Ẹshinẹgba ọ she leli itsu ni e la ẹ ukhomhi nya. Itobọ ighọ a khi zẹ ni ulishi o mu ẹ, irari khi a mu ẹloe dọsẹ ipfeli isuẹsuẹ ebubu.

Eni e migha na iJesu ali eni e kie ọli
(iMat 10.32,33; 12.32; 10.19,20)

8 Abi o li mhi li gue ọli ẹ yẹ ẹ khi, ọni ọ da lama gue ingme oyẹmhẹ yẹ ẹgbọ ne, Omi ọgbọ ọ li ya gue ingme oyọli yẹ igẹni eyi Ẹshinẹgba. 9 Ama ọni ọ da kie mhẹ ukpẹloe ẹgbọ, mhi ya li kie ọli ukpẹloe igẹni eyi Ẹshinẹgba. 10 Ọgbọ ni ọ da zẹ ẹmuẹbe na Omi ọgbọ ne, a ya gbekua na li. Ama ọgbọ ni ọ da pfi unu-a deba Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ, ọgbọ a ya gbekua na li.‡

11 Ini a rue ẹ bhale owa ugamhi oyi ẹgbọ iJu ali ẹgbọ eni ẹẹ mhẹsẹ ali enighie, a khi zẹ ni a yele abi a ya ngme, ali abi a li ya pfa egbe ẹ shi ekẹ. 12 Irari khi Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ ọ ya sẹsẹ ẹ abi a ya ngme oni ẹghẹghẹ.§

Okhẹ irọkhọkhọ oyi ọyẹghẹ

13 Ọgbọ ọghuo elemhi eni ebubu ẹgbọ ọ lu iJesu, ọọ li, “Ọsẹsẹ kpẹkpẹ gueyẹ inyọghuo-mhẹ ni ọ kemhi ugu na mhẹ.” 14 IJesu ọ sọ ọli ọ, ọọ, “Ọghuo ọ zẹmhẹ shi ọni ọ rẹ ẹ a gue ẹzọ ali ọni ọọ kemhi ugu na ẹgbọ?” 15 Ighọ ọ gueyẹ wẹ nya, “A mu egbe ẹ shi emhi ituegbe, irari khi agbọ oyi ọgbọ ọa migha nga ukhomhi ẹpfue ni ọ mhuẹ.”

16 Ọ zẹ okhẹ irọkhọkhọ ona khasẹ wẹ, ọọ wẹ, “Ekẹ oyi ọmọse ni ọ pfue ọghuo, o lolo ti emhi na li. 17 Ọni ọmọse ọ shitọ sa, Ọọ, ‘Sẹ mhi li ya kia eghọ? Mhi a mẹ asha ke ri emhi ya shi aka oyẹmhẹ.’

18 “Ighọ ọọ, ‘Emini mhi ya rieẹ na. Mhi ya guọghọ aka oyẹmhẹ-a, mhi ya tọ aka onofunẹ olese ni mhi rọ sọ iakpa ali itsua elese shi. 19 Ẹghẹghẹ aghọ mhiẹ egbemhẹ, Ọmuẹ u zẹ ukhomhi onete gba e! Irari khi u mhuẹ ẹpfue ni e bububu, ni e ya tsua-ẹ ramhi ikpe ebubu. Ka yẹmhẹ-a, ke le, ke da. Wa li agbọ abi o ghọle ẹ.’ ”

20 “Ama Ẹshinẹgba ọọ li, ‘Yẹyẹ ọyẹghẹ! U ya ghu-a amiọsẹ; mena ọghuo ọ ke ya mhọli eni ugu ni u she ti ma na egbe ẹ?’

21 “Ighọ o ya li ọgbọkpa egbe ni ọ da ti ẹpfue ma na egbọli, ni ọa mhuẹ ẹpfue oyi emini o mu Ẹshinẹgba ẹloe.”

A khi ke sa usamhi agbọ
(iMat 6.25-34)

22 Ighọ iJesu ọ gueyẹ eniyẹ odukhokho eyọli, ọọ wẹ, “Irarighọ, a khi zẹ ni usamhi emini a ya le ali usamhi emini a ya da, o nasẹ ẹ, wẹkhi usamhi idiegbe oyẹ emini u wa sọ. 23 Agbọ oyẹ o mu egbe dọsẹ eminale, idiegbe oyẹ o gbo mu egbe dọsẹ ode ni a sọ ẹ shi ọ. 24 A bino ipfeli na ukhomhi idane, ẹa rọ kọ wẹkhi eri ẹẹ khiẹsẹ, ẹa mhuẹ ashini e tsua eminale a shi wẹkhi eri e mhuẹ aka, ama eri Ẹshinẹgba ọ rọ na wẹ a le. A mu ẹloe dọsẹ wẹ! 25 Ọngẹẹ ọnọghuo ọ ya dobẹ ri irari inyama-egbe oyọli khi ogbẹlẹ oghuo ma agbọ oyọli? 26 Aborọkhia khi u wa ya dobẹ rieẹ ukuku emhi

‡ **12:10** Li zẹ iMat 12.32; iMak 3.29 § **12:12** Li zẹ iMat 10.19-20; iMak 13.11; iLuk 21.14-15

onana, elọ o zẹ ni u rọ a nasẹ egbe ẹ shi emini e kpọle?
27 “Sa ọ bino abi ebuli idodo e li ẹ fu. Ẹa ya gbe akanya wẹkhi eri ẹẹ do ide. Ama mhi gue a yẹ ẹ khi egbegbi iSolomoni ni ọ tseku lighọ mhuẹ itsua ni e somhi otse, ọa khuẹ akhuẹ nabi ebuli okhọghuo o khuẹ.* 28 Ẹẹ ni a mhuẹ ukuku irudunga, ini o khia khi ighọ Ẹshinẹgba ọ ri ide ku ebuli egbe, ni e kha laọ amo, akọ a tosẹ wẹ-a, sẹ u ke liẹ sa khi ọa ya li ri egbegbi itsua sọ ẹ?
29 “Irarighọ, a khi ke sa emini a ya le ali emini a ya sọ; a khi zẹ ni o nasẹ ẹ udu. 30 Irari khi ẹgbọ ena agbọ ona nya, wẹwẹ e na khu emhi enana, ama Ita ẹ ni ọ la iloghie ọ lẹsẹ khi e to ẹ. 31 Ochoghọ emiemini u wa riẹlẹ nya, zẹ ni Eghiele oyi Ẹshinẹgba o khi onododẹ, emhi elese ni u wa nono nya, ọ ya rẹwẹ ma ọ nẹ.

Ẹpfue na obini iloghie (iMat 6.19-21)

32 “A khi zẹ ni ulishi o mu ẹ, ẹẹ ikuku isumha, irari khi ọghuẹmhẹ oyi Ita ẹ o khi ni ọ rọ ri oni eghiele na ẹ. 33 A ri emhikpa ni a mhuẹ dẹ, a kemhi eni ikpaghọ na eni ẹa mhuẹ. A zẹ ni a mhuẹ ẹkuẹ ukpaghọ ni ọa ya khakha, ali ni a gbo mhuẹ ẹpfue shi iloghie ni ọa ya pfo wẹkhi oghiatọ ọ mẹ asha a ti bhale ọ, wẹkhi ifu e mẹ asha a tọwẹ, 34 Irari khi ashini ẹpfue oyẹ o la, aghọ udu oyẹ ọọ la.

A mu egbe shi ekẹ khẹ ibhale oyi Ọnọmhuẹ

35 “A mu egbe shi ugamhi, a zẹ ni ikpa eyẹ ẹ e ke gẹ.† 36 Abi eni ẹ ga ọgbọ e migha khẹ ijele oyi ọni ọ mhuẹ wẹ ni ọ ye ukue ni a rọ a rue ọkpotso, ini ọọ bhale ni ọ rọ kpheli obọ odẹ, e nyanya khueghie odẹ a na li aghọaghọ.‡ 37 O ma ti eni ẹ ga ọgbọ eghọ egbe ini ọni ọ mhuẹ wẹ ọ bhale ya ẹ khi e mu egbe migha khẹ luẹ. Abi o la mhi gue a yẹ ẹ khi, ọ ya mu egbe akanya, ọ lu wẹ, ọ nu wẹ shitọ, ọ ri eminale na wẹ le. 38 Oghẹlẹ o ya khi na eni eni ẹẹ ga eghọ ini ọni ọ mhuẹ wẹ ọ bhale ya ẹ khi e mu egbe shi ekẹ ini o tseku khi itsotso ogbiẹ, o ke khi ini ogbe o ya gbe ọ rọ bhale. 39 A lẹsẹ ona khi ini ọni ọ mhuẹ apfẹ ọ lẹsẹ ẹghẹghẹ ni oghiatọ ọ rọ ọ bhale ọli owa ya do lọ, ọa kha zẹ ni ọ lo ọli owa ya do. 40 Ẹẹ oyẹẹ a ke mu egbe, irari khi Omi ọgbọ ọ dobẹ ya bhale ẹghẹghẹ ni aa sa shi.”§

Ọni ọ guẹ ẹẹ ga ali ọni ọa guẹ ẹẹ ga (iMat 24.45-51)

41 IPita ọ mhila li, ọọ, “Ọnọmhuẹ anye u kpe ekpita ona yẹ abi ọgbọkpa?”
42 Ọnọmhuẹ ọọ li, “Ọghuo ọ fẹ khi ọni ọrẹloekhu, ni ọ mhọli ilẹsingme, ni ọọ gbe akanya te odẹ igẹsikia, ni ọga ọyọli ọ ri apfẹ nga obọ, ni ọ gueyẹ ọli ọ ri eminale na eni ẹ ga li ke le shi ẹghẹghẹ? 43 Ikhivọsẹ o khi na ọni ọ ga ọgbọ ọghọ, ini ọga ọyọli ọ bhale ya ẹ ọli shi iguẹ-riẹlẹ. 44 Mhi gue a yẹ ẹ khi eri ọ ya ri emini ọ mhuẹ nya nga ọli obọ. 45 Ama ini ọni ọọ ga ọgbọ ọghọ ọ la udu oyọli liẹ, ‘Ọga ọyẹmhẹ ọ she tẹsẹ ẹ dọsẹ,’ ni ọ rọ gbe eni ẹẹ ga eni ikpotso ali eni emọse ni a rọ shi ọli obọ, ọọ le, ọọ da, onyọ ọọ gbe ọli. 46 Eri ọni ọga ọyọli ọ ya bhale ẹlẹ ni ọa sa shi ni ọa ri ẹloe shi ekẹ ẹ khẹ ọli, ikhi ẹghẹghẹ ni ọa sa shi. Ọni ọga ọyọli ọ gbe ọli, ọ kuale ọli utse, ọ ghie ọli abọ pfilo deba ẹgbọ umha-suesọ.
47 “Ama ọni ọọ ga ọgbọ ọghọ, ni ọ lẹsẹ ọghuẹmhẹ oyi ọga ọyọli, ni ọa mu egbe ni ọ rọ riẹlẹ ọghuẹmhẹ oyọli, a ya gbe ọli itali, a nali osoli egbegbọ. 48 Ama ọni ọ ga ọgbọ ni ọa lẹsẹ ọghuẹmhẹ oyi ọga ọyọli ni ọọ riẹlẹ emini o ye ni a gbe ọli shi, a ya gbe ọli ukukuọ. Irari khi ọni a

* **12:27** Li zẹ 1 Ighie 10.4-7; 2 Okhẹ 9.3-6 † **12:35** Li zẹ iMat 25.1-13 ‡ **12:36** Li zẹ iMak 13.34-36 § **12:40** Li zẹ iMat 24.43-44

ri emini e bu na, emini e bu a ya mhila li. Ọni a ri emini e lolo bu nga obọ, emini e lolo bu a ya mhila li.

IJesu ọa ri opfọmhẹ bhale ama okemhi
(iMat 10.34-36)

49 “Erali mhi bhale ya pfi shi ekẹ agbọ ona. Abi a khẹ khi e she a lala. 50 Mhi mhuẹ ibatizi ni mhi ya mie shi egbe. Egbe ẹa ke sheshe mhẹ ne ini mhia li mie ọli se.* 51 Eri a dabi khi opfọmhẹ mhi rọ bhale ekẹ agbọ? IIye! Okemhi mhi rọ bhale. 52 Rọte memena vu, ẹgbọ oshe ni e la ọmhuẹ-apfẹ oghuo e ya kemhi egbe. Aasẹ ọ e mu okhọli vule shi aava ọ, aava ọ e mu okhọli vule shi aasẹ ọ. 53 Ita ali omiọli ọnọmọse e ya mu okhuẹ vule shi egbe wẹ ọ. Inyọ ali omiọli ọnọkpotso e mu okhuẹ vule shi egbe wẹ ọ. Inyọdọ ali ọsami ọli, e ya mu okhuẹ vule shi egbe wẹ ọ.”†

Ilẹsẹ emini ẹghẹghẹ o ngme
(iMat 16.2,3)

54 IJesu ọ gueyẹ eni ẹgbọ nya, ọọ, “Ini a da mẹ khi otughunu o gbe shi obini ovọ o te ẹ tiemhi eko ne, aghọaghọ a liẹ khi amẹ o ya ruẹ, amẹ o ruẹ esheshighọ. 55 Ini akpekpeli o rọte ukiẹkiẹ ọgobọ ini a sọ alo ghue obini ovọ o te ẹ lo eko ẹ li ne, ẹ khi ogbe o ya nye amo, esheshighọ o ighọ. 56 Ẹẹ erugamhi-ku-alo, a lẹsẹ abi a liẹ bino abi ekẹ ali ukhui o ngme, a guele abi ogbe o ya li. Elọ o zẹ khi aa lẹsẹ abi ẹghẹghẹ o ngme memena?

Yẹyẹ ali ọbe ẹ a rọ nu egbe riẹlẹ
(iMat 5.25-26)

57 “Elọ o zẹ khi a gueyẹ egbe ẹ emini o te odẹ ni a ke riẹlẹ ọli? 58 Abi yẹyẹ ali ọni ọ luẹ ẹzọ a liẹ ke lẹ ikọtu, rọshẹka ni a rọ riẹlẹ neni a ramhi ikọtu. Ini ọa khi ighọ, eri ọ ya ti ẹ bhale ufuẹgẹ oyi ọsọ-ẹzọ, ọni ọsọ-ẹzọ ọ muẹ ghi ọni ọ omhẹsẹ, ọni ọ mhẹsẹ eghọ muẹ ya pfilo owa ighumha. 59 Mhi gueyẹ ẹ khi u wa ya tigbe lase aghọ le, ini u wa li fali oko ni a ya fiẹ pfo nya.”

13

Ini ẹẹ aa li mupfi eri a li ya pfua

1 Ẹghẹghẹ aghọ, ẹgbọ eghuo ni e la aghọ e gueyẹ iJesu abi oghie iPaleti ọ ku ọlia eyi ẹgbọ iGalili eghuo ni ọ gbolo-a ma ọlia eyi elamhakọ ni a rọ luasẹ obo. 2 IJesu ọọ wẹ, “Eri a dabi khi olamhẹ eyi eni ẹgbọ iGalili eghọ e dọsẹ olamhẹ eyi ẹgbọ iGalili ni e kpọle, ni o zẹ khi e ghọ na wẹ osue? 3 Iiye! Aa khi ighọ, ini ẹẹ aa li mupfi, ighọ ẹẹ a ya li pfua. 4 Abi khi eri a dabi khi ẹgbọ ogbalale ni owa atọnga ni o la ekẹ iSiloamu o de mu gbolo-a eghọ, khi olamhẹ eyẹwẹ e khọlọ dọsẹ eyi ẹgbọ ni e kpọle ni e la iJerusalẹmu? 5 IIye! Mhi gue ẹ yẹ ẹ khi ini ẹẹ aa li mu pfi, ighọ a li ya pfua.”

6 Aghọ iJesu ọ la zẹ okhẹ irọkhọkhọ oyi ọara ọkhua-eni ni ọa ya mọ. Ọọ wẹ, “Ọmọse ọghuo ọ kọ ọkhua-eni shi ogba upfonu. Ọ je ọ ya bino ini lọli mẹ udumhi ọ pfa, ama ọa mẹ emhikhọghuo ọ. 7 Ọ gueyẹ ọmọse ni ọ ri ẹloe a khu oni ogba upfonu, ọọ li, ‘Oonokpe-esẹ na ni mhi te ẹ kiasẹ oni ọara ona ini mhi mẹ udumhi ọ, mhia mẹ okhọghuo. Ka khi ọli-a, elọ o zẹ ni o rọ le ekẹ shi afuẹ?’

8 “Ọni ọmọse ọ lema ọni ọ mhuẹ oni ogba ipfonu, ọọ li, ‘Ọga kpẹkpẹ zẹ ọli obọ ukpe ona bino ni mhi gua gasẹ udi ọli, ni mhi ku ifatalaza shi ọ bino. 9 O kha mọ idumhi ishukpe, o ti, ama ini ọa ke mọ, u khi ọli-a.’ ”

IJesu ọ ri ọkpotso ni ọ guọghọ-a ze ẹlẹ iyẹmhẹa.

10 Ẹlẹ iyẹmhẹa, iJesu ọ la owa ugamhi u sẹsẹ ẹgbọ. 11 Ọkpotso ọghuo ọ la aghọ ni o khia khi o gbe ikpe igbẹlele ni ayẹmhẹ ọkphaghiẹ o te mu ọli gọnọ-a. Eri ọ ke nyẹsẹ,

* **12:50** Li zẹ iMak 10.38 † **12:53** Li zẹ iMika 7.6

ọa ke dobẹ ẹ vule migha. 12 Abi iJesu ọ rọ mẹ ọli, ọ lu ọli lasele, ọọ li, “Kpotso, ughuamhi oyẹ o she pfo.” 13 Ọ ri abọ nga ọli egbe, aghọaghọ ọni ọkpotso ọ vule migha, ọ kuẹghiẹ Ẹshinẹgba. 14 Elemhi e bi ọni ọ mhẹsẹ shi oni owa ugamhi khi iJesu ọ ri ọni ọkpotso ze ẹlẹ iyẹmhẹa. Ọni ọmọse ọọ ẹgbọ ni e le gba, “Ogbẹlẹ esesa e la ẹfo uka ni awa rọ ọ gbe ikanya, a ke bhale eni ogbẹlẹ esesa eghọ ni a la ọ rẹ ẹ ke ze, ama a khi ke bhale ẹlẹ iyẹmhẹa.”* 15 Ọnọmhuẹ ọ sọ li ọ, ọọ, “Ẹẹ ẹgbọ eri ugamhi ku alo, ọa khi eri a taghiẹ ichi ali ikphẹrẹ eyẹ-a shi ashini a gẹnọ wẹ shi, a rue wẹ je okẹ ya da amẹ ẹlẹ iyẹmhẹa?” 16 Elọ o ke zẹ ni ọkpotso ọna ni ọ li khi omiomi Aburaamu ni ọkphaghiẹ ọ she gẹnọ ikpe igbẹlele, ni aa rọ li ya taghiẹ ọli-a ẹlẹ iyẹmhẹa? 17 Abi iJesu ọ rọ ngme ona se, omama o mu ẹgbọ ni e mu okhọli vule shi ọli ọ, ama ikanya ọnyaloa nya ni ọ gbe o ri egbe e mu eni ẹgbọ.

Okhẹ irọkhọkhọ oyi ukpamhi ọara iMọsitadi
(iMat 13.31-32; iMak 4.30-32)

18 IJesu ọ mhila wẹ, ọọ, “Sẹ Eghiele oyi Ẹshinẹgba o fẹ li? Elọ mhi fẹ ya ri ọli khọkhọ? 19 Eri o li abi ukpamhi ọara iMọsitadi ni ọgbọ ọ rue ya kọ ogba. Oo fu, o mele ukpokpomhi ọara ni ipfeli e ku eko shi iguabọ eyọli a.”

Okhẹ irọkhọkhọ oyi ifuma
(iMat 13.33)

20 Ọ gbo rọ mhila wẹ, “Elọ mhi fẹ ya ri Eghiele oyi Ẹshinẹgba khọkhọ? 21 Eri o li abi ifuma ni ọkpotso ọ rọ ma italabi ifulawa esẹ wushe ni o fuma shiọ.”

Odẹ na pfi
(iMat 7.13,14,21-23)

22 Ẹghẹghẹ aghọ, iJesu ọ kiakia ẹoli khi ẹoli, ọ sẹsẹ ẹgbọ abi ọ li je iJerusalẹmu. 23 Ọgbọ ọghuo ọ mhila li, ọọ, “Ọnọmhuẹ, ikuku ẹgbọ tsẹ Ẹshinẹgba ọ ya mie pfuese?”

IJesu ọọ wẹ, 24 “A rọshẹka ni a rọte unu-odẹ na pfi lo. Mhi gue a yẹ ẹ khi ebubu ẹgbọ e ya rọshẹka ni wẹwẹ e lo, ama, ẹa ya dobẹ. 25 Itobọ khi ini ọni ọ mhuẹ owa ọ da vule ya pfi okpẹ odẹ ne, eri a mema migha olase ke kpheli odẹ shi afuẹ, a lema, a liẹ, ‘Ọga kpẹkpẹ khueghie odẹ a na anye.’

“Ama ọ sọ wẹ ọ, ọọ, ‘Mhi aa lẹsẹ ẹ wẹkhi eri mhi lẹsẹ obini a te bhale.’ 26 “Ẹghẹghẹ aghọ, a ya liẹ, ‘Anye nu ẹ le, anye nu ẹ da, u gbo la ifu apfẹ eyi anye e sẹsẹ.’

27 “Ama ọ ya gbo liẹ, ‘Mhia lẹsẹ obini a te bhale. Ẹẹ nya a vu mhẹ ana lasele, ẹẹ ẹgbọ ọkhọlọ.’† 28 Aghọ ẹgbọ e la ke viẹ, ẹẹ gbe akọ akọ, ini a mẹ Aburaamu ali Aziki ali iGiekọpu ali emekẹguele obini Eghiele oyi Ẹshinẹgba ama a khu ẹ ya lase. 29 Ẹghẹghẹ aghọ ẹgbọ e ya rọte obini ovọ o te ẹ ngale ali obini ovọ o te ẹ lo eko, ali ukiẹkiẹ obita ali ukiẹkiẹ ọgobọ ini a sọ alo ghue obini ovọ o te ẹ lo eko bhale, e ya shitọ shi ukue na Eghiele oyi Ẹshinẹgba.‡ 30 A bino khi a ya mẹ ẹgbọ eghuo ni e kpẹ kpe ukhokho e ya kpe odalo, ẹgbọ ni e kpẹ kpe odalo e ya ke kpe ukhokho.”§

Ingme oyi iJerusalẹmu o to iJesu egbe
(iMat 23.37-39)

31 Ẹghẹghẹ aghọ ẹgbọ iFarisi eghuo e bhale deba iJesu, ẹ ọli, “Vu ana lasele irari khi oghie Erọdu ọ nono ni lọli gbe-a.”

32 IJesu ọọ wẹ, “A ka gueyẹ ọni anyakọ ọghọ, ‘Khi mhi ya khu ayẹmhẹ ọkphaghiẹ ẹgbọ egbe lasele ali mhi gbo ri ẹgbọ ya ze amo ali akọ, ama akọpfua mhi ya gbe akanya oyẹmhẹ pfo.’ 33 Abibi o

* **13:14** Li zẹ Okiali 20.9-10; iDẹut 5.13-14 † **13:27** Li zẹ Iwolo 6.8 ‡ **13:29** Li zẹ iMat 8.11-12; 22.13; 25.30 § **13:30** Li zẹ iMat 19.30; 20.16; iMak 10.31

rię li, mhi mema ya ti okiali ke je odalo, amo ali akọ ali akọpfua, irari khi ọmekẹguele ọkhọghuo ọa khi ọni ọ mẹ asha a ghu shi ẹọli oboese sẹ ni iJerusalẹmu.

34 “Eekhue-oo! IJerusalẹmu, iJerusalẹmu. Ẹẹ ni a gbolo emekẹguele-a, ni a gbolo ẹ tono eni a ghie ghi ẹ echẹ, iti-ingmẹ o ghọle mhẹ ni mhi kono imiẹ kugbe, abi ọkhọkhọ ọ liẹ kono imi ọli shi ifu ipfua, ama ọa ghọle ẹ! 35 A bino khi apfẹ oyẹ ẹ khi ikpukpu igbe e ke khi. Khi ọgbọ ọa ke la ọ, mhi gue a yẹ ẹ khi aa ke ya mẹ mhẹ, sẹ ini oni ẹghẹghẹ o ramhi ni a ke rọ a liẹ, ‘Ẹshinẹgba ọ khi vọsẹ na ọni ọ ri eva oyi Ọnọmhuẹ bhale.’ ”*

14

IJesu ọ gbo ri ọgbọ ze ẹlẹ iyẹmhẹa

1 Ogbẹlẹghuo ẹlẹ iyẹmhẹa, iJesu ọ je apfẹ oyi ọkhẹmhuẹ iFarisi ọghuo ya le eminale, ẹgbọ e ri ẹloe mema shi ọli egbe ni e mẹ emini ọ ya li. 2 Itobọ khi ọmọse ọghuo ọ la aghọ ni ọ fumhi abọ ali awẹ. 3 IJesu ọ mhila eni iFarisi ali eni ẹ sẹsẹ Ishi eyi iMosisi, “O fẹ ti elemhi Ishi eyi iMosisi ni ọgbọ ọ rọ ri ọgbọ ze ẹlẹ iyẹmhẹa, abi khi ọa ti?” 4 Ama ẹa pfa shi ọli ekẹ. Ighọ ọ pfi obọ rue ọni ọmọse, ọ rọli ze, ọ rue ọli obọ-a, ọli ọ ke je.

5 Ọ mhila wẹ, ọọ wẹ, “Ọngẹẹ ọnọghuo ọ ya mhọli ọmọ, o ke khi ẹna ni ọ ya de pfilo ilija ni ọa ya nyanya mu ọli ọ lasele, ini o riękhi ẹlẹ iyẹmhẹa?”* 6 Ẹa mẹ sọ shi ọli ọ.

IJesu ọ sẹsẹ osẹsẹ iregbe-tiemhi ekẹ

7 IJesu ọ mẹ abi ẹgbọ eni a lu bhale oni ukue, e li ya shitọ ashini o mhuẹ ekpẹ shi oni ukue, ọ zẹ okhẹ irọkhọkhọ khasẹ wẹ, ọọ wẹ, 8 “Ini ọgbọ ọ lu ẹ bhale ukue ni a la rue ọmueshi khi kpẹ todẹ ya shitọ ashini o mhuẹ ekpẹ, itobọ khi, otsẹ a she li kpẹ lu ọgbọ ni ọ mu ẹloe dọsẹ li shi oni ukue. 9 Ini a mẹ ghọ, ọni ọ lu ẹ shi ukue, ọ ya bhale deba ẹ, ọọ, ‘Kpẹkpẹ vule ni ọmọse ọna ọ shitọ.’ Ẹghẹghẹ aghọ u ri omama ya shitọ ukpẹkhomhi onikeke. 10 Ama ini a lu ẹ shi ukue, kpẹ ya rue ukpẹkhomhi onikeke shitọ na rọ bhale ya ẹ khi ọni ọ luẹ shi oni ukue ọ bhale deba ẹ, ọọ ‘Ọmuẹ, vule je ukpẹkhomhi ni o yagha.’ Ẹghẹghẹ aghọ u mhuẹ ekpẹ shi ukpẹloe oyi ọgbọkpa ni ọ ga la oni ukue.† 11 Irari khi ọni ọ da ti egbọli nga, a ya ti ọli tiemhi, ama ọni ọ da ti egbọli tiemhi, a ya ti ọli nga.”‡

12 Ighọ iJesu ọ gueyẹ ọni ọ lu ọli shi oni ukue, “Ini u ya nye ekhe fẹli ẹgbọ, khi lẹsẹ lu emọle ẹ, ali inyọghuo ẹ, ali ẹgbọ eyẹ ali eni e pfue tsẹ, irari khi e li dobẹ ẹ ghie lu ẹ shi ekhe ni e nye ẹlẹlese, ni o li abinẹ khi e she fali ẹ ota to ọ. 13 Ama ini u mhọli ukue, luno ẹgbọ eni ẹa mhọli ali ẹgbọ eni ẹa mhọli awẹ ẹ kia ali eni e guọghọ awẹ-a ali ezalo. 14 Ẹghẹghẹ aghọ u mhọli ikhivọsẹ. Itobọ khi ẹa ya dobẹ fali ẹ oru to ọ. U ya mẹ eleli ogbẹlẹ ite-eghuli-guale oyi ẹgbọ ni e pfuasẹ.”

Okhẹ irọkhọkhọ oyi ukue Onięmhi (iMat 22.1-10)

15 Abi ọmọse ọghuo ni e ga shitọ shi eni ekhe, ọ rọ suọ abi iJesu ọ ngme, ọọ li, “Oghẹlẹ o ya khi na ọgbọ ni ọ ya la ukue na Eghiele oyi Ẹshinẹgba le emhi.” 16 IJesu ọ sọ ọli ọ, ọọ li, “Ọmọse ọghuo ọ mu egbe ni ọ rọ ya mhuẹ ukue onięmhi. Ọ lu ebubu ẹgbọ shi oni ukue. 17 Ẹghẹghẹ oni ukue o ramhi, ọ ghie ọni ọọ ga li ghi ẹgbọ ni ọ lu shi oni ukue, ọ ọli ọ ka gueyẹ wẹ, ọ liẹ, ‘A bhale khi mhi she mu egbe se.’

18 “Ama ọgbọgbọ ọ guele emini o zẹ khi lọli a ya mẹ asha bhale.

* **13:35** Li zẹ Iwolo 118.26; iJere 22.5 * **14:5** Li zẹ iMat 12.11 † **14:10** Li zẹ Ekpi 25.6-7
‡ **14:11** Li zẹ iMat 23.12; iLuk 18.14

Ọni ododẹ ọọ li, ‘Mhi lẹsẹ dẹ ekẹ ishemhi, mhi ya lẹ ya bino ọli. Kpẹkpẹ khi wola.’
19 “Ọlese ọọ li, ‘Mhi lẹsẹ dẹ ena agbhagbhamhi ishe ni a gẹ toma aava aava kugbe, ni a rọ gua ishemhi. Mhi ya lẹ ya rẹwẹ gbe akanya bino. Kpẹkpẹ khi wola.’
20 “Ighọ ọlese ọọ, ‘Mhi lẹsẹ rue ọkpotso mhi aa ya mẹ asha bhale.’
21 “Ighọ ọni ọọ ga ni a ghie eghọ, ọ nyenẹ egbe ukhokho ya gueyẹ ọga ọyọli, abi eni ẹgbọ e ngme nya. Ighọ elemhi e li bi ọni ọdapfẹ. Ọọ ọni ọ ga li, ‘Nyanya fiẹ je olase, ka kia odẹ ni e je ifu apfẹ nya, wolọ ẹgbọ eni ẹa mhuẹ. Eni e ghu abọ ali awẹ-a ali ezalo ali eni ẹa dobẹ a kia bhale.’
22 “Ighọ ọni ọọ ga ọgbọ ọ bhale, ọọ ‘Ọga mhi she ye usomhi ni u ghie mhẹ, ama owa ọa kie vọ ẹgbọ ne.’
23 “Ighọ ọni ọga ọ gueyẹ ọni ọọ ga ọgbọ ọghọ, ọọ, ‘Je odẹ ali ifu apfẹ ya lu wẹ lole ni owa oyẹmhẹ o vọ.
24 Mhi gueyẹ ẹ khi ọgbọkhọghuo ọa la ẹgbọ ni mhi ri ebe ghi ni ọ ya ri unu mu eminale ni mhi nye.’ ”

Emini o ya gbe ẹ, ni u rọ khi ọmọ odukhokho
(iMat 10.37,38)

25 Ebubu ẹgbọ e deba iJesu lẹ iJerusalẹmu, iJesu ọ nyenẹ alo gueyẹ wẹ, ọọ wẹ, 26 “Ini ọgbọ ọkhọghuo ọ da nono ni lọli bhale deba mhẹ ni ọa rọ da kie itali ali inyọli ali ughuẹ ọli ali imiọli, ali inyọghuo ọli, ali agbọ ọyọli ne, ọa ya dobẹ khili ọmọ odukhokho ọyẹmhẹ.§ 27 Ọgbọ ni ọa da tsua apfida oyọli ke deba mhẹ ne, ọa ya dobẹ khi ọmọ odukhokho ọyẹmhẹ.*
28 “Ọngẹẹ ọnọghuo ọ ya tọ owa atọnga ni ọa ya kpẹ todẹ shitọ ta ingmẹ ni o ya gbe ọli, ni ọ mẹ ini lọli ya mhuẹ ikpaghọ tọ li pfo? 29 Ini ọa khi ighọ, ọ kha ri ọli gbe ni ọa ke rọ dobẹ tọ li pfo, eri ẹgbọkpa ni e da mẹ oni owa e ri ọni ọmọse ya ke li egia.
30 E liẹ, ‘Ọmọse ọna ọọ tọ owa ama ọa ke dobẹ tọ li pfo.’
31 “Oghie ọnọghuo ọọ nono ni lọli ri okhuẹ ghie oghie ọlese ni ọa kpẹ todẹ ya shitọ sa bino ini lọli ya dobẹ ri ẹgbọ agbẹlẹ igbe 10,000 ya nu ọni oghie ọghọ ni ọ mhuẹ ẹgbọ agbẹlẹ uye 20,000 khọli? 32 Ini ọ mẹ khi lọli aa ya tẹ ọli ọ, eri ọ ya nyanya ghie ẹgbọ ghi ọni oghie abi ọa li ramhi ọli egbe ne, ọọ li zẹ ni wẹwẹ e rọ riẹlẹ.
33 “Ighọ khi ọgbọ ni ọa rue emhikpa ni ọ mhuẹ obọ-a, ọa ya dobẹ khi ọmọ odukhokho ọyẹmhẹ.

Ugbheli
(iMat 5.13; iMak 9.50)

34 “Ugbheli o ma ti gba, ama ini ugbheli ọa ke mhuẹ iviọlọ oyọli, sẹ a ka gbo dobẹ ya ri ọli ke gbo mhuẹ iviọlọ oyi ugbheli? 35 Ẹghẹghẹ aghọ aa ke ri ọli ya riẹlẹ emhi okhọghuo, wẹkhi eri a ya ku ọli shi ekẹ ni o ri ekẹ wọghọ, ama eri a ke ya ku ọli kua.
“Ọni ọ mhuẹ esọ ọ rọ suọ.”

15

Okhẹ irọkhọkhọ oyi osumha ni ọ wa-a
(iMat 18.12-14)

1 Ighọ ebubu emionoga ali ena olamhẹ e bhale ti mama iJesu ni e rọ suọ ingmemhi ni ọ ngme. 2 Ama ẹgbọ iFarisi ali esẹsẹ Ishi eyi iMo-sisi ẹ, “Ọni ọmọse ọna ọ kpe abọ ẹ mie ẹgbọ olamhẹ, ọ gbo nu wẹ ẹ le eminale.”* 3 Ighọ iJesu ọ zẹ okhẹ irọkhọkhọ khasẹ wẹ, ọ, 4 “Ini o khia khi ọngẹ ẹ ọ mhuẹ isumha egbhuẹshe, ni a rọ bhale ya ẹ khi ọghuo ọ wa ọ a, sẹ ọ ya li? Aa khi eri ọ ya zẹ ọghuo ọa la egbhuẹshe eni e kpọle obọ shi ifu ọdagbe ifufu, ọ vu ya nono ọghuo ni ọ wa eghọ, ramhi ni ọ rọ ya mẹ ọli mu? 5 Ini ọ mẹ ọli, egbe ẹẹ mu ọli, ọ mu ọli ta ike. 6 Ini ọ ramhi apfẹ, ọ luno emọle ọli ali idogbapfẹ eyọli, ọọ wẹ, ‘A bhale

§ **14:26** Li zẹ iMat 10.37 * **14:27** Li zẹ iMat 10.38; 16.24; iMak 8.34; iLuk 9.23 * **15:2** Li zẹ iLuk 5.29-30

ya nu mhẹ ghẹlẹ irari khi osumha ọyẹmhẹ ni ọ wa, mhi she mẹ ọli mu.’ 7 Mhi gueyẹ ẹ khi ini ọgbọ olamhẹ ọ mu pfi, oghẹlẹ o la iloghie dọsẹ ọgbọ ọghuo ọa la egbhuẹshe ni e she pfuasẹ ni ẹa ke nono imupfi.

Ukpaghọ ni o waa

8 “Ini o khia khi ọkpotso ọ mhọli ikpẹkhuli igbe, ni ọ rọ wasẹ oghuo ọ-a, sẹ ọ ya li? Ọa khi eri ọ ya ri ákpá ru, ọ fuomhi owa nguẹnẹ, ọ kuegbe-a nono ọli ramhi ni ọ rọ ya mẹ ọli rue? 9 Ini ọ mẹ ọli rue, ọ luno emọle ọli ali idogbapfẹ eyọli, ọọ wẹ, ‘A bhale ya nu mhẹ ghẹlẹ irari khi ukpẹkhuli oni o wa mhẹ-a, mhi she mẹ ọli rue.’ 10 Mhi gueyẹ ẹ khi ighọ igẹni eyi Ẹshinẹgba e liẹ ghẹlẹ ini ọgbọ olamhẹ ọghuo ọ mu pfi.”

Ọmọ ọni ọ wa-a

11 IJesu ọ gbo zẹ okhẹ irọkhọkhọ ona khasẹ wẹ, ọọ wẹ, “Ọmọse ọghuo ọ ya laọ ni ọ mhuẹ eniyẹ emọse aava. 12 Ọnikeke ni ọ laọ, ọọ itali, ‘Itamhẹ, kemhi ugu ni o ya khi oyẹmhẹ na mhẹ.’ Ighọ ọni itali ọ kemhi oni ugu na wẹ. 13 Ọa tẹsẹ ne, ọni ọmọ ọghọ ọ tsua ugu eyọli. Ọ vu je ẹoli odonuẹ oboese, ọ ya pfuse ẹpfue eghọ kua. 14 Ọ pfuse ẹpfue eghọ nya kua se, ukpokpomhi okiamhi o lo oni ushishi oghọ nya le. Ọyẹmhẹ o gbe ọli. 15 Ighọ ọ lẹ deba ọmọse ni ọ khi ọmọ ekẹ aghọ. Ọ ri egbọli mele ọni ọọ ga ọni ọmọse-a. Ọ ghie ọli je ishemhi oyọli ni ọ ri eminale na igulu eyọli ke le. 16 Ọ nono ini lọli mẹ asha ke le eminale ni eni igulu e le kpọle. Ama ọgbọkhọghuo ọa bọ eminale na li. 17 Abi ẹgbhali eyọli e rọ tiemhile, ọ mhila egbọli, ‘Ọa khi eri ighumha eyi itamhẹ nya e mẹ eminale a le, e kẹsẹ shi, ni mhi rọ la ana ri egbe na okiamhi a gbe ya ghua! 18 Mhi nyenẹ egbe ya je apfẹ deba itamhẹ, ni mhi ya liẹ ọli, Ita mhi she lamhẹ na Ẹshinẹgba ali yẹyẹ. 19 Mhia ke tẹ ọni abi a lu omiẹ, rue mhẹ abi oghumha ọghuo ọyẹ.’ 20 Ighọ ọ vu ya je deba itali. Ama abi ọ li bhale ni ọ kie nuata shi apfẹ eghọ, itali ọ mẹ ọli, ọ mhuẹ ilẹlemhi na li. Ọ na ya mu ọli, ọ pfi abọ gege ọli uruli, ọ pfi ọli ẹlẹmhi egbe. 21 Ọni ọmọ ọọ itali, ‘Itẹ, mhi she lamhẹ shi Ẹshinẹgba ali yẹyẹ ọ, mhia ke tẹ ni a lu omiẹ, ke riẹlẹ mhẹ abi eni ẹẹ ga ẹ ọtuọghuo.’ 22 Ama itali ọ luno eni ẹẹ ga li, ọọ, ‘Okuekhoogo! A nyanya a rue egbegbi itsua ni e somhi otse nya bhale sọ li. A rue ukhui shi ọli obọ, ni a ri ekuẹ sọ li. 23 A mu ẹna ni ọ khọbọ bhale ni a gbe ọli-a ni awa mhuẹ ukue ke ghẹlẹ gbii. 24 Irari khi eri omimhẹ ọna ọ kpẹ ghu-a ama ọ she guale. Eri ọ kpẹ wa ama a she mẹ ọli rue.’ Ighọ e lu ukue, e ghẹlẹ gbii. 25 Ẹghẹghẹ aghọ omiọli ọnọgbhali ni ọ kpẹ la ifui ishemhi ọ rọte ishemhi jele. Abi ọ rọ ti mama apfẹ, ọ suọ eko ebọla ali ishimhi. 26 Ọni omiọli ọghọ ọ lu ọni ọọ ga ọyi itali ọghuo, ọ mhila li, ọ, ‘Elọ a mẹ?’ 27 Ọni ọọ ga ọọ li, ‘Inyọghuo ẹ ọ jele, ni itẹ ọ rọ gbe ẹna ni ọ gbẹdi ọghuo-a. Irari khi ọ jele shi itoto ali oghẹlẹ.’ 28 Ighọ elemhi e bi ọni inyọghuo ọli ọnọgbhali ọghọ, ọa ke lama lo owa le. Ighọ itali ọ lẹ deba li, ọ lema li ọ lo le. 29 Ama ọọ itali, ‘Bino oonokpeingme ni mhi te la ana a gẹ, ni mhia a tigbe da ushi oyẹ okhọghuo ghue, ama agbọagbọ wa tigbe mu ẹlamhi ọkhọghuo na mhẹ ghue, ni emọle mhẹ e li nu mhẹ ghẹlẹ. 30 Ama abi omiẹ ọna ni ọ tsua itsua ẹpfue eyẹ ya pfuẹchẹ kua na idegbe ọ rọ jele, u ya gbe ẹna ni ọ gbẹdi-a na li.’ 31 Itali ọọ li, ‘Omimhẹ, ẹghẹghẹ kpa u te nu mhẹ la akana, emhikpa ni mhi mhuẹ eyẹ e khi. 32 Ama o ti ni awa ghẹlẹ, irari khi eri inyọghuẹ ọna ọ kpẹ ghua, ama ọ she nyenẹ egbe bhale agbọ; eri ọ kpẹ wa ama a she mẹ ọli rue.’ ”

16

Okhẹ irọkhọkhọ oyi ọrẹloekhu ọna

ikpamhika

1 IJesu ọ zẹ okhẹ irọkhọkhọ khasẹ eniyẹ odukhokho eyọli, ọọ wẹ, “Ọmọse ọghuo ni ọ pfue ọ la ọ, ọ mhuẹ ọrẹloekhu ẹpfue enayọli. A gueyẹ ọni ọmọse khi ọni ọrẹloekhu ọ pfuse luẹ ẹpfue-a. 2 Ighọ ọ lu ọli, ọ mhila li, ‘Elọ ona o khi ni mhi a suọ idiegbe oyẹ? Rọkhasẹ mhẹ ghue abi u li gbe akanya oyẹ irari khi waa ke gbolo ya khi ọrẹloekhu ọyẹmhẹ.’ 3 Ighọ ọni ọrẹloekhu ọ sa ọ, ‘Sẹ mhi li ya kia abi ọga oyẹmhẹ ọ rọ ya khu mhẹ akanya ena? Mhi aa mhuẹ itoto ni mhi rọ dobẹ ya gua ishemhi. Omama omhila kia-kia ọọ mu mhẹ. 4 Mhi lẹsẹ abi mhi ya li ini ẹgbọ e zẹmhẹ lo apfẹ oyẹwẹ le ini a khu mhẹ akanya.’

5 “Ighọ ọ lu ẹgbọ ni e lo ọga ọyọli ota. Ọ mhila ọnododẹ, ‘Ingmẹ u lo ọga ọyẹmhẹ?’

6 “Ọọ li, ‘Igalọ oili olivu egbhuẹshe asha elele.’ Ọni ọrẹloekhu ọọ li, ‘Mọ ebe, shitọ khi wẹ-a, ni u kẹkẹ igalọ egbhuẹshe asha ene.’ 7 Ọ mhila ọnuzava, ‘Ingmẹ yẹyẹ u lo?’

“Ọọ li, ‘Ikpulu ado agbẹlẹ.’

“ ‘Ọọ li, mọ ebe shitọ khi wẹ-a ni u kẹkẹ egbhuẹshe asha eleli.’

8 “Ọni ọga ọghọ ọ kuẹghiẹ ọni ọrẹloekhu ọna ikpamhika ọghọ, irari khi ọ riẹlẹ ingme ikpamhika ni o li abi ilẹsingme. Irari khi ẹgbọ ena agbọ ona e lẹsẹ abi e li ri ikpamhika nu egbe ẹ ngeli dọsẹ abi ẹgbọ ni e khi ena ákpá ẹ li. 9 Mhi gue ọli ẹ yẹ ẹ, a ri ẹpfue ni a mhuẹ mu emọle shi agbọ ona ni a rọ bhale ya ẹ khi ini e pfo, a ya zẹ ẹ lo iloghie.

10 “Ọgbọ ni a da dobẹ ri egbe ẹ nga shi ukuku emhi ni a rọ nga li obọ ne, ọ ya zẹ regbenga shi eminiẹmhi, ini a rọli nga ọli obọ. Ọni ọa da zẹ ri egbe ẹ da shi ukuku emhi ne, ọa ya zẹ ri egbe da shi eminiẹmhi. 11 Ini u wa zẹ ni a regbenga shi ẹpfue na agbọ ni a rọ shi ẹ obọ, sẹ a li ya ri egbegbi ẹpfue ngẹ obọ? 12 Ini o khia khi u wa zẹ ri egbe ẹ nga shi ẹpfue oyi ọgbọẹse, ọghuo ọ ya ri oyẹ nẹ?

13 “Aa mẹ ọni ọọ ga ọgbọ ni ọ dobẹ ya ke ga ega aava utoghuo. Eri ọ ya nono ingme oyi ọghuo, ọa nono ingme oyi ọnọkpọle. Ọọ suọ esọ na ọghuo dọsẹ ọnọkpọle. Wa dobẹ ya ke ga Ẹshinẹgba u gbolo ẹ ga ukpaghọ.”*

Osẹsẹ eyi iJesu eghuo
(iMat 11.12,13; 5.31,32; iMak 10.11,12)

14 Abi ẹgbọ iFarisi ni e nono ingme ukpaghọ dọsẹ e rọ suọ ona, e dọ iJesu ọkọnyọ. 15 IJesu ọọ wẹ, “Eri a ngeli ukpẹloe agbọ ni a rọ ke khasẹ khi eni angeli oyẹwẹ o migha shi ipfuasẹ a khi, ama Ẹshinẹgba ọ lẹsẹ usamhi udu oyẹẹ. Emini ẹgbọ ẹẹ bino khi oo mu ẹloe gba, eri ọọ kpasẹ Ẹshinẹgba.

16 “Eri a ri Ushi oyi iMosisi ali emini emekẹguele e kẹkẹ gbe akanya ramhi ẹghẹghẹ oyi iJọni Ọni ọọ batazi ẹgbọ. Rọte ẹghẹghẹ aghọ vu ya ramhi memena, eri a ri ungmemhi oyi Eghiele oyi Ẹshinẹgba a tse abọ, ọgbọkpa ọ rọshẹka ini lọli dobẹ lo ọ.† 17 O ya kẹlẹ ni ekẹ ali ukhuli ni e kelea, ama ukpamhi ungmemhi okhọghuo kpele ọa ya de Ishi eyi iMosisi pfi-a.‡

18 “Ọmọse ni ọ da khu ughuẹ ọli pfia ni ọ ya rue ọkpotso ọlese ne, ọ she kia okia. Ọmọse ni ọ da rue ọkpotso ni a khu ughuẹ, ọ she li kia okia.§

Ọmọse ni ọ pfue ali iLazarọsi

19 “Ọmọse ọghuo ọ ya laọ ni ọ mema pfue. Ọọ sọ itsua enete ni e somhi otse ni e ghalẹ, ọ li agbọ nyafunyafu ogbẹlẹ kpa. 20 Ọmọse ọghuo ọna umhamẹ ni a lu iLazarọsi, ọ li ya la ọ. Igboko e gẹ ọli. A tsua li bhale odẹ unuẹkpẹ oyi ọni ọmọse ni ọ ghọ pfue ọghọ ẹghẹghẹ kpa. 21 Eri ọni iLazarọsi ọ shitọ oni odẹ

* **16:13** Li zẹ iMat 6.24 † **16:16** Li zẹ iMat 11.12-13 ‡ **16:17** Li zẹ iMat 5.18 § **16:18** Li zẹ iMat 5.32; 1 iKọri 7.10-11

unuẹkpẹ oyọli ini lọli mẹ eminale ni e rọte ọli ukhomhi itebu de kua rue le. Eri ewa e gbolo bhale ya lalọ ọli eni igboko.

22 “Ẹghẹghẹ o bhale ni ọni iLazarọsi ọ rọ ghua. Igẹni eyi Ẹshinẹgba e bhale ya tsua li je ashini Aburaamu ọ la. Ọmọse ni ọ ligho pfue eghọ, ọ li ghua, a ri ọli tọ. 23 Ilimhi irieriẹ ni ọ la mẹ osue, ọ yasẹ alo idane, ọ mẹ Aburaamu khi ọ nuata shi luẹ egbe, iLazarọsi ọ shitọ mama li. 24 Igho ọ lu leghe, ‘Aburaamu ita! Kpẹkpẹ mhuẹ ilẹlemhi na mhẹ. Ghie iLazarọsi ni ọ to obọ amẹ to mhẹ ẹlẹmhi, itobọ khi mhi la ukpokpomhi osoli elemhi erẹ memena.’

25 “Ama Aburaamu ọọ li, ‘Ọmọ sato khi abi u rọ la agbọ, u she mie eminete eyẹ, ama iLazarọsi ọ mie emini ẹa ti eyọli. Mena egbe e pfọmhi ọli shi ana, yẹyẹ u la ukpokpomhi osoli. 26 Ini a ri obọ rue ona ọ shi ekẹ, rọte ashini u la bhale ana ugbilimhi ekẹ o pfa awa a. Irarighọ, eni ẹẹ nono ni wẹwẹ e rọte ana da je obini u la, ẹa ya dobẹ wẹkhi eni e la obini u la e dobẹ ya da bhale deba anye oola.’

27 “Ọni ọmọse ọọ ọli, ‘kpẹkpẹ mhia lema ẹ, ghie iLazarọsi je apfẹ oyi itamhẹ, 28 irari khi mhi mhuẹ inyọghuo emọse oshe. Zobẹ ni ọ ya tse agua yẹ wẹ ini e khi bhale asha osoli ona.’

29 “Aburaamu ọ sọ ọli ọ, ọọ li, ‘E mhuẹ Ishi eyi iMosisi ali emekẹguele, e ri esọ shi wẹ ekẹ.’

30 “Ọni ọmọse ọọ li, ‘IIye, Aburaamu ita, ini ọgbọ ọ rọte eghuli guale ya tse agua yẹ wẹ, e ya mu nyenẹ.’

31 “Aburaamu ọọ li, ‘Ini ẹa ri esọ shi emini Ishi eyi iMosisi ali emekẹguele e ngme, ẹa ya ri esọ shi ekẹ ini ọgbọ ọ tseku rọte eghuli guale.’ ”

17

Olamhẹ ali igbekua
(iMat 18.6,7,21,22; iMak 9.42)

1 IJesu ọọ eniyẹ odukhokho eyọli, “Emini e ri ọgbọ ọ lamhẹ olamhẹ e mema ya bhale, ama o ma khọlọ ọni ọgbọ ni o rọte obọ oyọli bhale egbe. 2 O ti nẹ ini a mu ẹchẹ iko zu ọgbọ ọghọghọ uruli tsua pfilo okẹ onieṃhi, dọsẹ ni ọ rọ ya zẹ ni ọtuọghuo ikuku eniyẹ enana ke lamhẹ olamhẹ. 3 A mhọli ẹgbhẹ shi emini a rieleẹ.*

“Ini inyọghuo ẹ ọ lamhẹ, gue ọli yẹ ọli. Ini ọ mu nyenẹ, gbekua na ọli. 4 Ini ọ lamhẹ nẹ iti ishilua ogbẹlẹ, ni ọ rọ bhale ya lema ẹ eni iti ishilua eghọ, ni ọ rẹ, ‘Mhi mu nyenẹ.’ U mema ya gbekua na li.”

Irudunga

5 Eni ighiusomhi na kẹẹ ogbava ni iJesu ọ zẹ, ẹẹ, “Ọnọmhuẹ, zese irudunga oyanye-a.” 6 Ọnọmhuẹ ọọ wẹ, “Ini u mhuẹ irudunga ni o she abi ukpamhi imọsitadi, u ya liẹ ọara ọaghiẹ ona, ‘Ọọ ekẹ-a, ni u ya gbọla shi elemhi okẹ onieṃhi!’ O ya suọ nẹ.

Akanya oyi ọni ọ ga ọgbọ

7 “Ini ọngẹẹ ọ fẹ mhuẹ ọni ọọ ga li ni ọ gua ishemhi ẹ nali, okekhi isumha ọ ri ẹloe ẹ khu nali. Eri ọ ya liẹ ọli, ‘Nyanya bhale ya le eminale ini ọ rọte ishemhi jele’? 8 Ọa khi eri ọ ri ochoghọ ya kpẹ liẹ ọli, ‘Ka nye emhi ogbọmhi na mhẹ, u kpha li na mhẹ ni mhi le. Mhi kha le se, ni mhi rọ da se, u tigbe ya le oyẹ’? 9 Ọ ya tsẹ ọni ọ ga ọgbọ ọghọ ọ mu ikanya irari khi ọ da ye usomhi ni ọ ghie ọli? 10 Ighọ khi ẹẹ, ini a rieleẹ abi a ghie ẹ se, a ke liẹ, ‘Eni ẹ ga ọgbọ tsẹ anye khi, akanya khi akanya oyi anye, anye ẹ gbe.’ ”

IJesu ọ ri emọse ishọmha ze

11 Abi iJesu ọ rọ je iJerusalẹmu, ọ rọte iteva ẹoli iSameria ali ẹoli iGalili ii dọsẹ. 12 Abi ọ li lo ẹoli

* **17:3** Li zẹ iMat 18.15

oghuo le, emọse ogbe ni efafe e mu e bhale deba li, e ta pfia migha. 13 E tsẹsẹ leghe, ee liẹ, “IJesu Ọnọmhuẹ, mhuẹ ilẹlemhi na anye!” 14 Abi iJesu ọ rọ mẹ wẹ, ọọ wẹ, “A ka ri egbe ẹ khasẹ ekpodalo-ugamhi eyi Ẹshinẹgba.” Abi e li lẹ eghọ, eni efafe e kala wẹ egbe-a, e ze.† 15 Ighọ ọghuo ọ elemhi wẹ, abi ọ rọ mẹ khi lọli ze, ọ nyenẹ egbe ukhokho bhale, ọ kuẹghiẹ Ẹshinẹgba leghe. 16 Ọ bhale ya de yẹshi iJesu odalo, ọ tsẹ ọli uwegbe. Ọngi iSameria ọni ọmọse ọ khi. 17 Ighọ iJesu ọ mhila wẹ, “Ọa khi ẹgbọ ogbe a rọ ze? Ighe otiale ni e kpọle? 18 Aa mẹ ọngẹwẹ ọkhọghuo ni ọ nyenẹ egbe ukhokho bhale ya kuẹghiẹ Ẹshinẹgba, sẹ ni ọpfẹse ọnana?” 19 IJesu ọ li, “Vule ke je, irudunga oyẹ o she rẹ ze.”

Ibhale oyi Eghiele oyi Ẹshinẹgba (iMat 24.23-28,37-41)

20 IFarisi eghuo e mhila iJesu ẹghẹghẹ ni Eghiele oyi Ẹshinẹgba o rọ ya bhale. IJesu ọọ wẹ, “Eghiele oyi Ẹshinẹgba ọa ya bhale ni a ke mẹ alo gbugbugbu. 21 Ọa khi oni a liẹ, ‘Ghe ọli ana.’ Wẹ khi, ‘Ghe ọli aghọ.’ Irari khi Eghiele oyi Ẹshinẹgba ọ la iteva oyẹ ẹ.”

22 Ighọ ọ eniyẹ odukhokho eyọli, “Ẹghẹghẹ ọ bhale ni a ya nono ogbẹlẹ oghuo oyi omi ọgbọ, ama a ya mẹ ọli. 23 Ẹgbọ e ya ke gueyẹ ẹ, ‘Bino khi ọ la aghọ.’ Ali khi, ‘Ọ la ana.’ Ama a khi na deba wẹ. 24 Irari khi ẹlẹ ni Omi Ọgbọ ọ ya bhale, eri ọ ya li abi erali akphala ni ọ nyamhise alo rọte ukiẹkiẹ ukhui oghuo ya je ukiẹkiẹ ni ọ kpọle. 25 Ama ọ mema kpẹ ya mẹ osue egbegbọ, ẹgbọ agbhotu ena e kie ọli.

26 “Abi o ke lẹsẹ li ẹghẹghẹ oyi iNoa, ighọ o ya li ogbẹlẹ ni Omi Ọgbọ ọ ya bhale.‡ 27 Eri ẹgbọ e le, e da, e rue ikpotso, a ri ikpotso ye ughuẹ ya ramhi ni iNoa ọ rọ lo ọkọ-okẹ onieẹmhi. Ighọ amẹ ni ofunẹ o rọte idane tiemhile ya pfuse wẹ-a nya.§

28 “Ighọ o gbo li ẹghẹghẹ oyi iLọti. Ẹgbọ e le, e da. E dẹ, e rọ dẹ. E kọ, e tọ apfẹ. 29 Ama ẹlẹ ni iLọti ọ lase ekẹ iSodomu le, erali ali ingamhi e rọte idane zẹ kule ya pfuse wẹ-a nya.* 30 Ighọ o ya li ẹlẹ ni Omi Ọgbọ ọ ya bhale. 31 Ẹlẹ ni a ngme ena, ọni ọ la ukhomhi owa, ọ khi tiemhile ya wolọ itsua eyọli. Ighọ o khi ọni ọ la ishemhi, ọ khi nyenẹ egbe je apfẹ shi emhi khọghuo.† 32 A sato ingme oyi ughuẹ iLọti!‡ 33 Ọgbọ ni ọ da nono ni lọli tsumhi agbọ oyọli ne, o ya de ọli obọ-a, ama ọgbọ ni rue agbọ oyọli obọ-a shi ekẹ itobọ oyẹmhẹ ne, ọ ya mẹ ọli rue.§ 34 Ẹliyọsẹ ni a ngme ena, emọse aava e ya lesẹ shi ukpho oghuo, a ya rue ọghuo ọ vu, o kpe ọtuọghuo ọ le. 35 Ikpotso aava e ya ke mhẹli emhi kugbe, a ya rue ọghuo ọ vu, o kpe ọtuọghuo ọ le.” 36 [Emọse aava e ya la ishemhi, a ya rue ọtuọghuo ọ vu, o kpe ọtuọghuo ọ le.]

37 Eniyẹ odukhokho eyọli e mhila li, ẹ ọli, “Obo lọ Ọnọmhuẹ?” IJesu ọọ wẹ, “Ashini idiegbe olimhi o la, aghọ ighuli ẹẹ legba.”

18

Okhẹ irọkhọkhọ oyi ọsamhi-olimhi ali ọsọ-ẹzọ

1 IJesu ọ zẹ okhẹ irọkhọkhọ khasẹ eniyẹ odukhokho eyọli, ni ọ rọ sẹsẹ wẹ khi o ti ni a ke lema ẹghẹghẹ kpa, ali e khi zẹ ni o lọsẹ wẹ. 2 Ọọ wẹ, “Elemhi ẹoli oghuo, ọmọse ọsọ-ẹzọ ọ ya la ọ ni ọa li na ulishi Ẹshinẹgba wẹkhi eri ọ mu ekpẹ na ọgbọ. 3 Ọsamhi-olimhi ọ li la oni ẹoli ni ọ bhale deba ọni ọsọ-ẹzọ, ọọ li, ‘Kpẹkpẹ pfa ẹzọ na mhẹ shi ingme ni o de mhẹmhẹ ali

† **17:14** Li zẹ iLẹv 14.1-32 ‡ **17:26** Li zẹ Igbae 6.5-8 § **17:27** Li zẹ Igbae 7.6-24 * **17:29** Li zẹ Igbae 18.20; 19.25 † **17:31** Li zẹ iMat 24.17-18; iMak 13.15-16 ‡ **17:32** Li zẹ Igbae 19.26 § **17:33** Li zẹ iMat 10.39; 16.25; iMak 8.35; iLuk 9.24; iJọn 12.25

ọgbọ.’ 4 O ga tẹsẹ ọni ọmọse ọa kie
pfa shi ọli ekẹ. Ama ikpukhokho ọ,
ọni ọmọse ọọ egbeọli, ‘Ini o riẹ khia
khi mhi aa ya na ulishi Ẹshinẹgba
wẹkhi eri mhia mu ekpẹ na ọgbọ,
5 ni o rọ khia khi ọni ọkpotso ọna ọ
lina bhale ya nasẹ mhẹ ena, mhi ya
pfa ẹzọ na li, ini ọ khi ya ri ibhale
oyọli ona kie ke nasẹ mhẹ!’ ”

6 Ọnọmhuẹ ọọ wẹ, “Aa suọ abi
ọsọ-ẹzọ ọna ọkhọlọ ọna ọ ngme?
7 Ẹshinẹgba ọa ya li pfa ẹzọ na eniyẹ
eyọli ni e viẹ ẹ lu ọli, ghe ẹlẹ-ọguota,
ghe ẹlẹ-iyọsẹ? 8 Mhi gueyẹ ẹ khi ọ
ya pfa ẹzọ na wẹ pia. Abi o li ena,
ini Omi Ọgbọ ọ nyenẹ egbe bhale, ọ
li bhale ya ẹ irudunga ekẹ agbọ?”

Okhẹ irọkhọkhọ oyi iFarisi ali ọmionoga

9 IJesu o gbo zẹ okhẹ irọkhọkhọ
ona khasẹ ẹgbọ eghuo ni e reg-
benga khi wẹwẹ e mhọli iguẹ-ngeli
dọsẹ ẹgbọẹse, ni e ri ẹloe a gbe
ẹgbọẹse. 10 “Emọse aava e je Owa
Oyi Ẹshinẹgba ya sọ iromhi. Ọghuo
ọ ọ khi iFarisi, ọnọkpọle ọ khi
ọmionoga. 11 Ọni iFarisi ọ vule, ọ
sọ iromhi, ọ kuẹghiẹ egbọli, ọọ liẹ,
‘Ẹshinẹgba, mhi kphẹmhi nẹ khi mhi
aa li abi ẹgbọẹse ni e khi ighiatọ
ni ẹẹ li ingmobe, ni ẹẹ kia okia
abi ọmọse ọmionoga ọnana. 12 Iteva
mhia pfi azumhi elemhi ẹfo uka.
Mhi a zẹ azẹ-oghuo-igbe elemhi em-
ini mhi mhuẹ kpa.’

13 “Ama ọni ọmionoga ọghọ, ọ tap-
fia migha ọa gbudu yasẹ alo fẹli
idane, ama ọ lẹsẹ gbe abọ nga aye,
ọ liẹ, ‘Ẹshinẹgba mhuẹ ilẹlemhi na
mhẹ, mhẹmhẹ ọgbọ olamhẹ.’ 14 Mhi
gue egbegbi ingme a yẹ ẹ khi ọni
ọmionoga ọna Ẹshinẹgba ọ bino khi
ọ pfuasẹ dọsẹ ọni ọmọse ni ọ kpọle.
Egbe e mu ọli je apfẹ. Itobọ khi ọgbọ
ni ọ da ti egbọli nga ne, eri a ya ti
ọli tiemhi ekẹ, ama ọni ọ da ti egbọli
tiemhi ekẹ, a ya ti ọli nga.”*

IJesu ọ khi vọsẹ na ikuku eniyẹ
(iMat 19.13-15; iMak 10.13-16)

15 Ẹlẹghuo, ẹgbọ e li mu eniyẹ
enikeke bhale ghi iJesu ni ọ ri obọ
ti wẹ. Abi eniyẹ odukhokho eyọli e
rọ mẹ wẹ, ẹẹ e khi bhale ya nasẹ ọli.
16 Ama iJesu ọ lu eni eniyẹ, ọọ wẹ,
“A zẹ ni ikuku eniyẹ e bhale deba
mhẹ, a khi ke mu wẹ migha irari
khi enabi wẹwẹ e mhuẹ Eghiele oyi
Ẹshinẹgba. 17 Abi o li mhi li gue ọli
yẹ ẹ khi, ọni ọa da mie Eghiele oyi
Ẹshinẹgba abi ukuku ọmọ ọ li mie ọli
ne, ọa ya lo ọli le.”

Oghie ni ọ pfue
(iMat 19.16-30; iMak 10.17-31)

18 Ọkhẹmhuẹ ọghuo ọ mhila iJesu,
ọọ, “Ọsẹsẹ ọnete, sẹ mhi ya li ni mhi
rọ ya mhuẹ agbọ na agbọagbọ?”
19 IJesu ọ mhila li, “Elọ o zẹ ni u rọ ọ
lu mhẹ ọsẹsẹ ọnete? Ọgbọkhọghuo ọa
la ọ ni ọ khi ọnọti, sẹ ni Ẹshinẹgba.”
20 U lẹsẹ abi ishi eyi Ẹshinẹgba e
ngme, “Khi kia okia, khi gbe ugbeli,
khi do ughiatọ, khi pfi ọtsẹlẹ ẹgbhuẹ
mu ọgbọ, mu ekpẹ na itẹ ali inyẹ.”†

21 Ọọ iJesu, “Rọte abi mhi te khi
ọmọ mhi te ri ishi ena nya a gbe
akanya.”

22 Abi iJesu ọ rọ suọ ona, ọọ li,
“O kpọ ẹ emhi oghuo le, lẹ ya ri
emini u mhuẹ nya dẹ, u kemhi eni
ikpaghọ na ẹgbọ ni ẹa mhọli khi u
ya mhuẹ ẹpfue shi iloghie. Ni u
tigbe bhale ke deba mhẹ.”

23 Abi ọni ọmọse ọ rọ suọ ona,
egbe e pfọ li-a itobọ khi ọ pfue gba.
24 IJesu ọ mẹ abi egbe e pfọ li-a shi ọ,
Ọọ, “O ma mu unu ni ẹgbọ ni e lolo
pfue ni e rọ lo Eghiele oyi Ẹshinẹgba.
25 Ni ọgbọ ni ọ pfue ọ rọ lo Eghiele
oyi Ẹshinẹgba, o ya munu dọsẹ, ni
ọgbọ ke dua ni lọli ri alakumi rọte
esẹ asugẹ ya fiẹ.” 26 Ẹgbọ ni e suọ
ona e mhila, “Ọghuo ọ ke ya mhuẹ
imiepfuese shọ?” 27 IJesu ọọ wẹ,
“Emini ọa zẹ ọgbọ a riẹlẹ lọli ọ zẹ
Ẹshinẹgba a riẹlẹ.” 28 IPita ọọ iJesu,

* **18:14** Li zẹ iMat 23.12; iLuk 14.11 † **18:20** Li zẹ Okiali 20.12-16; iDẹut 5.16-20

“Bino, anye she tsua emhi eyanye nya kua se, anye bhale deba ẹ.” 29 IJesu ọọ wẹ, “Abi o li mhi li gue ọli ẹ yẹ ẹ khi, aa mẹ ọni ọ ya tsua apfẹ-ọli, okekhi ughuẹ-ọli pfia, ni ọ tsua inyọghuo ọli, ghe itali ghe inyọli ali imiọli pfia, itobọ Eghiele oyi Ẹshinẹgba, 30 ni ọa ya mhuẹ eleli ni e bu dọsẹ eghọghọ, elemhi agbọ ona ali agbọ oni o ke ẹ bhale.”

IJesu ọ gbo gue ingme eghuli oyọli le
(iMat 20.17-19; iMak 10.32-34)

31 IJesu ọ rue eniyẹ odukhokho ogbava eyọli je asha eghuo, ọ gueyẹ wẹ. “A ri esọ shi ekẹ, awa ya nga obini iJerusalẹmu. Emini emekẹguele e kẹkẹ shi Omi Ọgbọ egbe nya, e bhale ya tsẹ oobọ. 32 A ya mu ọli, a rue ọli na ẹgbọ iJẹta. E ya rọli li egia, ẹẹ tsue ọli, e tono etẹ ku ọli, e gbe ọli itali, e tigbe gbe ọli-a. 33 Ẹlẹ onuzi-esẹ, ọ ya guale.” 34 Eniyẹ odukhokho eyọli ẹa lẹsẹ udi ingme ena irari khi eri a ri ingme enana sheli wẹ, ali khi ẹa gbo lẹsẹ emini ọọ ngme.

IJesu ọ khueghie ọzalo alo-a
(iMat 20.29-34; iMak 10.46-52)

35 Abi iJesu ọ li ti i mama iJẹriko, ọzalo ọghuo ọ shitọ epfẹ odẹ, ọ mhila. 36 Abi ọ rọ suọ okeke ẹgbọ ni e dọsẹ, ọ mhila wẹ emini a mẹ. 37 A gueyẹ ọli khi iJesu na iNazarẹti ọọ dọsẹ. 38 Ọ lu leghe, ọọ li, “IJesu Omi iDefidi mhuẹ isomhelemhi na mhẹ.” 39 Ẹgbọ ni e ralo na li ẹ ọli ọ khukhu unu. Ama ighọ ọ kie li tsẹsẹ ọọ liẹ, “Omi iDefidi mhuẹ isomhelemhi na mhẹ.” 40 IJesu ọ migha, ọ e lu ọni ọmọse ghi luẹ. Abi ọ rọ ti mama li, iJesu ọ mhila li. 41 “Elọ wa nono ni mhi riẹlẹ nẹ?” Ọọ iJesu, “Ọnọmhuẹ mhi a nono ni mhi ke mẹ ekẹ.” 42 IJesu ọọ li, “Alo eyẹ e khueghie-a, irudunga oyẹ o she rẹ ze.” 43 Aghọaghọ alo eyọli e khueghie-a. Ọ deba iJesu kia, ọ kuẹghiẹ Ẹshinẹgba. Abi eni ẹgbọ nya e rọ mẹ ọli e li li kuẹghiẹ Ẹshinẹgba.

19

IZakiọsi ọmionoga

1 IJesu ọ rọte ẹoli iJẹriko dọsẹ. 2 Ọmọse ọghuo ọ la oni ẹoli ni a lu iZakiọsi, lọli ọ khi ọga ọyi emionoga. Ọ ga mema mhuẹ ẹpfue egbegbọ. 3 Ọ nono ni lọli mẹ ọni iJesu ọ khi, ama ọa dobẹ. Ọa mẹ asha itobọ khi ẹgbọ e bu dọsẹ. Ali khi ọgbọ ni ọa yagha ọ khi ni ọ lolo she. 4 Ighọ ọ na ya ralo odẹ ni iJesu ọ te ya dọsẹ, ọ ya nga ọara ugbẹlẹ shitọ, ini lọli mẹ asha mẹ ọli. 5 IJesu ọ ramhi aghọ, ọ yasẹ alo idane lu ọli, Ọọ li, “IZakiọsi, nyanya tiemhile, mhi mema ya kushi apfẹ oyẹ amo.” 6 Ighọ ọ nyanya tiemhile. Egbe e mu ọli, ọ ri oghẹlẹ kpe abọ mie iJesu.

7 Ẹgbọ nya ni e mẹ ona, e wọlọ, e liẹ, “Ọ she ya kushi na ọgbọ ọna olamhẹ.” 8 O ke lẹsẹ li dẹnẹ tee, iZakiọsi ọ ti vule, ọọ, “Ọnọmhuẹ ghe i, mhi ya khi ẹpfue eyẹmhẹ shi asha eva, mhi ri asheghuo ọ na ẹgbọ ni ẹa mhuẹ. O kha khia khi mhi li ọgbọkhọghuo le ghue, mhi ya fali ọli eni ota agbhagbhamhi ene.” 9 IJesu ọọ li, “Amo ena imiepfuese o she bhale apfẹ ona, itobọ khi omi Aburaamu, ọmọse ọna ọ li khi. 10 Irari khi eri Omi Ọgbọ ọ bhale ya nono ẹgbọ ni e waa, ali ni ọ gbo rọ ya mie wẹ pfuese.”*

Okhẹ irọkhọkhọ iguẹ-ri emini a rọ nẹ kia
(iMat 25.14-30)

11 Abi e kie li suọ ingmemhi ena, iJesu ọ zẹ okhẹ irọkhọkhọ khasẹ wẹ irari khi ọ she ti i mama iJerusalẹmu. Eni ẹgbọ e dabi khi utoghuokpe Eghiele oyi Ẹshinẹgba o rọ ya bhale. 12 Ọọ wẹ, “Ọmọse ọkhẹmhuẹ ọghuo ọ ye ushishi odonuẹ ni a rọ ya ri oghie na li, ikpukhokhọ, ọ gbo jele. 13 Ighọ ọ luno eni ẹẹ ga li ogbe, ọ kemhi

* **19:10** Li zẹ iMat 18.11

ikpaghọ eyi igolu na wẹ. Ọọ wẹ, ‘A ri ikpaghọ ena du oki ramhi ni mhi rọ ya jele.’
14 “Eri tsẹ khi eri apfọli e biselemhi ọli, e ghie usomhi ghi eni e ya gbanọ ọli ukhomhi khi wẹwẹ ẹa nono ni ọni ọmọse ọna, ni ọ khi oghie ọyi wẹwẹ.
15 “A kie ri oghie na li, ọ jele. Ighọ ọ luno eni ẹ ga li eghọ ni ọ ri ikpaghọ na, ni lọli mhila wẹ abi e ri eni ikpaghọ kia.
16 “Ọni ododẹ ọ bhale, ọọ li, ‘Ọga, ukpaghọ igolu oyẹ o she bia igbe elese.’
17 “Ọni ọga ọọ li, ‘Mu akanya, ọni ọọ ga ọnete ọyẹmhẹ. Itobọ khi u khi ọni a ri egbe ẹ nga shi ukukuọ ni a rọ shi ẹ obọ, mọ ẹoli igbe ke mhẹsẹ shi.’
18 “Ọnuzava ọ bhale, ọọ li, ‘Ọga ukpaghọ igolu oyẹ o she bia ishe elese.’
19 “Ọni ọga ọọ li, ‘Yẹyẹ mọ ẹoli ishe ri ẹoli ke khu.’
20 “Ọnuzasẹ ọ bhale, ọọ, ‘Ọga ghe ukpaghọ igolu oyẹ. Eri mhi gẹnọ li shi ode ya shi nẹ. 21 Eri ulishi oyẹ o mu mhẹ itobọ khi ọgbọ ni ọ ze alo u khi. Ashini u waa rọshi u te ẹ rue, ashini u wa rọ kọ shi u te a khiẹsẹ.’
22 “Ọni ọga ọyọli ọọ li, ‘Mhi ya rọte emini yẹyẹghuo u ngme sẹ unu ingme ikhi yẹyẹ ọni ọ ga ọgbọ ọbe ọna. Abi u rọ lẹsẹ khi ọmọse ni ọ ze alo mhi khi, khi ashini mhia rọ shi mhi te a rue, mhi gbo rọte ashini mhia rọkọ shi a khiẹsẹ. 23 Elọ o zẹ ni u waa rọ ri ukpaghọ oyẹmhẹ ya shi owa ukpaghọ na mhẹ ni e la aghọ ke gbe nga ọ, ni mhi mẹ ọli ali eleli eyọli mie ini mhi nyenẹ egbe jele?’
24 “Ighọ ọ gueyẹ eni e migha, ‘A mie ọli oni ukpaghọ igolu ona na ọni ọ mhuẹ eleli asha igbe.’
25 “Eni ẹgbọ ẹ ọli, ‘Ọga, ọ she kpẹ mhuẹ igbe.’
26 “Ọni ọga ọọ wẹ, ‘Abi o li mhi li gue ọli ẹ yẹ ẹ khi, ọgbọ ni ọ da kpẹ mhuẹ ne, a ya rọ ma li ọ. Ama ọni ọa kpẹ mhuẹ a ya gbo mie ọli ọni ọ kpẹ mhuẹ.† 27 Ama ebe mhẹ eghọ ni ẹa nono ni mhi le eghiele shi wẹ ukhomhi, a wolọ wẹ lase ana, a gbolo wẹ-a ukpẹloe mhẹ.’ ”

IJesu ọ lo iJerusalẹmu le
(iMat 21.1-11; iMak 11.1-11; iJọn 12.12-19)

28 Abi iJesu ọ rọ ngme ona se, ọ ya ralo na wẹ. E nga iJerusalẹmu.
29 Abi ọ rọ ti mama ẹoli iBẹtifagi ali iBẹtani obini ukhomhi ute ni o khi ẹẹra olivu, ọ ghie eniyẹ odukhokho eyọli aava ralo, ọọ wẹ, 30 “A je ẹoli ni o la ẹ odalo. Ini a ramhi aghọ, a ya mẹ omi akphẹrẹ ni ọgbọ ọa nga ghue khi a mu ọli zu. A taghiẹ ọli-a, a mu ọli ghi mhẹ ana. 31 Ini ọgbọkhọghuo ọ mhila ẹ, khi ọọ, ‘Elọ o zẹ ni a rọ taghiẹ ọlia?’ A liẹ ọli, ‘Ọnọmhuẹ ọ mhuẹ emini ọ ri ọli ya li.’ ” 32 Eni ọ ghie, e bhale ya ẹ ọni akphẹrẹ tee abi iJesu ọ li gueyẹ wẹ. 33 Abi e li taghiẹ ọlia, eni e mhọli ọli e mhila wẹ, “Elọ ọ zẹ ni a rọ taghiẹ ọni akphẹrẹ a?” 34 Ẹ wẹ, “Ọnọmhuẹ ọ mhuẹ emini ọ rọli ya li.” 35 E mu ọli ghi iJesu. E ri ide ku ọli egbe, e mu iJesu nga ọ. 36 Abi ọ li lẹ, ẹgbọ e naghiẹ ide ku odẹ. 37 Abi ọ rọ ti i mama ashini ute Olivu o te pfi ukhomhi kpọkẹ, eni eniyẹ odukhokho nya ee kuẹghiẹ Ẹshinẹgba leghe shi ikanya ọnyaloa ni e mẹ. 38 Ee liẹ,

“Ikhivọsẹ o khi oyi oghie
ni o ri eva oyi Ọnọmhuẹ bhale.”
“Opfọmhẹ o la iloghie,
ufumhi o la obini o yagha nẹ
nya.”‡

39 Ighọ iFarisi eghuo ni e la ifuabọ eni ẹgbọ ẹẹ iJesu, “Ọsẹsẹ, gueyẹ eniyẹ odukhokho eyẹ e khukhu unu.”
40 Ọọ wẹ, “A ri esọ shi ekẹ, ini e khukhu unu, echẹ e ya ke tsẹsẹ leghe.”

IJesu ọ viẹ na iJerusalẹmu

† **19:26** Li zẹ iMat 13.12; iMak 4.25; iLuk 8.18
‡ **19:38** Li zẹ Iwolo 118.26

41 Abi ọ rọ ti i mama iJerusalẹmu
ni ọ rọ mẹ oni ẹọli, ọ viẹ na li. 42 Ọọ,
“Abi a khẹ khi u lẹsẹ emini o ya ri
opfọmhẹ ghi ẹ amo ena lọ! Eri tsẹ
khi a she ri ọli sheli na ẹ mena.”
43 Ogbẹlẹ ọọ bhale ni ebe ẹ e rọ ya
gbe ogba gasẹ ẹ, e khi ẹ shi iteva,
e rọte ashakpa gasẹ ẹ shi. 44 E ya
khọli ẹ pfuse-a. Ẹa ya kẹsẹ ọmọ
wẹkhi ọdiọ le, e shashe ẹ apfẹ-a. Ẹa
ya kẹsẹ ukpolo nga ukpolo, itobọ
khi aa lẹsẹ ẹghẹghẹ ni Ẹshinẹgba ọ rọ
bhale ya tsumhi ẹ.

IJesu ọ je Owa Oyi Ẹshinẹgba
(iMat 21.12-17; iMak 11.15-19; iJọn 2.13-22)

45 Ighọ ọ lo Owa Oyi Ẹshinẹgba, ọ
khu ẹgbọ ni e la aghọ ẹ du oki fiẹ.
46 Ọọ wẹ, “A she kẹkẹ ọli shi Ebe-
no-pfuasẹ khi, ‘Owa oyẹmhẹ owa
iromhi lọ.’ Ama, a she ri ọli mele
egbha ighiatọ a!”§

47 Ogbẹlẹkpa iJesu ọ la Owa oyi
Ẹshinẹgba sẹsẹ, ama eni ighie eyi
ekpodalo-ugamhi ali esẹsẹ Ishi eyi
iMosisi ali eni e ralo na eni ẹgbọ, ee
nono ni wẹwẹ e gbe ọli-a.* 48 Ama ẹa
mẹ odẹ ni e te ya riẹlẹ ọli, itobọ khi
eni ẹgbọ e ri esọ shi osẹsẹ oyọli, ẹa
nono ni ungmemhi oyọli okhọghuo
o de wẹ esọ-a.

20

A mhila iJesu ọni ọ ri afu na li
(iMat 21.23-27; iMak 11.27-33)

1 Ẹlẹghuo khi iJesu ọ la Owa Oyi
Ẹshinẹgba tse abọ usomhi onete
oyi Ẹshinẹgba, ighie eyi ekpodalo-
ugamhi ali esẹsẹ Ishi eyi iMosisi, ali
eni egbhali e bhale deba li. 2 Ẹ ọli,
“Gueyẹ anye afu oyi ọni u rọ ọ gbe
ikanya enana. Ọghuo ọ ri eni afu
ena nẹ?”

3 IJesu ọọ wẹ, “Mhi ya li mhila ẹ
ogbọ, a sọ mhẹ ọ! 4 Ibatizi ni iJọni
ọọ batazi ẹgbọ, obọ oyi Ẹshinẹgba o
te bhale abi obọ oyi ọgbọ?”

5 E lu egbe wẹ ochi, e kẹ, “Awa
khẹ, ‘Obọ oyi Ẹshinẹgba o te bhale.’
Ọ ya mhila awa, ‘Elọ o zẹ khi aa mie
ọli suọ?’ 6 Ini awa kẹ, ‘Obọ oyi ẹgbọ.’
Ẹgbọ nya e ya tono awa echẹ irari
khi ọgbọkpa ọ lẹsẹ khi ọmekẹguele
iJọni ọ khi.” 7 Ighọ ẹẹ iJesu, “Anye
aa lẹsẹ obini o te bhale.”

8 IJesu ọọ wẹ, “Mhia li ya gueyẹ ẹ
afu ni mhi rọ a gbe ikanya enana.”

Okhẹ irọkhọkhọ oyi eghiale ena ọkhọlọ
(iMat 21.33-46; iMak 12.1-12)

9 IJesu ọ zẹ okhẹ irọkhọkhọ ona
khasẹ eni ẹgbọ, ọọ wẹ, “Ọmọse
ọghuo ọ gua ipfonu shi ogba, ọ rọli
ye ongmomhi na eghiale. Ọ vu ẹoli
ni ọ la tẹsẹ.* 10 Ẹghẹghẹ ikhiẹsẹ o
ramhi, ọ ghie ọni ọọ ga li ghi wẹ e
rọte oni ogba pfanọ idumhi ghi luẹ.
Ama eni eghiale e gbe ọni a ghie
ọghọ. Ọ pfino abọ efuẹ je. 11 Ọni
ọmọse ọ gbo ghie ọni ọọ ga li ọnuzava
ghi wẹ. E gbe ọli, e yẹghẹ ọlia. Ọ gbo
pfino abọ efuẹ ya je. 12 Ọni ọmọse ọ
gbo ghie ọnuzasẹ. E kuale ọli utse, e
khu ọli ya fiẹ.

13 “Ọni ọ mhuẹ oni ogba ipfonu
ọghọ, ọọ, ‘Sẹ mhi fẹ ya li eghọ? Mhi
ya ghie omimhẹ ni mhi nono in-
gme oyọli egbegbọ, otsẹ, e ya mu
ekpẹ na li.’

14 “Ama abi eni eghiale e rọ mẹ
ọli, ẹẹ, ‘Egbegbi omi ọli na ni ọ ya le
ugu ogba ona, awa gbe ọli-a ni awa
rue oni ugu le.’ 15 Ighọ e ti ọli je
olase oni ogba ipfonu, e gbe ọlia.

“Sẹ ọni ọ mhuẹ oni ogba ipfonu
eghọ ọ fẹ ya li wẹ? 16 Eri ọ ya bhale
ya gbolo eni eghiale eghọ-a, ọ tigbe
rue oni ogba na eghiale elese.” Abi
eni ẹgbọ e rọ suọ oni ingme, ẹ,
“Ẹshinẹgba ọ gbe etse kua!”

17 IJesu ọ bino wẹ alo ukhomhi,
ọọ wẹ, “Sẹ emini a kẹkẹ ona o fẹ
ngme, ni ọọ,†

“ ‘Ẹchẹ ni itsọna e kie pfia,
o tigbe ya mele ẹchẹ ẹbẹ

§ **19:46** Li zẹ Aza 56.7; iJere 7.11 * **19:47** Li zẹ iLuk 21.37 * **20:9** Li zẹ Aza 5.1 † **20:17** Li zẹ Iwolo 118.22

ni o mu ẹloe nẹ nya-a?'
18 "Ọni ọ da ya de nga oni ẹchẹ ne,
ọ guọghọ-a, ali ọni oni ẹchẹ o da ya
de mu ne, o mhẹli ọlia."

Ingme oga izẹzẹ
(iMat 22.15-22; iMak 12.13-17)

19 Eni ẹ sẹsẹ Ishi eyi iMosisi ali
ighie eyi ekpodalo-ugamhi e nono
odẹ ni e te ya mu ọli aghọaghọ, irari
khi wẹwẹ ọ zẹ oni okhẹ irọkhọkhọ
tsue. Ama ulishi oyi ẹgbọ oo mu
wẹ. 20 Ighọ e li ri ẹloe shi ọli egbe
egbegbọ. E zẹ ẹgbọ ni e riẹlẹ abi
ẹgbọ ni ee mie shi iJesu ọ deba li,
e ke de ọli awẹ, ini e mẹ ushi mu
shi ọli obọ, ni e mu ọli ghi ena
omhẹsẹ eyi igọvunọ. 21 Ighọ eni a
zẹ eghọ ee mhila li ogbọ, "Ọsẹsẹ,
anye ga lẹsẹ khi abi ungmemhi oyi
Ẹshinẹgba o li u liẹ ngme ọli, u gbolo
a sẹsẹ emini e te odẹ, waa ya gbe
ọgbọkhọghuo azẹba, ama eri wa sẹsẹ
egbegbi ingme oyi Ẹshinẹgba. 22 O
fẹ ti ni anye zẹ oga na oghie iSiza
abi anye khi zẹ?" 23 IJesu ọ she
lẹsẹ oshili eyẹwẹ. 24 Ọọ wẹ, "A ri
ukpaghọ ẹlomho khasẹ mhẹ. Alo
eyi ọghuo a fẹ mu shi ọ?"
25 Ẹ ọli, "ISiza."
IJesu ọọ wẹ, "A ri emini e khi eyi
iSiza na iSiza, a ri emini e khi eyi
Ẹshinẹgba na Ẹshinẹgba."
26 Ẹa dobẹ rọte emini ọ ngme
igbaa mẹ emhikhọghuo mu shi ọli
obọ. Abọ e sha wẹ shi abi ọ li
gbaghiẹ oni ogbọ-a, e khukhu unu.

Ẹgbọ iSadusi e mhila li ogbọ irọte-
eghuli guale
(iMat 22.23-33; iMak 12.18-27)

27 Ẹgbọ iSadusi eghuo ni ẹa lama
shi ọ khi a ya mẹ irọte eghuli guale,
e ri omhila bhale deba iJesu.‡ 28 Ẹ
ọli, "Ọsẹsẹ, iMosisi ọ kẹkẹ shi ekẹ
na awa khi ini ọmọse ọ ghu-a pfi
ughuẹ ọli shi ekẹ agbọ ni ọa rọ
bia eniyẹ, inyọghuo ọni ọmọse ọ rue
ọni ọkpotso ughuẹ ni ọ bia eniyẹ
shi agbọ na inyọghuo ọli ni ọ ghu-a
eghọ.§ 29 Inyọghuo egbe etuoshilua
e ya la ọ. Ọni ododẹ ọ rue ọkpotso, ọ
ghua, ọa bia ọmọ. 30 Ọnuzava ọ rue
ọni ọkpotso. 31 Ighọ ọnuzasẹ ọ gbo
rue ọli. Ighọ wẹwẹ nya e rue ọli, e
ghulo-a, ẹa bia ọmọ. 32 Ikpukhokho
ọ, ọni ọkpotso ọ li ghua. 33 Mena,
ogbẹlẹ ni ẹgbọ e ya te eghuli guale,
ughuẹ oghuo ọni ọkpotso ọ ya khi,
aborọkhia khi wẹwẹ oshilua e ga
rue ọli ughuẹ eghọ?"

34 IJesu ọọ wẹ, "Ẹgbọ ena agbọ
ona ẹ rue ikpotso, wẹwẹ e gbo ri
ikpotso a ye ughuẹ. 35 Ama ẹgbọ
ni a leli shi eni e mhuẹ okemhi shi
agbọ ogho ali irọte eghuli guale, ẹa
ya rue ikpotso, wẹkhi eri a rẹwẹ ya
ye ughuẹ. 36 Ẹa kẹ ke ghu, irari khi
eri e ke ya li abi igẹni eyi Ẹshinẹgba.
Imi Ẹshinẹgba e ke ya khi, irari khi
e she rọte eghuli guale. 37 Ashini
a kẹkẹ ingme oyi ebuli ni oo to
shi, iMosisi ọ te rọkhasẹ ẹ gboo khi
eni e ghua, ẹ guale, irari khi ọ lu
Ọnọmhuẹ, 'Ẹshinẹgba ọyi Aburaamu
ali Ẹshinẹgba ọyi Aziki ali Ẹshinẹgba
ọyi iGiekọpu.'* 38 Ẹshinẹgba oyi ẹgbọ
ni e la agbọ ọ khi. Ọa khi Ẹshinẹgba
ọyi ẹgbọ ni e ghua." 39 Esẹsẹ
Ishi eyi iMosisi eghuo ni e la aghọ
ẹẹ ọli, "Ọsẹsẹ, u ga guẹ ngme!"
40 Ọgbọkhọghuo ọa ke gbo gbudu
mhila li ogbọ olese.

Omi ọghuo ọni Ọmiepfuese ọ khi
(iMat 22.41-46; iMak 12.35-37)

41 Ighọ iJesu ọ mhila wẹ, "Sẹ ẹẹ
a liẹ liẹ khi ọni Ọmiepfuese khi omi
iDefidi ọ khi? 42 Irari khi ọni iDefidi
ọ ngme ọli shi ebe Iwolo, ni ọ rẹ,

" 'Ọnọmhuẹ ọọ Ọnọmhuẹ ọyẹmhẹ:
Shitọ mhẹ ukiẹkiẹ obita
43 ramhi ni mhi rọ ya
ri ebe ẹ shi ẹ ẹkoawẹ
ni u kpha awẹ ukhomhi.'†
44 Ini iDefidi ọ lu ọli, 'Ọnọmhuẹ.' Sẹ
ọ ke gbo liẹ khi omi iDefidi?"

‡ **20:27** Li zẹ Ika 23.8 § **20:28** Li zẹ iDẹut 25.5 * **20:37** Li zẹ Okiali 3.6 † **20:43** Li zẹ Iwolo 110.1

IJesu ọ e mhuẹ ẹgbhẹ shi esẹsẹ Ishi eyi iMosisi egbe
(iMat 23.1-36; iMak 12.38-40)

45 Abi eni ẹgbọ e kie ku esọ-a shi ekẹ eghọ, iJesu ọọ eniyẹ odukhokho eyọli, 46 "A mhuẹ ẹgbhẹ shi esẹsẹ Ishi eyi iMosisi egbe. O ma ghọle wẹ ni e ke sọ itsua na dọlọdọlọ ke kia gasẹ, ni ẹgbọ e ba ke tsẹ wẹ otsẹ ekpẹ atu oki. Ẹẹ shitọ ashini o mhuẹ ekpẹ elemhi owa ugamhi, e gbolo ẹ shitọ ashini o yagha ni o funẹ ukue. 47 Ẹẹ lo apfẹ oyi esamhi-olimhi ya ri itoto miono wẹ emini e mhuẹ. Ẹẹ sọ iromhi ni e nuẹ eyi abamẹmhẹ. A ya na ẹgbọ eghọghọ osue egbegbọ."

21

Isomhopfa oyi ọsamhi-olimhi
(iMak 12.41-44)

1 IJesu ọ bino gasẹ, ọ mẹ khi ẹgbọ ni e mhuẹ ẹpfue e pfi ukpaghọ lo akpati ni a pfi ukpaghọ a lo elemhi Owa oyi Ẹshinẹgba. 2 Ighọ ọsamhi-olimhi ni ọa mhuẹ emhi ọ li pfi ikpamhi inini eva lo oni akpati. 3 IJesu ọọ eniyẹ odukhokho eyọli, "Mhi gueyẹ ẹ khi ọsamhi-olimhi ọna ọ ga rọna dọsẹ ẹgbọ eni e kpọle nya. 4 Eri ẹgbọ eni e kpọle ena e rọte ẹpfue eyẹwẹ rọna, ama ọsamhi-olimhi ọna ọ rọte umhamẹ ri ukukuọ ni ọ mhuẹ rọna."

IJesu ọ guele emini a ya mẹ ikpukhokho agbọ
(iMat 24.1-2; iMak 13.1-2)

5 Eniyẹ odukhokho eyọli eghuo e ngme abi a li ri echẹ ni e somhi otse li atsọna shi ugbe oyi oni Owa Oyi Ẹshinẹgba, li shi itsua isomhopfa ni a rọ ma ọ na Ẹshinẹgba. Ama iJesu ọọ wẹ, 6 "Emini a bino ena ii, ẹghẹghẹ ọọ bhale ni o khia khi ẹchẹli okhọghuo ọa ke ya nga ọlese egbe, irari khi a ya bighi wẹ kua."

Ozughu ali Ajilimhẹ
(iMat 24.3-14; iMak 13.3-13)

7 E mhila li, ẹẹ ọli, "Ọsẹsẹ, ẹghẹghẹ onoghuo a rọ ya mẹ ona. Elọ a ya mẹ ni o rọ ya khasẹ khi oni ẹghẹghẹ o she ramhi?" 8 IJesu ọọ wẹ, "A mhuẹ ẹgbhẹ ini ọgbọ ọ khi di ẹ. Ebubu ẹgbọ e ya ri eva oyẹmhẹ bhale, ẹẹ liẹ, 'Mhẹmhẹ mhi khi Ọmiepfuese,' ali khi, 'Oni ẹghẹghẹ o she ti bhale.' A khi deba wẹ. 9 Ini a suọ eko okhuẹ ali ozughu, a khi zẹ ni egbe e guọghọ ẹ a, irari khi emhi enana e mema bhale ya tsẹ, eri-tsẹ khi ukpẹsẹ agbọ ọa kie ramhi ne oni ẹghẹghẹ."

10 Ọọ wẹ, "Ishishi e ya mu okhuẹ vule shi ishishi ọ, eghiele e mu okhuẹ vule shi eghiele ọ. 11 Ekẹ e ya ke de kuluẹ. Okiamhi ali ighuamhi ebe e ya la asha ọdọda. A ya mẹ ebemulishi ali ukpokpomhi irọkhasẹ khi e te idane bhale.

12 "Eri-tsẹ khi neni a ya mẹ ena, a ya muno ẹ a nasẹ ẹ, a muno ẹ je owa ugamhi ali owa ighumha. A mu ẹ ghie enighie ali igọvunọ irari oyẹmhẹ. 13 Ona o ya khi ẹghẹghẹ ni a rọ ya mẹ asha pfi ọtsẹlẹ na mhẹ. 14 A mhọli ọli shi udu memena, a khi zẹ ni udu o nighise ẹ shi emini a ya mẹ sọ wẹ ọ. 15 Mhi ya ri ungmemhi shi ẹ unu ali ẹgbhali ni ọ khia khi ebe ẹ ẹa ya dobẹ nu ẹ khẹ akọ.* 16 Ita ẹ, ali inyọghuo ẹ, ali ẹgbọ eyẹ ẹ, ali emọle ẹ, e ya ri ẹgbhuẹ rẹ ẹ dẹ, e gbolo eghuo elemhi ẹ-a. 17 Ẹgbọkpa e ya ri itobọ oyẹmhẹ kie ẹ. 18 Ama, ẹtsui okhọghuo oyi ọngẹẹ ọa ya pfua. 19 Ini a migha egbegbọ, a ya tsumhi ẹ.

IJesu ọ guele shi ekẹ khi a ya guọghọ iJerusalẹmu a
(iMat 24.15-21; iMak 13.14-19)

20 "Ini a mẹ khi ekhọli-okhuẹ e pfi gasẹ iJerusalẹmu, a lẹsẹ khi ipfuẹchẹ-a oyọli o shi ti ramhi. 21 Ẹghẹghẹ aghọ, ẹgbọ ni e la ekẹ iJudia, e na nga ikhomhi ite. Ẹgbọ ni e la ifu apfẹ, e na ifu apfẹ ọ vu. Eni e la oboese e khi ke gbo nyenẹ egbe

* **21:15** Li zẹ iLuk 12.11-12

bhale ifu apfẹ. 22 Irari khi ẹghẹghẹ
isọ-ẹzọ ni a she kpẹ kẹkẹ shi ekẹ
na ni o bhale ya tsẹ.† 23 Ẹghẹghẹ
aghọ o ma khọlọ ikpotso ni ẹ mẹ
umẹmhi egbe, ali eni e ri eniyẹ shi
egbe. Osue onofunẹ o ya la oni ekẹ.
Ofu oyi Ẹshinẹgba o ya de rughu eni
ẹgbọ. 24 Eghuo ọ e ya ghu eghuli
ọgbhọrọ, a muno eghuo ighumha
je ishishi ọdọda. Ẹgbọ iJẹta e ya
guọghọ iJerusalẹmu-a ya ramhi, ni
ẹghẹghẹ oyi ẹgbọ iJẹta e rọ ya dọsẹ.

Ibhale oyi Omi Ọgbọ
(iMat 24.29-31; iMak 13.24-27)

25 "A ya ke mẹ irọkhasẹ elemhi
ovọ ali uki ali ikpẹtata. Ishishi e
ya le oya ekẹ agbọ, abọ e sha wẹ
abi okẹ onieẹmhi o li ya ke vuna.‡
26 Ubi o ya rue ẹgbọ, irari ulishi ẹ
sa usamhi emini ọ a bhale ekẹ agbọ
itobọ khi ekpabọ ni e la ukhui e ya
ke nighise. 27 Ẹghẹghẹ aghọ, e ya mẹ
khi Omi Ọgbọ ọ la elemhi otughunu
tsua ekpabọ ali ufumhi onieẹmhi,
rọte idane ẹ tiemhile.§ 28 Ini a da
mẹ na ne, a vule a yasẹ ukhomhi
ekẹ irari khi ẹghẹghẹ ipfashekẹ oyẹ
ẹ o she ti bhale."

Owẹna ni a rọte ọkhua-eni rue
(iMat 24.32-35; iMak 13.28-31)

29 IJesu ọ zẹ okhẹ irọkhọkhọ ona
khasẹ wẹ, ọọ wẹ, "A ke bino ọara
ọkhua ali ẹẹra nya. 30 Ini e da ta ebe
enegbọ ne, a lẹsẹ khi oruamẹ o shi
ti ẹ bhale. 31 Ighọ o li khi ini a da mẹ
emhi enana ne, a lẹsẹ khi Eghiele
oyi Ẹshinẹgba o she ti ramhi.

A mu egbe shi ekẹ

32 "Abi o li mhi li gue ọli ẹ yẹ ẹ
khi, agbhotu ona ọa ya dọsẹ ne neni
a mẹ eni emhi ena nya. 33 Ekẹ ali
ukhuli e kha bhale ya dọsẹ, ing-
memhi eyẹmhẹ e mema bhale ya
tsẹ.

34 "A kuegbe-a ini ukue iditsẹa, ali
onyọ idada ali usamhi agbọ e khi
ya rue ẹ ẹgbhali, ini ogbẹlẹ ibhale
oyẹmhẹ o khi ya de shi ẹghẹghẹ ni
a sa shi. 35 Irari khi oni ibhale ona
ọgbọkpa ni ọ la agbọ o ya bhale na.
36 A ke mu egbe ẹghẹghẹ kpa, a lema
ni a toto migha, ni a pfue okhẹna
ni ọọ bhale, ali ni a rọ dobẹ migha
odalo oyi Omi Ọgbọ."

37 Ogbẹlẹkpa iJesu ọ rọ la Owa oyi
Ẹshinẹgba ii sẹsẹ. Ini obili ọọ bi, ọ
fiẹ nga Ute Ẹẹra Olivu.* 38 Ẹluzogbe
kpa, eni ẹgbọ nya e bhale Owa Oyi
Ẹshinẹgba ya ri esọ shi ọli ekẹ ni e
suọ ungmemhi oyọli.

22

IJudasi ọ lama khi lọli ya ri iJesu dẹ
(iMat 26.1-5,14-16; iMak 14.1-2,10-11; iJọn 11.45-53)

1 Ukpe ni a la le ibulẹdi ni ọgbọ
ri ifuma ma nye na lu iPasova o
ti bhale.* 2 Ighie eyi ekpodalo-
ugamhi eyi Ẹshinẹgba ali eni ẹ sẹsẹ
Ishi eyi iMosisi, e nono abi e li ya
gbe iJesu a, ama ulishi oyi ẹgbọ o
mu wẹ.

3 Ighọ Ọkphaghiẹ ọ lo iJudasi ni a
gbolo a lu Isikarọti udu, ni ọ khi
ọghuo eniyẹ odukhokho ogbava eyi
iJesu. 4 Ọni iJudasi ọ fiẹ deba ighie
eyi ekpodalo-ugamhi ali eni ẹ khẹ
ekhẹ Owa Oyi Ẹshinẹgba. Ọ nu wẹ
ye ochi abi ọ li ya ri iJesu na wẹ dẹ.
5 Egbe e mu wẹ, e lama khi wẹwẹ e
ya fali ọli ikpaghọ. 6 Ọ lama shi wẹ
ọ, ọ nono abi lọli ri ya mẹ asha ri
ọli na wẹ mu ini ebubu ẹgbọ ẹa la
akaghọ.

Eminale ni o kpukhokho
(iMat 26.17-25; iMak 14.12-21; iJọn 13.21-30)

7 Ukpe ni a la le ibulẹdi ni aa ri
ifuma shi nye, ni a rọ omi osumha
ẹ luasẹ obo, o ramhi. 8 Ighọ iJesu ọ
ghie iPita ali iJọni ralo, ọọ wẹ, "A ka
mu egbe eminale iPasova oyi awa."

9 E mhila li, "Obo wa nono ni
anye je ya mu egbe?"

† **21:22** Li zẹ Osia 9.7 ‡ **21:25** Li zẹ Aza 13.10; Ezik 32.7; iJọẹ 2.31; Irọ 6.12-13 § **21:27** Li zẹ iDan 7.13; Irọ 1.7 * **21:37** Li zẹ iLuk 19.47 * **22:1** Li zẹ Okiali 12.1-27

10 IJesu ọọ wẹ, “Abi a liẹ ke lo
iJerusalẹmu le te, a ya mẹ ọmọse
ọghuo ni ọ tsua ubene amẹ. A deba
li je owa ni ọọ je. 11 Ini a ramhi
aghọ, a liẹ ọni ọ mhọli oni owa
oghọ, ‘Ọsẹsẹ ọ́ọ́, ighe elemhi owa
oyẹ ni epfẹse e ku ẹ shi, ni mhẹmhẹ
ali eniyẹ odukhokho eyẹmhẹ anye
la ya le eminale iPasova?’ 12 Ọ̀
ya ri ukpokpomhi agbala khasẹ ẹ
ukhomhi owa atọnga ni a lolo riẹlẹ
somhi otse. A mu egbe oni eminale
shi aghọ.”

Eminale ni o kpe ukhokho ni iJesu ọ nu eniyẹ odukhokho eyọli le

13 Ighọ e bhale ya ẹ khi abi iJesu ọ
li ngme ọli te o khi. Ighọ e mu egbe
oni eminale iPasova shi aghọ.

Abi e rọ le eminale oyi Ọnọmhuẹ (iMat 26.26-30; iMak 14.22-26; 1 iKọri 11.23-25)

14 Oni ẹghẹghẹ o ramhi, iJesu ali
ighiusomhi na kẹẹ eyọli e shitọ shi
gasẹ ni e rọ ya le eminale. 15 Ọ́ọ́
wẹ, “Ọ kie kpẹ ghọle mhẹ egbegbọ
ni mhi nu ẹ le eminale iPasova ona
neni mhi ya mẹ osoli. 16 Mhi gueyẹ
ẹ khi, mhi aa ke gbo ya le eminale
ona, sẹ ni awa kẹ le oni o khi eg-
begbọ obini Eghiele oyi Ẹshinẹgba.”
17 Ọ rue oni uko, ọ kphẹmhi. Ọ́ọ́
wẹ, “A mọ uko ona, a kemhi ọli da.
18 Mhi gue ọli ẹ yẹ ẹ khi, mhia ke
gbo ya da onyọ ọọra upfonu ona, sẹ
ni Eghiele oyi Ẹshinẹgba o bhale.”
19 Ighọ ọ rue ibulẹdi mhuẹ obọ, ọ
kphẹmhi, ọ khi ọli a, ọ rọ na wẹ, ọ́ọ́,
“Idiegbe oyẹmhẹ na ni mhi rọ na ẹ.
A lina ke riẹlẹ ọli rọ sato mhẹ egbe.”
20 Ighọ ọ gbo rue uko abi ọ rọ le
emhi se, ọọ, “Uko ona o khi ishobọ
onogbọ ni o rọte ọlia eyẹmhẹ bhale,
ni a ku shi ekẹ na ẹ.† 21 A ghe i, obo
oyi ọni ọ ya rẹmhẹ dẹ o nu mhẹ shitọ
ẹ le emhi memena.‡ 22 Abi ẹ khi
omi ọgbọ ọ li ya kia, ighọ a li ya mẹ
ọli, ama epfua o khi ni ọgbọ ni o ya
rọli dẹ.” 23 Ee mhila egbewẹ ọni ọ
khi ni ọ ya gbe ikanya enana.

24 Ighọ ekhakọ o gbo li lasele shi
iteva oyẹwẹ shi ọni ọ funẹ nya shi
elemhi wẹ.§ 25 IJesu ọọ wẹ, “Eri
ighie eyi ẹgbọ iJẹta ẹẹ jili wẹ. E
kha jili wẹ se, ẹ liẹ wẹ khi eri wẹwẹ
ẹ kpaghiẹ wẹ obọ.* 26 Ama a khi
li abi wẹwẹ, ochoghọ, ọni ọ nono
ni lọli funẹ elemhi ẹ, ọ ri egbọli
tiemhie ekẹ nya, ọni ọ ralo o ke ga
enekpọle.† 27 Ọghuo ọ fu nẹ, ọni
ọ shitọ ukhomhi itebu ẹ le emhi,
abi ọni ọọ kphanọ eminale ghi eni
e shitọ ọ le? Ọa khi ọni ọ shitọ
le? Ama eri mhẹmhẹ mhi le ẹ iteva
abi ọni ọ ga ẹ.‡ 28 Ẹẹ a nu mhẹ
migha abi mhi rọ la imufẹ. 29 Mhi
ri eghiele na ẹ, abi itamhẹ ọ li ri
eghiele na mhẹ. 30 Ni a rọ bhale
ya ẹ khi a nu mhẹ le, a nu mhẹ da
obini iloghie oyẹmhẹ. A ya shitọ
ukpẹkhomhi oghie, a gue unuẹkpẹ
igbẹva eyi iZirẹni ẹzọ.§

IJesu ọ guele shi ekẹ khi iPita ọ ya kie luẹ (iMat 26.31-35; iMak 14.27-31; iJọn 13.36-38)

31 “ISamọ, iSamọ, ghe i,
Ọkphaghiẹ o she mhila khi lọli ẹ
nono ni lọli kpishi ẹ-a nya abi a
liẹ kpishi ado. 32 Ama mhi she sọ
iromhi nẹ, iSamọ, ini irudunga oyẹ
o khi nighise. Ini u pfue ọ se, ri udu
shi inyọghuo ẹ enekpọle ọ.”
33 Ama iPita ọ́ọ́ li, “Ọnọmhuẹ, mhi
ga mu egbe ni mhi rọ deba ẹ ya lo
owa ighumha, ali ni mhi nu ẹ ya
ghua.”
34 IJesu ọ́ọ́ ọli, “Mhi gue ẹ yẹ,
khi, yẹyẹ iPita ọna, neni ọkpa ọ ya
gbiẹghẹ amo u ya kie mhẹ itesẹ khi
u waa lẹsẹ mhẹ.”

Ẹghẹghẹ ingme o she ramhi

† **22:20** Li zẹ iJere 31.31-34 ‡ **22:21** Li zẹ Iwolo 41.9 § **22:24** Li zẹ iMat 18.1; iMak 9.34; iLuk 9.46 * **22:25** Li zẹ iMat 20.25-27; iMak 10.42-44 † **22:26** Li zẹ iMat 23.11; iMak 9.35 ‡ **22:27** Li zẹ iJọn 13.12-15 § **22:30** Li zẹ iMat 19.28

35 IJesu ọ rọ mhila wẹ, “Abi mhi
rọ ghie ẹ fiẹ lase, ni aa rọ tsua ẹkuẹ
ukpaghọ wẹkhi akpaba wẹkhi ekuẹ,
emhikhọghuo o fẹ to ẹ?”*
Ẹ ọli, “Iiye.” 36 Ọọ wẹ, ama
memena, ọgbọ ni ọ mhuẹ ẹkuẹ uk-
paghọ ọ rue ọli, ọni ọ mhuẹ ak-
paba ọ tsua li, ini u waa kpẹ mhuẹ
ọgbhọrọ, ka ri awulu oyẹ dẹ, ni u ya
dẹ oghuo. 37 Mhi gueyẹ ẹ khi emini
a kẹkẹ shi mhẹ egbe ni o la Ebe-no-
pfuasẹ, ni ọọ, “A leli ọli ma ẹgbọ ni e
lue,” o mema bhale ya tsẹ shi mhẹ
egbe. Irari khi emini a kẹkẹ shi
mhẹ egbe o she ramhi ni e rọ bhale
ya dọsẹ.† 38 Eniyẹ odukhokho eyọli
ẹ ọli, “Bino, Ọnọmhuẹ, ọgbhọrọ eva e
la ana.” Ọ́ọ́ wẹ, “O somhi aghọ.”

IJesu ọ la ute olivu sọ iromhi
(iMat 26.36-46; iMak 14.32-42)

39 IJesu ọ fiẹ lase, e je Ute
Ẹẹra Olivu, abi ọ kpẹ li. Eniyẹ
odukhokho eyọli e deba li. 40 E
ramhi aghọ, ọ́ọ́ wẹ, “A ke sọ iromhi
ini a khi de pfilo imufẹ.” 41 Ọ tikia
na wẹ dẹnẹ, ọ wugha, ọ sọ iromhi,
ọọ, 42 “Ita, ini o ghọle ẹ, mie mhẹ
uko osoli imẹmẹ onana, ama ọa khi
abi o ghọle mhẹ, ama abi o li ghọle
ẹ.” 43 Ighọ agẹni ọ rọte idane bhale
ya ri ekpabọ na li. 44 Rọte ọtomhẹ,
ọ sọ iromhi egbegbọ ramhi ni ọpfọ
ni e rọte ọli egbe e ku shi ekẹ, e khọ
tikpọ abi ọlia. 45 Abi ọ rọte iromhi
isọsọ vule, ọ nyenẹ egbe bhale deba
eniyẹ odukhokho eyọli. Ọ mẹ khi
osoli ni e viẹ o ri ọlọsẹmhẹ shi wẹ
egbe, e lesẹa. 46 Ọ mhila wẹ. “Elọ
o zẹ khi a lesẹ-a? A vule ni a ke sọ
iromhi ini a khi de pfilo imufẹ.”

A mu iJesu
(iMat 26.47-56; iMak 14.43-50; iJọn 18.3-11)

47 Abi ọ kie li ngme eghọ, ẹgbọ e
vẹ lole gbii. Ọmọse ni a lu iJudasi ni
ọ li khi ọtuọghuo eniyẹ odukhokho
ogbava eyi iJesu ọ rẹwẹ kia. Ọ lẹ
deba iJesu ni lọli ya pfi ọli ẹlẹmhi
egbe. 48 IJesu ọ mhila li, ọọ li, “IJu-
dasi, eri u ri otsẹ ri Omi Ọgbọ ọ dẹ
ena?” 49 Eni eniyẹ odukhokho eyi
iJesu e mẹ emini a ya mẹ ena, e
mhila li, “Ọnọmhuẹ anye ri itakobi
ni e la anye abọ khọli?” 50 Ighọ
ọghuo ọ, ọ ri itakobi fia ọni ọọ ga ọni
ọ kpeda nya ọye ekpodalo-ugamhi
esọ a. 51 IJesu ọ́ọ́ li, “Taa! Khi ke gbo
li ighọ.” Ọ ri obọ ti ọni ọmọse oni
esọ, oni esọ o gbẹla. 52 IJesu ọ mhila
ighie eyi ekpodalo-ugamhi, ali eni
ẹẹ khekhẹ Owa Oyi Ẹshinẹgba, ali
eni egbhali ni e bhale ya mu ọli,
“Eri mhia pfi ozughu ni a rọ tsua
epia ali itakobi ali ikpokpo bhale
ẹ deba mhẹ? 53 Ẹlẹ kpa mhi rọ la
Owa Oyi Ẹshinẹgba ẹ sẹsẹ, ọngẹẹ ọa
ri obọ ti mhẹ, ama ẹghẹghẹ oyẹẹ na
ni ekpabọ alo ebili e rọ mhẹsẹ.”‡

IPita ọ tia khi lọli ẹa lẹsẹ iJesu
(iMat 26.57-58,69-75; iMak 14.53-54,66-72; iJọn 18.12-18,25-27)

54 Ighọ e mu ọli vu ya je owa oyi
Ọkpodalo-ugamhi ọyi Ẹshinẹgba ni ọ
kpeda nya. IPita ọ tapfia a deba
wẹ. 55 Abi e ke rọ pfie erali shi iteva
oyi oni atukpapfẹ ni e rọ shitọ, iPita
ọ li bhale ya nu wẹ shitọ. 56 Abi
ọkpotso ọni ọọ ga ọghuo ọ li mẹ khi
iPita ọ nu wẹ shitọ, ọ bino ọli tsukẹ,
ọ́ọ́ li, “Ọmọse ọna ọ li nu iJesu kia.”
57 Ama iPita ọ tia. Ọ́ọ́ li, “Kpotso,
Mhia fẹ ga lẹsẹ ọli.” 58 O dẹnẹ, ọmọse
ọlese ọ ke gbo mẹ iPita, ọ mhila li, “U
li nu iJesu u kia.”
IPita ọ kẹ, “Mọse mhia nu ọli kia.”
59 O ke te aghọ ri emhi abi agogo
oghuo dọsẹ, ọmọse ọlese ọ gẹ ma ọ
gue, ọ́ọ́, “Mhi lẹsẹ gboo khi ọmọse
ọna ọ nu iJesu u kia, irari khi ọnge
iGalili ọ li khi!”
60 Ama iPita ọ sọ li ọ, ọ́ọ́ li, “Mọse,
mhi a lẹsẹ emini u wa ngme ena.”
Utoghuo kpe abi ọ kie li ngme,
ọkpa ọ gbiẹghẹ 61 Ọnọmhuẹ ọ pfi alo
bino iPita chii. IPita ọ todẹ sato

* **22:35** Li zẹ iMat 10.9-10; iMak 6.8-9; iLuk 9.3; 10.4 † **22:37** Li zẹ Aza 53.12 ‡ **22:53** Li zẹ iLuk 19.47; 21.37

ungmemhi ni iJesu ọ ngme ni ọ khi, “Neni ọkpa ọ ya gbiẹghẹ, u ya tia itesẹ, wẹ khi u waa lẹsẹ mhẹ.” 62 IPita ọ fiẹ je olase, ọ ya viẹ oya.

Eni ẹ khẹ ekhẹ e ri iJesu li egia
(iMat 26.67-68; iMak 14.65)

63 Eni emọse ni e khẹ iJesu ekhẹ, e rọli li egia, e gbe ọli. 64 E gẹnọ ọli alo, e mhila li, “Bọbọbọ! Ọghuo ọ ri emhi liẹ?” 65 Ighọ e ngme iwali ingmemhi ẹmuẹbe ebubu deba li.

E mu iJesu bhale igbaa iSahẹdiri
(iMat 26.59-66; iMak 14.55-64; iJọn 18.19-24)

66 Ogbe o gbe-a, eni egbhali ali ighie eyi ekpodalo-ugamhi, ali esẹsẹ Ishi eyi iMosisi e legba. E rue iJesu lasele migha iteva oyẹwẹ. 67 E liẹ ọli, “Ini yẹyẹ u khi ọni ọmiagbọpfuese, gueyẹ anye.”

IJesu ọ́ọ́ wẹ, “Ini mhi tseku gueyẹ ẹ, aa ya mie shi mhẹ ọ. 68 Ini mhi mhila ẹ, aa ya gbaghiẹ a na mhẹ. 69 Ama rọte memena vu, omi ọgbọ ọ ya shitọ obita oyi Ẹshinẹgba obini iloghie.”

70 Wẹwẹ nya e mhila li, “Omi Ẹshinẹgba u khi?”

Ọọ wẹ, “A guẹ ngme ni ẹ khi Omi ọ mhi khi.”

71 Ẹ egbewẹ, “Awa ke gbolo ẹ nono ọtsẹlẹ ọlese, awa-eghuo awa she ri esọ eyawa suọ abi ọ ri unu oyọli ngme.”

23

A rue iJesu bhale odalo oyi iPaleti
(iMat 27.1,2,11-14; iMak 15.1-5; iJọn 18.29-38)

1 Ighọ eni igbaa nya e vule, e pfi ọli ukhomhi ralo ghi iPaleti. 2 Wẹwẹ nya e gue ẹzọ shi ọli egbe, ẹ liẹ, “Anye she mẹ ọmọse ọna khi ọ sẹsẹ ẹgbọ odẹ ẹgbhọli. Ọọ́ ẹgbọ e khi ke zẹ oga na oghie iSiza, ọ gbolo a liẹ khi lọli khi Ọmiepfuese ni ọ gbo khi oghie.”

3 Ighọ iPaleti ọ mhila li, “Suọ khi yẹyẹ u khi oghie ọyi ẹgbọ iJu?” IJesu ọọ li, “Abi o li ghọ.”

4 Ighọ iPaleti ọ gueyẹ ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali eni igbaa, “Mhi a mẹ ushi mu mhuẹ ọmọse ọna obọ.”

5 Wẹwẹ nya e liẹ, “Eri ọ ri osẹsẹ oyọli pfi ozughu ẹ shi ekẹ iJudia nya. Ekẹ iGalili ọ te gba li ekẹ le ni ọ rọ ramhi ana ena.”

A rue iJesu bhale odalo oyi Erọdu
6 Abi iPaleti ọ rọ suọ ona, ọ mhila wẹ ini ọngi iGalili ọ khi. 7 Abi ọ ke rọ suọ khi ekẹ ni Erọdu ọ mhẹsẹ shi iJesu ọ khi, ọ e rue ọli ghi Erọdu ni ọ li la iJerusalẹmu oni ẹghẹghẹ.

8 Abi Erọdu ọ rọ mẹ iJesu, egbe e mu ọli, itobọ khi o she tẹsẹ ni ọ te nono ni lọli mẹ ọli, irari khi ọ she kpẹ suọ eko ọli, ọ gbolo nono ni ọ la ukpẹloe luẹ gbe ikanya ọnyaloa eghuo. 9 Ọ mhila iJesu ogbọ ebubu ama iJesu ọa pfa shi ọli ekẹ. 10 Eni Ighie eyi ekpodalo-ugamhi eyi Ẹshinẹgba ali esẹsẹ Ishi eyi iMosisi e migha aghọ, e pfi oni o nga ọ shi ọ 11 Ighọ Erọdu ali ekhọli-okhuẹ eyọli e gia li e gbo rọli li egia. E sọnọ li itsua ni e somhi otse ni e ghalẹ. E gbo rue ọli nyenẹ egbe ukhokho ghi iPaleti. 12 Ẹlẹghọ, iPaleti ali Erọdu e rọ somhi irari khi ọbe e kpẹ khi.

IPaleti ọ pfa ẹzọ mu iJesu a gbe ọli-a
(iMat 27.15-26; iMak 15.6-15; iJọn 18.39--19.16)

13 IPaleti ọ luno ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali eni ẹ mhẹsẹ ali eni ẹgbọ nya, 14 Ọọ wẹ, “A rue ọmọse ọna ghi mhẹ, a liẹ khi ọ pfi ozughu shi ẹgbọ iteva. Ama ukpẹloe ẹ mhi la mhila li ogbọ lẹna, mhi aa mẹ emhi khọghuo ni a rọ gue ẹzọ shi ọli egbe. 15 Wẹkhi eri Erọdu ọ pfa ẹzọ mu ọli, irari khi ọ nyenẹ ọli egbe ukhokho ghi awa. A ga mẹ ọli gboo khi ọni ọmọse ọna ọa li ingme okhọghuo nabi a rọ ya liẹ a gbe ọli-a. 16 Irari ghọ mhi ya nasẹ

ọli, mhi rue ọli obọ-a." 17 [Ini a li ukpe iPasova, iPaleti, ọ́ọ́ mema rue ọgbọ ọghuo ighumha lasele na wẹ.]

18 Wẹwẹ nya e ku unu a nyogho, "A rue ọli vu ya gbe-a! A ri ochoghọ rue iBarabasi obọ-a na anye!" 19 Eri a kie kpẹ mu iBarabasi shi owa ighumha irari onyaghu ni ọ pfi shi oni ẹoli ali khi ọ gbo gbe ugbeli. 20 IPaleti ọ́ nono ni luẹ rue iJesu obọ-a, ọ gbo lema wẹ. 21 E kiele tsẹsẹ nyoghoo, "A ta li ma ọọra apfida gbe-a! A ta li ma ọọra apfida gbe-a!" 22 Utonuzesẹ, ọ gbo nu wẹ ngme, ọọ, "Elọ o zẹ, Ingmobe onoghuo ọ riẹlẹ? Irari khi mhia mẹ emini o zẹ ni a rọ ya gbe ọli-a. Itobọ ighọ, mhi lẹsẹ ya nasẹ ọli, mhi rue ọli obọ-a."

23 E kiele tsẹsẹ nyoghoo, a ta iJesu ma ọọra apfida gbe-a. Atsẹsẹ oyẹwẹ o rọli tsẹ na wẹ. 24 Ighọ iPaleti ọ lama shi wẹ ọ. 25 Ọ rue iBarabasi ni a mu shi owa khi ọ pfi ozughu shi oni ekẹ, ni o gbo gbe ugbe, obọ-a na wẹ. Ighọ ọ ri iJesu na wẹ, e ka li ọli abi o ghọle wẹ.

A ta iJesu ma apfida
(iMat 27.32-44; iMak 15.21-32; iJọn 19.17-27)

26 Abi e li rue ọli lẹẹ, e mẹ ọmọse ọghuo ni a lu iSamọ ọngi iZirẹni ni ọ rọte ẹoli odonuẹ lo oni ẹoli le. E ri itoto mu ọli, sheli ọli oni ọọra apfida oghọ, ọ́ tsua li nga ike deba iJesu.

27 Ebubu ẹgbọ e deba iJesu, shi ikpotso ni e viẹ e viẹ oya na li. 28 IJesu ọ nyenẹ alo ghue wẹ, ọ́ọ́ wẹ, "Ikpotso iJerusalẹmu, a khi ke viẹ na mhẹ. A ke viẹ na egbe ẹ ali imi ẹ, 29 Irari khi oni ẹghẹghẹ ọọ bhale ni a rọ ya ke liẹ, 'Ikhivọsẹ o khi na ikpotso ni ẹa bia eniyẹ, ni ẹa mẹ umẹmhi ghue, wẹkhi e ri e mu ẹnyeli shi ọmọ unu ghue.' 30 E ya liẹ ute, 'De mu anye,' ẹẹ ite enikeke, 'A de khukhu anye a.'* 31 Irari ini ẹgbọ ẹẹ li na ini egua o vọ ebuli-a zughu, sẹ e kẹ ẹ li ini o khakha?"

32 A li muno ighiatọ aava ni a li ya gbe-a toma li egbe. 33 Abi e rọ ramhi ashini a lu, "Ugua ukhomhi olimhi," aghọ e gbe ọli ali ighiatọ eghọ a shi. E ta ọghuo ma ọọra shi ọli ukiẹkiẹ obita, e ta ọnọkpọle shi ukiẹkiẹ obọ ọgobọ. 34 IJesu ọli, "Ita, gbekua na wẹ irari khi ẹa lẹsẹ emini ẹẹ li."†

E ri amukpaghọ pfi onolo rọ kemhi itsua eyọli. 35 Eni ẹgbọ e migha bino, enighie e dọli ọkọnyọ. E liẹ, "Ọọ tsumhi ẹgbọẹse, ọ tsumhi egbọli ini lọli ọ khi Ọmiepfuese ọyi Ẹshinẹgba ni a zẹ."‡

36 Eni ekhọli-okhuẹ e li bhale ya rọli li egia. E ri onyọ ni ọ yala nali ọ mọ da.§ 37 Ẹ ọli, "Ini o khia khi yẹyẹ u khi oghie ọyi ẹgbọ iJu, tsumhi egbe ẹ shọ." 38 E kẹkẹ emhi tama kpeda na li ni o ngme khi, "Ọna ọ khi Oghie ọyi Ẹgbọ iJu."

39 Oghiatọ ọghuo ni a li tama ọara, ọ tsue iJesu. Ọ liẹ ọli, "Óá khi yẹyẹ wẹ khi Ọmiepfuese u khi? Tsumhi egbe ẹ, ni u li tsumhi anye."

40 Ama oghiatọ ọnọkpọle, ọ dese ọli, ọọ li, "Ulishi Ẹshinẹgba ọa ya muẹ, aborọkhia khi eri ushi oghuo o ga mu awa? 41 Akanya ni awa gbe awa mie ifata to e na. Ama ọmọse ọna, ọa li emhikhọghuo ni ọ mẹ osue a shi." 42 Ighọ ọ́ọ́ iJesu, "Sato mhẹ egbe ini u bhale ukpẹkhomhi eghiele oyẹ."

43 IJesu ọọ li, "Mhi gueyẹ khi, ogbe-namo ena, u ya nu mhẹ la Apfẹ oyi Ẹshinẹgba na iloghie."

Eghuli oyi iJesu
(iMat 27.45-56; iMak 15.33-41; iJọn 19.28-30)

44 Agogo igbẹva ẹlẹ ọguota o lẹsẹ nu, obili o te bi oni ekẹ nya ya ramhi agogo esẹ ẹlẹ ogbọmhi. 45 Irari khi ovọ ọa ke to, ode

* **23:30** Li zẹ Osia 10.8; Irọ 6.16 † **23:34** Li zẹ Iwolo 22.18 ‡ **23:35** Li zẹ Iwolo 22.7 § **23:36** Li zẹ Iwolo 69.21 * **23:45** Li zẹ Okiali 26.31-33

ugbakpi ni a rọ pfa odẹ a shi elemhi Owa Oyi Ẹshinẹgba o te iteva kiẹsẹ-a eva ya to ekẹ.* 46 IJesu ọ lu leghe, ọọ, “Ita, mhi ri ayẹmhẹ oyẹmhẹ mhọli ẹ obọ.” Abi ọ rọ na ngme se, ọ ghua. 47 Abi ọga ọkhọli-okhuẹ ni ọ la aghọ ọ rọ mẹ emini a mẹ, ọ kuẹghiẹ Ẹshinẹgba, ọọ li, “Egbegbọ lọ khi ọmọse ọna ọni ọ pfuasẹ ọ khi!”† 48 Abi ẹgbọ ni e le gba aghọ ni wẹwẹ e ri ukpẹloe mẹ emini a mẹ, e rọ mẹ emini a mẹ, ee viẹ osue, e je. 49 Ama ẹgbọ nya ni e lẹsẹ ọli ali ikpotso ni e rọte iGalili deba li, e migha tapfia bino emini a ga mẹ nya.‡

Irọtọ oyi iJesu
(iMat 27.57-61; iMak 15.42-47; iJọn 19.38-42)

50 Ọmọse ọghuo ọ la ọ na lu iJosẹfu. Ọ khi ọghuo emọse ni ẹẹ mhẹsẹ. Ọ khi ọmọse ọnete ni ọ pfuasẹ. 51 Ọa lama shi ọ a ka gbe iJesu a. Ọngi ẹọli Arimatia na ekẹ iJudia ọ khi. Ọ migha khẹ Eghiele oyi Ẹshinẹgba. 52 Ọ lẹ deba oghie iPaleti ya mhila li olimhi oyi iJesu. 53 Ọ rọte ọọra apfida rue ọli tiemhile, ọ ri ide enegbọ khuli ọli. Ọ ya rọli shi uji ufuẹchẹ ni a tọ-a, ni ọgbọ ọa kpẹ ri olimhi tọ ghue. 54 Ogbẹlẹ ni o mama ẹlẹ iyẹmhẹa oyi ẹgbọ iJu lọ. Ẹlẹ iyẹmhẹa o she lẹsẹ ya ramhi. 55 Eni ikpotso ni e rọte iGalili deba iJesu bhale e deba li ya mẹ uji ni ọ ri iJesu tọ. Ali abi ọ li rọli tọ. 56 Ighọ e nyenẹ egbe je apfẹ ya rue ituale ni a ku ẹ shi olimhi egbe.§

Ama e yẹmhẹ-a ogbẹlẹ iyẹmhẹa. E ri ona ri ushi ogbẹlẹ iyẹmhẹa gbe akanya.

24

Ite-eghuli-guale oyi iJesu
(iMat 28.1-10; iMak 16.1-8; iJọn 20.1-10)

1 Ẹlẹ ni ododẹ na elemhi ẹfo uka, ogbiẹ fiefie, eni ikpotso e bhale uji ni a ri iJesu tọ. 2 Ẹ mẹ khi ẹchẹ ni a rọ khukhu oni uji, khi a gheghele ọli odẹ-a. 3 Ama abi e rọ lo elemhi oni uji, ẹa mẹ idiegbe oyi iJesu. 4 Abọ e sha wẹ, abi e li migha a sa ọ eghọ, e mẹ khi emọse aava ni e sọ itsua epfopfo ni e gẹ nyanyanya e nu wẹ migha. 5 Ulishi oo mu wẹ, e nyẹsẹ ukhomhi sọ alo ghue ekẹ. Ama eni emọse e mhila wẹ, “Elọ o zẹ ni a rọ nono ọgbọ ni ọ la agbọ ifuabọ oyi ẹgbọ ni e ghua? 6 Ọa ke la ana, ọ she guale. A sato emini ọ gueyẹ ẹ abi ọ rọ la iGalili khi: 7 ‘Omi Ọgbọ ọ mema ya mẹ osue obọ oyi ẹgbọ olamhẹ, e gbe ọli-a shi apfida, ama ẹlẹnuzi-esẹ ọ ya guale.’ ”* 8 E tigbe yele eni ingme eyọli le.

9 E rọte atalimhi bhale, e gueyẹ eniyẹ odukhokho ogbaghuo enekpọle ali ẹgbọ elese ni e la aghọ. 10 IMeli ọngi iMagidaleni ali iJoana ali iMeli inyi iJemhisi ali ikpotso ni e nu wẹ kia e gueyẹ eni ighiusomhi na kẹẹ. 11 Ama eni eniyẹ odukhokho e dabi khi ingmemhi afuẹ eni ikpotso ee ngme, ẹa pfi esọ shi wẹ ọ 12 Ama iPita ọ vule, ọ na ya je oni atalimhi, ọ ramhi aghọ, ọ nyẹsẹ egbe bino elemhi oni uji, ọ lẹsẹ mẹ ide ni a rọ khuli ọli eghọ aghọ, ama ọa mẹ idiegbe oyi iJesu. Ighọ ọ li je apfẹ, abọ e sha li.

Okiali na odẹ Emausi
(iMak 16.12-13)

13 Oni ogbẹlẹ ni ẹ ngme ena, eniyẹ odukhokho aava eyi iJesu e je ẹoli Emausi ni o khi imali igbaghuo rọte iJerusalẹmu. 14 E nu egbewẹ ngme ingme enana ni a mẹ. 15 Abi e li ngme ni e li lẹẹ eghọ, iJesu ọ khu wẹ ẹ, e ga kia lẹẹ. 16 E mẹ ọli ama ẹa lẹsẹ ọni ọ khi. 17 IJesu ọ mhila wẹ, “Elọ a nu egbe

† **23:47** Li zẹ Iwolo 31.5 ‡ **23:49** Li zẹ iLuk 8.2-3 § **23:56** Li zẹ Okiali 20.10; iDẹut 5.14
* **24:7** Li zẹ iMat 16.21; 17.22-23; 20.18-19; iMak 8.31; 9.31; 10.33-34; iLuk 9.22; 18.31-33

a ngme abi a li kia lẹẹ ena?" E mu migha, alo eyẹwẹ e khi osoli-osoli. 18 Ọghuo elemhi wẹ ni a lu iKilopasi ọ mhila li, "Ọpfẹse ọshẹbhẹ u khi shi ekẹ iJerusalẹmu ni ọa lẹsẹ emini a mẹ ekẹ ona aenẹluẹ?" 19 "Emhi eneghuo a mẹ?" IJesu ọ mhila wẹ. Eni emọse ẹ ọli, "Emini e li iJesu ọna iNazarẹti. Ọmekẹguele ọmọse ọna ọ khi, ọ mhuẹ ekpabọ oyi Ẹshinẹgba. Ẹgbọ e lẹsẹ ọli shi emini ọ riẹlẹ ali ingmemhi ni ọ gbolo o ngme. 20 Ighie eyi ekpodalo-ugamhi eyi Ẹshinẹgba ali enighie e rue ọli lasele ni a gbe-a shi ọọra apfida. 21 Eri anye dabi khi lọli ọ ya pfa ẹgbọ iZirẹni shi ekẹ. Amo li ẹlẹ esẹ abi a te mẹ ingme ena. 22 Ikpotso eghuo eyi anye e ri abọ sha anye. E je uji oyọli amo uzogbe fiefie, 23 Ama ẹa mẹ idiegbe oyọli. E nyenẹ egbe bhale ya gue khi wẹwẹ e mẹ igẹni ni e gueyẹ wẹwẹ khi ọ she guale. 24 Ẹgbọ eghuo elemhi anye e she je obọ ya bino e mẹ khi abi e ngme o khi, ama ẹa mẹ iJesu." 25 IJesu ọọ wẹ, "A khi eyẹghẹ e, ni udu oyẹẹ ọa nyanya mie emini emekẹguele e ngme suọ. 26 Aa lẹsẹ khi ina ọni Ọmiepfuese ọ li ya mẹ osue neni ọ lo ufumhi oyọli?" 27 Ọni iJesu ọ tigbe ri emini a kẹkẹ shi Ebe-no-pfuasẹ lo wẹ esọ ni e la ebe Ushi oyi iMosisi ali eyi emekẹguele nya. 28 Abi e li ti ramhi ukuku ẹoli ni e je, iJesu ọ riẹlẹ abinẹ khi lọli ti okiali oyẹluẹ ya je odalo. 29 Ama ee ti ọli, ẹẹ ọli, "Nu anye kushi ana irari khi ogbe o she vu, obili o she gbolo-a bi." Ighọ ọ deba wẹ ọ ya kushi na wẹ. 30 Abi e kerọ shitọ ya ke le eminale, ọ rue oni ibulẹdi, ọ kphẹmhi, ọ khi ọli-a, ọ kemhi na wẹ. 31 Ẹghẹghẹ ana, alo eyẹwẹ e khueghie-a, e tigbe lẹsẹ khi lọli lọ. Eri-tsẹ ọ kele-a, ẹa ke mẹ ọli. 32 Ẹ egbewẹ, "Ọọ khi eri ọ li abi erali shi awa udu abi ọ rọ la odẹ nu awa ngme ni ọ gbo rọ gue abi Ebe-no-pfuasẹ o ngme yẹ awa?"

33 Aghọaghọ e vule nyenẹ egbe ukhokho je iJerusalẹmu. E bhale ya ẹ eniyẹ odukhokho ogbaghuo ali ẹgbọ enekpọle ni e ga legba, 34 ni e liẹ, "Egbegbi ingme lọ khi Ọnọmhuẹ ọ she guale, ọ ri egbọli gbo khasẹ iSamọ." 35 Ighọ eni etuava eghọ e guele emini a mẹ odẹ, ali abi e lẹsẹ iJesu ẹghẹghẹ ni ọ rọ khi ibulẹdi-a na wẹ.

IJesu ọ ri egbọli khasẹ eniyẹ odukhokho eyọli

(iMat 28.16-20; iMak 16.14-18; iJọn 20.19-23; Ika 1.6-8)

36 Abi e rọ kie ghọ ngme oni ungmemhi, iJesu ọ migha wẹ iteva ọọ wẹ, "Opfọmhẹ o nu ẹ la."

37 E yila, ulishi óó mu wẹ, e dabi khi ayẹmhẹ olimhi ọ khi. 38 Ọọ wẹ, "Elọ o zẹ ni udu oyẹ ẹ o rọ nighise, ni a rọ gbo mhọli akhọkhọmhẹ shi udu oyẹ ẹ? 39 A bino abọ ali awẹ eyẹmhẹ. Mhẹmhẹ lọ. A ri obọ timhẹ ni a mẹ khi olimhi ọgbọ ọa ya mhọli idiegbe ali igua, nabi a mẹ khi mhi mhọli ena."

40 Abi ọ rọ ngme na se, ọ ri abọ ali awẹ eyọli khasẹ wẹ. 41 Abi oghẹlẹ ali ọshabọ ni o vọ wẹ udu ọa kie zẹ wẹ mie shi ọ ne, iJesu ọ mhila wẹ, "A li mhọli emhikhọghuo shi akana ni a le ghọ?" 42 E rue afẹlẹ ni a nye na li, 43 Ọ rue ọli la akpẹwẹ rọli le.

44 Ọọ wẹ, "Ena e khi emini mhi gueyẹ ẹ abi mhi rọ kie nu ẹ la. Ingme eyẹmhẹ nya ni a kẹkẹ shi Ushi oyi iMosisi ali, ebe eyi Emekẹguele eyi Ẹshinẹgba ali Ebe Iwolo, e mema bhale ya tsẹ."

45 Ighọ ọ khueghie wẹ udu-a ni e mẹ asha lẹsẹ emini a kẹkẹ shi Ebe-no-pfuasẹ. 46 Ọ gueyẹ wẹ, "Emini a kẹkẹ shi ekẹ na. Ọmiepfuese ọ ya mẹ osoli, ọ rọte eghuli guale ẹlẹnuzi-esẹ, 47 ẹghẹghẹ aghọ a ya ri eva oyọli ri imupfi ali irolamhẹ-topfa tse abọ ushishi nya, rọte iJerusalẹmu gba ekẹ le. 48 A ga mẹ eni emhi enana nya. 49 Mhi ya ri emini Itamhẹ ọ shobọ ghie usomhi ghi ẹ, eri-tsẹ a la elemhi ẹoli iJerusalẹmu ramhi ni a

rọ ya ri itoto rọte obini o yagha ghi ẹ ni o ya kpha ẹ sọ.”†

Inga idane oyi iJesu
(iMak 16.19-20; Ika 1.9-11)

50 Abi ọ rọ rue wẹ vu ya fiẹ, ni e rọ kia ramhi iBẹtani, ọ tsua abọ idane, ọ ku isẹmhẹ na wẹ. 51 Abi ọ li ku isẹmhẹ na wẹ, ọ́ọ́ zẹ wẹ obọ, a rue ọli nga idane.‡ 52 Ighọ e nyẹsẹ ukhomhi ga li. E mu egbe pfi ri ukpokpomhi oghẹlẹ je iJerusalẹmu. 53 E kiele la owa ugamhi no funẹ tsẹ, e kuẹghiẹ Ẹshinẹgba.

† **24:49** Li zẹ Ika 1.4 ‡ **24:51** Li zẹ Ika 1.9-11

Usomhi Onete oyi iJesu iKirisiti ni IJọni Ọ kẹkẹ

Ungmemhi Ọni ọ khi agbọ

1 Igbaekẹle, Ungmemhi Ọ she kpẹ
la ọ. Ọni Ungmemhi ọ nu Ẹshinẹgba
la. Ọni Ungmemhi Ọ khi Ẹshinẹgba.
2 Igbaekẹle lọli ali Ẹshinẹgba e te ga
la. 3 Obọ oyọli a te ma emhikpa. Aa
mẹ emhikhọghuo ni a ma ni aa rọte
obọ oyọli ma. 4 Lọli ọ mhọli agbọ na
agbọagbọ. Oni agbọ oyọli, o ri ákpá
na ẹgbọ na agbọ.
5 Oni ákpá o gẹ nga alo ebili, ama
alo ebili ọa dobẹ pfuse ọli a.
6 Ẹshinẹgba ọ ghie ọmọse ọghuo ni
a lu iJọni ghi ẹgbọ na agbọ.* 7 Lọli
ọ bhale ya pfi ọtsẹlẹ shi ọni ọgbọ ni
ọ khi oni ákpá, ni ẹgbọ nya e rọte
oni ọtsẹlẹ miesuọ. 8 Ọa khi ọni iJọni
ọ khi oni ákpá; eri ọ li bhale ya pfi
ọtsẹlẹ shi oni ákpá. 9 Lọli ọ khi oni
egbegbi ákpá, ni ọ ya bhale agbọ ni
ọ ya ri imekẹ na ẹgbọ nya.
10 Ọni Ungmemhi ọ la agbọ, ẹgbọ
ẹa lẹsẹ ọli, abi o ri riẹ khia khi lọli a
rọte obọ oyọli ma agbọ. 11 Ọ bhale
deba ẹgbọ eyọli, ẹa lama mie ọli.
12 Ama, ebubu ni e da lama mie ọli,
ni e lẹsẹ mie eva oyọli suọ, wẹwẹ
ọ ri afu na e rọ̀ mele imi Ẹshinẹgba
a. 13 Ọa khi abi ita ali inyọ e liẹ bia
ọgbọ alo-gbugbugbu a ri ona ngme,
ama Ẹshinẹgba ọ khi ita wẹ.
14 Ọni Ungmemhi ọ mele ọgbọ-
a, ọ nu awa la agbọ ona, awa mẹ
ufumhi oyọli, ikhi ufumhi oyi omi
Ita ọtuọghuo kpe ni Ita ọ mhọli, ọni
ọ rọte obọ oyi Ita bhale, ọni ọ mhọli
isomhelemhi ali igẹsikia gbeku ọ.
15 IJọni ọ́ kia tse abọ ingme oyọli
yẹ ẹgbọ, ọ́ọ́ tsẹsẹ, ọ́ọ́ liẹ, “Ọna mhi
gueyẹ ẹ khi ọ ya bhale odukhokho
oyẹmhẹ, ama ọ fu dọsẹ mhẹ itobọ
khi ọ kpẹ la agbọ neni a bia mhẹ.”
16 Rọte isomhelemhi oyọli ni o
gbeku ọ, awa te mhọli ikhivọsẹ
ọdọda. 17 Obọ oyi iMosisi Ẹshinẹgba
ọ te ri ushi na awa, ama obọ
oyi iJesu iKirisiti isomhelemhi ali
igẹsikia e te bhale. 18 Ọgbọkhọghuo
ọa mẹ Ẹshinẹgba ghue. Ama, Omi
Ẹshinẹgba ọtuọghuo kpe, ni lọli ali
Ẹshinẹgba e khi ọghuo, ni lọli ali Ita
e ga la, lọli o zẹ ni agbọ e rọ lẹsẹ Ita.

IJọni ọọ khi lọli ẹ khi Ọmiepfuese (iMat 3.1-12; iMak 1.1-8; iLuk 3.1-18)

19 Egbhali eyi iJu ni e la
iJerusalẹmu e ghie eni ẹẹ ralo
ugamhi oyi Ẹshinẹgba ali eni ẹ nu
wẹ gbe ikanya owa-ugamhi, e ka
mhila iJọni ọni ọ khi.
20 IJọni ọa rọ sheli wẹ, ọ nyanya
sọ wẹ ọ, ọ gueyẹ wẹ gboo khi ọa khi
lọli khi ọni Ọmiepfuese.
21 E mhila li, “Ọghuo u ke khi shọ?
Elaja u khi?”†
IJọni ọọ, “Iiye.” E gbo mhila li.
“Ọmekẹguele ọyi Ẹshinẹgba u khi?”
Ọ ọ “Iiye.”
22 E gbolo ẹ, “Gueyẹ anye ọni u
khi shọ, ni anye mẹ emini anye ya
gueyẹ eni e ghie anye, elọ yẹyẹ u
khi shọ?”
23 IJọni ọ rọte ungmemhi ni
Azaya ọmekẹguele ọyi Ẹshinẹgba ọ
ngme sọ wẹ ọ, ọọ, “Mhẹmhẹ mhi
khi uruli oyi ọgbọ ni o la ọdagbe ẹ
tsẹsẹ, ni ọọ liẹ, ‘A riẹlẹ udu oyẹ ẹ shi
ekẹ khẹ Ọnọmhuẹ ni ọ́ ọ bhale.’ ”‡
24 Ẹgbọ ni ẹgbọ iFarisi e ghie ghi
iJọni, e mhila li, 25 “Abi u a rọ
khi Ọmiepfuese, ni u a rọ khi Elaja,
wẹkhi ọni ọmekẹguele ọyi Ẹshinẹgba
u khi ena, elọ o zẹ ni u rọ ọ batazi
ẹgbọ shọ?”
26 IJọni ọ sọ wẹ ọ, ọọ, “Amẹ mhi
rọ batazi ẹgbọ memena, ama ọgbọ
ọghuo ọ la ẹ iteva memena ni aa
lẹsẹ ne. 27 Lọli ọ ke ya bhale

* **1:6** Li zẹ iMat 3.1; iMak 1.4; iLuk 3.1-2 † **1:21** Li zẹ iDẹut 18.15,18; iMala 4.5 ‡ **1:23** Li zẹ Aza 40.3

odukhokho oyẹmhẹ, ni o khia khi mhia fu ramhi ọni ọ ọ taghiẹ uli oyi ẹkuẹ ni ọ rọ sọ a."

28 Obini iBẹtani ni o la ukiẹkiẹ obini ovọ o te ẹ ngale shi okẹ iJọdani, ashini iJọni ọ la batazi ẹgbọ, a la mẹ eni ingme ena nya.

Omi osumha ọyi Ẹshinẹgba

29 Ogbeakọlọ iJọni ọ mẹ khi iJesu ọọ bhale, iJọni ọ gueyẹ ẹgbọ, ọọ, "Omi Osumha ọyi Ẹshinẹgba ni ọ rue olamhẹ eyi agbọ vu na! 30 Ọna mhi ngme abi mhi rọ liẹ, 'Ọmọse ọghuo ọ ya bhale ni ọ fu dọsẹ mhẹ, itobọ khi ọ she kpẹ la ọ neni a bia mhẹ.' 31 Egbegbi mhẹmhẹ mhia kpẹ lẹsẹ ọli ghue, ama eri mhi bhale ri amẹ ẹ batazi ẹgbọ ini mhi mẹ asha ri ọli khasẹ ẹgbọ iZirẹni."

32 Ighọ iJọni ọ pfi ọtsẹlẹ ona khi, "Mhi mẹ khi Ayẹmhẹ ọ li abi anekhukhu rọte idane tiemhie ya ma li egbe. 33 Mhia kha kpẹ lẹsẹ ọli, ama ọni ọ ghie mhẹ mhi ri amẹ ke batazi ẹgbọ, ọọ mhẹ, 'Ọni u da mẹ khi oni Ayẹmhẹ ọ tiemhie shi ọ khi ọ migha li egbe ne, lọli ọ khi ọni ọ ya ke ri Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ batazi ẹgbọ.' 34 Ighọ eni emini a gueyẹ mhẹ ena e li de shi ukpẹloe oyẹmhẹ, ni o rẹmhẹ gueyẹ ẹ khi Omi Ẹshinẹgba ọ khi."

Eniyẹ odukhokho eni ododẹ ni iJesu ọ zẹ

35 Ogbeakọlọ iJọni ali eniyẹ odukhokho eyọli etuava e gbo migha akaghọ. 36 Abi iJọni ọ rọ mẹ khi iJesu ọọ dọsẹ, ọọ, "Bino Omi osumha ọyi Ẹshinẹgba."

37 Abi eniyẹ odukhokho etuava eghọ e rọ suọ ona te, e deba iJesu vu. 38 IJesu ọ pfi alo ukhokho, ọ mẹ wẹ khi ẹẹ deba luẹ, ọ mhila wẹ, "Elọ a nono."

Ẹẹ ọli, "Ọsẹsẹ, obo wa la?"

39 Ọọ wẹ, "A bhale ya bino." Ighọ e deba li, e mẹ obini ọ la. Aghọ e ke nu ọ la ẹlẹghọ nya rọte agogo ene ẹlẹ ọguota vu.

40 Ọtuọghuo eniyẹ odukhokho etuava ni e suọ emini iJọni ọ ngme ni e deba iJesu vu ọ khi Aduru, inyọghuo iSamọ iPita. 41 Ighọ Aduru ọ nyanya kpẹ te ododẹ nono iSamọ inyọghuo ọli gueyẹ, ọọ, "Anye she mẹ Ọmiepfuese." (Emini a ri iKirisiti ngme khi, Ọmiepfuese.) 42 Aduru ọ rue iSamọ bhale ghi iJesu.

IJesu ọ bino ọli, ọọ, "Yẹyẹ u khi ISamọ omi iJọni, iKefasi a kẹ ẹ ke lu ẹ. IPita ali iKefasi emhi oghuo a rẹwẹ ngme."

IJesu ọ lu iFilipu ali iNataniẹ

43 Ogbeakọlọ, iJesu ọ ke mu egbe khi lọli rọte aghọ vu ya ke je iGalili. Ọ mẹ iFilipu, ọọ li, "Deba mhẹ." 44 Ọnge iBẹtisaida ni Aduru ali iPita e khi iFilipu ọ li khi. 45 IFilipu ọ ke nono iNatanieli mẹ. Ọọ li, "Anye she mẹ ọni iMosisi ọ kẹkẹ ingme oyọli shi ebe ushi, ni emekẹguele e gbo kẹkẹ ingme oyọli shi Ebe-no-pfuasẹ, ikhi iJesu ọnge iNazarẹti Omi iJosẹfu."

46 INatanieli ọọ, "INazarẹti wẹ, eminete o li rọte iNazarẹti ẹ lase?"

IFilipu ọọ, "Lẹsẹ bhale ya bino tsẹ."

47 Abi iJesu ọ rọ mẹ iNatanieli khi ọọ bhale obini luẹ la, iJesu ọọ, "Egbegbi ọnge iZirẹni na, ọni ọa ya lo ẹgbhọli."

48 INatanieli ọ mhila li, "Sẹ u ghọ lẹsẹ mhẹ?" IJesu ọọ, "Mhi she mẹ abi u rọ la udi ọkhua eni neni iFilipu ọ lu ẹ."

49 INatanieli ọọ, "Ọsẹsẹ, Omi Ẹshinẹgba u khi, oghie oyi iZirẹni!"

50 IJesu ọọ, "Itobọ khi mhiẹ khi mhi mẹ ẹ udi ọkhua eni u rọ tigbe miesuọ, u ya mẹ emini e dọsẹ ona." 51 Ọ gbo gueyẹ wẹ, "A ya mẹ khi idane o khueghie-a, a mẹ khi igẹni eyi Ẹshinẹgba e rọte idane ẹ tiemhile ya nga shi mhẹmhẹ Omi Ọgbọ ọ."§

§ **1:51** Li zẹ Igbae 28.12

2

IJesu ọ ri amẹ mele onyọ a

1 Ogbẹlẹ onuzi-esẹ, a la iKena
na ekẹ iGalili ri ọmueshi ya ngeli.
Inyọ iJesu ọ la aghọ, 2 A li lu iJesu
ali eniyẹ odukhokho eyọli shi oni
ilegba ni a la ri ọmueshi ngeli. 3 Abi
onyọ ni a la aghọ da o rọ pfo, inyọ
iJesu ọọ iJesu, "Onyọ e pfo wẹ rọ
da."
4 IJesu ọọ, "Inyọ, khi ke gueyẹ
mhẹ emini mhi ya li, itobọ khi
ẹghẹghẹ oyẹmhẹ ọa ramhi ne."
5 Inyọ iJesu ọ gueyẹ eni e sọ
onyọ, "A ri emini ọ da gueyẹ ẹ gbe
akanya."
6 Ikpokpomhi idubọ echẹ esesa
e la epfẹ aghọ na diẹ amẹ ẹ shi
ni ẹgbọ iJu e rọ kpe egbe a abi
ushi oyẹwẹ o ngme. Udubọ oghuo
oghuo, ọọ mie italabi amẹ ene.
7 IJesu ọ gueyẹ eni e sọ onyọ, "A
ka diẹ amẹ vọ eni idubọ esesa."
Ighọ e diẹ amẹ vọ ẹwẹ nya tẹ unu
tsuẹ. 8 Ighọ ọọ, "A diẹ ọ ghi ọni ọ
ri ukpẹloe ẹ khu oni ilegba." Ighọ
e diẹ ọ ghi ọ. 9 Ọni ọ ri ukpẹloe
ẹ khu ilegba ọ rọte eni amẹ ni a
she rọ mele onyọ a da bino, ọa kpẹ
lẹsẹ obini a mẹ wẹ, ama eni ẹ sọ
onyọ e lẹsẹ obini a mẹ wẹ. Ighọ ọni
ọmọse ọ lu ughuẹ-ọmueshi je epfẹ
etẹ, 10 ọọ li, "Ashini a la riẹlẹ emhi
onana kpa, onyọ onete onana a kpẹ
rọ lasele na ẹgbọ da khue neni a ri
onyọ oni o kpọ-a lasele, Elọ o zẹ ni
a rọ ri onyọ ona kpe shi aghọ?"
11 Ona o khi akanya ọnyaloa oni
ododẹ ni iJesu ọ gbe. Ẹoli iKena
na ekẹ iGalili ọ la riẹlẹ ọ. Onana ọ
rọ ri ufumhi oyọli khasẹ, ni eniyẹ
odukhokho eyọli e rọ mie ọli suọ.
12 Ona o dọsẹ se, iJesu ali inyọli,
ghe inyọghuo ọli eni emọse ali eniyẹ
odukhokho eyọli e tiemhi obini
iKapanọmu. E la oobọ ukuku
ogbẹlẹ.*

IJesu ọ lo elemhi Owa oyi Ẹshinẹgba le
(iMat 21.12-13; iMak 11.15-17; iLuk 19.45-46)

13 Abi ẹghẹghẹ ukpe oyi ẹgbọ iJu
ni a lu iPasova o rọ ti bhale, iJesu ọ
nga obini iJerusalẹmu.† 14 Ọ bhale
ya ẹ khi ẹgbọ e la elemhi apfẹ oyi
Owa oyi Ẹshinẹgba ri ena ali isumha
ali inekhukhu ẹ dẹ. Eghuo e shitọ
pfa ikpaghọ na ẹgbọ. 15 Ighọ iJesu
ọ rue ili rọ lali utali ulumhekie rọ
khu wẹ ya lase nya, ghe eni ena
ali isumha; ọ miatsẹ wẹ ikpaghọ
kua, ọ ghi wẹ abọ okphẹ kpha ku-
a. 16 Ọọ eni e ri inekhukhu ẹ de, "A
muno wẹ ana-a! Sẹ a li ri owa oyi
Ita mhẹmhẹ ẹ mele oki a." 17 Eniyẹ
odukhokho eyọli e ya yelele emini
a kpẹ kẹkẹ shi Ebe-no-pfuasẹ khi,
"Ingme owa oyẹ o mu mhẹ egbe
gba."‡
18 Ighọ enighie eyi iJu e mhila
iJesu ini ọ mhọli ikanya ọnyaloa ni
ọ ya gbe ni o ya rọkhasẹ ẹwẹ khi ọ
mhọli afu ni ọ rọ riẹlẹ enana nya.
19 IJesu ọọ wẹ, "A bighi oni Owa
oyi Ẹshinẹgba ona nya gbe, mhi ya
gbo riẹlẹ ọ tọ ogbẹlẹ esẹ."§
20 Enighie eyi iJu e ke mhila,
"Owa ni a ri ikpe egbhuẹva ali esesa
tọ wa liẹ khi u ri ogbẹlẹ esẹ tsẹ ya
riẹlẹ tọ?"
21 Ama egbe oyọli ọ ri oni Owa oyi
Ẹshinẹgba ni ọ ngme khọkhọ. 22 Abi
ọ rọ ghu-a ni Ẹshinẹgba ọ rọ gbo
guise ọ le, eniyẹ odukhokho eyọli e
rọ tigbe sa ya to emini ọ ke ngme.
Ona o rẹwẹ mie ungmemhi oni o la
Ebe-no-pfuasẹ, ali ingme oyi iJesu
lolo suọ.
23 Ẹghẹghẹ ni iJesu ọ rọ la
iJerusalẹmu, ikhi ẹghẹghẹ ukpe
iPasova, ebubu ẹgbọ e rọ mie ọli
suọ itobọ khi e mẹ ikanya ọnyaloa ni
ọ gbe. 24 Ama iJesu ọa ya regbenga
wẹ obọ itobọ khi ọ lẹsẹ emini ẹgbọ e
khi pfo nya. 25 Ọa khi ọgbọ ọ ke gbo

* **2:12** Li zẹ iMat 4.13 † **2:13** Li zẹ Okiali 12.1-27 ‡ **2:17** Li zẹ Iwolo 69.9 § **2:19** Li zẹ iMat 26.61; 27.40; iMak 14.58; 15.29

ya gue ingme oyi ẹgbọ yẹ ọli, itobọ khi ọ she lẹsẹ emini o la wẹ udu.

3

IJesu ali iNikodemọsi

1 Ọmọse ọghuo ọ la ọ ni ọ la otu iFarisi, ọ khi ọkhẹmhuẹ ni ọ mu ẹloe shi elemhi iJu, a lu ọli iNikodemọsi. 2 Ọni ọmọse ọna ọ bhale deba iJesu ẹliyọsẹ ẹlẹghuo, ọọ li, "Osẹsẹ, anye lẹsẹ khi ọni ọọ sẹsẹ ni ọ rọte obọ oyi Ẹshinẹgba bhale u khi. Itobọ khi ọgbọkhọghuo ọa ya dobẹ ke gbe ikanya ọnyaloa enabi u wa gbe ena ini Ẹshinẹgba ọa nu ọli la."

3 IJesu ọọ li, "Mhi gue igẹsikia yẹ khi, ini aa li riẹlẹ ọgbọ bia, ọa ya mẹ Eghiele oyi Ẹshinẹgba."

4 INikodemọsi ọọ li, "Sẹ a li gbo riẹlẹ ọgbọ ni ọ womhẹ se bia? Eri ọ gbo ya lo inyọli elemhi ni ọ gbo riẹlẹ ọli bia?"

5 IJesu ọ sọli ọ, ọọ li, "Mhi gue igẹsikia yẹ khi, aa mẹ ọgbọkhọghuo ni ọ ya lo Eghiele oyi Ẹshinẹgba ini aa bia li elemhi amẹ ali elemhi Ayẹmhẹ. 6 Ọmọse ali ọkpotso ẹẹ bia ọgbọ alo gbugbugbu, ama Ayẹmhẹ oyi Ẹshinẹgba a rọ riẹlẹ ọgbọ ọ bia elemhi ayẹmhẹ. 7 Khi zẹ ni ungmemhi ni mhiẹ khi, 'A mema riẹlẹ ẹ ya bia,' o lighọ ri abọ shẹ. 8 Obini o ghọle akpekpeli o li ẹ je, eri awa liẹ suọ abi o liẹ li, ama awa aa ya mẹ ọli. Ighọ ingme oyi eni a riẹlẹ bia elemhi Ayẹmhẹ oyi Ẹshinẹgba e li."

9 INikodemọsi ọ mhila iJesu, "Sẹ a liẹ mẹ ghọ?"

10 IJesu ọọ, "Yẹyẹ ukpokpo-ọgbọ ọguebe ni u liẹ sẹsẹ ẹgbọ ekẹ iZirẹni waa lẹsẹ ona? 11 Abi o li mhi li gue ọli ẹ yẹ khi emini anye lẹsẹ, anye ẹ ngme. Emini anye mẹ, anye ẹ gueyẹ agbọ. Ama aa nono ni a mie usomhi oyi anye suọ. 12 Ini waa mie mhẹ suọ ini mhi gue ingme ena agbọ ona yẹ, sẹ u liẹ mie mhẹ suọ ini mhi gue ingme iloghie yẹ? 13 Ọgbọkhọghuo ọa kpẹ ye iloghie jele ghue, sẹ ni mhẹmhẹ Omi Ọgbọ ni mhi rọte iloghie tiemhie. 14 Abi iMosisi ọ ke li gẹ ẹnyẹ ni a ri igolu lumhi shi ukpokpo, ni ọ tsua li idane obini ọdagbe ifufu, ighọ a mema li tsua Omi Ọgbọ idane.* 15 Ẹghẹghẹ aghọ, ọnini ọ da mie ọli suọ, ọ ya mhọli agbọ na agbọagbọ.

16 "Irari khi Ẹshinẹgba ọ ọ nono ingme oyi agbọ gba, lọli ọ rọ rue Omiọli ọni ọmọse ọtuọghuo kpe na agbọ, ẹghẹghẹ aghọ ọnini ọ da mie ọli suọ ne, ọa ya pfua, ama ọ ya mhọli agbọ na agbọagbọ. 17 Ẹshinẹgba ọa ghie omi ọli bhale agbọ, ni ọ bhale ya pfa ẹzọ mu ẹgbọ na agbọ, eri ọ ghie ọli, ọ bhale ya mie agbọ pfuese. 18 Aa ya pfa ẹzọ mu ọni ọ da mie Omi Ẹshinẹgba suọ, ama ọni ọa da mie ọli suọ, a she pfa ẹzọ mu ọli se, itobọ khi ọa mie Omi Ẹshinẹgba ọtuọghuo kpe suọ. 19 Abi a liẹ sọ oni ẹzọ na. Ákpá o bhale agbọ, ama ẹgbọ e nono alo ebili nẹ, itobọ khi ikanya ebe ẹẹ gbe. 20 Ọni ọ gbe ikanya ebe ọa ya nono ákpá, ọa tigbe ẹ bhale ákpá itobọ khi ikanya eyọli e ya ri udi lasele ini e bhale ákpá. 21 Ama ọni ọ da ri ungmemhi oyi Ẹshinẹgba ni o khi igẹsikia a gbe akanya ne, ọ bhale ákpá ashini a te ẹ mẹ ekẹ, ni ikanya eyọli e rọkhasẹ khi odẹ oyi Ẹshinẹgba ọ rọte."

Ọtsẹlẹ ni iJọni ọ pfi shi ingme oyi iJesu

22 Ẹlẹ lese iJesu ali eniyẹ odukhokho eyọli e je ekẹ iJudia. Ọ nu wẹ la oobọ ukuku ẹghẹghẹ, ọọ batazi ẹgbọ. 23 IJọni ọ la Ainoni ni ọa nuẹ shi iSalimu li batazi ẹgbọ, itobọ khi amẹ e lo bu shi aghọ. Ẹgbọ e je aghọ deba li ni ọ batazi wẹ. 24 Ẹghẹghẹ aghọ aa mu IJọni shi owa ighumha ne.†

25 Eniyẹ odukhokho eyi iJọni eghuo e nu ọgbọ iJu ọghuo khakọ shi ingme ikpegbe a ona ugamhi.

* **3:14** Li zẹ iNọba 21.9 † **3:24** Li zẹ iMat 14.3; iMak 6.17; iLuk 3.19-20

26 Ighọ e le deba iJọni, ẹẹ, “Ọsẹsẹ, u
ke yelele ọmọse ọghuo ni u ke batazi,
ọni u ngme ingme oyọli epfẹ okẹ
iJọdani ẹlẹghọ, ọ li ẹ batazi ẹgbọ, lọli
ẹgbọ nya e ke na deba memena.”
27 IJọni ọọ wẹ, “Aa mẹ
emhikhọghuo ni ọgbọ ọ mhọli ni
ọa khi Ẹshinẹgba ọ rọli na. 28 Ẹẹ
ena a ga suọ abi mhi rọ liẹ khi ọa
khi mhẹmhẹ mhi khi Ọmiepfuese,
khi eri a li ghie mhẹ ralo na li.‡
29 Ọmọse ọni ọ rue ọmueshi ọ́ khi
ughuẹ ọmueshi. Eri ọmọle ọni ọmọse
ọni ọ rue ọmueshi ọ́ ri esọ shi ekẹ
migha ke khẹ ughuẹ ọmueshi. Ọ
kha da suọ khi ọmọle ọ da ngme ne,
egbe ẹẹ mu ọli. Ighọ egbe e liẹ mu
mhẹ memena, ighọ oghẹlẹ oyẹmhẹ
o gbo vọ. 30 Ufumhi oyọli o mema
ke nga shiọ, ufumhi oyẹmhẹ ọ ọ ke
tiemhi.
31 “Ọni ọ rọte ilimhi tiemhie ọ́ fu
dọsẹ ẹgbọ nya. Ọni ọ rọte agbọ ana
lasele, ọna agbọ ona ọ khi. Irarighọ,
ingmemhi eyi agbọ ana a ke ngme.
Ama ọni ọ rọte ilimhi tiemhie ọ́ fu
dọsẹ ẹgbọ nya. 32 Emini ọ mẹ ali
emini ọ suọ ilimhi, ọ gue ẹ yẹ ẹgbọ,
ama ọgbọkhọghuo ọa mie ọli suọ.
33 Ọni ọ da mie emini ọ gueyẹ agbọ
suọ ne, eri ọ rọkhasẹ khi igẹsikia
Ẹshinẹgba ọ́ ngme. 34 Ọni Ẹshinẹgba
ọ́ ghie, ọọ ngme ungmemhi oyi
Ẹshinẹgba, itobọ khi eri Ẹshinẹgba
ọ ri Ayẹmhẹ oyọli na li gbe ku ọ.
35 Eri Ẹshinẹgba Ita ọ nono ingme
oyi Omiọli ọni ọmọse, irarighọ ọ rọ
ri emhikpa nga li obọ.§ 36 Ọni ọ
da mie Omiọli suọ ne, eri ọọ mhọli
agbọ na agbọagbọ, ama ọni ọ da
kie ọli ne, ọa ya mhọli agbọ, eri
ibiselemhi oyi Ẹshinẹgba ọọ deba li
agbọagbọ.”

4

IJesu ọ nu ọkpotso ọnge iSameria ngme

1 Ẹgbọ iFarisi e suọ khi ebubu
ẹgbọ ẹ deba iJesu, ali khi ọ gbo
batazi eniyẹ odukhokho bu dọsẹ
iJọni. 2 Ọa khi iJesu ọ ri obọ oyọli
mema batazi ẹgbọ, ama eniyẹ
odukhokho eyọli e batazi ẹgbọ.
3 Ighọ abi iJesu ọ́ rọ̀ suọ ingme ni
ẹgbọ e ngme, ọ rọte ekẹ iJudia vu,
ọ mu egbe pfi je iGalili. 4 Ọ ya rọte
odẹ iSameria dọsẹ abi ọ rọ lẹ iGalili.
5 Ighọ ọ́ bhale ẹoli na lu iSicha ni o
la ekẹ iSameria, ni ọa nuẹ shi ekẹ ni
iGiekọpu ọ rọ na iJosẹfu omiọli ọni
ọmọse.*
6 Aghọ ilijia oni a lu ilijia oyi
iGiekọpu o la. O lọsẹ iJesu itobọ
okiali ni ọ kia ramhi aghọ, ighọ ọ
shitọ epfẹ oni ilijia. Ọguota o lẹsẹ
mu ekẹ oni ẹghẹghẹ.
7 Ọkpotso ọnge iSameria ọghuo ọ
bhale ya a amẹ. IJesu ọọ li, “Diẹ
amẹ na mhẹ da.” 8 Ẹghẹghẹ aghọ
eniyẹ odukhokho eyọli e she lo
ifuapfẹ ya dẹ eminale.
9 Ọni ọkpotso ọnge iSameria ọọ
iJesu, “Ọnge iJu u khi, mhẹmhẹ mhi
khi ọnge iSameria, sẹ u ke li a liẹ
mhi diẹ amẹ nẹ da?” Emini o zẹ ni
ọ rọ ngme na khi, ẹgbọ iJu ali ẹgbọ
iSameria ẹa ri egbe ẹ ti emhi egbe.†
10 IJesu ọ li, “Ini u lẹsẹ isomhopfa
ni Ẹshinẹgba ọ́ rọ́ na ọgbọ lọ, ni u
gbo rọ lẹsẹ emini ọgbọ ni ọọ mhila ẹ
amẹ ọ khi lọ, u kha mhila li ọ ri amẹ
nẹ da. Ẹghẹghẹ aghọ ni ọ ri amẹ ni
e ri agbọ ọ na ọgbọ nẹ da.”
11 Ọni ọkpotso ọ ke mhila iJesu, ọọ,
“Ọga, waa mhọli emhi ni a rọ ọ a
amẹ, oni ilijia o limhi. Obo u ke te
ya mẹ eni amẹ ni e ri agbọ ọ na ọgbọ
na a mhẹ da? 12 Eri u kẹ liẹ khi yẹyẹ
u fu dọsẹ iGiekọpu ita anye kpa?”
Lọli ọ tọ oni ilijia ona, ni ọ ri ọli na
anye, ni lọli ali imiọli ali elamhakọ
eyọli e gbo te ọ da.
13 IJesu ọ ya sọ li ọ, ọ li, “Onini ọ
da da amẹ eyi ilijia ena, okiamẹ o
gbo ya gbe ọli. 14 Ama okiamẹ ọa

‡ **3:28** Li zẹ iJọn 1.20 § **3:35** Li zẹ iMat 11.27; iLuk 10.22 * **4:5** Li zẹ Igbae 33.19; iJosh 24.32
† **4:9** Li zẹ Ẹzira 4.1-5; iNee 4.1-2

tigbe kẹ ẹ gbe ọnini ọ da da amẹ ni mhi ya rọ na li da. Itobọ khi amẹ eyẹmhẹ e ya mele okẹ ni ọa ke ya khakha ghue shi ọli elemhi, ni o ya ke sha kule ri agbọ na agbọagbọ na li."

15 Ọni ọkpotso ọọ, "Ọga Kpẹkpẹ ri eni amẹ na mhẹ da ini okiamẹ o khi ke gbo gbe mhẹ, ini mhi khi ke gbo bhale akana ya a amẹ."

16 IJesu ọọ, "Ka lu ọmọse ni ọ rue ẹ shi bhale."

17 Ọni ọkpotso ọọ, "Mhia mhọli ọmọse." IJesu ọọ li, "Igẹsikia lọ, ni u wẹ khi u a mhọli ọmọse, 18 itobọ khi u she kpẹ mhọli emọse oshe ni u kpẹ ngeli na. Ọni u ga nu la memena, ọa khi lọli ọ rẹ shi."

19 Ọni ọkpotso ọọ, "Kie! Ọga, mhi she mẹ ọli khi ọmekẹguele ọyi Ẹshinẹgba u khi. 20 Ukhomhi ute onana eni e bia anye ẹgbọ iSameria, e kpẹ la ga ugamhi, ama ẹẹ ẹgbọ iJu, ẹ khi iJerusalẹmu awa mema la ke ga ugamhi."

21 IJesu ọọ li, "Mie mhẹ suọ khi ẹghẹghẹ ọọ bhale ni u a ke rọ la ukhomhi ute ona, wẹ khi iJerusalẹmu ya ga Ita. 22 Emini ẹẹ ẹgbọ iSameria aa lẹsẹ, a ga, ama anye lẹsẹ emini anye ẹ ga itobọ khi obọ oyi iJu imiepfuese o te bhale. 23 Ama, ẹghẹghẹ ọọ bhale, oni ẹghẹghẹ o she ramhi ni ẹgbọ eni e ri igẹsikia ẹ ga Ẹshinẹgba e rọ ya ke ga li abi Ayẹmhẹ oyọli o li rọkhasẹ wẹ, e gbo te odẹ igẹsikia ga li, itobọ khi ẹgbọ eni e ighọ ọ ga li, ọọ nònō. 24 Ayẹmhẹ oyi Ẹshinẹgba ọ khi, eni ẹẹ ga li e mema ya ke ga li abi Ayẹmhẹ o rọkhasẹ wẹ, ali rọte odẹ igẹsikia."

25 Ọni ọkpotso ọọ iJesu, "Mhi lẹsẹ khi Ọmiepfuese (ọni a lu iKirisiti) ọ ọ bhale. Ọ kha bhale, ọ ya khueghie emhikpa gueyẹ anye."

26 IJesu ọ sọ ọni ọkpotso ọ, "Lọli mhi khi ni mhi nu ẹ ngme ena."

27 Abi e kie li ngme, eniyẹ odukhokho eyọli e bhale ya ẹ khi ọ nu ọkpotso o ngme, o ri abọ sha wẹ. Ọngẹwẹ ọa mhila li, "Elọ wa nono?" Wẹkhi e ri e mhila li, "Elọ o zẹ nu u rọ nu ọli ẹ ngme?"

28 Ighọ ọni ọkpotso ọ zẹ akhe amẹ oyọli obọ shi aghọ, ọ je ifuapfẹ kia gueyẹ ẹgbọ, ọọ liẹ, 29 "A bhale ka ghe ọmọse ọghuo ni ọ gue emini mhi ga riẹlẹ ghue nya yẹ mhẹ. Ọmiepfuese ọ fẹ ya khi?" 30 Ẹgbọ e vẹ gbii te ifuapfẹ bhale ashini iJesu ọ la.

31 Ẹghẹghẹ aghọ, eniyẹ odukhokho eyọli e ke lema li, "Ọsẹsẹ, waa ke le eminale."

32 IJesu ọọ wẹ, "Mhi mhọli eminale ni mhia le ni aa lẹsẹ." 33 Eniyẹ odukhokho eyọli e mhila egbe wẹ́, "Eri ọgbọkhọghuo ọ̀ kpẹ ri eminale ghi ọ le?"

34 IJesu ọọ wẹ, "Eminale oyẹmhẹ khi, ni mhi riẹlẹ ọghuẹmhẹ oyi ọni ọ ghie mhẹ, ni mhi rọ gbo gbe akanya oyọli pfo. 35 Aa she ngme ọ khi, 'Iki ene e ke kpọle ni a rọ ke ya khiẹsẹ emhi ẹkọmhi'? Mhi gue ẹ yẹ ẹ memena, a bino khi emhi ẹkọmhi na ishemhi e she bie ni a khiẹsẹ. 36 Memena a she ẹ fali eni ẹ khiẹsẹ ishemhi ota akanya, ni e ke khiẹsẹ ikhiẹsẹ ni o ri agbọ na agbọagbọ ọ bhale. Ẹghẹghẹ aghọ ni a bhale ya ẹ khi eni e rọ kọ ali eni ẹ khiẹsẹ e ga kugbe ke ghẹlẹ. 37 Onana o rọkhasẹ khi emini ẹgbọ ẹ ngme khi igẹsikia o khi, ikhi ungmemhi ni ọọ, 'Ọni ọ rọ kọ, ọ kiọda shi ọni ọ khiẹsẹ.' 38 Eri mhi ghie ẹ a ka khiẹsẹ emini aa rọ kọ. Ẹgbọ elese e ya gbe ikanya ni e toto rẹwẹ kọ, ama ẹẹ a mẹ eleli ikanya eyẹwẹ."

Ebubu ẹgbọ iSameria e miesuọ

39 Ebubu ẹgbọ iSameria ni e la oni ẹọli e ri itobọ emini ọni ọkpotso ọghọ ọ́ gueyẹ wẹ mie iJesu suọ, ikhi emini ọ ngme ni ọọ, "A bhale ya ghe ọni ọ gue emini mhi ga riẹlẹ ghue nya yẹmhẹ." 40 Abi eni ẹgbọ iSameria e rọ bhale deba iJesu, e lema li ọ kpẹkpẹ ọ ku shi na ẹwẹ. Ighọ iJesu ọ ku shi na wẹ ogbẹlẹ eva.

41 Ebubu ẹgbọ elese e gbo mie
iJesu suọ itobọ ingmemhi ni ọ
nu wẹ ngme. 42 Eni ẹgbọ e kẹ
ọni ọkpotso, “Anye she miesuọ
memena. Ọa khi itobọ emini u
gueyẹ anye tsẹ anye rọ miesuọ,
ama itobọ khi anye she suọ emini
ọ ngme, anye gbo lẹsẹ egbegbọ
khi ọni ọmọse ọna ọ ga khi ọni
Ọmiepfuese.”

IJesu ọ ri omi ọni ọ gbe akanya igọmẹti ni ọ fu ze
(iMat 8.5-13; iLuk 7.1-10)

43 IJesu ọ la iSameria ramhi
ogbẹlẹ eva. Ọ rọte aghọ vu je iGalili.
44 Ọ she kpẹ liẹ khi ẹgbọ ẹa la ẹoli oyi
ọmekẹguele ọyi Ẹshinẹgba a mu ekpẹ
na li.‡ 45 Abi ọ rọ lo ekẹ iGalili le,
ẹgbọ iGalili e mie ọli egbegbọ, itobọ
khi ukpẹloe oyẹwẹ iJesu ọ la gbe
ikanya ọnyaloa ni ọ la iJerusalẹmu
gbe abi e rọ riẹlẹ ukpe iPasova.§

46 Ighọ iJesu ọ gbo nyenẹ egbe je
iKena ni o la ekẹ iGalili, ashini ọ ke
la ri amẹ mele onyọ a. Ọmọse ọghuo
ni ọ gbe akanya igọmẹti ọ la akaghọ,
ni omi ọli ọ la iKapanọmu ghua.*
47 Ọni ọmọse ọ suọ khi iJesu ọ rọte
ekẹ iJudia ẹ bhale iGalili. Ighọ ọ
bhale ya lema iJesu ọ kpẹkpẹ ọ deba
luẹ ya nu lọli ri omi luẹ, ni ọa ze ni ọ
la akọ eghuli ze. 48 IJesu ọọ, “Ini aa
li mẹ ọlẹlẹ ọnyaloa ali ọshabọ, aa ya
miesuọ.”

49 Ọni ọmọse ni ọ gbe akanya
igọmẹti, ọọ, “Ọnọmhuẹ, kpẹkpẹ
bhale neni omimhẹ ọọ ghua.”

50 IJesu ọọ li, “Ke je khi omiẹ ọ
ya ze, ọa ya ghu.” Ọni ọmọse ọ mie
emini iJesu ọ gueyẹ ọ suọ, ọ́ọ̀ je.
51 Abi ọ rọ je, eni ẹẹ ga li, e bhale ya
lona li odẹ, e gueyẹ ọli, “Omiẹ ọ she
ze.”

52 Ọni ọmọse ọ mhila wẹ,
“Ẹghẹghẹ onoghuo ọni ọmọ ọ la
ze?” E gueyẹ oli khi, “Agogo oghuo
ọguota oodẹ ọni ọmọ ọ la ze.” 53 Ọni
ita ọni ọmọ ọ sato khi ẹghẹghẹ aghọ
tee iJesu ọ la gueyẹ luẹ, “Omiẹ ọ ya
ze.” Lọli ali apfẹ ọli nya e mie iJesu
suọ.

54 Onana o khi akanya ọnyaloa
onuzi-eva ni iJesu ọ gbe abi ọ rọ
rọte ekẹ iJudia bhale iGalili.

5

IJesu ọ ri ọmọse ọghuo ni ọọ ghua ze

1 Abi a rọ mẹ ingme ena se,
iJesu ọ nga obini iJerusalẹmu shi
ukpe ni ẹgbọ iJu e riẹlẹ. 2 Mena,
odẹ unuẹkpẹ ni a lu Isumha o la
iJerusalẹmu. Atekẹ ni okẹ o chọchọ
shi o la aghọ. IBẹtisaida a ri ẹlẹmhi
Iburu ẹẹ lu oni okẹ. Ikuku ikholo
ishe ni a ghi e la gasẹ oni okẹ.
3 Ebubu ẹgbọ ni ẹa ze, ikhi ezalo,
ali eni ẹa dobẹ ẹ kia ali eni e ghu
egbe-a, e yẹshi gasẹ oni okẹ. Eri
e migha khẹ ẹghẹghẹ ni a rọ ọ
wushe oni okẹ-a. 4 [Irari khi o mhọli
ẹghẹghẹ ni agẹni ọyi Ẹshinẹgba ọ rọọ
tiemhi elemhi oni okẹ ya wushe
ọli-a. Ẹghẹghẹ aghọ ọnini ọ da kpẹ
te ododẹ ya tiemhi oni okẹ ini ọni
agẹni ọ lẹsẹ wushe ọli-a se, a rọli ze,
ughuamhi onini o tseku yẹsẹ ọli ẹ
ngme] 5 Ọmọse ọghuo ọ la aghọ ni o
she gba ikpe uye-ali-igbẹlele abi ọ
te ẹ ghua. 6 IJesu ọ bhale ya ẹ ọni
ọmọse shi aghọ, ọ lẹsẹ khi ọ she la
aghọ tẹsẹ. IJesu ọ mhila li, ọọ li,
“Wa nono ni u ze?”

7 Ọni ọmọse ni ọ ghua ọ sọ li ọ,
ọọ, “Ọga mhi aa mhọli ọgbọ ni ọ ya
kpaghiẹ mhẹ obọ mu mhẹ tiemhi
elemhi okẹ. A kha da lẹsẹ wushe
okẹ-a se, ni mhi rọ da mu egbe
ni mhi tiemhi ne, ọgbọ ọlese ọ kpẹ
tiemhi khẹ mhẹ.”

8 Ighọ iJesu ọọ li, “Vule! Rue iya
oyẹ mhuẹ obọ ni u ke kia.” 9 Ighọ
ọni ọmọse ọ ze aghọ aghọ, ọ rue iya
oyọli, ọọ kia. Ẹlẹghọ o khi Ogbẹlẹ
iyẹmhẹa oyi ẹgbọ iJu.

10 Enighie eyi iJu ẹẹ ọni ọmọse ni
a rọ ze, “Kieee! Amo o khi Ogbẹlẹ

‡ **4:44** Li zẹ iMat 13.57; iMak 6.4; iLuk 4.24 § **4:45** Li zẹ iJọn 2.23 * **4:46** Li zẹ iJọn 2.1-11

iyẹmhẹa oyi ẹgbọ iJu. Eri u gbe ushi ni Ẹshinẹgba ọ rọ na iMosisi-a. Ighuighuẹ lọ ni u rọ tsua iya oyẹ ẹlẹ iyẹmhẹa.”*

11 Ọni ọmọse ọọ, wẹ, “Ọmọse ni ọ rẹ mhẹ ze ọọ mhẹ, ‘Rue iya o yẹ, u ke kia.’ ”

12 E mhila li, “Ọghuo ọ khi ọni ọgbọ ni ọ gueyẹ u rue ọli ekẹ u ke kia?”

13 Ọni ọmọse ni a she rọ ze, ọa ke lẹsẹ ọgbọ ni ọ rọ li ze, itobọ khi iJesu ọ she lo ifuabọ ẹgbọ oni ẹghẹghẹ.

14 Abi a rọ mẹ ena se, iJesu ọ bhale ya ẹ ọni ọmọse ni ọ rọ ze elemhi Owa oyi Ẹshinẹgba. IJesu ọọ li. “Ghekhẹ, abi u rọ da ze se ena, khi ke gbo lamhẹ, ini emhi obe olese ni o dọsẹ ana o khi ya li ẹ.”

15 Ighọ ọni ọmọse ọ vu, ọ ya gueyẹ ẹgbọ iJu khi iJesu ọ rẹ luẹ ze. 16 Itobọ khi iJesu ọ gbe ikanya enana Ogbẹlẹ iyẹmhẹa oyi ẹgbọ iJu, ẹgbọ iJu ee jili ọli. 17 IJesu ọ gueyẹ wẹ, ọọ, “Ẹghẹghẹ kpa Itamhẹ ọ rọ gbe akanya, ighọ mhẹmhẹ mhi li liẹ gbe akanya.”

18 Itobọ ungmemhi onana ẹgbọ iJu e rọ mema gba li abi e li ya gbe ọli-a. Ọa khi itobọ khi ọ gbe ushi oyi Ogbẹlẹ iyẹmhẹa oyi ẹgbọ iJu tsẹ e rọ ye ugbamhi oyọli, ama itobọ khi ọ́ọ́ khi Ẹshinẹgba ọ khi Ita lọli. Ẹ liẹ khi e li ọ ri onana a liẹ khi otu lọli ali Ẹshinẹgba e khi.

Ẹshinẹgba ọ ri afu na Omi ọli

19 IJesu ọ gueyẹ wẹ, ọọ, “Abi o li mhi li gue ọli ẹ yẹ ẹ, khi mhẹmhẹ Omi Ẹshinẹgba mhi aa dobẹ ya riẹlẹ emhikhọghuo ọọtsobọ oyẹmhẹ, ama emini mhi mẹ khi Ẹshinẹgba itamhẹ ọọ riẹlẹ, mhi ya ke riẹlẹ. 20 Irari khi Ita ọ nono ingme oyi omiọli ọ rọ ri emini ọ riẹlẹ nya khasẹ ọli. Ọ ya gbo ri emini e fu dọsẹ ena khasẹ mhẹ ni o ya sha ẹ abọ. 21 Abi Ita ọ li guise eni e ghu-a le ni ọ gbo ri agbọ na wẹ, ighọ mhẹmhẹ omi ọli mhi li ya ri agbọ na ọni ọ ghọle mhẹ. 22 Ita ọa ya ri ọgbọkhọghuo gue ẹzọ, ama omiọli ọ ri afu na, ni ọ rọ ri ẹgbọ gue ẹzọ. 23 Ni a bhale ya ẹ khi ọgbọkpa ọ mu ekpẹ na ọni Ọmọ abi a li mu ekpẹ ẹ na Ita. Ọni ọa da mu ekpẹ na ọni Ọmọ ọa mu ekpẹ na ọni Ita ni o ghie oni Ọmọ.

24 “Abi o li mhi li gue ọli ẹ yẹ ẹ khi, ọni ọ da suọ ungmemhi oyẹmhẹ ni ọ da gbo mie ọni ọ ghie mhẹ suọ, ọ she mhọli agbọ na agbọagbọ. Ọgbọ ọa ya pfa ẹzọ mu ọli, itobọ khi ọ she rọte odẹ eghuli lasele bhale odẹ agbọ. 25 Abi o li mhi li gue ọli ẹ yẹ ẹ khi ẹghẹghẹ ọọ bhale, oni ẹghẹghẹ na, ni eni e ghu-a e rọ ya suọ ungmemhi oyi Omi Ẹshinẹgba, eni e da suọ ungmemhi oyọli, e ya la agbọ. 26 Abi Ita ọ li khi ọni ọ ri agbọ ọ na ọgbọ, ighọ ọ ri oni agbọ na Omiọli, ni ọ li ke rọ na ẹgbọ. 27 Ọ she gbo ri afu ni a rọ sọ ẹzọ na Omi ọli, itobọ khi lọli ọ khi Omi Ọgbọ.

28 “Emini mhi gueyẹ ẹ, o khi sha ẹ abọ, itobọ khi ẹghẹghẹ ọọ bhale ni ilimhi nya ni a she rọ tọ e ya suọ uruli oyọli. 29 E kha da suọ oni uruli ne, e ya guale, e te uji fiẹ lase, eni e da riẹlẹ onete, e ya mhọli agbọ, ama ẹgbọ ebe e ya guale shi epfua.† 30 Emhikhọghuo ọa la ọ ni mhi dobẹ ya riẹlẹ ọọtsobọ oyẹmhẹ. Abi itamhẹ ọ gueyẹ mhẹ mhi li sọ ẹzọ mhi liẹ sọ ẹzọ. Isọ-ẹzọ oyẹmhẹ oni o migha lọ, itobọ ọa khi abi o ghọle mhẹ mhi liẹ gbe ikanya, ama emini o ghọle Itamhẹ ni ọ ghie mhẹ mhi rọ gbe akanya.

A pfi ọtsẹlẹ shi ọni iJesu ọ khi

31 “Mhi aa ya pfi ọtsẹlẹ na egbe mhẹ. Mhi kha pfi ọtsẹlẹ na egbe mhẹ, ẹgbọ ẹa ya rue oni ọtsẹlẹ shi egbegbọ. 32 Ọgbọẹse ọ la ọ ni ọ pfi ọtsẹlẹ na mhẹ. Mhi lẹsẹ ọtsẹlẹ oyọli ni ọ pfi ẹ na mhẹ khi egbegbọ lọ.

33 “A she kpẹ ghie usomhi ghi iJọni, ọ pfi ọtsẹlẹ shi ọni ọ khi igẹsikia.‡ 34 Ama ọa khi eri mhi mu

* **5:10** Li zẹ iNee 13.19; iJere 17.21 † **5:29** Li zẹ iDan 12.2 ‡ **5:33** Li zẹ iJọn 1.19-27; 3.27-30

ma ọtsẹlẹ oyi ọgbọ, eri mhi mema gue ọtsẹlẹ ni iJọni ọ pfi na mhẹ yẹ ẹ ini a mhọli imiepfuese. 35 Eri iJọni ọ gẹ abi ákpá ni o rọ odẹ ẹ khasẹ ẹ. Ukuku ẹghẹghẹ a lama mie oni ákpá ni o ri egbe mu ẹ.

36 “Mhi mhọli ọtsẹlẹ ni ọ fu dọsẹ ọtsẹlẹ ni iJọni ọ pfi na mhẹ. Ika ni Itamhẹ ọ rọ na mhẹ mhi gbe pfo ni mhi kiele ẹ gbe, e pfi ọtsẹlẹ khi Itamhẹ ọ ghie mhẹ. 37 Itamhẹ ni ọ ghie mhẹ ọ she pfi ọtsẹlẹ shi ingme oyẹmhẹ. Aa tigbe kpẹ suọ uruli oyọli wẹkhi eri a tigbe kpẹ mẹ abi ọli.§ 38 Ungmemhi oyọli ọa la elemhi oyẹ ẹ, itobọ khi aa mie ọni ọ ghie suọ. 39 À rọshẹka wẹna Ebe-no-pfuasẹ, ni a dabi khi lọli o ya ri agbọ na agbọagbọ na ẹ. Oni ebe ona lọli o gbo pfi ọtsẹlẹ shi ingme oyẹmhẹ. 40 Ama aa nono ni a bhale deba mhẹ, ini a mhọli agbọ.

41 “Ọa khi ikuẹghiẹ oyi ẹgbọ mhia nono. 42 Ama mhi lẹsẹ ẹ. Mhi lẹsẹ khi aa mhọli inono oyi Ẹshinẹgba shi udu o yẹ ẹ 43 Eva oyi Itamhẹ mhi rọ bhale, ama aa mie mhẹ, ọgbọẹse ọ kha ri eva oyọli bhale deba ẹ, a ya mie ọli. 44 Emini o zẹ khi aa miesuọ khi, ikuẹghiẹ ni o rọte obọ oyi ẹgbọ bhale á nono, ocho ni a kha rọ ke nono oni o rọte obọ oyi Ẹshinẹgba bhale.

45 “A khi sa khi mhia ya pfa ẹzọ mu ẹ odalo oyi Itamhẹ. Ọni ọ pfa ẹzọ mu ẹ khi iMosisi ni a regbenga. 46 Ini a mie iMosisi suọ lọ, a kha mie mhẹ suọ itobọ khi ọ kẹkẹ ingme oyẹmhẹ shi ebe. 47 Ama abi aa rọ mie emini ọ kẹkẹ shi ebe suọ, sẹẹ a ke li ya mie emini mhi gueyẹ ẹ suọ?”

6

IJesu ọ ri eminale na ebubu ẹgbọ le

(iMat 14.13-21; iMak 6.30-44; iLuk 9.10-17)

1 Abi a rọ mẹ ingme enana se, iJesu ọ da okẹ onieẹmhi no khishi na lu iGalili lasele je egele ọ. (ITibẹriasi a gbolo ẹ lu oni okẹ.) 2 Ighọ ebubu ẹgbọ e vẹ deba li gbii, itobọ khi e mẹ ikanya ọnyaloa ni ọ ri eni ẹ ghua ze. 3 Ighọ iJesu ali eniyẹ odukhokho eyọli e nga ukhomhi ute ya shitọ. 4 Ẹghẹghẹ aghọ ukpe iPasova oyi iJu o she ramhi.

5 Abi iJesu ọ yasẹ alo, ọ mẹ ebubu ẹgbọ ni e bhale deba li, ighọ ọ mhila iFilipu, ọọ li. “Obo awa te ya dẹ eminale ni e ya lo ẹgbọ ena le?” 6 Eri iJesu ọ mema mhila li ni ọ rọ mhẹsẹ ọli bino, itobọ khi ọ she kpẹ lẹsẹ emini lọli ya rieẹlẹ shi udu.

7 IFilipu ọ sọ iJesu ọ, ọọ li. “O kha tseku khi ifata iki elele, ẹa ya lo ni a rọ de eminale ni a mẹ ya kemhi pfieẹlẹ-pfieẹlẹ na wẹ tono unu!”

8 Ọtuọghuo eniyẹ odukhokho eyọli ni a lu Aduru ni ọ khi inyọghuo iSamọ iPita, ọọ li, 9 “Ukuku ọmọ ọ la akana ni ọ tsua irui ibulẹdi ishe ali ifẹlẹ aava. Ashi enana e kia ya ramhi, ni aa kemhi na ẹgbọ ena nya?”

10 IJesu ọọ li, “A ri eni ẹgbọ shitọ.” Ebuli iyẹyẹ e vọ aghọ egbegbọ. Eni ẹgbọ nya e shitọ, emọse ni e laọ tsẹ, e khi ẹgbọ agbẹlẹ asha ishe. 11 IJesu ọ rue eni ibulẹdi, ọ tsẹ Ẹshinẹgba uwegbe shi ọ, ọ kia kemhi na wẹ. Ọ gbo lighọ rue eni ifẹlẹ, ọ tsẹ Ẹshinẹgba uwegbe shi ọ, ọ kemhi na wẹ. Eni ẹgbọ e le, e khue.

12 Abi e rọ le khue se, iJesu ọ gueyẹ eniyẹ odukhokho eyọli, ọọ, “A kia sanọ iku wẹ eni e le kpọle, a khi zẹ ni e li opfu-a.” 13 Abi e ke rọ sanọ wẹ gbili, ighughu igbẹva e vọ iku ibulẹdi ni ẹgbọ e le kpọle.

14 Abi eni ẹgbọ e rọ mẹ ikanya ọnyaloa ni iJesu ọ gbe, ẹẹ li, “Igẹsikia lọ khi ọmọse ọna ọ khi ọmekẹguele ni ẹ khi ọ ya bhale agbọ.” 15 IJesu ọ lẹsẹ khi eni ẹgbọ e she gba abi e li ya ri itoto rọli khi oghie, ighọ, lọlighuo

§ **5:37** Li zẹ iMat 3.17; iMak 1.11; iLuk 3.22

ọ te wẹ ifuabọ vu ya nga ukhomhi ute.

IJesu ọ kia ukhomhi okẹ
(iMat 14.22-33; iMak 6.45-52)

16 Abi ogbọmhi o rọ mu ekẹ ẹlẹghọ, eniyẹ odukhokho eyọli e tiemhi okẹ ni o khishi. 17 Aghọ e te lo ọkọ-okẹ oniẹmhi ni o tsua wẹ da lase je iKapanọmu. Oni ẹghẹghẹ obili o she bi, iJesu ọ́ a nu wẹ la akaghọ. 18 Ighọ akpekpeli oniẹmhi o tsua rughu wẹ, okẹ o wushe kugbe. 19 Abi e rọ kia ukhomhi okẹ ramhi abi imali esẹ ali ene ghọ, e mẹ khi iJesu ọ kia ukhomhi okẹ ẹ bhale. Ulishi oo mu wẹ. 20 IJesu ọọ wẹ, “Mhẹmhẹ lọ, ulishi o khi ke mu ẹ.” 21 Ighọ, o ghọle wẹ ni e tsua iJesu shi elemhi ọkọ-okẹ oniẹmhi. Aghọaghọ oni ọkọ-okẹ oniẹmhi o ramhi egele obini e je.

Ẹgbọ e nono iJesu u gasẹ

22 Ogbeakọlọ eni ebubu ẹgbọ ni e kpẹ la olase egele okẹ ukiẹkiẹ obini o kpọle ni eniyẹ odukhokho e kpẹ te vu. E lẹsẹ khi ọkọ-okẹ oniẹmhi oghuo tsẹ o kpẹ la aghọ, eni ẹgbọ e lẹsẹ khi eniyẹ odukhokho eyọli tsẹ e la oni elemhi ọkọ-okẹ oniẹmhi, ali khi iJesu ọa nu wẹ lo oni ọkọ-okẹ oniẹmhi abi o rọte aghọ vu. 23 Ikọ-okẹ elese e rọte obini iTibẹriasi bhale epfepfẹ ashini iJesu ọ la ri eminale ni ebubu ẹgbọ le, ni ọ la tsẹ Ẹshinẹgba uwegbe shi eni eminale. 24 Abi eni ẹgbọ e mẹ khi iJesu ali eniyẹ odukhokho eyọli ẹa la akaghọ, e dọsẹ lo ikọ-okẹ, ni e tsua wẹ je iKapanọmu, ni e ya nono iJesu gasẹ.

IJesu ni ọ khi Eminale ni o ri agbọ ọ na ọgbọ

25 Abi e ke rọ mẹ iJesu ukhomhi egele olase okẹ ukiẹkiẹ obini uzeva, ẹẹ ọli, “Ọsẹsẹ, ẹghẹghẹ onoghuo u rọ ramhi oola?”

26 IJesu ọ sọ wẹ ọ, ọọ wẹ, “Egbegbi-ingme mhi gue ẹ yẹ ẹ, ọa khi itobọ khi a mẹ ikanya ọnyaloa ni mhi gbe a rọ nono mhẹ, ama itobọ eminale ni mhi rọ na ẹ le khue. 27 A khi ke kuẹlẹa nono eminale oyi agbọ ona ni ọọ yese-a, ama a ke kuẹlẹa nono eminale ni ọọ la ọ agbọagbọ ni Omi Ọgbọ ọ rọ ya na ẹ le. Itobọ khi Ẹshinẹgba Ita ọ she ri obọ nga li ukhomhi ọ mie shi ọli ọ.”

28 Ighọ, e ke mhila li, ẹ ọ li, “Elọ anye ya ke li ni anye rọ ya ke gbe akanya ni o ghọle Ẹshinẹgba?”

29 IJesu ọọ wẹ, “Akanya oyi Ẹshinẹgba khi ni a rọ mie ọni ọ ghie suọ.”

30 E gbo mhila li, ẹẹ ọli, “Ikanya ọnyaloa eneghuo u ya riẹlẹ khasẹ ni anye mẹ ni anye rọ ya mie ẹ suọ? Elọ u ya riẹlẹ? 31 Eni e bia awa e le eminale ni e rọte idane de kule, Abi Ebe-no-pfuasẹ o ngme khi. ‘Ọ ri eminale ni e te idane de kule na wẹ le.’ ”*

32 IJesu ọ sọ wẹ ọ, ọọ. “Egbegbi-ingme mhi gue ẹ yẹ ẹ, a khi iMosisi ọ ri eminale te idane tiemhile na ẹ le, ama Itamhẹ lọlighuo ọ rọte idane ri egbegbi eminale tiemhile ni e le. 33 Itobọ khi eminale ni Ẹshinẹgba ọ rọ na ọgbọ, lọli khi ọni ọ rọte iloghie bhale ya ri agbọ na ẹgbọ na agbọ.” 34 Ẹẹ ọli, “Ọnọmhuẹ, kpẹkpẹ rọte ana vu, ke ri oni eminale ona na anye le.”

35 IJesu ọ sọ wẹ ọ, ọọ wẹ. “Mhẹmhẹ mhi khi eminale ni o ri agbọ ọ na ọgbọ. Ọnini ọ da bhale deba mhẹ, okiamhi ọa kẹa gbe ọli ghue, ọni ọ da mie mhẹ suọ okiamẹ ọa tigbe ke ya gbe ọli. 36 Ama mhi gueyẹ ẹ khi a she mẹ mhẹ, ama aa kie mie mhẹ suọ. 37 Ẹgbọ ni Itamhẹ ọ rọ na mhẹ nya e ya bhale deba mhẹ, ọni ọ da bhale deba mhẹ ne mhia ya khu ọli vu. 38 Itobọ khi eri mhi rọte iloghie ilimhi tiemhile ni mhi rọ riẹlẹ ọghuẹmhẹ oyi ọni ọ ghie mhẹ, a khi ni mhi riẹlẹ ọghuẹmhẹ oyẹmhẹ. 39 Ọghuẹmhẹ oyi Ita ni ọ ghie mhẹ khi, ni a bhale ya ẹ khi ọkhọghuo eni ọ rọ

* **6:31** Li zẹ Okiali 16.4,15; Iwolo 78.24

na mhẹ ọa wa mhẹ-a, ali ni mhi rọ guise wẹ le ri agbọ na wẹ, ogbẹlẹ ni o kpukhokho. 40 Ọghuẹmhẹ oyi Itamhẹ khi ni ọgbọkpa ni ọ da pfi alo bino omiọli, ni ọ gbo mie ọli suọ ọ ya mhọli agbọ na agbọagbọ. Mhi ya guise ọli le mhi gbo ri agbọ na li ogbẹlẹ ni o kpukhokho."

41 Itobọ khi iJesu ọọ wẹ, "Mhẹmhẹ mhi khi eminale ni o rọte iloghie ilimhi tiemhile," ẹgbọ iJu e wọlọ shi ọ. 42 Ighọ e liẹ, "Ọnana ọa she khi iJesu omi iJosẹfu, ni anye lẹsẹ itali ali inyọli? Sẹẹ ọ ke liẹ liẹ khi, 'Mhẹmhẹ khi ibulẹdi ni o rọte iloghie ilimhi tiemhile.' "

43 IJesu ọ sọ wẹ ọ, ọọ, "A khi ke wọlọ. 44 Ọgbọkhọghuo ọa la ọ ni ọ ya bhale deba mhẹ ini ọa li khia khi Ita lọlighuo ni ọ ghie mhẹ ọ ti ọ bhale, mhi ya guise ọli le gbo ri agbọ na li ogbẹlẹ ni o kpukhokho. 45 Ọmekẹguele ọyi Ẹshinẹgba ọghuo ọ kpẹ kẹkẹ ọli shi Ebe-no-pfuasẹ khi, 'Ẹshinẹgba lọli oghuo ọ ya sẹsẹ ẹgbọ eyọli nya.' Ọgbọkpa ni ọ da ku esọ-a na Ita, ni ọ rọte obọ oyọli wẹna, ọ ya bhale deba mhẹ.† 46 Aa mẹ ọgbọ ni ọ mẹ Ẹshinẹgba Ita ghue, ini ọa li khi ọni ọ rọte obọ oyọli bhale. Lọlighuo tsẹ ọ mẹ ọli. 47 Egbegbi ingme mhi gueyẹ ẹ, ọni ọ da mie mhẹ suọ, ọ she mhọli agbọ na agbọagbọ 48 Mhẹmhẹ mhi khi eminale ni o ri agbọ ọ na ọgbọ. 49 Eni e bia ẹ, e le eminale ni e rọte idane de kule obini ọdagbe-ifufu, e kie ghuloa. 50 Ama ọna ọ khi eminale ni o rọte iloghie tiemhile, ọni ọ da le ọli, ọa ya ghu. 51 Mhẹmhẹ mhi khi eminale ni o ri agbọ ọ na ọgbọ, ni o rọte iloghie tiemhile. Ọnini ọ da le eminale ona, ọ ya mhọli agbọ na agbọagbọ. Oni eminale ona, idiegbe oyẹmhẹ lọ, ni mhi ya rọ shi ekẹ na agbọ ni e rọ mhọli agbọ."

52 Abi iJesu ọ rọ ngme ona se, ẹgbọ iJu e nu egbe wẹ khakọ ekhakọ onieẹmhi, ikhi. "Sẹẹ ọmọse ọna ọ li ri idiegbe oyọli na awa ya le?"

53 IJesu ọọ, "Egbegbi ingme mhi gueyẹ ẹ, ini u a li le idiegbe, ni u gbo da ọlia eyi Omi Ọgbọ, wa ya mhọli agbọ. 54 Ọni ọ da le idiegbe oyẹmhẹ ni ọ gbo da ọlia eyẹmhẹ, ọ ya mhọli agbọ na agbọagbọ. Ọ ya mhọli agbọ itobọ khi mhi ya guise ọli le gbo ri agbọ na li ogbẹlẹ ni o kpukhokho. 55 Idiegbe oyẹmhẹ khi egbegbi eminale, ọlia eyẹmhẹ e gbo khi egbegbi emini a da. 56 Ọni ọ da le idiegbe ọyẹmhẹ ni ọ gbo da ọlia eyẹmhẹ, ọ la elemhi oyẹmhẹ, mhẹmhẹ mhi li la elemhi oyọli. 57 Abi Ita ni ọ mhọli agbọ ọ́ ghie mhẹ, mhi li mhọli oni agbọ, Ighọ ọni ọ da le idiegbe oyẹmhẹ ọ li ya mhọli agbọ itobọ oyẹmhẹ. 58 Onana lọli khi eminale ni o te iloghie tiemhile, ọa li abi eminale ni e rọte idane de kule ni eni e bia ẹ e kpẹ le, ni e rọ kie ghua. Ama ọni ọ da le idiegbe oyẹmhẹ ọ ya la agbọ agbọagbọ."

59 Eni ingmemhi ena iJesu ọ ngme abi ọ li la elemhi owa ugamhi ni o la iKapanọmu sẹsẹ.

Ingmemhi eyi iJesu ni e ri agbọ na agbọagbọ ọ na ọgbọ

60 Abi e rọ suọ eni ingmemhi ni iJesu ọọ ngme, ebubu eniyẹ odukhokho eyi iJesu e kẹ, "Osẹsẹ, ena e ma ze dọsẹ e. Ọghuo ọ dobẹ ya mie shi ọ?"

61 Abi iJesu ọ́ rọ́ lẹsẹ khi eniyẹ odukhokho eyọli ẹ wọlọ, ọọ, "Eri ingmemhi eyẹmhẹ e yese ẹ udua? 62 Sẹẹ a kẹ ẹ ngme ini a mẹ Omi Ọgbọ khi ọ nga iloghie ya shitọ obini ọ kpẹ te tiemhile? 63 Ayẹmhẹ oyi Ẹshinẹgba ọ ri agbọ ẹẹ na ọgbọ, ama ọgbọ ọa dobẹ ri agbọ ẹẹ na ọgbọ. Ingmemhi ni mhi nu ẹ ngme, obọ oyi Ayẹmhẹ e te ẹẹ bhale, wẹwẹ e ri agbọ ẹẹ na ọgbọ 64 Abi o riẹ khi ighọ, eghuo elemhi ẹ, ẹa miesuọ." Itobọ khi iJesu ọ she kpẹ te ekẹ lẹsẹ eni ẹa mie ọli suọ ali ọni ọ ya ri ọli

† **6:45** Li zẹ Aza 54.13

dẹ. 65 IJesu ọ gbo gueyẹ wẹ, ọọ wẹ, “Ona o zẹ khi mhi gueyẹ ẹ khi ọgbọ lọlighuo ọa dobẹ ya bhale deba mhẹ sẹẹ ini Ita ọ ri oni afu na li.”

66 Rọ te ana vu eniyẹ odukhokho eyọli ebubu e mu egbe pfi ẹa ke lama deba li. 67 IJesu ọ mhila eniyẹ odukhokho etuogbava eyọli, ọọ wẹ, “Eri a nono ni a li vu?”

68 ISamọ iPita ọ sọ ọli ọ, ọọ li, “Ọnọmhuẹ, ọghuo anye ya lẹ deba? Yẹyẹghuo u mhọli ungmemhi ni e ri agbọ na agbọagbọ ọ na ọgbọ. 69 Anye miesuọ, anye gbo lẹsẹ khi yẹyẹghuo u khi Ọni ọ pfuasẹ ọyi Ẹshinẹgba.”‡

70 IJesu ọ sọ li ọ, ọọ, “Ọa khi ẹẹ ogbava mhi zẹ? Ama ọghuo elemhi ẹ, ọkphaghiẹ ọ khi!” 71 IJudasi ni ọ khi omi iSamọ Isikarọti lọli iJesu ọ la ana ngme ingme oyọli. IJudasi ọ khi ọghuo eniyẹ odukhokho Ogbava ni ọ kie te ikpukhokho ri ọli dẹ.

7

IJesu ali inyọghuo ọli

1 Abi a rọ mẹ ona se, iJesu ọ kia gasẹ ekẹ iGalili. Ọa lama je ekẹ iJudia itobọ khi eni ẹ mhẹsẹ eyi ẹgbọ iJu e nono abi e li ya gbe ọli a. 2 Oni ẹghẹghẹ ukpe okholo oyi iJu o ti bhale.* 3 Ighọ Inyọghuo iJesu, ẹẹ ọli, “Wa ke rọte ana lase, ni u ke je obini ekẹ iJudia ni eniyẹ odukhokho eyẹ e mẹ ikanya ọnyaloa ni u wa gbe? 4 Ọgbọ ni ọ nono ni agbọ e lẹsẹ luẹ ọa ya riẹlẹ ingme sheli. Abi u rọ gbe ikanya ọshabọ ena, ri egbe ẹ khasẹ agbọ gbo ni e lẹsẹ ọni u khi.” 5 Egbegbọ inyọghuo ọli ẹa mie ọli suọ.

6 IJesu ọọ, “Ẹghẹghẹ oyẹmhẹ ọa ramhi ne, Ẹghẹghẹ ni a mẹ kpa o ti ẹ ẹloe. 7 Ẹgbọ na agbọ ẹa dobẹ ya biselemhi ẹ, ama ẹẹ biselemhi mhẹ itobọ khi mhia gueyẹ wẹ khi emini ẹẹ riẹlẹ khi ẹa ti. 8 A ke je obini a la riẹlẹ ukpe, mhẹmhẹ mhia vu ne, itobọ khi ẹghẹghẹ oyẹmhẹ ọa ramhi ne.” 9 Abi iJesu ọ ngme ghọ se, ọa ke te iGalili je ashikhọghuo.

10 Abi inyọghuo ọli e rọ je obini oni ukpe okholo se, ọ li je oobọ, ama ọa zẹ ni ẹgbọ e mẹ luẹ.

11 Eni e khi enighie eyi ẹgbọ iJu e la aghọ nono iJesu gasẹ, e mhila, “Ighe ọni ọmọse ọghọ?”

12 Ebubu ẹgbọ e la oni igbaa khẹ akọ shi ingme oyi iJesu. Eghuo e liẹ khi iJesu khi ọgbọ ọnete lọ, eghuo ẹ khi eri ọ mema di ẹgbọ. 13 Ama ọgbọkhọghuo ọa ngme ingme oyọli lase gboo, itobọ khi e na ulishi enighie eyi ẹgbọ iJu.

IJesu ọ la olele oyi oni ukpe sẹsẹ

14 Abi a rọ li oni ukpe ramhi odẹ, iJesu ọ lo elemhi owa onieẹmhi oyi Ẹshinẹgba, ọ sẹsẹ ẹgbọ ungmemhi oyi Ẹshinẹgba. 15 Enighie eyi iJu ni e suọ oni osẹsẹ, abọ e sha wẹ, ẹ liẹ, “Obo ọmọse ọna ni ọa ye owẹna okhọghuo ne ọ te mhọli ilẹsẹ enana?”

16 IJesu ọ sọ wẹ ọ, ọ li, “Osẹsẹ ni mhia sẹsẹ, ẹa khi obọ oyẹmhẹ o te bhale, ama obọ oyi ọni ọ ghie mhẹ bhale. 17 Ọni o ghọle ni ọ rieẹlẹ ọghuẹmhẹ oyi Ẹshinẹgba ọ ya lẹsẹ khi osẹsẹ ni mhia sẹsẹ ini obọ oyi Ẹshinẹgba o te bhale, abi khi ungmemhi ni o ghọle mhẹ mhia ngme. 18 Ọni ọ da ngme ungmemhi oyi egbọli, ekpẹ ọọ nono ni ẹgbọ e ke mu na lọli, eri-tsẹ khi ọni ọ da gbe akanya ni ọ rọ ti ọni ọ ghie ọ nga ne, lọli o khi ọgbọ ni ọ ti, ọa ga khi ọgbọ ẹgbhọli. 19 IMosisi ọa ri ishi na ẹ? Ama ongẹ ẹ, ọa ri eni ishi gbe. Elọ o ke zẹ khi a nono ni a gbe mhi a?”

20 Eni ẹgbọ e sọ ọli ọ, ẹẹ ọli, “Ayẹmhẹ ọkphaghiẹ o la ẹ egbe! Ọghuo ọ nono ni lọli gbe-a?”

21 IJesu ọọ, “Mhi rieẹlẹ ọnyaloa oghuo, o rọ abọ sha ẹ nya. 22 Ama abi o rieẹ khia khi iMosisi ọ ri ushi ishẹlẹ-a na ẹ (ọa mema khi obọ oyi

‡ **6:69** Li zẹ iMat 16.16; iMak 8.29; iLuk 9.20 * **7:2** Li zẹ iLẹv 23.34; iDẹut 16.13

iMosisi o te bhale, ama rọte obọ oyi eni e bia awa, o rọte bhale), eri a kiele ẹ shẹlẹ ọmọ a ogbẹlẹ iyẹmhẹa oyi ẹgbọ iJu.† 23 Ini a shẹlẹ ọmọ a ogbẹlẹ iyẹmhẹa oyi ẹgbọ iJu, ini a khi gbe Ushi oyi iMosisi a, elọ zẹ khi a wola khi mhi rọ ọni ọọ ghua ze ogbẹlẹ iyẹmhẹa?‡ 24 A khi ke bino ọgbọ alo gue ọgbọ ẹzọ, a ke sọ ẹzọ shi abi o li."

Ẹgbọ e mhila ini iJesu ọ khi Ọni Ọmiepfuese?

25 Ẹghẹghẹ aghọ ẹgbọ eghuo ni e la iJerusalẹmu e liẹ, "Ọa khi ọmọse ọna enighie eyi iJu ẹẹ dua abi e li ya gbe a? 26 Ghe ọli shọ! Ọa khi lọli ọ la ana ngme gbo ena ni ọgbọkhọghuo ọa li ọli emhikhọghuo! Abi khi eri enighie e she lama egbegbọ khi lọli ọ khi iKirisiti? 27 Awa aa lẹsẹ obini ọmọse ọna ọ te bhale. Ama ẹghẹghẹ ni iKirisiti ọ rọ ya bhale, ọgbọkhọghuo ọa ya lẹsẹ obini ọ te ya bhale."

28 Abi iJesu ọ rọ la elemhi Owa oyi Ẹshinẹgba sẹsẹ, ọ tsẹsẹ lasele, ọọ, "A lẹsẹ mhẹ, a gbo lẹsẹ udi-apfẹ ni mhi te lasele, ọa khi mhẹmhẹghuo mhi ghie egbemhẹ bhale akana, ama ọni ọ ghie mhẹ, ọna igẹsikia lọ. Aa lẹsẹ ọli. 29 Ama mhi lẹsẹ ọli itobọ khi obọ oyọli mhi te bhale, lọlighuo ọ ghie mhẹ bhale." 30 Itobọ ona e nono abi e li ya mu ọli. Ama ọgbọ khọghuo ọa khu ọli, ẹa ri obọ ti ọli, itobọ khi ẹghẹghẹ oyọli ọa ramhi ne 31 Ama ebubu ẹgbọ e kie mie ọli suọ, e kẹ, "Ini ọni iKirisiti ọ bhale, ọ ya gbe ikanya ọnyaloa ni e dọsẹ eni ọmọse ọna ọọ gbe ena?"

A ghie eni ẹ khẹ ekhẹ e ka mu iJesu bhale

32 Ẹgbọ iFarisi e suọ ingme ni ẹgbọ e ngme shi iJesu egbe. Eni iFarisi ali ighie eyi ekpodalo-ugamhi e ghie eni e la Owa Oyi Ẹshinẹgba ẹ khẹ ekhẹ e ka mu ọli bhale. 33 IJesu ọọ li, "Ukuku ẹghẹghẹ mhi mhọli ya nu ẹ la akana, mhi ya nyenẹ egbe je oyi Ita ni ọ ghie mhẹ. 34 A ya nono mhẹ, ama aa ya mẹ mhẹ, ashini mhi ya la aa dobẹ ya ramhi aghọ."

35 Enighie eyi iJu e nu egbe wẹ ẹ ngme, e liẹ, "Obo ọmọse ọna ọọ lẹ ni ọ rọ liẹ khi awa aa ke ya mẹ luẹ? Eri ọ vu ẹ je ifui ẹoli oyi ẹgbọ iGiriki, obini ẹgbọ eyawa e kia miatsẹku, ni ọ la obọ ke sẹsẹ ẹgbọ iGiriki? 36 Elọ iJesu ọ rọ li ngme, abi ọ rẹẹ, a ya nono mhẹ aa mẹ mhẹ, ali obini mhi ya la aa dobẹ ya ramhi aghọ?"

37 Ogbẹlẹ ni o kpukhokho oni ukpe, ni khi khi ogbẹlẹ ni o mu ẹloe nẹ nya, iJesu ọ vule, ọ rue unu leghe, ọọ li, "Ọni okiamẹ ọọ gbe ọ bhale deba mhẹ ya mọ amẹ da.§ 38 Ebe-no-pfuasẹ o ngme ghọ khi ọni ọ mie mhẹ suọ khi okẹ ni o mhọli amẹ eni ri agbọ a na ọgbọ o ya rọte agbọ oyọli ke tu lasele."* 39 Ayẹmhẹ ni eni mie ọli suọ e ya mie ẹlẹlese, iJesu ọ ri oni amẹ agbọ o na a ngme. Ramhi oni ẹghẹghẹ, oni Ayẹmhẹ ọa bhale ne, itobọ khi aa yasẹ iJesu nga ufumhi onieẹmhi ne.

Eni ẹgbọ ẹa ke lama shi egbe ọ

40 Abi eni ẹgbọ e rọ suọ ingmemhi eyọli, ẹgbọ eghuo e ke, "Ọmekẹguele ọmọse ọna ọ khi egbegbọ."

41 Ẹgbọ elese e kẹ, "Lọli ọ khi ọni Ọmiepfuese." Elese ẹẹ, "Sẹẹ Ọmiepfuese ọ li rọte iGalili lasele? 42 Ebe-no-pfuasẹ o guele khi ọni Ọmiepfuese, khi unuẹkpẹ oyi iDefidi ọ ya te lasele, iBẹtilẹẹmu a ya bia li shi, ẹoli oyi iDefidi."† 43 Ighọ okemhi o ri itobọ iJesu lo wẹ iteva. 44 Ẹgbọ eghuo e nono ni ẹwẹ e mu ọli, ama ọgbọkhọghuo ọa ri obọ ti ọli.

Umha mie iJesu suọ oyi Enighie eyi ẹgbọ iJu

† **7:22** Li zẹ Igbae 17.10; iLẹv 12.3 ‡ **7:23** Li zẹ iJọn 5.9 § **7:37** Li zẹ iLẹv 23.36 * **7:38** Li zẹ Ezik 47.1; iZaka 14.8 † **7:42** Li zẹ 2 iSam 7.12; iMika 5.2

45 Abi eni e la Owa oyi Ẹshinẹgba
onie̱mhi ẹẹ khẹ ekhẹ e rọ je deba
iFarisi ali ighie eyi ekpodalo-
ugamhi, e mhila wẹ, “Elọ e zẹ khi a
mu iJesu bhale ghi anye?”
46 Eni ẹgbọ ni ẹ khẹ ekhẹ, e sọ wẹ
ọ, e li. “Ọgbọkhọghuo ọa tigbe ngme
abi ọmọse ọna ọ liẹ ngme ghue.”
47 IFarisi e mhila wẹ, ẹẹ, “Eri
iJesu ọ she li di ẹ?” 48 “Aa tigbe mẹ
ọgbọ iFarisi ali enighie eyi ẹgbọ iJu
ni e mie ọli suọ? 49 Iiye! Ama eni
ẹgbọ ebubu ena ẹa lẹsẹ Ishi eyi iMo-
sisi. Itobọ ighọ ẹgbọ ni Ẹshinẹgba ọ
pfi unu na e khi.”
50 INikodemọsi ni ọ li khi
ọtuọghuo eni ẹ mhẹsẹ elemhi ẹgbọ
iJu ni ọ kpẹ ya mẹ iJesu ẹliyọsẹ, ọ
mhila eni ẹgbọ, ọọ,‡ 51 “Ushi oyawa
ọa fẹ ngme ghọ a khi pfa ẹzọ umha-
guẹli mu ọgbọ ini aa li suọ ẹzọ ni
ọ ya gue, ali a gbo guanọ emini ọọ
rie̱lẹ?”
52 E kẹ ọ li, “Ọnge iGalili yẹyẹ u li
khi? Ka rie̱lẹ ebe zẹ egbegbọ khi
u ya mẹ khi ọmekẹguele ọọ ya rọte
iGalili bhale.”
53 Ighọ ọgbọgbọ nya ni ọ la aghọ,
ọ je apfẹ oyọli.

8

Ọkpotso ni a gazu okia

1 IJesu ọ je ukhomhi ute oyi ẹẹra
olivu. 2 Ẹluzogbe fiefie, iJesu ọ gbo
bhale elemhi Owa oyi Ẹshinẹgba,
ebubu ẹgbọ e bhale deba li, ọ shitọ
ọ sẹsẹ wẹ. 3 Esẹsẹ Ishi eyi iMosisi
ali iFarisi e mu ọkpotso ni a gazu
okia obọ-obọ bhale ghi iJesu, e rọ
ọli migha odalo igbaa. 4 Ẹẹ iJesu,
“Ọsẹsẹ, eri a ga ọkpotso ọna zu okia.
5 IMosisi ọ she kpẹ rọ oni ushi shi
ekẹ na anye, khi, ọkpotso ni a da
ighọ gazu okia, a ke tono ọli echẹ
gbe-a. Elọ u mhuẹ ya ngme shi ona
mena?”* 6 Eri e ri ona kpẹ igha khẹ
iJesu ini ọ ngme ungmemhi ni e ya
rọ ri ingme de ọ. Ighọ iJesu ọ nyẹsẹ
egbe, ọ ri umiesobọ ọ kẹkẹ emhi shi
ekẹ.
7 Abi e kie li mhila iJesu oni ogbọ
ona, iJesu ọ vule, ọọ, “Ọni ọ lẹsẹ khi
lọli ẹa kpẹ lamhẹ olamhẹ ghue ọ
kpẹ to ọli ẹchẹ.” 8 Ọ gbo nyẹsẹ egbe,
ọ kẹkẹ emhi shi ekẹ. 9 Abi e rọ suọ
ingme ni iJesu ọ ngme, e gbhiaku-a
ọtuọghuo-ọghuo rọte eni egbhali. O
ke lẹsẹ kpe iJesu ali ọni ọkpotso le
shi aghọ ni ọ kie migha. 10 IJesu ọ
vule, ọọ ọni ọkpotso, “Ighe eni ẹgbọ
ni e pfa ẹzọ mu ẹ?”
11 Ọni ọkpotso ọọ li, “Mhi aa mẹ
ọgbọkhọghuo, Ọnọmhuẹ.” IJesu ọọ
li, “Mhẹmhẹ mhi aa li pfa ẹzọ mu ẹ,
ama ke lẹ, khi ke gbo lamhẹ.”
12 IJesu ọ gbo nu iFarisi ngme,
ọọ wẹ, “Mhẹmhẹ mhi khi ákpá oyi
agbọ. Ọni ọ da deba mhẹ ne, ọa ya
tigbe kia alo ebili, ọ ya mhọli ákpá
ni o ri odẹ agbọ a khasẹ ọgbọ.”†
13 Eni iFarisi ẹẹ ọli, “Egbe ẹ u pfi
ọtsẹlẹ na, ẹgbọ ẹa ya rue ọtsẹlẹ oyẹ
shi igẹsikia.”‡
14 IJesu ọọ, “Iiye, ini mhi tseku pfi
ọtsẹlẹ na egbemhẹ, egbegbi ọtsẹlẹ
lọ ni mhi pfi na egbemhẹ, itobọ
khi mhi lẹsẹ obini mhi te bhale ali
obini mhia je. Ẹẹ, aa lẹsẹ obini mhi
te bhale wẹkhi obini mhia je. 15 Abi
ẹgbọ na agbọ e li ẹ sọ ẹzọ ẹẹ a liẹ
sọ ẹzọ, ama mhẹmhẹ mhi aa pfa ẹzọ
mu ọgbọkhọghuo. 16 Ini mhi ya sọ
ẹzọ, egbegbọ ẹzọ mhia sọ, itobọ khi
ọa khi mhẹmhẹghuo mhi la. Ita ni ọ
ghie mhẹ ọ nu mhẹ la. 17 A kẹkẹ ọli
shi ebe ushi oyẹẹ khi ọtsẹlẹ oyi ẹgbọ
aava, o migha shi egbegbi ọtsẹlẹ.§
18 Mhi pfi ọtsẹlẹ na egbe mhẹ, Ita ni
ọ ghie mhẹ ọ́ gbo pfi ọtsẹlẹ na mhẹ.”
19 Eghẹghẹ ana eni ẹgbọ e mhila li,
“Ighe Itẹ?”
IJesu ọọ wẹ, “Aa lẹsẹ mhẹ wẹkhi
Itamhẹ a lẹsẹ. Ini a lẹsẹ mhẹ lọ, a
kha li lẹsẹ Itamhẹ.”
20 Elemhi Owa oyi Ẹshinẹgba ọ la
ngme eni ingmemhi ena abi ọ kie

‡ **7:50** Li zẹ iJọn 3.1-2 * **8:5** Li zẹ iLẹv 20.10; iDẹut 22.22-24 † **8:12** Li zẹ iMat 5.14; iJọn 9.5
‡ **8:13** Li zẹ iJọn 5.31 § **8:17** Li zẹ iDẹut 19.15

li sẹsẹ ẹgbọ, epfẹ ashini a ri ikpati ni a ri ikpaghọ isomhopfa a shi ọ migha. Ọgbọkhọghuo ọa kie mu ọli, itobọ khi ẹghẹghẹ oyọli ọa ramhi ne.

21 IJesu ọ gbolo liẹ wẹ, “Mhi ya vu, a ya nono mhẹ, a ya ghu shi olamhẹ oyẹ ẹ. Aa ya dobẹ ramhi obini mhia je.”

22 Ẹgbọ iJu ẹẹ, “Ọ khi awa aa dobẹ ya a ramhi obini lọli a je. Eri ọ fẹ ri ona a liẹ khi lọli ya gbe egbeọli-a?”

23 IJesu ọọ, “Ẹgbọ ena ọọkẹ-ola a khi, mhẹmhẹ mhi rọte iloghie tiemhie. Ẹgbọ ena agbọ ona ẹẹ a khi, mhẹmhẹ mhia khi ọnge agbọ ona. 24 Itobọ ighọ mhi rọ liẹ khi a ya ghu shi olamhẹ oyẹ ẹ ini a da miesuọ khi mhẹmhẹ mhi khi ọni mhiẹ khi mhi khi.”

25 Ẹgbọ iJu e mhila li, “Ọghuo u khi?”

IJesu ọọ, Ọni mhi kie kpẹ rọte igbaekẹle liẹ khi mhi khi, mhi khi. 26 Mhi mhọli ebubu ingme ali ebubu umha-guẹkia ni mhi kha gue shi ẹ egbe. Ọni ọ ghie mhẹ, ọna igẹsikia ọ khi, ingmemhi ni ọ gueyẹ mhẹ, mhi gue ẹ yẹ agbọ.

27 Ẹa lẹsẹ khi ingme oyi Ita li iJesu ọ gueyẹ wẹ. 28 IJesu ọọ, “Ini a da tsua Omi Ọgbọ idane shi ukhomhi ọọra apfida a ya lẹsẹ khi ọni mhiẹ khi mhi khi, mhi khi. Oni ẹghẹghẹ a ya lẹsẹ khi ọa khi itoto oyẹmhẹ mhi rọ riẹlẹ emini mhia riẹlẹ, ama emini Ita ọ sẹsẹ mhẹ, mhia gueyẹ agbọ. 29 Ọni ọ ghie mhẹ ọ nu mhẹ la, ọa pfi mhẹ shi ekẹ tsẹ, itobọ khi ọghuẹmhẹ oyọli mhia riẹlẹ ẹghẹghẹ kpa.”

30 Ebubu ẹgbọ ni e suọ khi iJesu ọ ngme eni ingmemhi ena e mie ọli suọ.

Igẹsikia o ya rue ẹ ọ le

31 IJesu ọ gueyẹ ẹgbọ iJu ni e mie ọli suọ, ọọ wẹ, “Ini a ri emini mhia sẹsẹ ẹ gba akanya, egbegbi eniyẹ odukhokho eyẹmhẹ a khi. 32 A ya lẹsẹ igẹsikia ni o la ingme oyi Ẹshinẹgba, oni igẹsikia o ya rue ẹ ọ le.” 33 Eni ẹgbọ iJu ẹẹ ọli, “Imi Aburaamu anye khi, anye aa tigbe kpẹ lo ighumha oyi ọgbọkhọghuo ghue! Elọ u rọ li ẹ ngme, ini u wa liẹ khi anye ya khi eni a rue ighumha lasele?”*

34 IJesu ọ sọ wẹ ọ, ọọ, “Egbegbi-ingme mhi gue ẹ yẹ ẹ, khi ọgbọkpa ni ọ da lamhẹ olamhẹ, oghumha ọyi olamhẹ ọ khi 35 Oghumha ọa ya la apfẹ oyi ọni ọ mhọli ọli agbọagbọ, ama, omi ọmhuẹ-apfẹ ọọ la apfẹ agbọagbọ. 36 Ini Omi Ẹshinẹgba ọ da rue ẹ ighumha le, egbegbọ a rue ẹ ighumha le. 37 Mhi lẹsẹ khi imi Aburaamu a khi, ama a nono odẹ ni a te ya gbe mhẹ a, itobọ khi aa nono ingme ni mhi gueyẹ ẹ. 38 Emini Itamhẹ ọ rọkhasẹ mhẹ mhi gueyẹ ẹ, ama emini Ita ẹ ọ gueyẹ ẹ, a riẹlẹ.”

39 Ẹ ọ li, “Aburaamu khi Ita anye.” IJesu ọ kẹ, “Ini imi Aburaamu a kha khi egbegbọ lọ, a kha ke riẹlẹ emhi enabi ọ riẹlẹ. 40 Abi o ri riẹ khia khi egbegbọ ingmemhi ni Ẹshinẹgba ọ gueyẹ mhẹ mhi gueyẹ ẹ, ama a dua abi a li ya gbe mhẹ a. Aburaamu ọa riẹlẹ emhi eghọghọ! 41 Abi a li ena, ighọ ita ẹ ọ kpẹ li.” Ẹẹ ọli, “Anye a khi eniyẹ ni a bia shi ukhomhi okia, Ẹshinẹgba ọ khi Ita ọghuo kpe ni anye mhọli.”

42 IJesu ọọ wẹ, “Ini Ẹshinẹgba ọ khi Ita ẹ lọ, a kha nono ingme oyẹmhẹ, itobọ khi obọ oyi Ẹshinẹgba mhi te bhale, ni mhi rọ la akana, ọa khi omhẹsẹ oyẹmhẹ o rẹ mhẹ bhale, ama lọli ọ ghie mhẹ bhale. 43 Elọ o zẹ khi ingmemhi ni mhi ngme khi ẹa lo ẹ esọ? Itobọ khi aa lama ri egbe mie ingme ni mhi gueyẹ lọ. 44 Eniyẹ eyi Ọkphaghiẹ ni ọ khi ita ẹ a khi, ọghuẹmhẹ oyi ita ẹ a nono ni a ke riẹlẹ. Rọte igbaekẹle ọ te khi ọgbolo-ẹgbọ-a ali ọloẹgbhuẹ. Igẹsikia ọa la li unu. Ingmemhi

* **8:33** Li zẹ iMat 3.9; iLuk 3.8

eyi ọli, ẹgbhọli e khi nya, itobọ khi eri ọọ lo ẹgbhọli abi ọ li. Lọli ọ khi ita ẹgbhọli nya. 45 Ama igẹsikia mhi gueyẹ ẹ khi, itobọ ighọ aa rọ lama mie mhẹ suọ 46 Ọghuo elemhi ẹ ọ dobẹ ya guele khi mhi mhọli ipfidọ? Ini igẹsikia mhi gueyẹ ẹ, elọ e zẹ khi aa mie mhẹ suọ? 47 Ọni ọ da khi ọyi Ẹshinẹgba ọ mema ya ri esọ shi ingmemhi eyi Ẹshinẹgba, ama ẹẹ aa khi eyi Ẹshinẹgba lọli o zẹ khi aa lama rọ shi ungmemhi oyi Ẹshinẹgba."

Emini iJesu ọọ khi lọli khi

48 Eni ẹgbọ iJu e sọ ọli ọ, "Anye a guẹ ngme ọli mena ni anye rọ yẹ khi ọnge iSameria u khi, ali khi ayẹmhẹ ọkphaghiẹ o la ẹ egbe?"

49 IJesu ọ ke wẹ, "Mhi aa mhọli ayẹmhẹ ọkphaghiẹ. Ama mhi ri ekpẹ na Itamhẹ, ama ẹẹ a ri ẹloe gbe mhẹ. 50 Aa khi eri mhia nono ni ẹgbọ e ri ufumhi na mhẹ; ama ọni ọọ nono ni a rọ ekpẹ na mhẹ, lọli ọ khi ọni ọ sọ ẹzọ ti ẹloe. 51 Egbegbiingme mhi gue ẹ yẹ ẹ, ọni ọ da rọ shi osẹsẹ oyẹmhẹ ne, ọa tigbe ya ghu ghue."

52 Ẹgbọ iJu ẹẹ ọli, "Eena anye tigbe lẹsẹ khi ayẹmhẹ ọkphaghiẹ o la ẹ egbe. Aburaamu ọ she ghua, emekẹguele e she ghua, ama wa guele khi ọni ọ da rọ shi osẹsẹ eyẹ ọa tigbe ya ghu ghue. 53 Ita awa Aburaamu ọ she ghua, eri u kẹ ẹ liẹ khi u fu dọsẹ Aburaamu? Emekẹguele e she li ghua. Ọghuo u fẹ sa khi u khi?"

54 IJesu ọọ li, "Ini mhi ti egbe mhẹ nga, oni itinga o khi afuẹ. Itamhẹ ọni ẹẹ a lu Ẹshinẹgba oyẹ ẹ, lọli ọ khi ọni ọ ti mhẹ nga. 55 Ẹẹ a kpẹ tigbe lẹsẹ ọli, ama mhi lẹsẹ ọli. Ini mhiẹ khi mhia lẹsẹ ọli, ọloẹgbhuẹ ọni abi ẹẹ ena mhi kha khi. Ama mhi lẹsẹ ọli, mhi gbo ri ungmemhi oyọli gbe akanya. 56 Eri o ri egbe mu Aburaamu ita ẹ, abi ọ rọ sa usamhi abi lọli ya li mẹ ogbẹlẹ ibhale oyẹmhẹ. Abi ọ rọ mẹ ibhale oyẹmhẹ, ọ ghẹlẹ."

57 Ẹgbọ iJu ẹẹ ọli, "Waa gbe ikpe egbhuẹva ali igbe ne, wẹkhi eri u mẹ Aburaamu!"

58 IJesu ọ li, "Abi o li mhi li gue ọli yẹ ẹ, neni a bia Aburaamu, mhi she kpẹ laọ!"

59 Ighọ e sanọ echẹ khi wẹwẹ ya tono ọli, ama, ọ ri egbọli sheli, ọ rọte wẹ ifuabọ wa, ọ ya fiẹ Owa oyi Ẹshinẹgba lase.

9

IJesu ọ khueghie ọzalo alo a

1 Abi iJesu ọ li kia odẹ lẹ, ọ mẹ ọmọse ọghuo ni a bia shi ọzalo. 2 Eniyẹ odukhokho eyi iJesu e mhila li, "Ọsẹsẹ, ọghuo ọ lamhẹ ni o zẹ khi a bia ọmọse ọnana ọzalo? Olamhẹ oyọli lọ, abi eyi eni e bia li?"

3 IJesu ọọ wẹ, "Ọa khi olamhẹ oyọli, wẹkhi eni e bia li, ama eri ọ zẹ alo ni Ẹshinẹgba ọ ri ekpabọ eyọli khasẹ elemhi agbọ oyi ọni ọzalo. 4 Ogbe o kha da kie laọ ne, awa mema ya ke gbe ikanya eyi ọni ọ ghie mhẹ, ẹlẹ iyọsẹ ọ̀ọ́ bhale ni ọgbọkhọghuo ọa kẹ rọ dobẹ ya gbe akanya. 5 Abi mhi li la agbọ ena, mhẹmhẹ mhi khi ọni ọ ri ákpá a na ẹgbọ ni e la agbọ."*

6 IJesu ọ ngme ona se, ọ tono etẹ shi ekẹ fọsẹ igbọlọ rọ ma li alo. 7 Ọ́ọ́ ọni ọmọse, "Ke je okẹ ni a lu iSiloamu ni u ya kpe alo a." Usomhi ni a ghie, a ri iSiloamu ngme. Ighọ ọni ọmọse ọ li vu ya kpe alo-a. Ọọ jele apfẹ, ọọ mẹ ekẹ.

8 Ẹgbọ eni e ga la kugbe ali ẹgbọ ni e kpẹ mẹ ọli khi ọọ ye omhila, ẹẹ. "Ọnana ọa she khi ọzalo ni ọ kpẹ ẹ shitọ akana mhila?"

9 Ẹgbọ eghuo ẹẹ, "Lọli lọ," ama eghuo ẹẹ, "Iiye o! Ọa khi lọli, eri ọna ọ li khọ li." Ama ọni ọmọse ọọ, "Mhẹmhẹ o khi guẹguẹguẹ."

* **9:5** Li zẹ iMat 5.14; iJọn 8.12

10 E mhila li, “Sẹ o li kia ni u rọ ke ẹ mẹ ekẹ?”
11 Ọ wẹ, “Ọmọse ọghuo ni a lu iJesu ọ fọsẹ igbọlọ ma mhẹ alo, ọ mhẹ mhi je okẹ iSiloamu ya kpe alo a. Ighọ mhi lẹ ya kpe alo-a, lọli mhi rọ ọ mẹ ekẹ.”
12 E ọli. “Ighe ọli?” Ọọ wẹ, “Mhi aa lẹsẹ.”

Ẹgbọ iFarisi e de udi irọze oyi ọni ọmọse

13 E rue ọni ọmọse ni ọ kpẹ zẹ alo ghi ẹgbọ iFarisi. 14 Ogbẹlẹ iyẹmhẹa oyi ẹgbọ iJu iJesu ọ rọ fọsẹ igbọlọ rọ khueghie ọni ọmọse alo-a. 15 Eni iFarisi e mhila ọni ọmọse abi o li kia ni ọ rọ ke ẹ mẹ ekẹ. Ọọ wẹ, “IJesu ọ ri igbọlọ ma mhẹ alo, mhi kpe alo-a, mhi rọ ọ mẹ ekẹ memena.”
16 Eghuo eni iFarisi ẹẹ, “Ọmọse ni ọ riẹlẹ ona ọa rọte obọ oyi Ẹshinẹgba bhale, itobọ khi ọa ri ushi oyi ogbẹlẹ iyẹmhẹa oyi ẹgbọ iJu gbe akanya.” Ẹgbọ iFarisi elese ẹẹ, “Sẹ ọgbọ olamhẹ ọ li dobẹ ya gbe akanya ọnyaloa onana?” Ingme ona o pfi umhalama shi egbe ọ na wẹ.
17 Ighọ eni ẹgbọ iFarisi e mhila ọni ọmọse, “Yẹyẹ ni iJesu ọ khueghie alo-a, elọ u mẹ ya ngme shi ingme oyọli?”
Ọọ wẹ, “Ọmekẹguele lọ.”
18 Eni ẹgbọ iJu ẹa kie miesuọ khi ọni ọmọse ọ kpẹ zẹ alo, ali khi eri a khueghie ọli alo-a. O ya ramhi ni e rọ ghie ya lu eni e bia ọni ọmọse, 19 E mhila wẹ, “Omi ẹ na? Onana ẹ khi ọzalo a bia li? Sẹ o ke li kia ni ọ rọ ke ẹ mẹ ekẹ?”
20 Eni e bia li ẹẹ wẹ, “Anye lẹsẹ khi omi anye lọ, anye gbo lẹsẹ khi ọzalo anye bia li. 21 Ama anye aa lẹsẹ abi ọ li kia ni ọ rọ ke ẹ mẹ ekẹ, anye aa gbo lẹsẹ ọni ọ khueghie ọli alo-a. A mhila li, ọa ke khi ọmọ, ọ dobẹ ya ngme na egbọli.” 22 Itobọ khi ulishi ẹgbọ iJu o mu eni e bia li e rọ ngme na. Irari khi eni ẹgbọ iJu e she kpẹ ngme ọli shi oghuo, khi ọgbọ ni ọ da mie shi ọ khi iJesu khi iKirisiti, khi eri a khu ọli owa ugamhi ya fiẹ. 23 Itobọ ona eni e bia li e rọ liẹ, “Ọ fu tẹ ni ọ ngme ẹ na egbọli, a mhila li.”
24 Utonuzeva, e gbo lu ọmọse ni ọ kpẹ zẹ alo, ẹẹ ọli, “Romhi Ẹshinẹgba khi u ya gue igẹsikia yẹ anye. Itobọ khi anye lẹsẹ khi ọmọse ni ọ rẹ ze khi ọgbọ olamhẹ lọ.”
25 Ọọ wẹ, “Mhi aa lẹsẹ ini ọgbọ olamhẹ lọ, ama emhi oghuo ni mhi lẹsẹ khi, ọzalo mhi kpẹ khi, ama memena mhi she ẹ mẹ ekẹ.”
26 E mhila li, “Sẹ ọ fẹ li ẹ? Sẹ ọ li khueghie-a ẹ alo a?”
27 Ọọ wẹ, “Mhi kpẹ gueyẹ ẹ, aa lama shi mhẹ ọ, elọ o ke zẹ ni a rọ ọ nono ni a gbo suọ oni ungmemhi? Eri a li ẹ nono ni a li khi eniyẹ odukhokho eyọli?”
28 E tsue ọli, ẹẹ ọli, “Ọmọ odukhokho ọyi ọni ọmọse ọna yẹyẹ u khi, ini itse lọ, ama eniyẹ odukhokho eyi iMosisi anye khi. 29 Anye lẹsẹ khi Ẹshinẹgba ọ nu iMosisi ngme, ama anye aa lẹsẹ obini ọmọse ọna ọ te bhale.”
30 Ọni ọmọse ọọ wẹ, “Uza lọ e, ni aa rọ lẹsẹ obini ọ te bhale, ama lọli ọ khueghie mhẹ alo-a. 31 Awa lẹsẹ khi Ẹshinẹgba ọa ya suọ iromhi oyi ẹgbọ olamhẹ, ama iromhi oyi eni e ri ekpẹ na li ọọ suọ, ali eni ẹ riẹlẹ emini ọọ nono e riẹlẹ. 32 Rọte igbaekẹle agbọ, aa tigbe suọ ọgbọ ni ọ khueghie ọzalo ni o khia khi ighọ a bia li alo a ghue. 33 Ini ọa khia khi ọmọse ọna khi obọ oyi Ẹshinẹgba ọ te bhale lọ, ọa kha dobẹ li emhikhọghuo.”
34 E ọli, “Elemhi olamhẹ a bia ẹ shi, ni a la kuẹlẹ, sẹ u li a nono ni u ke sẹsẹ anye?” Ighọ e khu ọli elemhi owa ugamhi ya lase ọ khi ke gbo bhale ọ ghue.

Itasẹ-alo-a ona ayẹmhẹ

35 Abi iJesu ọ rọ suọ khi a khu ọni ọmọse owa ugamhi ya lase, ọ nono ọli mẹ, ọ mhila li, ọọ li, “U mie Omi Ọgbọ suọ?”

36 Ọni ọmọse ọ li, “Ọga, gueyẹ mhẹ
ọni Omi Ọgbọ ọ khi, ni mhi mie ọli
suọ!”
37 IJesu ọọ li, “U she mẹ ọli, lọli ọ
ga nu ẹ ngme ena.”
38 Ọni ọmọse ọ li, “Ọnọmhuẹ mhi
miesuọ.” Ọ wugha ọ kuẹghiẹ iJesu.
39 IJesu ọli, “Eri mhi bhale agbọ
ona ya gue ẹgbọ ẹzọ, ishegho ni
ẹgbọ ni e zalo e ke mẹ ekẹ, ni eni e
kpẹ ẹ mẹ ekẹ ni e zẹ alo.”
40 Ẹgbọ iFarisi eghuo ni e la ak-
aghọ e suọ ingme ni ọ ngme, e
mhila li, “Eri u wẹ khi ezalo anye li
khi?”
41 IJesu ọọ wẹ, “Ini ezalo a khi lọ,
aa kha mhọli umha-guẹkia, ama abi
ẹẹ a ke rọ yẹ khi a mẹ ekẹ na, onana
o rọkhasẹ khi ena olamhẹ a khi.”

10

Okhẹ oyi ọrisumhakia

1 IJesu ọọ, “Abi o li mhi li gue
ọli ẹ yẹ ẹ, khi, ọgbọ ni ọa da rọte
odẹ unuẹkpẹ lo ogba ni a ri isumha
shi, ni ọ rọte oboese nga fiala lo ne
oghiatọ ali ọni ọ li iko ọ khi. 2 Ọgbọ
ni ọ rọte odẹ unuẹkpẹ lo, lọli ọ khi
ọrisumhakia ọyi isumha. 3 Eri ọni ọọ
khẹ ekhẹ odẹ unuẹkpẹ ọ khueghie
odẹ-a na li, eni isumha ẹ suọ uruli
oyọli ini ọ lu isumha eyọli eva abi ọ
ri eva na wẹ, ọ rẹ wẹ kia lase. 4 Ọ
kha da rẹ wẹwẹ nya fiẹ lase ne, eri
ọọ ralo na wẹ, eni isumha ẹẹ deba
li, itobọ khi e lẹsẹ uruli oyọli. 5 Ẹ
a ya deba ọgbọẹse, eri ẹ ri ochogho
mẹ ọli ya ke na, itobọ khi ẹa lẹsẹ
uruli oyọli.”
6 Eri iJesu ọ zẹ okhẹ ona rọ nu
wẹ ngme, ama ẹa lẹsẹ emini ọ ri ọli
ngme.

IJesu ni ọ khi ọrisumhakia ọnete

7 Ighọ iJesu ọ gbo lẹ, “Egbegbi-
ingme mhi gue ẹ yẹ ẹ, mhẹmhẹ mhi
khi odẹ unuẹkpẹ ni isumha e rọte ẹ
lo, ni e gbo te ẹ dọsẹ fiẹ. 8 Ẹgbọ ni e
kpẹ bhale khẹ mhẹ, ighiatọ ali eni
ẹ li iko e khi, ama eni isumha ẹa ri
esọ shi wẹ ọ. 9 Mhẹmhẹ mhi khi odẹ
unuẹkpẹ, ọnini ọ da rọte mhẹmhẹ
egbe ne, a ya mie ọli pfuese, ọ ya fiẹ,
ọ lo le, ọ mẹ emhi le. 10 Eri oghiatọ
ọ lẹsẹ bhale ya do, ọ gbe-a, ọ pfuse-
a tsẹ, ama mhi she bhale ni a mhọli
agbọ, ni a mhọli ọli gba pfo.
11 “Mhẹmhẹ mhi khi ọrisumhakia
ọnete. Eri ọrisumhakia ọnete ọ ri
agbọ oyọli shi ekẹ ni eni isumha
eyọli. 12 Ọni a mie shi akanya
irisumhakia ọa khi lọli ọ mhọli eni
isumha, ini ọ mẹ khi akpogene ọọ
bhale, ọ na tsua isumha kua, ọni
akpogene ọ tsua rughu eni isumha,
ọ vẹsẹ wẹ kua. 13 Ọni a mie shi oni
akanya irisumhakia ọ na vu, itobọ
khi eni isumha ẹa khi eyọli, ali khi
ẹa mu ọli egbe.
14 “Mhẹmhẹ mhi khi ọrisumhakia
ọnete, mhi lẹsẹ isumha eyẹmhẹ, eni
isumha e lẹsẹ. 15 Abi Ita ọ li lẹsẹ
mhẹ, ighọ mhẹmhẹ mhi lẹsẹ ọli,
ighọ mhi rọ ri agbọ oyẹmhẹ shi ekẹ
na eni isumha.* 16 Isumha elese e
laọ ni ẹa la elemhi ogba oyi isumha
ona memena. Mhi mema fiẹ ya
wolọ wẹ ma ọ. E ya suọ uruli
oyẹmhẹ. E ya kugbe khi ọghuo, e
mhọli ọrisumhakia ọghuo. 17 Ita ọ
nono ingme oyẹmhẹ, itobọ khi mhi
lama ri agbọ oyẹmhẹ shi ekẹ, ni a
rọ bhale ya ẹ khi mhi ya gbo mẹ
ọli rue. 18 Aa mẹ ọgbọkhọghuo ni
ọ ya dobẹ mie mhẹ agbọ oyẹmhẹ.
Mhẹmhẹ ọghuo mhi rọ li shi ekẹ.
Mhi mhọli afu ni mhi rọ ọ zẹ ọli obọ,
mhi gbo dobẹ ya rue ọli ini o ghọle
mhẹ. Omhẹsẹ ona Itamhẹ ọ gueyẹ
mhẹ mhi riẹlẹ.”
19 Eni ingmemhi enana e gbo
pfi umhalama shi egbe ọ na ẹgbọ
iJu. 20 Ebubu ẹgbọ e liẹ, “Ayẹmhẹ
ọkphaghiẹ o la li egbe, ujili ọọ kpha
li. Elọ e zẹ khi a ri esọ ọ shi ọli ọ?”
21 Ama ẹgbọ elese, ẹẹ ọli, “In-
gmemhi enana ẹa dobẹ ya rọte
unu oyi ọgbọ ni ọ mhọli ayẹmhẹ
ọkphaghiẹ lasele! Ayẹmhẹ ọkphaghiẹ
o dobẹ ya khueghie ọzalo alo a?”

* **10:15** Li zẹ iMat 11.27; iLuk 10.22

22 Oni ẹghẹghẹ o khi ẹghẹghẹ oru-amẹ ni a rọ li ukpe ni a rọ yelele abi a li ri Owa oyi Ẹshinẹgba riẹlẹ nga Ẹshinẹgba obọ. Ẹghẹghẹ ulili lọ. 23 IJesu ọ la atukpapfẹ oyi Owa oyi Ẹshinẹgba kia, ashini a lu arakpha oyi iSolomoni. 24 Ebubu ẹgbọ iJu e le gasẹ ọli, e mhila li, “Ẹlẹ u ri anye ya shi alo ebili ramhi? Khueghie igẹsikia ni o la ọ-a khasẹ anye ini yẹyẹ u khi iKirisiti!”

25 IJesu ọọ wẹ, “Mhi she kpẹ gueyẹ ẹ, ama aa lama mie mhẹ suọ. Ikanya ọnyaloa ni mhi ri itoto oyi Ita a gbe, wẹwẹ e pfi ọtsẹlẹ na mhẹ. 26 Ama aa lama miesuọ, itobọ khi aa la elemhi isumha eyẹmhẹ. 27 Isumha eyẹmhẹ ẹẹ suọ uruli oyẹmhẹ, mhi lẹsẹ wẹ, ẹẹ deba mhẹ. 28 Mhi ri agbọ na agbọagbọ na wẹ, ẹa tigbe ya pfua. Aa mẹ ọni ọ ya dobẹ mie mhẹ ẹwẹ obọ. 29 Itamhẹ ni ọ ri eni isumha nga mhẹ obọ, ọ fu dọsẹ ọgbọkpa. Aa mẹ ọni ọ dobẹ ya mie Ita ẹwẹ obọ. 30 Mhẹmhẹ ali Itamhẹ ọghuo anye khi.”

31 Eni ẹgbọ iJu e gbo sanọ echẹ ekẹ ẹ tono ọli. 32 IJesu ọọ wẹ, “Mhi she gbe ikanya ebubu ukpẹloe oyẹ ẹ, ni o khia khi Itamhẹ ọ ri itoto na mhẹ ni mhi rọ gbe wẹ, onoghuo a tono mhẹ echẹ ẹ shi ọ?”

33 Eni ẹgbọ iJu ẹẹ ọli, “Ọa khi itobọ ikanya enete e zẹ ni anye rọ a tono ẹ echẹ, ama, itobọ khi u pfi unu-a! Sẹ yẹyẹ ọgbọ afuẹ-afuẹ u li ẹ ke liẹ khi Ẹshinẹgba u khi?”†

34 IJesu ọọ wẹ, “A she kpẹ kẹkẹ ọli shi ebe Ishi eyi iMosisi khi Ẹshinẹgba ọọ liẹ khi, ishinẹgba ẹẹ a khi.‡ 35 Anye she kpẹ lẹsẹ khi emini ebe onopfuasẹ o ngme khi igẹsikia o khi agbọagbọ, khi ẹgbọ ni a she kpẹ gue ingme oyi Ẹshinẹgba yẹ, Ẹshinẹgba ọ lu ishinẹgba. 36 Ita ọ she zẹ mhẹ ọda kẹẹ neni ọ ghie mhẹ bhale agbọ, ini mhi ngme ghọ khi Omi Ẹshinẹgba mhi khi, sẹ a ke li a liẹ khi mhi a pfi unu-a? 37 A khi mie mhẹ suọ, ini mhi aa ya riẹlẹ emini Itamhẹ ọ riẹlẹ. 38 Ama ini mhia riẹlẹ wẹ, ini aa rọ tseku mie mhẹ suọ, a mie ikanya ọnyaloa ni mhia gbe suọ, ni a rọ lẹsẹ khi Ita ọ la elemhi oyẹmhẹ, mhẹmhẹ mhi li la elemhi oyi Ita.”

39 Ighọ e ke gbo li dua ni wẹwẹ e mu iJesu, ama ọ pfue wẹ, ọa zẹ wẹ mu.

40 IJesu ọ da okẹ iJọdani je ukiẹkiẹ ashini iJọni ọ ke la batazi ẹgbọ. Ighọ ọ bie ya la akaghọ.§ 41 Ebubu ẹgbọ e bhale akaghọ deba li. Ẹẹ, “IJọni ọa gbe ikanya ọnyaloa okhọghuo, ama ingmemhi ni iJọni ọ ngme shi ingme eyi iJesu, e bhale ya tsẹ nya.” 42 Ebubu ẹgbọ ni e la akaghọ e mie iJesu suọ.

11

Eghuli oyi iLazarọsi

1 Ọmọse ọghuo ni a lu iLazarọsi ni ọ la ẹoli iBẹtani, Ọ́ọ́ ghua. IBẹtani iMeli ali inyọghuo ọli ni ọkpotso ni a lu iMata e la.* 2 IMeli ọna ọ ke ku ituale ni ọ pfie ku Ọnọmhuẹ awẹ, ni ọ gbo ri itsu ni e la li ukhomhi shishi ọ ẹwẹ-a. Lọli ọ khi inyọghuo iLazarọsi ni ọ yẹshi i ghua.† 3 Inyọghuo ọli eni ikpotso e ghie usomhi ghi iJesu, ẹ ọ li, “Ọnọmhuẹ, ọmọle ẹ ọ́ọ́ ghua.”

4 Abi iJesu ọ rọ suọ ona, ọọ li, “Ughuamhi ona, ọa ya gbe ọli, ama, eri a mẹ onana ni a mẹ asha khi ufumhi na Ẹshinẹgba ali Omi Ẹshinẹgba.”

5 IJesu ọọ nono ingme oyi iMata ali iMeli ali iLazarọsi. 6 Abi ọ rọ tseku suọ khi iLazarọsi ọ ghua, ọ kie la ashini ọ la ramhi ogbẹlẹ eva. 7 Ighọ ọ gueyẹ eniyẹ odukhokho eyọli, ọọ wẹ, “A zẹ ni awa mu egbe pfi je obini ekẹ iJudia.”

8 Eniyẹ odukhokho eyọli ẹ ọ li, “Ọsẹsẹ, odẹ ọ́ a nuẹ ne ni ẹgbọ iJu

† **10:33** Li zẹ iLẹv 24.16 ‡ **10:34** Li zẹ Iwolo 82.6 § **10:40** Li zẹ iJọn 1.28 * **11:1** Li zẹ iLuk 10.38-39 † **11:2** Li zẹ iJọn 12.3

e rọ ọ nono ni wẹwẹ tono ẹ echẹ. Oobọ wa nono ni u gbo nyenẹ egbe je?”

9 IJesu ọọ wẹ, “Ọa khi te ẹlẹ uzogbe ramhi ẹlẹ ogbọmhi awa rọ ọ mẹ ekẹ? Ọni ọọ kia ini ogbe o la ọ, ọa ya khi owẹ, itobọ khi ákpá oyi agbọ ona ọ rọ ọ mẹ ekẹ. 10 Ama ini ọ ri alo ebili ẹ kia, ọ ya khi owẹ, itobọ khi ọa mhọli ákpá ni ọ rọ ọ mẹ ekẹ.”

11 Abi ọ ke rọ ngme onana se, ọ gueyẹ wẹ, ọọ wẹ, “ILazarọsi ọmọle awa ọ she lesẹa, ama mhia lẹ ni mhi ya guise ọli le.”

12 Eniyẹ odukhokho eyọli ẹ ọ li, “Abi ọ rọ da lesẹ-a eghọ, ọ ya ze.”

13 Eri IJesu ọ rọ li liẹ khi iLazarọsi ọ she ghua, ama e dabi khi egbegbi olesẹ ọ ngme. 14 Ighọ iJesu ọ guele gboo khi iLazarọsi ọ she ghu-a. 15 Ama itobọ oyẹ ẹ, egbe ẹ mu mhẹ shi ọ khi mhi aa nu ọli la akaghọ ni ọ rọ ghu-a, ni a rọ mie mhẹ suọ. A zẹ ni awa lẹ deba li.

16 ITọmọsi ni a gbo li ẹ lu iDidimọsi, ọọ eniyẹ odukhokho enekpọle, “A zẹ ni awa li deba Ọsẹsẹ je oobọ ni awa nu ọli ghu-a.”

17 Ẹghẹghẹ ni iJesu ọ ke rọ ramhi aghọ, ọ bhale ya ẹ khi o she ramhi ẹlẹ ene abi a te ri iLazarọsi tọ. 18 Rọte iBẹtani je iJerusalẹmu ọa ramhi imali eva. 19 Ighọ ebubu ẹgbọ iJu e she kpẹ bhale iBẹtani ya tsẹ iMeli ali iMata e mu opfu shi inyọghuo wẹ ni ọ ghu-a.

20 Abi iMata ọ rọ suọ khi iJesu ọ́ọ́ bhale, ọ fiẹ lase ya lona li odẹ, ama iMeli ọ la elemhi owa. 21 IMata ọọ iJesu, “Ọnọmhuẹ, ini u la akana lọ, inyọghuo-mhẹ ọa kha ghu. 22 Ama mhi lẹsẹ khi memena khi Ẹshinẹgba ọ ya ri emiemini u wa mhila li nẹ.”

23 IJesu ọọ li, “Inyọghuo ẹ, ọ gbo ya guale bhale agbọ.”

24 IMata ọ li, “Mhi lẹsẹ khi ọ ya te eghuli guale ogbẹlẹ iguale ni o khi ogbẹlẹ ni o kpukhokho.”

25 IJesu ọọ ọli, “Mhẹmhẹ mhi rọte eghuli ya guise eni e ghu-a le, ni mhi ri agbọ ya na wẹ, ọni ọ da mie mhẹ suọ ọ ya mhọli agbọ, ini ọ tseku ghu-a. 26 Ọni ọ la agbọ ni ọ da mie mhẹ suọ, ọa tigbe ya ghu-a. U fẹ mie ona suọ?”

27 Ọọ li, “Ii Ọnọmhuẹ! Mhi miesuọ khi yẹyẹ u khi iKirisiti, Omi Ẹshinẹgba ni ọ ya bhale ekẹ agbọ ona.”

28 Abi iMata ọ rọ ngme ghọ se ọ lẹ ya ri ọfiẹ gueyẹ iMeli, ọọ, “Ọsẹsẹ ọ she bhale, ọ́ọ́ nono ẹ.” 29 Abi iMeli ọ rọ suọ ona ọ ti vule, ọ nyanya fiẹ lase je ashini iJesu ọ la. 30 IJesu ọa kie ramhi oni ẹoli ni ọ́ọ́ je ne, ama ọ kie la ashini ọ kia ramhi ni iMata ọ rọ lona li odẹ. 31 Ẹgbọ iJu ni e la elemhi owa yẹsẹ ọli, e vule deba li je olase abi e rọ mẹ khi ọ ti vule je olase. E dabi khi eri ọ je obini uji ya viẹ.

32 Abi iMeli ọ rọ ramhi ashini iJesu ọ la ni ọ mẹ ọli, ọ de ya wugha li odalo, ọọ li, “Ọnọmhuẹ, ini u la akana lọ, inyọghuo-mhẹ ọa kha ghu!”

33 Abi iJesu ọ mẹ khi lọli ali ẹgbọ iJu ni e kphase ọli khi ee viẹ, o rọ obọ ti iJesu udu, egbe e guọghọ ọli a. 34 IJesu ọ mhila wẹ, ọọ, “Ashi a rọ li tọ?”

Ẹ ọ li, “Ọnọmhuẹ bhale ya ghe ọli.”

35 IJesu ọ́ viẹ. 36 Ẹgbọ iJu ni e la aghọ, ẹẹ, “A ghe abi ọli nono ingme oyi ọli khẹ.”

37 Ama eghuo ọ e liẹ, “Lọli ni ọ khueghie ọzalo alo-a ọọ kha dobẹ tsumhi iLazarọsi ini ọ khi ghua?”

IJesu ọ guise iLazarọsi gbo bhale agbọ

38 O gbo ri obọ ti iJesu udu. Ọ kia je obini uji ni o khi irui, ni a gheghele ẹchẹ zuse unu. 39 IJesu ọọ, “A gheghele oni ẹchẹ unu oni uji-a.”

IMata inyọghuo ọni ọmọse ni ọ ghu-a ọọ, “Ọnọmhuẹ, ọ shẹ ya ke wẹ! Amo o li ẹlẹ onuzi-ene abi a te rọ li tọ!”

40 IJesu ọ li, “Mhi a kpẹ gueyẹ khi u ya mẹ ufumhi oyi Ẹshinẹgba ini

u miesuọ?” 41 Ighọ e gheghele oni ẹchẹ unu uji lase. IJesu ọ yasẹ alo idane, ọ li, “Mhi kphẹmhi nẹ Ita, khi u suọ mhẹ. 42 Mhi lẹsẹ khi u ma suọ oyẹmhẹ, itobọ oyi ẹgbọ ena mhi rọ ọ ngme ona ni e miesuọ khi yẹyẹ u ghie mhẹ.”

43 Abi ọ rọ ngme ona se, ọ lu ọli leghe, “ILazarọsi e! Fiẹ lasele!” 44 Ọni ọmọse ni ọ ghu-a ọ fiẹ lasele, a ri ide olimhi gẹnọ li abọ ali awẹ, ghe eni a rọ ku ọli alo. IJesu ọọ wẹ, “A taghiẹ ọli a ni a zẹ ọli vu.”

Ugbamhi abi a li ya gbe iJesu-a
(iMat 26.1-5; iMak 14.1-2; iLuk 22.1-2)

45 Ebubu ẹgbọ iJu ni e bhale ya tsẹ iMeli ọ mu opfu e mẹ emini iJesu ọ riẹlẹ, e mie ọli suọ. 46 Ama eghuo el-emhi wẹ e vu ya gueyẹ ẹgbọ iFarisi emini iJesu ọ riẹlẹ. 47 Ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali iFarisi e ya lu eni ẹ mhẹsẹ ni a lu iSaẹdiri ya nu wẹ mhọli ilegba.

E mhila egbewẹ, “Elọ awa li ena? Aa mẹ ikanya ọnyaloa ni ọmọse onana ọ gbe? 48 Ini awa lina zẹ ọli obọ, ọgbọkpa ọ ya mie ọli suọ. Ẹgbọ iRomu e ya shashe Owa oyi Ẹshinẹgba oyawa-a.”

49 Ọmọse ọghuo elemhi wẹ ni a lu iKefasi, ni ọ ralo ugamhi oni ukpe oghọ, ọọ li, “Aa lẹsẹ ingme! 50 A lẹsẹ khi ọgbọ ọtuọghuo ọ kha ghu-a na ẹgbọ kpa, khi o ti dọsẹ ni ẹgbọ nya e pfua?”

51 Ọa khi ibe eyọli ọ rọ sa ngme oni ungmemhi ona, ama ungmemhi angme-shi-ekẹ ni o ya tsẹ ogbe na akọ, khi iJesu ọ ya ghu-a na ẹgbọ iJu o khi ni ọ ngme, itobọ khi lọli ọ ralo ugamhi oni ukpe. 52 Ọa khi oyi iJu tsẹ, ama ni ọ sanọ ẹgbọ eyi Ẹshinẹgba ni e kia miatsẹ ku agbọ nya gbili rẹ wẹ khili oghuo.

53 Rọte ẹlẹ ghọ vu, ẹgbọ iJu e te gba ugbamhi abi wẹwẹ e li ya gbe iJesu a. 54 Itobọ ighọ, iJesu ọa ke kia lase gboo iteva oyi ẹgbọ iJu. Ọ ri ochoghọ vu je ẹọli ni a lu Efuremu, ni o ti mama ọdagbe ifufu. Aghọ lọli ali eniyẹ odukhokho eyọli e ke ga la.

55 Abi ẹghẹghẹ ukpe iPasova oyi ẹgbọ iJu o rọ ti i bhale, ebubu ẹgbọ e te ẹọli ọdọda je iJerusalẹmu ya ri egbe wẹ khi eni e pfuasẹ, abi ushi oyẹwẹ ọọ e ke li neni oni ukpe o ramhi. 56 Ee nono iJesu. Abi e rọ la elemhi Owa oyi Ẹshinẹgba, e mhila egbewẹ, e liẹ, “A li sa khi ọ ya bhale? Otsẹ ọa ya bhale shi oni ukpe ona.” 57 Ama ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali iFarisi e she kpẹ mhẹsẹ na eni ẹgbọ, ọni ọ da lẹsẹ obini iJesu ọ la, ọni ọgbọ ọ guele ni wẹwẹ e mẹ asha mu ọli.

12

IMeli ọ la obini iBẹtani ku ituale ku iJesu
(iMat 26.6-13; iMak 14.1-9)

1 Abi o rọ kpọ ogbẹlẹ esesa oni ukpe iPasova le, iJesu ọ nyenẹ egbe bhale obini iBẹtani, obini iLazarọsi ni iJesu ọ rọte eghuli guise le ọ la. 2 E nye akhe na iJesu, iMata ọ kphanọ eni eminale ghi wẹ. ILazarọsi ọ li nu wẹ shitọ shi ilele oyi eni ekhe. 3 Ighọ iMeli ọ rue egbegbi akanama ituale ni ọ pfie ni o lolo ghalẹ. Ọ ku ọli shi iJesu awẹ, ọ ri itsu ni e la li ukhomhi shishi ọ awẹ a. Upfiemhi oyi oni ituale o kphela vọ oni elemhi owa nya.*

4 IJudasi Isikarọti ni ọ khi ọtuọghuo eniyẹ odukhokho eyi iJesu, ni ọ rọte ikpukhokho ya ri iJesu dẹ, ọ mẹ emini iMeli ọ riẹlẹ, ọọ, 5 “Elọ o zẹ ni aa rọ ri oni ituale dẹ ni a kemhi eni ikpaghọ na eni ẹa mhuẹ? Oni ituale o ghalẹ ramhi ifata ukpe oyi ọgbọ ọghuo.” 6 Ọa khi itobọ khi ọ mhọli udu iamhẹ na eni ẹa mhuẹ, ọ rọ ngme ungmemhi ona. Ama itobọ khi oghiatọ ọ khi, ali khi lọli ọ tsua ikpaghọ ọ mhuẹ na wẹ, ni ọ rọte muno epfia.

* **12:3** Li zẹ iLuk 7.37-38

7 Ama iJesu ọọ li, “Zẹ ọli obọ rielẹ
emini o la li udu, eri ọ mu mhẹ
egbe ẹ khẹ irọtọ oyẹmhẹ. 8 Ẹghẹghẹ
kpa ẹgbọ ni ẹa mhuẹ e rọ nu ẹ a la,
ama mhẹmhẹ mhia nu ẹ ya la ana
ẹghẹghẹ kpa.”†
9 Ebubu ẹgbọ iJu e suọ khi iJesu
ọ la iBẹtani, ighọ e je oobọ. Ọa khi
itobọ iJesu tsẹ e rọ je oobọ, ama ni e
ba mẹ iLazarọsi ni iJesu ọ te eghuli
guise le. 10 Ighọ ighie eyi ekpodalo-
ugamhi ee gba ugbamhi abi e li ya
li gbe iLazarọsi a, 11 itobọ khi ingme
oyọli o zẹ khi ebubu ẹgbọ iJu e ku
ma iJesu ọ, ni e rọ mie ọli suọ.

Ẹgbọ e ri ufumhi na iJesu abi ọ rọ́
lo elemhi iJerusalẹmu
(iMat 21.1-11; iMak 11.1-11;
iLuk 19.28-40)

12 Ogbeakọlọ ebubu ẹgbọ ni e
bhale shi oni ukpe iPasova e suọ
khi iJesu ọ́ọ́ je iJerusalẹmu. 13 Ighọ
e yanọ eyamhi mhuẹ abọ fiẹ ya ẹẹ
ọli. E kpe okeke gbii, e liẹ, “Tsumhi
anye. Awa kuẹghiẹ Ẹshinẹgba.
Ẹshinẹgba ọ khivọsẹ na ọni ọ ri eva
oyi Ẹshinẹgba Ọnọmhuẹ ẹ bhale!
Ẹshinẹgba ọ ka khivọsẹ na oghie
iZirẹni!”‡
14 IJesu ọ mẹ ozele akphẹrẹ. Ọ
nga li shitọ abi Ebe-no-pfuasẹ o
ngme ọli, ni ọọ,
15 “Ẹgbọ iJerusalẹmu,
ulishi o khi mu ẹ!
Oghie ọyẹ ẹ ọọ bhale ena,
ọ nga ozele akphẹrẹ ẹẹ
bhale.”§
16 Eniyẹ odukhokho eyi iJesu ẹa
kpẹ rọte ekẹ lẹsẹ obini eni ingme
ena e je. Ama abi Ẹshinẹgba ọ rọte
eghuli guise iJesu le ni ọ ri ufumhi
na li, e rọ tigbe sato khi a kpẹ kẹkẹ
eni ingme eyọli ena shi Ebe-no-
pfuasẹ, ali khi e ke rielẹ eni ingme
ena deba li ghue.
17 Olele ẹgbọ ni e nu ọli la aghọ abi
ọ rọ rọte uji lu iLazarọsi lasele, ni ọ
rọ rọte eghuli guise ọli le, e kie kia
gueyẹ ẹgbọ abi a li mẹ oni ingme.
18 Itobọ khi ebubu ẹgbọ e suọ khi
iJesu ọ gbe akanya ọnyaloa ona e rọ
vẹ lasele ya mẹ ọli. 19 Ighọ ẹgbọ
iFarisi e nu egbe wẹ ngme ọli, e liẹ,
“Awa aa mhọli emini awa dobẹ ya
li ona. Aa mẹ khi ẹgbọ nya e ke ẹ
deba li!”

IJesu ọ ngme ingme eghuli oyọli
shi ekẹ

20 Ẹgbọ iGiriki e li la eni e je
iJerusalẹmu ya ga ẹghẹghẹ oni ukpe
iPasova. 21 E ya mhila iFilipu (ni ọ
khi ọnge iBẹtisaida ni o la iGalili) ẹ
ọ li “Ọga, anye ẹ nono ni anye mẹ
iJesu, ni anye nu ọli ngme.”
22 IFilipu ọ vu ya gueyẹ Aduru,
wẹwẹ aava e ya gueyẹ iJesu.
23 IJesu ọọ, “Oni ẹghẹghẹ o she
ramhi ni a rọ́ ri ufumhi onimhi
oyi Omi Ọgbọ ya khasẹ. 24 Abi o li
mhi li gue ọli ẹ yẹ ẹ khi, ini aa li ri
ukpamhi ado kọ ekẹ ni o ghua, eri
o kie ya li abi o kie kpẹ li. Ini a rọli
kọ ekẹ ni o rọ zẹ, o ghua, o fu, o ri
imọmhi ni e bu lasele. 25 Ọnini ọ da
nono ingme agbọ oyọli dọsẹ odẹ ne,
o ya de ọli obọ a, ama ọni ọa da nono
ingme agbọ oyọli elemhi agbọ ona
ne, eri ọ kẹsẹ ọ shi ẹ khẹ agbọ na
agbọagbọ.* 26 Ọni ọ nono khi lọli ya
ga mhẹ, ọọ mema ya ke deba mhẹ.
Ashini mhi da la kpa, ọ li la akaghọ.
Itamhẹ ọ mu ekpẹ na li.
27 “Memena udu oyẹmhẹ ọa ke
sheshe. Elọ mhi kẹ ya ngme? ‘Eri
mhi kẹ ya liẹ, Ita, khi zẹ ni ẹghẹghẹ
ona o bhale deba mhẹ’? Iiye, oni
ẹghẹghẹ ni o zẹ ni mhi rọ bhale
agbọ na! 28 Ita ri ufumhi ni o la eva
oyẹ khasẹ.”
Ighọ Ẹshinẹgba ọ rọte idane ngme
lase, ọọ, “Mhi she kpẹ ri ufumhi
ni o la eva oyẹmhẹ khasẹ ẹgbọ na
agbọ, mhi ya gbo ighọ rielẹ ọli.”
29 Ebubu ẹgbọ ni e migha epfepfẹ
aghọ e suọ khi uruli oyi Ẹshinẹgba o
ngme. Ẹgbọ eghuo ẹẹ, “Akphala o

† **12:8** Li zẹ iDẹut 15.11 ‡ **12:13** Li zẹ Iwolo 118.25,26 § **12:15** Li zẹ iZaka 9.9 * **12:25** Li zẹ iMat 10.39; 16.25; iMak 8.35; iLuk 9.24; 17.33

de!” Ẹgbọ elese ẹẹ, “Agẹni ọ nu ọli ngme!”

30 Ama iJesu ọọ, “Ọa khi itobọ oyẹmhẹ uruli oyi Ẹshinẹgba oghọ o rọ ngme ungmemhi oghọ, ama itobọ oyẹ ẹ lọ. 31 Oni ẹghẹghẹ o she ramhi ni a rọ ri agbọ ẹ gue ẹzọ. Memena, a ya khu Ọkphaghiẹ ọni ọ kpẹ ẹ mhẹsẹ shi agbọ ona ukpẹkhomhi pfia. 32 A kha da yasẹ mhẹ nga idane ọọra apfida ne, mhi ya ti ọgbọkpa bhale deba mhẹ.” 33 Eri ọ ngme ona ni ọ rọ rọkhasẹ wẹ uwali eghuli ni ọ ya ghu.

34 Eni ẹgbọ ẹẹ ọli, “Ushi ni Ẹshinẹgba ọ rọ na iMosisi na awa o gue ọli yẹ anye khi agbọagbọ Ọmiepfuese ọ ya la ọ. Sẹẹ u ke li a liẹ khi a mema ya yasẹ Omi Ọgbọ nga idane? Ọghuo ọ khi ọni Omi Ọgbọ ọna?”†

35 IJesu ọọ wẹ, “Ákpá o ya la ẹ iteva ukuku ẹghẹghẹ. A ke kia okiali abi oni ákpá o kie la ẹ iteva memena, ini obili o khi ya bi ẹ, itobọ khi ọni ọ la alo ebili ọa lẹsẹ obini ọọ je. 36 A regbenga ọni ákpá ni ọ ri ákpá na ẹ abi ọ kie li la ẹ iteva, ni a li khi ẹgbọ ni e ri imekẹ ẹ na ẹgbọ.” Abi iJesu ọ li ngme ona se, ọ lase wẹ iteva le, je ashini ẹa ke te e mẹ ọli.

Umha-miesuọ oyi ẹgbọ iJu

37 Abi iJesu ọ tseku gbe ikanya ọnyaloa ena ukpẹloe oyẹwẹ, ẹa kie lama mie ọli suọ. 38 Onana o ri emini Azaya ni ọ khi Ọmekẹguele ọ kpẹ ngme shi ekẹ ya tsẹ, ni ọọ,

“Ọnọmhuẹ, ọghuo ọ lama
mie usomhi oyanye suọ?
Ọghuo Ọnọmhuẹ ọ mema
khueghie ekpabọ eyọli-a
khasẹ?”‡

39 Onana o zẹ khi ẹa dobẹ miesuọ, itobọ khi Azaya ọ gbo ngme ọli shi ashese khi, 40 “Ẹshinẹgba ọ she tasẹ wẹ alo a, ọ gbo zuse wẹ udu ini e khi mẹ ekẹ ali ini udu oyẹwẹ e khi lẹsẹ ingme. Ini e khi ya mu pfi, ni mhi mẹ asha rẹ wẹ ze.”§ 41 Eri Azaya ọ ngme ona itobọ khi ọ she kpẹ mẹ ufumhi oyi iJesu, ọ gbo kpẹ ngme ingme oyọli.

42 Abi o tseku khia khi ebubu eni ẹẹ ralo eyi ẹgbọ iJu e mie iJesu suọ ẹghẹghẹ ni a ngme ena, ẹa ngme ọli lasele, itobọ khi e na ulishi oyi iFarisi ini e khi khu ẹwẹ owa ugamhi ya lase. 43 Irari khi e nono ikuẹghiẹ ni o rọte obọ oyi ẹgbọ bhale dọsẹ oni o rọte obọ oyi Ẹshinẹgba bhale.

Ungmemhi oyi iJesu a rọ ya ri ẹgbọ na agbọ gue ẹzọ

44 IJesu ọ tsẹsẹ leghe guele, ọọ, “Ọni ọ da mie mhẹ suọ, ọa khi mhẹmhẹ tsẹ ọ miesuọ, ama ọni ọ ghie mhẹ ọ li miesuọ. 45 Ọnini ọ da mẹ mhẹ, ọ she li mẹ ọni ọ ghie mhẹ. 46 Mhi she bhale agbọ ya ri ákpá gẹ na ẹgbọ na agbọ, ini eni e mie mhẹ suọ ọkhọghuo ọ khi la alo ebili. 47 Ọni ọ suọ ungmemhi oyẹmhẹ ni ọa da rọ shi ọ, ọa khi mhẹmhẹ mhi ya pfa ẹzọ mu ọli. Ọa khi eri mhi bhale ya ri ẹgbọ na agbọ gue ẹzọ, ama eri mhi bhale ya mie agbọ pfuese. 48 Ọni ọọ pfa ẹzọ mu ọni ọ da kie mhẹ ali ungmemhi oyẹmhẹ, ọ la aghọ. Eni ingmemhi ni mhia ngme e ya pfa ẹzọ mu ọli ogbẹlẹ ni o kpukhokho. 49 Itobọ khi ọa khi ungmemhi ọọtsobọ oyẹmhẹ mhia ngme, ama ungmemhi ni Ita ni ọ ghie ọ mhẹsẹ na mhẹ mhi ngme mhia ngme.” 50 Mhi lẹsẹ khi oni ushi oyi Ẹshinẹgba, o ri agbọ na agbọagbọ ọ na ọgbọ. Irarighọ, eri mhi ẹ ngme emini Ita ọ gueyẹ mhẹ mhi ngme.

13

IJesu ọ kpe eniyẹ odukhokho eyọli awẹ-a

1 Abi o rọ kpọ ẹlẹghuo ukpe iPasova le, iJesu ọ lẹsẹ khi oni

† **12:34** Li zẹ Iwolo 110.4; Aza 9.7; Ezik 37.25; iDan 7.14 ‡ **12:38** Li zẹ Aza 53.1 § **12:40** Li zẹ Aza 6.10

ẹghẹghẹ o she ramhi ni ọ rọ ya te agbọ lasele je oyi Ita. Ọ ma kie kpẹ nono ingme oyi ẹgbọ eyọli ni e la agbọ, ọ rọli khasẹ wẹ khi eri lọli nono ingme oyẹwẹ pfo.

2 IJesu ali eniyẹ odukhokho eyọli e la ashini e la le eminale ẹlẹ ogbọmhi. Ọkphaghiẹ ọ she rọli shi udu oyi iJudasi omi iSamọ Isikarọti ọ ka rọ iJesu dẹ. 3 IJesu ọ lẹsẹ khi Ita ọ she rọ ekpabọ nga luẹ obọ, ọ lẹsẹ khi obọ oyi Ẹshinẹgba lọli kpẹ te bhale, ali khi obọ oyọli lọli gbo nyenẹ egbe ya je. 4 Ighọ iJesu ọ rọte ashini ọ shitọ ti vule, ikhi ashini e la le eminale, ọ gueghie awulu ni ọ sọ kpeda, ọ ri ode ni a rọ ọ muno amẹ egbe-a mu oku. 5 Ighọ ọ ku amẹ shi atalabi, ọ kpe eniyẹ odukhokho eyọli awẹ-a. Ọ rue ode ni a rọ ọ muno amẹ egbe a ni ọ rọ mu oku shishi wẹ amẹ awẹ-a.

6 Abi ọ rọ kpe ramhi iSamọ iPita ọ, iPita ọọ, “Kie! Ọnọmhuẹ yẹyẹ u kha ke kpe mhẹ awẹ a?”

7 IJesu ọọ li, “Wa lẹsẹ emini mhia riẹlẹ memena, ama u ya lẹsẹ okhẹse.”

8 ISamọ iPita ọọ, “Ọnọmhuẹ, atsobọ oghọ! Wa ya tigbe kpe mhẹ awẹ-a.”

IJesu ọọ, “Ini mhia kpe ẹ awẹ-a, wa aa ke khi ọyẹmhẹ.”

9 ISamọ iPita ọọ, “O kha khi ighọ, Ọnọmhuẹ, ọa khi awẹ tsẹ u ke lẹsẹ ya kpe mhẹ-a! Ama kpe mhẹ abọ ali ukhomhi-a ma ọ.”

10 IJesu ọọ li, “Ọgbọ ni ọ da khuẹ se, ọ she pfuasẹ, ọa khi ọni ọ ke gbo ya khuẹ-a, ama awẹ ọ ke lẹsẹ ẹ yẹghẹ-a. Ẹẹ nya a she pfuasẹ, sẹ ni ọtuọghuo elemhi ẹ.” 11 Irari khi iJesu ọ she kpẹ lẹsẹ ọni ọ ya rọ ọli dẹ, lọli o zẹ ni ọ rọ liẹ, “Ẹẹ nya a she pfuasẹ, sẹ ni ọtuọghuo elemhi ẹ.”

12 Abi iJesu ọ rọ kpe wẹ awẹ a se, ọ riẹlẹ awulu ni ọ kpẹ gueghie rọ sọ, ọ ya shitọ ashini ọ kpẹ te vule. Ọọ mhila wẹ, “A li lẹsẹ akanya ni mhi gbe na ẹ lẹna?” 13 “A lu mhẹ ‘Ọsẹsẹ’ ali ‘Ọnọmhuẹ.’ A ga guẹ ngme, itobọ khi emini mhi khi ghọ. 14 Memena ni mhẹmhẹ ni mhi khi Ọnọmhuẹ ali Ọsẹsẹ ọyẹẹ mhi she kpe ẹ awẹ-a, ẹẹ a li ke kpe egbe ẹ awẹ-a. 15 Mhi she ri irọkhọkhọ khasẹ ẹ, ni a li ke riẹlẹ emini mhi riẹlẹ na ẹ.* 16 Egbegbi ingme mhi gueyẹ ẹ, khi ọni ọ ga ọgbọ, ọa ya fu dọsẹ ọni ọọ ga, ọni a aghiusomhi ọa ya fu dọsẹ ọni ọ ghie ọli usomhi.† 17 Abi a rọ lẹsẹ eni ingme ena eghọ, a ya khivọsẹ na ẹ, ini a rọ li gba akanya.

IJesu ọ guele shi ekẹ khi a ya rẹ luẹ dẹ

(iMat 26.20-25; iMak 14.17-21; iLuk 22.21-23)

18 “Aa khi ẹẹ nya mhi nu ẹ ngme. Mhi lẹsẹ abi ingeli eyi eni mhi zẹ e li. Ama, emini Ebe-no-pfuasẹ o ngme, o mema bhale ya tsẹ, ikhi oni ọọ, ‘Ọgbọ ni ọ nu mhẹ ẹ le eminale ọ ya nyenẹ egbe mu okhọli vule shi mhẹ ọ.’‡

19 “Eri mhia gue ona yẹ ẹ shi ekẹ neni a lighọ mẹ ọli, ishegho ini a lighọ mẹ ghọ, a ya miesuọ khi ‘Mhẹmhẹ mhi khi ọni mhi khi.’ 20 Abi o li mhi li gue ọli ẹ yẹ ẹ, khi ọni ọ da kpe abọ mie aghiusomhi ni mhi ghie, mhẹmhẹ ọ li mie, ọni ọ da mie mhẹ, ọni ọ ghie mhẹ ọ li mie.”§

21 Abi iJesu ọ rọ ngme ona se, udu ọa ke sheshe ọli, ọ guele gboo, ọọ, “Egbegbi ingme mhi gueyẹ ẹ, khi ọtuọghuo elemhi ẹ, ọ ya rẹmhẹ dẹ.”

22 Eniyẹ odukhokho eyọli e bino egbe alo gasẹ, o lolo sha wẹ abọ ọni iJesu ọ ngme. 23 Ọghuo ọmọ odukhokho ni iJesu ọ mema nono ingme oyọli, ọ shitọ mama iJesu. 24 ISamọ iPita ọ rọ ikpialo nu ọni ọmọ odukhokho ngme, ọọ li, “Mhila iJesu, ọghuo ọni ọgbọ ọ fẹ khi elemhi awa.”

* **13:15** Li zẹ iLuk 22.27 † **13:16** Li zẹ iMat 10.24; iLuk 6.40; iJọn 15.20 ‡ **13:18** Li zẹ Iwolo 41.9 § **13:20** Li zẹ iMat 10.40; iMak 9.37; iLuk 9.48; 10.16

25 Ighọ ọni ọmọ odukhokho ni ọ shitọ mama iJesu ọ mhila li, ọọ, “Ọnọmhuẹ, ọghuo ọni ọgbọ ọ khi elemhi anye?”

26 IJesu ọ sọ li ọ, ọọ, “Ọni mhi ya ri ibulẹdi ona sọmhi utasa oni awa te ẹ le emhi enana na ne, lọli lọ.” Ighọ ọ sọ oni ibulẹdi elemhi utasa, ọ rọ na iJudasi omi iSamọ Isikarọti. 27 Abi iJudasi ọ lẹsẹ mie oni ibulẹdi se, Ọkphaghiẹ ọ lo ọli udu. IJesu ọ gueyẹ ọli, “Nyanya ya riẹlẹ emini wa nono ni u riẹlẹ.” 28 Ọgbọkhọghuo abi e ga li shitọ ọ le eminale, ọa la ni ọ lẹsẹ emini o zẹ ni iJesu ọ rọ ngme ọli ghọ. 29 Aborọkhia khi iJudasi ọ tsua ikpaghọ ọ mhuẹ na wẹ, eghuo e dabi khi eri iJesu ọ gueyẹ ọli ọ ka dẹ emini e rọ ọ li ukpe iPasova. Elese e dabi khi otsẹ eri ọọ ọ ka somhi eni ẹa mhuẹ opfa. 30 Abi iJudasi ọ mie oni ibulẹdi se. Ọ fiẹ lase aghọaghọ. Ẹliyọsẹ o she ramhi.

IJesu ọ ri ushi onogbọ na wẹ

31 Abi iJudasi ọ rọ vu se, iJesu ọọ, “Eena ẹgbọ e ya mẹ ufumhi oyi mhẹmhẹ Omi Ọgbọ, e ya te idiegbe oyi Omi Ọgbọ mẹ ufumhi oyi Ẹshinẹgba. 32 Ini ẹgbọ e rọte idiegbe oyi Omi Ọgbọ mẹ ufumhi oyi Ẹshinẹgba, ẹghẹghẹ aghọ Ẹshinẹgba lọlighuo ọ ya nyanya ri ufumhi oyi Omi Ọgbọ khasẹ ẹgbọ.

33 “Eniyẹ eyẹmhẹ, mhia ke nu ẹ ya la akana tẹsẹ. A ya nono mhẹ, aa ke mẹ mhẹ. Mhi gue ona yẹ ẹ memena, abi mhi kpẹ li gueyẹ eni ẹẹ mhẹsẹ eyi ẹgbọ iJu, ni mhiẹ, Aa dobẹ ya ramhi obini mhi-a je.”*

34 “Memena mhi rọ ushi onogbọ na ẹ: A nono ingme oyi egbe ẹ. Abi mhi li nono ingme oyẹ ẹ, a mema li ya nono ingme oyi egbe ẹ.† 35 A kha da mhọli inono na egbe ẹ ne, ẹgbọ kpa e ya lẹsẹ khi eniyẹ odukhokho eyẹmhẹ a khi.”

IJesu ọ ngme ọ shi ekẹ khi iPita ọ ya kie luẹ

(iMat 26.31-35; iMak 14.27-31; iLuk 22.31-34)

36 ISamọ iPita ọ mhila li, ọọ, “Ọnọmhuẹ, obo wa lẹ?”

IJesu ọọ li, “Waa ya dobẹ deba mhẹ je obini mhia je, ama u ya deba mhẹ okhẹse.”

37 IPita ọ mhila li, ọọ “Elọ e zẹ ni mhi aa rọ dobẹ ya deba ẹ? Mhi mu egbe ni agbọ oyẹmhẹ o li opfu-a!”

38 IJesu ọ ke gbo sọ li ọ, “U ga mema mu egbe agbọ oyẹ o rọ liẹ opfu-a na mhẹ? Mhi gueyẹ khi, neni ọkpa ọ gbiẹghẹ, u ya liẹ khi u waa lẹsẹ mhẹ ramhi itesẹ!”

14

IJesu khi odẹ ni a tẹ ẹ bhale deba Ẹshinẹgba

1 IJesu ọ gueyẹ eniyẹ odukhokho eyọli, ọọ wẹ, “Aa khi zẹ ni udu o yese ẹ-a, a mie Ẹshinẹgba suọ, a gbo li mie mhẹ suọ. 2 Elemhi owa ni a la e kpọku shi apfẹ oyi Itamhẹ. Ini ọa khi ighọ lọ, mhi kha gueyẹ ẹ. Mhia ya vu ni mhi ya mu egbe asha shi ekẹ khẹ ẹ. 3 Mhi kha vu ya mu egbe shi ekẹ khẹ ẹ se, mhi ya gbo nyenẹ egbe bhale ya wolọ ẹ ma egbe vu, ishegho ashini mhi ya la, ni a li nu mhẹ la akaghọ. 4 A lẹsẹ odẹ ni a tẹ ẹ je ashini mhia je.”

5 ITọmọsi ọọ li, “Ọnọmhuẹ, anye ẹa lẹsẹ obini u wa je. Sẹẹ anye li ya lẹsẹ odẹ je obini u wa je?”

6 IJesu ọọ li, “Mhẹmhẹ mhi khi odẹ ni a te ẹ je obini oyi Ẹshinẹgba. Mhẹmhẹ mhi ri igẹsikia ni o la Ẹshinẹgba a khasẹ. Mhẹmhẹ mhi ri agbọ ọ na ọgbọ. Ọgbọ khọghuo ọa mẹ asha ya je obini oyi Ita ini ọa li rọte obọ oyẹmhẹ. 7 Eri a kha lẹsẹ mhẹ lọ, a kha li lẹsẹ ọni Ita. Rọ te memena vu, a she lẹsẹ ọli, a gbo mẹ ọli.”

* **13:33** Li zẹ iJọn 7.34 † **13:34** Li zẹ iJọn 15.12,17; 1 iJọn 3.23; 2 iJọn 5

8 IFilipu ọọ, “Ọnọmhuẹ, ri ọni Ita
khasẹ anye, emini anye lẹsẹ nono
ghọ.”
9 IJesu ọ sọli ọ, ọ, “IFilipu, mhi she
nu ẹ la tẹsẹ, waa kie lẹsẹ ọni mhi
khi? Ọni ọ da mẹ mhẹ, ọ she mẹ
ọni Ita. Sẹẹ u kiele ẹ liẹ ‘Ri ọni Ita
khasẹ anye?’ 10 Filipu, waa miesuọ
khi mhi la elemhi oyi Ita, ali khi Ita
ọ la elemhi oyẹmhẹ? Ingmemhi ni
mhi gueyẹ ẹ nya ẹa khi eyẹmhẹ. Ita
ni ọ la mhẹ elemhi ọ ga gbe ikanya
ena nya. 11 A mie emini mhi ngme
suọ ini mhiẹ khi mhi la elemhi oyi
Ita ali khi Ita ọ li la elemhi oyẹmhẹ.
Ini aa mie emini mhi ngme suọ,
a ri itobọ ikanya ọnyaloa ni mhia
gbe miesuọ. 12 Egbegbi-ingme mhi
gue ẹ yẹ ẹ, ọni ọ da mie mhẹ suọ,
ọ ya gbe ikanya enabi mhia gbe.
Ọ ya gbe ikanya eni e fu dọsẹ eni
abi mhia gbe, itobọ khi mhia je oyi
Ita. 13 Emini a rọ eva oyẹmhẹ mhila
nya mhi ya riẹlẹ ọ, ẹghẹghẹ aghọ ni
ọmọ ri ufumhi oyi Ita khasẹ ẹgbọ.
14 Emini a rọ eva oyẹmhẹ mhila
nya, mhi ya riẹlẹ na ẹ.

IJesu ọ shobọ khi lọli ya ghi Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ bhale agbọ

15 “A kha nono ingme oyẹmhẹ, a
ya ri omhẹsẹ oyẹmhẹ gba akanya.
16 Ẹghẹghẹ aghọ, mhi ya lema Ita, ọ
ri Ọkpaghiobọ ọlese na ẹ, ni ọ ya nu ẹ
la agbọagbọ. 17 Lọli ọ khi Ayẹmhẹ ni
o ri igẹsikia ni o la Ẹshinẹgba a khasẹ
agbọ. Ẹgbọ na agbọ ẹa dobẹ mie ọli
itobọ khi ẹa mẹ ọli wẹkhi eri e lẹsẹ
ọli. Ama, ẹẹ ena a lẹsẹ ọli, itobọ khi
ọ nu ẹ la, ọ la elemhi oyẹ ẹ.
18 “Mhia ya zẹ ẹ obọ shi ekẹ abi
omi-olimhi, mhi ya gbo nyenẹ egbe
bhale deba ẹ. 19 O kha dẹnẹ, ẹgbọ na
agbọ ẹa kẹ ẹ mẹ mhẹ, ama ẹẹ ena, a
ya mẹ mhẹ. Itobọ khi mhi ya gbo
la agbọ, a ya li la agbọ. 20 Ini ogbe
ni ẹlẹghọ o ramhi, a ya lẹsẹ khi mhi
la elemhi oyi Itamhẹ, khi ẹẹ a la
elemhi oyẹmhẹ, abi mhi li la elemhi
oyẹ ẹ.
21 “Ọni ọ mie ishi eyẹmhẹ ni ọ
ri ẹwẹ gbe akanya, ọ nono ingme
oyẹmhẹ. Itamhẹ ọ ya nono ingme
oyi ọni ọda nono ingme oyẹmhẹ,
mhi ya li nono ingme oyi ọni ọgbọ,
mhi ri egbe mhẹ khasẹ ọli.”
22 IJudasi (ọa khi ọni a lu Isikarọti)
ọọ, “Ọnọmhuẹ, elọ o zẹ khi u fẹ ya ri
egbe ẹ khasẹ anye tsẹ, ni u wa rọ ya
ri egbe ẹ khasẹ agbọ kpa?”
23 IJesu ọ sọ li ọ, ọọ, “Ọni ọ da
nono ingme oyẹmhẹ, ọ ya ri osẹsẹ
oyẹmhẹ gbe akanya. Itamhẹ ọ ya
nono ingme oyi ọli, mhẹmhẹ ali Ita-
mhẹ, anye bhale ya nu ọli la. 24 Ọni
ọa da nono ingme oyẹmhẹ, ọa rọ
osẹsẹ oyẹmhẹ ya gbe akanya. Eni
osẹsẹ ni mhia sẹsẹ ẹ, ẹa khi eyẹ
mhẹ, ama obọ oyi Itamhẹ ni ọ ghie
mhẹ e te bhale.
25 “Mhi she gue ena yẹ ẹ, abi mhi
kie li nu ẹ la. 26 Ama oni, Ayẹmhẹ-
nọ-pfuasẹ ikhi Ọkpaghiobọ, ni Ita ọ
ya rọ eva oyẹmhẹ rọ ghi ẹ, ọ ya sẹsẹ
ẹ emhikpa. Ọ ya gbo rẹ ẹ yelele
emhikpa ni mhi gueyẹ ẹ. 27 Mhi zẹ ẹ
obọ shi agbọ ona shi opfọmhẹ, mhi
ri opfọmhẹ oyẹmhẹ na ẹ. Ọa khi oni
abi ẹgbọ na agbọ e rọ ọ na ọgbọ mhi
rọ na ẹ. A khi zẹ udu yese ẹa, ali a
khi zẹ ni ulishi o mu ẹ.
28 “A suọ abi mhi rọ gueyẹ ẹ khi
mhi ya rọte iteva oyẹẹ vu, khi mhi
ya gbo bhale deba ẹ. Ini a nono
ingme oyẹmhẹ lọ, a kha ke ghẹlẹ
khi mhia je oyi Itamhẹ, irari khi
lọli ọ fu dọsẹ mhẹ. 29 Mhi she gue
ingme ena yẹ ẹ shi ekẹ neni a mẹ
wẹ, ishegho ini a da kie ligho mẹ
wẹ, a mie mhẹ suọ. 30 Mhia kẹ nu ẹ
ngme tẹsẹ, itobọ khi ọkphaghiẹ ni ọ
kpẹ mhẹsẹ shi agbọ ona, ọọ bhale.
Ọa mhọli ekpabọ shi agbọ oyẹmhẹ,
31 ama ẹgbọ na agbọ e mema ya lẹsẹ
khi mhi ma nono ingme oyi Ita, ali
khi emini Itamhẹ ọ mhẹsẹ na mhẹ
mhi riẹlẹ, mhia riẹlẹ tee.
“A bhale ni awa vu ana le.

15

IJesu ọ khi egbegbi ọọra upfonu

1 “Mhẹmhẹ mhi li abi oni upfonu
ni ọ mọ umọmhi onete, Itamhẹ ọ́
riẹlẹ ẹ shi ọ. 2 Lọli ọọ kanọ uguabọ
oyẹmhẹ ni ọa ya mọ umọmhi a.
Ọọ riẹlẹ uguabọ oyẹmhẹ ni ọọ mọ
umọmhi, ni o gbo mọ imọmhi eni e
bu. 3 Ungmemhi ni mhi she nu ẹ
ngme o she riẹlẹ ẹ ti ni a rọ dobẹ
mọ imọmhi enete. 4 A toma mhẹ
idiegbe, mhẹmhẹ mhi ya toma ẹ
idiegbe. Uguabọ ọọra okhọghuo ọa
dobẹ ya mọ umọmhi ọọtsobọ oyọli,
o mema ya to ma idiegbe ọọra. U kẹ
neta khi eri a dobẹ ya riẹlẹ eminete
ini aa toma mhẹ egbe.

5 “Mhẹmhẹ mhi khi ọọra upfonu,
ẹẹ a li abi iguabọ. Ini u toma mhẹ
egbe ni mhi rọ li toma ẹ egbe, u
ya mọ imọmhi eni e bu. Ini a rọ
obọ rue mhẹ ọ le, aa dobẹ ya riẹlẹ
emhikhọghuo onete. 6 Ini u waa
da toma mhẹ egbe ne, eri a ya
khi ẹ pfia. Eri u ya li abi iguabọ
ekhakha ni, a ti ẹ ma ri erali tosẹ-
a. 7 Ini u toma mhẹ egbe, ni ing-
memhi eyẹmhẹ e rọ la elemhi oyẹ,
emiemini o ghọle ẹ kpa wa mhila,
a ri ọli nẹ. 8 Eminete ni a riẹlẹ o ri
ufumhi ghi Itamhẹ. Ona o rọkhasẹ
khi eniyẹ odukhokho eyẹmhẹ a khi.

9 “Abi Ita ọ nono ingme oyẹmhẹ,
ighọ mhi li nono ingme oyẹẹ. A
la elemhi inono oyẹmhẹ. 10 Ini a
rọ ishi eyẹmhẹ gbe akanya, a ya
la inono oyẹmhẹ, abi mhi li ri ishi
eyi Itamhẹ gbe akanya ni mhi li la
inono oyọli. 11 Eri mhi gue ona yẹ ẹ
ni oghẹlẹ oyẹmhẹ o vọ ẹ udu, ni oni
oghẹlẹ oyẹ ẹ o gba pfo. 12 Ushi ni
mhi rọ na ẹ khi, a nono ingme oyi
egbe ẹ, abi mhi nono ẹ.* 13 Aa mẹ
inono olese ni o fu dọsẹ oni ọgbọ ọ
rọ ghu-a na emọle ọli. 14 Emọle mhẹ
a khi ini a da ri ishi eyẹmhẹ gbe
akanya. 15 Mhi aa kẹ lu ẹ eni ẹ ga
mhẹ, itobọ khi ọni ọ ga ọgbọ ọa lẹsẹ
akanya ni ọga ọyọli ọ gbe. Ochoghọ,
emọle mhi ke ẹ lu ẹ, itobọ emini
mhi rọte obọ oyi Itamhẹ wẹna nya
mhi gueyẹ ẹ. 16 Ọa khi ẹẹ a zẹ
mhẹ, mhẹmhẹ mhi zẹ ẹ ni mhi ri
akanya na ẹ, a ka gbe ikanya enete
ni ikanya eyẹ ẹ e migha. Ishegho
Ita ọ ya rọ emini a rọ eva oyẹmhẹ
mhila nya na ẹ. 17 Ushi oyẹmhẹ ni
mhi shi na ẹ khi, a nono ingme oyi
egbe ẹ.

Ẹgbọ na agbọ ee biselemhi eniyẹ odukhokho eyi IJesu

18 “Ini ẹgbọ na agbọ ẹ biselemhi
ẹ, a sato khi ighọ e kpẹ li biselemhi
mhẹ. 19 Ini a khi eyi ẹgbọ na agbọ
lọ, e kha nono ingme oyẹ ẹ abi
enayẹwẹ. Abi o ke li memena khi,
aa ke khi eyi ẹgbọ na agbọ itobọ
khi mhi she rọte elemhi agbọ zẹ
ẹ, lọli o zẹ khi ẹgbọ na agbọ e rọ́
biselemhi ẹ. 20 A sato ingme ni mhi
gueyẹ ẹ, ‘Ọni ọọ ga ọgbọ ọa fu ẹ
dọsẹ ọga ọyọli.’ Ini e kpẹ mu okhọli
vule shi mẹ ọ ghue, e ya mu okhọli
vule shi ẹ ọ. Ama ini e rọ osẹsẹ ni
mhi sẹsẹ gbe akanya, e ya rọ osẹsẹ
oyẹ ẹ li gbe akanya.† 21 E ya lina
ngeli deba ẹ itobọ khi enayẹmhẹ a
khi, ali itobọ khi ẹa lẹsẹ ọni ọ ghie
mhẹ. 22 Ini mhi aa bhale ya nu
wẹ ngme lọ, ẹa kha mhọli umha-
gụẹkia oyi olamhẹ. Ama ẹa ke mhọli
emini e gue ọli ya nga egbe khi
o rẹwẹ a lamhẹ olamhẹ. 23 Ọni ọ
da biselemhi mhẹ, Itamhẹ ọ li liẹ
biselemhi. 24 Ini mhi aa la akpẹwẹ
gbe ikanya ni ọgbọẹse ọa dobẹ gbe
ghue lọ, ẹa kha mhọli umha-gụẹkia
oyi olamhẹ. Ama memena e she
mẹ eni ikanya ọnyaloa, ama e kiele
ẹ biselemhi mhẹ ali Itamhẹ. 25 Ama
ona o zẹ ni emini a kẹkẹ shi ebe
ushi oyẹwẹ o rọ bhale ya tsẹ, oni ọ́
khi, ‘Afuẹ ẹ biselemhi mhẹ.’‡

26 “Ini ọni Ọkpaghiobọ ọ bhale, ọni
mhi rọte obọ oyi Itamhẹ ya ghie ghi
ẹ, lọli ọ khi Ayẹmhẹ nọ ọ ri igẹsikia

* **15:12** Li zẹ iJọn 13.34; 15.17; 1 iJọn 3.23; 2 iJọn 5 † **15:20** Li zẹ iMat 10.24; iLuk 6.40; iJọn 13.16 ‡ **15:25** Li zẹ Iwolo 35.19; 69.4

ni o la Ita a khasẹ, ọ ya pfi ọtsẹlẹ shi ingme oyẹmhẹ. 27 Ẹẹ a ya li mema pfi ọtsẹlẹ na mhẹ, itobọ khi rọte igbaekẹle a te nu mhẹ la.

16

1 “Eri mhi gue ona a yẹ ẹ ini a khi tsua irudunga pfia. 2 Ẹgbọ e ya khu ẹ owa ugamhi fiẹ lase, ẹghẹghẹ o ga ya ramhi ni ọgbọ ọ kha gbe ọngẹẹ a, ọ dabi khi eri lọli ẹ ga Ẹshinẹgba. 3 E ya riẹlẹ eni emhi ena deba ẹ, itobọ khi ẹa lẹsẹ Ita, wẹkhi mhẹmhẹ. 4 Ama, eri mhi gue ona yẹ ẹ, ini oni ẹghẹghẹ o ramhi, a ya sato khi mhi kpẹ tse agua yẹ ẹ. Itobọ khi mhi kie nu ẹ la mhi aa rọ kpẹ gue ingme ena yẹ ẹ.

Akanya ni Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ ọọ gbe

5 “Memena, mhia lẹ deba ọni ọ ghie mhẹ, ama ọngẹẹ ọa kie mhila mhẹ, ‘Obo wa je?’ 6 Itobọ khi mhi gue ingme ena yẹ ẹ, udu oyẹẹ o she yese-a. 7 Ama igẹsikia mhi gueyẹ ẹ, ni o rọ ti ẹ egbe mhi rọ rọte ẹ iteva a vu. Itobọ khi ini mhi aa vu, ọni Ọkpaghiobọ ọa ya bhale. Ama ini mhi da vu mhi ya ghie ọli ghi ẹ. 8 Ini Ọ da bhale, Ọ ya rẹwẹ lẹsẹ umha-guẹkia ni o la ingme olamhẹ, ọ gbo rẹwẹ li lẹsẹ ipfuasẹ oyi Ẹshinẹgba ali isọ-ẹzọ oyọli. 9 Ọ ya rẹwẹ lẹsẹ khi umha-guẹkia ni o la olamhẹ o khi, umha mie mhẹ suọ. 10 Ọ ya rẹwẹ lẹsẹ khi e ya mhọli ipfuasẹ oyi Ẹshinẹgba, itobọ khi mhi je oyi Ita ni aa ke te tigbe ya mẹ mhẹ 11 Ọ ya rẹwẹ lẹsẹ emini isọ-ẹzọ oyi Ẹshinẹgba o khi. Itobọ khi a she pfa ẹzọ mu ọkphaghiẹ ọni ọ mhẹsẹ ẹ shi agbọ ona.

12 “Mhi mhọli emini e bububu ni mhi kha gbo gueyẹ ẹ, ama e bu dọsẹ ni a dobẹ ya mie. 13 Ama ini Ayẹmhẹ ni ọ ri igẹsikia a khasẹ ọ da bhale, ọ ya ri igẹsikia ni o la ingme oyi Ẹshinẹgba nya khasẹ ẹ. Ọa ya ngme ungmemhi ọọtsobọ oyọli, ama emini ọ suọ ọ ya ke ngme. Ọ gbo gueyẹ ẹ ingme ni a ya mẹ. 14 Mhẹmhẹ ọ ya ke ti nga, itobọ khi ọ ya mie mhẹ ungmemhi ni mhi ngme gueyẹ ẹ. 15 Emini Itamhẹ ọ mhuẹ nya, eyẹmhẹ lọ, lọli o zẹ khi mhi kpẹ gueyẹ ẹ khi emini mhi rọ na Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ, ọ ya gueyẹ ẹ.

Oya oyẹẹ o ya mele oghẹlẹ a

16 “O kha dẹnẹ, aa kẹ mẹ mhẹ, o kha ke gbo dẹnẹ a gbo mẹ mhẹ.”

17 Eniyẹ odukhokho eghuo ee mhila egbewẹ, “Elọ ọ ri ona a ngme, ni ọọ liẹ awa khi, o kha dẹnẹ khi awa aa ke a mẹ luẹ, ali khi o kha ke gbo dẹnẹ khi awa gbo lo ya mẹ luẹ? Ọ gbolo ẹ, ‘Itobọ khi mhi ya je obini oyi Ita.’ 18 Elọ ọ ri ‘O kha dẹnẹ’ ngme? Awa aa lẹsẹ ingme ni ọ rọ ọli ngme!” E kie lina mhila egbewẹ.

19 IJesu ọ she lẹsẹ khi ẹẹ nono ni e mhila luẹ oni ungmemhi ona, ọ mhila wẹ, “Eri a mhila egbe ẹ abi mhi ri oni ungmemhi ngme, ni mhi rọ liẹ, ‘O kha dẹnẹ aa ke ya mẹ mhẹ ali khi o kha gbo dẹnẹ a ya mẹ mhẹ?’ 20 Egbegbi ingme mhi gue ẹ yẹ ẹ, a ya viẹ, a viẹ oya. Ama ẹgbọ na agbọ e ya ke ghẹlẹ, ẹẹ a mhuẹ iyeseudu-a, oni iyeseudu-a o ya mele oghẹlẹ-a na ẹ. 21 Ini ọkpotso ọ ya bia, udu o yese ọli a itobọ khi ẹghẹghẹ osue o she bhale, ama ini ọ bia ọni ọmọ se, ọọ ghẹlẹ, ọ yele osue ni ọ mẹ a. Irari khi ọọ ghẹlẹ khi lọli bia ọmọ shi agbọ. 22 Ighọ o li li ẹ egbe, memena udu o yese ẹ a, ama mhi ya gbo mẹ ẹ. Ẹghẹghẹ aghọ oghẹlẹ o vọ ẹ udu, oghẹlẹ ni ọgbọ ọa dobẹ ya mie. 23 Ini oni ogbẹlẹ o ramhi, aa kẹ ẹ mhila mhẹ emhikhọghuo. Mhi gue igẹsikia a yẹ ẹ khi Itamhẹ ọ ya rọ emini a ri eva oyẹmhẹ mhila kpa na ẹ. 24 Ga ramhi memena, aa kie ri eva oyẹmhẹ mhila emhikhọghuo. A mhila khi a ya mẹ mie, ishegho ni oghẹlẹ oyẹẹ o gba pfo.

IJesu ọ khọli okhọli agbọ mu ọ le

25 “Mhi aa lolo kpẹ khueghie ingme-a gue ẹ yẹ e. Ama ẹghẹghẹ

ọọ bhale ni mhi aa ke rọ lighọ nu ẹ ngme, ama mhi ya gue ingme oyi Ita yẹ ẹ gboo. 26 Ini oni ogbẹlẹ o ramhi, a ya ri eva oyẹmhẹ mhila Ita emini o ghọle ẹ. Mhi aa liẹ khi mhẹmhẹ mhi ya mhila na ẹ. 27 Ita ọọ nono ingme oyẹẹ, itobọ khi a nono ingme oyẹmhẹ, a gbo miesuọ khi obọ oyi Ẹshinẹgba mhi te bhale. 28 Obọ oyi Ita mhi te bhale ya lo elemhi agbọ, memena mhi gbo te elemhi agbọ ya vu je deba Ita."

29 Eniyẹ odukhokho eyọli ẹẹ ọli, "Ena u tigbe ẹ khueghie ingmemhi eyẹ-a gueyẹ anye gboo, waa ke ẹ biẹbiẹ eni ingme-a gueyẹ anye. 30 Eena anye lẹsẹ khi u lẹsẹ emhikpa, ọa ke khi ọgbọ ọ ke gbo ya ke mhila ẹ ogbọ. Onana o zẹ khi anye miesuọ khi obọ oyi Ẹshinẹgba u te bhale."

31 IJesu ọ sọ wẹ ọ, ọ, "A she miesuọ memena? 32 Ẹghẹghẹ ọọ bhale, oni ẹghẹghẹ o she ramhi, ni ẹẹ nya a rọ ya miatsẹ ku, ọgbọgbọ ọ je apfẹ oyọli. Mhẹmhẹ-ghuo tsẹ mhi ke ya la. Ama ọa khi mhẹmhẹghuo tsẹ mhi la, itobọ khi Ita ọ nu mhẹ la. 33 Eri mhi gue ingme ena yẹ ẹ, ni a ri itobọ khi a kugbe mhẹ ọ mhuẹ opfọmhẹ. Ẹgbọ na agbọ e ya ri osue na ẹ mẹ. Ama a mhọli udu, itobọ khi mhi she mu agbọ ọ le."

17

IJesu ọ sọ iromhi na eniyẹ odukhokho eyọli

1 Abi iJesu ọ rọ nu eniyẹ odukhokho eyọli ngme se, ọ yasẹ alo bino idane, ọ sọ iromhi, ọọ, "Ita, oni ẹghẹghẹ o she ramhi. Ri ufumhi oyi Omiẹ khasẹ agbọ, ni Omiẹ ọ li ri ufumhi oyẹ khasẹ agbọ. 2 Itobọ khi u she ri ekpabọ na li, shi ukhomhi oyi ẹgbọ na agbọ kpa, ni ọ ri agbọ na agbọagbọ na ẹgbọ ni u rọ na li. 3 Agbọ na agbọagbọ khi, ni a rọ lẹsẹ ẹ, ikhi yẹyẹ ni u khi egbegbi Ẹshinẹgba ọghuo kpe. Ni a gbo rọ lẹsẹ mhẹ iJesu iKirisiti, ni u ghie. 4 Mhi she ri ufumhi oyẹ khasẹ ẹgbọ na agbọ, abi mhi rọ ọ gbe akanya ni u rọ na mhẹ, ni mhi gbe ọli pfo. 5 Ita, gbo ri ufumhi ni mhi kpẹ mhọli na mhẹ memena, ikhi ufumhi ni mhi rọte ekẹ mhọli neni a ma agbọ.

6 "Mhi she ri ẹ khasẹ ẹgbọ ni u te elemhi agbọ rọ na mhẹ. Ẹgbọ eyẹ e khi ni u rọ na mhẹ. E she ri ungmemhi oyẹ gbe akanya. 7 Memena e she lẹsẹ khi emhikpa ni u rọ na mhẹ khi obọ oyẹ e te bhale. 8 Mhi she gueyẹ wẹ usomhi ni u rọ na mhẹ, wẹwẹ e she mie oni usomhi. E she lẹsẹ egbegbọ khi obọ oyẹ mhi te bhale, e gbo miesuọ khi yẹyẹ u ghie mhẹ.

9 "Mhi sọ iromhi na wẹ, ọa khi ẹgbọ na agbọ nya mhi sọ iromhi na, ama eni u rọ na mhẹ irari khi ẹgbọ eyẹ e khi. 10 Emhikpa ni mhi mhọli eyẹ e khi, emini u mhọli eyẹmhẹ e li khi. Wẹwẹ e ri ufumhi oyẹmhẹ khasẹ ẹgbọ na agbọ. 11 Memena mhia bhale deba ẹ, mhia ke la elemhi agbọ, ama wẹwẹ e kie la elemhi agbọ. Ita ni ọ pfuasẹ, ri itoto ni o la eva oyẹ ni u rọ na mhẹ, khukhu wẹ, ni e khi ọghuo abi mhẹmhẹ ali yẹyẹ awa khi ọghuo. 12 Ẹghẹghẹ ni mhi rọ nu wẹ la, mhi ri itoto ni o la eva oyẹ ni u rọ na mhẹ, khukhu wẹ, mhi khẹ wẹ ekhẹ. Ọkhọghuo ọ ọa pfua, sẹ ni ọghuo elemhi wẹ ni ọ khi ọni ọ ya pfua, ni emini a kẹkẹ shi Ebe-no-pfuasẹ o bhale ya tsẹ.*

13 "Memena mhia bhale deba ẹ, mhia ngme ingmemhi ena, abi mhi kie li la elemhi agbọ, ini eniyẹ odukhokho eyẹmhẹ e mhọli oghẹlẹ ni o gba pfo, onabi oyẹmhẹ. 14 Mhi she gue usomhi oyẹ yẹ wẹ, ama agbọ ẹ biselemhi wẹ, itobọ khi ẹa ke khi enayi agbọ abi mhia li khi ọnayi agbọ. 15 Mhi aa liẹ u wolọ wẹ elemhi agbọ lasele, ama tsumhi wẹ obọ oyi Ọna ọkhọlọ. 16 Ẹa khi enayi

* **17:12** Li zẹ Iwolo 41.9

agbọ abi mhi aa li khi ọna agbọ.
17 Ri igẹsikia oyẹ rẹwẹ pfuasẹ. Irari
khi egbegbi ungmemhi ungmemhi
oyẹ o khi. 18 Abi u li ghie mhẹ je
elemhi agbọ, ighọ mhi li ghie wẹ je
elemhi agbọ. 19 Itobọ ẹwẹ mhi rọ ri
egbe mhẹ nẹ, ini wẹwẹ ee li lighọ ri
egbe wẹ nẹ egbegbọ.

IJesu ọ lema na igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ nya

20 "Ọa khi itobọ oyi eniyẹ
odukhokho eyẹmhẹ tsẹ mhi rọ
sọ iromhi ona. Mhi li sọ iromhi
na ẹgbọ ni e li ya te ọtsẹlẹ oyẹwẹ
mie mhẹ suọ. 21 Mhi sọ iromhi
e ga kugbe khi ọghuo. Ita! Mhi
sọ iromhi e la elemhi oyi awa,
ẹzẹzẹ abi u li la elemhi oyẹmhẹ ni
mhẹmhẹ mhi li la elemhi oyẹ. Mhi
sọ iromhi e khi ọghuo ini agbọ e mie
wẹ suọ khi yẹyẹ u ghie mhẹ. 22 Mhi
ri ufumhi ni u rọ na mhẹ na wẹ ini
e kugbe khi ọghuo abi mhẹmhẹ ali
yẹyẹ awa khi ọghuo. 23 Mhẹmhẹ mhi
la elemhi oyẹwẹ, yẹyẹ u la elemhi
oyẹmhẹ, ni e ga kugbe khi ọghuo,
ishegho ni agbọ e lẹsẹ khi yẹyẹ u
ghie mhẹ, ali khi u nono ingme
oyẹwẹ abi u nono ingme oyẹmhẹ.
24 "Ita, yẹyẹ u ri wẹ na mhẹ. Mhia
nono ni e nu mhẹ la ashini mhi ya
la kpa, ishegho ni e mẹ ufumhi ni u
rọ na mhẹ itobọ khi u nono ingme
oyẹmhẹ neni a ma agbọ.
25 "Ita ni ọ pfuasẹ! Agbọ ẹa lẹsẹ
ọni u khi, ama mhẹmhẹ mhi lẹsẹ ọni
u khi, enana e lẹsẹ khi yẹyẹ u ghie
mhẹ. 26 Mhẹmhẹ mhi ri ọni u khi
khasẹ, ighọ mhi kie li ya ke rieẹlẹ ọli,
ishegho inono ni u mhọli na mhẹ,
o la wẹ egbe, ni mhẹmhẹ mhi li la
elemhi oyẹwẹ."

18

Abi a li ri iJesu dẹ
(iMat 26.47-56; iMak 14.43-50; iLuk 22.47-53)

1 Abi iJesu ọ rọ sọ iromhi ona se,
lọli ali eniyẹ odukhokho eyọli e da
uchokẹ ni a lu iKidirọni lase. Ogba
ni a kọ ẹẹra na lu olivu shi o la epfẹ
aghọ, iJesu ali eniyẹ odukhokho
eyọli e lo elemhi oni ogba oyi ẹẹra
olivu. 2 IJudasi ọni ọ ri ọli dẹ ọ
lẹsẹ oni ogba, itobọ khi iJesu ali
eniyẹ odukhokho eyọli e kẹlẹ lona
akaghọ. 3 Ighọ iJudasi ọ tsua ekhọli-
okhuẹ eyi iRomu, ali ẹgbọ ni e la
Owa oyi Ẹshinẹgba ẹ khẹ ekhẹ ali
ighie eyi ekpodalo-ugamhi eyi iJu
ali iFarisi ma egbe. E tsua itsua
okhọli, ali igbili igọlọ ali ikpa. E lo
ogba oyi ẹẹra olivu le.
4 IJesu ọ she kpẹ lẹsẹ emini lọli
ya mẹ, ọ mhila wẹ, ọọ. "Ọghuo a
nono?"
5 Ẹẹ ọli, "IJesu ọnge iNazarẹti!"
IJesu ọọ, "Mhẹmhẹ na."
IJudasi ni ọ ri ọli dẹ ọ migha
mama wẹ. 6 Abi IJesu ọ rọ gueyẹ
wẹ khi, "Mhẹmhẹ na," ighọ e ti je
ukhokho, e de ya gbe.
7 IJesu ọ gbo mhila wẹ, ọọ, "Ọghuo
ẹ khi a nono wẹ?"
E gbo liẹ ọ li, "IJesu ọnge iN-
azarẹti."
8 IJesu ọọ, "Mhi she kpẹ gueyẹ ẹ
khi mhẹmhẹ na. O kha khia khi
mhẹmhẹghuo a nono, a zẹ ni eni e
kpọle e vu." 9 Eri iJesu ọ ngme ona
ni emini ọ kpẹ ngme o bhale ya tsẹ,
ni ọọ: "Ita! Mhi aa wasẹ ọkhọghuo
elemhi ẹgbọ ni u rọ na mhẹ a."
10 Ighọ iSamọ iPita, ni ọ tsua
itakobi shi emhi ọ ji ọli lasele rọ
bẹ ọni ọ gbe akanya a deba ọga
ọyi ekpodalo ugamhi esọ na obita
ukhomhi pfi-a. IMakọsi a lu ọni
ọmọse. 11 IJesu ọọ iPita, "Rue
itakobi oghọ shi ashini u kpẹ te ji
ọli lasele. Eri u dabi khi mhia ya
rọte uko osue ni Itamhẹ ọ mhẹsẹ na
mhẹ ya da?"*

A mu iJesu bhale odalo iguẹzọ oyi ẹgbọ iJu

12 Ighọ ekhọli-okhuẹ eyi iRomu ali
eni e kpeda na wẹ ali eni e khẹ
ekhẹ owa ugamhi ni o funẹ eyi ẹgbọ

* **18:11** Li zẹ iMat 26.39; iMak 14.36; iLuk 22.42

iJu, e gba iJesu mu, e gẹ ọli abọ je ukhokho. 13 E te ododẹ rue ọli bhale ayi Anasi, ni ọ khi ọgọ iKefasi. IKefasi ọ khi ọkpodalo-ugamhi ọyi Ẹshinẹgba ọni ọ kpeda ọyi ẹgbọ iJu oni ukpe oghọ. 14 IKefasi ọ́ ke kpẹ ye ẹgbọ iJu ude, khi ini ọgbọ ọtuọghuo ọ ghu-a na ẹgbọ ni e bu, o ti dọsẹ ni ẹgbọ ni e la ẹoli nya e pfua.†

IPita ọ kie iJesu
(iMat 26.69-70; iMak 14.66-68; iLuk 22.55-57)

15 ISamọ iPita ali ọmọ odukhokho ọyi iJesu ọlese, e deba iJesu. Ọni ọmọ odukhokho ali oni ọ kpeda nya na ekpodalo-ugamhi eyi Ẹshinẹgba e kpẹ lẹsẹ egbe. Ighọ ọni ọmọ odukhokho ọ deba iJesu lo elemhi apfẹ oyi oni ọ kpeda nya na ekpodalo-ugamhi eyi Ẹshinẹgba. 16 Abi iPita ọọ migha olase epfẹ odẹ unuẹkpẹ, ọni ọmọ odukhokho ọghọ ọ nyenẹ egbe je olase, ọ ya nu ọni ọmueshi ni ọ la aghọ ngme, ọ rue iPita lo elemhi apfẹ. 17 Ọni ọmueshi ni ọ la odẹ unuẹkpẹ ọ̀ mẹ iPita, ọ́ ọ̀ li, "Ọa khi ọmọ odukhokho ọyi ọni ọmọse ọghọ u li khi?"

IPita ọọ, "Iiye, mhia khi lọli."

18 Ulili o gbe. Eni ẹ khẹ ekhẹ ali ighumha e migha gasẹ erali ingamhi ni e pfie, e khasẹ erali. IPita ọ li nu wẹ migha a khasẹ erali.

Ọga ọyi ekpodalo ugamhi ọ mhila iJesu ogbọ
(iMat 26.59-66; iMak 14.55-64; iLuk 22.66-71)

19 Ọni ọga ọyi ekpodalo ugamhi eyi Ẹshinẹgba ọ mhila iJesu ogbọ osẹsẹ eyọli ali eniyẹ odukhokho eyọli. 20 IJesu ọ́ sọli ọ, ọ, "Mhi aa tigbe na sheli sẹsẹ osẹsẹ elemhi Owa Oyi Ẹshinẹgba ali owa ugamhi ni mhi la a sẹsẹ gboo ẹghẹghẹ kpa, ikhi ashini ẹgbọ iJu ẹ legba. 21 Elọ o zẹ khi áá mhila mhẹ ogbọ? A ka mhila ẹgbọ ni e suọ osẹsẹ oyẹmhẹ. E lẹsẹ emini mhi ngme."

22 Abi iJesu ọ ngme ona se, ọghuo eni ẹ khẹ ekhẹ ọ lase iJesu esọ, ọ li, "Elọ o zẹ ni u rọ lighọ nu Ọga ọyi ekpodalo ugamhi a ngme?"

23 IJesu ọọ, "Ini u lẹsẹ khi mhi aa gue ngme, gue emini ọa ti ni mhi ngme le, ni ẹgbọ e suọ. Ama o kha khia khi mhi guẹ ngme, elọ o zẹ ni u rọ lase mhẹ esọ?"

24 Ana Anasi ọ la liẹ e rue ọli ghi iKefasi ni ọ khi Ọga ọyi ekpodalo ugamhi, abi a kie li gẹ ọli abọ je ukhokho. Ẹghẹghẹ ona, iKefasi ali Anasi e ga khi ekpodalo-ugamhi eyi Ẹshinẹgba ni e kpeda.

IPita ọ gbo kie iJesu
(iMat 26.71-75; iMak 14.69-72; iLuk 22.58-62)

25 IPita ọ kie migha akaghọ, ọọ khasẹ erali. Ẹgbọ elese e mhila li, "Wa she khi ọghuo eniyẹ odukhokho eyi ọmọse ọghọ?" IPita ọ sọ wẹ ọ, ọọ, "Iiye! Ọa khi mhẹmhẹ."

26 Ọghuo ọni ọ gbe akanya a deba oni ọ kpeda nya na ekpodalo-ugamhi eyi Ẹshinẹgba, ni ọ khi ọgbọ ọyi ọmọse ni iPita ọ bẹ esọ ukhomhi a, ọ gbo mhila iPita, "Ọa khi yẹyẹ mhi she mẹ khi u nu ọmọse ọghọ la elemhi ogba?"

27 IPita ọ gbo lẹ, "Iiye!" Utoghuokpe, ọkpa ọ gbiẹghẹ.

A rue iJesu bhale odalo oyi iPaleti ya gue ẹzọ
(iMat 27.1-2,11-14; iMak 15.1-5; iLuk 23.1-5)

28 Ẹlẹ uzogbe fiefie, e rue iJesu fiẹ owa oyi iKefasi je apfẹ oyi igọvunọ oyi ẹgbọ iRomu. Enighie eyi ẹgbọ iJu ẹa lama lo elemhi oni apfẹ, itobọ khi ẹa nono ni ichimhi umhapfuasẹ ni o mu wẹ, ini ee dobẹ le eminale iPasova. 29 Itobọ ighọ ọni igọvunọ na lu iPaleti ọ fiẹ je olase

† **18:14** Li zẹ iJọn 11.49-50

deba eni ẹgbọ iJu, ọọ wẹ, “Umha-guẹli onoghuo a gue shi ọmọse ọna egbe?”

30 Ẹẹ ọli, “Ini ọa mhuẹ umha-guẹli lọ anye ẹa kha rue ọli bhale ghie.”

31 IPaleti ọọ wẹ, “A rue ọli vu ya gue ẹzọ egbe-a abi ushi oyẹẹ o ngme shọ.”

Ẹgbọ iJu ẹẹ ọli, “Anye aa mhọli afu ni a rọ ọ liẹ a ka gbe ọgbọa.” 32 Eri a lina mẹ onana ni emini iJesu ọ kpẹ ngme ni o bhale ya tsẹ, ikhi ungmemhi ni ọ la guele uwali eghuli ni lọli ya ghu.‡

33 IPaleti ọ nyenẹ egbe je elemhi apfẹ oyọli, ọ lu iJesu mhila, ọọ, “Yẹyẹ u khi oghie ọyi ẹgbọ iJu?”

34 IJesu ọọ. “Udu oyẹ ogbọ ona ni u mhila mhẹ o te bhale abi khi ọgbọ ọ gue ingme oyẹmhẹ yẹ ẹ?”

35 IPaleti ọọ li, “Ọnge iJu wẹ khi mhi khi? Ẹgbọ eyẹ ali ighie eyi ekpodalo-ugamhi e rue ẹ bhale ghi mhẹ, Elọ u li?”

36 IJesu ọọ li, “Eghiele oyẹmhẹ ọa khi onayi agbọ ona. Ini ighọ o khi lọ, eni ẹ deba mhẹ e kha ye okhọli na mhẹ, ini a khi dobẹ mu mhẹ ghi eni ẹ mhẹsẹ eyi ẹgbọ iJu. Ama memena, eghiele oyẹmhẹ ọa khi onayi agbọ ona.”

37 Ighọ iPaleti ọ mhila li, “Oghie u ti ẹ khi?”

IJesu ọọ, “U guẹ ga ngme ọli ni u rọ khi oghie mhi khi. Onana o zẹ khi a bia mhẹ bhale elemhi agbọ, ni mhi rọ ri emini o khi igẹsikia khasẹ ẹgbọ na agbọ. Ọni ọ da khi ọna igẹsikia ne, ọọ suọ oyẹmhẹ.”

38 IPaleti ọ mhila li, “Elọ o khi igẹsikia?”

A pfa ẹzọ igbea mu iJesu
(iMat 27.15-31; iMak 15.6-20; iLuk 23.13-25)

Ighọ iPaleti ọ gbo fiẹ je olase, ọ gueyẹ ẹgbọ iJu, ọọ, “Mhi aa mẹ umha-guẹli shi ọli obọ ni o rẹmhẹ ya pfa ẹzọ mu ọli a gbe ọlia 39 Ama, abi a li ini a da li ukpe iPasova khi, ukpe khi ukpe kpa, eri mhia rue ọgbọ ọghuo ẹgbọ eyẹ ẹ eni a mu shi owa ighumha abọ-a na ẹ. A nono ni mhi wolọ oghie iJu abọ a na ẹ?”

40 Ighọ e tsẹsẹ gbii, ẹẹ ọli, “Iiye! Ri Ochoghọ rue iBarabasi obọ a na anye.” (IBarabasi iko ọ li, ọni ọ gbe ọgbọ a ọ khi ni a mu shi owa ighumha.)

19

A pfa ẹzọ igbea mu iJesu
(iMat 27.15-31; iMak 15.6-20; iLuk 23.13-25)

1 Ighọ iPaleti ọọ a gbe iJesu itali egbegbọ. 2 Eni ekhọli-okhuẹ e nyanọ iguabọ ẹẹra igba rielẹ arula oghie rughu iJesu ukhomhi, e rue awulu ni o khi ẹgholi ni ọ li abi oyilẹ nabi a rọ ọ sọ oghie sọ ọli. 3 E gbo bhale deba li, e rọ ọli li egia, e liẹ ọli, “A yasẹ obọ ekẹ na oghie ọyi iJu!” E lase ọli alo.

4 IPaleti ọ ke gbo fiẹ je olase deba ẹgbọ iJu, ọọ, “A ghe ọli e, mhi rue ọli lasele na ẹ ni a rọ lẹsẹ khi mhi aa mẹ umha-guẹli shi ọli obọ ni o rẹ mhẹ ya liẹ a ka gbe ọli a.” 5 Abi iJesu ọ rọ fiẹ lasele ni ọ rọ rughu arula igba, ọ gbo sọ awulu ẹgholi oyilẹ ni oghie ọ sọ, iPaleti ọọ, “A ghe ọni ọmọse!”

6 Abi ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali eni ẹ khẹ ekhẹ Owa oyi Ẹshinẹgba e rọ mẹ ọli, e tsẹsẹ, ẹẹ, “A ta li ma ọọra apfida! A ta li ma ọọra apfida!”

IPaleti ọọ, “Ẹẹ a rue ọli vu ya ta ma ọọra. Mhi aa mẹ umha-guẹli shi ọli obọ.”

7 Ẹgbọ iJu ẹẹ ọli, “Anye mhuẹ ushi ni o guele a gbe ọlia, itobọ khi ọọ lu egbọli Omi Ẹshinẹgba.”

8 Abi iPaleti ọ rọ suọ ona, ulishi o tigbe mema lolo mu ọli. 9 Ọ nyenẹ egbe je elemhi apfẹ oyọli, ya mhila iJesu, “Ọnge obo u khi?”

Ama iJesu ọ tsaghiẹ ọli-a. 10 IPaleti ọọ, “Wa ya mie mhẹ unu?

‡ **18:32** Li zẹ iJọn 3.14; 12.32,33

Wa lẹsẹ khi mhi mhọli ekpabọ ni mhi rọ dobẹ ya pfa ẹ shi ekẹ, ali khi mhi gbo dobẹ ya liẹ a ka tẹ ma ọọra apfida gbe-a?”

11 IJesu ọọ ọli, “Wa kha mhọli afu shi mhẹ idiegbe ini ọa khi Ẹshinẹgba o ri ọli nẹ lọ, ama ọgbọ ni ọ mu mhẹ bhale ghi ẹ, lọli ọ mhọli umha-guẹli oyi olamhẹ ni o fu nẹ.”

12 Abi iPaleti ọ rọ suọ ona se, ọ nono odẹ ni ọ te ya wolọ iJesu abọ a, ama eni ẹgbọ iJu e kiele tsẹsẹ, e liẹ ọli, “Ini u zẹ ọli obọ, wa khi ọmọle iSiza oghie ọniẹmhi ọyi iRomu. Ọnini ọ da guele khi oghie lọli khi, ọbe iSiza ọ khi.”

13 Abi iPaleti ọ rọ suọ ingmemhi ena, ọ rue iJesu je olase, iPaleti ọ ya shitọ ukpho ẹchẹ ni ọ shitọ la sọ ẹzọ, ni a lu Ẹtẹtẹ ẹchẹ (iGabata a ri ẹlẹmhi Iburu ẹẹ lu ọli) 14 Ẹghẹghẹ aghọ ovọ o lẹsẹ ramhi iteteva ukhomhi ẹlẹghọ, ikhi ogbẹlẹ ni a mu egbe ẹ shi ukpe iPasova. IPaleti ọọ eni ẹgbọ iJu, “Oghie ọyẹẹ ghọ o!”

15 Ama e tsẹsẹ, “A rue ọli ya gbe-a! A rue ọli ya gbe-a! A ta li ma ọọra apfida!”

IPaleti ọ mhila wẹ, ọọ, “A nono ni mhi ta oghie ọyẹ ẹ ma ọọra apfida?” Ighie eyi ekpodalo-ugamhi ẹẹ ọ li, “Anye aa mhọli oghie ọlese dọsẹ oghie iSiza.”

16 Ighọ iPaleti ọ ri iJesu na ekhọli-okhuẹ e ka ta li ma ọọra apfida.

A ta iJesu ma ọọra apfida
(iMat 27.32-44; iMak 15.21-32; iLuk 23.26-43)

Rọ te aghọ vu ekhọli-okhuẹ e te rue iJesu vu. 17 IJesu ọ fiẹ lasele, lọlighuo ọ tsua ọọra apfida oyọli, ọ je ashini a lu “Ukhomhi olimhi ni o ku igua-a.” (IGọgọta a ri ẹlẹmhi Iburu ẹ lu akaghọ.) 18 Aghọ e tali ma ọọra apfida shi, e ta ẹgbọ aava ma ẹẹra mama li. Ọghuo epfẹ obita, ọnọkpọle epfẹ obọgobọ, iJesu ọ la wẹ iteva. 19 IPaleti ọ kẹkẹ emhi rọ kphase oni ọọra-apfida. Emini ọ kẹkẹ shi ọ khi, “IJesu Ọnge iNazarẹti, Oghie ọyi Ẹgbọ IJu.” 20 Ebubu eni ẹgbọ iJu e zẹ oni emhi, itobọ khi ashini a ta iJesu ma ọọra apfida shi ọa nuata shi apfẹ. Ẹlẹmhi Iburu, ghe iLatini ali iGiriki a rọ kẹkẹ oni emini a rọ kphase ọọra apfida ni a ta iJesu ma. 21 Ighie eyi ekpodalo-ugamhi eyi ẹgbọ iJu ẹa lama shi emini iPaleti ọ kẹkẹ. E ya gueyẹ ọli, ẹẹ ọli, “Anye ẹa nono ni u kẹkẹ oghie ọyi iJu shi ọ, emini u kha kẹkẹ shi ọ khi, Oghie ọyi ẹgbọ iJu ọmọse ọna ọ khi lọli khi.”

22 IPaleti ọọ wẹ, “Mhi she kẹkẹ emini mhi kẹkẹ.”

23 Abi eni ekhọli-okhuẹ e rọ ta iJesu ma ọọra apfida se, e wolọ ide eyọli kemhi shi asha ene. Ọgbọgbọ ọ rue asha eghuo ọ, e gbo rue awulu oyọli ni a do ni aa rọte ashikhọghuo gbẹla toma.

24 Eni ekhọli-okhuẹ e gueyẹ egbe wẹ, “Awa khi nyanọ li-a, awa ti ebe shi ọ, ni awa mẹ ọni o ya mu, ni ọ rue ọli.” Eri a mẹ onana ni emini a kẹkẹ shi Ebe-no-pfuasẹ o bhale ya tsẹ, ni ọọ, “E kemhi ide eyẹmhẹ, e gbo ti ebe shi awulu oyẹmhẹ.”

25 Inyọ iJesu, ali inyọghuo inyọli nọkpotso, ali iMeli ughuẹ iKilopasi, ali iMeli ọnge iMagidaleni e migha mama oni ọọra apfida ni a ta iJesu ma. 26 IJesu ọ mẹ inyọli ali ọmọ odukhokho oyọli ni ọ nono ingme oyọli, khi ọ migha epfẹ aghọ, iJesu ọọ, “Inyọ! Omi-ẹ ghọ.”

27 Ọ gueyẹ ọni ọmọ odukhokho, ọọ li, “Inyẹ ghọ.” Rọ te aghọ vu ọni ọmọ odukhokho ọ te rue ọni inyọ iJesu je apfẹ ni ọ te nu ọ la.

Eghuli ni iJesu ọ ghu
(iMat 27.45-56; iMak 15.33-41; iLuk 23.44-49)

28 IJesu ọ lẹsẹ khi emhikpa e she zẹ ukhomhi, ọọ, “Okiamẹ ọa gbe mhẹ.” Onana o ri emini a kẹkẹ shi Ebe-no-pfuasẹ bhale ya tsẹ.*

* **19:28** Li zẹ Iwolo 69.21; 22.15

29 Ubene ni o vọ onyọ ni o khẹ-a o la epfẹ aghọ, e sọ isoso† el-emhi oni onyọ e rọ oni isoso kphase ukpokpo oyi ọọra ni a lu isopu ni o nuẹ, e nise ọli je iJesu unu. 30 Abi iJesu ọ rọ to unu oni onyọ, ọ, "O she pfo."

Ọ dọ ukhomhi gbe, ọ ghua.

31 Ekhẹmhuẹ eyi ẹgbọ iJu e vu ya mhila iPaleti ọ zẹ ni wẹwẹ e ya pfi emhi shi awẹ eyi emọse ni a ta ma ẹẹra apfida guọghọ-a. Ali ni wẹwẹ e taghiẹ wẹ te eni ẹẹra apfida tiemhile. Emini o zẹ ni e rọ lighọ mhila khi, ẹlẹghọ khi ogbẹlẹ ni ala mu egbe khẹ ogbẹlẹ iyẹmhẹa oyi ẹgbọ iJu. Eri ẹa nono ni e la ikhomhi ẹẹra apfida ramhi ogbẹlẹ iyẹmhẹa, itobọ khi oni ogbẹlẹ iyẹmhẹa oghọ, ogbẹlẹ ipfuasẹ na kẹ o khi. 32 Eni ekhọli-okhuẹ e vu ya pfi emhi shi ọgbọ ọni ododẹ ni a ta ma ọọra apfida mama iJesu awẹ guọghọ a. E gbo lighọ ya guọghọ eyi ọni o kpọle a. 33 Ama abi e rọ ramhi ayi iJesu, e bhale ya ẹ khi ọ she ghua, itobọ ighọ ẹa ke pfi emhi shi iJesu awẹ guọghọ a. 34 Ọghuo eni ekhọli-okhuẹ ọ sọ iJesu ọgbhọrọ epfẹ, utoghuokpe, ọlia ali amẹ e te ọli egbe ku lasele. 35 Ọgbọ ni ọ ri ẹloe mẹ ona ọ pfi ọtsẹlẹ shi ọ, ọtsẹlẹ ni ọ pfi o khi igẹsikia itobọ khi ọ lẹsẹ gboo khi igẹsikia ona o khi. Eri ọ pfi ọtsẹlẹ ona ni a khi eni e miesuọ. 36 Onana o ri emini a kpẹ kẹkẹ shi Ebe-no-pfuasẹ bhale ya tsẹ, ni o guele khi, "Ọgbọkhọghuo ọa ya khi ugua shi ọli idiegbe."‡ 37 Ebe-no-pfuasẹ o gbo ngme ghọ shi asha olese khi, "E ya ke bino ọni e ya to ọgbhọrọ gbese a."§

Irọtọ oyi iJesu
(iMat 27.57-61; iMak 15.42-47; iLuk 23.50-56)

38 Abi a rọ mẹ ona se, iJosẹfu ọnge Arimatia, ni ọ khili ọtuọghuo eniyẹ odukhokho ni e bẹna e deba iJesu itobọ khi ọ na ulishi oyi ekhẹmhuẹ eyi ẹgbọ iJu, ọ lẹ ya mhila iPaleti olimhi oyi iJesu. IPaleti ọ lama na li ọ rue olimhi oyi iJesu ya rọ tọ. Ighọ iJosẹfu ọ bhale ya rue ọli vu. 39 INikodemọsi ni ọ ke ya mẹ iJesu ẹlẹ iyọsẹ ọ kphase iJosẹfu. Ọ tsua ikhumhi ni a rọ ọ to olimhi egbe ini ọ khi kẹlẹ kẹa. Eni ikhumhi e bu ramhi akpulu ikoko oghuo. Ọ gbo tsua ituale ni ẹ pfie mhuẹ.* 40 Eni emọse aava e tsua olimhi ọyi iJesu, e ri ide epfopfo gẹnọ ọli. Abi e li i gẹnọ ọni olimhi, ighọ e pfi ituale shi ọli egbe, ni e ri ikhumhi na rọ ọ shi olimhi egbe ma ọ, abi ẹgbọ iJu e liẹ mu olimhi egbe shi irọtọ, abi ushi oyẹwẹ o ngme. 41 Ukuku ogba o la ashini a ta iJesu ma ọọra apfida shi, uji ona ufuegbhẹ onogbọ ni aa ri ọgbọ tọ ghue o li la aghọ. 42 Itobọ khi ẹlẹghọ o khi ogbẹlẹ ni a rọ mu egbe ẹ shi ekẹ khẹ ogbẹlẹ iyẹmhẹa oyi ẹgbọ iJu, ali khi oni uji na ufuegbhẹ o ti mama wẹ, e ri olimhi oyi iJesu yẹshi aghọ.

20

IJesu ọ rọte eghuli guale
(iMat 28.1-8; iMak 16.1-8; iLuk 24.1-12)

1 Ẹlẹ uzogbe fiefie ẹlẹ ni ọọ deba ogbẹlẹ iyẹmhẹa oyi ẹgbọ iJu, obili o kie la ogbe. IMeli ọnge iMagidaleni ọ je uji ashini a ri iJesu yẹshi, ọ bhale ya ẹ khi a she gheghele ẹchẹ unu oni uji-a. 2 Ighọ ọ sọ awẹ un-amhi na je ayi iSamọ iPita ali ọmọ odukhokho ọghọ ni iJesu ọ nono ingme oyọli, ọ gueyẹ wẹ, ọọ, "E tsua olimhi oyi Ọnọmhuẹ elemhi uji ufuegbhẹ a! Anye aa lẹsẹ obini e tsua li je."

3 Ighọ iPita ali ọni ọmọ odukhokho ọghọ e vu ya je oni uji ufuegbhẹ. 4 Wẹwẹ aava ee na, ama ọni ọmọ odukhokho ọghọ ọ

† **19:29** isoso ẹgbọ eghuo ẹ lu isoso ukodo. ‡ **19:36** Li zẹ Okiali 12.46; iNọba 9.12; Iwolo 34.20
§ **19:37** Li zẹ iZaka 12.10 * **19:39** Li zẹ iJọn 3.1-2

na dọsẹ iPita, ọ kpẹ ramhi oni uji ufuegbhẹ khẹ iPita. 5 Ọ nyẹsẹ egbe bino elemhi oni uji ufuegbhẹ, ama ọa lo elemhi ọ. Ọ mẹ ide ni a kpẹ rọ khuli idiegbe oyi iJesu. 6 Ighọ iSamọ iPita ni ọ kpukhokho ramhi aghọ ọ dọsẹ ya lo elemhi oni uji ufuegbhẹ. Ọ mẹ eni ide khi e la elemhi uji ufuegbhẹ. 7 Ode olimhi ni a rọ gẹ iJesu ukhomhi o li la aghọ. Oni ode o khili shi ashaọda shi ide enekpọle ọ. O kie khili shi aghọ abi a kie kpẹ li rọli khili olimhi oyi iJesu, ọa taghiẹ a. 8 Ighọ ọni ọmọ odukhokho ọghọ ni ọ kpẹ ramhi oni uji, ọ li lo elemhi ọli, ọ ri ẹloe mẹ, ọ miesuọ. 9 Oni ẹghẹghẹ ẹa kie lẹsẹ emini a kẹkẹ shi ebe khi iJesu ọ ya te eghuli guale. 10 Ighọ eni eniyẹ odukhokho e nyenẹ egbe je apfẹ.

IJesu ọ ri egbọli khasẹ iMeli ọnge iMagidaleni

(iMat 28.9-10; iMak 16.9-11)

11 IMeli ọ migha olase oni uji ufuegbhẹ ọọ viẹ. Abi ọ li kie le viẹ, ọ nyẹsẹ egbe bino elemhi oni uji ufuegbhẹ. 12 Ọ mẹ khi igẹni aava ni e sọ itsua epfopfo e shitọ elemhi oni uji ufuegbhẹ ni a ri olimhi oyi iJesu yẹshi. Ọghuo ọ shitọ obini iJesu ọ kpẹ ri ukhomhi shi, ọni ọ kpọle ọ shitọ obini ọ kpẹ ri awẹ shi.

13 Ẹ mhila li, ẹẹ ọli, “Nọ kpotso, elọ u viẹ ẹ shi?” Ọọ wẹ, “E she tsua Ọnọmhuẹ ọyẹmhẹ vu, mhi aa lẹsẹ obini e rọli shi.”

14 Ighọ ọ nyenẹ egbe ọ mẹ khi iJesu ọ migha aghọ, ama ọa lẹsẹ khi iJesu lọ. 15 IJesu ọ mhila li, ọọ li, “Nọ kpotso elọ u viẹ ẹ shi, ọghuo wa nono?”

IMeli ọ dabi khi ọni ọ riẹlẹ shi oni ogba ni o la aghọ lọ, ọ, “Ọga ini yẹyẹ u tsua li vu kpẹkpẹ gueyẹ mhẹ obini u rọli shi ni mhi je aghọ ya tsua li.”

16 IJesu ọ li, “Meli.” Ọ sọ alo ghue ọli, ọ tsẹsẹ leghe ri ẹlẹmhi oyi ẹgbọ iJu yemhẹ ọli, ọọ, “Raboni!” Ọsẹsẹ a ri ona ngme ẹlẹmhi Iburu.

17 IJesu ọ gueyẹ ọli, “Khi mu mhẹ mhuẹ, itobọ khi mhi aa nyenẹ egbe je oyi Ita ne. Ama ka gueyẹ inyọghuo-mhẹ khi mhi ya nyenẹ egbe je oyi Itamhẹ ni ọ li khi Ita wẹ, ali Ẹshinẹgba ọyẹmhẹ ni ọ li khi Ẹshinẹgba ọyẹwẹ.”

18 Ighọ iMeli ọnge iMagidaleni ọ vu ya gueyẹ eniyẹ odukhokho khi lọli mẹ iJesu Ọnọmhuẹ. Ọ gueyẹ wẹ ingme ni Ọnọmhuẹ ọ gueyẹ ọli.

IJesu ọ ri egbọli khasẹ eniyẹ odukhokho eyọli

(iMat 28.16-20; iMak 16.14-18; iLuk 24.36-49)

19 Abi ogbọmhi o rọ mu ekẹ ẹlẹghọ ni o khi ogbeakọlọ oyi ẹlẹ iyẹmhẹa oyi ẹgbọ iJu, ni o khi ẹlẹ ni ododẹ elemhi ẹfo uka, eniyẹ odukhokho eyọli e le gba elemhi owa, e sọnọ okpẹ odẹ itobọ khi ee na ulishi oyi ẹgbọ iJu eni ẹẹ mhẹsẹ. Udemhija, iJesu ọ bhale ya migha wẹ iteva bia, ọọ, “Opfọmhẹ o ka nu ẹ la.” 20 Abi ọ rọ ngme ona se, ọ ri abọ ali epfẹ khasẹ wẹ. Oghẹlẹ o vọ wẹ elemhi shi abi e li mẹ Ọnọmhuẹ. 21 IJesu ọ gbo liẹ wẹ, “Opfọmhẹ o ka nu ẹ la. Abi Ita ọ li ghie mhẹ mhi li liẹ ghie ẹ.” 22 Ighọ ọ yẹmhẹ ku wẹ, ọọ, “A mie Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ, 23 Ọgbọ ni a da gbe olamhẹ kua na, a she gbe kua na li, ama ini aa da gbe kua na wẹ ne, aa gbe kua na wẹ.”*

IJesu ọ ri egbọli khasẹ iTọmọsi

24 Otu ọghuo elemhi eni eniyẹ odukhokho ogbava ni a lu iTọmọsi ni a gbolo ẹẹ lu itsema, ọa nu wẹ la aghọ ni iJesu ọ rọ bhale wẹ iteva. 25 Eniyẹ odukhokho eni e kpọle e gueyẹ ọli, ẹ ọ li, “Anye mẹ Ọnọmhuẹ!”

ITọmọsi ọọ, “Ini mhi aa li mẹ ẹmẹli ni o la ashini a te ta itse shi ọli abọ ni mhi ri umiesobọ oyẹmhẹ ti ọli, ni mhi aa rọ ri obọ shiọ oni o la li epfẹ, mhi aa ya miesuọ khi ọ she guale.”

* **20:23** Li zẹ iMat 16.19; 18.18

26 Abi o rọ gbe utui, eniyẹ
odukhokho eyọli e gbo lona elemhi
owa, iTọmọsi ọ nu wẹ la aghọ, e sọ
okpẹ odẹ. Udemhija iJesu ọ gbo
bhale ya migha wẹ iteva bia, ọọ wẹ,
“Opfọmhẹ o ka nu ẹ la.” 27 Ọ gueyẹ
iTọmọsi, ọọ li, “Ri umiesobọ ti ana,
bino mhẹ abọ, gbo nise obọ ti mhẹ
epfẹ. Khi ke mhọli akhọkhọmhẹ,
miesuọ!”

28 ITọmọsi ọ li, “Ọnọmhuẹ ọyẹmhẹ,
ali Ẹshinẹgba ọyẹ mhẹ!”

29 IJesu ọọ li, “Itobọ khi u mẹ mhẹ
u rọ miesuọ? Ikhivọsẹ o khi na eni
ẹa mẹ mhẹ ne ni e miesuọ.”

Emini o zẹ ni a rọ kẹkẹ ebe ona

30 IJesu ọ la ukpẹloe oyi eniyẹ
odukhokho eyọli gbe ikanya
ọnyaloa ni e bububu elese ni ọgbọ ọa
kẹkẹ shi ebe ona. 31 Ama eri a kẹkẹ
ena shi ebe ini a miesuọ khi iJesu
khi iKirisiti, ikhi Ọmiepfuese Omi
Ẹshinẹgba, ali, ini a mhọli irudunga,
a ya mhọli agbọ itobọ eva oyọli.

21

IJesu ọ ri egbọli khasẹ eniyẹ odukhokho eyọli etuoshilua

1 Abi a rọ mẹ ingme ena se,
iJesu ọ gbo ri egbe ọli khasẹ eniyẹ
odukhokho eyọli, epfẹ okẹ onieṃhi
ni a lu iGalili. Ina a li mẹ ọli.
2 ISamọ iPita, ali iTọmọsi na lu it-
sema, ali iNatanieli ọnge iKena na
ekẹ iGalili, ghe IJọni ali iJemhisi
imi iZebedi, ali eniyẹ odukhokho
eyi iJesu aava elese e ga legba
asheghuo nya. 3 ISamọ iPita ọọ,
“Mhia vu ya mu ifẹlẹ.”*

Ẹẹ ọli, “Anye ya deba ẹ ye.” Ighọ
e lo elemhi ọkọ-okẹ onieṃhi oni
ikeke. Ama ẹliyọsẹ ẹlẹghọ nya, ẹa
mu emhikhọghuo. 4 Ẹlẹ uzogbe
fiefie, iJesu ọ migha egele oyi okẹ
onieṃhi, ama wẹwẹ ẹa lẹsẹ khi iJesu
ọ nu wẹ ngme. 5 IJesu ọ mhila wẹ,
ọọ, “Emọle mhẹ, aa kie mẹ afẹlẹ
ọkhọghuo mu?”

Ẹẹ ọli, “Anye ẹa mẹ emhikhọghuo
mu.”

6 Ọọ wẹ, “Pfi aga oyẹ je epfẹ obita
oyi ọkọ-okẹ onieṃhi khi a ya mẹ
ifẹlẹ mu.” Ighọ e pfi aga je obini
ọ ngme, ẹa ke dobẹ ti oni aga lọ
elemhi oni ọkọ-okẹ onieṃhi itobọ
khi o she mu ifẹlẹ ni e bu.†

7 Ighọ ọni ọmọ odukhokho ni
iJesu ọ nono ingme oyọli, ọ ọ iPita,
“Ọnọmhuẹ lọ!” Abi iSamọ iPita
ọ suọ khi Ọnọmhuẹ lọ ni ọ nu
wẹ ngme lẹna, ọ nyanya rọ itsua
sọ (itobọ khi eri ọ kpẹ taghiẹ ide
eghuo egbe-a), ọ ji pfilo elemhi
amẹ. 8 Eniyẹ odukhokho eni e
kpọle e gua oni ọkọ-okẹ onieṃhi
bhale esọ okẹ, e e ti oni aga bhale
epfẹ egele. Ekẹkhẹ ọa ke lolo nuẹ
shi wẹ ọ, emhi nabi ẹtẹ-awẹ egb-
huẹshe o ke rọte aghọ khi. 9 Abi e
rọ ramhi egele, e mẹ ingamhi erali
aghọ, a ri afẹlẹ tọ ọ, ibulẹdi e li nga
ọ.

10 IJesu ọọ wẹ, “A rọte ifẹlẹ ni a
mu lẹna rue bhale.”

11 IPita ọ nga egele le, ọ ya tialọ
oni aga ni o vọ ifẹlẹ enieniẹmhi
ngale egele, eni ifẹlẹ e kugbe khi
egbhuẹshilua ali igbẹsẹ. Abi eni
ifẹlẹ e riẹ ighọ bu, oni aga ọa nyanọ
a. 12 IJesu ọọ wẹ, “A bhale ya
le emhi.” Ọgbọkhọghuo eni eniyẹ
odukhokho ọa mhila li, “Ọghuo u
khi?” Itobọ khi e lẹsẹ khi Ọnọmhuẹ
lọ. 13 Ighọ iJesu ọ ya rue oni ibulẹdi
kemhi na wẹ, ọ gbo kemhi oni afẹlẹ
na wẹ.

14 Onana o khi utonuzi-esẹ ni
iJesu ọ ri egbọli yaa khasẹ eniyẹ
odukhokho eyọli abi ọ te rọte
eghuli guale.

IJesu ọ nu iPita ngme

15 Abi e rọ le se, iJesu ọọ iSamọ
iPita, “Samọ omi iJọni! U fẹ nono
ingme oyẹmhẹ dọsẹ emhi enana
nya?”

IPita ọ sọ li ọ, ọ Ii, “Ọnọmhuẹ, u
lẹsẹ khi mhi nono ingme oyẹ.”

* **21:3** Li zẹ iLuk 5.5 † **21:6** Li zẹ iLuk 5.6

IJesu ọọ, “Ri eminale na imi isumha eyẹmhẹ le.”

16 Utonuzeva, iJesu ọọ li, “Samọ omi iJọni, u fẹ nono ingme oyẹmhẹ?”

IPita ọọ Ii, “Guẹguẹguẹ Ọnọmhuẹ, U lẹsẹ khi mhi nono ingme oyẹ.”

IJesu ọọ, “Ri eminale na isumha eyẹmhẹ le.”

17 Utonuzesẹ iJesu ọọ li, “Samọ omi iJọni, u fẹ nono ingme oyẹmhẹ?”

Oni ingme o to iPita egbe, itobọ khi iJesu ọ mhila li itesẹ, “U fẹ nono ingme oyẹmhẹ?” Ighọ iPita ọ sọ li ọ, ọ, “Ọnọmhuẹ, u lẹsẹ emhikpa, u lẹsẹ khi mhi nono ingme oyẹ.”

IJesu ọọ li, “Rọ ẹloe khu isumha eyẹmhẹ.” 18 IJesu ọọ, “Igẹsikia mhi gue yẹ khi, abi u rọ khi ozele, eri u ri itsua sọ u fiẹ je obini o ghọle ẹ, ama ini u womhẹ, ọgbọẹse ọ ke ya ri itsua ke sọ ẹ, ọ mu ẹ obọ je obini ọa ghọle ẹ ni u je.” 19 Eri iJesu ọ ngme ona ni ọ rọkhasẹ abi iPita ọ li ya ghua ni o ya rọ ufumhi ghi Ẹshinẹgba. Ighọ ọọ iPita, “Ke deba mhẹ.”

20 IPita ọ nyenẹ egbe, ọ mẹ ọni ọmọ odukhokho ni iJesu ọ nono ingme oyọli, ọni ọ shitọ mama iJesu abi e rọ nu iJesu le eminale ni o kpukhokho khi ọọ deba wẹwẹ. Lọli ọọ ke mhila iJesu ogbọ ni ọọ, “Ọnọmhuẹ, ọghuo ọ ya rẹ dẹ?” 21 Abi iPita ọ rọ mẹ ọli, ọ mhila iJesu, ọọ, “Sẹ ẹgbọ na agbọ e fẹ ya li ọni ọmọse ọna?”

22 IJesu sọ li ọ, ọ, “Ini mhia nono ni ọ la agbọ ramhi ni mhi rọ ya gbo nyenẹ egbe bhale agbọ, onoghuo o khi oyẹ shi ọ? Ke deba mhẹ.”

23 Ona o zẹ ni e rọ bẹna ngme ọli iteva oyi eniyẹ odukhokho eyi iJesu, khi ọni ọmọ odukhokho ọna ọa ya ghu ghue. Ama iJesu ọa liẹ khi ọa ya ghu ghue. Eri ọ́ lẹsẹ liẹ, “Ini mhia nono ni ọ la agbọ ramhi ni mhi rọ ya gbo mu egbe nyenẹ bhale, onoghuo o khi oyẹ shi ọ?”

Ungmemhi ni o kpukhokho

24 Lọli khi ọmọ odukhokho ni ọ pfi ọtsẹlẹ shi eni ingmemhi ena, lọli ọ gbo kẹkẹ wẹ shi ebe. Awa gbo lẹsẹ khi emini ọ ngme khi igẹsikia lọ.

25 Ikanya ebubu e laọ ni iJesu ọ gbe. Ini ẹẹ a kẹkẹ wẹ nya ukpamhi oghuo-oghuo lọ, mhi sa khi agbọ ona nya ọa kha luẹsẹ ebe ni a kha kẹkẹ wẹ shi.

Ikanya
Eyi Ighiusomhi eyi iKirisiti

A rue IJesu nga idane

1 Elemhi ebe oni ododẹ ni mhi
kpẹ kẹkẹ ghi yẹyẹ iTiofilọsi,*
mhi
kẹkẹ ikanya ni IJesu ọọ gbe ali
emini ọ sẹsẹ rọte igbaekẹle, 2 ya
ramhi ogbẹlẹ ni a rọ rue ọli nga
idane. Neni a rue ọli nga idane, ọ
rọte Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ ri omhẹsẹ na
ighiusomhi na kẹẹ ni ọ zẹ. 3 Abi ọ
rọ ghu-a se, ogbẹlẹ egbhuẹva ọ la
elemhi agbọ ọ ri egbọli kia khasẹ
ighiusomhi eyọli, ni o rọkhasẹ gboo
khi akhọkhọmhẹ ọa la ọ khi ọ la
agbọ. E mẹ ọli, ọọ gue ungmemhi
oyi Eghiele oyi Ẹshinẹgba yẹ wẹ.
4 Ẹlẹghuo khi e legba asheghuo,
khi ọ nu wẹ ẹ le eminale, ọ ri
omhẹsẹ ona na wẹ, ọọ wẹ, "A
khi rọte iJerusalẹmu vu, a migha
khẹ isomhopfa ni mhi gueyẹ ẹ,
ikhi isomhopfa ni itamhẹ ọ shobọ.†
5 Amẹ iJọni ọ rọ ọ batazi ẹgbọ, ama
ọa ke ya tẹsẹ neni a ri Ayẹmhẹ-nọ-
pfuasẹ ya batazi ẹ."‡

A rue iJesu nga iloghie
(iMak 16.19-20; iLuk 24.50-53)

6 Abi ighiusomhi e rọ nu iJesu
legba kugbe, e mhila li, ẹẹ ọli,
"Ọnọmhuẹ, u ya la ẹghẹghẹ ona rue
eghiele oyi ẹgbọ iZirẹni nyenẹ gbo
na wẹ?"

7 Ọọ wẹ: "Aa khi eni ẹ lẹsẹ oni
ẹghẹghẹ ali oni ogbẹlẹ ni Ita ọ ri
afu eyọli mhẹsẹ. 8 Ama ini Ayẹmhẹ-
nọ-pfuasẹ ọ bhale ẹ idiegbe, a ya
mhọli ekpabọ, a ya ke pfi ọtsẹlẹ
na mhẹ elemhi ekẹ iJerusalẹmu, ali
ekẹ iJudia, ali iSameria ali elemhi
ekẹ agbọ ona nya."§

9 Abi ọ rọ ngme eni ingmemhi
enana se, a rue ọli nga idane abi
e kie li ghọ fẹli ọli. Otughunu o
khukhu ọli-a, o rue ọli odalo oyẹwẹ
le.*

10 E bino idane chii abi ọ li vu,
utoghuokpe emọse aava ni e sọ ide
epfopfo e migha wẹ iteva. 11 Ẹẹ wẹ,
"Ẹgbọ iGalili, elọ o zẹ ni a rọ migha
a fẹli idane chii? Ọni iJesu ọna ni a
rue odalo oyẹẹ vu nga idane, abi a
li rue ọli vu, ighọ ọ li ya gbo nyenẹ
egbe bhale."

A zẹ iMatayasi to ẹloli iJudasi
(iMat 27.3-10)

12 Ighọ, eni ighiusomhi na kẹẹ e
rọte oni ukhomhi Ute Ẹẹra Olivu
ni e migha vu je iJerusalẹmu,
aghọ ọa lolo nuẹ shi iJerusalẹmu,
okiali imali oghuo lọ, ni Ishi eyi
iMosisi o lama shi ọgbọ ke kia
ogbẹlẹ iyẹmhẹa. 13 Abi e rọ ramhi
iJerusalẹmu, e nga ukhomhi atọnga,
e lo elemhi owa ni ee legba. Eni e
la akaghọ khi iPita, iJọni, iJemhisi
ali Aduru, iFilipu ali iTọmọsi,
iBatolomiu ali iMatiu, iJemhisi
ọlese ni ọ khi omi Afeusi, iSamioni
ni ọ la otu iZilọti ali iJudasi omi
iJemhisi.† 14 Wẹwẹ nya e lona a
kugbe ẹghẹghẹ kpa a sọ iromhi.
Ghe eni ikpotso ali, iMeli inyọ
iJesu, ali inyọghuo iJesu.

15 Ogbẹlẹ ni a ngme ena, iPita ọ
vule migha iteva oyi igbaa oyi eni
e mie iJesu iKirisiti suọ. Ẹgbọ egb-
huẹsesa e la aghọ (120) 16 Ighọ ọọ,
"Inyọghuo, a mema ya ri emini ebe-
no-pfuasẹ o ngme tsẹ, ni Ayẹmhẹ-
nọ-pfuasẹ ọ rọte unu oyi iDefidi
ngme shi ekẹ shi iJudasi egbe, lọli
ọni iJudasi ni ọ ri odẹ khasẹ ẹgbọ ni
e mu iJesu. 17 Ọtuọghuo elemhi awa
ọ khi ni ọ nu awa gbe akanya abi
aghiusomhi."

18 IJudasi ọ woloọ ikpaghọ ni ọ mie
shi ikanya ọkhọlọ ni ọ gbe ya dẹ ekẹ.

* **1:1** Li zẹ iLuk 1.1-4 † **1:4** Li zẹ iLuk 24.49 ‡ **1:5** Li zẹ iMat 3.11; iMak 1.8; iLuk 3.16; iJọn 1.33 § **1:8** Li zẹ iMat 28.19; iMak 16.15; iLuk 24.47-48 * **1:9** Li zẹ iMak 16.19; iLuk 24.50-51 † **1:13** Li zẹ iMat 10.2-4; iMak 3.16-19; iLuk 6.14-16

Aghọ ọ de tu ukhomhi ekẹ ku itọ-a shi. 19 Ọgbọkpa ni ọ la iJerusalẹmu ọ suọ ona, e ri irarighọ ri unu ẹoli oyẹwẹ lu akaghọ Akẹdama, ni o migha shi Ekẹ Ọlia. ‡

20 IPita ọọ, “Irari khi, a kẹkẹ ọli shi ebe Iwolo khi,
“ ‘A tsua owa oyọli pfia.
A khi mẹ ọgbọkhọghuo
ni ọ gbo la oni owa,’
“A gbo li kẹkẹ ọli:
“ ‘Ọgbọẹse ọ rue asha omhẹsẹ
oyọli.’§

21 “Itobọ onana, o ti ni awa zẹ ọgbọ ọghuo ni ọ to ẹlolo iJudasi, ọni ọgbọ ọ mema ya khi ọgbọ ni ọ nu awa la ọ rọte ẹghẹghẹ ni iJesu ọ rọ la iteva oyi awa, 22 rọte ẹghẹghẹ ni iJọni ọ rọ batazi ẹgbọ ya ramhi ogbẹlẹ ni Ẹshinẹgba ọ rọ rue iJesu lasele elemhi iteva oyi awa nga idane. Ọgbọ ni awa ya zẹ ọ mema ya nu awa gbe akanya aguele irọte eghuli guale oyi iJesu.”

23 Ighọ e khọkhọ emọse aava. Ọmọse ọghuo ni a lu iJosẹfu ni a lu iBasabasi, ni a gbolo ẹ lu iJọsitọsi, ali ọmọse ọlese ni a lu iMatayasi. 24 Ighọ e lema, ẹ li, “Ọnọmhuẹ, u lẹsẹ udu oyi ọgbọkpa, kpẹkpẹ rọte elemhi ẹgbọ etuava ena zẹ 25 ọni ọ ya rue ikanya aghiusomhi na kẹẹ ni iJudasi ọ zẹ obọ je obini o khili oyọli.” 26 Ighọ e bọ shi ọ, obọ o mu iMatayasi, Ighọ e li ya rue ọli ma ighiusomhi na kẹẹ ogbaghuo ni iJesu ọ zẹ.

2

Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ ọ bhale ogbẹlẹ iPẹtikọsiti

1 Abi ogbẹlẹ ukpe iPẹtikọsiti o rọ ramhi, igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ nya e lona kugbe asheghuo.* 2 Utoghuo-kpe, okeke o rọte idane tiemhile abi akpekpeli ni o toto, oni okeke o vọ elemhi oni owa ni e shitọ. 3 Ighọ e mẹ emini e li abi ẹlẹmhi erali khi e rọte ashakhasha a tiemhile shi wẹ ọ. 4 Ighọ Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ ọ vọ wẹwẹ nya egbe, ee ngme ẹmuẹ oyi ẹoli ọdọda abi ọni Ayẹmhẹ ọ li khueghie wẹ unu-a.

5 Ẹgbọ iJu ni ẹ na ulishi Ẹshinẹgba ni e rọte ushishi ọdọda na ekẹ agbọ jele, e la elemhi iJerusalẹmu. 6 Abi e rọ suọ oni okeke ona, ebubu ẹgbọ e kpeli bhale. O nya wẹ alo-a abi e rọ suọ khi eni ẹgbọ ni e miesuọ khi ẹ ngme ẹmuẹ ọdọda eyi wẹwẹ. 7 Ighọ abọ e sha wẹ egbegbọ, e liẹ egbe. “Eni ẹgbọ ena, ni ẹẹ ngme ẹmuẹ eyawa ena, ọa khi ẹgbọ iGalili e she khi? 8 Sẹ awa ke liẹ suọ wẹ khi ẹẹ ngme ẹmuẹ ọdọda eyawa? 9 Ẹoli ọdọda awa te lasele, eghuo e rọte iPatia bhale, eghuo ọ, iMedisi ali Elamu, eghuo ọ, iMẹsopotemia, eghuo, ekẹ iJudia ali iKapadosha, eghuo, iPọtusi ali Esha, 10 eghuo, iFirigia ali iPafilia, eghuo, iJipiti ali ukiẹkiẹ ekẹ iLibiya ni o ti mama ekẹ iSairin, eghuo e rọte iRomu bhale, 11 li shi ẹgbọ iJu ali ẹgbọ iJẹta ni e mu pfi bhale irudunga oyi ẹgbọ iJu. Eghuo elemhi awa e rọte iKirẹti ali Arebia bhale. Abi o riẹ khi ighọ, awa kie ga suọ khi ẹ ngme ẹmuẹ eyawa, ẹẹ guele ikanya enieẹmhi ni Ẹshinẹgba o gbe.” 12 Eni ingme ni a mẹ e sha ọgbọkpa abọ, ẹa lẹsẹ udi wẹ, e mhila egbe wẹ. “Sẹẹ onana o ngme?”

13 Ẹgbọ eghuo e rẹwẹ ẹ li egia, ẹ liẹ, “Onyọ ọọ gbe wẹ.”

IPita ọ nu eni ebubu ẹgbọ ngme

14 Ighọ iPita ọ vule migha, lọli ali ogbaghuo ni e kpọle, ọ khueghie unu-a leghe, ọ nu eni ebubu ẹgbọ ngme, ọọ, “Apfẹmhẹ iJu, ali ẹẹ ẹgbọ nya ni a la elemhi iJerusalẹmu, a rọ esọ shi mhẹ ekẹ ni mhi gue ingme ni a mẹ ena yẹ ẹ. 15 Ọa khi onyọ ọọ gbe eni ẹgbọ ena abi a dabi. Irari khi ogbe ọa dala ne, agogo itili ẹlẹ

‡ **1:19** Li zẹ iMat 27.3-8 § **1:20** Li zẹ Iwolo 69.25; 109.8 * **2:1** Li zẹ iLẹv 23.15-21; iDẹut 16.9-11

uzogbe awa la! 16 Iiye! Emini a mẹ
ena o khi emini ọmekẹguele iJoẹl ọ
guele ẹghẹghẹ ni o dọsẹ ni ọ rẹ:
17 “ ‘Ẹshinẹgba ọọ,
Ogbẹlẹ ni e kpukhokho,
mhi ya ri Ayẹmhẹ oyẹmhẹ
na ẹgbọkpa.
Imi ẹ eni emọse ali eni ikpotso
e ya ke gue usomhi ni mhi ghie
wẹ le.
Izẹo eyẹ ẹ, e ya ke mekẹguele,
egbhali eyẹ ẹ, e ya ke la ẹlena.
18 Shi eni ẹ ga ọgbọ
eni emọse ali eni ikpotso
eyẹmhẹ,
Mhi ya ri Ayẹmhẹ oyẹmhẹ
na wẹ ogbẹlẹ ni a ngme ena,
e ya gue emini mhi rọkhasẹ wẹ le.
19 Mhi ya rọ ọnyaloa khasẹ,
obini irarogbe,
ali khi mhi ya gbo ri
irọkhasẹ khasẹ ekẹ agbọ.
Mhi ya pfi okhọli shi elemhi agbọ,
ni ẹgbọ e mẹ ọlia
ali erali ali ewọli
20 Ovọ o ya bi obili a,
mhi ya ri uki yilẹ-a rarara abi
ọlia,
neni ogbẹlẹ ni o funẹ
oyi Ọnọmhuẹ o ya bhale
ni ọ rọ ya gue ọgbọkpa ẹzọ.
21 Ọgbọkpa ni ọ da pfie lu
eva oyi Ọnọmhuẹ ne, a ya tsumhi
ọli.’†
22 “Ẹẹ ẹgbọ ni a la ekẹ iZirẹni, a
rọ esọ shi ungmemhi onana. Ẹẹ a
lẹsẹ khi iJesu ọngi iNazarẹti, ọ khi
ọgbọ ni Ẹshinẹgba ọ ri egbe khasẹ, ọ
gbo ghie ọli, itobọ khi Ẹshinẹgba ọ ri
ekpabọ na li ọ ke gbe ikanya ọnyaloa
elemhi iteva o yẹ ẹ. 23 Abi o rọ tseku
khia khi a lẹsẹ ona, a kie zẹ ni ẹgbọ
ebe e mu ọli ghi ẹ ni a gbe ọli-a.
Ama Ẹshinẹgba ọ she kpẹ gba onana
ọ lẹsẹ ọli.‡ 24 Ama Ẹshinẹgba ọ rọte
eghuli guise ọli le. Eghuli ọa dobẹ
ri ekpabọ oyọli mu ọli mama, abi
ọkpotso ni oku ọọ to ọa li dobẹ a mu
ọmọ ọ khi lasele.§ 25 Itobọ khi oghie
iDefidi ọọ ngme ingme oyi iKirisiti
ni ọ rẹẹ,
“ ‘Mhi mẹ khi Ọnọmhuẹ
ọ migha kpẹsẹ mhẹ ẹghẹghẹ
kpa,
ọ la ukiẹkiẹ obita oyẹmhẹ,
udu ọa ya nighise mhẹ.
26 Itobọ ona udu oyẹmhẹ o rọ ọ
ghẹlẹ,
mhi ri uruli oyẹmhẹ ẹ kuẹghiẹ-
ẹ,
mhi ri egbe dẹẹ.
27 Itobọ khi waa ya
zẹ mhẹ obọ shi elemhi uji,
wẹkhi eri u ya zẹ ni
Ọni ọ pfuasẹ ọyẹ ọ kẹ-a.
28 U she kpẹ gueyẹ mhẹ
khi mhi ya la agbọ ini
u guise mhẹ te eghuli le.*
U ya ri oghẹlẹ oniẹmhi na mhẹ
odalo oyẹ.’
29 “Inyọghuo, mhi mema ya ri
igbedu gueyẹ ẹ khi oghie iDefidi
ni ọ khi itita awa, ọ she kpẹ ghu-
a ni ẹgbọ e rọ tọ, oni uji ni a rọ
ọli tọ o kie la akaghọ ramhi ogbe
na amo. 30 Awa lẹsẹ khi iDefidi
ọ ngme aguele-shi-ekẹ shi iKirisiti
egbe, irari khi ọ lẹsẹ khi Ẹshinẹgba
ọ she kpẹ shobọ na luẹ ni ọ mema
rọ ya tsẹ, khi lọli ya ri ọgbọ ọghuo
unuẹkpẹ oyẹluẹ shitọ ukpẹkhomhi
oghie oyẹluẹ.† 31 Eri Ẹshinẹgba ọ
rọli khasẹ iDefidi emini a ya mẹ
ogbenakọ, lọli ọ rọ ngme ọli khi
Ẹshinẹgba ọ ya rọte eghuli guise
iKirisiti le. Ọọ khi Ẹshinẹgba ọa ya
zẹ ọli ghua ni idiegbe oyọli o kẹa
shi elemhi uji. 32 Ẹshinẹgba guise
iJesu le bhale agbọ. Awa nya awa
ri ukpẹloe oyawa pfi ọtsẹlẹ shi ọ khi
iJesu ọ she guale. 33 Ẹshinẹgba ọ
she ri ekpẹ oniẹmhi na iJesu, ọ shitọ
ukiẹkiẹ obita oyi Ẹshinẹgba. IJesu

† **2:21** Li zẹ iJọẹ 2.28-32 ‡ **2:23** Li zẹ iMat 27.35; iMak 15.24; iLuk 23.33; iJọn 19.18 § **2:24** Li zẹ iMat 28.5-6; iMak 16.6; iLuk 24.5 * **2:28** Li zẹ Iwolo 16.8-11 † **2:30** Li zẹ Iwolo 132.11; 2 iSam 7.12-13

ọ she rọte obọ oyi ita mie Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ, abi Ẹshinẹgba o kie kpẹ li shobọ na li. Ọni iJesu ọ she rue oni Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ tutu vọ anye egbe, lọli o khi emini a mẹ, ni a gbolo a suọ memena. 34 Ama lẹsẹ khi iDefidi ọa nga iloghie. Itobọ ighọ, áà khi ingme egbọli iDefidi ọọ ngme abi ọ rọ liẹ,

“ ‘Ọnọmhuẹ ọ gueyẹ Ọnọmhuẹ
ọyẹmhẹ:
Shitọ ukiẹkiẹ obita oyẹmhẹ,
35 ramhi ni mhi rọ ya ri ebe ẹ
mele akphawẹ-nga oyẹ-a’‡

36 “Itobọ ona, mhia nono ni ẹẹ ẹgbọ iZirẹni nya a lolo lẹsẹ onana khi, Ẹshinẹgba ọ zẹ ọni iJesu ọnana ni a gbe-a shi apfida ọ khi Ọnọmhuẹ ali iKirisiti.”

37 Abi eni ẹgbọ e rọ suọ eni ingmemhi ena se, oo nasẹ wẹ udu. Ighọ ẹ li mhila iPita ali ighiusomhi na kẹẹ eni e kpọle, ẹẹ wẹ, “Inyọghuo, Sẹẹ anye li ya kia ni Ẹshinẹgba ọ rọ ọ gbe olamhẹ kua na anye?”

38 IPita ọọ, “Ẹẹ nya a mupfi ni anye ri eva oyi iJesu iKirisiti batazi ẹ, ishegho ni Ẹshinẹgba ọ gbe olamhẹ kua na ẹ, itobọ khi eni e mie iJesu suọ a ke khi, ni a mie isomhopfa Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ. 39 Emini Ẹshinẹgba ọ shobọ ena, oyẹ ẹ lọ ali oyi imi ẹ, ali oyi ọgbọkpa ni Ẹshinẹgba ọ ya zẹ obiobini e la.”

40 IPita ọ ngme ingmemhi ni e bu, ọ tse agua yẹ wẹ, ọọ wẹ, “A na pfue anasẹmhẹ ni ẹgbọ ikpamhika ena e ya mẹ.” 41 Ighọ a li batazi eni e mie oni ungmemhi suọ. Ẹgbọ agbẹlẹ esẹ e khi ni e kuma igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ ọ ẹlẹghọ.

Ilakugbe oyi ighiusomhi eyi iKirisiti

42 Eni ẹgbọ e ri emini ighiusomhi na kẹẹ e sẹsẹ wẹ gbe akanya, e ga kugbe, e le eminale kugbe (e le eminale no pfuasẹ kugbe), e sọ iromhi kugbe. 43 Ọgbọkpa ọ mu ekpẹ ni o funẹ ẹ na Ẹshinẹgba irari ọlẹlẹ ọnyaloa ali ọshabọ ebubu ni eni ighiusomhi na kẹẹ e gbe. 44 Eni e mie iJesu suọ nya e kudugbe, e kemhi emini e mhọli nya na egbe.§ 45 Eni e mhọli ekẹ e ri ekẹ eyẹwẹ dẹ, elese eni e mhọli itsua, e rẹ wẹ dẹ, e woloọ ikpaghọ kugbe kemhi ni eni ẹa mhọli. 46 Ogbẹlẹ kpa e rọ ọ legba elemhi apfẹ ni i la Owa Oyi Ẹshinẹgba. E ri oghẹlẹ ali udu ni o pfuasẹ nu egbe la apfẹ egbe e le eminale. E le eminale no pfuasẹ. 47 Ee kuẹghiẹ Ẹshinẹgba, ighọ ẹgbọ e li somhi elemhi wẹ. Ogbẹlẹ kpa Ẹshinẹgba ọ rọ ri ẹgbọ ni a mie e pfuese ma wẹ ọ.

3

A ri ọchẹghẹlẹ-awẹ-a ni ọọ lema ze

1 Ogbẹlẹghuo khi iPita ali iJọni ee je Owa Oyi Ẹshinẹgba ẹghẹghẹ agogo esẹ ọguota ni a la sọ iromhi. 2 A tsua ọmọse ni ọ rọte abi a te bia li guọghọ-a bhale ya shi odẹ unuẹkpẹ ni a lu Isomhotse oyi Owa Oyi Ẹshinẹgba. Akaghọ a tsua li bhale ya shitọ ni ọ te mẹ asha mhila ẹgbọ ni ẹ lo oni Owa Oyi Ẹshinẹgba le ikpaghọ. 3 Abi ọ rọ mẹ iPita ali iJọni khi e lo oni Owa Oyi Ẹshinẹgba, ọ mhila wẹ ikpaghọ. 4 Ighọ iPita ọ bino ọli alo tatata, ighọ li khi iJọni. IPita ọọ li, “Bino anye!” 5 Ighọ ọ li bino wẹ, ọ ri udu sa khi lọli ya mẹ wẹ emhi obọ mie.

6 Ama iPita ọọ li, “Mhi aa mhuẹ ukpaghọ ya nẹ, ama mhi ri emini mhi mhọli nẹ. Irari eva oyi iJesu iKirisiti ọnge iNazarẹti, vule ni u ke kia!” 7 Ighọ iPita ọ mu ọli obọ-ita vule. Udemhija, awẹ ali ili awẹ eyọli e na ya to. 8 Ighọ ọ ti vule migha, ọọ kia gasẹ. Ọ nu wẹ lo elemhi oni Owa Oyi Ẹshinẹgba, ọ kia, ọ jino, ọ kuẹghiẹ Ẹshinẹgba. 9 Abi ẹgbọ ni e la akaghọ nya e rọ mẹ ọli khi ọ kia gasẹ, khi ọ kuẹghiẹ Ẹshinẹgba, 10 e lẹsẹ ọni ọ khi, khi lọli

‡ **2:35** Li zẹ Iwolo 110.1 § **2:44** Li zẹ Ika 4.32-35

ọ́ kpẹ ẹ shitọ odẹ unuẹkpẹ ni a lu Isomhotse e lema, oni ingme o sha ọgbọkpa abọ, ẹa lẹsẹ abi ọ li kia.

IPita ọ nu eni e migha a fẹ ngme

11 Abi ọni ọmọse ọ li mu iPita ali iJọni mhuẹ eghọ, ọshabọ o sha eni ebubu ẹgbọ, e kpikpi fiẹ deba wẹ ya lo arakpha ni a lu Arakpha oyi iSolomoni ni o la oni Owa Oyi Ẹshinẹgba. 12 Abi iPita ọ rọ mẹ abi eni ẹgbọ ee li, ọọ wẹ. “Ẹẹ ẹgbọ iZirẹni, elọ o zẹ ni onana o rọ lighọ ri abọ sha ẹ ni a rọ lina a bino anye abinẹ khi ekpabọ ali ipfuasẹ eyi anye, anye rọ rọli ze? 13 Ẹshinẹgba ọyi Aburaamu, ali Aziki ali iGiekọpu, ni ọ khi Ẹshinẹgba oyi itita awa, ọ she ri ufumhi oyọli na iJesu, Ọni ọọ ga li. Ama eri a rue ọli na ena omhẹsẹ, a kie ọli odalo oyi iPaleti abi ọ tseku mhọli ọli shi udu khi lọli ya rue ọli obọ-a.* 14 A kie iJesu ọni ọ pfuasẹ ali ọni ọ guẹ ẹ ngeli, a ri ochoghọ liẹ iPaleti ọ rue ọgbọ ni ọ gbe ugbeli abọ-a na ẹ.† 15 Ama a gbe ọgbọ ni ọ ri ọgbọ a je agbọ-a. Ama Ẹshinẹgba ọ gbo guise ọli le abi ọ rọ ghua. Anye aava anye mẹ ọli abi ọ rọ guale, anye rọ pfi ọtsẹlẹ shi ọ. 16 Itobọ ekpabọ ni e la eva oyi iJesu anye rọ dobẹ ri ọmọse ọna ni a lẹsẹ ni a fẹli ena ze, oni irudunga oyi ọni ọmọse lọli o zẹ khi ọ ga ze pfo nya ni a ga mẹ memena.

17 “Inyọghuo-mhẹ, mhi lẹsẹ khi emini ẹẹ ali eni e ralo na ẹ a riẹlẹ iJesu, khi elemhi umhalẹsẹ a te riẹlẹ wẹ. 18 Ina Ẹshinẹgba ọ li ri ungmemhi oyọli ya tsẹ, oni ọ rọte ekẹ rọte unu oyi emekẹguele ngme khi iKirisiti ọ ya mẹ osoli. 19 A zọnọ khasẹ Ẹshinẹgba khi a pfidọ, ni a mu pfi deba Ẹshinẹgba, ni ọ shishi olamhẹ eyẹ ẹ a, Ini a lighọ, ẹghẹghẹ iyẹmhẹa o ya rọte obọ oyi Ọnọmhuẹ bhale deba ẹ. 20 Ini ọọ ghie ọni ọ shobọ bhale agbọ ghi awa kpa, ikhi iJesu, ọni Ọmiepfuese. 21 IJesu ọ mema ya kie la obini iloghie ramhi ẹghẹghẹ ni Ẹshinẹgba ọ rọ ya mu emhikpa pfi gbo mele enegbọ-a, abi Ẹshinẹgba ọ li rọte unu oyi emekẹguele eni e pfuasẹ eyọli shobọ na awa ẹghẹghẹ ni o dọsẹ. 22 IMosisi ọ ngme ọli, ọọ, ‘Ọnọmhuẹ Ẹshinẹgba ọyẹẹ ọ ya rọte iteva oyẹẹ mu Ọmekẹguele nabi mhẹmhẹ vule na ẹ. A ya mema ri esọ shi ingmemhi ni ọ ya gueyẹ ẹ.‡ 23 Ọni ọa da ri esọ shi ọli ọ, Ẹshinẹgba ọ ya khi ọli ẹgbọ eyọli ku-a.’§

24 “Egbegbọ lọ khi emekẹguele nya rọte iSamuẹ ya je odalo, e kpẹ ngme emini a ya mẹ ẹghẹghẹ oyawa shi ekẹ. 25 Emini eni emekẹguele enana e ngme, ẹẹ o gọ lu, a li mhọli okemhi shi ishobọ ni Ẹshinẹgba ọ shi na itita ẹ, ni ọ la liẹ Aburaamu, ‘Mhi ya rọte obọ oyi imimi ẹ khi vọsẹ na ẹgbọ na agbọ nya.’* 26 Abi Ẹshinẹgba ọ rọ mu Ọni ọọ ga oyọli vule, Ọ te ododẹ ghie ọli ghi ẹ ni ọ khi vọsẹ na ẹ abi ọ rọ mu ẹ nyenẹ lase ingmobe eyẹ ẹ le.”

4

IPita ali iJọni e migha odalo oyi Enighie shi ẹzọ

1 Abi iPita ali iJọni e kie nu eni ẹgbọ ọ ngme, eni ẹẹ khekhẹ oni Owa Oyi Ẹshinẹgba ali ẹgbọ iSadusisi eghuo e bhale deba iPita ali iJọni. 2 Elemhi e bi wẹ itobọ khi eni ighiusomhi na kẹẹ eyi iJesu ee sẹsẹ eni ẹgbọ khi iJesu ọ rọte eghuli guale. Eri onana guele khi ẹgbọ eni e ghu-a khi e gbo ya rọte eva oyi iJesu guale. 3 Ighọ eni ẹgbọ e li mu iPita ali iJọni, irari obili o she bi ẹlẹghọ, e mu wẹ shi owa ighumha ramhi ogbeakọlọ. 4 Ama ebubu ẹgbọ ni e suọ ingme ni iPita

* **3:13** Li zẹ Okiali 3.15 † **3:14** Li zẹ iMat 27.15-23; iMak 15.6-14; iLuk 23.13-23; iJọn 19.12-15
‡ **3:22** Li zẹ iDẹut 18.15,18 § **3:23** Li zẹ iDẹut 18.19 * **3:25** Li zẹ Igbae 22.18

ọ ngme e mie iJesu suọ. Emọse ni e ke miesuọ e ya khi ẹgbọ agbẹlẹ ishe.

5 Ogbeakọlọ, eni ẹẹ mhẹsẹ eyi iJu
ali eni egbhali ali esẹsẹ Ishi eyi iMosisi eyi ẹgbọ iJu e legba iJerusalẹmu.
6 E ya mẹ Ọga ọyi ekpodalo ugamhi
ni a lu Anasi ali iKefasi, ali iJọni
ali Alẹzada ali ena ọmhuẹ-apfẹ oyi
Ọga ọyi eni ẹẹ ralo ugamhi. 7 Ighọ
e mu iPita ali iJọni bhale iteva
oyẹwẹ migha. E mhila wẹ, "Ekpabọ
nabisẹ ali eva oyọghuo a rọ gbe
akanya ona?"

8 Ighọ iPita ni Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ
o vọ egbe ọ wẹ: "Ẹẹ enighie eyi
ẹgbọ ali egbhali, 9 A mhila anye
amo akanya onete ni a gbe na ọni
ọ guọghọ-a ọna, ali abi a li rọ ọli
toto. 10 Emhi oghuo o la ọ ni anye
ya gueyẹ ẹ ali ẹgbọ iZirẹni nya.
Itobọ eva oyi iJesu iKirisiti ọnge iNazarẹti, ọmọse ona ọ rọ migha iteva
oyẹẹ ni ọ rọ toto ngmala ena. Lọli
ọ khi ọni iJesu ni a ta ma apfida,
ni Ẹshinẹgba ọ rọte eghuli guise le.
11 IJesu khi ọgbọ ni Ebe-no-pfuasẹ o
ngme ni ọọ,*

" 'Ẹchẹ ni itsọna e kie pfia,
o tigbe mele oni ẹchẹli ẹbẹ
ni o mu ẹloe nẹ nya-a.'

12 Imiepfuese ọa la obọ oyi ọgbọlese,
irari khi eva olese ọa la ni Ẹshinẹgba
ọ rọ na ọgbọkhọghuo elemhi agbọ
onana ni awa ya te mhọli imiepfuese."

13 Abi eni ẹẹ mhẹsẹ na ẹgbọ iJu
e rọ mẹ igbedu ni iPita ali iJọni
e mhọli, ni e rọ ya lẹsẹ khi ẹgbọ
tsẹ ni ẹa ye owa ebe e khi, abọ e
sha wẹ, e mẹ-wẹ-mẹ khi e kpẹ nu
iJesu u kia. 14 Ama, abi e rọ mẹ
ọmọse ni a rọ ze khi ọ nu wẹ migha
aghọ, ẹa ke mhuẹ abi e ya ngme.
15 E gueyẹ wẹ e vu wẹwẹ iteva lase
ne, ighọ e li nu egbewẹ ye ochi.
16 Ẹẹ, "Sẹ awa ya li eni emọse ena?"
Ẹgbọkpa ni e la iJerusalẹmu e she
lẹsẹ ikanya ọnyaloa ni e gbe, ọa zẹ
awa ya tia. 17 Ini ingme ona o khi
gbekẹ-a, awa mema tse agua yẹ wẹ
e khi gbo gbudu ri eva oyi iJesu nu
ọgbọkhọghuo ngme.

18 Ighọ e lu iPita ali iJọni
nyenẹ egbe bhale elemhi oni owa
ugamhi, e gueyẹ wẹ e khi mẹ emini
o rẹ wẹ gbo gbudu ri eva oyi iJesu
nu ọgbọkhọghuo ngme wẹkhi irọli
sẹsẹ. 19 Ama iPita ali iJọni ẹẹ wẹ,
"Ẹẹ a sọ ọ ghue, ini o ya ti Ẹshinẹgba
ẹloe, ini ẹẹ o fẹ ti ni anye suọ esọ
na, ocho ni anye kha rọ suọ esọ
na Ẹshinẹgba. 20 Irari khi aa tigbe
ya mẹ khi anye ẹa ya gueyẹ ẹgbọ
emini anye mẹ ni anye suọ." 21 Abi
e rọ nyamhise wẹ alo se, e zẹwẹ obọ
vu. E mẹ khi ẹa zẹ wẹ ya nasẹ itobọ
khi ẹgbọ ni e la aghọ nya ee kuẹghiẹ
Ẹshinẹgba shi itobọ ọmọse ni ọa kpẹ
dobẹ ẹ kia ni e rọ ze. 22 Irari khi ọni
ọmọse ni a ri akanya ọnyaloa rọ ze ọ
dọsẹ ikpe egbhuẹva.

Olema ni igbaa eni e mie iKirisiti suọ e lema shi igbedu

23 Abi a rọ rue iPita ali iJọni abọ-a, e lẹ deba apfẹwẹ. E gueyẹ wẹ
abi ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali
egbhali e ngme ẹwẹ. 24 Abi e rọ
suọ ona, e ku unu a nyogho lema
Ẹshinẹgba, ẹẹ, "Ọnọmhuẹ, yẹyẹ u ma
ekẹ ali ukhuli ali okẹ onienhi ali
emini e la elemhi wẹ nya.† 25 Yẹyẹ
u ri Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ rọte unu oyi
oghie iDefidi ita anye ni ọ khi ọni ọọ
ga oyẹ liẹ,

" 'Elọ o zẹ ni ishishi ẹgbọ
e rọ ọ nyaghu
ni ẹgbọ e rọ ọ dọmhi mhẹ shi afuẹ?
26 Ni ighie ni e la agbọ
e rọ mu egbe shi okhọli,
ẹgbọ eni ẹẹ mhẹsẹ e tigbili
ni e rọ mu okhọli vule
shi Ẹshinẹgba Ọnọmhuẹ ọ,
ali iKirisiti ni ọ she zẹ.'‡

27 Esheshi ghọ Erọdu ali iPọtiusi
iPaleti e ya nu ẹgbọ iJẹta ali ẹgbọ
iZirẹni lona kugbe elemhi oni ẹoli

* **4:11** Li zẹ Iwolo 118.22 † **4:24** Li zẹ Okiali 20.11; iNee 9.6; Iwolo 146.6 ‡ **4:26** Li zẹ Iwolo 2.1-2

ona. E gba kugbe, e gbe iJesu ọni ọọ ga ọyẹ-a, ọni u zẹ.§ 28 E rịẹlẹ emini u ri ekpabọ ali ọghuẹmhẹ oyẹ gba shi ekẹ khi a ya mẹ. 29 Ama memena, Ọnọmhuẹ, bino abi e liẹ dọmhi, ni u ri ekpabọ na anye eni ẹẹ ga eyẹ, ni anye gbe udu ke ngme ungmemhi oyẹ. 30 Nise obọ-a ri ẹgbọ ke ze, u gbolo ẹ gbe ọlẹlẹ ọnyaloa ali ọshabọ rọte eva oyi iJesu Ọni ọọ ga ni ọ pfuasẹ oyẹ."

31 Abi e rọ lema se, elemhi owa ni e la oo jighise, Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ o tiemhie shi wẹ ọ, ọ ri igbedu na wẹ ẹ ngme ungmemhi oyi Ẹshinẹgba.

Igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ ee kemhi itsua na egbe

32 Igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ e mhọli udu ali usamhi oghuo. Ọngẹwẹ ọa ke liẹ khi eri lọli mhọli emhikhọghuo ọtsobọ oyẹluẹ, ama eri e ku emhikpa gbe ke mhọli.* 33 Eni ighiusomhi na kẹẹ e ri ekpabọ ọ pfi ọtsẹlẹ je odalo shi ungmemhi irọte-eghuli guale oyi iJesu Ọnọmhuẹ. Ẹgbọ nya e mu ekpẹ ẹ na wẹ. 34-35 Aa mẹ ọngẹwẹ ni emhikhọghuo o to. Irari khi ẹghẹghẹ kpa, eni e mhọli ekẹ ali apfẹ e rọ rẹwẹ ẹ dẹ, e rue eni ikpaghọ ni e rẹ wẹ dẹ bhale ufuẹgẹ oyi ighiusomhi na kẹẹ. E kemhi wẹ na ọgbọgbọ abi o li to ọli.

36 Ighọ iJosẹfu ni ọ khi unuẹkpẹ oyi iLiva, ni a bia shi ekẹ iSapurọsi. IBanabasi, eni ighiusomhi na kẹẹ ee lu ọli. Emini a ri eva ona ngme khi Ọrudushi-ẹgbọ ọ. 37 IBanabasi ọ ri ekẹ ni ọ mhọli dẹ, ọ rue eni ikpaghọ ni ọ rọli dẹ bhale ya shi ufuẹgẹ oyi ighiusomhi na kẹẹ.

5

Ananayasi ali iSafira

1 Ọmọse ọghuo ọ la ọ ni a lu Ananayasi ali ughuẹ ọli iSafira, e ku abọ gbe ri ekẹ oyẹwẹ dẹ. 2 Ọ te eni ikpaghọ ni ọ ri oni ekẹ dẹ rue sheli na egbọli, ughuẹ ọ lama shi ọli ọ. Ọ tsua ikhukhui eni ikpaghọ ghi ighiusomhi na kẹẹ.

3 Ighọ iPita ọọ, "Ananayasi, elọ o zẹ ni u rọ zẹ ni ọkphaghiẹ ọ lo ẹ udu, ni u rọ lo ẹgbhọli khasẹ Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ, ni u rọ rọte eni ikpaghọ ni u ri oni ekẹ dẹ rue shi na egbe ẹ? 4 Ọá khi oyẹ oni ekẹ o khi neni u rọli dẹ? Abi u rọ rọli dẹ se, eni ikpaghọ ẹa kie khili eyẹ? Elọ o rẹẹ sa usamhi onana? Ọa khi ọgbọ u lo ẹgbhọli khasẹ ama Ẹshinẹgba!"

5 Abi Ananayasi ọ rọ suọ ungmemhi ona se, ọ de ekẹ, ọ ghua. Ulishi onịẹmhi o ku rughu ẹgbọ kpa ni e suọ emini a mẹ. 6 Ighọ izẹo e rọte iteva oyẹwẹ fiẹ lasele ya ri ide khuli olimhi oyọli, e tsua li fiẹ je olase ya rọ tọ.

7 Iwakati esẹ e lẹsẹ na dọsẹ te, ughuẹ ọli ọ lole, ọa lẹsẹ emini a mẹ. 8 IPita ọ mhila li, ọọ, "Gueyẹ mhẹ ghue, ingme ni yẹyẹ ali Ananayasi ọdọẹ a ri oni ekẹ dẹ na?"

Ọọ li, "Ii." "Ighọ anye ri oni ekẹ dẹ."

9 IPita ọọ, "Sẹ ẹẹ ava-ava a li yemhẹ shi oghuo ni a mhẹsẹ Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ bino? Emọse ni e tsua ọdọẹ ya tọ lẹna e la odẹ kia bhale. Wẹwẹ e gbo li tsuẹ ya tọ!"

10 Utoghuokpe ọ de ekẹ, ọ ghua. Eni emọse e bhale, e ya ẹ khi ọ she ghua, ighọ e tsua li ya tọ mama ọdọli. 11 Ulishi onịẹmhi o mu igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ nya ni e suọ emini a mẹ.

Eni Ighiusomhi na kẹ e ri eni ee ghua ebubu ze

12 Eni ighiusomhi na kẹẹ e gbe ebubu ọlẹlẹ ọnyaloa ali ọshabọ ọdọda iteva oyi eni ẹgbọ. Igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ e lona Arakpha oyi iSolomoni na elemhi Owa Oyi Ẹshinẹgba elemhi ikudugbe. 13 Ọgbọkhọghuo ọa gbudu kugbe wẹ ọ aborịẹkhia khi

§ **4:27** Li zẹ iMat 27.1-2; iMak 15.1; iLuk 23.1,7-11; iJọn 18.28-29 * **4:32** Li zẹ Ika 2.44-45

ẹgbọ nya e ri ekpẹ na wẹ. 14 Abi o
riẹ khi ighọ, eri ebubu emọse ali
ikpotso elese e mie Ọnọmhuẹ suọ,
a ku wẹ ma igbaa oyi eni e mie
iJesu iKirisiti suọ. 15 Irari ikanya
ọnyaloa ni ighiusomhi na kẹẹ e gbe,
ẹgbọ e tsua ẹgbọ ni ẹa ze bhale odẹ
ifu apfẹ rẹwẹ yẹshi ukpho ali iya,
ini akphakpha oyi iPita oo nga wẹ
egbe ini ọọ dọsẹ. 16 Olele ẹgbọ e rọte
ẹoli ni e la gasẹ iJerusalẹmu bhale.
E tsua ẹgbọ ni ẹa ze ali eni e mhọli
ayẹmhẹ ọkphaghiẹ bhale, ighọ a ri
wẹwẹ nya ze.

A mu okhọli vule shi Ighiusomhi na kẹ ọ

17 Ọga ọyi ekpodalo ugamhi ali
apfọli ni e ga rọ la otu oghuo ni
a lu otu iSadusisi, e kpe ofuma
a deba ighiusomhi na kẹẹ. 18 E
muno eni ighiusomhi na kẹẹ ku
lo owa ighumha. 19 Ama ẹliyọsẹ,
agẹni ọ khueghie odẹ oyi oni owa
ighumha-a na wẹ, ọ rue wẹ ya lase.
20 Ọọ wẹ, "A ke vu, a je elemhi ogba
na Owa Oyi Ẹshinẹgba ya migha ni a
gueyẹ ẹgbọ usomhi onete oyi agbọ
onogbọ ona."

21 Abi ogbe o rọ gbe-a, eni ighiu-
somhi na kẹẹ e dọsẹ lo Owa oyi
Ẹshinẹgba, ee sẹsẹ. Abi Ọga ọyi ekpo-
dalo ugamhi ali apfọli ni e rọ ga la
otu oghuo e rọ bhale, e lu ilegba
oyi eni egbhali eyi ẹgbọ iZirẹni (ni
a lu iSaẹdiri), ighọ e lu eni e ri ẹloe
ẹ khu owa ighumha e ka wolọ eni
ighiusomhi na kẹẹ igha ghi ẹwẹ.
22 Ama abi e rọ ramhi aghọ, e bhale
ya ẹ khi eni ighiusomhi na kẹẹ ẹa
la oni owa ighumha, ighọ e nyenẹ
egbe je ya gueyẹ eni e ghie wẹ. 23 Ẹ
li, "Anye bhale ya ẹ khi a sọ okpẹ
owa ighumha gba-i! Khi ekhekhẹ
e migha unu odẹ. Ama abi anye rọ
khueghie eni odẹ-a lo elemhi aghọ,
anye ẹa mẹ ọgbọkhọghuo elemhi
aghọ." 24 Abi e rọ suọ ona, abọ e sha
oghie ọyi eni ẹ khẹ ekhẹ Owa Oyi
Ẹshinẹgba, ali ighie eyi ekpodalo-
ugamhi, itobọ khi ẹa dobẹ lẹsẹ udi
emini a mẹ ena idiegbe oyi ighiu-
somhi na kẹẹ. Oni ingme ọa zẹ wẹ
sa.

25 Ighọ ọmọse ọghuo ọ bhale wẹ
iteva, ọọ wẹ, "A bino! Ẹgbọ ni a
mu shi owa ighumha e la Owa Oyi
Ẹshinẹgba a sẹsẹ ẹgbọ!" 26 Ighọ eni
ẹ khẹ ekhẹ e vu ya mu eni ighiu-
somhi na kẹẹ. Ẹa ri itoto riẹlẹ ọli
itobọ khi ulishi eni ẹgbọ o mu wẹ
ini ẹ ya tono wẹ echẹ.

27 E muno eni ighiusomhi na kẹẹ
bhale ya migha agbala, ọni oghie
ọyi ekpodalo-ugamhi eyi Ẹshinẹgba
ọ mhila wẹ ogbọ. 28 "Anye tse agua
gueyẹ ẹ aa khi ke ri eva ona sẹsẹ
ẹgbọ. Ama a kiele ẹ sẹsẹ ẹgbọ, osẹsẹ
oyẹẹ o gbhiaku ekẹ iJerusalẹmu
nya. A yẹsẹ ni ẹgbọ e ya ke dabi khi
anye gbe iJesu-a!"*

29 IPita ali ighiusomhi na kẹẹ eni
e kpọle ẹ wẹ, "Anye mema ya ri
oyi Ẹshinẹgba gbe dọsẹ oyi ẹgbọ."
30 Ẹshinẹgba ọyi itawa ọ rọte eghuli
guise iJesu le, ọni a soli-a shi ọọra
gbe-a. 31 Ẹshinẹgba ọ she yasẹ ọli
nga obita ni o pfuasẹ oyọli abi
Omi Oghie ali Ọmiepfuese, ni ọọ
ri ẹghẹghẹ na iZirẹni gbo mhọli
imupfi ali igbekua shi olamhẹ.
32 Anye khi ọtsẹlẹ shi eni ingme ena
nya, ighọ li khi Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ,
ni ọ khi isomhopfa ni Ẹshinẹgba ọ
rọna eni e suọ esọ na li. 33 Abi e rọ
suọ ona, e pfaa, e nono abi e li ya
gbolo wẹ-a. 34 Ama iGamaliẹ ni ọ
khi otu iFarisi ni ọọ sẹsẹ Ishi eyi
iMosisi, ni ọ khi ọni ẹgbọ e ri ekpẹ ẹ
na, ọ vule migha elemhi oni igbaa
oyi eni egbhali, ọ a wolọ wẹ fiẹ ne
ukuku ẹghẹghẹ. 35 Ighọ ọọ wẹ, "Ẹẹ
emọse iZirẹni a kuegbe-a sa emini
a nono khi a ya riẹlẹ eni emọse ena.
36 Ẹghẹghẹ ni o dọsẹ, ọmọse ọghuo ni
a lu iTeudasi ọ lasele, ọọ lu egbọli
emhi, ẹgbọ egbhuẹshe asha ene e
kpikpi deba li. Abi a rọ gbe ọli-a,

* **5:28** Li zẹ iMat 27.25

ẹgbọ eyọli e gbhiaku-a, oni okiali oyọli o mele afuẹ-a. 37 IJudasi ọngi iGalili ọ gbo lasele ẹghẹghẹ ni a rọ leli ẹgbọ, lọli ali ẹgbọ eyọli e pfi onyaghu. Abi a rọ gbe ọli a ẹgbọ eyọli e gbhiaku-a. 38 Irarighọ, mhi ye ẹ ude shi idiegbe oyi ẹgbọ ena, a zẹ wẹ obọ! Zẹ wẹ obọ ni e vu! Ini emini e rọ bhale khi obọ oyi ọgbọ o te bhale, e ya de. 39 Ama ini o khi obọ oyi Ẹshinẹgba o te bhale, aa ya tigbe dobẹ mu wẹ gba, ama khi Ẹshinẹgba a nu ẹ khọli."

40 Oni ungmemhi ni ọ ngme o lo wẹ udu. E lu eni ighiusomhi na kẹẹ lasele, e gbe wẹ itali, e gueyẹ wẹ e khi ke ngme ingme oyi iJesu, e zẹ wẹ obọ vu. 41 Eni ighiusomhi na kẹẹ e rọte aghọ vu, ee ghẹlẹ khi wẹwẹ e li tẹ ọ na ri omama a mu shi eva oyi iJesu. 42 Ẹa tigbe yẹmhẹ-a, ogbẹlẹ kpa e rọ ọ sẹsẹ, ni e gbo rọ ọ tse abọ usomhi onete khi iJesu ọ khi Ọmiepfuese, elemhi ọgba na Owa oyi Ẹshinẹgba ali rọte owa ya je owa.

6

Emọse oshilua ni a zẹ

1 Ẹghẹghẹ ni a ngme ena khi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ khi ee ke bu shi ọ, ẹgbọ iJu eni ee ngme ẹlẹmhi iGiriki elemhi wẹ, ee wọlọ khi ẹgbọ iJu eni ẹẹ ngme ẹlẹmhi Iburu, e ri ukpẹloe ẹ gbe esamhi-olimhi eyi wẹwẹ ini ẹẹ kemhi eminale ogbẹlẹ kpa. 2 Ighọ ighiusomhi ogbava e luno igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ nya kugbe, ẹẹ wẹ, "Ọa ti ni anye pfi akanya itsabọ ungmemhi oyi Ẹshinẹgba shi ekẹ, ni anye sọ alo ghue eminale ikemhi. 3 A zẹ emọse oshilua elemhi iteva oyẹ ẹ, ni a lẹsẹ khi e mhọli Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ ali ilẹsingme. Ni awa ri akanya irẹloe-khu ingme eminale ali itsua ikemhi na wẹ. 4 Ishegho, ni anye mẹ asha ri ẹloe shi iromhi isọsọ ali itsabọ usomhi onete."

5 Oni akhọkhọmhẹ ona o ga ghọle ẹgbọ kpa ni e le gba. E zẹ iSitivini ni ọ mhọli irudunga ali Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ, ali iFilipu, ali iPirokorusi, ali iNikanọ, ali iTimọni, ali iPamẹnasi, ali iNikolasi ni ọ khi ọngi Atiọki ni a mu pfi je irudunga oyi ẹgbọ iJu. 6 E ri ẹgbọ ena khasẹ eni ighiusomhi na kẹẹ, eni ighiusomhi na kẹẹ e ri abọ nga wẹ ukhomhi lema na.

7 Ighọ ungmemhi oyi Ẹshinẹgba oo gẹ shi ọ. Igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ e bu shi ọ elemhi iJerusalẹmu. Ebubu ekpodalougamhi eyi Ẹshinẹgba e lama shi oni irudunga.

A mu iSitivini

8 ISitivini, ọmọse ni Ẹshinẹgba ọ khivọsẹ na, ọ mhọli ekpabọ oyi Ẹshinẹgba rọ gbe ikanya ọnyaloa ali ọshabọ iteva oyi ẹgbọ. 9 Ama ẹgbọ eghuo ni e khi igbhogbho na owa ugamhi oyi eni e kpẹ khi ighumha, e nu iSitivini i khakọ. IJu eni ẹgbọ ena e khi ni e rọte ekẹ iSairini, ali Alẹzadira bhale ali eni e rọte ekẹ iSilisha ali Esha bhale, ni e ke ngeli iJerusalẹmu. 10 Ama ẹa dobẹ nu ilẹsingme ali Ayẹmhẹ ni ọ rọ ọ ngme khẹ abọ.

11 Ighọ e bẹna tanọ shi ẹgbọ eghuo elemhi, e liẹ, "Anye suọ abi iSitivini ọ rọ pfi unu-a deba iMosisi ali Ẹshinẹgba."

12 Ighọ e ngmiasẹ eni ẹgbọ ali eni egbhali ali eni ẹ sẹsẹ Ishi eyi iMosisi. E mu iSitivini bhale ilegba oyi eni ẹẹ mhẹsẹ ali esọ-ẹzọ eyi ẹgbọ iJu ni a lu iSaẹdiri. 13 E wolọ ẹgbọ lasele ni e pfi ọtsẹlẹ ẹgbhọli khi, "Ọmọse ọna ọa tigbe yẹmhẹ-a ingme-ingmemhi ipfiunu-a ni ọ ngme ẹ deba Owa Oyi Ẹshinẹgba no pfuasẹ ali ushi. 14 Irari khi anye suọ khi ọọ li khi iJesu ọnge iNazarẹti ọna, ọ ya guọghọ Owa oyi Ẹshinẹgba oyi ẹgbọ iJu-a, ọ ya gbo mu ighuighuẹ ni iMosisi ọ rọ shi ekẹ na anye pfi."

15 Ẹgbọ ni e la oni ilegba nya ee
bino iSitivini, e mẹ khi alo eyọli e gẹ
nyanyanya abi alo eyi agẹni.

7

Ungmemhi ni iSitivini ọ ngme

1 Ighọ Ọga ọyi ekpodalo ugamhi ọ
mhila li, ọọ li, “Igẹsikia ingme ni a
gue shi ẹ egbe ena e khi?”

2 ISitivini ọọ li, “Inyọghuo ali ita
ni e le gba, a ri esọ shi mhẹ ekẹ!
Ẹshinẹgba ni ọ mhọli ufumhi, ọ ri
egbe khasẹ ita awa Aburaamu abi
ọ rọ kie la ekẹ iMẹsopotemia, neni ọ
tigbe je ẹoli Arani ya la. 3 Ẹshinẹgba
ọọ li, ‘Lase ekẹ ali iteva oyi ẹgbọ eyẹ
le, ke je ekẹ ni mhi ya rọkhasẹ ẹ.’*

4 “Ighọ ọ rọte oni ekẹ iKadia vu
ya la ẹoli Arani. Abi itali ọ rọ ghu-
a se, Ẹshinẹgba ọ ghie ọli je ekẹ
ni a ngeli ogbe namo.† 5 Ọa ri
ugu okhọghuo akana na li, wẹkhi
ukuku ekẹ okhọghuo ọ khi na li.
Ama khi Ẹshinẹgba ọ she kpẹ shobọ
na li khi lọli ali imimi ọli, e ya
le ugu oni ekẹ, abi o rọ tseku
khia khi ẹghẹghẹ aghọ Aburaamu
ọa bia ọmọ ọkhọghuo ne.‡ 6 Ina
Ẹshinẹgba ọ li nu ọli ngme. ‘Imimiẹ
e ya khi epfẹse shi ekẹ ni ọa khi
oyẹwẹ, e ya khi ighumha, a nasẹ wẹ
elemhi ikpe egbhuẹshe asha ene.
7 Ẹshinẹgba ọọ, ama mhi ya nasẹ
ushishi ni e ya muno wẹ ighumha.
Ini mhi nasẹ wẹ na wẹ se, e ya
rọte ushishi oghọ lasele bhale ekẹ
ona ya ngeli, e gbo la akana a ga
mhẹ.’§* 8 Ighọ Ẹshinẹgba ọ nu Abu-
raamu shobọ ishẹlẹ-a ni o ya khi
irọkhasẹ khi ọgbọ ọ mhuẹ obọ shi
oni ishobọ. Ighọ Aburaamu ọ bia
Aziki, ọ shẹlẹ ọli-a abi ọ rọ gbe
ogbẹlẹ elele. Ighọ Aziki ọ gbo li khi
ita iGiekọpu, iGiekọpu ọ gbo li khi
ita emọse ogbava ni e khi ititawa.†

9 “Itobọ khi eni imi iGiekọpu ee
dọ iJosẹfu ọkọnyọ, e rọli dẹ abi
oghumha ya je ekẹ iJipiti. Ama
Ẹshinẹgba ọ nu ọli la.‡ 10 Ọ tsumhi
ọli obọ ikphakphamhẹ nya. Ọ ri
ilẹsingme na iJosẹfu, ọ gbo kpaghiẹ
ọli obọ ni ingme oyọli o rọ ghọle
iFero ni ọ khi oghie ọyi ekẹ iJip-
iti. Ighọ ọni oghie ọ rọli leghie
ukhomhi iJipiti ali agbala oyọli
nya.§

11 “Ighọ okiamhi onieẹmhi o la
ekẹ iJipiti ali iKena a pfi ni o
pfi osoli onieẹmhi na ititawa ni ẹa
ke rọ mẹ eminale e le.* 12 Abi
iGiekọpu ọ rọ suọ khi eminale e
kpọku shi ekẹ iJipiti, ọ ghie imiọli
ni e khi ititawa je oobọ ya bino
ododẹ. 13 Utonuzeva ni e ke ye,
ọni iJosẹfu ọ gueyẹ inyọghuo ọli ọni
lọli khi, aghọ iFero ọ la lẹsẹ ẹgbọ
eyi iJosẹfu.† 14 Ighọ iJosẹfu ọ ghie
ya rue itali iGiekọpu ali ẹgbọ eyọli
nya ni e kugbe khi oshe ẹa la egb-
huẹne.‡ 15 Ighọ iGiekọpu ọ je ekẹ
iJipiti, ashini lọli ali ititawa e ghu-
a shi.§ 16 A tsua ilimhi eyẹwẹ nyenẹ
egbe je iShẹkẹmu ya rọ tọ uji ni Abu-
raamu ọ ri ikpaghọ nu unuẹkpẹ oyi
Amọni dẹ.*

17 “Abi oni ẹghẹghẹ o rọ ti ramhi
ni Ẹshinẹgba ọ rọ ya ri ishobọ oyọli
tsẹ na Aburaamu, ẹgbọ eyawa ni e
la iJipiti e lolo bu shi ọ. 18 Ighọ oghie
ọlese ni ọa lẹsẹ emhikhọghuo ingme
oyi iJosẹfu ọ ke la ukpẹkhomhi shi
ekẹ iJipiti.† 19 Ọọ na ẹgbọ eyawa
osoli obe, ọ jili ititawa, ọ ri itoto liẹ
wẹ, e pfino imiwẹ kua ni eni eniyẹ
e ba ghuloa.‡

---

* **7:3** Li zẹ Igbae 12.1 † **7:4** Li zẹ Igbae 11.31; 12.4 ‡ **7:5** Li zẹ Igbae 12.7; 13.15; 15.18; 17.8 § **7:7** Li zẹ Igbae 15.13; Okiali 3.12 * **7:7** Li zẹ Igbae 15.13-14 † **7:8** Li zẹ Igbae 17.10-14; 21.2-4; 25.26; 29.31--35.18 ‡ **7:9** Li zẹ Igbae 37.11,28; 39.2,21 § **7:10** Li zẹ Igbae 41.39-41 * **7:11** Li zẹ Igbae 42.1-2 † **7:13** Li zẹ Igbae 45.1,16 ‡ **7:14** Li zẹ Igbae 45.9-10,17-18; 46.27 § **7:15** Li zẹ Igbae 46.1-7; 49.33 * **7:16** Li zẹ Igbae 23.3-16; 33.19; 50.7-13; iJosh 24.32 † **7:18** Li zẹ Okiali 1.7-8 ‡ **7:19** Li zẹ Okiali 1.10-11,22 § **7:20** Li zẹ Okiali 2.2

20 “Oni ẹghẹghẹ a rọ bia iMosisi,
ni ọa khi ọmọ na tsẹ. A la owa oyi
itali kuẹlẹ ọli iki esẹ.§ 21 Abi ẹẹ
ke rọ dobẹ rọli sheli, e rue ọli ya
shi epfẹ okẹ. Omi iFero ni ọkpotso
ọ mẹ ọli rue, ọ kuẹlẹ ọli abi omi
ọli.* 22 IMosisi ọ wẹna owẹna ali
ilẹsingme oyi iJipiti, ekpabọ o la
ẹmuẹ oyọli ali emini ọọ riẹlẹ.

23 “Abi iMosisi ọ rọ gbe ikpe egb-
huẹva, ọ mhọli shi udu khi lọli lẹ
ya bino ẹgbọ eyọli ni e khili ẹgbọ
iZirẹni. 24 Ighọ ọ mẹ khi ọngi iJipiti
ọọ nasẹ ọngi iZirẹni. Ighọ ọ li ye
odọsẹ, ọ gbe ọngi iJipiti-a. 25 Eri
iMosisi ọ dabi khi ẹgbọ eyẹluẹ e ya
mẹ ọli mẹ khi eri Ẹshinẹgba ọ rẹ luẹ ẹ
tsumhi ẹgbọ eyọli, ama ẹa lighọ mẹ
ọli mẹ. 26 Ogbeakọlọ khi iMosisi ọ
bhale ya ẹ khi ẹgbọ iZirẹni aava e
nu egbewẹ ẹ khọli, ọọ nono ni lọli
rẹwẹ riẹlẹ. Ọọ wẹ, ‘Elọ o zẹ ni ẹẹ ni
a gbo li khi inyọghuo egbe a rọ nu
egbe ẹ a khọli?’

27 “Ama ọni ọa guẹli ni ọ la ọ ọ ghi
iMosisi abọ pfia, ọọ li, ‘Ọghuo ọ rẹ
khi ọni ọọ mhẹsẹ na anye ali ọni ọọ
sọ ẹzọ na anye? 28 Eri u wa nono ni
u li gbe mhẹ-a abi u li gbe ọngi iJipiti
a oodẹ?’ 29 Abi iMosisi ọ rọ suọ
ona, ọ na pfia je ekẹ oyi iMidiani ya
la abi ọpfẹse, ọ bia eniyẹ aava shi
aghọ.†‡

30 “Ikpe egbhuẹva e dọsẹ se, agẹni
ọ ri egbe khasẹ iMosisi elemhi
ẹlẹmhi erali ni oo to ukhomhi ebuli.
31 IMosisi ọ mẹ ọli, o sha li abọ. Ọọ
lẹ ni ọ ya bino, uruli oyi Ọnọmhuẹ
o lu ọli, ọọ li, 32 ‘Mhẹmhẹ mhi
khi Ẹshinẹgba ọyi itita ẹ, Ẹshinẹgba
ọyi Aburaamu ali ọyi Aziki, ali ọyi
iGiekọpu.’ IMosisi ọọ guọ elemhi
ulishi, ọa ke gbudu bino oobọ.

33 “Ọnọmhuẹ ọọ li, ‘Gueghie ekuẹ
ni u sọ, ekẹ ni o pfuasẹ u migha.
34 Mhi she mẹ ajilimhẹ ni ẹgbọ
eyẹmhẹ ni e la iJipiti ẹ mẹ memena.
Mhi she suọ ekperumhẹ oyẹwẹ,
mhi she bhale ya mie wẹ pfuese.
Bhale memena khi mhi ya ghie ẹ
nyenẹ egbe je ekẹ iJipiti.’§

35 “Ọni iMosisi ọna ẹgbọ eyọli e ke
ekpẹ kie, ni ẹẹ ọ li, ‘Ọghuo ọ rẹ khi
ọni ọ mhẹsẹ ẹ na anye ali ọni ọọ sọ
ẹzọ oyi anye?’ Ẹshinẹgba lọlighuo ọ ri
agẹni ni ọ ri egbe khasẹ ọli elemhi
ẹlẹmhi erali ni e to ghie iMosisi ọ
ka khi ọni ọọ mhẹsẹ ali ọmiepfuese
oyẹwẹ.* 36 Lọli ọ rẹwẹ ya fiẹ lase
ekẹ iJipiti, ọ la ekẹ iJipiti ali obini
Okẹ Ifulọ ali udu oyẹmhi elemhi
ikpe egbhuẹva gbe akanya ọnyaloa
ali irọkhasẹ.†

37 “IMosisi lọlighuo ọọ ẹgbọ
iZirẹni, ‘Ẹshinẹgba ọ ya rọte elemhi ẹ
ghie ọmekẹguele ọnabi mhẹmhẹ ghi
ẹ.’‡ 38 Ọ la iteva ebubu ẹgbọ elemhi
udu oyẹmhi, li shi agẹni ni ọ ke nu
ọli ngme ukhomhi ute iSinai, li she
ititawa, ọ mie ungmemhi ni o ri
agbọ ọ na ọgbọ, ọ rue ọli na awa.§

39 “Ama eni ititawa ẹa nono ni
wẹwẹ e suọ esọ na li, eri e kie
iMosisi, e ri udu oyẹwẹ nyenẹ egbe
ukhokho je ekẹ iJipiti. 40 Ẹẹ Erọni,
‘Mama ikhumhi na anye ni e ya ri
anye ke kia, irari khi anye ẹa lẹsẹ
abi iMosisi ni ọ rue anye te iJipiti
lasele ọ ke li kia.’* 41 Oni ẹghẹghẹ
eni ẹgbọ e rọ mama ikhumhi ni
o li abi ozele ena, ee luasẹ ọli, e
ghẹlẹ shi oni ikhumhi ni e ri abọ
eyẹwẹ mama.† 42 Ighọ Ẹshinẹgba ọ
sọ ukhokho gbe wẹ, ọ zẹ ni e ga ovọ,
ali uki, ali ikpẹtata abi a li kẹkẹ ọli
shi ebe emekẹguele, ni ọọ:

“ ‘Ẹẹ ẹgbọ iZirẹni,
abi a rọ la udu oyẹmhi
ikpe egbhuẹva a luasobo,
mhẹmhẹ a ri iluasobo na?
43 A yasẹ okula oyi
ikhumhi iMolẹki

* **7:21** Li zẹ Okiali 2.3-10 † **7:29** Li zẹ Okiali 18.3-4 ‡ **7:29** Li zẹ Okiali 2.11-15 § **7:34** Li zẹ Okiali 3.1-10 * **7:35** Li zẹ Okiali 2.14 † **7:36** Li zẹ Okiali 7.5; 14.21; iNọba 14.33 ‡ **7:37** Li zẹ iDẹut 18.15,18 § **7:38** Li zẹ Okiali 19.1–20.17; iDẹut 5.1-33 * **7:40** Li zẹ Okiali 32.1 † **7:41** Li zẹ Okiali 32.2-6

ali ukpẹtata oyi iRefani,
ni e khi ikhumhi ni
a ri abọ mama ni a ga.
Irarighọ, mhi ya ri ẹgbọ bhale
ya mu ẹ okhọli vu,
e tsua ẹ dọsẹ obini ekẹ iBabilọ.’‡
44 “Ititawa e mhọli igholo oyi
ọtsẹlẹ obini elemhi udu oyẹmhi.
Abi Ẹshinẹgba ọ li khọkhọ li ye iMo-
sisi, ighọ ọ li riẹlẹ ọli.§ 45 Abi e rọ
le oni igholo ugu se, iJoshua ọ tsua
li ma egbe bhale ekẹ oyi ishishi ni
Ẹshinẹgba ọ khu kua na wẹ. O nu
wẹ la ramhi ẹghẹghẹ oyi iDefidi.*
46 IDefidi ni Ẹshinẹgba ọ ri afu na ọ
mhila li ini lọli tọ owa na Ẹshinẹgba
ọyi iGiekọpu† 47 Ama iSolomoni ọ tọ
owa na Ẹshinẹgba.‡
48 “Abibi o ririẹ li, a lẹsẹ khi
Ẹshinẹgba nọ Yagha nẹ Nya ọa ya la
owa ni ẹgbọ e ri abọ tọ. Lọli o zẹ khi
Azaya ọmekẹguele ọ guele khi.
49 “Ẹshinẹgba ọọ, ‘Iloghie o khi
ukpẹkhomhi ni mhia shitọ.
Ekẹ agbọ o khi
akphawẹ-nga oyẹmhẹ.
Owa nabisẹ ẹẹ ẹgbọ
a ya tigbe tọ na mhẹ?
Asha no ghuo o ya gua mhẹ la?
50 Ọa khi mhẹmhẹ-ghuo
mhi ma eni emhi ena nya?’§
51 “Ẹẹ ẹgbọ usuesọ-akhuẹ ni e zese
udu oyẹwẹ-a khali igba zuse esọ. A
li abi itita ẹ, ni e kie Ayẹmhẹ-nọ-
pfuasẹ.* 52 A famhi mẹ ọmekẹguele
ọkhọghuo ni itita ẹ ẹa mu okhọli
vule shi ọ? Eri e gbo gbolo eghuo-a,
ni e mẹ ekẹ guele khi, Ọni ọọ suọ esọ
na Ẹshinẹgba ọ ya bhale. Memena
ẹẹ a she rọ ọni iKirisiti ọna dẹ, a gbe
ọli-a. 53 Ẹẹ ni a rọte obọ oyi agẹni ni
Ẹshinẹgba ọ ghie mie ishi, ẹẹ áà kie
gbo ri eni ishi gbe akanya.”

A tono iSitivini echẹ

54 Abi eni igbaa eyi iSahẹdiri e
rọ suọ ingmemhi ena, e pfaa na li
ramhi ni e rọ gbe akọ akọ. 55 Ama
iStivini ni ọ mhọli Ayẹmhẹ-nọ-
pfuasẹ ọ yasẹ alo idane, ighọ ọ mẹ
ugẹmhi oyi ufumhi oyi Ẹshinẹgba,
ali iJesu khi ọ migha obita oyi
Ẹshinẹgba. 56 Ighọ iSitivini ọọ, “Mhi
mẹ khi iloghie o khueghie-a, mhi
gbo mẹ iJesu ọni Omi Ọgbọ khi ọ
migha obita oyi Ẹshinẹgba.”
57 Abi eni igbaa eyi eni iSahẹdiri
e rọ suọ ona, e ri abọ khukhu esọ.
Ẹ tsẹsẹ leghe, e vẹ rughu ọli. 58 E
tialọ ọli fiẹ ifuapfẹ je ukhokho oni
ẹoli, ee tono ọli echẹ. Eni ee tono
ọli echẹ e gueghie itsua ni e sọ na
ọmọse ọghuo ni a lu iSọlu mhuẹ.
59 Abi e rọ ọ tono iSitivini echẹ, ọ sọ
iromhi, ọọ, “IJesu Ọnọmhuẹ, kpẹkpẹ
kpe abọ mie ayẹmhẹ oyẹmhẹ.” 60 Ọ
de wugha, ọ tsẹsẹ, ọọ li, “Ọnọmhuẹ,
kpẹkpẹ khi ri olamhẹ ona mu ota sọ
wẹ.” Abi ọ rọ ngme ona se, ọ ghua.

8

1-2 Ighọ iSọlu ọ migha wẹ
ukhokho shi igbe-a oyi iSitivini.
Abi iSitivini ọ rọ ghu-a se, ẹgbọ
eghuo ni e mhọli ulishi oyi
Ẹshinẹgba e ya rọli tọ. E viẹ eviẹ
oyọli egbegbọ.

Igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ e gbhiaku-a irari ajilimhẹ

Ẹlẹghọ ukpokpomhi ajilimhẹ o
lasele shi igbaa oyi eni e mie iJesu
iKirisiti suọ ni e la ekẹ iJerusalẹmu
ọ. Eni ighiusomhi na kẹẹ eghọ e
miatsẹ ku ekẹ iJudia ali iSameria.
3 Ama iSọlu ọ rọshẹka a yese igbaa
oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ-a. Ọ
kia owa khi owa muno wẹ shi owa
ighumha, ghe emọse, ghe ikpotso.*

Abi iFilipu ọ rọ la iSameria

4 Igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti
suọ eghọ ni e kia miatsẹ ku, e kia
a gue ungmemhi oyi iJesu le asha
ni e ramhi kpa. 5 IFilipu o je ekẹ
iSameria. Ọ la oobọ ọ gueyẹ ẹgbọ

‡ **7:43** Li zẹ Emọ 5.25-27 § **7:44** Li zẹ Okiali 25.9,40 * **7:45** Li zẹ iJosh 3.14-17 † **7:46** Li zẹ 2 iSam 7.1-16; 1 Okhẹ 17.1-14 ‡ **7:47** Li zẹ 1 Ighie 6.1-38; 2 Okhẹ 3.1-17 § **7:50** Li zẹ Aza 66.1-2 * **7:51** Li zẹ Aza 63.10 * **8:3** Li zẹ Ika 22.4-5; 26.9-11

khi iJesu ọ khi iKirisiti ni a shobọ.
6 Abi ebubu ẹgbọ e rọ mẹ ikanya
ọshabọ ni iFilipu ọ gbe, e nyanya
mie shi emini ọ ngme. 7 IFilipu ọ
kha da lema na eni e mhọli ogbhọ
ne, eni ẹgbọ e kpa oni ogbhọ pfia.
Ebubu eni e guọghọ-a ali eni e ghua
e toto nya. 8 Ukpokpomhi oghẹlẹ o
la oni ẹoli oghọ.

ISamọ ni ọọ li ọbo

9 Ọmọse ọghuo ọ laọ ni a lu iSamọ.
Egbegbi ọbo ọ la iSameria ẹ li. Ọ kia
ri ọbo ni ọ li tono obọ udu. 10 Ẹgbọ
nya e ri ekpẹ ẹ na li. Ẹgbọ ọdọda
ee liẹ li, "Ọmọse ọna Ẹshinẹgba ọ ri
ekpabọ nali a gbe ikanya." E lu
ọli ekpabọ ni o fu. 11 Ingme ni ọ
ngme kpa, e rọ ọ shi itobọ ọshabọ ni
ọ ri ogbhọ oyọli i gbe ni o she tẹsẹ.
12 Ama iFilipu ọ gueyẹ wẹ ingme
oyi Eghiele oyi Ẹshinẹgba ali iJesu
iKirisiti, e mie shiọ. Ọ batazi wẹ,
ghe ikpotso ghe emọse. 13 ISamọ ọ
li miesuọ, iFilipu ọ li batazi ọli. Ọ
deba iFilipu u kiakia irari ikanya
ọnyaloa ali ọshabọ nefunẹ ni ọ mẹ
khi iFilipu ọ gbe.

14 Abi ighiusomhi na kẹẹ ni e
la iJerusalẹmu e rọ suọ khi ẹgbọ
iSameria e mie ungmemhi oyi
Ẹshinẹgba suọ, e ghie iPita ali iJọni
ghi wẹ. 15 Abi iPita ali iJọni e rọ
ramhi iSameria, e sọ iromhi na
eni e miesuọ ni e la oobọ Ayẹmhẹ-
nọ-pfuasẹ ọ tiemhile shi wẹ egbe.
16 Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ ọa kie kpẹ
tiemhile shi ọngẹ wẹ egbe ne, eri
a kpẹ lẹsẹ ri eva oyi iJesu Ọnọmhuẹ
batazi wẹ. 17 Abi iPita ali iJọni e rọ
ri abọ nga wẹ ukhomhi, Ayẹmhẹ-
nọ-pfuasẹ ọ tiemhile shi wẹ egbe.

18 Abi iSamọ ọ rọ mẹ khi ẹgbọ ni
eni ighiusomhi na kẹẹ e ri abọ nga
ukhomhi kpa khi e mie Ayẹmhẹ-nọ-
pfuasẹ, ọ nise obọ-a ni lọli ri ikpaghọ
na wẹ. 19 Ọọ wẹ. "A li ri oni itoto na
mhẹ ni mhi ke ri Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ
na ogbọ ini mhi da ri obọ nga li
ukhomhi ne."

20 Ama iPita ọọ li, "Yẹyẹ ali ik-
paghọ eyẹ a li opfu-a, itobọ khi
u sa khi u ya dobẹ ri ikpaghọ dẹ
isomhopfa oyi Ẹshinẹgba. 21 Itobọ
khi u waa mhọli obọ shi akanya
onana, irari khi udu oyẹ ọa pfuasẹ
deba Ẹshinẹgba. 22 Irarighọ, mu udu
pfi deba Ẹshinẹgba. U lema li ni ọ
gbe olamhẹ kua nẹ, otsẹ ọ ya gbe
isamhi ebe ni u mhọli shi udu kua
nẹ. 23 Itobọ khi mhi she mẹ khi wa
a kpe ofuma irari akanya ni anye
a gbe ali khi olamhẹ o she dẹ ẹ
ighumha."

24 ISamọ ọọ wẹ. "A kpẹkpẹ a sọ
iromhi na mhẹ ini emini a ngme
ena e khi tsẹ shi mhẹ egbe ni mhi
pfua."

25 Abi iPita ali iJọni e rọ ngme ing-
memhi eyi iJesu se, e mu egbe pfi je
iJerusalẹmu, ee gue ungmemhi eyi
iJesu kiakia elemhi ebubu inuẹkpẹ
ni e la iSameria.

*IFilipu ọ gue ungmemhi oyi iJesu
yẹ ọngi Ẹtiopia*

26 Agẹni ọyi Ẹshinẹgba ọ gueyẹ iFil-
ipu, ọọ li, "Ke tiemhi ukiẹkiẹ ọgobọ
ini a sọ alo ghue obini ovọ o te
ẹ lo eko je odẹ ọdagbe ifufu ni o
rọte iJerusalẹmu je iGaza." 27 Ighọ
iFilipu ọ mu egbe ọọ lẹẹ. Abi ọ
li lẹ eghọ, lọli ali ọmọse ọghuo ọngi
Ẹtiopia ni ọ khi ọwali e ya lona.
Ọmọse ọna ọkhẹmhuẹ ọ khi ni ọ ri
ẹloe ẹ khu ẹpfue eyi iKadakhẹ ni
ọ khi ọlele ọyi oni ekẹ. Ọ rọte
iJerusalẹmu ni ọ je ya ga ugamhi
i jele. 28 Abi ọ li i je apfẹ eghọ,
ọ nga ọkọ ni ichi e rọ ọ na. Ọọ
zẹ ebe ni Azaya ọmekẹguele ọ kẹkẹ.
29 Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ ọ gueyẹ iFil-
ipu, ọọ li. "Je ọkọ oghọ ni u timama
li migha."

30 Abi iFilipu ọ rọ ramhi aghọ,
ọ suọ khi ọni ọmọse ọọ zẹ ebe oyi
Azaya ọmekẹguele. IFilipu ọ mhila
ọni ọmọse. "Ebe ni u wa zẹ eghọ o fẹ
lo ẹ esọ?"

31 Ọọ iFilipu, "Iiye oo. Ọa ya ighọ
lo mhẹ esọ ini ọgbọ ọa li gueyẹ mhẹ

abi o ngme.” Ọ iFilipu ọ nga oni ọkọ
le ni ọ nu luẹ shitọ.
32 Ashini ọọ zẹ oni elemhi Ebe-
no-pfuasẹ o khi, asha ni ọọ:
“Eri a mu ọli abi omi osumha
ni a ya fa uruli.
Ẹzẹzẹ abi omi osumha
ni a ya va kemhi,
ni ọa khueghie unu-a.
33 E ri omama mu ọli,
e gbe ọli azẹba,
e pfa ẹzọ mu ọli a gbe ọli-a.
Ọghuo ọ ya mie shi ọ
khi ọ ya dobẹ mhọli
akhẹmhẹ-ukhokho,
irari khi eri e mie ọli agbọ?”†
34 Ọni ọmọse ọwali ọ́ọ́ iFilipu,
“Kpẹkpẹ gueyẹ mhẹ ọni ọmekẹguele
ọnana ọọ ngme, ingme oyi egbọli
ọọ ngme abi ingme oyi ọgbọẹse?”
35 IFilipu ọ gueyẹ ọli emini oni Ebe-
no-pfuasẹ ni ọọ zẹ eghọ o ngme. Ọ
gue ungmemhi oyi okhale oyi iJesu
ye ọli.
36 Abi e kie li kia lẹẹ eghọ, e
mẹ okẹ. Ọni ọmọse ọwali ọghọ ọọ
li, “Bino, ghe okẹ ana, bie batazi
mhẹ.” 37 IFilipu ọọ li, “Ini u mie
iJesu suọ mhi ya batazi ẹ.” Ọni
ọmọse ọọ li, “Mhi she miesuọ khi
iJesu iKirisiti ọ khi Omi Ẹshinẹgba.”
38 Ighọ ọni ọmọse ọọ ọni ọ gua oni
ọkọ oghọ ọ mu ọli migha. Lọli ali
iFilipu e kia tiemhi oni okẹ, iFilipu
ọ batazi ọli. 39 E lẹsẹ rọte oni okẹ
nga egele le, Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ ọ
kele iFilipu-a je oboese. Ọni ọmọse
ọa ke tigbe mẹ iFilipu, ama oghẹlẹ o
la li elemhi i je apfẹ. 40 Ama iFilipu
ọ mẹ egbọli ẹoli Azotusi. Ọ rọte
oobọ ri oni ungmemhi i tse abọ kia
kia ẹoli khi ẹoli ya ramhi ni ọ rọ
ramhi ẹoli iSizeria.

9

Imupfi oyi iSọlu
(Ika 22.6-16; 26.12-18)

1 ISọlu ọ kiele tse ekha abi lọli
li ya gbolo eni e mie iJesu suọ-
a. Ọ lẹ deba Ọkpeda na ekpodalo-
ugamhi eyi Ẹshinẹgba, 2 Ọ mhila li
ọ ri ebe na luẹ ghi eni e la owa
ugamhi na ekẹ iDamasikọsi. Ni lọli
rọ mhọli afu dobẹ muno ikpotso ali
emọse ni e mie iJesu suọ ighumha
je obini iJerusalẹmu. 3 Abi iSọlu ọ
li ri okiali ti i ramhi iDamasikọsi,
utoghuokpe, ákpá o rọte idane mi
nga li egbe nyagha. 4 Ọ de ta alo mu
ekẹ. Ọ suọ khi ọgbọ ọ nu luẹ ngme,
ọọ li, “ISọlu, iSọlu, elọ o zẹ ni u rọ
mu okhọli vule ẹ shi mhẹ ọ?”
5 ISọlu ọ mhila li, ọọ, “Ọnọmhuẹ,
ọghuo u khi?” Oni uruli ọli, “IJesu
mhi khi, ni u mu okhọli vule shi ọ.”
6 “Memena, vule ni u lo elemhi ẹoli
ona. U ya mẹ ọmọse ni ọ ya gueyẹ
emini u mema ya rieẹ.”
7 Ẹgbọ ni e nu iSọlu kia e gbe
ẹruẹ unu-a, e ga suọ oni ung-
memhi, ama ẹa mẹ ọni ọọ ngme.
8 Ikpukhokho ọ, iSọlu ọ rọte ekẹ
vule, abi ọ rọ khueghie alo-a ọa ke
dobẹ ẹ mẹ ekẹ. Ẹgbọ ni e nu ọli
kia e ke mu ọli obọ kia lo elemhi
iDamasikọsi. 9 Ogbẹlẹ esẹ iSọlu ọ ga
zalo shi aghọ. Ọa le eminale wẹkhi
amẹ ọ da.
10 Ọmọse ọghuo ni ọ miesuọ
ni a lu Ananayasi, ọ la elemhi
iDamasikọsi. Ọ la imekẹ, ọ suọ khi
Ọnọmhuẹ ọ lu luẹ, “Ananayasi!”
Ọọ li, “Ee o.” 11 Ọnọmhuẹ ọọ
li, “Ke je owa oyi iJudasi, ni o la
odẹ ifuapfẹ ni a lu Isheshe, ni u ya
mhila ogbọ oyi ọngi iTasọsi ni a lu
iSọlu, ọ la aghọ ọ sọ iromhi. 12 Rọte
ẹlena iSọlu o li kpẹ mẹ irọkhasẹ khi
ọmọse ni a lu Ananayasi ọ ri obọ
nga luẹ egbe sọ iromhi na, alo
eyẹluẹ e khueghie-a.”
13 Ananayasi ọọ Ọnọmhuẹ, “Mhi
she kpẹ suọ eko ebubu eyi ọmọse
ọna abi ọ li ẹ nasẹ ẹgbọ ni e miesuọ,
ọ la iJerusalẹmu gbolo eghuo-a.
14 Ighie eyi ekpodalo-ugamhi eyi

† **8:33** Li zẹ Aza 53.7-8

Ẹshinẹgba e ri afu na li ọ ka muno ẹgbọ ni ẹẹ lu eva oyẹ."

15 Ama Ọnọmhuẹ ọọ Ananayasi, "Ke lẹ, irari khi mhi she zẹ iSọlu ni ọ tsua ungmemhi oyẹmhẹ ghi ẹgbọ iJẹta ali ighie eyẹwẹ ali ẹgbọ iZirẹni nya." 16 Mhi ya rọkhasẹ ọli khi ọ mema ya mẹ osoli shi ungmemhi oyẹmhẹ.

17 Abi Ananayasi ọ rọ mẹ oni owa, ọ dọsẹ lo ya ri obọ nga iSọlu egbe, ọọ li, "ISọlu inyọghuo-mhẹ, iJesu Ọnọmhuẹ ni ọ lonẹ odẹ abi u rọ ọ bhale oola, lọli ọọ mhi ka nono ẹ mẹ, ni u gbolo ke mẹ ekẹ ali ni Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ ọ bhale egbe oyẹ." 18 Utoghuokpe, emini e li abi ipfiapfia afẹlẹ o rọte ọli ikpamhi alo de pfia, ọ gbolo o mẹ ekẹ. Ọ vule migha, Ananayasi ọ batazi ọli. 19 Abi ọ rọ le eminale se, ọ tigbe mhọli ochi.

ISọlu ọ ri igbedu u ngme ungmemhi oyi Ẹshinẹgba

Ebubu ogbẹlẹ iSọlu ọ nu eni e miesuọ la elemhi iDamasikọsi. 20 Eloawẹ iSọlu ọ la elemhi owa ugamhi gueyẹ ẹgbọ khi iJesu Omi Ẹshinẹgba ọ khi. 21 Ẹgbọkpa ni e suọ ungmemhi oyi iSọlu ee mhila, "Ọa khi ọmọse ọnana ọọ nasẹ eni e miesuọ ni e la iJerusalẹmu? Ọa khi eri ọ bhale ya muno wẹ abi ighumha ghi ighie eyi ekpodalo-ugamhi?" 22 Ẹshinẹgba ọ ri ekpabọ na iSọlu ni ọ rọ ya ke gue oni ungmemhi le. Ama ẹgbọ iJu ni e la iDamasikọsi ẹa dobẹ mu iSọlu ekhakọ ọ le. O sha ẹgbọ iJu abọ abi e rọ mẹ ilẹsingme ni ọ rọ ọ guele khi iJesu ọ khi ọni iKirisiti ni a shobọ.

23 Ebubu ogbẹlẹ iSọlu ọ ga la iDamasikọsi. Ẹgbọ iJu e gba abi e li ya gbe ọli-a. 24 Ama iSọlu ọ suọ khi ẹgbọ ẹ gba abi e li ya gbeluẹ-a. Erì e shitọ unu odẹ unuẹkpẹ ni a te a lo oni ẹoli le ni e mẹ asha mu ọli. 25 Ama ẹgbọ ni e miesuọ e pfi uli rọte oni ugbe rọli shi ughughu bẹna ya tiemhi oni ugbe ẹliyọsẹ. *

26 Abi iSọlu ọ rọ ramhi iJerusalẹmu, ọọ dua ni lọli ya kuma ẹgbọ ni e miesuọ ọ, ama ulishi ọli o mu wẹ. E khọkhọ ini ọ she mie iJesu suọ. 27 Ama iBanabasi ọ rue ọli bhale deba eni ighiusomhi na kẹẹ. Ọ gueyẹ wẹ abi iSọlu ọ li mẹ Ọnọmhuẹ odẹ abi ọ rọ lẹ iDamasikọsi ali abi Ọnọmhuẹ ọ li nu ọli ngme. Ọ gbo gueyẹ wẹ abi ọ li la ekẹ iDamasikọsi ri eva oyi iJesu tse abọ ni ulishi ọa li mu ọli. 28 Ighọ ISọlu ọ nu wẹ la iJerusalẹmu kia kugbe. Ọ ri igbedu ri eva oyi Ọnọmhuẹ ẹ tse abọ gboo. 29 Ighọ ọ nu ẹgbọ iJu ni ẹẹ ngme ẹlẹmhi iGiriki i khakọ, ama ee dua ni wẹwẹ e gbe ọli-a. 30 Abi eni e miesuọ e rọ suọ ugbamhi ni eni ẹgbọ ẹẹ gba, e rue ọli je ekẹ iSizeria, e te aghọ rue ọli ya je iTasọsi.

31 Igbaa eyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ ni e la ekẹ iJudia ali iGalili ali iSameria nya e mhọli opfọmhẹ, e toto-a, Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ ọ ri udu shi wẹ ọ, ee bua shi ọ, ee ngeli angeli ni o pfuasẹ ri ekpẹ ẹ na Ẹshinẹgba.

IPita ọ ri Eniasi ze

32 Abi iPita ọ li i kia oni ekẹ gasẹ, ọ kọ ya fẹli eni e miesuọ ni e la ẹoli iLida. 33 Ọ bhale ya ẹ ọmọse ni a lu Eniasi ni ọ guọghọ-a, o she gba ikpe elele abi ọ te yẹshi a ghua. 34 IPita ọọ, "Eniasi, iJesu iKirisiti ọ rẹ ze. Vule migha khili iya oyẹ ni u ke kia." Utoghuo kpe Eniasi ọ vule migha, ọ toto. 35 Abi ẹgbọ ni e la ẹoli iLida ali iSharọ e rọ mẹ khi Eniasi ọ toto, e mu pfi deba Ọnọmhuẹ.

IPita ọ guise iDọkasi le

36 Ọkpotso ọghuo ni ọ miesuọ ni a lu iTabita ọ la ẹoli iJopa, abi iTabita o ngme ẹmuẹ iGiriki khi "Ẹruẹ," Ọ khi ọgbọ onete. Ọ gbolo mema ẹ kpaghiẹ eni ẹa mhuẹ obọ.

* **9:25** Li zẹ 2 iKọri 11.32-33

37 Ẹghẹghẹ ni a ngme ena, ọọ ghua,
ighọ ọ ghua. Abi a rọ khuẹsẹ olimhi
oyọli-a se, a rọli yẹshi elemhi owa
atọnga. 38 Abi eni e miesuọ e rọ suọ
khi iPita ọ la iLida, e ghie emọse
aava ghi ọli, ẹ ọli, “Kpẹkpẹ bhale
pia.” Irari khi ẹoli iLida ali ẹoli
iJopa e ti mama egbe.

39 Ighọ iPita ọ deba wẹ. A ri ọli ya
khasẹ asha ni a rọli yẹshi. Esamhi-
olimhi e la aghọ ọ viẹ. E ri itsua ni
iDọkasi ọ fia na wẹ khasẹ ọli abi ọ rọ
la agbọ.

40 IPita ọ ẹgbọ ni e la aghọ nya
e fiẹ je atukpapfẹ. Ọ de wugha sọ
iromhi. Ọ sọ alo ghue ọni olimhi,
ọọ li, “Tabita, guale!” Ọni olimhi ọ
khueghie alo-a, abi ọ mẹ khi iPita
ọ migha mama luẹ, ọ vule shitọ.
41 IPita ọ mu ọli obọ vule. Ọ luno eni
e miesuọ ali eni esamhi-olimhi, ọ ri
ọli khasẹ wẹ. 42 Iguisele oyi iDọkasi
o gbekẹ-a shi ẹoli iJopa. Itobọ ighọ,
ebubu ẹgbọ e mie iJesu suọ. 43 IPita
ọ la iJopa ogbẹlẹ ni e bu. Ọ la owa
oyi iSimọni ni ọ ri ekuẹ elamhakọ ọ
gbe akanya.

10

IKọnilusi ọ ghie ya lu iPita

1 Ọmọse ọghuo ọ la ẹoli iSizeria ni
a lu iKọnilusi. Ọ khi ọga ọyi ekhọli-
okhuẹ eyi Itili. 2 Lọli ali apfọli e
khi ẹgbọ ni ẹ na ulishi Ẹshinẹgba. Ọ
khi ọgbọ ni ọ pfo elemhi i somhi
ẹgbọ ni ẹa mhuẹ opfa. Ọ gbo
khi ọgbọ ni ọ sọ iromhi ẹghẹghẹ
kpa. 3 Ẹlẹghuo elemhi agogo esẹ
ẹlẹ ọguota, ọ mẹ imẹ-alo, ọ mẹ khi
agẹni ọyi Ẹshinẹgba ọ bhale ọ lu ọli,
“IKọnilusi!”

4 Ọ sọ alo ghue ọni agẹni, ulishi o
mu ọli. Ọọ li, “Ọnọmhuẹ elọ o zẹ khi
u bhale.”

Ọni agẹni ọọ li, “Iromhi eyẹ ni
u wa sọ ali isomhopfa ni u wa
somhi e she bhale deba Ẹshinẹgba,
Ọ she mu egbe ni ọ rọ ya yele ẹ le.
5 Memena nyanya ghie ẹgbọ je ẹoli
iJopa ni e ya lu iSamọ ni a gbolo ẹ
lu iPita, ni ọ bhale. 6 Ọ kushi ayi
iSamọ ni ọ ri ekuẹ elamhi ẹ gbe
akanya. Oni owa oyọli o la epfẹ
okẹ.”

7 Abi ọni agẹni ọ rọ vu se, iKọnilusi
ọ lu eni ẹ ga li etuava ali ọkhọli-
okhuẹ ni ọ khi adogẹli ọyọli ni ọọ
ga Ẹshinẹgba. 8 IKọnilusi ọ gueyẹ wẹ
emini a mẹ nya. Ọ ghie wẹ je obini
iJopa.

Imẹ-alo ni iPita ọ mẹ

9 Ogbeakọlọ khi itsotso ọguota o
mu ekẹ, khi e lẹsẹ ri okiali ramhi
epfepfẹ iJopa, iPita ọ nga owa
atọnga ya sọ iromhi. 10 Okiamhi
oo gbe ọli. Ọọ nono emini ọ ya le.
Abi a rọ ọ nye eminale ni ọ ya le, ọ
mẹ imẹ-alo. 11 Ọ mẹ khi emini e li
abi ode ni o zẹ igo ene o rọte idane
e tiemhile. 12 Ighọ ọ mẹ khi iwali
elamhakọ e laọ, ghe eni e zẹ awẹ
ene ali eni ẹẹ tialọ idi ekẹ ali ipfeli.
13 Ighọ uruli o ngme, ọọ li, “Vule
iPita, gbe ni u le.”

14 Ama iPita ọọ, “Iiye e, Ọnọmhuẹ!
Mhia kpẹ tigbe le eminale ni ẹa
pfuasẹ ni a ghuẹ ghue, a ti ẹ bia
mhẹ.”

15 Oni uruli o gbo nu ọli ngme, ọọ
li, “Emini Ẹshinẹgba ọ da rọ khi oni
o pfuasẹ se, khi ke lu ọli emini ọa
pfuasẹ.”

16 Itesẹ o ighọ mhẹsẹ abọ ri
egbọli khasẹ neni a rue oni emhi
nga idane.

17 Abi iPita ọ kie li i sa ingme imẹ-
alo ni ọ mẹ, emọse ni iKọnilusi ọ ghie
usomhi, e nono owa oyi iSamọ mẹ.
E migha odalo odẹ unuẹkpẹ oyi oni
apfẹ. 18 E lu mhila, “A mhọli ọpfẹse
shi ana ni a lu iSamọ iPita?”

19 Abi iPita ọ kiele khọkhọ emini
oni imẹ-alo ona o ngme, Ayẹmhẹ ọ
rọ gueyẹ ọli, “Ri esọ kpẹ emọse aasẹ
ẹẹ nono ẹ. 20 Nyanya mu egbe ni u
deba wẹ vu, khi mhẹmhẹ mhi ghie
wẹ.”

21 Ighọ iPita ọ tiemhi deba wẹ,
ọọ wẹ, “Mhẹmhẹ a nono, elọ e rẹ ẹ
bhale?”

22 Ẹẹ ọli, “Ọga ọyi ekhọli-okhuẹ ni a
lu iKọnilusi ọ ghie anye ghi ẹ. Ọgbọ
ọniẹmhi ni ẹgbọ iJu e mu ekpẹ a na
ọ khi. Ọ gbo khi ọgbọ ni ọ pfuasẹ
ni ọọ ga Ẹshinẹgba. Agẹni ọ gueyẹ
oli ọ ghie ghi ẹ, u bhale owa oyọli,
ni ọ suọ ingme ni u ya gueyẹ ọli.”
23 Ighọ iPita ọ lu eni emọse lo owa
oyọli, e gbhẹ aghọ ni ogbe o gbe.

IPita ọ la apfẹ oyi iKọnilusi

Ogbeakọlọ, lọli ali eni e miesuọ
eghuo e rọte iJopa deba wẹ vu.
24 Ogbeakọlọ, e lo elemhi ẹoli iSize-
ria le, ashini iKọnilusi ali apfọli ali
egbegbi emọle ọli, e legba migha
ẹ khẹ wẹ. 25 Abi iPita ọ rọ ramhi
aghọ, iKọnilusi ọ lo ọ li odẹ, ọ
wugha, ọ nyẹsẹ ukhomhi tsẹ ọli.
26 Ama iPita ọ mu ọli vule, ọọ li,
“Vule khi ọgbọ ọnabi yẹyẹ mhi khi.”

27 IPita ọ nu ọli ngme, ọ lo owa,
ọ bhale ya ẹ ẹgbọ ni e bu shi
aghọ. 28 Ọọ wẹ, “Ẹẹ a she lẹsẹ khi
eri Ishi eyi iMosisi ọọ ẹgbọ iJu e
khi kugbe ẹgbọ iJẹta ọ, wẹkhi eri
e kọ ya fẹli ọgbọ ni ọa khi iJu.
Ama Ẹshinẹgba ọ rọli khasẹ mhẹ
mhi khi leli ọgbọkhọghuo shi ọni ọa
pfuasẹ ali ọni a ghuẹ. 29 Irarighọ,
abi u rọ ghie lu mhẹ, mhia mhọli
akhọkhọmhẹ shi ọ. Elọ u mema lu
mhẹ shi?”

30 IKọnilusi ọọ li, “Amo o li ẹlẹ ene,
ẹghẹghẹ agogo esẹ ọguota, mhi rọ la
owa oyẹmhẹ ẹ sọ iromhi. Udemhija
mhi mẹ khi ọmọse ọghuo ọ sọ itsua
ni ẹẹ gẹ nyanyanya ọ migha mhẹ
odalo. 31 Ọọ li, ‘IKọnilusi, Ẹshinẹgba
ọ she suọ iromhi eyẹ, ọ she gbo
mẹ ikanya isomhelemhi ni u gbe
ẹ deba ẹgbọ eni ẹa mhuẹ. 32 Ghie
ọgbọ ghi ọmọse ni a lu iSamọ iPita
ni ọ la iJopa. Ọpfẹse ọ khi shi owa
oyi iSamọ ni ọ ri ekuẹ ẹlamhi ẹ gbe
akanya, ni ọ la epfẹ okẹ oku.’ 33 Lọli
mhi rọ ghie ọgbọ ghi ẹ pia. Oo
guẹ ti, abi u bhale. Memena awa
nya awa la odalo oyi Ẹshinẹgba ni
anye suọ emini Ọnọmhuẹ o gueyẹ u
gueyẹ anye.”

Ungmemhi ni iPita ọ ngme

34 IPita ọọ, “Mhi she mẹ ọli mẹ
khi igẹsikia o khi, khi Ẹshinẹgba ọa
mhọli khi ọna ọ kpe ọli nẹ,* 35 ama
ẹgbọ kpa ni e da a na ulishi oyi
Ẹshinẹgba, ni e gbolo ẹ riẹlẹ emini
o rọte odẹ, Ẹshinẹgba ọ kpe obọ ọọ
mie. 36 Ẹẹ a lẹsẹ usomhi ni ọ ghie
ghi ẹgbọ iZirẹni, ni o khi usomhi
onete oyi opfọmhẹ ni o rọte obọ oyi
iJesu iKirisiti ni ọ khi Ọnọmhuẹ ọyi
agbọ kpa bhale. 37 Ẹẹ a lẹsẹ ingme
ni a mẹ elemhi ekẹ iJudia nya, ni o
rọte iGalili gbaekẹle, abi iJọni ọ́ rọ
ọ tse abọ usomhi gueyẹ ẹgbọ, khi
a mema batazi wẹ, 38 abi Ẹshinẹgba
ọ li ri Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ ali ekpabọ
kpha iJesu ọnge iNazarẹti sọ, ali abi
ọ li i kiakia ashakpa riẹlẹ onete, ni ọ
mie ẹgbọ pfuese obọ oyi ekpabọ eyi
ọkphaghiẹ, itobọ khi Ẹshinẹgba ọ́ nu
ọli la.

39 “Anye ri ẹloe mẹ ikanya ni ọ
gbe nya, elemhi ẹoli eyi ẹgbọ iJu ali
iJerusalẹmu. Wẹwẹ e tali ma ọọra
apfida gbe ọli-a. 40 Ama ẹlẹ nuzi-
esẹ, Ẹshinẹgba ọ rọte eghuli guise ọli
le ni a mẹ ọli. 41 Ọa khi ọgbọkpa ọ
mẹ ọli, sẹẹ ni anye ni Ẹshinẹgba ọ
she kpẹ zẹ, anye khi ọtsẹlẹ, anye ni
anye nu ọli le eminale ni anye gbo
nu ọli da abi ọ rọ rọte eghuli guale
se. 42 Ọ mhẹsẹ na anye, anye kia
ke gueyẹ ẹgbọkpa ali anye gbo ke pfi
ọtsẹlẹ shi ọ khi lọli iJesu, Ẹshinẹgba
ọ zẹ, lọli khi ọsọ-ẹzọ ọyi eni e laọ
ali eni e ghu-a. 43 Emekẹguele nya e
kpẹ ngme ungmemhi oyọli khi eni
e da mie ọli suọ khi a ya gbe olamhẹ
kua na wẹ, rọte ekpabọ ni o la eva
oyọli.”

Ẹgbọ iJẹta e mie ayẹmhẹ ni ọ pfuasẹ

44 Abi iPita ọ kie li i ngme,
Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ ọ tiemhile na
ẹgbọ ni e suọ oni ungmemhi. 45 Abọ

* **10:34** Li zẹ iDẹut 10.17

e sha eni e miesuọ ni e shẹlẹ-a, ni e rọte ẹoli iJopa kphase iPita bhale aghọ, khi Ẹshinẹgba ọ li ri Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ na ẹgbọ iJẹta. 46 Irari khi e suọ khi e ngme ẹmuẹ ọdọda eyi Ayẹmhẹ nọ pfuasẹ, e kuẹghiẹ Ẹshinẹgba.

Ighọ iPita ọ ri irarighọ liẹ, 47 “Ọgbọkhọghuo ọ dobẹ ya liẹ ọgbọ khi ri amẹ batazi ẹgbọ ena mena? E she li mie Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ abi awa li mie ọli.” 48 Ighọ iPita ọọ a ka ri eva oyi iJesu iKirisiti batazi wẹ. Ighọ e gueyẹ ọli ọ nu wẹwẹ la aghọ ikukumi ogbẹlẹ.

11

IPita ọ gueyẹ eni e miesuọ emini ọ riẹlẹ

1 Eni ighiusomhi na kẹẹ ali eni e miesuọ ni e la ekẹ iJudia nya e suọ khi ẹgbọ iJẹta e li mie ungmemhi oyi Ẹshinẹgba suọ. 2 Abi iPita ọ rọ nga obini iJerusalẹmu, eni e miesuọ ni e shẹlẹ-a, ee shi iPita unu. 3 Ẹẹ ọli, “Yẹyẹ u lo owa oyi ẹgbọ iJẹta ni ẹa shẹlẹ-a, u gbo la aghọ le eminale!”

4 Ighọ iPita ọ rọte ekẹ rọli lo wẹ esọ abi a ga li mẹ oni ingme nya. Ọọ wẹ, 5 “Ẹoli iJopa mhi la a sọ iromhi, ni ukuku olesẹ o rọ kia mhẹ alo-a, ni mhi rọ mẹ imẹ-alo, mhi mẹ khi emini o li abi ode ni o zẹ igo ene, o te idane tiemhile ashini mhi la. 6 Mhi bino elemhi ọli, mhi mẹ elamhakọ ni e zẹ awẹ-ene, ali elamhakọ ebuli, ali elamhakọ ni ẹ tialọ idi ekẹ, ipfeli na idane e li la elemhi ọli. 7 Ighọ mhi suọ khi uruli o nu mhẹ ngme, ọọ mhẹ, ‘Vule, iPita gbe elamhi ena, ni u le.’

8 “Ama, mhiẹ ọli, ‘Iiye e, Ọnọmhuẹ! Mhi aa le eminale ni ẹa pfuasẹ ni a ghuẹ ghue abi a te bia mhẹ.’

9 “Oni uruli o gbo nu mhẹ ngme, ọọ mhẹ, ‘Emini Ẹshinẹgba ọ she rọ pfuasẹ, khi ke rọli shi emhi ni ọa pfuasẹ.’ 10 Itesẹ o li ighọ mhẹsẹ abọ ri egbọli khasẹ neni a rue oni ode nga idane.

11 “Aghọaghọ, eni emọse aasẹ ni e te iSizeria nono mhẹ bhale, e lo owa ni mhi la le. 12 Ayẹmhẹ ọ gueyẹ mhẹ mhi deba wẹ vu, mhia aa khẹ akọ. Ẹgbọ osasa ena e te ẹoli iJopa kphase mhẹ je ẹoli iSizeria ni anye rọ ga bhale owa oyi iKọnilusi. 13 Lọli ọ gueyẹ anye abi ọ li mẹ agẹni el-emhi owa oyọli, ni ọ ọli, ‘Ghie ọgbọ je iJopa ya lu ọmọse ni a lu iSamọ ni a gbo lo a lu iPita. 14 Lọli ọ ya gueyẹ abi yẹyẹ ali apfẹ a li ya mhọli imiepfuese.’

15 “Abi mhi li i ngme, Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ ọ tiemhile shi wẹ ọ abi ọ li rọte igbaekẹle li tiemhile shi awa ọ. 16 Ighọ mhi yelele emini Ọnọmhuẹ ọ ngme ni ọọ, ‘Amẹ iJọni ọ rọ batazi ẹgbọ, ama Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ a ke rọ ya batazi ẹ.’* 17 Abi o rọ khia khi Ẹshinẹgba ọ she ri isomhopfa enabi ọ rọ na awa abi awa rọ mie iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ suọ li na ẹgbọ ni ẹ a khi iJu. Ọghuo ọ khi mhẹmhẹ ni mhi ya nu Ẹshinẹgba khabọ?”

18 Abi e rọ suọ ona se, e yẹmhẹ awọlọ-a, ee kuẹghiẹ Ẹshinẹgba, ee liẹ, “Ẹshinẹgba ọ li zẹ ni ẹgbọ iJẹta e li mu pfi ni e li mhuẹ agbọ na agbọagbọ.”

Igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ ni o la Atiọki

19 Eni e mie iJesu iKirisiti suọ e kia gbhiaku ekẹ iFonisha ali ekẹ iSapurọsi ali ẹoli Atiọki itobọ okhọli ni a mu vule shi wẹ ọ ẹghẹghẹ ni a rọ gbe iSitivini-a. E kia gue oni usomhi yẹ ẹgbọ iJu wẹwẹghuo tsẹ.† 20 Eghuo ọ e rọte ekẹ iSapurọsi ali ekẹ iSairini bhale, e vu je ẹoli Atiọki, e lili gue usomhi onete oyi Ọnọmhuẹ yẹ ẹgbọ iGiriki 21 Ekpabọ oyi Ọnọmhuẹ o nu wẹ la, Ebubu ẹgbọ e miesuọ, e mu udu pfi deba Ọnọmhuẹ.

* **11:16** Li zẹ Ika 1.5 † **11:19** Li zẹ Ika 8.1-4

22 Igbaa oyi eni e mie iJesu
iKirisiti suọ ni e la iJerusalẹmu
e suọ oni ingme, ighọ e ghie
iBanabasi je ẹọli Atiọki.
23 Abi ọ
rọ ramhi aghọ, ni ọ rọ mẹ abi
Ẹshinẹgba ọ li somhi-elemhi eni
ẹgbọ, egbe e mu ọli. Ọ ri udu shi wẹ
ọ e ri udu oyẹwẹ nya na Ọnọmhuẹ.
24 IBanabasi ọ khi egbegbi ọgbọ
ọnete ni ọ mhuẹ Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ
ali irudunga oniẹmhi. Ebubu ẹgbọ e
ri itobọ emini ọ riẹlẹ mie Ọnọmhuẹ
suọ.
25 Ighọ iBanabasi ọ je ẹọli iTasọsi
ya nono iSọlu. 26 Abi ọ rọ mẹ ọli, ọ
rue ọli je ẹọli Atiọki, e la aghọ ukpe
oghuo, ee sẹsẹ ebubu ẹgbọ. Elemhi
ẹọli Atiọki a la te ododẹ kpẹ lu eni e
miesuọ, iKirisiti enikeke.‡
27 Oni ẹghẹghẹ, emekẹguele
eghuo e rọte ẹọli iJerusalẹmu
je Atiọki. 28 Ọghuo elemhi eni
emekẹguele ni a lu Agabusi ọ vule,
ọ guele abi Ayẹmhẹ ọ ghie ọli, khi
úkhúmhi o ya pfi ushishi na ekẹ
iRomu nya. (Ẹghẹghẹ ni iKiladiusi
ọ rọ khi Oghie iRomu nya ona o rọ
bhale ya tsẹ.)§ 29 Eniyẹ odukhokho
eyi iJesu ni e la Atiọki e gba
ugbamhi, abi e li ya ri ikpaghiobọ
ghie usomhi ghi eni e miesuọ
ni e la ekẹ iJudia, abi ọgbọgbọ ọ
mhuẹ ekpabọ ramhi. 30 Ighọ e
zẹla ikpaghọ kugbe, e rẹwẹ ghie
iBanabasi ali iSọlu usomhi ghi eni
egbhali ni e la igbaa oyi eni e mie
iJesu iKirisiti suọ na iJerusalẹmu.

12

Imhẹsẹ-bino onofunẹ

1 Oni ẹghẹghẹ aghọ, oghie Erọdu
ọ muno ẹgbọ eghuo ena igbaa oyi
eni e mie iJesu iKirisiti suọ, ọọ nono
ni lọli nasẹ wẹ shi afuẹ. 2 Ọ ri unu
bhale a ri uwẹrẹ gbe iJemhisi ni ọ
khi inyọghuo iJọni-a. 3 Abi ọ rọ mẹ
khi o ti ẹgbọ iJu ẹloe, ọ gbo mu iPita
shi owa. Oni ẹghẹghẹ e rọ li ukpe
ibulẹdi ni aa ri ifuma ma nye. 4 Ọ
mu ọli se, ọ rọli shi owa ighumha, ọ
zẹ ekhọli-okhuẹ ikuwẹ asha ene ni
e ọọghiẹ egbe, e ri ẹloe shi ọli egbe.
Erọdu ọ mhọli ọli shi udu khi a kha
da li oni ukpe se, lọli rue ọli lasele
gboo, ni a gue ọli ẹzọ.*
5 Ighọ a ri iPita shi owa ighumha,
ama igbaa oyi eni e mie iJesu
iKirisiti suọ e toto obọ ọ sọ iromhi
lu Ẹshinẹgba na li.
6 Ẹliyọsẹ ni Erọdu ọ kha rọ rue
iPita lasele ogbeakọlọ, iPita ọ
lesẹ-a shi ifuabọ eyi iku ekhọli-
okhuẹ aava, a ri iwẹghẹ eva gẹ
ọli. Eni ẹ khẹ ekhẹ aava elese e
la odẹ unuẹkpẹ oni owa ighumha
ẹ khẹ ekhẹ. 7 Udemhija, agẹni
ọyi Ọnọmhuẹ ọ lole, ighọ ákpá o
la elemhi oni owa ighumha a gẹ.
Ọni agẹni ọ pfi iPita emhi epfẹ,
guise ọli le. Ọọ li, “Nyanya vule!”
Utoghuokpe, iwẹghẹ ni a sọ li e ku
ọli abọ kua.
8 Ighọ ọni agẹni ọọ li, “Ri ọgbẹnẹ
oyẹ mu oku, ri ekuẹ sọ.” IPita ọ
nyanya ighọ. Ọọ li, “Ri itsua eyẹ sọ,
ke deba mhẹ.” 9 Ighọ IPita ọ deba li
je olase oni owa ighumha, ama ọa
lẹsẹ khi emini ọni agẹni ọ riẹlẹ khi
egbegbi ingme lọ, ọ dabi khi ẹlena
lọli ii la. 10 É dọsẹ eni ẹ khẹ ekhẹ
eni ododẹ ali enuzava. E bhale odẹ
unuẹkpẹ akhuli ni a rọte a lasele shi
ifui apfẹ. Oni odẹ unuẹkpẹ akhuli
lọlighuo o khueghie-a. E rọte ọ dọsẹ.
Abi e rọ kia ifui apfẹ lẹ dẹnẹ, ọni
agẹni ọ kele-a.
11 Ighọ ẹgbhali eyi iPita e na ya
to. Ọọ, “Ena mhi lẹsẹ, ni ọa mhuẹ
akhọkhọmhẹ khi Ọnọmhuẹ ọ ghie
agẹni ọyọli, ọ ka pfa mhẹ shi ekẹ
obọ oyi Erọdu ali emini ẹgbọ iJu ẹẹ
sa khi mhi ya mẹ nya.”
12 Abi ẹgbhali eyọli e rọ na ya to
se, ọ je owa oyi iMeli ni ọ khi inyọ
iJọni ni a gbolo ẹ lu iMaki. Aghọ
eni e miesuọ e legba la a sọ iromhi.

‡ **11:26** Ẹgbọ eni ẹẹ ngeli a bi iJesu iKirisiti a lu iKiristiani. § **11:28** Li zẹ Ika 21.10 * **12:4** Li zẹ Okiali 12.1-27

13 IPita ọ kpheli odẹ na olase. Ighọ ọmueshi ni ọọ ga ọgbọ ni a lu iRoda ọ bhale ya mie ọli unu. 14 Abi ọ rọ suọ uruli oyi iPita, oghẹlẹ o vọ ọli udu. Ọa je okpẹ odẹ-a ne, ọ nyanya nyenẹ egbe ukhokho ya tsẹsẹ gueyẹ wẹ, “IPita ọ she jele!”

15 Ẹẹ ọli, “Ujili ọọ kphẹ!” Ama ọ li khi egbegbi ingme lọli ẹ ngme. Ighọ ẹ ọli, “Ayẹmhẹ olimhi ọyọli lọ!”

16 Ama iPita ọ kiele kpheli obọ odẹ. Abi e ke rọ khueghie oni odẹ-a, e mẹ khi lọli lọ. Abọ e sha wẹ. 17 Ọ ri obọ gbe wẹ akhiakhia. Ọ tigbe gueyẹ wẹ abi Ọnọmhuẹ ọ li rue luẹ owa ighumha le. Ọọ wẹ, “A gueyẹ iJemhisi ali eni e miesuọ eni e kpọle.” Ighọ ọ vu je oboese.

18 Ogbeakọlọ, ozughu o lo iteva oyi eni ekhọli-okhuẹ le shi abi iPita ọ li kia. 19 Abi Erọdu ọ rọ ọ e lolo nono iPita kia gasẹ, ni ẹa rọ mẹ ọli. Ọ ri eni ẹẹ khẹ ekhẹ eghọ gue ẹzọ. Ọọ a gbolo wẹ-a.

Eghuli oyi Erọdu

Abi a rọ mẹ enana se, Erọdu ọ rọte ekẹ iJudia je iSizeria ya la ukuku ẹghẹghẹ.

20 Elemhi e lolo bi Erọdu deba ẹgbọ iTai ali iSidọni. Ighọ eni ẹgbọ e to ukhomhi ma, ee dua abi e li ya mẹ asha nu oni oghie shitọ ngme. Abi iBilasitọsi ni ọ khi adogẹli ọyi oghie ọ rọ lama shi wẹ ọ, e tigbe lama khi wẹwẹ e ya lema oghie ni wẹwẹ e rọ rieẹ. Itobọ khi ẹoli oyi ọni Erọdu eni ẹgbọ e rọte mẹ eminale ẹ dẹ.

21 Oni ogbẹlẹ o ramhi Erọdu ọ gbanọ itsua oghie eyọli, ọ shitọ ukpẹkhomhi oghie oyọli. Ọ nu eni ẹgbọ ọ ngme. 22 Eni ẹgbọ e ku unu-a nyoghoo, ẹ li, “Uruli oyi Ẹshinẹgba na, ọa ke khi oyi ọgbọ.” 23 Utoghuo kpe agẹni ọyi Ọnọmhuẹ ọ pfi Erọdu emhi, itobọ khi ọa ri ekpẹ na Ẹshinẹgba. Ekhọli e ri ọli le. Ọ ghu eghuli osoli.

24 Ungmemhi oyi Ẹshinẹgba o gbhiaku ashakpa, oo gẹ shọ. 25 IBanabasi ali iSọlu e rọte iJerusalẹmu, obini a ri ikpaghọ ghie wẹ usomhi je jele. Abi e rọ ọ jele, e rue iJọni ni a gbolo ẹ lu iMaki mhuẹ obọ.

13

A zẹ iBanabasi ali iSọlu ghie usomhi

1 Emekẹguele ali eni ẹ sẹsẹ e la igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ ni ọ la Atiọki, ni e khi iBanabasi, ali iSamọ ni ọ khi ọgbọ ọbishi, ali iLushọsi ọngi iSairini, iMaini ọni a ga kuẹlẹ ọli ali oghie Erọdu, ali iSọlu. 2 Abi e li i kuẹghiẹ Ọnọmhuẹ ni e li i pfi azumhi, Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ ọọ wẹ, “A zẹ iBanabasi ali iSọlu-ọ lase na mhẹ ni e ya gbe akanya ni mhi lu wẹ shi.” 3 E pfi azumhi, e ri abọ nga wẹ ukhomhi sọ iromhi na, e ghie wẹ vu.

Elemhi iSapurọsi

4 Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ ọ ghie iBanabasi ali iSọlu je iSelusha aghọ e te lo ọkọ okẹ je ekẹ ni oku o khi shi na lu iSapurọsi. 5 Abi e rọ ramhi ẹoli iSalamisi, e la owa ugamhi oyi ẹgbọ iJu gue ungmemhi oyi Ẹshinẹgba le. IJọni ni a gbolo ẹ lu iMaki ọ la aghọ ri obọ da wẹ oni akanya.

6 E kia je ukiẹkiẹ iSapurọsi ni o kpọle nya, e bhale ẹoli iPafọsi. Aghọ e ya ẹ ọbo ni a lu iBajisọsi ọngi iJu ni ọọ li ẹboli, ni ọ khi ọmekẹguele ọyi ẹgbhọli. 7 Lọli ọ khi ọmọle ọni igọvunọ ni ọ la oni ekẹ, eva oyi ọni igọvunọ khi iSajọsi iPọlọsi ni ọ khi ọtsẹgbhẹ. Ọni igọvunọ ọ lu iBanabasi ali iSọlu itobọ khi ọ nono ni lọli suọ ungmemhi oyi Ẹshinẹgba. 8 Ama ọni iBajisọsi ni ọ liẹ Ẹlimasi ni ọọ li ọbo, ọ tsua ozughu lo aghọ le ini ọni igọvunọ ọ khi mẹ asha miesuọ. 9 Ighọ iSọlu ni a liẹ lu iPọlu, ni Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ ọ vọ egbe, ọ fẹli ọni ọbo chii. 10 Ọọ li, “Yẹyẹ omi ọkphaghiẹ! Yẹyẹ ọbe eminete ni u wa li ikẹnẹguẹ. Ẹlẹ u ya rọte imu-ungmemhi oyi Ẹshinẹgba pfi

ukhomhi kpọkẹ lasele? 11 Memena
Ẹshinẹgba ọ ya nise obọ oyọli ti ẹ, u
ya zẹ alo, waa kẹ gbo dobẹ ya mẹ
ugẹmhi oyi ovọ ukuku ẹghẹghẹ ne.”
Aghọaghọ, Ẹlimasi ọ mẹ khi alo
eyẹluẹ e bi obili-a, Ọọ bibi, ọọ nono
ọni ọ ya mu ọli obọ ke kia. 12 Abi
ọni igọvunọ ọ rọ mẹ ingme ni a mẹ,
ọ miesuọ, irari khi osẹsẹ ingme ọyi
Ọnọmhuẹ o ri abọ sha li.

Atiọki ni o la elemhi iPisidia

13 IPọlu ali apfọli e rọte iPafọsi lo
ọkọ okẹ da okẹ oniẹmhi je iPẹriga,
ni o khi ẹoli ni o la iPafilia. Ana
iJọni ni a gbolo ẹ lu iMaki ọ pfi wẹ
shi nyenẹ egbe je iJerusalẹmu. 14 E
rọte iPẹriga je ẹoli Atiọki ni o la ekẹ
iPisidia. Ogbẹlẹ iyẹmhẹa oyi iJu, e
lo owa ugamhi ya shitọ. 15 Abi e
rọ rọte ebe ishi oyi iMosisi ali ebe
eyi emekẹguele zẹ se, eni ẹẹ mhẹsẹ
shi oni owa ugamhi e ghie usomhi
ya gueyẹ iPọlu ali iBanabasi, ẹẹ
wẹ, “Inyọghuo anye, ini a mhọli
ungmemhi ni a mẹ ya guele ni o
ya ri udu shi ẹgbọ ọ, a ke ngme.”
16 IPọlu ọ vule migha ọ ri obọ nu
wẹ ngme. Ọọ, “Ẹẹ ẹgbọ iZirẹni ali
ẹẹ iJẹta ni a ga Ẹshinẹgba a ri esọ
shi mhẹ ekẹ! 17 Ẹshinẹgba ọyi ẹgbọ
iZirẹni ọ zẹ eni e bia awa, lọli ọ rẹwẹ
khi ẹgbọ eniẹmhi, oni ẹghẹghẹ e khi
epfẹse shi ekẹ iJipiti. Ẹshinẹgba ọ
ri ekpabọ eyọli wolọ wẹ ekẹ iJipiti
lasele.* 18 Elemhi ikpe egbhuẹva ọ
ri abọ mu udu na ẹ elemhi ọdagbe
ifufu.† 19 Ẹdẹli ishilua ọ pfusea ekẹ
iKena. Ọ ri ekẹ oyẹwẹ na ẹgbọ eyọli
le ugu.‡ 20 Elemhi ikpe egbhuẹ-
uye ali eva ali ikpe igbe (450) a mẹ
ingme enana.§

“Abi a rọ mẹ ena se, ọ ri esọ-
ẹzọ na wẹ ni ee mhẹsẹ, ya ramhi
ẹghẹghẹ oyi iSamuẹni ọmekẹguele.
21 Ighọ eni ẹgbọ e mhila Ẹshinẹgba
ọ ri oghie na wẹwẹ, Ẹshinẹgba ọ
rue iSọlu omi iKishi ọyi unuẹkpẹ
oyi iBẹjami na wẹ. Lọli ọ khi oghie
oyẹwẹ elemhi ikpe egbhuẹva.*
22 Abi Ẹshinẹgba ọ rọ rue iSọlu
oghie le, ọ ri iDefidi le oghie na
wẹ. Ingme ni Ẹshinẹgba ọ ngme
shi iDefidi egbe na, ‘Mhi she mẹ
khi iDefidi omi iJese ọ khi ọmọse
ọnabi udu oyẹmhẹ ọọ nono, ọ ya
riẹlẹ ọghuẹmhẹ oyẹmhẹ nya.’†

23 “Rọte unuẹkpẹ oyi ọni iDefidi,
iJesu ni ọ khi Ọmiepfuese ọyi ẹgbọ
iZirẹni ọ te bhale, abi Ẹshinẹgba
ọ li rọli shobọ. 24 Neni iJesu ọ
bhale, iJọni ọ she kpẹ gueyẹ ẹgbọ
iZirẹni e ti olamhẹ le, e mupfi deba
Ẹshinẹgba, ẹghẹghẹ aghọ ni a batazi
wẹ.‡ 25 Abi iJọni ọ rọ gbe akanya
se, ọ mhila eni ẹgbọ, ọọ, ‘Ọghuo a
khọkhọ mhẹ shi? Mhi aa khi ọni a
migha a khẹ. Ọni ọ ya bhale ini mhi
gbe akanya oyẹmhẹ se, mhi aa fu tẹ
ni mhia taghiẹ uli ekuẹ ni ọ sọ-a.’§

26 “Inyọghuo-mhẹ imi Aburaamu,
ali ẹẹ iJẹta ni a na ulishi Ẹshinẹgba
ni a la akana, oni ungmemhi imiep-
fuese ona, oyawa lọ! 27 Ẹgbọ ni e la
iJerusalẹmu ali eni ẹẹ mhẹsẹ na wẹ,
ẹa lẹsẹ iJesu shi Ọmiepfuese. Ama
igbe-a ni e gbe iJesu-a, o ri emini
emekẹguele ee ngme, ni ee zẹ khasẹ
wẹ ẹlẹ iyẹmhẹa kpa bhale ya tsẹ.
28 Abi o tseku khia khi ẹa mẹ ẹzọ
gue shi ọli egbe, ẹẹ li ipaleti ọ zẹ ni
a gbe ọli-a.* 29 Abi e rọ riẹlẹ emini
Ebe-no-pfuasẹ o ngme shi ọli egbe
se, e rue ọli apfida tiemhile, e rọli tọ
uji.† 30 Ama Ẹshinẹgba ọ rọte eghuli
guise ọli le. 31 Ogbẹlẹ ebubu ọ ri
egbọli khasẹ ẹgbọ eni e nu ọli rọte
iGalili je iJerusalẹmu. Wẹwẹ e ke pfi
ọtsẹlẹ shi ingme oyọli khasẹ ẹgbọ

* **13:17** Li zẹ Okiali 1.7; 12.51 † **13:18** Li zẹ iNọba 14.34; iDẹut 1.31 ‡ **13:19** Li zẹ iDẹut 7.1; iJosh 14.1 § **13:20** Li zẹ iDẹut 7.1; iJosh 14.1 * **13:21** Li zẹ 1 iSam 8.5; 10.21 † **13:22** Li zẹ 1 iSam 13.14; 16.12; Iwolo 89.20 ‡ **13:24** Li zẹ iMak 1.4; iLuk 3.3 § **13:25** Li zẹ iMat 3.11; iMak 1.7; iLuk 3.16; iJọn 1.20,27 * **13:28** Li zẹ iMat 27.22-23; iMak 15.13-14; iLuk 23.21-23; iJọn 19.15 † **13:29** Li zẹ iMat 27.57-61; iMak 15.42-47; iLuk 23.50-56; iJọn 19.38-42 ‡ **13:31** Li zẹ Ika 1.3

eyawa.‡
32 “Eri anye bhale akana ni anye
ya ri oni usomhi onete na ẹ, ikhi
ishobọ ni Ẹshinẹgba ọ shi na eni e
bia awa. 33 Ọ she ri oni ishobọ ona
tsẹ na awa imi wẹ, abi ọ li guise
iJesu le. Abi a li kẹkẹ ọli shi ebe
Iwolo ni uzeva, khi,
“ ‘Omimhẹ u khi, ogbe namo,
mhẹmhẹ mhi khi Itẹ.’
34 Abi Ẹshinẹgba ọ rọte eghuli guise
ọli le, ni ọa zẹ ọli ghu kẹ-a, o mu ma
ungmemhi oyọli ni ọ la liẹ,§
“ ‘Mhi ya ri ikhivọsẹ no pfuasẹ,
ni a ri egbe ẹ nga egbegbọ
ni mhi shobọ na iDefidi nẹ.’
35 Ighọ ọ kie gbo li ngme ọli shi
ashese.*
“ ‘Waa ya zẹ ni
ọni ọ pfuasẹ ọyẹ
ọ ghu kẹ-a.’
36 “Irari khi eri iDefidi ọ ga
Ẹshinẹgba abi ọ rọ la agbọ, ighọ ọ
ghu-a, a ri ọli tọ mama eni e bia li. Ọ
kẹ-a shi elemhi uji. 37 Ama idiegbe
oyi iJesu ni Ẹshinẹgba ọ rọte eghuli
guise le, ọa kẹ-a.
38 “Irarighọ, inyọghuo, anye tse
abọ yẹ ẹ khi obọ oyi iJesu a te ya
mhọli igbe olamhẹ kua. 39 Ọnini ọ
da mie ọli suọ ne, a she pfa na li,
ọa ke lue shi emini Ushi oyi iMosisi
ọa dobẹ pfa na wẹ shi. 40 A mhuẹ
ẹgbhẹ, ini emini emekẹguele e ngme
o khi ya tsẹ shi ẹ egbe, ni ẹẹ,
41 “ ‘A ghe i, ẹẹ ni
a ri Ẹshinẹgba a li egia
Ọshabọ ọ sha ẹ, a pfua.
Irari khi mhi ya riẹlẹ
emhi ẹghẹghẹ oyẹ ẹ
ni aa ya mie shi ghue,
ini ọgbọ ọ tseku gue ọli yẹ ẹ.’ ”†
42 Abi iPọlu ali iBanabasi e rọ rọte
oni owa ugamhi vu, eni ẹgbọ e gbo
lu wẹ e nyenẹ egbe bhale ogbẹlẹ
ugamhi olese ya nu wẹwẹ ngme oni
ungmemhi. 43 Abi oni ilegba o rọ
gbhia khuse, ẹgbọ iJu ali ẹgbọ iJẹta
eni e she mu pfi bhale ugamhi oyi
ẹgbọ iJu, e kpikpi i deba iPọlu ali
iBanabasi. IPọlu ali iBanabasi e ye
wẹ ude, e kie ke deba okhale ni ẹa
fu tẹ ni Ẹshinẹgba ọ riẹlẹ na wẹ.
44 Ẹlẹ iyẹmhẹa ni o deba li, ẹgbọ ni
e la oni ẹọli nya e legba ni e ri esọ
shi ungmemhi oyi Ẹshinẹgba. 45 Abi
ẹgbọ iJu e rọ mẹ oni ilegba, ee kpe
ofuma, ee kholo ingmemhi zu iPọlu
unu, e tsue ọli.
46 Ama iPọlu ali iBanabasi e
ngme ungmemhi igbedu, ẹ li, “Ẹẹ
a khi eni anye kha mema kpẹ gue
ungmemhi oyi Ẹshinẹgba yẹ neni
o ramhi ẹgbọẹse egbe. Ama abi a
ke rọ kie oni ungmemhi ni aa rọ sa
khi o ti ni a mhọli agbọ na agbọagbọ
eghọ, mena, anye ya zẹ ẹ obọ, anye
deba ẹgbọ iJẹta. 47 Irari khi ona khi
omhẹsẹ ni Ọnọmhuẹ o mhẹsẹ na
anye, ni ọ rẹẹ,‡
“ ‘Mhi she rẹ ẹ khi
ákpá na ẹgbọ iJẹta,
ni agbọ nya e mhuẹ imiep-
fuese.’ ”
48 Abi ẹgbọ iJẹta e rọ suọ ona, ee
ghẹlẹ, ee kuẹghiẹ Ẹshinẹgba shi oni
ungmemhi, ẹgbọ eni a she zẹ shi
agbọ na agbọagbọ, e mie iJesu suọ.
49 Oni ungmemhi oyi Ọnọmhuẹ o
gbhiaku asha kpa oni ekẹ. 50 Ama
ẹgbọ iJu e tanọ shi ikpotso ni ẹẹ
na ulishi Ẹshinẹgba ni a mu ekpẹ
a na ali ekhẹmhuẹ eyi oni ẹoli. E
sẹsẹ ẹgbọ ni e mu okhọli onieẹmhi
vule shi iPọlu ali iBanabasi ọ, e khu
wẹ fiẹ lase oni ẹoli. 51 Ama eni
eniyẹ odukhokho eyi iJesu e kpishi
itutu awẹ shi ekẹ, ni e pfi ọtsẹlẹ mu
eni ẹgbọ. E rọte aghọ dọsẹ je ẹoli
iKonieẹmu.§ 52 Oghẹlẹ ali Ayẹmhẹ-
nọ-pfuasẹ ọ lo eni e miesuọ eghọ
egbe.

14

Emini a mẹ iKonieẹmu

§ **13:34** Li zẹ Aza 55.3 * **13:35** Li zẹ Iwolo 16.10 † **13:41** Li zẹ Abak 1.5 ‡ **13:47** Li zẹ Aza 42.6; 49.6 § **13:51** Li zẹ iMat 10.14; iMak 6.11; iLuk 9.5; 10.11

1 IPọlu ali iBanabasi e lo
owa ugamhi oyi ẹgbọ iJu obini
iKonioṃu, abi e kie kpẹ ẹ li. E
lolo guẹ ẹ ngme ungmemhi ni o lo
ẹgbọ esọ, ni o ri ebubu ẹgbọ iJu ali
iJẹta miesuọ. 2 Ama ẹgbọ iJu ni ẹa
lama miesuọ, e tanọ ẹgbọ iJẹta abọ
ni elemhi o yese wẹ-a deba eni e
miesuọ. 3 Ighọ iPọlu ali iBanabasi e
kushi aghọ tẹsẹ, e ri igbedu u ngme
ungmemhi oyi Ọnọmhuẹ ni ọ pfi
ọtsẹlẹ shi ungmemhi okhale oyọli,
rọte ekpabọ ni ọ rọ na wẹ ẹ gbe
akanya ọnyaloa ali ọshabọ. 4 Okemhi
o lo oni ẹdẹli le, ẹgbọ eghuo e kugbe
ẹgbọ iJu ọ, eghuo ọ e la ukhokho oyi
ighiusomhi na kẹẹ. 5 Ighọ ẹgbọ iJẹta
eghuo ali ẹgbọ iJu ali enighie eyẹwẹ,
e gba abi e li ya gbe wẹ ali abi e li ya
tono wẹ echẹ. 6 Abi eni ighiusomhi
e rọ suọ ona, e na je ẹoli iLisitira ali
iDẹbi ni o la ekẹ iLikaonia ali ẹoli
elese ni e mama wẹ. 7 Aghọ e la a
gue usomhi onete le.

Elemhi iLisitira ali iDẹbi

8 Ọmọse ọghuo ọni a bia ọkhomhi
ni ọa kia ghue abi a te bia li, ọ li la
oni iLisitira. 9 Ọ shitọ aghọ ri esọ
shi ungmemhi ni iPọlu ọọ ngme.
IPọlu ọ mẹ khi ọ mhọli irudunga
ni o dobẹ ya rọ li ze, iPọlu ọ bino
ọli chii. 10 Ọ tsẹsẹ leghe, ọọ, "Vule
migha!" Ọni ọmọse ọ ti vule, ọọ kia
gasẹ.

11 Abi eni ẹgbọ e rọ mẹ akanya ni
iPọlu ọ gbe, e ngme ẹlẹmhi iLikao-
nia, ee tsẹsẹ, ee liẹ, "Ilitsa e mele
ẹgbọ-a bhale iteva oyawa o!" 12 Eva
ni e lu iBanabasi khi iZeusi,* itobọ
khi iPọlu khi ọni ọ mema e ngme,
e lu ọli Amẹsi.† 13 Ọni ọọ luasẹ
oni olitsa iZeusi, ni okula oyọli o
la ukhokho apfẹ oni ẹoli, ọ muno
ena enokpo ali idodo je oni odẹ
unuẹkpẹ oyi oni ẹoli, itobọ khi lọli
ali eni ẹgbọ ee nono ni wẹwẹ ya
luasẹ iBanabasi ali iPọlu abi ilitsa.

14 Abi iBanabasi ali iPọlu e rọ suọ
emini eni ẹgbọ e mu egbe khi e
ya riẹlẹ, e nyanọ itsua shi egbewẹ
uruli, e nanọ lo eni ẹgbọ ifuabọ.
Ee tsẹsẹ liẹ, 15 "Elọ e zẹ khi a li
na?" Ẹgbọ enabi ẹẹ anye khi! Ung-
memhi usomhi onete anye rọ tse
abọ khasẹ ẹ, ni a rọte ugamhi afuẹ
mu pfi deba Ẹshinẹgba ni ọ laọ, ni
ọ ma ekẹ ali ukhuli ali okẹ onieṃhi
ali emini e la elemhi wẹ nya.‡
16 Ẹghẹghẹ ni o dọsẹ, Ẹshinẹgba ọ
zẹ ni ushishi ọgbọgbọ ọ ngeli abi o
ghọle ọli. 17 Ama ọ kie rọte akanya
onete oyọli ri ọlẹlẹ khasẹ khi lọli
laọ, lọli ọ rọte idane e ruẹsẹ amẹ shi
emhi ẹkọmhi shi ẹghẹghẹ, lọli ọ ri
eminale na ẹ ẹ le, ọ ri oghẹlẹ ẹ shi ẹ
udu. 18 Abi iPọlu ali iBanabasi e riẹ
lina nu wẹ ngme ingmemhi ena, ẹa
kie dobẹ mu wẹ gba e khi luasẹ ẹwẹ
abi ilitsa.

19 Ẹgbọ iJu eghuo e rọte Atioki ali
iKonioṃu bhale, e ri eta-ọlẹlẹmhunu
ti eni ẹgbọ mama egbe, e tono iPọlu
echẹ, e tialọ ọli ekẹ fiẹ je ukhokho
oni ẹoli, e dabi khi ọ she ghua.
20 Ama abi eni e miesuọ e rọ le gasẹ
ọli, ọ vule, ọ nyenẹ egbe je ifuapfẹ
ni a la tono ọli echẹ. Ogbeakọlọ, lọli
ali iBanabasi e je ẹoli iDẹbi.

21 IPọlu ali iBanabasi e gue
usomhi onete le elemhi iDẹbi,
ebubu ẹgbọ e miesuọ. Ighọ e nyenẹ
egbe je iLisitira ali iKonioṃu ali
Atioki ni o la iPisidia, 22 e ri udu shi
eni e miesuọ ọ e ri igẹsikia migha
shi oni irudunga. Ẹẹ wẹ, "Neni awa
lo Eghiele oyi Ẹshinẹgba, awa ya mẹ
anasẹmhẹ." 23 Elemhi igbaa nya eyi
eni e mie iJesu iKirisiti suọ ọdọda,
ee zẹ egbhali shi, ee pfi azumhi sọ
iromhi na wẹ rẹwẹ nga Ọnọmhuẹ
ni e regbenga obọ. 24 Abi e rọ kia
gasẹ ekẹ iPisidia se, e je ekẹ iPafilia.

* **14:12** iZeusi: IZeusi o khi ọga iyẹmhẹ ni ẹgbọ iGiriki e ga. Isheghuo a lu ọli iJupita. Olitsa ọlese ni a lu Amẹsi ẹẹ khi ọ khi aghiusomhi ọyọli † **14:12** Amẹsi: Amẹsi o khi eva oyi olitsa ni ẹgbọ iGiriki e ga. Eri ẹgbọ iGiriki ena e liẹ khi aghiusomhi oyi iyẹmhẹ elese ‡ **14:15** Li zẹ Okiali 20.11; Iwolo 146.6

25 Abi e rọ la ẹoli iPẹga gue usomhi
onete le se, e te aghọ je ẹoli Atalia.
26 Aghọ e te lo ọkọ-okẹ onịẹmhi
nyenẹ egbe jele obini Atiọki; Ashini
eni e miesuọ e ke la sọ iromhi na
wẹ rẹ wẹ nga okhale oyi Ẹshinẹgba
obọ shi akanya ni e ye ya gbe se.
27 Abi e rọ jele Atiọki, e lu eni e
miesuọ tigbili, e gueyẹ wẹ ikanya
ni Ẹshinẹgba ọ rẹ wẹ gbe ali abi ọ
li khueghie odẹ-a na ẹgbọ iJẹta ni
e miesuọ. 28 E nu eni e miesuọ la
akaghọ tẹsẹ.

15

Ilegba ni a mhọli shi iJerusalẹmu

1 Ẹgbọ eghuo e rọte ekẹ iJudia
bhale Atiọki, ee sẹsẹ eni e miesuọ
khi, Ini aa li shẹlẹ wẹ-a abi Ushi
oyi iMosisi o ngme ẹa ya khi eni a
miepfuese.* 2 Onana o pfi ingme
ni o zẹ khi iPọlu ali iBanabasi e nu
eni ẹgbọ ni e rọte iJudia bhale e
khakọ. Irarighọ, a zẹ iPọlu ali iBan-
abasi ali eni e miesuọ elese e nga
iJerusalẹmu ya mẹ ighiusomhi na
kẹẹ ali eni egbhali shi oni ingme.
3 Ighọ e ghie wẹ e ke lẹ, abi e li
rọte ekẹ iFonisha ali iSameria dọsẹ
ẹ lẹ, ee gueyẹ ẹgbọ abi ẹgbọ iJẹta e
li mu pfi deba Ẹshinẹgba. Onana o
pfi oghẹlẹ onịẹmhi na eni e miesuọ.
4 Abi e rọ ramhi iJerusalẹmu, eni
e miesuọ ali eni egbhali ali ighiu-
somhi na kẹẹ, e mu wẹ epfẹse. Eni
a ghie usomhi e gueyẹ wẹ ikanya
ọdọda ni Ẹshinẹgba ọ rọte obọ oyẹwẹ
gbe. 5 Ama eni e miesuọ eghuo ni
e la otu iFarisi e vule, ẹẹ li, "Ẹgbọ
iJẹta e mema shẹlẹ-a. A gueyẹ wẹ e
ri Ushi oyi iMosisi ke gbe akanya."
6 Ighiusomhi na kẹ ali eni egbhali
e ye ochi shi oni ingme ona. 7 Abi e
rọ khakọ shi ọ tẹsẹ se, iPita ọ vule,
ọọ wẹ, "Inyọghuo, a lẹsẹ khi ẹghẹghẹ
ni o dọsẹ, Ẹshinẹgba ọ rọte iteva oyẹ
ẹ zẹ mhẹ mhi ka gue oni usomhi
onete yẹ ẹgbọ iJẹta ni e mẹ asha
suọ, ni e miesuọ.† 8 Ẹshinẹgba ni ọ
lẹsẹ isamhi ni e la ọgbọkpa udu, ọ ri
Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ na ẹgbọ iJẹta, rọ
rọli khasẹ khi lọli li mie wẹ, ẹzẹzẹ
abi ọ li li mie awa.‡ 9 Ọa ri ikhiọda
shi iteva oyawa ali wẹwẹ, irari khi
ọ khuẹsẹ udu oyẹwẹ-a pfuasẹ itobọ
khi e imiesuọ. 10 Memena, elọ o
zẹ khi a nono ni a mhẹsẹ Ẹshinẹgba
bino, ni a rọ ọ sheli iJẹta ni e miesuọ
itsua ni awa ali eni e bia awa ẹa
dobẹ tsua? 11 Iiye e! Awa lama
shi ọ khi okhale oyi iJesu iKirisiti
Ọnọmhuẹ o mie awa pfuese, ighọ li
khi wẹwẹ."
12 Oni igbaa e tsaghiẹ-a tsukẹ, abi
e rọ suọ ọlẹlẹ eyi ọnyaloa ali ọshabọ
nya ni Ẹshinẹgba ọ rọte obọ oyi iPọlu
ali iBanabasi gbe iteva oyi ẹgbọ
iJẹta. 13 Abi e rọ ngme se, iJemhisi
ọọ, "Inyọghuo, a ri esọ shi mhẹ
ekẹ! 14 ISamọ iPita ọ lẹsẹ guele abi
Ẹshinẹgba ọ li mhọli ọmuegbe shi in-
gme oyi ẹgbọ iJẹta, ni ọ rọte elemhi
wẹ sanọ ẹgbọ, rọ mele ẹgbọ eyọli-
a. 15 Onana o ri emini emekẹguele
e kẹkẹ shi Ebe-no-pfuasẹ bhale ya
tsẹ, ni ọọ,
16 " 'Ini a mẹ enana se,
mhi ya nyenẹ egbe bhale,
mhi rue eghiele oyi iDefidi
gbo nyenẹ egbe bhale,
mhi riẹlẹ ikpukpu-igbe
ni e de kua oyọli ma,
mhi gbo zese ọli-a.
17 Ishegho ẹgbọ ni e kpọle nya
e nyenẹ egbe bhale deba
Ọnọmhuẹ,
ẹgbọ iJẹta nya ni mhi lu,
e bhale ya khi eyẹmhẹ,
Ọnọmhuẹ ọ ngme ghọ,
ni ọ riẹlẹ emhi ena.'
18 Lọli ọ she kpẹ zẹ
ni a lẹsẹ ona shi ekẹ agbọagbọ.§
19 "Abi mhi sọ ọ shi khi, awa khi
pfi ẹgbọ iJẹta ni e nyenẹ egbe bhale
deba Ẹshinẹgba lo ọmunu. 20 Awa
ri ochoghọ kẹkẹ ebe ya gueyẹ wẹ,

* **15:1** Li zẹ iLẹv 12.3 † **15:7** Li zẹ Ika 10.1-43 ‡ **15:8** Li zẹ Ika 2.4; 10.44 § **15:18** Li zẹ Emọ 9.11-12

e khi ke le eminale ni a rọ luasẹ ikhumhi. Awa gbo gueyẹ wẹ e khi ke ku itsẹbọ, e khi ke le ẹlamhi ni aa fa uruli, e khi ke da ọlia.* 21 Irari khi o she tẹsẹ ni a te la owa ugamhi ẹ zẹ ebe Ushi oyi iMosisi ẹlẹ Iyẹmhẹa kpa, a ri ingme oyọli ẹ tse abọ ifui ẹoli kpa."

22 Ighọ ighiusomhi na kẹẹ ali eni egbhali ali eni e miesuọ nya e te eni ẹgbọ zẹ emọse aava ni a mu ekpẹ ẹ na ma iPọlu ali iBanabasi egbe, je Atiọki. IJudasi iBasabasi ali iSalasi e zẹ. 23 Ebe ni e kẹkẹ rọ ghie wẹ usomhi na:

Anye ighiusomhi na kẹẹ ali eni egbhali ni anye khi inyọghuo ẹ, anye tsẹ ẹẹ Inyọghuo anye ni a khi ẹgbọ iJẹta ni a la Atiọki ali iSiria ali iSilisha.

24 Anye suọ khi ẹgbọ eghuo e rọte anye iteva vu ni o khia khi ọa khi anye ghie wẹ, ni e bhale ya nu ẹ ngme ingmemhi ni oo yese ẹ elemhi-a ali ni oo nasẹ ẹ udu. 25 Irarighọ, anye rọ kugbe ghie emọse eghuo ghi ẹ, e deba iBanabasi ali iPọlu emọle anye bhale. 26 Emọse ena e she ri agbọ oyẹwẹ shi okhẹna itobọ eva oyi iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ. 27 Irarighọ, anye rọ ghie iJudasi ali iSalasi ni e ri unu gue emini anye kẹkẹ shi ebe yẹ ẹ. 28 O ti Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ ali anye ẹloe, ini anye khi ri itsua elese nasẹ ẹ tsua dọsẹ ishi enana. 29 A ti egbe eminale ni a rọ luasẹ ikhumhi le, a khi ke da ọlia, a khi le ẹlamhi ni aa fa uruli. A khi ku itsẹbọ. O ma a ti ẹ egbe ini a lase emhi enana le.

Ẹshinẹgba ọ nu ẹ la.

30 Eni emọse ni a ghie usomhi e vu ya tiemhi Atiọki. E ti eni e miesuọ nya gbili, e ri oni ebe na wẹ. 31 Abi eni ẹgbọ e rọ zẹ oni ebe se, oghẹlẹ o vọ wẹ elemhi itobọ khi usomhi onete ni o ri udu ẹ shi ọgbọ ọ o tsua. 32 IJudasi ali iSalasi ni e khi emekẹguele e nu wẹ ngme ebubu ingmemhi ri udu shi wẹ ọ, e zese wẹ-a. 33 E nu wẹ la aghọ ukuku ẹghẹghẹ, eni e miesuọ e tsẹ wẹ okhila. Wẹwẹ ni a ghie usomhi e nyenẹ egbe je iJerusalẹmu deba eni e ghie wẹ. 34 [Ama iSalasi ọ lama nu wẹ la aghọ.] 35 IPọlu ali iBanabasi e la Atiọki, wẹwẹ ali ẹgbọ elese e la aghọ ọ sẹsẹ, ee tse abọ ungmemhi oyi Ọnọmhuẹ.

IPọlu ali iBanabasi e vasẹ egbe-a

36 Abi ebubu ogbẹlẹ e rọ dọsẹ, iPọlu ọ gueyẹ iBanabasi, ọọ li, "Awa nyenẹ egbe je ẹoli ni awa te dọsẹ ni awa ya bino ẹgbọ ni awa gue ungmemhi oyi Ọnọmhuẹ yẹ, ni awa mẹ abi e ke laọ shi." 37 O ghọle iBanabasi ni e tsua iJọni ni a gbolo ẹ lu iMaki ma egbe vu. 38 Ama ọa ghọle iPọlu ni e tsua li. Itobọ khi ọni iJọni ni a gbolo ẹ lu iMaki ọa nu wẹ gbe ikanya ramhi ukpẹsẹ ni ọ rọ tsua wẹ kua ekẹ iPafilia vu, ọ sọ ukhokho gbe wẹ.† 39 IPọlu ali iBanabasi e mhọli ekhakọ ni o toto shi ingme ona, e kemhi egbe. IBanabasi ọ rue iJọni iMaki ma egbe, e lo ọkọ-okẹ onieẹmhi da je iSapurọsi. 40 Ama iPọlu ọ pfi obọ rue iSalasi, e vu abi eni e miesuọ e rọ sọ iromhi na wẹ, rẹ wẹ nga okhale irẹloe-khu oyi Ọnọmhuẹ se. 41 E kia rọte ekẹ iSiria ali iSilisha, e ri udu u shi igbaa nya eyi eni e mie iKirisiti suọ ọ.

16

ITimoti ọ deba iPọlu ali iSalasi

1 IPọlu ọ bhale ẹoli iDẹbi ali iLisitira, ashini ọmọ odukhokho ni a lu iTimoti ọ la. Inyọli ni ọ li miesuọ ọ khi ọngi iJu, ama itali ọ khi ọngi iGiriki. 2 Igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ ni e la iLisitira ali iKonioẹmu nya e ngme onete oyi iTimoti. 3 IPọlu ọọ nono ni lọli ri iTimoti ma egbe vu, ighọ ọ shẹlẹ ọli-a. Itobọ khi ẹgbọ iJu ni

* **15:20** Li zẹ Okiali 34.15-17; iLẹv 17.10-16; 18.6-23 † **15:38** Li zẹ Ika 13.13

e la oobọ e ga lẹsẹ khi ita iTimoti khi ọngi iGiriki lọ. 4 Abi e li kia ẹoli i gasẹ, e sẹsẹ eni e miesuọ ilamashi ni ighiusomhi na kẹẹ ali eni egbhali ni e la iJerusalẹmu e kẹkẹ shi ebe na wẹ, e gueyẹ wẹ, e rẹwẹ gbe akanya. 5 Ighọ igbaa nya eyi eni e mie iKirisiti suọ, e fu u shi irudunga, ee bua shi ọ ẹlẹkpa.

IMekẹ ni iPọlu ọ mẹ obini iTiroasi

6 IPọlu ali eni e ga kia, e rọte ekẹ iFirigia ali iGalesha, itobọ khi Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ ọa zẹ wẹ gue usomhi onete le ekẹ Esha. 7 Abi e rọ ramhi ekẹ iMisia, ee nono ni wẹwẹ e lo elemhi ekẹ iBitinia, ama Ayẹmhẹ oyi iJesu ọa zẹ wẹ lo. 8 Ighọ e rọte ekẹ iMisia dọsẹ je iTiroasi. 9 Ẹliyọsẹ ẹlẹghọ iPọlu ọ mẹ imẹ-alo, ọ mẹ khi ọngi iMasidonia ọ migha a lema, “Bhale iMasidonia ni u ya kpaghiẹ anye obọ!” 10 Abi iPọlu ọ rọ mẹ oni imekẹ se, anye mu egbe e lẹ iMasidonia, itobọ khi anye lẹsẹ khi Ẹshinẹgba ọ she lu anye, anye je aghọ ya gue usomhi onete le.

ILidia ọ mu pfi

11 Anye rọte iTiroasi lo ọkọ-okẹ onieẹmhi da okẹ onieẹmhi je iSamotirasi, ogbeakọlọ, anye te aghọ je iNiapolisi.

12 Aghọ anye te je ifuapfẹ oyi iFilipi ni o khi ẹoli ni o mu ẹloe shi ekẹ iMasidonia ni ebubu ẹgbọ iRomu e ngeli. Anye ga la aghọ ebubu ogbẹlẹ.

13 Ogbẹlẹ iyẹmhẹa oyi ẹgbọ iJu, anye te oni ẹoli vu je oni okẹ, ashini anye khọkhọ khi ẹgbọ iJu ee lona shi iromhi isọsọ. Anye shitọ nu ikpotso ni e legba aghọ ngme. 14 Ọkpotso ọghuo elemhi wẹ ni ọ ri esọ shi ekẹ khi iLidia ọngi iTiatira, ọni ọ ri ide eyilẹ ẹ dẹ. Ọ khi ọkpotso ni ọọ na ulishi Ẹshinẹgba. Abi iPọlu ọ li i ngme, Ẹshinẹgba ọ khueghie ọli udu-a shi oni ungmemhi. 15 Abi a rọ batazi ọli ali apfọli se, ọ lu anye je owa oyọli, ọọ anye, “A kha lẹsẹ khi egbegbi ọni ọ miesuọ mhi khi, a bhale ya ku shi na mhẹ.” Ọ ti anye shi ọ ramhi ni anye rọ lama shi ọli ọ.

A mu iPọlu ali iSalasi shi igha

16 Ẹlẹghuo abi anye li i je ashini anye la a sọ iromhi, ọmueshi oghumha ọghuo ni ọ mhọli ayẹmhẹ obe ni ọ rọ ọ mekẹ guele emini a ya mẹ, ọ ya to anye ukhomhi. Eri ọ ri oni ekpabọ imẹguele ona a gbe ikpaghọ na eni e mhọli ọli. 17 Ọọ deba iPọlu ali anye, ọọ tsẹsẹ, ọọ liẹ, “Eni ẹ ga Ẹshinẹgba ni ọ funẹ eni ẹgbọ ena e khi! Eri ẹ tse abọ guele abi a li ya mhọli imiepfuese!” 18 Ina ọ li i riẹlẹ ọli ogbẹlẹ kpa ya ramhi ni oni ingme o rọ ri elemhi i bi iPọlu, ighọ iPọlu ọ nyenẹ egbe gueyẹ oni ayẹmhẹ, ọọ li, “Mhi ri eva oyi iJesu mhẹsẹ nẹ, fiẹ ọli idiegbe ya lase!” Aghọaghọ oni ayẹmhẹ o fiẹ ọli idiegbe ya lase. 19 Abi eni e mhọli ọli e rọ mẹ khi ẹa ke mẹ ikpaghọ afa ni e kpẹ te ẹ ọli obọ ọ mẹ, e mu iPọlu ali iSalasi tialọ ghi enighie obini agbala oyẹwẹ. 20 E wolọ wẹ bhale odalo oyi esọ-ẹzọ, ẹẹ wẹ, “Emọse ena, ẹgbọ iJu e khi ni e pfi ozughu ẹ shi awa ifuapfẹ. 21 E kia a sẹsẹ ẹgbọ imu ni e khi ọda shi eyi awa. Awa ni awa khi iRomu, awa aa ya dobẹ ri osẹsẹ oyẹwẹ gbe akanya.” 22 Eni ebubu ẹgbọ e kuma wẹ ọ gue ẹzọ shi iPọlu ali iSalasi egbe. Ighọ eni esọ-ẹzọ e gueyẹ wẹ e banọ wẹ a, e gbe wẹ itali. 23 Abi e rọ gbe wẹ egbegbọ se, e tigbe pfi wẹ lo owa ighumha. E gueyẹ ọni ọọ khẹ-ekhẹ ọ pfi okpẹ ashini ọ rẹwẹ shi egbegbọ. 24 Abi a rọ ri oni omhẹsẹ na li se, ọ mu wẹ kulo owa aza elemhi oni owa ighumha, ọ sọ wẹ awẹ igha. 25 Abi itsotso ogbiẹ o rọ mu ekẹ, iPọlu ali iSalasi ee sọ iromhi, ee to uwolo kuẹghiẹ Ẹshinẹgba. Ighumha eni e kpọle e ri esọ shi wẹ ekẹ. 26 Udemhija, ekẹ o ri itoto nighise. Oni owa ighumha o rọte ekẹ jighise egbegbọ. Eloawẹ eloawẹ, odẹ nya ni e lo oni owa le

e khueghie-a. Iwẹghẹ ni e rọ gẹ eni ighumha nya e ku wẹ awẹ-a. 27 Abi ọni ọọ khẹ ekhẹ aghọ ọ rọ mẹ khi odẹ ni e la oni owa ighumha nya khi e khueghie-a, ọ dabi khi ighumha ni e la aghọ nya e she pfue. Ighọ ọ ji itakobi emhi lasele ni luẹ rọ gbe egbeluẹ-a. 28 Ama iPọlu ọ tsẹsẹ leghe, ọọ li, “Khi gbe egbe ẹ-a! Anye nya anye la ana.”

29 Ọni ọọ khẹ ekhẹ ọghọ ọ lu ọgbọ ọ nyanya rue ugbili bhale. Ọ ri ulishi-ulishi na buẹ buẹ, ọ de ya wugha odalo oyi iPọlu ali iSalasi. 30 Ighọ ọ rue wẹ lasele, ọ mhila wẹ, “Elọ mhi ya li ni mhi rọ ya mhọli imiepfuese?”

31 Ẹẹ ọli, “Yẹyẹ ali apfẹ nya a mie iJesu Ọnọmhuẹ suọ khi a ya mhọli imiepfuese.” 32 Ighọ e gue ungmemhi oyi Ọnọmhuẹ ye ọli ali apfẹ ọli. 33 Ighọ ọni ọmọse ọ wolọ wẹ, ọ dua wẹ utse ni a kuali wẹ. IPọlu ali iSalasi e rue ọli ali apfọli ya batazi na aghọaghọ. 34 Ighọ ọ rue iPọlu ali iSalasi nga owa oyọli ya ri eminale na le. Oghẹlẹ o vọ ọli ali apfọli nya udu irari khi e she mie Ẹshinẹgba suọ.

35 Ẹlẹ uzogbe ogbeakọlọ, eni esọ-ẹzọ e ri unu na ipolisi e ka gueyẹ ọni ọọ khẹ-ekhẹ ọghọ, “Zobẹ emọse eghọ obọ ni e vu.” 36 Ighọ ọni ọọ khẹ ekhẹ ọghọ ọọ iPọlu, “Esọ-ẹzọ e she ri unu bhale a wolọ ẹ abọ-a ni a ke vu. Opfọmhẹ o ka nu ẹ kia.” 37 Ama iPọlu ọọ li, “Anye a li ingme okhọghuo ni a rọ mu anye gbe itali ukpẹloe oyi ẹgbọ nya, aboriẹkhia khi ẹgbọ iRomu anye khi! Ama e mu anye kulo owa ighumha. Memena, ẹẹ nono ni wẹwẹ e bẹna rue anye abọ-a, ọa ya tsẹ e! Eni esọ-ẹzọ wẹwẹ-ghuo e bhale ya wolọ anye lasele.”

38 Eni ipolisi e lẹ ya gueyẹ eni enighie abi e ngme. Abi e rọ suọ khi ẹgbọ iRomu iPọlu ali iSalasi e khi, ulishi o mu wẹ. 39 Ighọ e vu ya kuegbe-a lema wẹ, e wolọ wẹ owa ighumha le, e lema wẹ e kpẹkpẹ e lase ẹwẹ ifuapfẹ le. 40 Ighọ iPọlu ali iSalasi e lase oni owa ighumha le, e ya je apfẹ oyi iLidia. E bhale ya ẹ eni e miesuọ aghọ. E ri udu shi wẹ ọ, e rọte aghọ vu.

17

Obini iTẹsalonika

1 IPọlu ali iSalasi e rọte Afipolisi ali Apolonia dọsẹ e bhale iTẹsalonika ashini owa ugamhi oyi ẹgbọ iJu o la.

2 IPọlu ọ dọsẹ je owa ugamhi abi ọ kie kpẹ ẹ li. Ẹfo uka esẹ ọ la aghọ nu wẹ rọte Ebe-no-pfuasẹ ku ochi. 3 Ọ rọte Ebe-no-pfuasẹ rọli khasẹ gboo, khi ọni Ọmiepfuese, ọ mema ya mẹ osoli, ọ rọte eghuli guale. IPọlu ọ gueyẹ wẹ, “IJesu ni mhi rọ ọ tse abọ yẹ ẹ ọ khi ọni Ọmiepfuese ni Ẹshinẹgba ọ shobọ khi lọli ya rọ bhale.” 4 Ẹgbọ iJu eghuo e mie shi emini iPọlu ali iSalasi e ngme, e ku ma wẹ ọ ọ ga Ẹshinẹgba. Ighọ li khi ẹgbọ iGiriki eni ẹ na ulishi Ẹshinẹgba ali ebubu ikpotso ni e fialo-a e li miesuọ. 5 Ama ẹgbọ iJu ee kpe ofuma, e kia ya luno ẹgbọ usuesọ-akhuẹ tigbili shi okhọli. E pfi ozughu shi oni ẹdẹli nya. E tsua okhọli lo owa oyi ọmọse ni a lu iJasi ya nono iPọlu ali iSalasi ni wẹwẹ e muno wẹ lasele na eni ẹgbọ. 6 Ama abi ẹa rọ mẹ wẹ, e tialọ iJasi ali eni e miesuọ elese ghọ je odalo oyi enighie eyi oni ẹoli, e tsẹsẹ leghe, e liẹ, “Emọse ena e she pfi ozughu shi asha kpa! Memena e gbo bhale ifuapfẹ eyi awa, 7 IJasi ọ mie wẹ shi owa oyọli. Ẹ da ishi eyi iSiza, ẹẹ khi oghie ọlese ọ laọ ni a lu iJesu.” 8 Abi e rọ suọ eni ingmemhi ena, elemhi e te ododẹ yese eni ebubu ẹgbọ ali enighie eyi oni ẹoli-a. 9 E ri iJasi ali eni a ga muno wẹ eghọ zẹ oko, neni a tigbe zẹwẹ vu.

Elemhi iBẹrea

10 Obili o lẹsẹ bi ẹlẹghọ, eni e miesuọ e ghie iPọlu ali iSalasi je

iBẹrea. Abi e rọ ramhi aghọ, e je owa ugamhi oyi ẹgbọ iJu. 11 Ẹgbọ ni e la aghọ e mhọli udu ni o khueghie-a dọsẹ eni e la iTẹsalonika. E ri esọ shi oni usomhi onete egbegbọ. Ogbẹlẹ kpa e rọ wẹna Ebeno-pfuasẹ ni e mẹ ini emini iPọlu ọ gueyẹ wẹ ini igẹsikia lọ. 12 Ẹgbọ iJu ebubu e miesuọ, ikpotso iGiriki ni e fia alo-a, ali emọse iGiriki e li miesuọ.

13 Ama abi ẹgbọ iJu ni e la iTẹsalonika e rọ suọ khi iPọlu ọ la iBẹrea a tse abọ ungmemhi oyi Ẹshinẹgba, e bhale aghọ ya ngmiasẹ ẹgbọ e ka pfi ozughu. 14 Eloawẹ eloawẹ, eni e miesuọ ẹẹ iPọlu vu ke je egele okẹ onięmhi, ama iSalasi ali iTimoti e kie la iBẹrea. 15 Eni emọse ni e kphase iPọlu, e rọ li bhale Atẹni, e gbo nyenẹ egbe je iBẹrea. IPọlu ọ ghie wẹ ghi iSalasi ali iTimoti e kẹlẹ bhale ya ẹ luẹ shi aghọ.

Abi iPọlu ọ rọ la obini Atẹni

16 Abi iPọlu ọ li migha Atẹni i khẹ iSalasi ali iTimoti, ọ mẹ ilitsa ọdọda ni e la oni ekẹ, o nighise ọli ayẹmhẹ. 17 Ighọ ọ nu ẹgbọ iJu ali ẹgbọ iJẹta ni ẹẹ na ulishi Ẹshinẹgba ku ochi elemhi owa ugamhi. Ighọ ọ li gbo nu ẹgbọ kpa ni e rọte olele e dọsẹ ẹ ngme ogbẹlẹ kpa. 18 Ẹgbọ eghuo ni ẹ sẹsẹ, ni e khi Ẹpikuria ali iSitoiki e nu ọli i khẹ akọ.* Abi iPọlu ọ rọ ngme ungmemhi oyi iJesu ali irọte eghuli guale, eghuo ọ e lię, “Elọ ọyẹghẹ ọna ọ mẹ ẹ ngme?” Eghuo ẹẹ li, “Abi khi eri ọọ lię awa ke ga ilitsa eyi ẹoli oboese?” 19 Ighọ e rue iPọlu bhale owa ni a lu Aropagọsi. (Owa ona eguebe ni e la ẹoli Atẹni ẹẹ legba.) “Anye ẹ nono ni u gueyẹ anye abi osẹsẹ onogbọ ona o ngme. 20 Ingmemhi ni u wa ngme, enegbọ e khi shi anye esọ, gueyẹ anye abi e ngme.” 21 Irari khi ẹgbọ Atẹni nya, ali epfẹse ni e la ọ, e ma pfuse ẹghẹghẹ-a ke ngme ingmemhi ali ke ri esọ shi owẹna ali ilẹsẹ enegbọ ni e shẹ lasele ẹ gbigbi ekẹ. 22 IPọlu ọ vule migha wẹ iteva ọ wẹ, “Emọse Atẹni, mhi mẹ ẹ mẹ khi ẹgbọ ni e mhuẹ ulishi oyi Ẹshinẹgba a khi. 23 Irari khi abi mhi rọọ kia ifuapfẹ eyẹ ẹ gasẹ mhi bino ikhumhi ebubu ni aa ga. Mhi mẹ okula oghuo ni a kẹkẹ emhi shi, ni ọọ, ‘Oyi olitsa ni aa lẹsẹ.’ Emini a ga ni ẹẹ khi aa lẹsẹ, mhi ya gue ingme oyọli yẹ ẹ ena.

24 “Ẹshinẹgba ni ọ ma agbọ ali emhikpa ni e la elemhi wẹ, lọli ọ khi Ọnọmhuẹ ọyi ekẹ ali ukhuli ni ọa ya la Owa ugamhi ni ẹgbọ e ri abọ tọ. 25 Wẹkhi eri ọ nono emhikhọghuo ali ikpaghiobọ oyi ẹgbọ. Itobọ khi lọli ọ ri agbọ ali ayẹmhẹ ali emhikpa na ẹgbọ nya.† 26 Ọgbọ ọghuo ọ te ma ẹgbọ ọdọda na ushishi ni e la agbọ nya, Lọlighuo ọ ri ẹghẹghẹ shi ekẹ na ushishi ni e rọ ya la agbọ ali khi ọ shi ughuli oyi ọgbọgbọ nali. 27 Lọli ọ lighọ rięlẹ ona ini ẹgbọ e rọshẹka ke nono ọli, ini e mẹ asha ramhi ọli egbe. Ama Ẹshinẹgba ọa nuata shi ọngẹ-awa ọ. 28 ‘Lọli ọ ri ekpabọ na awa la agbọ ni awa rọ́ ọ kia, ni awa rọ khi ọni awa khi,’ ali khi, ‘imi ọli awa khi,’ abi ekẹkebe eyẹ ẹ eghuo e li ngme ọli.

29 “Irarighọ, aborọkhia khi imi Ẹshinẹgba awa khi, awa khi ke rọli khọkhọ isheli ni ẹgbọ e ri ẹnẹli ri igolu ali ẹlomho ali echẹ ma. 30 Ẹghẹghẹ ni o dọsẹ, eri Ẹshinẹgba ọ mu alo kua shi umhalẹsẹ oyi ẹgbọ. Memena ọ she ri omhẹsẹ ni ọgbọkpa ni ọ la ashakpa ọ mu nyenẹ. 31 Irari khi ọ she shi ogbẹlẹ shi ekẹ ni ọ rọ ya ri ọmọse ọghuo gue agbọ kpa

* **17:18** Ẹgbọ Ẹpikuria ali iSitoiki ena, e deba osẹsẹ ni ẹa te odẹ, eyi ọ ni a lu Ẹpikurọsi ali iZẹno. Eri Ẹpikurọsi ọọ sẹsẹ ẹgbọ e zobẹ ni oghẹlẹ o khi emini e na khu agbọ oyẹwẹ, a na ke na emini e ya pfi osoli ali ulishi na wẹ. Ẹgbọ iSitoiki e deba osẹsẹ ni ẹa te odẹ eyi iZẹno, ni ọọ ọgbọkpa ọ ke li agbọ oyọli abi usamhi oyọli o lama na li shi. Ọgbọ khi zobẹ ni usamhi agbọ aruele okekhi oyi osoli, ni o nasẹ ọli. † **17:25** Li zẹ 1 Ighie 8.27; Aza 42.5; Ika 7.48

ẹzọ. Ẹshinẹgba ọ she rọkhasẹ agbọ khi igẹsikia onana o khi ni ọ rọ rọte eghuli guise ọni ọmọse ọna lẹ."

32 Abi e rọ suọ khi iPọlu ọ ngme ramhi irọte eghuli guale, e ri ọli i li egia, ama elese ẹẹ ọli, "Anye a nono ni anye gbo suọ ungmemhi ona ẹlẹlese." 33 Ighọ iPọlu ọ rọte ọni ilegba vu. 34 Emọse eghuo e deba li, e mie ọli suọ. IDionisusi ni ọ khi ọghuo oni igbaa Aropagọsi ọ li deba li. Ighọ li khi ọkpotso ọghuo ni a lu iDamarisi ali ẹgbọ eghuo elese e li laọ.

18

Abi iPọlu ọ rọ la iKọriti

1 Abi a rọ mẹ eni ingme ena se, iPọlu ọ rọte ẹoli Atẹni vu je ẹoli iKọriti. 2 Aghọ ọ bhale ya ẹ ọngi iJu ọghuo ni a lu Akuila ni a bia shi ekẹ iPọtusi. Ọni lọli ali ughuẹ ọli ni a lu iPisila e lẹsẹ rọte ekẹ Itili bhale, irari khi oghie iRomu nya ni a lu iKiladiusi ọ shi ushi na ẹgbọ iJu nya ni e la ẹoli iRomu nya e lase ẹoli iRomu lẹ. IPọlu ọ lẹ ya bino wẹ, 3 irari khi akanya ọni ọ ri ide ẹ ghi okholo ọọ gbe, ọ nu Akuila ali iPisilia a gbe oni akanya ni ee gbe. Ọ nu wẹ la aghọ.

4 Ogbẹlẹ Iyẹmhẹa oyi ẹgbọ iJu kpa ọ rọ je owa ugamhi oyi ẹgbọ iJu ya nu wẹ ku ochi ini ọ dobẹ ri oni ungmemhi lo ẹgbọ iJu ali ẹgbọ iGiriki esọ. 5 Abi iSalasi ali iTimoti e rọ rọte ekẹ iMasidonia bhale, iPọlu ọ ri ẹghẹghẹ ni ọ mhọli nya gue oni ungmemhi yẹ ẹgbọ iJu, khi iJesu ọ khi Ọmiepfuese ni Ẹshinẹgba ọ shobọ khi ọ ya bhale. 6 Abi eni ẹgbọ iJu e rọ nu ọli khẹ akọ ni e rọ zẹ ẹmuẹ ebe na li, ọa lama shi wẹ ọ, ọ kpe abọ shi wẹ ọ, Ọọ, "Mhi kpe abọ shi ẹ ọ. Ini a pfua, ẹẹ a ya mu ota sọ. Ọa khi mhẹmhẹ a ya mu ota sọ shi ọlia eyẹẹ. Rọte memena vu, mhia je ekẹ oyi ẹgbọ iJẹta." 7 Ọ pfi wẹ shi aghọ vu, ọ je owa oyi ọgbọ iJẹta ni a lu iTatọsi iJọsitọsi ni ọọ ga Ẹshinẹgba, ni owa oyọli o la mama owa ugamhi oyi ẹgbọ iJu. 8 IKirisipusi ni ọ khi ọga shi oni owa ugamhi ali apfọli e mie Ọnọmhuẹ suọ; ebubu ẹgbọ ni e la iKọriti ni e suọ oni usomhi e miesuọ, a batazi wẹ.

9 Ẹliyọsẹ ẹlẹghuo, iPọlu ọ mẹ imẹalo ni Ọnọmhuẹ ọ la nu ọli ngme, ọọ li, "Ulishi o khi mu ẹ, ama kie ke gue ungmemhi le, khi tsaghiẹ-a. 10 Irari khi mhi nu ẹ la. Ọgbọ ọa la ọ ni ọ ya kuali ẹ utse. Irari khi mhi mhọli ebubu ẹgbọ shi ẹoli ona ni e khi ẹgbọ eyẹmhẹ." 11 Ighọ iPọlu ọ la iKọriti ukpe oghuo ali ukhukhui, ọọ sẹsẹ eni ẹgbọ ungmemhi oyi Ẹshinẹgba.

12 Abi iGalilio ọ rọ khi igọvunọ ni iRomu e zẹ shi obini ekẹ Akhaya, ẹgbọ iJu eghuo e kugbe mu okhọli vule shi iPọlu ọ, e mu ọli je ikọtu. 13 Ẹẹ li, "Eri ọmọse ọna ọọ sẹsẹ ẹgbọ odẹ ẹgbhọli ni a te ẹ ga Ẹshinẹgba abi ushi oyi awa ọa ngme."

14 Abi iPọlu ọ li i nono ni lọli ngme, ighọ iGalilio ọ nu ẹgbọ iJu ngme, ọọ, "Ini ẹzọ ni a lu ena o khia khi oyi umhagueli lọ okekhi oyi ingmobe okhọghuo lọ, mhi kha kuegbe-a ri esọ shi ẹ ẹẹ ẹgbọ iJu ọ. 15 Ama abi o rọ khi ungmemhi ekhakọ ni o la ingmemhi ali eva ali ushi oyẹẹ eghọ, ẹẹ-ghuo a ya sọ oni ingme, mhi aa ya sọ ọ." 16 Ọọ a khu wẹ ikọtu ya fiẹ. 17 E gamhi iSositẹnisi ni ọ khi ọga shi owa ugamhi mu. E la odalo oni ikọtu gbe ọli. Ama iGalilio ọa fẹ pfi esọ shi wẹ ọ.

18 IPọlu ọ nu eni e miesuọ la iKọriti ogbẹlẹ ni e bu, ighọ ọ li tsẹ wẹ okhila, lọli ali iPisilia ali Akuila e lo ọkọ-okẹ onieḿhi da okẹ onieḿhi je iSiria. Neni iPọlu ọ rọte iKẹnkhiria da okẹ onieḿhi, ọ yamhi itsu ukhomhi-a itobọ irọnga ni ọ rọ nga.* 19 E ramhi Efesọsi, ashini iPọlu ọ pfi iPisilia ali Akuila shi. Ọ je owa ugamhi ni ọ nu ẹgbọ

* **18:18** Li zẹ iNọba 6.18

iJu ku ochi. 20 Eni ẹgbọ ẹ ọ nu wẹwẹ la aghọ tẹsẹ, ama ọa lama. 21 Ochoghọ, ọ gueyẹ wẹ abi ọ rọ ọ vu, ọọ, “Ini o da khi ọghuẹmhẹ ọyi Ẹshinẹgba, mhi ya nyenẹ egbe bhale deba ẹ.” Ighọ ọ rọte Efesọsi lo ọkọ-okẹ oniẹmhi vu da okẹ oniẹmhi. 22 Abi ọ rọ ramhi iSizeria, ọ te aghọ je iJerusalẹmu ya tsẹ eni e miesuọ, ọ ke te aghọ je ẹoli Atiọki.

23 Abi ọ rọ la aghọ ukuku ẹghẹghẹ, ọ te aghọ vu, ọ rọte ekẹ iGalesha ali iFirigia ya ri udu shi eni e miesuọ ọ.

Abi Apolosi ọ rọ la Efesọsi ali iKọriti

24 Oni ẹghẹghẹ, ọmọse ọnge iJu ni a lu Apolosi ni a bia shi Alẹzadira ni ọ khi ọni ọ mema guẹ ebe, o gbo lolo lẹsẹ ebe nọ pfuasẹ, ọ bhale Efesọsi. 25 Ọ khi ọgbọ ni a rọte ekẹ sẹsẹ odẹ oyi Ọnọmhuẹ. Ọ mhọli ọmuegbe ni o fu ni ọ rọ sẹsẹ ingme oyi iJesu. Emini ọọ sẹsẹ o rọte odẹ igẹsikia. Ama osẹsẹ oyi iJọni Ọni ọọ batazi ẹgbọ ọ lẹsẹ guẹ. 26 Ighọ ọ li la owa ugamhi oyi ẹgbọ iJu ri igbedu u ngme. Abi iPisila ali Akuila e rọ suọ ẹmuẹ ni o la li unu, e rue ọli ma egbe je apfẹ, e kuegbe-a sẹsẹ ọli odẹ oyi Ẹshinẹgba shi ọ egbegbọ. 27 Apolosi ọ rọli shi udu khi lọli ya je Akhaya, eni e miesuọ ni e la Efesọsi e kpaghiẹ ọli obọ, e kẹkẹ ebe ghi eni e miesuọ ni e la Akhaya. E gueyẹ wẹ e kpe abọ mie ọli. Abi ọ rọ ramhi akaghọ, ọ khi ikpaghiobọ oniẹmhi na eni e rọte okhale oyi Ẹshinẹgba miesuọ. 28 Irari khi ọ nu ẹgbọ iJu khẹ akọ egbegbọ, ọ rọ mu wẹ ọ le. Ọ rọte Ebe-no-pfuasẹ rọkhasẹ wẹ khi iJesu ọ khi Ọmiepfuese ni a shobọ.

19

Abi iPọlu ọ rọ la Efesọsi

1 Abi Apolosi ọ li la elemhi iKọriti, iPọlu ọ rọte elemhi oni ekẹ kia rọte ugbogbode ni o khi ute ute e dọsẹ, ọ bhale Efesọsi. Aghọ ọ bhale ya ẹ eni e miesuọ eghuo, 2 ọ mhila wẹ, ọọ wẹ, “Abi a rọ miesuọ, a li mie Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ?”

Ẹẹ ọli, “Anye a fẹ suọ khi a mẹ emini a lu Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ ghue.” 3 IPọlu ọọ wẹ, “Ibatizi onabi onoghuo a kpẹ mie?”

Ẹẹ ọli, “Ibatizi oyi iJọni.” 4 IPọlu ọọ wẹ, “Ibatizi oyi iJọni, ibatizi ona imupfi lọ. Ama ọni iJọni ọ gueyẹ ẹgbọ iZirẹni e mie ọni ọ ya bhale ikpukhokho oyẹluẹ suọ, ikhi iJesu.”* 5 Abi e rọ suọ ona se, a ri eva oyi iJesu Ọnọmhuẹ batazi wẹ. 6 IPọlu ọ ri abọ nga wẹ ukhomhi, Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ ọ tiemhile shi wẹ ọ, ee ngme ẹmuẹ onogbọ. E gbolo o ngme ungmemhi ni Ẹshinẹgba ọ rọ shi wẹ unu. 7 Wẹwẹ nya e khi emọse ogbava.

8 IPọlu ọ lo elemhi owa ugamhi, ọ la aghọ iki esẹ, ọ ri igbedu nu eni ẹgbọ ngme. Ọ nu wẹ ku ochi, ọọ sẹsẹ wẹ ni e mie shi ingme Eghiele oyi Ẹshinẹgba. 9 Ama eghuo ọ e khi isuesọ-akhuẹ ni ẹa lama miesuọ. E la ukpẹloe oni igbaa ngme ingmemhi ebe deba oni odẹ. Ighọ iPọlu ọ pfi wẹ shi aghọ vu, ọ rue eni e deba li je owa oyi iTiranọsi. Ọ la aghọ nu wẹ ẹ ku ochi ingme iloghie ogbẹlẹ kpa. 10 Ikpe eva ọ la aghọ sẹsẹ wẹ, ghe ẹgbọ iJu ali ẹgbọ iGiriki ni e la ekẹ Esha, e suọ ungmemhi oyi Ọnọmhuẹ.

Imi iSikiva

11 Ẹshinẹgba ọ te obọ oyi iPọlu u gbe ikanya ọshabọ ọdọda. 12 O ya ramhi khi ibẹde ali ọgbẹnẹ ni a rọte iPọlu egbe wolọ, e ri ẹgbọ ni ẹa ze e toto, ali e khu ẹgbọ ayẹmhẹ ọkphaghiẹ idiegbe ya lase.

13 Ẹgbọ iJu eghuo ni ee kia ukhomhi ẹoli gasẹ ri imajiki i khu ayẹmhẹ obe kua, e li nono ni e ri eva oyi iJesu Ọnọmhuẹ riẹlẹ abi imajiki khu ayẹmhẹ obe. E liẹ, “Anye ri

* **19:4** Li zẹ iMat 3.11; iMak 1.4,7-8; iLuk 3.4,16; iJọn 1.26-27

eva oyi iJesu ni iPọlu ọ rọ tse abọ mhẹsẹ nẹ, fiẹ lase!" 14 Imi ọga ọyi ekpodalo ugamhi ọnge iJu ọghuo ni a lu iSikiva etuoshilua, ee li ona. 15 Ighọ, oni ayẹmhẹ obe, ọọ wẹ, "Mhi lẹsẹ iJesu, mhi lẹsẹ iPọlu, eghuo a khi?" 16 Ọni ọmọse ni ọ mhọli oni ayẹmhẹ obe ọghọ, ọ kpha rughu wẹ, ọ gbe wẹ kuali utse. E ri irumheba na kua.

17 Abi ẹgbọ iJu ali iJẹta ni e la ekẹ Efesọsi e rọ suọ emini a mẹ, ulishi oo mu wẹ. E ri ékpẹ na eva oyi iJesu Ọnọmhuẹ. 18 Igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ e fiẹ lasele gboo, e zọnọ olamhẹ eyẹwẹ le nya. 19 Ebubu wẹ ni e kpẹ ẹ li ẹboli, e wolọ ebe ni e rọ ọ li ẹboli nya lasele tosẹ-a. Abi a rọ ta ingmẹ ni a rọ dẹ eni ebe ni e tosẹ-a, e ya khi ẹkpa udududu. 20 Ighọ ungmemhi oyi Ọnọmhuẹ oo gẹ shi ọ tsẹ, oo toto-a.

21 Abi a rọ mẹ ingme ena se, iPọlu ọ sa ọ khi lọli ya rọte ekẹ iMasidonia ali Akhaya dọsẹ je iJerusalẹmu. Ọọ eni ẹgbọ, "Mhi kha ramhi aghọ se, mhi ya rọte oobọ je ẹoli iRomu." 22 Ighọ ọ ghie iTimoti ali Erasitọsi ni e nu ọli a gbe akanya je iMasidonia. Lọli ọ la ekẹ Esha ukuku ẹghẹghẹ.

Onyaghu ni a mẹ Efesọsi

23 Oni ẹghẹghẹ, ukpokpomhi onyaghu o ya de shi ẹoli Efesọsi irari osẹsẹ ni iPọlu ọọ sẹsẹ. 24 Ọmọse ọghuo ọ la ọ, ni a lu iDẹmẹtiriusi ni ọọ lumhi igolu rọ riẹlẹ irọkhọkhọ okula oyi olitsa Atẹmisi. Ọ tsua oki oniẹmhi ghi eni e gbe oni akanya. 25 Ighọ ọni ọmọse ọ luno wẹwẹ nya kugbe, ọọ wẹ, "A lẹsẹ khi egbegbi eleli awa rọte oni oki ona mẹ. 26 Mena a she mẹ, a gbolo suọ ikanya ni iPọlu ọọ gbe. Lọli ọọ gueyẹ ẹgbọ khi ilitsa ni a ri abọ mama khi afuẹ e khi. Ebubu ẹgbọ ni e la ẹoli Efesọsi ali ekẹ Esha nya e she mie ọli suọ. 27 Oki oyawa o she la okhẹna ni o rọ ọ le eva obe. Ali khi ekpẹ oniẹmhi ni a rọ na olitsa Atẹmisi ali okula oyọli o ya mele afuẹ-a. Olitsa ona ẹgbọ ni e la ekẹ Esha ali agbọ nya ẹẹ ga."

28 Abi eni ẹgbọ e rọ suọ ona, elemhi ee bi wẹ. E ri ofu tsẹsẹ ẹ gasẹ ekẹ gbii, ee liẹ, "Olitsa ọnọfunẹ, Atẹmisi o khi ni anye ẹgbọ Efesọsi anye ẹẹ ga." 29 Oni okeke o gbhiaku oni ẹoli. Eni ẹgbọ e mu iGayusi ali Arisitakusi ni e khi engi iMasidonia ni e nu iPọlu kia a gasẹ. E rue wẹ bhale olele. 30 IPọlu ọọ nono ni lọli je odalo oyi oni igbaa, ama eni e miesuọ ẹa zẹ ọli obọ. 31 Ekhẹmhuẹ eghuo ni ẹẹ mhẹsẹ shi oni ekẹ ni e khi emọle iPọlu e li ghie usomhi ya lema li ọ khi bie je elemhi olele ya ri egbọli khasẹ. 32 Oni ẹghẹghẹ, okeke oniẹmhi o de elemhi oni igba. Eghuo e kha ngme ẹ je ola, elese e ngme ẹ je oobọ. Ẹgbọ eghuo ni e la aghọ ẹa lẹsẹ emini o pfi oni ozughu. 33 Eni ẹẹ ralo na ẹgbọ iJu eghuo e tanọ Alẹzada abọ je odalo ọ ka ngme na ẹwẹ. E gueyẹ ọli emini ọ ya ngme. Ighọ ọni Alẹzada ọ ri abọ gbe wẹ akhiakhia. Ọ guele emini a mẹ. 34 Ama abi eni ebubu ẹgbọ e rọ lẹsẹ khi ọngi iJu ọ khi, e ri uruli oghuo tsẹsẹ gbii, elemhi iwakati eva, ee liẹ, "Olitsa onofunẹ Atẹmisi o khi ni anye ẹgbọ Efesọsi ẹẹ ga." 35 Ikpukhokho ọ, ọkẹkẹ-ebe ọyẹwẹ ọ fiẹ lasele, ọ ri abọ gbe wẹ akhiakhia. Ọọ wẹ, "Inyọghuo-mhẹ ẹgbọ Efesọsi, ọgbọkpa ọ lẹsẹ khi awa khi eni ẹ khekhẹ okula Atẹmasi, ali ẹchẹli oyọli ni o rọte idane de tiemhile? 36 Aa mẹ ọgbọkhọghuo ni ọ dobẹ ya tia onana. Itobọ ighọ a diẹ oili lalọ ni udu oyẹẹ o pfọmhẹ. A khi ri inyanya-dọsẹ riẹlẹ emhikhọghuo. 37 Eri a muno emọse ena bhale abi o riẹ khia khi ẹa rọte oni owa ugamhi do ughiatọ, wẹkhi eri e zẹ ẹmuẹbe na olitsa ni awa a ga. 38 Ini iDẹmẹtiriusi ali apfọli e mhuẹ ọgbọkhọghuo ni ọ li wẹ ingme, a lẹsẹ khi awa mhọli ikọtu ali esọ-ẹzọ, ọ ka lu eni ẹgbọ ẹzọ. 39 Ama ini a mẹ emhese ni a nono ni a rọ lasele, a

zẹ ni a la igba ni a la gue ẹzọ sọ ọ. 40 Irari khi ini a bino emini a mẹ amo, awa la okhẹna ipfa ẹzọ mu khi awa, awa pfi ozughu. Awa aa ya mẹ ẹzọ gue pfa egbe awa shi ekẹ, irari khi awa aa mhọli emini o pfi oni ozughu onana." 41 Abi ọ rọ ngme se, ọọ oni igba o vẹ-a.

20

IPọlu ọ rọte ekẹ iMasidonia ali Akhaya dọsẹ

1 Abi oni okeke o rọ pfọmhẹ, iPọlu ọ ghie ya lu eni e miesuọ. Ọ ye wẹ ude se, ọ tsẹ wẹ okhila. Ọ je ekẹ iMasidonia. 2 Ọ rọte oni ekẹ dọsẹ. Ọ kia ri ingmemhi ni e bu ri udu shi eni e miesuọ ni e la oni ekẹ ọ. Ikpukhokho, ọ ramhi ekẹ iGirisi. 3 Ọ la aghọ iki esẹ. Irari khi ẹgbọ iJu è gba ugbamhi obe khẹ ọli, abi ọ li nono ni lọli lo ọkọ-okẹ onieḿhi je iSiria, ọ ri ochoghọ mu egbe pfi rọte odẹ iMasidonia vu. 4 ISopata omi iParọsi ọngi iBẹrea ọ deba li, li shi Aristakusi ali iSẹkudọsi ni e khi engi iTẹsalonika, ghe iGayusi ali iTimoti engi iDẹbi, gbo li shi iTakikọsi ali iTirofimọsi ni e khi engi ekẹ Esha. 5 Etuava ni a ngme kpukhokho enana, e je odalo ya migha khẹ anye obini ẹoli iTiroasi. 6 Anye rọte iFilipi kia ukhomhi okẹ onieḿhi ogbẹlẹ ishe, abi a rọ li ukpe ibulẹdi ni aa ri ifuma shi nye se. Anye bhale ya ẹ eni e migha ẹ khẹ anye ẹoli iTiroasi, anye la aghọ ogbẹlẹ ishilua.

IPọlu ọ rọte eghuli guise Iyutikọsi le

7 Ogbẹlẹ nododẹ elemhi ẹfo uka, anye bhale kugbe ni anye ya le eminale ni o pfuasẹ. IPọlu ọ nu eni ẹgbọ ngme tẹsẹ irari khi ọ ya vu ogbeakọlọ. Ọ ngme ya ramhi itsotso ogbiẹ. 8 A ri igbili ni e bu ru shi elemhi owa ukhomhi atọnga ni anye legba. 9 Ọzẹo ọghuo ni a lu Iyutikọsi ọ shitọ okele ni o la oni atọnga. Ukpokpomhi olesẹ o dọ li rue abi iPọlu ọ rọ ngme e tẹsẹ dọsẹ. Abi iPọlu ọ kie li i ngme, oni olese o lo ọli egbe ramhi ni ọ rọ rọte ukhomhi atọnga nuzi-esẹ de ya tiemhi ekẹ. Abi ẹ rọ mu ọli vule, ọ she ghua. 10 Ama iPọlu ọ tiemhi ekẹ, ọ mu ọli ko elemhi, ọ to ọli etuli, ọọ, "A li tsukẹ, ayẹmhẹ oyọli ọ kie laọ." 11 Ighọ, ọ nyenẹ egbe nga atọnga, e le eminale ni o pfuasẹ. Ọ nu wẹ ngme ramhi ni ovọ o rọ ngale. IPọlu ọ vu. 12 Eni ẹgbọ e rue ọni ọzẹo je apfẹ, ọa mhọli ikuatse okhọghuo. Onana o ri udu pfọmhẹ wẹ egbegbọ.

IPọlu ọ tsẹ eni egbhali Ẹfisha okhila

13 Anye lo ọkọ-okẹ onieḿhi je odalo ya migha khẹ iPọlu Asọsi, asha ni iPọlu ọ te ya deba anye lo ọkọ-okẹ onieḿhi. Lọli ọ mhẹsẹ ona itobọ khi awẹ ọ rọ ya bhale. 14 Abi ọ rọ bhale ya ẹ anye shi Asọsi, anye ga lo ọkọ okẹ onieḿhi oghuo je iMitileni. 15 Ogbeakọlọ, anye lo ọkọ okẹ onieḿhi te aghọ ya je iKhiosi, ogbẹlẹ ni o de bali, anye rọte aghọ da je iSamosi, ogbeakọlọ anye ramhi iMilẹtusi. 16 IPọlu ọa nono ni lọli migha ẹoli Efesọsi itobọ ini lọli khi pfuse ẹghẹghẹ a shi ekẹ Esha, irari khi inyanya ọ la ini lọli kẹlẹ ramhi iJerusalẹmu shi ogbẹlẹ iPẹtikọsiti.

17 Ẹoli iMilẹtusi iPọlu ọ te ghie usomhi ghi egbhali ni e la igba oyi ẹgbọ eni e miesuọ ni e la ẹoli Efesọsi e bhale ya ẹ luẹ. 18 Abi e rọ ramhi aghọ, ọọ wẹ, "A lẹsẹ abi mhi li nu ẹ ngeli abi mhi rọ la iteva oyẹẹ, rọ tẹ ogbẹlẹ onododẹ ni mhi te lo ekẹ Esha le. 19 Rọte iregbemhẹ-tiemhile ali amẹ eviẹ mhi rọ gbe ikanya eyẹmhẹ abi ọni ọọ ga ọyi Ọnọmhuẹ, ẹghẹghẹ ni o rọ ze mu mhẹ ni ẹgbọ iJu e rọ gba khẹ mhẹ. 20 Ẹa lẹsẹ khi mhi aa ri emhikhọghuo ni o ya kpaghiẹ ẹ obọ sheli ẹ abi mhi rọ ọ tse abọ ali ni mhi rọ ọ sẹsẹ ẹ elemhi igbaa ali ifuapfẹ. 21 Mhi

she kpẹ gueyẹ ẹgbọ iJu ali ẹgbọ iJẹta khi e mema a te olamhẹ eyẹwẹ mu pfi deba Ẹshinẹgba ni e mie iJesu Ọnọmhuẹ ọyawa suọ.

22 “Memena, ni mhi rọ suọ esọ na Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ, mhia lẹ iJerusalẹmu, ni o khia khi mhi aa lẹsẹ emini mhi ya mẹ oobọ. 23 Mhi lẹsẹ khi asha kpa ni mhi je, Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ ọ she kpẹ gueyẹ mhẹ khi owa ighumha ali anasẹmhẹ e migha a khẹ mhẹ. 24 Ama eri mhi leli agbọ oyẹmhẹ shi afuẹ, ini mhi lẹsẹ mẹ asha gbe akanya ni iJesu Ọnọmhuẹ ọ mhẹsẹ na mhẹ pfo. Ikhi itsabọ usomhi onete isomhelemhi oyi Ẹshinẹgba.*

25 “Mhi she kia rọte asha je asha tse abọ ungmemhi Eghiele oyi Ẹshinẹgba yẹ ẹ. Memena mhi lẹsẹ khi ọngẹẹ, ọa kẹ tigbe ya mẹ mhẹ ghue. 26 Irarighọ, mhi gueyẹ ẹ amo khi ini ọngẹẹ ọ pfua, ọa ke la obọ oyẹmhẹ. 27 Irari khi ulishi ọgbọkhọghuo ọa mu mhẹ ni mhi rọ gue ungmemhi oyi Ẹshinẹgba yẹ ẹ. 28 Ighọ, a ri ẹloe khu egbe ẹ, ali ọgbọkpa ni Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ ọ rọ nga ẹ obọ. Khi ọrisumha-kia ọyi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ oyi Ẹshinẹgba ni ọ ri ọlia eyọli dẹ. 29 Mhi lẹsẹ khi ini mhi da vu se, ẹgbọ ni e khọlọ abi ekpẹ ali idumhi e ya lo ẹ iteva le, ẹa ya zẹ eni isumha obọ khi ẹa kuali wẹ utse. 30 Ẹghẹghẹ o ya ramhi ni ẹgbọ eghuo elemhi ẹ e rọ ya ri ingmemhi ẹgbhuẹ di eni e miesuọ, e rue iteva oyẹẹ lasele. 31 Irarighọ, a ri ẹloe shi ọ, a gbo sato khi elemhi ikpe esẹ mhi aa tigbe yẹmhẹ-a itse agua ye ẹ, shi ẹlẹ ọguota ghe ẹliyọsẹ, elemhi eviẹ.

32 “Memena, mhi rẹ ẹ nga Ẹshinẹgba obọ, ali ungmemhi isomhelemhi oyọli, ni o ya rẹ ẹ fu shi irudunga, ni o ya rẹ ẹ mhọli ugu ni eni Ẹshinẹgba ọ she khuẹsẹ pfuasẹ e ya mhọli. 33 Mhi aa dọ ọgbọkhọghuo ọkọnyọ ẹlomho ali igolu wẹkhi ode oyọli. 34 Ẹẹ a lẹsẹ khi abọ eyẹmhẹ ena mhi rọ gbe akanya rọ dẹ emini mhẹmhẹ ali eni e nu mhẹ kia ẹẹ nono kpa. 35 Elemhi emini mhi riẹlẹ kpa, mhi rọkhasẹ ẹ khi awa mema ya ri akanya igbegbe onana kpaghiẹ eni ẹa mhọli obọ. A sato ungmemhi oyi iJesu Ọnọmhuẹ, ni ọọ, ‘Ikhivọsẹ o la irọna dọsẹ imiemie.’ ”

36 Abi iPọlu ọ rọ ngme se, lọli ali ẹwẹ e wugha, ọ sọ iromhi. 37 Ee viẹ abi e li i tsẹ ọli okhila, e mu ọli, ni e pfipfi ọli egbe. 38 Oni o lolo ri egbe pfọ wẹ-a khi oni ọ gueyẹ wẹ khi ẹa kẹ tigbe ya mẹ luẹ ghue. Ighọ e kphase ọli ya lo ọkọ-okẹ onieẹmhi.

21

IPọlu ọ vu iJerusalẹmu

1 Anye tsẹ wẹ okhila se, anye kia okẹ onieẹmhi talala a je ẹoli iKọsi. Ogbeakọlọ anye je ekẹ iRodisi, anye rọte aghọ je ẹoli iPatara. 2 Anye lo ọkọ-okẹ onieẹmhi ni oo je ekẹ iFonisha, ighọ anye lo ọ vu. 3 Anye nise alo mẹ iSapurọsi, anye rọte ukiẹkiẹ ọgobọ ini a sọ alo ghue obini ovọ o te ẹ lo eko. Anye je ekẹ iSiria. Anye migha ẹoli iTai, aghọ ọkọ oyi anye o la tiese itsua shi ekẹ.

4 Anye mẹ ẹgbọ eni e miesuọ eghuo, anye nu wẹ la aghọ ogbẹlẹ ishilua. Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ ọ gueyẹ wẹ iPọlu ọ khi je ekẹ iJerusalẹmu. 5 Anye nu wẹ la aghọ ramhi ẹghẹghẹ ni anye nu wẹ ya la akaghọ ramhi se, anye rue okiali ekẹ. Igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ nya ali ighuẹwẹ ali imiwẹ e kphase anye fiẹ lasele oni ẹoli, anye ramhi esesọ okẹ onieẹmhi, anye wugha sọ iromhi. 6 Anye tsẹ egbe okhila se, anye ya lo ọkọ-okẹ, wẹwẹ e nyenẹ egbe ukhokho, e je apfẹ.

7 Anye rọte iTai vu, anye bhale iTolẹmasi. Anye la aghọ tsẹ eni e miesuọ, anye nu wẹ la aghọ ogbẹlẹghuo. 8 Anye vu ogbeakọlọ,

* **20:24** Li zẹ 2 iTimo 4.7

anye ramhi iSizeria. Anye kushi owa oyi iFilipu ọni ọ kia gue ungmemhi oyi Ẹshinẹgba le, ni ọ khi ọghuo ẹgbọ oshilua ni a la iJerusalẹmu zẹ.* 9 Ọ mhọli eniyẹ imueshi aane ni ẹa ye ughuẹ ne, ni e mẹ ekẹ ẹ guele.

10 Abi anye rọ la aghọ ogbẹlẹ ni e bu, ọmekẹguele ni a lu Agabusi ọ rọte ekẹ iJudia bhale.† 11 Ighọ ọ rue ugbhogbho ni a rọ ọ mu oku oyi iPọlu. Ọ rọli gẹnọ egbọli abọ ali awẹ. Ọọ, "Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ ọọ khi, 'Ina ẹgbọ iJu ni e la iJerusalẹmu e li ya gẹ ọni ọ mhọli ugbhogbho ona, e mu ọli na ẹgbọ iJẹta.' "

12 Abi anye rọ suọ ona, anye ali ẹgbọ elese ni e la aghọ, anye lema iPọlu ọ khi je iJerusalẹmu. 13 Ama iPọlu ọọ, "Elọ o zẹ ni a rọ ọ viẹ, ni a rọ ọ yese mhẹ udu-a. Aa khi eri mhi lẹsẹ mu egbe ni a rọ ya gẹ mhẹ tsẹ, ama mhi ga mu egbe ni mhi rọ ya ghu-a shi iJerusalẹmu, irari eva oyi iJesu Ọnọmhuẹ." 14 Abi anye aa rọ dobẹ zu ọli odẹ, anye yẹmhẹ-a, anye ẹ ọli, "O ka tsẹ abi o ghọle Ọnọmhuẹ."

15 Onana o dọsẹ se, anye mu egbe, anye nga iJerusalẹmu. 16 Eniyẹ odukhokho eghuo ni e la iSizeria, e kphase anye, e ri anye bhale owa oyi iMinasọ, ni ọ khi ọngi iSapurọsi ni ọ khi ọghuo eni e kpẹ tododẹ miesuọ.

Abi iPọlu ọ rọ ramhi iJerusalẹmu

17 Abi anye rọ ramhi iJerusalẹmu, eni e miesuọ e kpe abọ mie anye egbegbọ. 18 Ogbeakọlọ iPọlu ali anye enekpọle anye ya mẹ iJemhisi, eni egbhali eni e miesuọ nya e li la aghọ. 19 IPọlu ọ tsẹ wẹ, ọ kuegbe-a gueyẹ wẹ ikanya ni Ẹshinẹgba ọ gbe shi iteva oyi ẹgbọ iJẹta rọte akanya oyi Ẹshinẹgba ni ọọ gbe.

20 Abi e rọ suọ ingmemhi ni iPọlu ọ ngme se, e kuẹghiẹ Ẹshinẹgba. Ighọ ẹ iPọlu, "Inyọghuo, wa a mẹ ẹgbọ agbẹlẹ-agbẹlẹ eyi iJu ni e mie iJesu suọ, wẹwẹ nya e mhọli ọmuegbe shi iri ushi gbe akanya. 21 E she kpẹ suọ khi eri u wa sẹsẹ ẹgbọ iJu nya e tsua Ishi eyi iMosisi kua, khi u wẹ e khi shẹlẹ imi wẹ-a ali e khi ke deba ighuighuẹ eyi ẹgbọ iJu. 22 Sẹ awa ya li, irari khi e mema ya suọ khi u she bhale. 23 Ina anye nono u li, emọse aane e nu anye la ana ni e she rọ nga. 24 Rue emọse ena, ni a ga ya riẹlẹ ikhuẹ-pfuasẹ. U gbo fali ota na wẹ ni a rọ ya ta wẹ itsu-a. Ishegho, ọgbọkpa ọ ya lẹsẹ khi ẹgbhọli a kie mẹ, khi u ri Ishi eyi iMosisi ẹ gbe akanya.‡ 25 Ama anye she ri ebe ghi ẹgbọ iJẹta eni e miesuọ rọ gueyẹ wẹ abi anye ngme, khi e ti egbe eminale ni a rọ luasẹ obo le, ali e khi ke da ọlia ali e khi le ẹlamhi ni aa fa uruli, ali e lase itsẹbọ ikuku le."§

26 Ogbeakọlọ, iPọlu ọ rue eni emọse, e ga ya riẹlẹ ikhuẹ-pfuasẹ. Ighọ ọ je Owa Oyi Ẹshinẹgba ya gueyẹ wẹ ogbẹlẹ ni oni ikhuẹ-pfuasẹ o ya pfo ali emini a rọ ya riẹlẹ iluasobo na ọgbọgbọ.

A mu iPọlu

27 Abi eni ogbẹlẹ ishilua e rọ ya gba, ẹgbọ iJu eghuo ni e rọte ekẹ Esha bhale e mẹ iPọlu elemhi Owa Oyi Ẹshinẹgba. E tanọ shi eni ebubu ẹgbọ elemhi, e mu iPọlu. 28 E tsẹsẹ leghe, ẹẹ li, "Ẹgbọ iZirẹni, a kpaghiẹ anye obọ. Eri ọni ọmọse ọna ọ kia sẹsẹ ẹgbọ ashakpa, mu okhọli vule shi ẹgbọ eyawa ọ, ali ishi eyawa ali Owa Oyi Ẹshinẹgba onana. Ọa khi ena tsẹ, ọ she gbo rue ẹgbọ iGiriki lo Owa oyi Ẹshinẹgba oyawa ya ri ichimhi mu asha ni o pfuasẹ onana."

29 (Eri e ngme ona itobọ khi e mẹ iTirofimọsi ọngi Efesọsi ali iPọlu ifuapfẹ, e dabi khi ọ she rọli lo Owa Oyi Ẹshinẹgba.)*

* **21:8** Li zẹ Ika 6.5; 8.5 † **21:10** Li zẹ Ika 11.28 ‡ **21:24** Li zẹ iNọba 6.13-21 § **21:25** Li zẹ Ika 15.29 * **21:29** Li zẹ Ika 20.4

30 Onyaghu o lo oni ifuapfẹ nya
le, eni ẹgbọ e rọte ashakhasha
na a bhale. E mu iPọlu, e rọte
oni Owa oyi Ẹshinẹgba ti ọli lasele,
aghọaghọ, e sọ okpẹ odẹ nya. 31 Abi
eni ẹgbọ e li nono ni wẹwẹ gbe
ọli-a, oni ingme o ramhi esọ oyi
ọni ọọ mhẹsẹ na ekhọli-okhuẹ eyi
iRomu khi ẹdẹli iJerusalẹmu nya
o la onyaghu oniẹmhi. 32 Eloawẹ
eloawẹ, ọ wolọ ekhọli-okhuẹ ma
egbe e na tiemhi deba eni ebubu
ẹgbọ. Abi eni ẹ nyaghu eghọ e rọ mẹ
ọli ali eni ekhọli-okhuẹ, e mu mhuẹ,
ẹ a ke gbe iPọlu.

33 Ọni ọ mhẹsẹ na ekhọli-okhuẹ
ọghọ ọ mu iPọlu, ọ e ri iwẹghẹ eva
gẹ ọli. Ọ mhila eni ẹgbọ ọni ọ khi ali
emini ọ li. 34 Ẹgbọ eghuo ni e la oni
igba ee tsẹsẹ, ọgbọgbọ ọ ngme oyọli.
Abi ọni ọga ọkhọli-okhuẹ ọghọ ọa rọ
lẹsẹ emini ee ngme, ọọ a mu iPọlu
ya shi apfẹ ekhọli-okhuẹ. 35 Abi e rọ
ramhi unu owa, eni ekhọli-okhuẹ e
mu iPọlu tsua irari khi eni ẹ dọmhi
ọli e bu dọsẹ. 36 Ighọ e li kpikpi deba
li, ee tsẹsẹ gbii, e liẹ, “A gbe ọli-a, a
gbe ọli-a.”

IPọlu ọ pfa egbọli shi ekẹ

37 Abi eni ekhọli-okhuẹ e li mu
iPọlu lo apfẹ eyi ekhọli-okhuẹ, ọọ
ọga ọyẹwẹ, “Mhia nono ni mhi nu ẹ
ngme?”

Ọni ọga ọọ li, “U guẹ ẹ ngme
ẹlẹmhi iGiriki?” 38 “Ọa khi yẹyẹ u
khi ọngi iJipiti ni ọ ke gba onyaghu
ekẹ le? Ni u wolọ ẹgbọ agbẹlẹ ene ni
ee gbolo ekhọli-okhuẹ eyi iRomu-a,
ni u rue wẹ je ọdagbe ifufu ya mu wẹ
egbe shi onyaghu?”

39 IPọlu ọ sọ li ọ, ọọ li, “Ọngi iJu
ni a bia shi ẹoli iTasọsi ni o la ekẹ
iSilisha mhi khi. Ọmọ ekẹ ẹoli ni o
mu ẹloe. Kpẹkpẹ zẹ mhẹ nu eni ẹgbọ
ena ngme.”

40 Abi ọga ọyi ekhọli-okhuẹ ọ rọ
ri oni ẹghẹghẹ na li, iPọlu ọ migha
atẹtẹ unu odẹ, ọ ri abọ nu wẹ ngme
e tsaghiẹ-a. Abi e rọ tsaghiẹ-a, iPọlu
ọ ri ẹlẹmhi Iburu nu wẹ ẹ ngme.

22

1 “Inyọghuo-mhẹ ali itamhẹ ni a
mu ekpẹ ẹ na, a ri esọ shi ekẹ ni a
suọ ẹzọ ni mhi ya gue pfa egbemhẹ
shi ekẹ ena.” 2 Abi e suọ khi ọ
nu wẹ ngme ẹlẹmhi Iburu, e ga lolo
tsaghiẹ-a.

Ighọ iPọlu ọọ, 3 “Ọngi iJu mhi
khi, ni a bia shi ẹoli iTasọsi ni o la
ekẹ iSilisha. Ẹoli iJerusalẹmu ona
mhi la fu vule. Ayi iGamaliẹ a la
sẹsẹ mhẹ egbegbọ abi a liẹ deba
ishi eyi ititawa. Eri mhi mhọli
ọmuegbe shi ingme oyi Ẹshinẹgba eg-
begbọ ẹzẹzẹ abi ẹẹ a ke li ogbe na
amo.* 4 Eri mhi mu okhọli vule
shi ẹgbọ ni e rọte Odẹ oyi Ọnọmhuẹ
ọ, ramhi ni mhi rọ gbolo eghuo-a.
Mhi mu emọse ali ikpotso kulo owa
ighumha. 5 Ọkpeda na ekpodalo-
ugamhi eyi Ẹshinẹgba ali enighie e
ya pfi ọtsẹlẹ shi ọ khi igẹsikia mhia
ngme. Mhi mie wẹ ebe ghi eni er-
alo na ẹgbọ iJu ni e la iDamasikọsi,
ni mhi rọ ya ri iwẹghẹ shi eni e
miesuọ ni e la oobọ abọ, ni mhi
muno wẹ je iJerusalẹmu ya nasẹ.†

IPọlu ọ guele abi lọli li mupfi
(Ika 9.1-19; 26.12-18)

6 “Ẹlẹghuo khi mhi i lẹ
iDamasikọsi, itsotso ọguota khi mhi
lẹsẹ ti ramhi oni ẹoli, ákpá ni o lolo
gẹ nyanyanya o rọte irarogbe mi
nga mhẹ egbe udemhija. 7 Ighọ
mhi de ya gbe, mhi suọ khi uruli
ọọ mhẹ, ‘ISọlu! ISọlu! Elọ e zẹ ni u
rọ mu okhọli vule shi mhẹ ọ?’

8 “Mhi mhila li, ‘Ọghuo u khi,
Ọnọmhuẹ?’

“Ọọ mhẹ, ‘Mhẹmhẹ khi iJesu ọnge
iNazarẹti ni u mu okhọli vule shi ọ.’
9 Emọse ni e nu mhẹ kia, e mẹ oni
ákpá, ama ẹa suọ uruli ni o nu mhẹ
ngme.

10 “Mhi mhila li, ‘Elọ mhi ya riẹlẹ,
Ọnọmhuẹ?’

* **22:3** Li zẹ Ika 5.34-39 † **22:5** Li zẹ Ika 8.3; 26.9-11

“Ọnọmhuẹ ọọ mhẹ, ‘Vule ni u lo elemhi ẹoli iDamasikọsi, a ya la aghọ gueyẹ emini a mhẹsẹ nẹ nya ni u ya riẹlẹ.’ 11 Mhi zẹ alo itobọ ugẹmhi ákpá ni o mi nga mhẹ alo. Eni anye ga kia e ke mu mhẹ obọ lo elemhi ẹoli iDamasikọsi.

12 “Ọmọse ọghuo ọ la aghọ ni a lu Ananayasi. Ọni ọ ga ugamhi, ni ọ ri ushi ẹ gbe akanya ọ khi. Ẹgbọ iJu nya e mu ekpẹ a na li. 13 Lọli ọ bhale ya migha mama mhẹ, ni ọọ, ‘Inyọghuo-mhẹ iSọlu, alo eyẹ e khueghie-a,’ utoghuo kpe, alo eyẹmhẹ e khueghie-a, mhi mẹ ekẹ mẹ ọli.

14 “Ọọ mhẹ, ‘Ẹshinẹgba ọyi ititawa ọ she zẹ kẹẹ, ni u lẹsẹ ọghuẹmhẹ oyọli, ni u mẹ Ọni ọ suọ esọ na Ẹshinẹgba, ni ọ ri unu oyọli nu ẹ ngme. 15 Irari khi u ya khi ọtsẹlẹ ọyọli, ni u ke ngme emini u suọ ali ni u gbo ri alo mẹ, gueyẹ ẹgbọ nya. 16 Memena, elọ u ke migha khẹ? Vule ni mhi batazi ẹ, ni a gbe olamhẹ eyẹ kua nẹ, rọte eva oyi Ọnọmhuẹ.’

17 “Aghọ mhi te mu egbe pfi je ẹoli iJerusalẹmu. Abi mhi rọ la Owa Oyi Ẹshinẹgba lema, mhi mẹ imẹ-alo, 18 ighọ mhi mẹ Ọnọmhuẹ, ọ gueyẹ mhẹ, ‘Nyanya rọte ẹoli iJerusalẹmu vu, itobọ khi eni ẹgbọ ena, ẹa ya mie shi ọtsẹlẹ oyẹ ni u ya pfi na mhẹ.’

19 “Mhiẹ ọli, ‘Ọnọmhuẹ, eni ẹgbọ ena e ga lẹsẹ khi mhẹmhẹ mhi kia kia owa ugamhi muno ẹgbọ ni e mie ẹ suọ kulo owa ighumha, mhi gbe wẹ egbegbọ. 20 Ali, ẹlẹ ni e gbe iSitivini-a ni ọ li khi ọtsẹlẹ, mhẹmhẹ mhi la aghọ, mhii mie obọ shi oni eghuli, mhi ri ẹloe khu itsua na eni e tono ọli echẹ gbe-a.’‡

21 “Ọni Ọnọmhuẹ ọọ mhẹ, ‘Ke lẹ, mhi ya ghie ẹ je odonuẹ ghi ẹgbọ iJẹta.’ ”

IPọlu ọmọ-ekẹ iRomu

22 Eni ebubu ẹgbọ e ku esọ-a na iPọlu kie ramhi ana ni ọ rọ ngme na, ighọ e li tsẹsẹ leghe, ẹẹ li, “A mu ọli vu, A gbe ọli-a. Ọna ọa ke khi ọni ọ́ọ́ la agbọ!”

23 E tsẹsẹ, ee pfi ide idane wil-iwili, e yalọ ifufu ku nga idane. 24 Ọni ọọ mhẹsẹ na ekhọli-okhuẹ, ọọ a rue iPọlu lo apfẹ oyi ekhọli-okhuẹ. Ọọ wẹ, e gbe ọli itẹ ni e mhila li ini e lẹsẹ emini o zẹ khi ẹgbọ iJu e lina a tsẹsẹ ku ọli. 25 Ama abi e rọ gẹ iPọlu, ni wẹwẹ e gbe ọli, iPọlu ọ mhila ọni ọga ọyi ọkhọli-okhuẹ ni ọ migha aghọ, “Ushi o lama a shi ọ u gbe ọmọ ekẹ iRomu itali ini aa mẹ umhaguẹli ọli obọ ne?” 26 Abi ọni ọga oyi ọkhọli-okhuẹ ọ rọ suọ ona, ọ lẹ ya gueyẹ ọni ọọ mhẹsẹ na wẹ ni ọ kpeda na li. Ọọ, “Guẹ kia e, sẹẹ u wa li ena? Ọmọse ọna ọmọ-ekẹ iRomu ọ khi e.” 27 Ighọ ọni ọọ mhẹsẹ na wẹ ọ lẹ deba iPọlu ọ mhila li, “Mhiẹ i, ọmọ-ekẹ iRomu u khi?”

IPọlu ọọ, “Ii, ọmọ-ekẹ mhi khi.”

28 Ọni ọọ mhẹsẹ na ekhọli-okhuẹ ọọ, “Ọmọ-ekẹ ni mhẹmhẹ mhi khi, ikpokpomhi ikpaghọ mhi fali rọ mie ebe rọ khi ọmọ ekẹ.”

IPọlu ọọ, “Ama mhẹmhẹ oyẹmhẹ, ọngi iRomu a bia mhẹ.”

29 Ẹloawẹ-ẹloawẹ, eni ekhọli-okhuẹ ni e nono ni wẹwẹ e mhila iPọlu ingme unu, e ti egbe je ukhokho, abi ọni ọọ mhẹsẹ na ekhọli-okhuẹ ọ rọ lẹsẹ khi ọngi iRomu iPọlu ọ khi, ulishi oo mu ọli, irari khi ọ she gueyẹ wẹ e ri iwẹghẹ shi ọli abọ, e gbe ọli.

Abi a rọ rue iPọlu bhale odalo oyi iSaẹdiri

30 Ogbeakọlọ, ọni ọọ mhẹsẹ na ekhọli-okhuẹ ọọ nono ni lọli lẹsẹ emini ẹgbọ iJu e nu iPọlu ẹ gue, ọ taghiẹ iPọlu iwẹghẹ-a. Ọ gueyẹ ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali iSaẹdiri e legba. Ọ rue iPọlu bhale ya migha odalo oyẹwẹ.

23

1 IPọlu ọ bino oni igbaa iSaẹdiri tatata, ọọ wẹ, “Inyọghuo-mhẹ, mhi

‡ **22:20** Li zẹ Ika 7.58

she rọte udu onete oyẹmhẹ nya gbe
akanya oyẹmhẹ pfo na Ẹshinẹgba ya
ramhi amo." 2 Abi ọ rọ ngme ona,
Ọga ọyi ekpodalo ugamhi ni a lu
Ananayasi ọọ eni e ti mama iPọlu e
lase ọli unu. 3 IPọlu ọọ li, "Ẹshinẹgba
ọ ya ri emhi liẹ, yẹyẹ ugbe ni a ri
ẹtseli gboloa. Yẹyẹ u shitọ aghọ a
gue mhẹ ẹzọ egbe-a, ama yẹyẹ ọyẹ
u gbe ushi-a abi u li ri unu bhale a
ri emhi li mhẹ."*

4 Eni e ti mama iPọlu ẹ ọli, "Ú ga
gbudu ri unu a ghi ọga ọyi ekpodalo
ugamhi eyi Ẹshinẹgba?" 5 IPọlu ọọ
wẹ, "Inyọghuo-mhẹ, mhi aa lẹsẹ khi
lọli ọ khi ọga ọyi ekpodalo ugamhi
eyi Ẹshinẹgba! A kẹkẹ ọli shi ebe-no-
pfuasẹ, 'Khi gbudu ngme onobe oyi
ọni ọ mhẹsẹ na ẹgbọ eyẹ.' "†

6 Abi iPọlu ọ rọ lẹsẹ khi eghuo
eni ẹgbọ khi iSadusi e khi, eni e
kpọle e khi iFarisi, ọ la oni igbaa
ngme lasele leghe, ọọ, "Inyọghuo-
mhẹ, otu iFarisi mhi la, mhi gbo khi
omi iFarisi. Eri a la ana a gue mhẹ
ẹzọ itobọ khi mhi mhọli irudushọ
khi eni e ghu-a e ya gbo guale."‡
7 Abi ọ li ngme ona se, uwola o de ni
otu iFarisi ali otu iSadusi, oni igbaa
o kemhi. 8 (Irari khi otu iSadusi
ẹa lama shi ọ khi ẹgbọ e ya rọte
eghuli guale, ẹa gbo lama khi igẹni
ali iyẹmhẹ e la ọ, ama otu iFarisi e
lama shi enana nya.)§

9 Ukpokpomhi okeke o de, esẹsẹ
Ishi eyi iMosisi eghuo ni e khi otu
iFarisi e vule e khẹ akọ ni o toto, ẹẹ
li, "Anye aa mẹ emhikhọghuo obọ
oyi ọmọse ọna," e gbolo ẹ, "Ini o
fẹ khi-a khi ayẹmhẹ, o ke khi agẹni
ọ nu ọli ngme?" 10 Oni ekhakọ o
pfuse toto-a shọ, ulishi o mu ọni ọga
ọyi ekhọli-okhuẹ khi e tigbe khẹrẹ
iPọlu-a. Ighọ ọ mhẹsẹ na eni ekhọli-
okhuẹ e tiemhi ya ri itoto mie wẹ
iPọlu obọ ni e rọli bhale apfẹ oyi eni
ekhọli-okhuẹ.

11 Ẹlẹ iyọsẹ ni oo deba li,
Ọnọmhuẹ ọ migha mama iPọlu,
ọọ li, "Mhuẹ igbedu! Abi u li la
iJerusalẹmu pfi ọtsẹlẹ na mhẹ, ighọ
u li mema ya li pfi ọtsẹlẹ na mhẹ
ẹoli iRomu."

Ugbamhi igbe-a ni a gba khẹ iPọlu

12 Ogbeakọlọ, ẹgbọ iJu eghuo e
ya mhẹsẹ kugbe, e romhi isheli khi
wẹwẹ ẹa ya le eminale wẹkhi eri
wẹwẹ e ya da amẹ, ini ẹa li gbe
iPọlu-a. 13 Ẹgbọ ni e gba ugbamhi
onana, e dọsẹ ẹgbọ egbhuẹva. 14 E lẹ
deba ọga ọyi ekpodalo ugamhi eyi
Ẹshinẹgba ali eni egbhali, ẹ li, "Anye
she romhi ukpokpomhi isheli khi
anye aa ya le emhikhọghuo sẹ khi
anye gbe iPọlu-a. 15 Memena, yẹyẹ
ali igbaa iSaẹdiri a kẹkẹ ebe ghi ọga
ọyi ekhọli-okhuẹ, a liẹ khi a nono ni
a lolo suọ oni ingme bie. Anye mu
egbe ni anye rọ ya gbe ọli-a neni a
rọli ya ramhi ana."

16 Ama abi ọmọ ọmọse ni ọ khi
omi inyọghuo iPọlu ọni ọkpotso ọ
rọ suọ oni ugbamhi, ọ je oni apfẹ
ekhọli-okhuẹ ya gueyẹ iPọlu.

17 Ighọ iPọlu ọ lu ọga ọyi ekhọli-
okhuẹ ọghuo, ọọ, "Rue ọzẹo ona ghi
ọni ọọ mhẹsẹ na ẹ, ọ mhọli emini ọ
ya gueyẹ ọli." 18 Ighọ ọ rue ọli ghi
ọni ọọ mhẹsẹ na wẹ.

Ọ li, "IPọlu ni a mu shi igha ọọ
mhi rue ọzẹo ọna ghi ẹ, itobọ khi ọ
mhọli emini ọ ya gueyẹ." 19 Ọni ọọ
mhẹsẹ ọghọ, ọ mu ọni ọzẹo obọ, e ti
je olase, ọ mhila li, "Elọ wa nono ni
u gueyẹ mhẹ?"

20 Ọọ li, "Ẹgbọ iJu e she gba li khi
wẹwẹ e ya ghie ghi ẹ akọ, ni u rue
iPọlu bhale odalo oyi iSaẹdiri khi
ẹẹ nono ni e te unu oyọli suọ oni
ingme bie. 21 Khi lama shi wẹ ọ,
itobọ khi e bu dọsẹ ẹgbọ egbhuẹva
ni e kpe odẹ khẹ ọli. E she romhi
ishe khi wẹwẹ ẹa ya le, wẹkhi eri
wẹwẹ e ya da ini wẹwẹ ẹa li gbe

* **23:3** Li zẹ iMat 23.27-28 † **23:5** Li zẹ Okiali 22.28 ‡ **23:6** Li zẹ Ika 26.5; iFili 3.5 § **23:8** Li zẹ iMat 22.23; iMak 12.18; iLuk 20.27

iPọlu-a. E migha a khẹ ni e suọ emini u ya sọ shi emini e mhila ẹ ena.”
22 Ọni ọọ mhẹsẹ na eni ekhọli-okhuẹ ọ gueyẹ ọli, ọọ, “Khi gueyẹ ọgbọ ọkhọghuo khi u she gueyẹ mhẹ.” Ọọ li ọ ke lẹ.

A rue iPọlu te aghọ je ẹọli iSizeria
23 Ighọ ọni ọ mhẹsẹ ọghọ ọ lu ega ekhọli-okhuẹ aava eyọli, ọ mhẹsẹ na wẹ, ọọ wẹ, “A wolọ ekhọli-okhuẹ egbhuẹgbe, ali eni ẹ nga ichi egbhuẹsẹ ali ogbe, ali epfi-ote egbhuẹgbe ni a ke lẹ iSizeria agogo itili amiọsẹ. 24 A ri achi na iPọlu nga ni a rọli je oobọ ini emhikhọghuo e khi li ọli, ni a rue ọli ghi iFẹlisi ni ọ khi igọvunọ.” 25 Ọ lina kẹkẹ ebe na wẹ.
26 Mhẹmhẹ iKiladiusi iLisiasi mhi kẹkẹ ebe onana ghiẹ:
Yẹyẹ igọvunọ iFẹlisi ni a mu ekpẹ ẹ na,
Mhia tsẹ.
27 Ẹgbọ iJu e mu ọmọse ọna, e nono ni wẹwẹ e gbe ọli-a. Ama eri mhi ri ekhọli-okhuẹ eyẹmhẹ bhale ya pfa li shi ekẹ irari khi mhi suọ khi ọmọ-ekẹ iRomu ọ khi. 28 Mhi i nono ni mhi lẹsẹ emini e zẹ ni e rọ gue ẹzọ ọ shi ọli egbe, mhi rue ọli je igbaa iSaẹdiri oyẹwẹ. 29 Mhi bhale ya ẹ khi ẹzọ ingme ishi eyẹwẹ e rọ nali i gue, ama ọa mhuẹ emini ọ li ni abi a gbe ọli-a shi, wẹkhi imuọli shi ọgba igha. 30 Abi a rọ gueyẹ mhẹ ugbamhi ni e gba khẹ ọni ọmọse, mhi rọ nyanya rue ọli ghi ẹ, mhi gbo gueyẹ eni e gue ẹzọ a shi ọli egbe e bhale deba ẹ ni e guele emini ọ li.
31 Oni ẹliyọsẹ ẹlẹghọ, eni ekhọli-okhuẹ e rue iPọlu mhọli obọ vu, abi a li mhẹsẹ ọli na wẹ, e ramhi Atipatirisi. 32 Ogbeakọlọ, eni ekhọli-okhuẹ e rọli na eni e nga ichi ni e rue ọli kie ke lẹ, wẹwẹ e nyenẹ egbe ukhokho je apfẹ ekhọli-okhuẹ oyẹwẹ. 33 Abi eni e nga ichi eghọ e rọ ramhi ẹoli iSizeria, e rue oni ebe na ọni igọvunọ iFẹlisi, e rue iPọlu na li. 34 Ọni igọvunọ ọ zẹ oni ebe, ọ mhila iPọlu ukiẹkiẹ obini ọ khi. Abi ọ rọ bhale ya lẹsẹ khi ekẹ iSilisha ọ te bhale, 35 ọọ, “Mhi ya suọ ẹzọ oyẹ ini eni e gue ẹzọ shi ẹ egbe e ramhi ana.” Ighọ ọ mhẹsẹ a ri iPọlu nga ekhe-khẹ obọ ni e la agbala oyi Erọdu.

24

Ẹzọ ni iPọlu ọ gue odalo oyi iFẹlisi
1 Abi ogbẹlẹ ishe e rọ dọsẹ, Ọga ọyi ekpodalo ugamhi ni a lu Ananayasi ọ je iSizeria, lọli ali egbhali eghuo ali ilọya ni a lu iTatulọsi. E bhale odalo oyi igọvunọ ni a lu iFẹlisi ni e ya gue ẹzọ shi iPọlu egbe. 2 Abi a rọ lu iPọlu bhale, iTatulọsi ọ gue ẹzọ oyọli shi ekẹ khasẹ iFẹlisi: Ọọ, “Irẹloe-khu oyẹ o she ri anye mhọli opfọmhẹ ali emhi enegbọ ukhomhi ekẹ ona. 3 Ashakhasha ali odẹkhodẹ anye te ẹ kuẹghiẹ ẹ, anye ẹ nono ni anye kphẹmhi nẹ shi ona, yẹyẹ iFẹlisi oghie. 4 Ini anye khi pfuse ẹ ẹghẹghẹ-a, mhi lema ẹ u kpẹkpẹ u ku esọ-a shi anye ekẹ ukuku ẹghẹghẹ.
5 “Eri anye mẹ ọmọse ọna shi ọgbọ ingme, ni ọ tsua okhọli ẹ lasele ke tanọ ẹgbọ iJu ni e la ekẹ agbọ nya, e ke pfi onyaghu ali umha-suesọ. Lọli ọ ralo na ẹgbọ otu iNazarini 6 Ọ gbolo o nono ni lọli ri ichimhi mu Owa oyi Ẹshinẹgba, lọli anye rọ gba li mu. [Anye e nono ni anye gue ọli ẹzọ abi ushi oyanye o ngme. 7 Ama iLisiasi ọni ọ mhẹsẹ na ekhọli-okhuẹ, ọ bhale ya ri itoto ti anye luẹ abọ mie rue vu. 8 Ọọ eni e mẹ umha-guẹli oyi ọmọse ọna e bhale odalo oyẹ.] Ini u mhila ọmọse onana ogbọ u ya mẹ igẹsikia ni o la ẹzọ ni anye gue shi ọli egbe ena.”
9 Eni ẹgbọ iJu ni e la aghọ e kugbe lama shi ẹzọ ni a gue shi ekẹ, khi igẹsikia lọ.
10 Abi ọni igọvunọ ọ ri obọ nu iPọlu ngme ọ gue shi ọli ọ.
IPọlu ọọ, “Mhi lẹsẹ khi ikpe ni e bu u te la ukhomhi ẹoli ona a sọ ẹzọ, itobọ ona egbe ẹ mu mhẹ ni

mhi rọ migha odalo oyẹ ya gue ẹzọ pfa egbemhẹ shi ekẹ. 11 Abi u kie kpẹ lẹsẹ, amo o gbe ẹlẹ igbẹva ni mhi rọ je iJerusalẹmu ni mhi ya ga ugamhi. 12 Ẹgbọ iJu ni e gue ẹzọ shi mhẹ egbe ẹa bhale ya ẹ mhẹ shi elemhi Owa Oyi Ẹshinẹgba khi mhi nu ọgbọkhọghuo ẹ khẹ akọ, wẹkhi eri mhi la owa ugamhi, wẹkhi ifuapfẹ ashikhọghuo tanọ ebubu ẹgbọ abọ shi onyaghu. 13 Ẹa mhọli abi e li dobẹ rọ ya migha pfi ọtsẹlẹ shi ẹzọ ni e gue shi mhẹ egbe khi igẹsikia lọ. 14 Mhi lama shi ọ khi, eri mhia ga Ẹshinẹgba ọyi eni e bia awa, mhi khi ọni ọ rọte oni Odẹ ona, ni ẹẹ khi ẹgbhọli o khi. Ama mhi mie shi Ushi oyi iMosisi ali emini a kẹkẹ shi ebe eyi emekẹguele. 15 Mhi miesuọ abi ẹgbọ enana e li miesuọ, khi Ẹshinẹgba ọ ya rọte eghuli guise ọgbọ nya le, ghe eni e guẹ ngeli ghe ena ọkhọlọ. 16 Irarighọ mhi rọ rọshẹka, emini mhia riẹlẹ nya, ini udu ni ọọ gue ọgbọ ẹzọ oyẹmhẹ o pfuasẹ shi odalo oyi Ẹshinẹgba ali ọgbọ.

17 “O she gba ikpe eni e bu abi mhi te lase ẹoli iJerusalẹmu le. Eri mhi jele aghọ ni mhi ya rue ikpaghọ ghi ẹgbọ ni ẹa mhuẹ ali ni mhi ri isomhopfa ghi Ẹshinẹgba. 18 Emini mhii riẹlẹ na ni e rọ bhale ya ẹ mhẹ shi Owa oyi Ẹshinẹgba abi mhi la ipfuasẹ abi ushi o ngme. Ẹgbọ ekhọghuo ẹa le gasẹ mhẹ, wẹkhi eri a mẹ onyaghu.* 19 Ama ẹgbọ iJu eghuo ni ẹ rọte ekẹ Esha bhale e ga li la akaghọ. E kha bhale odalo oyẹ ẹ ya gue ẹzọ oyẹwẹ, ini e mhọli emini e ya gue shi mhẹ egbe. 20 Okekhi emọse ni e la akana ena, a mhila wẹ e guele umhagueli ni e gue shi mhẹ egbe abi a rọ rue mhẹ bhale odalo iSaẹdiri. 21 Ama emhi oghuo mhi la akpẹwẹ tsẹsẹ ngme khi, ‘Eri a gue mhẹ ẹzọ itobọ khi mhi mie shọ khi eni e ghu-a e ya gbo guale bhale agbọ.’ ”†

22 Ighọ iFẹlisi ni ọ ga lolo lẹsẹ emhi oni Odẹ ona, ọọ, a yẹmhẹ oni ẹzọ-a ne. Ọọ, “Ini iLisiasi ọni ọ mhẹsẹ na ekhọli-okhuẹ ọ da bhale mhi rọ ya sọ ẹ oni ingme.” 23 Ọ gueyẹ ọga ekhọli-okhuẹ ọghọ ọ lolo ri ẹloe shi iPọlu egbe, ama e zẹ ọli pfi ẹfo-a ukukuọ. E zẹ ni emọle ọli e ke bhale ya tsẹ ọli ali ni e ke ri emini ọ nono bhale ghi ọli.

IPọlu ọ bhale odalo oyi iFẹlisi ali iDurusila

24 Abi ikuku ogbẹlẹ e rọ dọsẹ se, iFẹlisi ọ tsua ughuẹ ọli ni a lu iDurusila ni ọ khi ọngi iJu ma egbe bhale. Ọ ghie ya lu iPọlu, ọ ri esọ shi ekẹ suọ abi iPọlu ọ li ngme ungmemhi irudunga ni o la iJesu iKirisiti. 25 Ama abi iPọlu ọ li ngme ungmemhi iguẹ-ngeli, ali ikuegbe-a ali isọ-ẹzọ oyi Ẹshinẹgba ni ọ bhale, ulishi oo mu iFẹlisi, ọọ, “Osomhi ghọ ne! Ke vu. Mhi ya ghie lu ẹ ini mhi ke mẹ asha.” 26 Oni ẹghẹghẹ ọ dabi khi iPọlu ọ ya vi ufa na luẹ, itobọ ighọ ọ rọ kẹlẹ ẹ ghie lu ọli, ọ́ bhale ni wẹwẹ e ngme. 27 Abi ikpe eva e rọ dọsẹ, iPọshusi iFẹsitọsi ọ ke khi igọvunọ ni iFẹlisi ọ kpẹ khi. Ama itobọ khi iFẹlisi ọ nono ni lọli guẹ riẹlẹ ti ẹgbọ iJu ẹloe, ọ zẹ iPọlu obọ shi owa ighumha.

25

IPọlu ọ bhale odalo oyi iFẹsitọsi

1 A lie amo o li ẹlẹ esẹ abi iFẹsitọsi ọ te khi igọvunọ, ọ rọte ẹoli iSizeria nga ẹoli iJerusalẹmu. 2 Oobọ ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali enighie eyi ẹgbọ iJu e la gue ẹzọ shi iPọlu egbe. 3 E nyanya lema iFẹsitọsi ọ rue iPọlu je iJerusalẹmu ni ọ rọli kpaghiẹ ẹwẹ obọ. Irari khi e she gba khi ẹwẹ e ya kpẹ odẹ gbe iPọlu-a ini ẹẹ lẹ. 4 IFẹsitọsi ọọ wẹ, “A she ri iPọlu shi owa ighumha obini ẹoli iSizeria, mhẹmhẹ mhi ya nyenẹ egbe kẹlẹ je oobọ. 5 A zẹ ni eni ẹẹ ralo na ẹ e deba mhẹ je iSizeria ya

* **24:18** Li zẹ Ika 21.17-28 † **24:21** Li zẹ Ika 23.6

gue ẹzọ shi ọni ọmọse egbe, ini o khia khi eri ọ lue."

6 Ogbẹlẹ elele ya ramhi ogbẹlẹ igbe iFẹsitọsi ọ nu wẹ la aghọ, ni ọ rọ kia tiemhi ẹoli iSizeria. Ogbeakọlọ ọ khueghie ikọtu-a, ọọ a rue iPọlu bhale odalo oyẹluẹ. 7 Abi iPọlu ọ rọ bhale, ẹgbọ iJu ni e rọte iJerusalẹmu bhale e migha gasẹ ọli, e gue ẹzọ ni o toto shi ọli egbe, ama ẹa dobẹ to eni ẹzọ migha.

8 Ama iPọlu ọ gue ẹzọ pfa egbọli shi ekẹ, ọọ, "Mhi aa riẹlẹ emhikhọghuo ni o da ushi oyi ẹgbọ iJu, wẹkhi Owa Oyi Ẹshinẹgba, wẹkhi eri mhi lue na iSiza iRomu."

9 Ama iFẹsitọsi ọ nono ni lọli riẹlẹ ọghuẹmhẹ oyi ẹgbọ iJu, ighọ ọ mhila iPọlu, "O ghọle ẹ ni a rue ẹ je iJerusalẹmu, ni a la aghọ gue ẹzọ oyẹ ukpẹloe mhẹ?"

10 IPọlu ọọ, "Iiye. Ikọtu oyi iSiza ni a kha mema la gue ẹzọ oyẹmhẹ mhi la ena. Mhi aa mhọli onobe ni mhi li ẹgbọ iJu ni yẹyẹ u lẹsẹ gboo. 11 Ini o khia khi mhi lue nabi a gbe ọgbọ-a shi, mhi mu egbe ni mhi rọ ya ghua. Ama o kha da khia khi ẹzọ ni ẹgbọ iJu ena e gue ẹ shi mhẹ egbe khi ẹgbhọli lọ, ọgbọkhọghuo ọa dobẹ ya rue mhẹ na wẹ. Irarighọ, mhi lema a zẹ ni iSiza luẹghuo ọ rẹmhẹ gue oni ẹzọ ona."

12 IFẹsitọsi ọ ri eni e nu ọli ẹ sọ ẹzọ ye ochi se, ọọ iPọlu, "U she lema a rue ẹzọ ona je ayi iSiza ya gue, ayi iSiza u mema ya je."

IPọlu ọ migha odalo oyi Agiripa ali iBẹnisi

13 Ogbẹlẹ ingmẹ-na e dọsẹ, oghie Agiripa ali iBẹnisi e bhale ekẹ iSizeria ni e ya tsẹ iFẹsitọsi. 14 Aborọkhia khi e la akaghọ ogbẹlẹ ebubu, iFẹsitọsi ọ gue ingme oyi iPọlu yẹ oni oghie, ọọ, "Ọmọse ọghuo ọ la owa ighumha shi ana ni iFẹlisi ni ọ kpẹ khi igọvunọ ọ zẹ obọ shi aghọ. 15 Abi mhi rọ ye iJerusalẹmu, ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali egbhali eyi ẹgbọ iJu e tsua ẹzọ bhale ya gue shi ọli egbe, ẹẹ mhi pfa ẹzọ igbe-a mu ọli.

16 "Ama mhi gueyẹ wẹ khi awa ẹgbọ iRomu awa aa ya pfa ẹzọ mu ọgbọ ni a gue ẹzọ shi egbe, ini ọgbọ a ri ẹghẹghẹ nali gue shi ẹzọ ni a gue shi ọli egbe ne. 17 Abi e rọ deba mhẹ bhale ana, mhi nyanya shi oni ẹzọ shi ogbeakọlọ, mhi shitọ elemhi ikọtu, mhiẹ a lu ọni ọmọse bhale. 18 Abi eni ẹẹ gue ẹzọ shi ọli egbe e rọ vule ngme, ẹa gue ẹzọ umhaguẹli ni mhi dabi khi e ya gue. 19 Ochoghọ ẹzọ ekhakọ tsẹ e lẹsẹ mẹ gue shi ọli egbe, ni o khi ingme oyi ugamhi oyẹwẹ, ali ekhakọ ni o khi ingme oyi ọmọse ni a lu iJesu, ni ọ ghua, ni iPọlu ọ khi ọ kie la agbọ. 20 Mhi aa lẹsẹ abi mhi li ya tọnọ udi oni ingme onana. Mhi ri irarighọ mhila li ini ọ nono ni a rue oli je iJerusalẹmu ya gue eni ẹzọ ni a gue ẹ shi ọli egbe enana, oobọ. 21 Ama iPọlu ọ lema a kie mu luẹ shi igha ne, ni a ri oni ingme ghi iSiza ni ọ sọ ọ. Irarighọ mhi rọ liẹ a rọ ọli shi owa ighumha ramhi ni mhi rọ ya rue ọli ghi iSiza."

22 Ighọ Agiripa ọ gueyẹ iFẹsitọsi, ọọ li, "Mhi kha nono ni mhẹmhẹghuo ni mhi li ri esọ suọ ungmemhi oyi ọni ọmọse." IFẹsitọsi ọọ li, "U ya suọ ọli akọ."

23 Ogbeakọlọ, a ri ebọla kphase Agiripa ali iBẹnisi lo elemhi ikọtu le. Ega ekhọli-okhuẹ ni e lolo fu, ali ẹgbọ enieẹmhi ni e la oni ẹoli e deba li lo. IFẹsitọsi ọ ghie ya rue iPọlu bhale. 24 IFẹsitọsi ọọ, "oghie Agiripa ali ẹgbọ ni e la ana nya, a bino ọmọse ọna. Ẹgbọ iJu ni e la ana ali iJerusalẹmu ali iSizeria e she bhale deba mhẹ, ẹẹ tsẹsẹ a khi ke zẹ ni ọ la agbọ. 25 Mhi mẹ khi ọa li emhikhọghuo onabi a ya gbe ọli-a shi, ama abi ọ rọ da lema a rue luẹ ghi Oghie iRomu nya eghọ, mhi ya rue ọli je iRomu. 26 Ama mhi aa mẹ ingme nabi mhi kha kẹkẹ shi ọli egbe ghi Oghie iRomu nya.

Irarighọ, mhi rọ rue ọli bhale ghi ẹ ẹẹ nya, yẹyẹ oghie Agiripa kpaashi, ni a bhale ya ẹ khi ini a bino oni ingme se, otsẹ mhi ya mẹ emini mhi ya kẹkẹ shi ọli egbe. 27 Irari khi mhia sa khi o gbe akanya ni a rọ rue ọni a mu shi igha ke ghi Oghie iRomu nya, ini aa mẹ ushi okhọghuo kẹkẹ shi ọli egbe gboo."

26

IPọlu ọ pfa egbọli shi ekẹ odalo Agiripa

1 Ighọ Agiripa ọọ iPọlu, "A she lama nẹ u ngme na egbe ẹ." Ighọ iPọlu ọ tsua obọ ekẹ, ọ bẹlẹ ẹ gue ẹzọ, ọọ, 2 "Agiripa ni oghie, mhi mẹ egbe mhẹ shi ọni ọ mẹ afa ni mhi rọ migha odalo oyẹ amo, ni mhi rọ ọ gue ẹzọ pfa egbe mhẹ shi ekẹ shi ingme nya ni ẹgbọ iJu e gue shi mhẹ egbe. 3 Oo guẹ ti gba irari khi u ga lẹsẹ imu eyi ẹgbọ iJu nya ali emini e mie shi. Irarighọ, mhi lolo lemẹ u mhọli irabọmudu na mhẹ ni mhi ngme.

4 "Ẹgbọ iJu nya e lẹsẹ abi mhi laọ shi abi mhi te khi ọmọ, rọte igbaekẹle agbọ oyẹmhẹ obini ushishi ẹgbọ iJu eyẹmhẹ ali ẹoli iJerusalẹmu. 5 Odẹ o she nuẹ ni e te lẹsẹ mhẹ, e ya dobẹ pfi ọtsẹlẹ shi ọ ini o ghọle wẹ, khi abi ugamhi oyawa o ngme khi eri mhi mhọli ọmuegbe egbegbọ shi ọ abi ọna otu iFarisi ni mhi khi.* 6 Ama mena, itobọ khi mhi mhọli iregbeda shi emini Ẹshinẹgba ọ shi na itita awa mhi rọ migha shi imufẹ amo. 7 Ona o khi ishobọ ni unuẹkpẹ igbẹva eyawa e migha a khẹ, abi e li rọshẹka a ga Ẹshinẹgba ghe ẹlẹọguota ali ẹlẹ iyọsẹ. Oghie, irari oni iregbeda onana ẹgbọ iJu e gue ẹzọ shi mhẹ egbe ẹ shi. 8 Elọ e zẹ ni a rọ lama shiọ khi Ẹshinẹgba ọ dobẹ ẹ guise ọni ọ ghu-a le?

9 "Mhẹmhẹ mhi kpẹ mhọli ọli shi udu khi eri o ye ni mhi mu okhọli vule shi oni eva oyi iJesu ọngi iNazarẹti ọ. 10 Ighọ mhi li i riẹlẹ ọli obini ẹoli iJerusalẹmu. Irari afu ni ọga ọyi ekpodalo ugamhi eyi Ẹshinẹgba ọ rọ na mhẹ, mhi muno ebubu eni e miesuọ shi owa ighumha, abi a rọ ọ gbolo wẹa, mhii mie obọ shi ọ. 11 Ebubu ẹghẹghẹ mhi te owa ugamhi je owa ugamhi ya nasẹ wẹ, mhi gbolo ri ajilimhẹ rẹwẹ ngme ungmemhi ipfiunu-a deba Ẹshinẹgba. Irari elemhi wẹ ni e bi mhẹ. Mhi gbolo je ẹoli oboese ya mu okhọli vule shi wẹ ọ.†

IPọlu ọ guele abi lọli li mupfi (Ika 9.1-19; 22.6-16)

12 "Ẹlẹghuo mhi i lẹ ẹoli iDamasikọsi, rọte afu ali omhẹsẹ ni ọga ọyi ekpodalo ugamhi eyi Ẹshinẹgba ọ rọ na mhẹ. 13 Itsotso ọguota o mu ekẹ, oghie, abi mhi la odẹ, mhi mẹ khi ákpá ni o gẹ dọsẹ ovọ o rọte idane mi gasẹ mhẹ ali eni anye ga kia. 14 Anye nya, anye de ekẹ, ighọ mhi suọ khi uruli o nu mhẹ ngme ẹlẹmhi Iburu, ọọ, 'ISọlu, iSọlu, elọ o zẹ ni u rọ mu okhọli vule ẹ shi mhẹ ọ, ọọyẹghẹ wa li ini u nu mhẹ ẹ khọli.'

15 "Ighọ mhi mhila, 'Ọghuo u khi Ọnọmhuẹ?'

"Ọọ mhẹ, 'Mhẹmhẹ iJesu lọ ni u mu okhọli vule shi ọ.' 16 'Memena, vule migha. Mhi she ri egbe mhẹ khasẹ irari khi mhi she zẹ shi ọni ọọ ga mhẹ ali ni u ke pfi ọtsẹlẹ ọyẹmhẹ shi emini u ri ukpẹloe oyẹ mhẹ, ali emini mhi ya rọkhasẹ okhẹse. 17 Mhi ya tsumhi ẹ obọ oyi ẹgbọ eyẹ ali obọ oyi ẹgbọ iJẹta. Mhi ghie ẹ ghi wẹ, 18 ni u khueghie wẹ alo-a, ni u mu wẹ pfi lase alo ebili le bhale ákpá, ali u rue wẹ ekpabọ eyi ọkphaghiẹ lasele bhale deba Ẹshinẹgba, ni a gbe olamhẹ kua na wẹ, ali ni e kugbe ẹgbọ eyi Ẹshinẹgba eni e pfuasẹ ọ, itobọ irudunga ni e mhọli na mhẹ.'

* **26:5** Li zẹ Ika 23.6; iFili 3.5 † **26:11** Li zẹ Ika 8.3; 22.4-5

19 “Irarighọ, oghie Agiripa, mhia
ọ ri ukpẹloe gbe ekẹ ni mhi ọte
iloghie mẹ. 20 Mhi kpẹ te ododẹ gue
ọli yẹ ẹgbọ iDamasikọsi, mhi ke gbo
gue ọli yẹ ẹgbọ iJerusalẹmu ali ẹgbọ
ni e la ekẹ iJudia nya ali ẹgbọ iJẹta.
Mhi rọli tse abọ, e lase olamhẹ le ni
e mupfi deba Ẹshinẹgba, e rọkhasẹ
khi wẹwẹ e she mu nyenẹ rọte
ikanya ebe eyẹwẹ lasele.‡ 21 Ona
o zẹ ni ẹgbọ iJu e rọ bamhẹ rue
Owa Oyi Ẹshinẹgba ni e rọ rọshẹka
ini wẹwẹ e gbe mhẹ-a. 22 Ama mhi
she mhọli ikpaghiobọ oyi Ẹshinẹgba
ramhi ogbe na amo, ali mena mhi
migha akana a pfi ọtsẹlẹ ye ọgbọ
ọnọfunẹ ali ọnikeke abeghuo. Mhi
aa ngme dọsẹ emini emekẹguele ali
iMosisi ẹ khi a ya mẹ, 23 khi ọni
Ọmiepfuese ni a shobọ khi ọọ bhale
ọ ya mẹ osue, ali khi lọli ni ọ kpẹ
te ododẹ rọte eghuli guale khi ọ ya
ri ákpá ru na ẹgbọ eyọli ali ẹgbọ
iJẹta.”§ 24 Abi iPọlu ọ rọ ngme
ramhi ana, iFẹsitọsi ọ mu ọli migha,
ọọ li, “Eri waa ke lẹsẹ emini u wa
li? Ebe ni u zẹ dọsẹ e she ri ujili ẹ
kphẹ.”

25 IPọlu ọọ li, “Ujili ọa kpha
mhẹ, iFẹsitọsi ọgbẹgbẹdu, emini
mhia ngme egbegbingme lọ ni
o tsua ẹgbhali. 26 Oghie Agiripa
ọ ga lẹsẹ eni ingme enana nya,
emhikhọghuo ena, ẹa lase ọli
ẹgbhali-a irari khi aa riẹlẹ wẹ osheli.
Ona o zẹ khi mhi ga dobẹ nu
ọli a ngme oni ingme ona gboo.
27 Oghie Agiripa, u fẹ mieshi emini
emekẹguele e ngme? Mhi lẹsẹ khi u
mie shọ ọ.”

28 Ighọ Agiripa ọọ iPọlu, “Eri u
dabi khi u dobẹ ya ri oni ukuku
ẹghẹghẹ ona ti mhẹ ni u rẹmhẹ mele
ọni ọ miesuọ-a?” 29 IPọlu ọọ li, “O
kẹlẹ, o tẹsẹ oo, mhi lema Ẹshinẹgba
o khi khi yẹyẹ-ghuo tsẹ, ama li shi
ọgbọkpa ni ọ ri esọ shi mhẹ ekẹ
ogbenamo, ni e li abi mhi li, ini a
da ri obọ rue iwẹghẹ ni e lamhẹ abọ
ena ọ le.”

30 Ighọ ọni oghie ọ vule, li shi ọni
igọvunọ ali iBẹnisi ali eni e nu wẹ
shitọ. 31 E rọte oni agbala vu, ee
ngme, ẹẹ, “Ọmọse ona ọa li ingme ni
a ya gbe ọli-a shi wẹkhi oni a rọ ọ mu
ọli shi owa ighumha.”

32 Agiripa ọọ iFẹsitọsi, “Áá kha
wolọ ọmọse ọna abọ-a ini ọa she
lema a ri oni ingme je ayi iSiza lọ.”

27

A rue iPọlu je iRomu

1 Abi e rọ lama shi ọ, anye lo
ọkọ-okẹ onieẹmhi je Itili, e rue iPọlu
ali ighumha ni e kpọle mhọli obọ
oyi ọga ekhọli-okhuẹ ni a lu iJuliọsi,
ni ọ khi ọghuo ọyi ekhọli-okhuẹ eyi
Oghie iRomu nya, ni a zẹ ọda kẹ.
2 Anye lo ọkọ-okẹ onieẹmhi rọte Adi-
ramitiọmu, ikhi ọkọ-okẹ ni o ya kia
migha ikpe eghuo ni ọkọ-okẹ ẹẹ
migha, ni e la epfepfẹ okẹ ni e la
ekẹ Esha. Arisitakusi ni ọ khi ọngi
iMasidonia ọ nu anye kia.

3 Ogbeakọlọ anye migha iSidọni.
IJuliọsi ọ mhọli isomhelemhi na
iPọlu, ọ zẹ ọli obọ ya mẹ emọle ọli,
ni e ri emini ọọ nono na li. 4 Anye
ke gbo rọte aghọ mu oni ọkọ nga,
anye rọte odane ukiẹkiẹ ekẹ ni okẹ
onieẹmhi o khi shi ni a lu iSapurọsi
irari khi akpekpeli oo nasẹ anye.
5 Abi anye rọ gua ọkọ ọ da je ọdada
iSilisha ali iPafilia, anye migha ẹoli
iMara na ekẹ iLisia. 6 Aghọ ọni
ọga ekhọli-okhuẹ ọ te mẹ ọkọ-okẹ
onieẹmhi oyi ẹoli Alẹzadira ni oo je
Itili, ọ ri anye lo ọ. 7 Anye e kia fiẹ,
ogbẹlẹ ebubu, anye mhọli ọmunu
neni anye ramhi iKinidusi. Abi
akpekpeli ọa rọ zẹ anye rọte ashini
anye kha rọte, anye gua ọkọ-okẹ je
ukiẹkiẹ ekẹ ni okẹ onieẹmhi o khi shi
iKirẹti ni o sọ alo ghue ẹoli iSalimọ.
8 Anye mhọli ọmunu rọte oni okẹ
onieẹmhi. Ikpukhokho, anye bhale

‡ **26:20** Li zẹ Ika 9.20,28-29 § **26:23** Li zẹ Aza 42.6; 49.6; 1 iKọri 15.20

ashini ọkọ-okẹ ẹẹ migha ni a lui ọpfọmhẹgbe ni o ti mama ẹoli iLasia.
9 Ẹghẹghẹ o she pfu anye-a. Oni
okiali o de shi ẹghẹghẹ ni a rọ lẹsẹ
pfi azumhi se, ni o khi ẹghẹghẹ ni
okhẹna o la la okiali na ukhomhi
okẹ onịẹmhi. Ighọ iPọlu ọ tse agua
ye wẹ, ọọ wẹ, 10 "Emọse, mhi she mẹ
khi okiali oyawa o ya khi okhẹna
ali khi o ya ri ukpokpomhi opfu
ghi oni ọkọ ali itsua ni o tsua ali
agbọ oyawa." 11 Ama, ocho ni ọni
ọga ekhọli-okhuẹ ọ kha rọ ri esọ shi
emini iPọlu ọ ngme, ọ deba abi ọni
ọ gua oni ọkọ ọ ngme ali emini ọni ọ
mhọli oni ọkọ ọ ngme. 12 Aborọkhia
khi ashini anye migha ọa ya ti egbe
ẹghẹghẹ oruẹ; ebubu ẹgbọ e yemhẹ
anye gua ke lẹ, e dabi khi anye
ya ramhi ẹoli iFonisi, ni anye la
aghọ ẹghẹghẹ oruẹ. Aghọ ọkọ okẹ
enịẹmhi nya ẹẹ migha yẹmhẹ-a. Ekẹ
ni okẹ onịẹmhi o khishi ni a lu
iKirẹti ni ọ sọ alo ghue obini ovọ o
te ẹ lo eko o khi.

Akpekpeli onịẹmhi

13 Abi akpekpeli okẹ o rọ ri ọfiẹ
rọte ukiẹkiẹ ọgobọ ọ pfiolo, eni
emọse e dabi khi okiali o ya zẹ wẹ
kia ke je odalo, ighọ e leli uli ali
akhuli ni a rọ gba ọkọ ọọ zu. Ee
kia esesọ oni okẹ onịẹmhi na iKirẹti.
14 Ama o li dẹnẹ, akpekpeli onịẹmhi,
o li rọte ukiẹkiẹ obita ini a sọ alo
ghue obini ovọ o te ẹ tiemhi eko
pfiolo rọte oni ekẹ ni o la iteva okẹ
onịẹmhi i dọsẹ. 15 Oni akpekpeli
o tsua rughu ọkọ-okẹ oyanye, ọa
dobẹ ke kia je obini akpekpeli o te
pfiolo o bhale. O lọsẹ anye. Anye
bie zẹ ọli obọ na akpekpeli lọlighuo
oo tsua. 16 Anye kia rọte ukiẹkiẹ
ukuku ekẹ ni o la iteva okẹ onịẹmhi
ni a lu iKauda, ikhi ukiẹkiẹ obini
oni akpekpeli ọa ri egbe ramhi.
Irọshẹka anye rọ dobẹ tialọ ọkọ
onikeke ni a rọ ọ tsumhi ẹgbọ lo
elemhi oni ọkọ-okẹ onịẹmhi. 17 Abi
eni emọse e rọ tialọ li lo se, e ri ili
gẹ oni ọkọ-okẹ onịẹmhi gasẹ, ini eni
ili e dobẹ mu ọli mhuẹ toto. Irari
khi ee na ulishi ini oni ọkọ o ya gbe
aye shi ugbe ekẹ, ni o la egele ekẹ
iLibiya, ni o sọ alo ghue wẹ. Ighọ e
gbaghiẹ ode na kpishi oyi oni ọkọ-
a, irari khi ẹa bie ke mhuẹ abi e ya
li ọ. Ishegho ni oni akpekpeli o bie
tsua wẹ ke le. 18 Oni akpekpeli o
kie ri itoto tsua oni ọkọ-okẹ ramhi
ogbeakọlọ, ramhi ni, eni emọse e
rọ tino itsua ni e tsua shi oni ọkọ
ọ pfino kulo oni okẹ. 19 Ogbeakọlọ
e pfino ikhuli ni oni ọkọ o rọ ọ gbe
akanya kulo oni okẹ. 20 Aborọkhia
khi ogbẹlẹ ebubu ni e dọsẹ khi anye
a ri ẹloe ti ovọ wẹkhi ukpẹtata, ni oni
akpekpeli o kiele rọ ri itoto o pfiolo,
anye a ke ri udu shi ọ khi anye mẹ
odẹ ni anye te ya pfue ọ.

21 Abi eni emọse ẹa rọ le eminale
ogbẹlẹ ebubu, iPọlu ọ vule, ọ wẹ,
"Emọse a kha suọ ude ni mhi ye
ẹ lọ, a kha migha iKirẹti, Ẹghẹghẹ
aghọ, a kha tsumhi egbe ẹ oyese
onana ali opfu. 22 Ama mena mhi
gueyẹ ẹ a mhọli udu, itobọ khi
ọngẹẹ ọkhọghuo ọa ya pfua sẹ ni oni
ọkọ. 23 Ooyọsẹ agẹni ọyi Ẹshinẹgba
ni ọ mhọli mhẹ ali ni mhi a ga
ọ migha mama mhẹ, 24 ọọ mhẹ,
'Khi zẹ ni ulishi o muẹ, iPọlu. U
mema ya migha ẹzọ odalo oyi iSiza
ali khi Ẹshinẹgba ọ she rọte ilẹlemhi
ri agbọ oyi eni a ga kia mhọli ẹ
obọ.' 25 Irarighọ, a mu igbedu oyẹ
mhọli, emọse, irari khi mhi mhuẹ
irudunga khi Ẹshinẹgba ọ ya riẹlẹ ọli
abi ọ gueyẹ mhẹ. 26 Ama ọkọ oyawa
o mema ya gbe aye shi ugbe ekẹ
okhọghuo ni o la iteva okẹ onịẹmhi,
o tigbe migha."

Oni ọkọ o de ya khẹrẹ-a

27 Ẹliyọsẹ ẹlẹnuzi-igbẹne, akpekpeli
o kie tsua anye e kiakia okẹ onịẹmhi
Adiriatiki. Itsotso ogbiẹ, o li eni ẹẹ
gbe akanya oni ọkọ ẹloe abinẹ khi
e she ti ẹ mama ekẹ. 28 E mhẹsẹ
oni okẹ bino, e mẹ khi ilimhi oyọli
o khi ẹtẹ-awẹ egbhuẹsesa. O gbo li

dẹnẹ, e gbo mhẹsẹ ọli, o ke khi ẹtẹawẹ egbhuẹne ali igbe. 29 Ulishi o mu wẹ khi oni ọkọ o ya gbe aye shi echẹ, e rọte ukhokho pfi ikhuli ene ni a rọ a mu ọkọ ọ gbashi lo oni okẹ onịẹmhi, ee sọ iromhi ogbe o gbe a.

30 Eni e la oni ọkọ ọ gbe akanya e dua abi e li mẹ asha a na kua. Ee tiese ukuku ọkọ ni e tialọ lole eghọ nga okẹ onịẹmhi, abinẹ khi eri e nono ni e rọte odalo ya pfi ikhuli lo okẹ onịẹmhi. 31 Ama iPọlu ọọ ọni ọga ekhọli-okhuẹ ali eni ekhọli-okhuẹ, “Ini emọse enana ẹa li la elemhi oni ọkọ, ọngẹẹ, ọa ya pfue ọ.” 32 Ighọ eni ekhọli-okhuẹ e pfa uli ni o mu oni ọkọ onikeke mhuẹ-a. E zẹ ọli de tiemhi elemhi okẹ.

33 Neni ogbe o maghiẹ-a, iPọlu ọ lema wẹ nya e le eminale. Ọọ wẹ, “O she ramhi ogbẹlẹ igbẹne ni udu ọa ke te sheshe ẹ, ni a le eminale kpẹ. 34 Mena mhia lema ẹ, a le eminale. A lemhi ini a nono ni a kie dobẹ la agbọ, A lemhi khi emhikhọghuo ọa ya li ọngẹẹ.” 35 Abi ọ rọ ngme na se, ọ rue ibulẹdi lasele, o kphẹmhi na Ẹshinẹgba ukpẹloe wẹ nya, ọ khi ọlia, ọọ le. 36 Wẹwẹ nya e mhọli udu, e le eminale. 37 Anye nya ni anye la oni ọkọ, ẹgbọ egbhuẹgbẹsẹ ali ogbasasa 276 anye khi. 38 Abi e rọ ga le eminale se abi e nono, e tino ikpulu ikpamhi emhi ni e tsua kulo okẹ onịẹmhi, ini oni ọkọ o kpẹ li fuẹ.

Oni ọkọ okẹ onịẹmhi ọ kuluẹ

39 Abi ogbe o rọ gbe-a se, eni ẹẹ gua oni ọkọ ẹa ke lẹsẹ egele okẹ onịẹmhi bie, ama e mẹ ashini ekhashẹ e kpi gbili shi. Aghọ e ke bie rọli shi udu khi wẹwẹ e ya gua oni ọkọ ya migha ini o zẹ wẹ ẹ rịẹlẹ. 40 Ighọ e pfanọ eni ili ni e mu ukpokpomhi akhuli ni o mu ọkọ-okẹ onịẹmhi ẹ gbashi kulo udi okẹ onịẹmhi. Ẹghẹghẹ aghọ e taghiẹ uli ni a rọ mu emini a rọ mu oni ọkọ ukhomhi ẹ nyenẹ-a. E taghiẹ ugbakpi oyi oni ọkọ-a nga idane, ni e dobẹ ramhi ashini e nono. 41 Ama oni ọkọ-okẹ o ya tọ aye sọ ugbe ekẹ ni o la elemhi okẹ onịẹmhi, o migha, akpekpeli o kie ri itoto o li, o tsẹkẹ udi oni ọkọ-a.

42 Eni ekhọli-okhuẹ ee gba abi e li ya gbolo eni ighumha nya a, ini e ya gua okẹ ramhi egele ni e na vu. 43 Ama ọni ọga ekhọli-okhuẹ, ọọ nono abi lọli li ya tsumhi iPọlu, ọa zẹ wẹ rịẹlẹ emini e gba. Ochoghọ ọ gueyẹ eni e guẹ ẹ gua okẹ e kpẹ danọ kulo okẹ ni e ramhi egele. 44 Eni e kpọle nya e mu ikịẹkịẹ ẹẹra mhuẹ okekhi izaga oyi oni ọkọokẹ. Ighọ wẹwẹ nya e ramhi ekẹkhẹ emhikhọghuo ọa li wẹ.

28

Ekẹ ni a lui iMọta

1 Abi anye rọ ri ẹpfua-ẹpfua ramhi egele se, anye bhale ya ẹ khi iMọta a lu oni ekẹ ni o la iteva okẹ onịẹmhi. 2 Ẹgbọ ni e ngeli oni ekẹ e somhelemhi anye odẹ ni anye aa sa shi. E pfi avuerẹ rọ mu anye epfẹse irari khi eri amẹ oo ruẹ, ogbe o pfọ. 3 IPọlu ọ ya nu iguagha ẹẹra, ọ rẹwẹ kpẹ eni erali, ighọ ẹnyẹ afue ọ te eni iguagha lasele ya tsakọ shi iPọlu obọ, itobọ khi erali e she basẹ ọli. 4 Abi ẹgbọ ni e la oni ekẹ ee mẹ khi ọni ẹnyẹ ọ ngomhi iPọlu obọ, e gueyẹ egbe, ẹẹ, “Ọmọse ọna, ọgbọ ugbeli ni ọ gbolo ẹgbọ-a ọ fẹ khi memena. Aa mẹ khi abi ọ ririẹ na pfue eghuli okẹ onịẹmhi, odeba oyi iguẹzọ ọa kie zẹ ọli obọ ni ọ la agbọ.” 5 Ama iPọlu ọ kpishi ọni ẹnyẹ pfilo elemhi erali. Ingomhi ni ọni ẹnyẹ ọ ngomhi ọli, ọa li ọli abikhọghuo. 6 E migha ri ẹloe shi ekẹ ẹ khẹ abi ọ li ya fumhi, okekhi abi ọ li ya fiagbe ekẹ ghua. Ama abi e rọ khẹ ọli ramhi ni ẹa rọ mẹ khi emhikhọghuo e li ọli, e mu udu pfi, ẹẹ khi olitsa ọ khi.

7 Epfẹ-aghọ iPọbiliọsi ni ọ khi ọgbọ igọmẹti oyi oni ekẹ ni okẹ onịẹmhi o khi shi, ọ mhọli apfẹ shi. Ọ rue anye je apfẹ oyọli, ọ fẹli anye epfẹse

egbegbọ ogbẹlẹ esẹ. 8 Ita iPọbiliọsi
ọ yẹshi i ghua, iba ali ukpokpomhi
elemhi ofu e to ọli. IPọlu ọ lo elemhi
owa ya sọ iromhi na li, ọ ri abọ nga
li egbe, ọ rọli zẹ. 9 Abi a rọ mẹ ghọ
se, ẹgbọ elese ni e ghua ni e la oni
ekẹ ni okẹ onịẹmhi o khishi e bhale,
a rẹwẹ zẹ. 10 Eni ẹgbọ e lolo mu ekpẹ
na anye, e somhi anye opfa. Abi
anye rọ ya lo ọkọ-okẹ onịẹmhi ke vu,
e wọlọ itsua ọdọda ni e to anye na
anye.

Rọte ẹoli iMọta je iRomu

11 Abi o rọ gbe iki esẹ dọsẹ, anye
lo ọkọ-okẹ onịẹmhi ni o migha aghọ
khẹ ni oruẹ o dọsẹ. Ẹoli Alẹzadira
oni ọkọ o te e bhale, isheli it-
sema iKasito ali iPọlukisi a lu oni
ọkọ. 12 Anye ramhi ẹoli iSirakusi,
anye la aghọ ẹlẹ esẹ. 13 Anye rọte
aghọ kia okẹ-onịẹmhi ramhi ẹoli
iRẹgiumu. Ogbeakọlọ, akpekpeli
o rọte ukiẹkiẹ ọgobọ ini a sọ alo
ghue obini ovọ o te ẹ lo eko e pfi-
olo. Ogbẹlẹ onuzi-eva, anye lo ẹoli
iPuteoli. 14 Anye ya ẹ eni e miesuọ
ni ẹẹ anye nu wẹwẹ la aghọ elemhi
ẹfo uka oghuo. Anye rọte aghọ vu,
anye ramhi iRomu.

15 Igbaa oyi eni e mie iJesu
iKirisiti suọ ni e la iRomu e she suọ
khi anye ẹ bhale. Ighọ eni e miesuọ
eghuo e bhale ya lu anye odẹ, e kia
ramhi Oki Apiọsi ali Owa Esẹ ni a
ku ẹ shi. Abi iPọlu ọ rọ mẹ wẹ, ọ tsẹ
Ẹshinẹgba uwegbe, o ri udu shi ọli ọ.

IPọlu ọ la elemhi iRomu tse abọ

16 Abi anye rọ ramhi iRomu, a
zẹ ni iPọlu lọlighuo ọ la owa ni o
ghọle ọ, a zẹ ọkhọli-okhuẹ ọghuo ọ ri
ukpẹloe ke khu ọli.

17 Abi o rọ gba ẹlẹ esẹ dọsẹ, iPọlu
ọ lu eni e ralo na ẹgbọ iJu shi
ilona. Abi e rọ bhale shi oni ilona,
ọọ wẹ, “Inyọghuo-mhẹ, mhi aa li
ẹgbọ eyawa emhikhọghuo wẹkhi eri
mhi gbe ushi ni eni e bia awa,
e rọ nga awa obọ-a, ni e rọ la
iJerusalẹmu mu mhẹ, rue mhẹ na
igọmẹti iRomu. 18 Abi e rọ gue mhẹ
ẹzọ egbe-a se, e nono abi wẹwẹ e liẹ
rue mhẹ obọ-a, itobọ khi mhia lue,
ni a ya gbe mhẹ-a shi. 19 Ama abi
ẹgbọ iJu ẹa rọ lama shi ọ, lọli mhi rọ
lema a tsua oni ẹzọ bhale odalo oyi
iSiza. Ọa khi eri mhi mhuẹ emini
mhi bhale ya gue shi ẹgbọ eyẹmhẹ
egbe.* 20 Onana o zẹ khi mhiẹ a
bhale ni awa ngme. Itobọ irudushi
ni ẹgbọ iZirẹni e mhọli a rọ ri iwẹghẹ
shi mhẹ awẹ ena.”

21 Ẹ ọli, “Anye a mẹ ebe okhọghuo
ni a kẹkẹ ingme oyẹ shi, rọte
ekẹ iJudia bhale, ghi anye, wẹkhi
inyọghuo awa ni e rọte oobọ bhale e
gue ingme oyẹ okhọghuo ni ọa ti ye
anye. 22 Ama anye ẹ nono ni anye
suọ unu oyẹ, itobọ khi ashakpa
ẹgbọ e la ngme onobe shi oni otu
onogbọ ona.”

23 Ighọ e shi ogbẹlẹ na iPọlu.
Ebubu ẹgbọ e bhale asha ni iPọlu ọ
la oni ogbẹlẹ. Rọte ẹlẹ uzogbe ya
ramhi ẹliyọsẹ iPọlu ọ te gue ung-
memhi oyi Eghiele oyi Ẹshinẹgba yẹ
wẹ. Ọ rọte ebe Ushi oyi iMosisi ali
eyi Emekẹguele rọli lo wẹ esọ ini e
lama mie iJesu suọ. 24 Ingmemhi
ni ọ ngme e lo ẹgbọ eghuo esọ, ama
ẹgbọ eghuo ẹa mie shi ọli ọ. 25 Ighọ
e li nu egbe e khakọ, e vu, abi iPọlu
ọ rọ ngme ungmemhi ona ni o kpọli
ukhokho unu se ni ọọ, “Ayẹmhẹ-nọ-
pfuasẹ ọ she kpẹ rọte unu oyi Azaya
ọmekẹguele gueyẹ eni e bia awa:

26 “ ‘Lẹ deba ẹgbọ ena
ni u gueyẹ wẹ,
“A ya ri esọ shi ekẹ khue,
ama ọa ya tigbe lo ẹ esọ,
a fẹli ofẹli khue,
ama aa mẹ emhikhọghuo.”
27 Udu oyẹwẹ o bi obili-a,
esọ eyẹwẹ e zuse,
e gbo guese alo.
Ini ọa khi ighọ lọ,
e kha ri alo eyẹwẹ ke mẹ ekẹ,
e ri esọ eyẹwẹ ẹ suọ,

* **28:19** Li zẹ Ika 25.11

udu oyẹwẹ o kha mhọli
ilẹsingme,
e kha mu pfi bhale deba mhẹ,
mhi rẹwẹ ze.’†
28 “Irarighọ, mhia nono ni a lẹsẹ
khi imiepfuese oyi Ẹshinẹgba khi a
she rọli ghi ẹgbọ iJẹta. E ya ri esọ
shi ọ!” 29 [Abi ọ rọ ngme oni ung-
memhi ona se, eni ẹgbọ iJu e vu, e
nu egbewẹ khakọ ni o toto.]
30 Ikpe eva gbada iPọlu ọ la owa
ni lọlighuo ọ ngmomhi shi. Aghọ
ọ la a mu ẹgbọ ni e bhale ya fẹli
ọli epfẹse. 31 Igbe-udu ni ọ mhuẹ
ya, ọ rọ ọ gue ungmemhi Eghiele
oyi Ẹshinẹgba le, ọ gbolo sẹsẹ ẹgbọ
ingme eyi iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ,
emhikhọghuo ọa zu ọli odẹ.

† **28:27** Li zẹ Aza 6.9-10

Ebe ni iPọlu ọ kẹkẹ ghi ẹgbọ
IRoma
Eni e miesuọ

Otsẹ oyi iPọlu

1 Mhẹmhẹ iPọlu, ọni ọọ ga ọyi
iJesu iKirisiti ni a lu mhi khi
aghiusomhi na kẹẹ, ni a zẹ ọ le
mhi ke tsabọ usomhi onete oyi
Ẹshinẹgba. Mhẹmhẹ mhi kẹkẹ ebe
ona. 2 Oni usomhi onete ona khi,
oni Ẹshinẹgba ọ shobọ shi ekẹ, rọte
unu oyi emekẹguele eyọli ni a kẹkẹ
shi Ebe-no-pfuasẹ. 3 Oni usomhi
onete o ya khi, ingme oyi omi ọli
ni ọ rọte unuẹkpẹ oyi iDefidi lasele
elemhi idiegbe. 4 A rọte ekpabọ oyi
Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ rọli khasẹ, ikhi
iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ ọyawa, khi,
Omi Ẹshinẹgba ọ khi, abi ọ rọ rọte
eghuli guise ọli le. 5 Rọte obọ oyi
iKirisiti ali eva oyọli anye te mie
afu rọ khi ighiusomhi na kẹẹ eyọli,
ni anye rọ ri ẹgbọ iJẹta nya bhale ya
suesọ na Ẹshinẹgba. Isuesọ ni o rọte
irudunga bhale. 6 Ẹẹ ẹgbọ iRomu
a li la eni Ẹshinẹgba ọ lu, ni a li khi
enayi iJesu iKirisiti.

7 Ẹẹ ni a la iRomu nya a kẹkẹ ebe
ona ghi. Ẹẹ ni Ẹshinẹgba ọ nono
ingme oyẹwẹ ni ọ zẹ, ni a khi ẹgbọ
eyọli.

Okhale ali opfọmhẹ e ka khi eyẹ
ẹ, rọte obọ oyi Ẹshinẹgba ita awa ali
rọte obọ oyi iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ.

8 Onododẹ, mhi ri eva oyi iJesu
iKirisiti tsẹ Ẹshinẹgba ọyẹmhẹ
uwegbe shi agbọ oyẹ ẹ nya, irari
khi a she la ashakpa elemhi ekẹ
agbọ suọ eko irudunga ni a mhọli.
9 Ẹshinẹgba ni mhi ri udu oyẹmhẹ
nya a ga, ni mhi a tse abọ usomhi
onete oyi omi ọli, ọ khi ọtsẹlẹ
ọyẹmhẹ, khi igẹsikia mhia ngme,
khi ẹghẹghẹ kpa mhi rọ ọ sa to ẹ
egbe ini mhia sọ iromhi. 10 Mhia
lema Ẹshinẹgba ọ khueghie odẹ-a na
mhẹ ni mhi mẹ asha bhale ya mẹ ẹ
ikpukhokho abi o ghọle ọli shi.

11 O ma ghọle mhẹ gba ni mhi rọ
mẹ ẹ, ni mhi ri osẹsẹ eyi ayẹmhẹ
na ẹ, ni ó rẹ ẹ ya toto irudunga.
12 Emini mhi ri ọna ngme khi ni
a rọ bhale ya ẹ khi awa mhuẹ ik-
paghiobọ na egbe. Mhi kha zese
ẹ-a, ẹẹ a zese mhẹ-a. 13 Emọle
mhẹ, mhia nono ni a lẹsẹ khi,
ebubu ẹghẹghẹ mhi she gba li khi
mhi bhale ya fẹli ẹ, ni mhi gbo
ri ẹgbọ bhale irudunga abi mhi
kpe liẹ riẹlẹ ọli ifuabọ ẹgbọẹse ni
e khi iJẹta, ama, ọzuodẹ o zu mhẹ
odẹ.* 14 Ẹgboli oyẹmhẹ o khi ni mhi
rọ tse abọ ona ye ẹgbọ kpa, ghe
ẹgbọ iGiriki ali eni ẹa khi iGiriki,
ene fialo-a ali eni ẹa fialo-a, shi
eni mhọli ẹgbhali ali eni ẹa mhọli
ẹgbhali. 15 Ighọ, o gbo liẹ kphakpha
mhẹ egbe ni mhi rọ li gue oni
usomhi onete yẹ ẹ ni a la iRomu.

Ekpabọ ni o la oni usomhi onete

16 Omama oni usomhi onete ọa
ya mu mhẹ, irari khi lọli o khi
ekpabọ oyi Ẹshinẹgba ni a rọ ọ
tsumhi ọgbọkpa ni ọ miesuọ, ẹgbọ
iJu o kpẹ ramhi egbe, neni o tigbe
ramhi ẹgbọ iJẹta egbe.† 17 Oni
usomhi onete ona o guele abi
Ẹshinẹgba ọ liẹ mie ọgbọkpa ni ọ
mhọli irudunga. Ẹzẹzẹ abi Ebe-no-
pfuasẹ ọ ngme khi, "Ọni Ẹshinẹgba ọ
ri irari irudunga oyọli pfa na, ọ ya
la agbọ."‡

Elemhi ibibi oyi Ẹshinẹgba

18 Idane elemhi ibibi oyi
Ẹshinẹgba o te ẹ tiemhile shi ẹgbọ ni
ẹa miesuọ ali ena ọkhọlọ nya ọ, ni e
ri ọkhọlọ oyẹwẹ ẹ khukhu ẹgbọ alo
ini e khi lẹsẹ igẹsikia oyi Ẹshinẹgba.
19 Aborọkhia khi e lẹsẹ emini a dobẹ
a lẹsẹ ingme oyi Ẹshinẹgba, itobọ
khi ọ khueghie ọli-a khasẹ wẹ gboo.
20 Irari khi rọte igbaekẹle agbọ a

* **1:13** Li zẹ Ika 19.21 † **1:16** Li zẹ iMak 8.38 ‡ **1:17** Li zẹ Abak 2.4

te mẹ ekpabọ ali ufumhi ali abi Ẹshinẹgba ọ li gboo. Emini ọ ma nya o ri awa mhọli ilẹsẹ abi ọ li. Onana o zẹ khi ẹgbọ ẹa mhuẹ emini e ya liẹ khi o zẹ ni wẹwẹ ẹa rọ miesuọ.

21 E lẹsẹ Ẹshinẹgba, ama ẹa kuẹghiẹ ọli abi Ẹshinẹgba, wẹkhi eri e kphẹmhi ọli. Ochoghọ, isamhi afuẹ ẹẹ sa, ighọ udu ọọyẹghẹ oyẹwẹ o bishi-a.§ 22 Ẹ khi, eni e fialo-a wẹwẹ e khi, ama e mele eyẹghẹ-a. 23 E ya ọghiẹ ufumhi ni a rọ na Ẹshinẹgba ni ọ la agbọagbọ na ikhumhi ni a mama rọ khọkhọ ọgbọ ni ọọ ghu ali ipfeli ali elamhakọ ali emini ẹẹ ti akpidi ekẹ.*

24 Irarighọ, Ẹshinẹgba ọ rọ rue wẹ obọ-a na ọghuẹmhẹ olamhẹ oyi udu eyẹwẹ ali itsẹbọ ni e nu egbewẹ ẹ li. 25 E ri ẹgbhọli ọghiẹ igẹsikia oyi Ẹshinẹgba. Ee ga emini a ma, ocho ni e kha rọ ke ga Ima, ọni ọ khi ọni a kuẹghiẹ ya ramhi ẹlẹ ni agbọagbọ. Atsẹ.

26 Itobọ ona, Ẹshinẹgba ọ rọ rue wẹ obọ-a na ọghuẹmhẹ omama. Egbegbi ikpotso eyẹwẹ, e nu egbe wẹ ẹ gbhẹ. 27 Ighọ li khi eni emọse, ocho ni e kha rọ le ke deba ikpotso, emọse na abi wẹwẹ ẹẹ ghọle wẹ inugbhẹ. Emọse ẹ gbe ikanya omama ke deba emọse, irarighọ, e she mie ifata ikanya ebe eyẹwẹ.

28 Irari khi ẹa lama ri egbegbi ilẹsẹ oyi Ẹshinẹgba ni e mhuẹ shi udu, Ẹshinẹgba ọ rọ zẹ wẹ obọ na isamhi ebe udu oyẹwẹ ni e ke riẹlẹ emini ẹa kha riẹlẹ. 29 Ọkhọlọ khi ọkhọlọ nya o kẹsẹ wẹ-a, ghe ingmobe, ghe emhi ito-egbe, ghe ubọgbọ. Ofuma ikpekpe o vọ wẹ egbe, ghe ugbeli, ghe okhọli, ghe ikpamhika, ghe ọbe-imumu. Eni ẹ tsue ẹgbọ kiakia e khi. 30 E ri unu ẹ yese ọgbọ-a, ẹẹ biselemhi Ẹshinẹgba, ezunu-obe, ni ẹa mhuẹ ekpẹ, ni ẹẹ tono obọ udu. Odẹ ebe ni a rọ li ọkhọlọ enegbọ, ẹẹ sa rọ lasele ẹghẹghẹ kpa. Ẹa ya suọ esọ na itawẹ. 31 Ẹa mhuẹ ilẹsingme, ẹa ri ishobọ oyẹwẹ a gbe akanya, ẹa ya ti elemhi ọgbọ wẹkhi eri e mhuẹ ilẹlemhi na ọgbọ. 32 E lẹsẹ khi ushi oyi Ẹshinẹgba, ọọ khi, ẹgbọ ni e li na ngeli, eni e ya pfua e khi, ọa khi eri e lẹsẹ ẹ riẹlẹ emhi eghọghọ tsẹ, ama ẹẹ mie obọ shi eni ẹ gbe ikanya eghọghọ ọ.

2

Iguẹzọ oyi Ẹshinẹgba

1 Yẹyẹ ni u wa gue ẹgbọẹse ẹzọ, waa mhọli obini u pfue ọ ya je, irari khi ẹghẹghẹ kpa ni u rọ gue ọgbọẹse ẹzọ ne, egbe ẹ wa gue ẹzọ, itobọ khi yẹyẹ oyẹ u lili ẹ riẹlẹ eni emhi.* 2 Awa lẹsẹ khi ẹzọ ni Ẹshinẹgba ọ gue ẹgbọ ni ẹẹ riẹlẹ emhi eghọghọ, khi igẹsikia ọ deba gue ọli. 3 Eri u dabi khi ini yẹyẹ ọgbọ afuafuafuẹ u gue ẹgbọẹse ẹzọ, khi yẹyẹ u li riẹlẹ oni emhi oghọghọ, khi u ya pfue ẹzọ oyi Ẹshinẹgba? 4 Abi khi eri u ri ẹloe ẹ gbe isomhelemhi ali iregbemie ali iraboẹmudu enieẹmhi eyọli, nu waa lẹsẹ khi isomhelemhi oyi Ẹshinẹgba o rẹ ramhi imupfi?

5 Ama irari igbiti ali udu ni ọa mhuẹ imupfi ni a mhuẹ, a rọ khi ma ofu oyi Ẹshinẹgba, ni ọ rọ ya na ẹ osoli, ẹghẹghẹ ni iguẹzọ oyọli ni ọa mhuẹ azẹba o rọ ya feli lasele. 6 Ẹshinẹgba, “Ọ ya fali ọgbọgbọ ota abi ọ li gbe.”† 7 Ọ ya ri agbọ na agbọagbọ na ẹgbọ ni e mhuẹ iraboẹmudu ẹ riẹlẹ onete, ni ẹẹ nono ufumhi ali agbọ ni ọa mhuẹ ukpẹsẹ. 8 Ama ẹgbọ ni ẹẹ na shi oyẹwẹ tsẹ, ni ẹa ri esọ shi igẹsikia ni o la ungmemhi oyi Ẹshinẹgba, ni e deba onobe vu, Ẹshinẹgba ọ ya tiese ofu ali elemhi ibibi oyọli le shi wẹ ọ. 9 Ẹgbọ eni ẹẹ riẹlẹ onobe nya e ya mẹ osoli ali oya. Okekhi ẹgbọ iJu, okekhi ẹgbọ iJẹta. 10 Ama Ẹshinẹgba ọ ya ri ufumhi ali itinga

§ **1:21** Li zẹ Ẹfi 4.17-18 * **1:23** Li zẹ iDẹut 4.16-18 * **2:1** Li zẹ iMat 7.1; iLuk 6.37 † **2:6** Li zẹ Iwolo 62.12; Ekpi 24.12

ali opfọmhẹ na ẹgbọ nya ni ẹ rieḷẹ onete. Okekhi ẹgbọ iJu, okekhi ẹgbọ iJẹta 11 Irari khi Ẹshinẹgba ọa ya zọlọ ọgbọkhọghuo.‡

12 Ẹgbọkpa ni e lamhẹ olamhẹ ni ẹa mẹ ebe ushi deba, ọgbọ ọa rọte ebe ushi ya gue wẹ ẹzọ, ama ẹgbọkpa ni e mhuẹ ushi deba ni e lamhẹ olamhẹ, a ya rọte ushi gue wẹ ẹzọ. 13 Irari khi ọa khi ẹgbọ ni e suọ abi ushi ọ ngme tsẹ Ẹshinẹgba ọ ya liẹ khi e pfuasẹ, ama eni e suọ abi ushi ọ ngme ni e rọli ẹ gbe akanya, Ẹshinẹgba ọ ya pfa na khi e pfuasẹ. 14 Ẹghẹghẹ kpa ni ẹgbọ iJẹta, ni ẹa mhọli ushi, e rọ rọte angeli oyẹwẹ ri ushi gbe akanya ne, eri e rọkhasẹ khi e lẹsẹ emini ọa ti ali emini o ti ni a rieḷẹ, ini ẹa ririẹ mhuẹ ushi. 15 Eri angeli oyẹwẹ o rọkhasẹ khi emini ushi ọọ a ke rieḷẹ, khi e kẹkẹ ọli shi udu, udu oyẹwẹ ọ pfi ọtsẹlẹ shi ọ, isamhi eyẹwẹ ni ẹ gue wẹ ẹzọ isheghuo, e gbo khẹ wẹ shi ekẹ. 16 Ighọ o ya li ogbẹlẹ ni Ẹshinẹgba ọ ya rọte obọ oyi iJesu iKirisiti gue wẹ ẹzọ ri osheli oyẹwẹ lasele abi mhi li ri usomhi onete tse abọ.

Ẹgbọ iJu ali ushi

17 Ini a lu egbe ẹ ẹgbọ iJu, a ri egbe da ushi ri Ẹshinẹgba a tono obọ udu, 18 Ini a zẹ Ebe-no-pfuasẹ lẹsẹ ọghuẹmhẹ oyi Ẹshinẹgba, ni a gbo lẹsẹ emini o gbe akanya, 19 ini a lẹsẹ khi ẹẹ a khi eni ẹẹ sẹsẹ ezalo odẹ, ni a rọ gbo khi ákpá na ẹgbọ ni e la alo ebili, 20 a ye ẹgbọ ni e khi eyẹghẹ ude, a sẹsẹ eni ẹa lẹsẹ. A mhọli ọli shi udu khi ilẹsẹ ali igẹsikia o gba pfo shi elemhi ushi. 21 Ẹẹ ni a sẹsẹ ẹgbọẹse, elọ o zẹ khi aa ya sẹsẹ egbe ẹ? Ẹẹ ni a liẹ ọgbọ ọ khi do ughiatọ, àá liẹ do? 22 Ẹẹ ni a liẹ ọgbọ ọ khi kia okia, aa liẹ kia okia? Ẹẹ ni ikhumhi igaga ọọ kpasẹ, aa liẹ do ughiatọ elemhi Owa oyi Ẹshinẹgba? 23 Ẹẹ ni a tono obọ udu khi a mhuẹ ishi eyi Ẹshinẹgba, aa ri omama mu Ẹshinẹgba abi a liẹ gbe eni ishi-a? 24 Ebe-no-pfuasẹ ọọ khi: “Irari ẹẹ ni a khi ẹgbọ iJu ẹgbọ iJẹta e rọ ọ zẹ ẹmuẹbe na eva oyi Ẹshinẹgba.”§ 25 Ini a ri ishi a gbe ikanya, oshẹlẹ oyẹ ẹ o rọ mu ẹloe, ama ini a gbe ushi-a, eri a li abinẹ khi aa shẹlẹ-a. 26 Ini ọgbọ ni ọa khi iJu ni ọgbọ aa shẹlẹ-a ọ ri ushi oyi Ẹshinẹgba gbe akanya, Ẹshinẹgba ọa ya leli ọli shi ọni aa shẹlẹ-a? 27 Itobọ ighọ, ẹgbọ iJẹta e ya pfa ẹzọ mu ẹ iJu itobọ khi a gbe ushi-a, aboriẹkhia khi a kẹkẹ oni ushi shi ebe na ẹ ni a gbo shẹlẹ-a, ama wẹwẹ e ri ushi ẹ gbe akanya ini aa ririẹ shẹlẹ wẹ-a. 28 Ọa khi itobọ khi ọgbọ ọọ ngeli abi ọgbọ iJu ali itobọ khi a da shẹlẹ ọli-a ọ rọ khi egbegbi iJu. 29 Ama ọni ọ khi egbegbi iJu ọ khi ọni ọ ri ushi ẹ gbe akanya, Oshẹlẹ na ekelemhi udu o khi igẹsikia oyi oshẹlẹ, ọa khi ona ẹkuẹ idiegbe oyẹ. Ọgbọ ọghọghọ Ẹshinẹgba ọọ kuẹghiẹ ọli, aa khi ẹgbọ ẹẹ kuẹghiẹ ọli.*

3

1 Ighe eleli ni ẹgbọ iJu, ikhi eni a lu eni a shẹlẹ-a, e mhọli dọsẹ ẹgbọ iJẹta? Ighe eleli ni o la ọ na ẹgbọ ni ẹ lu egbewẹ eni a shẹlẹ-a? 2 Èleli o la ọ na ọgbọgbọ odẹ khi odẹ. Ododẹ, ẹgbọ iJu Ẹshinẹgba ọ kpẹ ri oni ungmemhi nga obọ.

3 Ini o fẹ khia khi eghuo ọ ẹa mhuẹ irudunga? Eri umha mhuẹ irudunga oyẹwẹ o ya liẹ khi Ẹshinẹgba ọa ke zẹ ri egbe ẹ nga? 4 Iiye e! Ini ọgbọkpa o tseku khi ọloẹgbhuẹ, igẹsikia Ẹshinẹgba ọ khi. Abi Ebe-no-pfuasẹ o ngme, ni ọọ.*

“A mema mẹ khi
yẹyẹ u te odẹ ini u ngme,
ali khi u ya mu ọ le
ini a gue ẹ ẹzọ.”

5 Ama ini umha guẹ ẹ ngeli oyawa o ri ipfuasẹ oyi Ẹshinẹgba

‡ **2:11** Li zẹ iDẹut 10.17 § **2:24** Li zẹ Aza 52.5 * **2:29** Li zẹ iDẹut 30.6 * **3:4** Li zẹ Iwolo 51.4

khasẹ gboo, sẹẹ awa ke fẹ ya ngme?
Eri awa ya liẹ khi Ẹshinẹgba ọ gbe
awa azẹba ini ọ na awa osoli tọ
onobe ni awa li? Eri mhi la ana
ngme abi ọgbọ ọ liẹ ngme. 6 Emini
a sọ shi ona khi, IIye o, ini o khia
khi Ẹshinẹgba ọọ gbe azẹba lọ, se ọ
kha li dobẹ gue agbọ ẹzọ? 7 Ẹgbọ
eghuo e ya ke khakọ, ẹẹ li, "Ini o
khia khi ẹgbhọli ni mhi lo o ri izẹ-ri-
egbenga oyi Ẹshinẹgba khasẹ, ni o khi
ma ufumhi oyọli, sẹ a ke gbo liẹ pfa
ẹzọ mu mhẹ abi ọgbọ ọna olamhẹ?"
8 Elọ o ke zẹ ni awa a rọ liẹ khi o
tinẹ ni awa ke li ingmobe ni onete
o rọte ọ lasele? A ya gue ọgbọgbọ
eni e ngme na ẹzọ. Ẹzẹzẹ abi ẹgbọ
eghuo e she kpẹ li kiẹnọ ẹgbhọli ma
mhẹ khi emini mhia sẹsẹ ẹgbọ ghọ.

Aa mẹ ọni ọ guẹ ẹ ngeli

9 Ini a fẹ bino ọ bie, eri awa iJu
awa fẹ ti dọsẹ iJẹta? IIye o! Mhi she
kpẹ rọli khasẹ khi ẹgbọ iJu ali ẹgbọ
iJẹta nya elemhi olamhẹ awa la a
kia. 10 Abi Ebe-no-pfuasẹ o ngme ni
ọọ:

"Ọgbọkhọghuo ọa la ọ
ni ọ guẹ ẹ ngeli, ọgbọ aa mẹ,
11 Aa mẹ ọni ọ mhuẹ ilẹsẹ,
wẹkhi eri ọgbọkhọghuo
ọọ ga Ẹshinẹgba.
12 Ẹgbọ nya e she sọ
ukhokho gbe Ẹshinẹgba.
Wẹwẹ nya e she rọte
odẹ oboese ni ọa ti.
Ọgbọkhọghuo ọa la ni
ọọ riẹlẹ onete,
ọgbọ aa mẹ ọghuo kpe!"†
13 "Eri ukokoluọluọ oyẹwẹ
o li abi uji ni o
khueghie-a shi ekẹ.
Eri ẹlẹmhi oyẹwẹ
O ri udimhi ẹ pfi itsee."‡
"Osuẹ ẹnyẹ afue o la wẹ unu."
14 "Inu eyẹwẹ o vọ
itsẹ ebe ikuku ali oyala."§
15 "Ọa ya mu wẹ unu
ni e rọ gbe ugbeli,
16 epfua ali oyese ẹẹ pfi
shi obini e je kpa,
17 Ẹa lẹsẹ abi a liẹ la opfọmhẹ."*
18 "Wẹkhi eri e mhọli
ekpẹ na Ẹshinẹgba."†

19 Mena, awa lẹsẹ khi emini a
kẹkẹ shi ushi nya, khi eni e deba
ushi ẹ ngeli a kẹkẹ ọli na. Ni a rọ
bhale ya ẹ khi ọgbọ okhọghuo ọa ya
liẹ khi emini o zẹ ni luẹ rọ gbe ushi-
a na, ini Ẹshinẹgba ọ gue agbọ nya
ẹzọ. 20 Ọgbọ ọa la ọ ni a ya pfa na
khi ọ pfuasẹ irari khi ọ ri ushi ẹ gbe
akanya. Ochoghọ eri ushi o zẹ awa
lẹsẹ khi olamhẹ o la ọ.‡

Iguẹ-ngeli ni o rọte irudunga bhale

21 Ama Ẹshinẹgba ọ she ri odẹ
onogbọ ni ọ te pfa na awa khasẹ
awa ni ọa khi abi ushi o sẹsẹ awa.
Ni ebe Ushi ali emekẹguele e pfi
ọtsẹlẹ shi. 22 Oni odẹ onogbọ ona
ni Ẹshinẹgba ọ rọ bhale, irudunga
iJesu iKirisiti o te ẹ bhale deba eni
e mie ọli suọ nya. Ikhiọda ọa la ọ
na eni e khi iJu ali iGiriki.§ 23 Irari
khi ọgbọkpa ọ she lamhẹ, ẹgbọ e she
nuata shi Ẹshinẹgba ni ọọ tsumhi
ọ. 24 Ama afuẹ afuẹ ọ ri okhale
oyọli pfa na awa khi awa pfuasẹ,
rọte ipfashekẹ ni o te obọ oyi iJesu
iKirisiti bhale. 25-26 Eri Ẹshinẹgba
ọ ri iKirisiti khasẹ agbọ nya, khi
lọli ọ khi ọni ọ dobẹ ya ri olamhẹ
topfa agbọ, abi ọ li ku ọlia eyọli
kua ukhomhi apfida. Awa kha reg-
benga emini iKirisiti ọ riẹlẹ, awa
mhọli ipfashekẹ ni o rọ rọkhasẹ khi
Ẹshinẹgba ọa ya gbe azẹba. Itobọ khi
Ẹshinẹgba ọ mhọli irabọmudu ali khi
ọa ya gbe azẹba, ọ rọọ gbe olamhẹ
kua na ẹgbọ, ọ guele khi ọgbọkpa ni
ọ ri udu nga iJesu, khi ọni a pfa na ọ
khi.

27 Elọ awa ke tono obọ udu ẹ shi?
Afuẹ! Elọ o zẹ ona? Itobọ khi awa

† **3:12** Li zẹ Iwolo 14.1-3; 53.1-3 ‡ **3:13** Li zẹ Iwolo 5.9; 140.3 § **3:14** Li zẹ Iwolo 10.7 * **3:17** Li zẹ Aza 59.7-8 † **3:18** Li zẹ Iwolo 36.1 ‡ **3:20** Li zẹ Iwolo 143.2; iGal 2.16 § **3:22** Li zẹ iGal 2.16

ma rọ ri ushi a gbe lọ? Iiye o, ama itobọ khi awa miesuọ. 28 Irari khi awa zọli ukhomhi khi eri Ẹshinẹgba ọọ pfa na ẹgbọ ni e mhuẹ irudunga ni ọa khi irari iri-ushi-gbe akanya. 29 Ẹshinẹgba ọyi ẹgbọ iJu tsẹ ọ lẹsẹ khi, ọa ke li khi Ẹshinẹgba oyi ẹgbọ iJẹta? Ọyẹwẹ ọ khi guẹguẹguẹ. 30 Ẹshinẹgba ọghuo ọ khi, ọni ọọ pfa na ẹgbọ eni e shẹlẹ-a rọte irudunga oyẹwẹ ali eni áà shẹlẹ-a rọte oni irudunga oghuo.* 31 Eri ona o ke liẹ khi itobọ irudunga oyawa, khi awa a ke mhuẹ emini awa ri ushi ẹ li? IIye e. Ochoghọ awa kie mu ushi mhuẹ.

4

Irudunga o ri Aburaamu migha shi ipfuasẹ

1 Sẹ awa ke ya ngme shi ingme oyi Aburaamu ni ọ khi ititawa? Elọ ọ fẹ mẹ eni ingme ipfana rọte irudunga onana? 2 Ini o khia khi ikanya ni Aburaamu ọ gbe a rọ pfa na li lọ, ọ kha mẹ emhi rọ ke tono obọ udu, ama ọa khi odalo oyi Ẹshinẹgba. 3 Eri Ebe-no-pfuasẹ ọọ, “Eri Aburaamu ọ mie Ẹshinẹgba suọ, lọli a rọ leli ọli na li shi ipfuasẹ.”* 4 Ini ọgbọ gbe akanya, ọgbọ ọa ya liẹ khi ifata ni ọ mie khi isomhopfa lọ, ama eri ọ gbe akanya shi ọ. 5 Ama ọgbọ ni ọa ri egbe da ikanya obọ oyọli ni ọ gbe, ni ọ regbenga Ẹshinẹgba ni ọọ pfa na ọna ọkhọlọ, oni irudunga ni ọ mhọli eghọ a deba guele khi ọ pfuasẹ. 6 Abi iDefidi ọ rọ ngme nga ikhivọsẹ oyi ọni Ẹshinẹgba ọ pfa na, ni ọa khi itobọ ikanya obọ oyi lọlighuo, ọ mu ma ingme ena, abi ọ rẹẹ,

7 “Oghẹlẹ o khi na ẹgbọ
ni Ọnọmhuẹ ọ gbe
umha guẹli oyẹwẹ kua,
ni a ri olamhẹ oyẹwẹ
topfa wẹ.
8 Oghẹlẹ o khi na ọgbọ
ni Ọnọmhuẹ ọa kẹkẹ
olamhẹ eyọli shi na li.”†

9 Oni ikhivọsẹ ona, ẹgbọ ni a shẹlẹ-a e lẹsẹ mhọli ọli? Abi khi ẹgbọ ni aa shẹlẹ-a e li mhọli ọli? Awa kie kpẹ ẹ ngme ọli khi irudunga ni Aburaamu ọ mhuẹ, lọli a rọ guele khi ọ pfuasẹ. 10 Ẹghẹghẹ onoghuo a rọ leli ọli na li? Abi a rọ shẹlẹ ọli-a se lọ, abi khi neni a shẹlẹ ọli-a? Ọa khi abi a rọ shẹlẹ ọli-a se, ama abi aa rọ shẹlẹ ọli-a ne lọ. 11 Itobọ khi ọ mhọli irudunga, Ẹshinẹgba ọ rọ pfa na li khi ọ mhọli ipfuasẹ neni ọ shẹlẹ-a. Irarighọ, ọ rọ khi ita ọyi ẹgbọ nya ni e miesuọ, ini aa tseku shẹlẹ wẹ-a. Ẹghẹghẹ aghọ ni e khi eni a pfa na khi e pfuasẹ.‡ 12 Ita oyi ẹgbọ eni e shẹlẹ-a ọ li khi. Aa khi itobọ khi a shẹlẹ wẹ-a tsẹ, ama irari khi e deba ẹtẹ-awẹ agbọ irudunga nabi itawa Aburaamu, neni a shẹlẹ ọli-a.

Irudunga a te a mie ishobọ eyi Ẹshinẹgba

13 Ọa khi iri ushi gbe akanya Aburaamu ali imimi ọli e te mie oni ishobọ khi lọli ọ ya le ugu agbọ nya, ama rọte angeli ipfuasẹ ni o rọte irudunga bhale oyọli lọ.§ 14 Irari khi ini eni e ri ushi gbe akanya e le oni ugu lọ, irudunga ọa kha ke mu ẹloe, oni ishobọ o mele afuẹ-a.* 15 Eri ushi o ri ofu oyi Ẹshinẹgba bhale, irari khi ini ushi ọa la ọ, igbushi-a ọa kha la ọ.

16 Irarighọ, oni ishobọ, irudunga o te ẹ bhale, ishegho ni o khi oyi okhale, ali ni o migha na imimi Aburaamu. Ọa khi oyi ẹgbọ ni e ri ushi ẹ gbe akanya tsẹ, ama li shi oyi eni e miesuọ abi Aburaamu. Irari khi Aburaamu ọ khi ita awa nya elemhi ayẹmhẹ.† 17 Abi Ebe-no-pfuasẹ o ngme ni ọọ, “Mhi she rẹ mele ita ọyi ushishi ebubu-a.” Irudunga ni Aburaamu

* **3:30** Li zẹ iDẹut 6.4; iGal 3.20 * **4:3** Li zẹ Igbae 15.6; iGal 3.6 † **4:8** Li zẹ Iwolo 32.2 ‡ **4:11** Li zẹ Igbae 17.10 § **4:13** Li zẹ Igbae 17.4-6; 22.17-18; iGal 3.29 * **4:14** Li zẹ iGal 3.18 † **4:16** Li zẹ iGal 3.7

ọ mhuẹ Ẹshinẹgba ọ rọ shobọ na li. Ẹshinẹgba ni ọọ ri eni e ghu-a guale bhale agbọ, ni ọ ma emhi enegbọ.‡ 18 Eri Aburaamu ọ miesuọ, ọ mhuẹ irudushi, abi ọa rọ tseku mẹ emini ọ ri udu shi ne, itobọ ighọ ọ rọ khi, “Ita ishishi ebubu.” Abi a kie kpẹ li gue ọli ye ọli khi, “Imimiẹ e ya bu abi ikpẹtata.”§ 19 Ọa tigbe lọsẹ Aburaamu shi irudunga oyọli, aboriẹkhia khi ọ she gbe ikpe egbhuẹshe, ni ọ gbo lẹsẹ khi lọli she womhẹ ramhi eghuli ali khi iSera ughuọli ọ she li womhẹ dọsẹ ni ọ ke dobẹ ya bia eniyẹ.* 20 Irudunga oyọli ọa mhuẹ ọlọsẹmhẹ wẹkhi eri ọ khọkhọ udu shi emini Ẹshinẹgba ọ ngme. Oni irudunga oyọli o ri itoto na li, ọ kuẹghiẹ Ẹshinẹgba. 21 Eri ọ lama shi ọ egbegbọ khi Ẹshinẹgba ọ ya dobẹ riẹlẹ emini ọ shobọ na luẹ. 22 Lọli o zẹ khi, “A pfa na li khi ọ pfuasẹ.” 23 Ungmemhi khi, “A leli ọli na li shi angeli ipfuasẹ,” ọa khi lọlighuo tsẹ a kẹkẹ ọli na. 24 Ama a li kẹkẹ ọli na awa, eni Ẹshinẹgba ọ liẹ leli angeli ipfuasẹ na, ni awa mie ọli suọ ikhi lọli ni ọ rọte eghuli guise iJesu Ọnọmhuẹ ọyawa le. 25 Eri Ẹshinẹgba ọ rue ọli obọ-a ni ọ ghu-a shi ingmobe eyawa. O guise ọli le bhale agbọ ni ọ khuẹsẹ awa pfuasẹ.†

5

Opfọmhẹ ali Oghẹlẹ

1 Irarighọ, aborọkhia khi a she pfa na awa eghọ khi awa pfuasẹ rọte irudunga oyawa, awa she mhuẹ opfọmhẹ odalo oyi Ẹshinẹgba rọte obọ oyi iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ oyawa. 2 Lọli awa rọte obọ oyọli mhọli odẹ lo isomhelemhi oyi Ẹshinẹgba, te irudunga ni awa migha nga memena. Awa ke ghẹlẹ shi irudushi oyi ufumhi oyi Ẹshinẹgba. 3 Ọa khi ighọ tsẹ, ama awa liẹ ghẹlẹ shi osoli oyawa, irari khi awa lẹsẹ khi eri osoli ọọ sẹsẹ ọgbọ iregbemie. 4 Iregbemie o ri ọgbọ ọ mhuẹ egbegbi angeli, egbegbi angeli o ri ọgbọ ọ mhuẹ irudushi. 5 Oni irudushi ona, ọa ya zẹ awa mẹ omama. Irari khi Ẹshinẹgba ọ she tutu inono oyọli ku awa udu rọte Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ, ni ọ rọ na awa. 6 Irari khi ẹghẹghẹ ni awa aa rọ mhọli ekpabọ ni awa rọ khi ena olamhẹ, iKirisiti ọ bhale ya ghu-a na awa. 7 O ma munu ni ọgbọ ọ rọ ghu-a na ọgbọ ni ọ guẹ ẹ ngeli, otsẹ ọgbọ ọ ya rọshẹka ni luẹ ghu-a na ọgbọ onete. 8 Ama eri Ẹshinẹgba ọ ri inono ni ọ mhọli na awa khasẹ. Lọli o zẹ khi ẹghẹghẹ ni awa rọ kie khi ena olamhẹ, iKirisiti ọ rọ bhale ya ghu-a na awa.

9 Aborọkhia khi a she rọte ọlia eyọli pfa na awa mena, sẹẹ ọa liẹ tsumhi awa ofu oyi Ẹshinẹgba! 10 Irari khi ini ẹghẹghẹ ni awa rọ khi ebe Ẹshinẹgba khi a rọte eghuli ni omiọli ọ ghu ri awa nu ọli mhuẹ irọ-riẹlẹ, sẹẹ awa ni a she rọ nu Ẹshinẹgba somhi awa aa li gbo ya rọte agbọ oyọli mhuẹ imiepfuese! 11 Ọa khi ighọ tsẹ, ama awa li mhọli oghẹlẹ ayi Ẹshinẹgba rọte iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ ọyawa, ọni awa rọte obọ oyọli mhuẹ irọsomhi.

Adamu ọ ri eghuli bhale, iKirisiti ọ ri agbọ bhale

12 Olamhẹ ni Adamu ọ lamhẹ o ri eghuli lo agbọ le. Olamhẹ oyọli o zẹ khi ọgbọkpa ọ khi ọna olamhẹ, irarighọ ọgbọkpa ọ rọ ya ghua.* 13 Irari khi neni a ri ushi bhale olamhẹ, ọ she kpẹ lo agbọ le, ama ashini ushi ọa la, aa ya leli olamhẹ na ọgbọkhọghuo. 14 Aboriẹkhi ighọ, eri eghuli o kie rọte ẹghẹghẹ oyi Adamu gbe ẹgbọ ya ramhi ẹghẹghẹ oyi iMosisi, li shi ẹgbọ ni ẹa gbe ushi-a abi Adamu ọ

‡ **4:17** Li zẹ Igbae 17.5 § **4:18** Li zẹ Igbae 15.5 * **4:19** Li zẹ Igbae 17.17 † **4:25** Li zẹ Aza 53.4-5 * **5:12** Li zẹ Igbae 3.6

li da omhẹsẹ oyi Ẹshinẹgba. Adamu ọ khi irọkhọkhọ oyi ọni ọ ya bhale.

15 Ama wẹwẹ aava ẹa li abeghuo irari khi isomhopfa onayi Ẹshinẹgba ọa li abi olamhẹ oyi Adamu. Igẹsikia o khi, khi ebubu ẹgbọ e ghu-a irari olamhẹ oyi ọgbọghuo ọghọ. Ama okhale oyi Ẹshinẹgba o funẹ. Ighọ khi isomhopfa ni ọ rọ na ebubu ẹgbọ rọte isomhelemhi oyi ọgbọ ọghuo, ikhi iJesu iKirisiti. 16 Ikhiọda o la isomhopfa oyi Ẹshinẹgba ali olamhẹ oyi Adamu. Oni olamhẹ oghuo oghọ o ri ina-osoli bhale. Ama isomhopfa oyi Ẹshinẹgba o ri ipfana bhale ghi awa aboriẹkhia khi eni e lamhẹ awa khi. 17 Igẹsikia o khi, khi rọte olamhẹ oyi ọgbọ ọghuo, eghuli o te bhale agbọ. Ama emini ọgbọ ọghuo ọ riẹlẹ, ikhi iJesu iKirisiti, o funẹ. Ẹgbọ nya ni e mie okhale oniẹmhi ali isomhopfa afuẹ afuẹ oyi ipfuasẹ oyi Ẹshinẹgba, e ya mu olamhẹ ọ le, rọte obọ oyi iKirisiti. 18 Abi olamhẹ oyi Adamu o li ri ina-osoli ghi ẹgbọkpa, ighọ ipfuasẹ oghuo oyi iKirisiti o li ri ipfana ali isomhopfa agbọ oyi Ẹshinẹgba na ọgbọkpa. 19 Irari khi, abi umhasuesọ oyi ọgbọ oghuo o ri ẹgbọ nya khi ena olamhẹ, ighọ a li ya pfa na ebubu ẹgbọ shi odẹ oyi Ẹshinẹgba irari isuesọ oyi ọgbọ oghuo.

20 Eri ushi o bhale ni ẹgbọ lẹsẹ ashini e khi ena olamhẹ ramhi, ama abibi olamhẹ e tseku li bu, ilẹlemhi oyi Ẹshinẹgba o bu dọsẹ wẹ. 21 Ẹghẹghẹ aghọ ni a bhale ya ẹ khi ẹzẹzẹ abi olamhẹ o ri eghuli bhale, okhale oyi Ẹshinẹgba o ri ipfuasẹ leghie, o ri agbọ na agbọagbọ bhale, rọte obọ oyi iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ ọyawa.

6

Ghu pfa Olamhẹ, u nu iKirisiti la agbọ

1 Sẹ awa ya ngme mena, eri awa ya ke li ingmobe lẹ tsẹ ni okhale oyi Ẹshinẹgba o ke bua shi ọ dọsẹ aghọ? 2 Iiye o! Awa ni idiegbe oyawa o ghu pfa olamhẹ, sẹẹ awa ke gbo liẹ ke lamhẹ? 3 Abi khi aa lẹsẹ khi awa nya ni a batazi shi iJesu iKirisiti, khi eri awa batazi shi eghuli oyọli? 4 Irarighọ, eri a ri awa nu ọli tọ abi a rọ sọ awa okẹ batazi awa shi eghuli oyọli, ni a bhale ya ẹ khi abi a li rọte eghuli guise iKirisiti le rọte ufumhi oyi Ita, ni awa li mhọli agbọ onogbọ.*

5 Abi a rọ ku awa ali lọli gbe she eghuli oyọli eghọ, ighọ a gbo liẹ ku awa ali lọli gbe shi iguisele oyọli. 6 Awa lẹsẹ ona khi idiegbe oyawa onodiọ khi eri o nu iJesu ghu-a shi apfida, ni a rọ bhale ya ẹ khi idiegbe olamhẹ oyawa o mele afuẹ-a. Ini awa khi ke gbo khi ighumha olamhẹ. 7 Itobọ khi ini ọgbọ ọ ghu-a, ọ she pfue ekpabọ olamhẹ. 8 Mena, ini awa she nu iKirisiti ghua, awa miesuọ khi awa ya li nu ọli la agbọ. 9 Irari khi awa lẹsẹ khi abi a she rọte eghuli guise iKirisiti le eghọ, ọa ke gbo ya ghu ghue, eghuli ọa ke gbo mhọli ekpabọ shi ọli egbe. 10 Eghuli ni ọ ghu, utoghuokpe ọ ghu ọli rọ mu ekpabọ eyi olamhẹ ọ le. Agbọ ni ọ la, ọ la ọ na Ẹshinẹgba. 11 A li ighọ leli egbe ẹ shi eni e ghu pfa olamhẹ, ama a la agbọ na Ẹshinẹgba elemhi iJesu iKirisiti. 12 Irarighọ, a khi zẹ ni olamhẹ o le eghie shi ẹ egbe ni a ri ọghuẹmhẹ ebe eyọli ke gbe akanya. 13 A khi ri ukiẹkiẹ idiegbe okhọghuo oyẹẹ na olamhẹ, wẹkhi eri u rẹ wẹ shi ekẹ shi akanya ọkhọlọ, ochoghọ, a ri egbe ẹ na Ẹshinẹgba abi eni a she rọte eghuli nyenẹ bhale agbọ, ama a ri idiegbe oyẹẹ na li abi itsua ipfuasẹ. 14 Irari khi olamhẹ ọa ke ya khi ọga ọyẹẹ, itobọ khi ushi ọa kẹ ẹ ke mhẹsẹ na ẹ, ama elemhi okhale oyi Ẹshinẹgba a ke la.

* **6:4** Li zẹ iKolo 2.12

Ighumha eyi angeli ipfuasẹ a ke khi

15 Sẹ o ke li mena? Awa ke lamhẹ itobọ khi ushi ọa ke mhẹsẹ ẹ na awa, sẹ ni okhale oyi Ẹshinẹgba? Iiye o! 16 Aa lẹsẹ khi oghumha ọyi emini a suọ esọ ọ na a khi? U dobẹ ya khi oghumha ọyi olamhẹ ni o ri eghuli ẹ bhale, u gbo dobẹ ẹ zẹ isuesọ na Ẹshinẹgba ni o ri ọgbọ ọ bhale angeli ipfuasẹ. 17 Ama awa tse Ẹshinẹgba uwegbe, irari khi ẹghẹghẹ ni o dọsẹ, a kpẹ khi ighumha eyi olamhẹ, ẹghẹghẹ aghọ a ga ri udu oyẹ ẹ nya a suọ esọ na osẹsẹ ni a sẹsẹ ẹ. 18 A she pfuese ẹ olamhẹ, ama ighumha eyi Ẹshinẹgba a ke khi, ni a ke riẹlẹ emini o ghọle Ẹshinẹgba.

19 Eri mhi ngme ona abi ọgbọ liẹ ngme, itobọ khi aa lolo toto. Abi a kpẹ li ri idiegbe eyẹ ẹ shi ighumha na ikanya ichimhi ali ọkhọlọ, a li lighọ ri egbe ẹ shi ighumha angeli ni o ghọle Ẹshinẹgba, ni o ri ipfuasẹ ẹ bhale. 20 Abi a rọ khi ighumha olamhẹ, aa mhuẹ emini a ri angeli ni o ghọle Ẹshinẹgba riẹlẹ. 21 Ighe eleli ni a mhuẹ oni ẹghẹghẹ shi ikanya ni e ke tigbe ri omama a mu ẹ ena? Emhi eghọghọ eghuli ẹẹ pfi. 22 Ama mena ni a she rọte olamhẹ pfuese ẹ, ni a ke rọ khi ighumha eyi Ẹshinẹgba eghọ, eleli ni a khiẹsẹ, ipfuasẹ o rẹ ẹ ya khuẹ pfuasẹ, o ri agbọ na agbọagbọ ọ na ẹ. 23 Irari khi ifata oyi olamhẹ khi eghuli lọ, ama isomhopfa oyi Ẹshinẹgba agbọ na agbọagbọ lọ rọte obọ oyi iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ oyawa.

7

Abi a liẹ ngeli elemhi ughuẹ

1 A lẹsẹ inyọghuo, khi eri mhi nu ẹ ngme abi ẹgbọ ni e lẹsẹ ushi, khi ushi o mhọli ekpabọ shi ọgbọ egbe ini ọni ọgbọ ọ kie da la agbọ ne. 2 Ẹzẹzẹ abi ushi o ngme khi ọkpotso ni ọ la ughuẹ ọa gbudu vu ọdọ li obọ ini ọni ọmọse ọ kie da la agbọ ne, ama khi ini ọ ghu-a oni ushi ọa ke mu ọli. 3 Irarighọ, ini ọ vu ya ngeli na ọmọse ọlese, abi ọdọli ọ li kie la agbọ eghọ, a ya lu ọli ọkiokia. Ama ini ọdọ li ọ ghua, oni ushi oghọ ọa ke mu ọli, ọa ke khi ọkiokia, ini ọ tseku ngeli na ọmọse ọlese. 4 Ighọ o li khi shi ẹ ọ inyọghuo-mhẹ. Idiegbe oyi iKirisiti a ke khi, ẹẹ a she li ghu-a pfa ekpabọ oyi ushi. A she ga li mhọli ẹghẹghẹ ni a rọ mele ọyi ọgbọẹse-a, ikhi ọni a rọte eghuli guise le, ni a mẹ asha ke gbe akanya enete na Ẹshinẹgba. 5 Irari khi abi idiegbe olamhẹ o rọ ọ mhẹsẹ na awa, ighọ ọghuẹmhẹ oyi olamhẹ ni ushi o zese-a o la awa idiegbe gbe akanya, ena e ri awa ngeli angeli ni ọọ pfi eghuli. 6 Ama mena, abi awa rọ she ghu pfa emini e ke kpẹ gẹnọ awa eghọ, a she pfuese awa obọ oyi ushi, ni awa mẹ asha rọte odẹ onogbọ oyi Ayẹmhẹ ke ga, ni ọa ke khi odẹ oyi ushi ni a kẹkẹ.

Inu-olamhẹ khẹ abọ

7 Sẹ awa ke ya ngme mena? Olamhẹ oni ushi o ke khi shọ? Iiye o. Egbegbọ lọ khi, mhi aa kha lẹsẹ emini olamhẹ o khi, ini ọa khi ushi lọ. Irari khi mhi aa kha lẹsẹ emini iviẹ shi emhi ọgbọ o khi ini ushi ọa liẹ, “Khi viẹ shi emhi ọgbọ.”* 8 Rọte oni ushi oghọ, olamhẹ o te mẹ asha guise iwali ọghuẹmhẹ ukphẹ nya ni e la mhẹ egbe le. Ini a rue ushi odẹ-a eri olamhẹ o ghua. 9 Eri mhi kpẹ la agbọ tse abi mhi aa rọ lẹsẹ ushi ne, ama abi ushi o ke rọ bhale, olamhẹ o gbo bhale agbọ, lọli mhi rọ ghua. 10 Mhi mẹ khi ushi ni o kha ri agbọ bhale, khi eghuli o rọ bhẹ.

11 Olamhẹ o mẹ asha migha rọte ushi di mhẹ. Rọte oni ushi, eghuli o gbe mhẹ.† 12 Abokieli khi, oni ushi o pfuasẹ, omhẹsẹ o pfuasẹ, e migha, e ti.

* **7:7** Li zẹ Okiali 20.17; iDẹut 5.21 † **7:11** Li zẹ Igbae 3.13

13 Eri emini o ti ogho o ke ri
eghuli ghi mhẹ eghọ? Iiye o! Ama
ni a rọ lẹsẹ olamhẹ shi olamhẹ o rọ
pfi eghuli na mhẹ, rọte emini o ti,
ni a bhale ya ẹ khi rọte oni ushi,
olamhẹ o mema khi olamhẹ eg-
begbọ. 14 Irari khi awa lẹsẹ khi ushi
emhi Ayẹmhẹ o khi, ama mhẹmhẹ
ọgbọ tsẹ, mhi khi ọni a rọ na olamhẹ
dẹ. 15 Mhi aa lẹsẹ emini e li mhẹ,
irari khi emini mhia nono ni mhi
ke riẹlẹ, mhi aa dobẹ riẹlẹ ọli. Ama
emini ọa ghọle mhẹ, mhia riẹlẹ.‡
16 Ini mhi riẹlẹ emini mhi aa nono
ni mhi riẹlẹ, mhi lama shi ọ khi
ushi o ti. 17 Abi oli khi, ọa ke khi
mhẹmhẹ mhia riẹlẹ ọli ama olamhẹ
ni o la mhẹ egbe lọ. 18 Mhi lẹsẹ khi
emhikhọghuo ni o ti ọa lamhẹ egbe,
ikhi idiegbe olamhẹ oyẹmhẹ. Irari
khi ini o tseku ghọle mhẹ ni mhi
riẹlẹ emini o ti, mhia dobẹ ẹ riẹlẹ
ọli. 19 Irari khi emini mhia riẹlẹ
ọa khi emini o ti ni mhia nono ni
mhi riẹlẹ, ochoghọ onobe ni mhi
aa nono ni mhi riẹlẹ, mhi kiele
ẹ riẹlẹ. 20 Mena, ini mhia riẹlẹ
emini mhi aa nono ni mhi riẹlẹ,
ona o rọkhasẹ khi ọa khi mhẹmhẹ
mhi riẹlẹ ọli, olamhẹ ni o la agbọ
oyẹmhẹ ọọ riẹlẹ oli. 21 Ina o ga
limhẹ egbe ẹghẹghẹkpa. Ini mhia
nono ni mhi riẹlẹ onete, onobe o nu
mhẹ la aghọ. 22 Irari khi ekelemhi
udu oyẹmhẹ, ushi oyi Ẹshinẹgba o
te ẹ ghọle mhẹ. 23 Ama mhi mẹ
khi ushi olese o la mhẹ egbe ẹ gbe
akanya, ni o mu okhọli vule shi
ushi ni o la mhẹ udu ọ, o rẹmhẹ
mele oghumha ushi oyi olamhẹ-
a, ni o la mhẹ egbe a gbe akanya.
24 Ọgbọ umẹobinuje nabisẹ mhi fẹ
khi ena. Ọghuo ọ ya tsumhi mhẹ
idiegbe eghuli ona lasele? 25 Mhi
kphẹmhi na Ẹshinẹgba rọte obọ oyi
iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ ọyawa.

Irarighọ, mhẹmhẹ oyẹmhẹ,
oghumha ọyi ushi oyi Ẹshinẹgba
mhi khi udu oyẹmhẹ, elemhi
idiegbe olamhẹ, mhi khi oghumha
ọyi ushi olamhẹ.

8

Angeli na Ayẹmhẹ

1 Irarighọ, ipfẹzọ-mu ọa ke la ọ na
ẹgbọ ne mie iJesu iKirisiti suọ, ni ẹa
kẹ ngeli rọte odẹ olamhẹ, ama eni
ẹẹ ngeli rọte odẹ Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ.
2 Ayẹmhẹ ni o ri agbọ a na awa
itobọ khi awa mie iJesu iKirisiti
suọ, ọ she taghiẹ mhẹ obọ oyi ushi
olamhẹ ali eghuli-a. 3 Emini Ushi
oyi iMosisi ọa dobẹ riẹlẹ irari khi
idiegbe olamhẹ o mie ọli ekpabọ,
Ẹshinẹgba lọlighuo ọ ke ya pfuese
awa abi ọ ghie Omi ọli, ni ọ li abi
awa ẹgbọ olamhẹ ali ni ọ ya khi
iluasobo shi olamhẹ eyawa. Oni
idiegbe ọgbọ ni ọni iKirisiti ọ zẹ ọ rọ
pfuẹchẹ olamhẹ-a shi idiegbe ọgbọ
olamhẹ. 4 Eri Ẹshinẹgba ọ riẹlẹ ona
ni ipfuasẹ ni ushi oo nono ni awa
mhọli o tsẹ shi awa egbe, ini awa
khi kẹ ngeli te odẹ olamhẹ, ama ni
awa ke ngeli rọte odẹ Ayẹmhẹ.

5 Ẹgbọ ni ẹ ngeli rọte odẹ olamhẹ,
eri e ri udu shi emini idiegbe oyẹwẹ
ọọ nono. Eri ẹgbọ ni ẹẹ ngeli rọte
odẹ Ayẹmhẹ, e ri udu shi emini
Ayẹmhẹ ọọ nono. 6 Irari khi udu
oyi ọgbọ eghuli o tsua. Ama udu
ọ riẹlẹ emini Ayẹmhẹ ọ gueyẹ ọli,
eri ọ ya la agbọ ọ mhuẹ opfọmhẹ.
7 Ọbe Ẹshinẹgba ọgbọ ọọ khi, ini udu
olamhẹ oyọli ọọ mhẹsẹ na li, irari
khi ọa ya suọ esọ na Ẹshinẹgba. Irari
khi ọa zẹ ni ushi oyi Ẹshinẹgba o
mhẹsẹ ke na li, wẹkhi eri ọ́ tigbe ya
lama ghue ni ọ mhẹsẹ na li. 8 Ẹgbọ
ni idiegbe olamhẹ oyẹwẹ o mhẹsẹ
ẹ na, ẹa dobẹ riẹlẹ emini o ghọle
Ẹshinẹgba.

9 Yẹyẹ oyẹ idiegbe olamhẹ ọa ke
mhẹsẹ ẹ nẹ ama Ayẹmhẹ o ke mhẹsẹ
ẹ nẹ, ini Ayẹmhẹ ọyi Ẹshinẹgba o
da la agbọ oyẹ ne. Ọgbọ ni ọa da
mhuẹ Ayẹmhẹ oyi iKirisiti ne, ọa
khi ọnayọli. 10 Eri-tsẹ khi ini iKirisiti
ọ da la agbọ oyẹ ne, idiegbe oyẹ o

‡ **7:15** Li zẹ iGal 5.17

fu pfa olamhẹ, ayẹmhẹ oyẹ o kie la agbọ irari ipfuasẹ ni awa rọte obọ oyi iKirisiti mhuẹ. 11 Ini Ayẹmhẹ oyi ọni ọ rọte eghuli guise iJesu le o da la agbọ oyẹ ne, lọli ni ọ rọte eghuli guise iJesu le ọ ya rọte Ayẹmhẹ oyọli ni o la agbọ oyẹ ri agbọ na idiegbe ni ọọ ghu oyẹ.*

12 Irarighọ, inyọghuo-mhẹ, awa mema ya ke ngeli abi ayẹmhẹ Ẹshinẹgba o gueyẹ awa. Awa khi ke ngeli abi o ghọle idiegbe olamhẹ. 13 Irari khi, ini u wa ngeli abi idiegbe olamhẹ o gueyẹ, eri u ya ghu-a, ama ini u wa ngeli abi Ayẹmhẹ o gueyẹ, eri u wa gbe ekpabọ olamhẹ a shi idiegbe oyẹ, u la agbọ. 14 Ẹgbọ ni Ayẹmhẹ oyi Ẹshinẹgba ọ mhẹsẹ ẹ na imi Ẹshinẹgba e khi. 15 Irari khi Ayẹmhẹ ni Ẹshinẹgba ọ rọ nẹ, ọa khi oni o gbolo rẹ khi oghumha ulishi, ama Ayẹmhẹ ni ọ rọ rẹ khi Ọmọ ọyọli u mie. Ọni Ayẹmhẹ ọ ri awa mhuẹ itoto ẹ viẹ lu Ẹshinẹgba, awa lu ọli Itamhẹ, Itamhẹ.† 16 Ọni Ayẹmhẹ lọlighuo ọ pfi ọtsẹlẹ shi ayẹmhẹ oyawa khi eniyẹ eyi Ẹshinẹgba awa khi. 17 Ayẹmhẹ oyọli ọ zẹ ni awa lẹsẹ khi awa ya nu iKirisiti mhọli okemhi shi emini Ẹshinẹgba ọ rọ shobọ khi lọli ya riẹlẹ. Ẹghẹghẹ aghọ awa nu iJesu mhọli okemhi ufumhi oyọli ini awa li mẹ osoli.‡

Ufumhi na ogbenakọ

18 Mhi mẹ ọli mẹ khi osoli ni awa a mẹ memena khi ọa khi oni a rọ khọkhọ emini a rọ ya khasẹ elemhi agbọ oyawa ikpukhokho. 19 Irari khi eri emini Ẹshinẹgba ọ ma nya e ri ikphakpha-egbe migha khẹ ẹghẹghẹ ni Ẹshinẹgba ọ rọ ya ri eni e khi egbegbi imiọli khasẹ. 20 Irari khi emini a ma nya, a rọ mele afuẹ-a, ni ọa khi ọghuẹmhẹ oyẹwẹ, ama abi o li ghọle ọni Ẹshinẹgba lọ, ni ọ rẹwẹ mele afuẹ-a, elemhi irudushi,§ 21 khi ọ ya tsumhi emini ọ ma nya ini e khi ke kẹ-a ali khi e ya nu imi Ẹshinẹgba kemhi ẹpfua ni o mhọli ufumhi.

22 Awa lẹsẹ khi emini a ma nya e kiele ẹ lomhẹ memena e la ọtomhẹ, abi ọkpotso ni oku ọọ to. 23 Ọa khi emini a ma wẹwẹghuo tsẹ, ama li shi awa ni awa mie Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ ni o khi igbaekẹle agbọ onogbọ oyi Ẹshinẹgba. Awa liẹ lomhẹ abi awa li ri ẹloe shi ekẹ ẹ khẹ ogbẹlẹ ni Ẹshinẹgba ọ ya la ukpẹloe ọgbọkpa guele khi imi Ẹshinẹgba awa khi ali ni a rọ ya pfa awa ikẹ-a shi ekẹ.* 24 Irari khi rọte irudushi ona a te mie awa pfuese. Eri-tsẹ khi irudushi ni aa mẹ gboo ọa fẹ khi irudushi. Ọghuo ọ gbo ri ẹloe shi ekẹ ẹ khẹ emini ọ she mẹ ẹloe ne? 25 Eri-tsẹ khi ini awa ri udu shi emini awa aa mẹ ne, irabọmudu awa rọ ke ẹ khẹ ọli.

26 Ighọ Ayẹmhẹ ọ liẹ kpaghiẹ awa obọ umhagbapfo oyawa, Irari khi awa aa lẹsẹ abi a liẹ sọ iromhi, ọni Ayẹmhẹ lọlighuo ọ ri ilomhẹ ẹ sọ iromhi na awa shi emini unu ọa dobẹ ẹ ngme. 27 Ọni Ẹshinẹgba ni ọ́ọ́ mẹ elemhi udu oyi ẹgbọ, ọ́ lẹsẹ usamhi eyi Ayẹmhẹ. Irari khi eri ọni Ayẹmhẹ ọ sọ iromhi na ẹgbọ eyi Ẹshinẹgba abi o li de shi ọghuẹmhẹ oyi Ẹshinẹgba. 28 Awa lẹsẹ khi eri Ẹshinẹgba ọ́ọ́ riẹlẹ emhi nya te odẹ onete na ẹgbọ ni ẹ nono ingme oyọli. Ẹgbọ ni o khia khi ọ lu shi omhẹsẹ oyọli. 29 Eni Ẹshinẹgba ọ she kpẹ lẹsẹ, wẹwẹ ọ zẹ ọda kẹ ni e ya li abi Omi ọli, ni ọni Omi ọli ọ khi ọnododẹ elemhi inyọghuo ebubu. 30 Ighọ eni Ẹshinẹgba ọ zẹ ọda kẹ, wẹwẹ ọ li lu. Ẹni ọ lu, wẹwẹ ọ li pfa na, eni ọ pfa na wẹwẹ ọ li rọ khi eni e mhuẹ ufumhi on-abi oyọli. 31 Abi awa ke rọ mhuẹ ena shi udu oyawa, sẹ awa ke ya sọ shi ena mena? Ini Ẹshinẹgba ọ

* **8:11** Li zẹ 1 iKọri 3.16 † **8:15** Li zẹ iMak 14.36; iGal 4.6 ‡ **8:17** Li zẹ iGal 4.5-7 § **8:20** Li zẹ Igbae 3.17-19 * **8:23** Li zẹ 2 iKọri 5.2-4

nu awa la, ọghuo o ya dobẹ mu
okhuẹ vule shi awa ọ? 32 Lọli ni
ọa to ukphẹ Omi ọli na awa, ni ọ
rọli luasobo na awa nya, sẹẹ ọa ya
pfo udu gbo ri emhi nya ma ọni
Omi ọli na awa? 33 Ọghuo ọ ya gue
ingme shi ẹgbọ ni Ẹshinẹgba ọ she
zẹ egbe? Ẹshinẹgba luẹghuo ọ pfa
na ọgbọ. 34 Ọghuo ọ dobẹ pfa ẹzọ ọ
mu ọgbọ? IJesu iKirisiti luẹghuo lọ,
ọni ọ ghua. O gbo dọsẹ aghọ, Ọni a
guise le bhale agbọ, mena ọ shitọ
obọ ita oyi Ẹshinẹgba, ọ sọ iromhi ẹ
na awa. 35 Ọghuo ọ ke dobẹ ya vasẹ
awa rọte inono ni iKirisiti ọ nono
awa lasele? Osoli abi khi ọmunu
abi okhọli ni a mu vule shi awa ọ o
ya dobẹ? Abi khi okiamhi abi khi
umha mẹ sọ lọ, abi khi ini i igbe-a
tsekha deba lọ? 36 Abi a li kẹkẹ ọli
shi ebe-no-pfuasẹ, khi,

“Itobọ oyẹẹ anye rọ
la okhẹna eghuli ẹlẹkpa,
a ri anye khọkhọ
isumha ni a ya gbolo a.†”

37 Iiye, abi a riẹ mẹ eni emhi enana
nya, anye fu dọsẹ ọni ọ khọli mu
ọ le, rọte obọ oyi ọni ọ nono in-
gme oyanye. 38 Irari khi mhi mẹ
ọli mẹ khi emhikhọghuo ọa la agbọ
ona, eghuli wẹkhi agbọ ilala, wẹkhi
igẹni wẹkhi iyẹmhẹ ọkphaghiẹ ali
emini e la irarogbe ẹ mhẹsẹ shi
agbọ ni awa la memena okekhi
agbọ ni o ke ẹ bhale wẹkhi ekpabọ,
39 wẹkhi iyagha ali ilimhi, wẹkhi
emhikhọghuo ni a ma, o dobẹ ya
vasẹ awa rọte inono ni Ẹshinẹgba ọ
nono awa rọte iJesu ọyawa lasele.

9

Uzẹmhi ni Ẹshinẹgba ọ zẹ ẹgbọ iZirẹni

1 Egbegbi ingme mhia ngme
itobọ khi ọnayi iKirisiti mhi khi. Ọa
khi ẹgbhọli mhia lo. Udu oyẹmhẹ
o pfi ọtsẹlẹ shi ọ elemhi Ayẹmhẹ-
nọ-pfuasẹ, 2 ini mhiẹ khi mhi mhọli
oya ali udu ialamhẹ ni ọa mhuẹ
ukpẹsẹ, 3 na ẹgbọ eyẹmhẹ ni anye
khi ẹgbọ eghuo ali ọlia eghuo. Itobọ
oyẹwẹ, eri mhia liẹ khi Ẹshinẹgba
ọ kha pfi unu na mhẹ ali khi a
kha rue mhẹ ikugbe ni mhi kugbe
iKirisiti ọ le, ini lọli rẹwẹ mhọli
imiepfuese. 4 Wẹwẹ e khi imimi
iZirẹni ni Ẹshinẹgba ọ zẹ, ni ọ rọ
khi imi ọli, ọ ri ufumhi oyọli khasẹ
wẹ, ọ nu wẹ riẹlẹ ilama kugbe, ọ
ri ushi oyọli na wẹ. Wẹwẹ e mhọli
egbegbi ugamhi, e she mie ishobọ
oyi Ẹshinẹgba.* 5 Wẹwẹ e mhọli eni
egbhali ena ẹlẹlẹ ni a suọ eko, ni
e gba ushishi Iburu ekẹ le. Wẹwẹ
e li khi itita iKirisiti. Ẹshinẹgba ni
ọọ mhẹsẹ na emhikpa, ọ khi ọni áá
kuẹghiẹ agbọagbọ.

6 Mhi aa liẹ khi ishobọ ni
Ẹshinẹgba ọ shi, khi, o fia kua. Irari
khi ọa khi ẹgbọ ni e rọte iZirẹni
lasele nya, e khi ẹgbọ eyi Ẹshinẹgba.
7 Wẹkhi imimi Aburaamu nya e khi
egbegbi imi Aburaamu. Ẹshinẹgba
ọ gueyẹ Aburaamu khi, “Imimi
Aziki a ya leli shi eni u bia.”†
8 Onana o guele khi eniyẹ ni ọ bia
elemhi ọghuẹmhẹ idiegbe nya ẹa
khi imi Ẹshinẹgba. Ama eniyẹ ni
a bia rọte ishobọ onayi Ẹshinẹgba
wẹwẹ a leli shi egbegbi imimi
Aburaamu. 9 Irari khi ishobọ onayi
Ẹshinẹgba khi, “Ẹghẹghẹ ni ọ rọshi
ekẹ o kha da ramhi ne, mhi ya ri
ishobọ oyẹmhẹ tsẹ, iSera ọ bia ọmọ
ọmọse.”‡

10 Ọa pfo ghọ. Irari khi itsema
emọse eyi iRebeka, ita ọghuo ọ bia
wẹ ikhi Aziki itita awa. 11-12 Ọgbọ
a bia itsema ena ne wẹkhi eri e lẹsẹ
ingme e riẹlẹ onete ali onobe ne,
ni Ẹshinẹgba ọ rọ she gueyẹ inyẹwẹ
iRebeka khi, “Ọnọgbhali ọ ya ke ga
ọnikeke.” Eri Ẹshinẹgba ọ riẹlẹ ona
rọkhasẹ khi, uzẹmhi ni lọli ẹ zẹ ọgbọ
ni ọ khi emini ọ ya khi elemhi agbọ,
khi ọa khi itobọ akanya ni ọ gbe

† **8:36** Li zẹ Iwolo 44.22 * **9:4** Li zẹ Okiali 4.22 † **9:7** Li zẹ Igbae 21.12 ‡ **9:9** Li zẹ Igbae 18.10 § **9:11-12** Li zẹ Igbae 25.23

ama abi o ghọle Ẹshinẹgba ọ li lu ọli.§
13 Abi Ebe-no-pfuasẹ o ngme ni ọọ,
“IGiekọpu mhi nono dọsẹ iSọ.”*
14 Sẹ awa kẹ ngme mena? Khi
Ẹshinẹgba ọọ zọlọ? Iiye o, ọa khi
ighọ kpa! 15 Irari khi ọ gueyẹ iMo-
sisi ọọ li,
“Mhi ya mhọli ilẹlemhi na
ọni mhi ya mhọli ilẹlemhi na,
mhi viẹ osue na
ọni mhi ya viẹ osue na.”†
16 Itobọ ighọ, ọa khi abi o ghọle ọgbọ
wẹkhi emini ọgbọ ọ riẹlẹ ama rọte
ilẹlemhi oyi Ẹshinẹgba. 17 Irari khi
Ebe-no-pfuasẹ o ngme na shi iFero
egbe, ọọ li, “Itobọ ona mhi rọ rẹ khi
oghie ni mhi rọte emini mhi ya li
ẹ ri ekpabọ eyẹmhẹ khasẹ, ni mhi
rọ zẹ agbọ nya lẹsẹ eva oyẹmhẹ.”‡
18 Irarighọ, eri Ẹshinẹgba ọọ mhọli
ilẹlemhi na ọni ọ ghọle ọli, ọ zese ọni
ọ ghọle ọli udu-a.
19 U dobẹ ya mhila mhẹ ogbọ ona,
“Elọ o zẹ ni Ẹshinẹgba ọ rọ kiele ẹ mẹ
umhaguẹli oyawa shọ, aborọkhia
khi lọli ọ ri awa ngeli abi o ghọle
ọli? Irari khi ọgbọkhọghuo ọ dobẹ
ya nu Ẹshinẹgba khẹ abọ?” 20 Ama
ọghuo u khi, yẹyẹ ọgbọ ni gbudu ya
mie Ẹshinẹgba unu? Emini a ma o
dobẹ ya liẹ ọni ọ ma li, “Elọ o zẹ ni
u rọ lina ma mhẹ?”§ 21 Ọmekhe ọa
fẹ mhuẹ afu ni ọ rọ ri ekẹ ẹmẹ ẹ ma
emini o ghọle ọli? Ọ kha ma eghuo
shi eni a rọ riẹlẹ emini e mu ẹloe, ọ
manọ elese shi ni a rọ riẹlẹ emini a
mẹ kpa.
22 Ighọ li khi emini Ẹshinẹgba ọ
riẹlẹ. Aboriẹkhia khi ọ mhọli afu
ni ọ kha rọ ri ofu ali ekpabọ oyọli
khasẹ ẹgbọ ni e kha pfua, ni ọ mẹ
ofu oyẹwẹ eghọ, ama eri ọ kie mhuẹ
irabọmudu na wẹ. 23 Ilẹlemhi ni ọ
mhọli na ẹgbọ ni ọ zẹ, ikhi ẹgbọ ni
e ya mhọli okemhi ufumhi oyọli, ọ
rọ ri abi ufumhi onieẹmhi oyọli o li
khasẹ. 24 Li shi awa, eni ọ li lu. Ọa
khi ẹgbọ iJu tsẹ ama shi ẹgbọ iJẹta.
25 Abi ọ ngme shi ebe Osia ni ọ,
“Ẹgbọ ni ẹa khi eyẹmhẹ,
mhi ya lu wẹ ẹgbọ eyẹmhẹ.
Ushishi ni mhi aa
nono ingme oyẹwẹ,
mhi ya lu,
‘Ẹgbọ ni mhi nono.’ ”*
26 Ali khi,
“A ya mẹ khi,
ashini a ga la liẹ wẹ,
‘Aa khi ẹgbọ eyẹmhẹ,’
aghọ a gbo la lu wẹ,
‘Imi Ẹshinẹgba ni ọ la ọ.’ ”†
27 Azaya o ngme ingme
oyi iZirẹni lasele gboo, khi,
“Ini o tseku khia khi
ẹgbọ iZirẹni e bu abi ekhashẹ
ne la okẹ onieẹmhi,
ikuku ẹgbọ ọ a ya tsumhi.
28 Irari khi Ẹshinẹgba ọ ya
ri inyanya sọ ẹzọ oyọli
ekẹ agbọ-a zeghele.”‡
29 Ẹzẹzẹ abi Azaya ọ kpẹ li ngme
ọli khi:
“Ini Ẹshinẹgba ni ọ
mhẹsẹ shi emhi nya
ọa kẹsẹ imi-imi le na awa lọ,
a kha li na awa osoli
abi ẹgbọ iSodomu,
a pfuse awa abi ẹgbọ iGomora.”§

Umha-miesuọ oyi ẹgbọ iZirẹni

30 Sẹ awa ke ya ngme? Khi ẹgbọ
iJẹta ni ẹa na khu ipfuasẹ, khi a
pfa na rọte irudunga, 31 ama ẹgbọ
iZirẹni ni e na khu ushi iguẹ-ngeli,
ẹa kie tẹ ọ? 32 Sẹẹ ọ li khi ighọ?
Itobọ khi ẹa rọte irudunga na khu
ọli, ama e rọte odẹ ikanya khu
ọli. E kholo awẹ shi, “ẹchẹ ọzuodẹ.”
33 Abi Ebe-no-pfuasẹ o ngme, ni ọọ,
“Bino, mhi tsua ẹchẹ shi iZayọ ni o
ya ri ẹgbọ kholo awẹ. Ẹchẹli ni o ya
rẹ wẹ de. Ama ọni ọ da mie ọli suọ
ne, ọa ya mẹ omama.”*

* **9:13** Li zẹ iMala 1.2-3 † **9:15** Li zẹ Okiali 33.19 ‡ **9:17** Li zẹ Okiali 9.16 § **9:20** Li zẹ Aza 29.16; 45.9 * **9:25** Li zẹ Osia 2.23 † **9:26** Li zẹ Osia 1.10 ‡ **9:28** Li zẹ Aza 10.22-23 § **9:29** Li zẹ Aza 1.9 * **9:33** Li zẹ Aza 28.16

10

1 Inyọghuo-mhẹ, emini ẹ ghọle
udu oyẹmhẹ ali olema ni mhia lema
Ẹshinẹgba khi, ni a bhale ya ẹ khi
ẹgbọ iZirẹni eyẹmhẹ e khi eni a mie
pfuese. 2 Mhi pfi ọtsẹlẹ shi ọ khi
e mhuẹ ọmuegbe shi ugamhi oyi
Ẹshinẹgba. Ama egbegbi ilẹsingme
ọa la ọmuegbe oyẹwẹ. 3 Aborọkhia
khi ẹa lẹsẹ ipfuasẹ ni o rọte obọ oyi
Ẹshinẹgba bhale, ni e rọ nono abi e
li ya ri oyẹwẹ kọ eghọ, eri ẹa ri egbe
wẹ na ipfuasẹ oyi Ẹshinẹgba. 4 Irari
khi iKirisiti ọ ri emini ushi o ngme
nya gba pfo, ni o zẹ khi Ẹshinẹgba ọ
pfa na ọgbọkpa ni ọ miesuọ.

Imiepfuese, oyi ọgbọkpa lọ

5 IMosisi ọ lina gue ọli le emini
ipfuasẹ ushi o khi, ni ọ rẹ, “Ọni
ọ da ri ushi nya gbe ne, ọ ya la
agbọ.”* 6 Ama eri ipfuasẹ ni o
rọte irudunga bhale ọọ, “Khi la
ekelemhi udu oyẹ liẹ, ‘Ọghuo ọ ya
nga iloghie?’ ” (Ni ọ ya rue
iKirisiti tiemhile.) 7 “Okekhi eri u
wẹ, ‘Ọghuo ọ ya tiemhi ilimhi na
ningọlọ?’ ” (Ni ọ ya rue iKirisiti
rọte eghuli ngale.) 8 Abi o ngme
na: “Ungmemhi oyi Ẹshinẹgba o la
mama ẹ. O lẹ unu, o lẹ udu,”
ikhi ungmemhi irudunga ni anye
rọ ọ tse abọ.† 9 Ini u ri unu oyẹ ẹ
khi, “IJesu ọ khi Ọnọmhuẹ,” ni u rọ
miesuọ shi udu oyẹ khi Ẹshinẹgba ọ
rọte eghuli guise ọli le, a ya mie ẹ
pfuese. 10 Irari khi udu ọgbọ ọ rọ
miesuọ ni a rọ pfa na li, ali khi unu
ọgbọ ọ rọ ngme lasele ni ọ rọ mhuẹ
imiepfuese. 11 Abi Ebe-no-pfuasẹ o
ngme, ni ọọ, “Ọnini ọ da regbenga
li ne, ọa tigbe ya mẹ omama.”‡
12 Ọgbọkpa ona o nu ngme, irari khi
ikhiọda ọa la shi ẹgbọ iJu ali ẹgbọ
iJẹta ọ. Ẹshinẹgba ọ ga khi Ọnọmhuẹ
ọyi ẹgbọ nya, ọọ khivọsẹ egbegbọ
na ọni ọ da lu ọli. 13 Irari khi, “Ọnini
ọ da lu eva oyi Ọnọmhuẹ ọ ya khi ọni
a mie pfuese.”§

14 Ama sẹ e li ya lu ọli ini ẹa mie ọli
suọ? Sẹ e li ya mie ọli suọ ini ẹa suọ
oni ungmemhi? Sẹ e li ya suọ ini
a ri oni ungmemhi tsabọ. 15 Sẹ a li
ya ri oni ungmemhi tsabọ ini ọgbọ
a ghie eni ẹẹ tsabọ fiẹ lase? Abi
Ebe-no-pfuasẹ o ngme ọ khi, “Eri
ibhale oyi ẹgbọ ni e tsua usomhi
onete bhale o ri oghẹlẹ bhale!”*

16 Ama ẹgbọ iZirẹni nya ẹa mie
oni usomhi onete ona suọ. Azaya ọ
liẹ, “Ẹshinẹgba, ọghuo ọ mie usomhi
oyi anye suọ?† 17 Ighọ irudunga o
li rọte ini ọgbọ ọ suọ oni usomhi
ẹ bhale, ali khi usomhi oyi ingme
iKirisiti irọ-tse abọ a te ẹ suọ oni
usomhi. 18 Ama mhi mhila, eri aa
suọ oni usomhi? Eeli, e suọ.
“Uruli oyẹwẹ o she ramhi
ashakpa ekẹ agbọ,
ungmemhi oyẹwẹ
o ramhi ukpẹsẹ agbọ.”‡
19 Mhi gbo mhila, Eri ọa lo ẹgbọ
iZirẹni esọ? Ododẹ IMosisi ọ liẹ,
“Mhi ya ri ẹgbọ eyẹmhẹ
ke kpe ofuma oyi ẹgbọ
ni ẹa khi eyẹmhẹ ne,
Mhi ya rẹ ẹ mhuẹ iyese elemhi-
a
deba ushishi ni ẹa lẹsẹ mhẹ
ne.”§
20 Eri Azaya ọ ri igbeudu ngme ọli
khi,
“Ẹgbọ ni ẹa rọshẹka
nono mhẹ e mẹ mhẹ.
Mhi ri egbe mhẹ khasẹ
eni ẹa mhila ogbọ mhẹ.”*
21 Ama abi ọ ngme shi
ẹgbọ iZirẹni egbe khi,
“Ogbẹlẹ nya mhi nise obọ oyẹmhẹ-a
na ẹgbọ ni ẹa ya suọ esọ,
ni ẹa lama mu pfi.”†

11

Ikhẹrẹmhi ẹgbọ iZirẹni ni e kpọle

* **10:5** Li zẹ iLẹv 18.5 † **10:8** Li zẹ iDẹut 30.12-14 ‡ **10:11** Li zẹ Aza 28.16 § **10:13** Li zẹ iJọẹ 2.32 * **10:15** Li zẹ Aza 52.7 † **10:16** Li zẹ Aza 53.1 ‡ **10:18** Li zẹ Iwolo 19.4 § **10:19** Li zẹ iDẹut 32.21 * **10:20** Li zẹ Aza 65.1 † **10:21** Li zẹ Aza 65.2

1 Mhiẹ i. Eri Ẹshinẹgba ọ kie
ẹgbọ eyi lọlighuo? Iiye e! Mhẹmhẹ
oyẹmhẹ ọngi iZirẹni mhi khi. Omi-
omi Aburaamu, Mhi rọte ẹdẹli oyi
iBẹjami lasele.* 2 Ẹshinẹgba ọa kie
ẹgbọ eyọli ni ọ rọte igbaekẹle zẹ.
Waa lẹsẹ abi Ebe-no-pfuasẹ o ngme
shi ashini Elaja ọ rọ sọ iromhi ri
awọlọ gueyẹ Ẹshinẹgba emini ẹgbọ
iZirẹni ẹ rielẹ? 3 Ni ọ rẹẹ, “Ẹshinẹgba,
e she gbolo emekẹguele eyẹ-a, e
guọghọ itẹtẹ eyẹ-a. Mhẹmhẹ-ghuo
kpele mhi ke kpọle, e gbolo ẹ nono
ni e gbe mhẹ-a.”† 4 Sẹ Ẹshinẹgba ọ
sọ li? Eri ọọ Elaja, “Mhi kẹsẹ emọse
agbẹlẹ ishilua le ni ẹa lama nyẹsẹ
ukhomhi na olitsa iBali.”‡ 5 Ighọ o
kie li khi memena. Itobọ khi ẹgbọ
iZirẹni e la ọ ni e kiele ẹ suọ esọ na
Ẹshinẹgba irari okhale oyọli ni ọ rọ
zẹ wẹ. 6 Ini oni uzẹmhi o khi itobọ
okhale, ọa ke khi itobọ ikanya. Ini
o khi irari ikanya lọ, okhale ọa ke
khi egbegbi okhale. 7 Elọ a ke mẹ,
Ẹgbọ iZirẹni ẹa mẹ emini e nono.
Ikuku ẹgbọ ni Ẹshinẹgba ọ zẹ, wẹwẹ
e mẹ emini e nono. Ẹni e kpọle e le
esọ shi ulumhi ni Ẹshinẹgba ọ lu wẹ,
8 Abi Ebe-no-pfuasẹ o ngme khi,
“Ẹshinẹgba o rẹ wẹ
lesẹ-a ningọlọ.
Alo eyẹwẹ e zuse
ni ẹa zẹ wẹ mẹ ekẹ,
ali esọ eyẹwẹ e zuse
ni ẹa zẹwẹ ke rọ ọ suọ esọ,
ramhi ogbe-namo.”§
9 IDefidi ọ̀ọ̀ liẹ,
“Ẹshinẹgba ọ ka zẹ
ni akhe ni e nye,
e mu okhọli vule shi wẹ ọ.
Ni o rẹwẹ kholo awẹ,
ni o nasẹ wẹ.
10 Alo eyẹwẹ e ka zuse
ini e khi mẹ ekẹ.
Ugugu oyẹwẹ o nyẹsẹ
abi ighumha, agbọagbọ.”*

Iguabọ ni a toma ọara

11 Mhi gbo mhila, eri e kholo awẹ
ini e de, ni ẹa ke dobẹ ya vule? Iiye
e! Ama itobọ olamhẹ ni e lamhẹ lọ.
Imiepfuese o she bhale deba ẹgbọ
iJẹta, ini ẹgbọ iJu e ba ke kpe ofuma.
12 Mena, ini o khia khi a khivọsẹ
na ẹgbọ iJẹta itobọ khi ẹgbọ iJu ẹa
lama mie imiepfuese ni Ẹshinẹgba ọ
rọ ghi wẹ. Sa ọ ghue, abi ikhivọsẹ ni
agbọ nya e ya mhọli o ke bẹshi ya fu
ramhi, ini eni ẹgbọ iJu e lama mie
oni imiepfuese ikpukhokho.

13 Mena, ẹẹ ẹgbọ iJẹta mhi nu ẹ
ngme. Aborọkhia khi eri Ẹshinẹgba
ọ zẹ mhẹ mhi khi aghiusomhi na
kẹẹ na ghie ghi ẹgbọ iJẹta eghọ, eri
akanya oyẹmhẹ o mu mhẹ egbe.
14 Eri mhia rielẹ ona ini mhi ri ẹgbọ
iJu eyẹmhẹ ke kpe ofuma, isheghọ
ni mhi dobẹ tsumhi eghuo elemhi
wẹ. 15 Ini ukiẹmhi ni a kie ẹgbọ
iZirẹni o ri ẹgbọ na agbọ enekpọle
nu Ẹshinẹgba rọ rielẹ, sẹẹ o ke bẹshi
ya li ti ramhi, ini eni iZirẹni e ke
mie ọni Ẹshinẹgba suọ? Eri o ya li
abinẹ khi a rọte eghuli guise ọgbọ
le. 16 Ini a ri ukiẹkiẹ ibulẹdi on-
ododẹ mele oni o pfuasẹ-a irari khi
a rọli ga Ẹshinẹgba, oni ibulẹdi nya
oni o pfuasẹ o ke khi. Ini imhili ọọra
o pfuasẹ oni ọọra nya o ya khi oni o
pfuasẹ.†

17 Ama eri ẹẹ ẹgbọ iJẹta a li abi
uguabọ ọọra olivu onokpo ni a khi
gbọsẹ shi idiegbe oyi egbegbi ọọra
olivu ni a rọte ekẹ kuẹlẹ vule. Eri
ẹẹ a ke ya migha ashini iguabọ eni
a rọte oni egbegbi ọọra olivu kanọ
kua. Itobọ ona, ikhivọsẹ ni e rọte
imhili oni ọọra olivu ẹ lasele ẹẹ a ke
rọ li agbọ. 18 Itobọ ighọ, a khi ri ẹloe
gbe eni iguabọ ni a kanọ-a eghọ.
Elọ o rẹ ẹ ya ke vuse ike? Iguabọ
tsẹ a lẹsẹ khi. Aa mu imhili mhuẹ,
imhili e mu ẹ mhuẹ. 19 A dobẹ
ya mẹ khi a sa khi eri a kanọ eni

* **11:1** Li zẹ iFili 3.5 † **11:3** Li zẹ 1 Ighie 19.10,14 ‡ **11:4** Li zẹ 1 Ighie 19.18 § **11:8** Li zẹ iDẹut 29.4; Aza 29.10 * **11:10** Li zẹ Iwolo 69.22-23 † **11:16** Emini a ri onana ngme khi: Ini Aburaamu ali Aziki ali iGiekọpu ni e khi itititawa e da khi eni e pfuasẹ, eni e pfuasẹ awa imimi wẹ e li khi.

iguabọ eghọ kua ni a ba mẹ asha
to-ẹọli wẹ. 20 Igẹsikia onana o khi.
Eri a kanọ wẹ-a irari khi ẹa mhọli
irudunga. Ẹẹ la ashini a la irari khi
a mhọli irudunga. Ama a khi zẹ ni
a ke vuse ike shi ona, ochoghọ a zẹ
ni ulishi o ke mu ẹ. 21 Irari khi ini
Ẹshinẹgba ọ kholo ẹgbọ iJu ni e khi
egbegbi iguabọ kua, ọ mema ya li
dobẹ kholo ẹ kua.

22 Ama a sa abi isomhelemhi ali
izese-inmge-a oyi Ẹshinẹgba o li. Ọọ
zese ingme-a deba eni e de ọ le,
ama o somhi elemhi ẹ, a kha da la
angeli isomhelemhi ne, ọ ti elemhi
ẹ ini a da suọ esọ na li. Ini ọa khi
ighọ eri ọ ya khi ẹ kua. 23 Ini eni
ẹgbọ iJu e lase umha miesuọ oyẹwẹ
le, a ya gbo gbọsẹ wẹ shi egbegbi
oni ọọra olivu. Ẹshinẹgba ọ dobẹ ya
gbo gbọsẹ wẹ shi ashini e kpe la.
24 Eri ẹẹ ẹgbọ iJẹta a li abi uguabọ
ọọra olivu onokpo na ifuegua. Ini
Ẹshinẹgba ọ lina rieḷẹ emini aa ya
rieḷẹ, ni ọ rọ gbọsẹ ẹ shi egbegbi
ọọra olivu. Ona o li abi ẹgbọ iJu. A
leṣẹ khi ọni Ẹshinẹgba ọ ya gbo dobẹ
gbọsẹ oni uguabọ oyi egbegbi olivu
ni a kanọ kwa, shi oni olivu ni a kpẹ
te kanọ wẹ kwa.

A ya mie ẹgbọ iZirẹni pfuese ikpukhokho agbọ

25 Mhia nono ni a leṣẹ igẹsikia oyi
osheli ni o la akaghọ inyọghuo. Ini
a khi dabi khi a leṣẹ ingme. Oni
osheli khi, umha suọ esọ oyi ẹgbọ
iJu ọa khi ona agbọagbọ. Ama oni
umha-suesọ oyẹwẹ o ya laọ ramhi
ni ẹgbọ iJẹta otuongmẹ ni Ẹshinẹgba
ọ nono ni e bhale deba li, e rọ
gba pfo. 26 Ona o khi abi a li ya
tsumhi ẹgbọ iZirẹni nya. Abi Ebe-
no-pfuasẹ o ngme, khi,

“Ọmiepfuese ọ ya rọte
iZayọ bhale,
ọ ya khu irẹloegbe Ẹshinẹgba
idiegbe imimi iGiekọpu-a.‡

27 Onana khi ilama-kugbe
ni mhi mhọli na wẹ,
oni ẹghẹghẹ ni mhi rọ ya rue
olamhẹ oyẹwẹ odẹ-a.”§

28 Itobọ khi ẹgbọ iJu e kie usomhi
onete ona, e rọ khi ebe Ẹshinẹgba,
itobọ onete oyẹẹ ni aa khi iJu.
Ama itobọ itititа wẹ, e khi ọmọle
Ẹshinẹgba itobọ khi ọ zẹ wẹ. 29 Irari
khi Ẹshinẹgba ọa ya mu udu pfi
shi isomhopfa ni ọ rọ na ọgbọ ali
uzẹmhi ni ọọ zẹ ọgbọ. 30 Ẹzẹzẹ
abi ẹẹ ẹgbọ iJẹta a kpẹ rieḷẹ umha-
suesọ deba Ẹshinẹgba ẹghẹghẹ ni o
dọsẹ, a li mie ileḷemhi oyi Ẹshinẹgba
irari umha-suesọ ni ẹgbọ iJu e rieḷẹ.
31 Ẹzẹzẹ abi ẹẹ ni aa khi iJu a li mie
ileḷemhi itobọ khi ẹgbọ iJu e khi ena
umha-suọesọ memena, ighọ wẹwẹ
e ke ya li mie ileḷemhi. 32 Irari khi
eri Ẹshinẹgba ọ ri ẹgbọ nya khili
ighumha umha-suesọ ni ọ ba mhọli
ileḷemhi na wẹ nya.

A kuẹghiẹ Ẹshinẹgba

33 Ọghuo ọ dobẹ ya mhẹsẹ
abi ẹpfue, ali ẹgbhali ali ileṣẹ
oyi Ẹshinẹgba o limhi ramhi?
Ọghuo ọ dobẹ ya leṣẹ
emini o la li udu ni ọ ya rieḷẹ,
ali ni ọ dobẹ ya guanọ odẹ eyọli?*

34 “Ọghuo ọ she leṣẹ
udu oyi Ọnọmhuẹ?
Ọghuo o dobẹ ya ye ọli ude?”†

35 “Ọghuo ọ ri ongmomhi
na Ẹshinẹgba ghue,
ni ọ ya nyenẹ egbe fali ọli
luẹ?”‡

36 Irari khi lọli ọ ma emhi nya,
obọ oyọli e te la agbọ.
E la ọ gbo na li.
Lọli a ri ufumhi a na agbọagbọ.
Atsẹ§

12

Iluasobo ni o la agbọ

1 Itobọ ighọ, inyọghuo-mhẹ, mhi ri
itobọ ileḷemhi onieḿhi ni Ẹshinẹgba
ọ mhuẹ na awa lema ẹ, a ri idiegbe

‡ **11:26** Li zẹ Aza 59.20 § **11:27** Li zẹ iJere 31.33-34 * **11:33** Li zẹ Aza 55.8 † **11:34** Li zẹ Aza 40.13 ‡ **11:35** Li zẹ iJobu 41.11 § **11:36** Li zẹ 1 iKọri 8.6

eyẹ ẹ na Ẹshinẹgba, abi iluasobo ni o kie la agbọ, ni o pfuasẹ, ni o ti Ẹshinẹgba ẹloe. Onana o khi egbegbi ugamhi na elemhi ayẹmhẹ ni a dobẹ ya ga. 2 A khi zẹ ni ingeli eyẹ ẹ ali eyi ẹgbọ na agbọ e li abeghuo. Ama a zẹ ni Ẹshinẹgba ọ mu udu eyẹẹ pfi mele udu enegbọa. Ẹghẹghẹ aghọ a ya dobẹ lẹsẹ abi ọghuẹmhẹ oyi Ẹshinẹgba o li, a lẹsẹ emini o ti, ni o gba pfo ni o ri egbe ẹ mu Ẹshinẹgba.

3 Itobọ okhale ni Ẹshinẹgba ọ rọ na mhẹ, mhi rọ gue ọli ẹ yẹ ẹ nya, a khi ke ti egbe ẹ nga dọsẹ ashini á fu ramhi. Ochoghọ, a ke ri ukpẹloe itiegbe-tiemhi ekẹ bino egbe ẹ, ni o de shi abi irudunga ni Ẹshinẹgba ọ rọ nẹ o fu ramhi. 4 Ẹzẹzẹ abi awa li zẹ idiegbe oghuo ni o mhuẹ iguabọ ọdọda ni e bu, ni ẹa ya gbe akanya oghuo, 5 ighọ o li khi elemhi iKirisiti ni awa rọte idiegbe oghuo lasele, ni uguabọ ọgbọgbọ ali enekpọle nya e li kugbe iguabọ enekpọle.* 6 Isomhopfa ọdọda Ẹshinẹgba ọ rọ na awa abi ọ ri ekpabọ na awa ramhi. O kha khi isomhopfa imekẹguele ọgbọ ọ mhọli, ọ rọli ke gbe akanya ni o de shi irudunga ni awa nya awa mhọli. 7 Ini o khi oyi oni a rọ ọ ga ẹgbọẹse, ọ ke ga. O kha ke khi oyi oni a rọ ọ sẹsẹ, ọ ke sẹsẹ. 8 O kha khi oyi irudushi ẹgbọ ọ o khi ni ọ mie, ọ ke ri udu shi ẹgbọ ọ. Ini oni a rọ ọ kpaghiẹ ẹgbọẹse obọ, ini e mhọli emini o to wẹ lọ, ọ ke rue obọa na ẹgbọ, abi o li pfo ọli udu. Ini oni a la ralo ke mhẹsẹ na ẹgbọ lọ, ọ ri ẹloe shi omhẹsẹ ke mhẹsẹ, o kha khi oyi ilẹlemhi, o ri egbe mu ọli ke riẹlẹ.†

Inono

9 Rọte ekelemhi udu oyẹ ke riẹlẹ inono. A kie emhi onobe, a mu eminete mhuẹ egbegbọ. 10 A nono ingme oyi egbe ẹ egbegbọ, abi ọgbọ ali inyọghuo. A mhuẹ ekpẹ na ẹgbọ elese ke dọsẹ abi u li mu ekpẹ na egbe ẹ. 11 Khi li ọwaza akanya igbegbe, ama ri ọmuegbe elemhi ayẹmhẹ ke ga Ọnọmhuẹ. 12 Zẹ ni irudushi ni u mhuẹ o ri egbe ke muẹ. Mhuẹ irabọmudu ini u mhuẹ osoli, ke lema ẹghẹghẹ kpa. 13 Ke kpaghiẹ inyọghuẹ ni e mhuẹ ọtomhẹ obọ. Ke mu ẹgbọ epfẹse.

14 Ke sọ iromhi ikhivọsẹ na ẹgbọ ni e mu okhọli ẹ vule shi ẹ ọ. Ke khivọsẹ na ẹgbọ, khi ku itsẹ na ọgbọ.‡ 15 Nu ẹgbọ ni e mhuẹ oghẹlẹ ke ghẹlẹ, u nu eni ẹẹ viẹ, ẹẹ viẹ. 16 A ri opfọmhẹ nu egbe ẹ ke la. Khi khi ọgbọ ni ọọ ti ike ẹ nga, ama ke timama ẹgbọ ni ẹa pfue. Khi riẹlẹ khi u ma lẹsẹ dọsẹ.§

17 Khi ri onobe fali ota onobe. Kuegbe-a ke riẹlẹ emini o ti ẹgbọ nya ẹloe. 18 Ini o zẹ ya riẹlẹ, rọshẹka odẹkhodẹ, ni u rọ nu ẹgbọ nya la kugbe elemhi opfọmhẹ, ini o khi obọ oyẹ o kpọle shi. 19 Emọlemhẹ, a khi mie abọ okhọli, ochoghọ a zẹ Ẹshinẹgba ọ mie abọ okhọli na ẹ. Irari khi Ebe-no-pfuasẹ o liẹ, “Mhẹmhẹ mhi mhọli imieabọ okhọli, mhi ya fali wẹ ota.” Ighọ Ẹshinẹgba ọ ngme.* 20 Ochoghọ a ke riẹlẹ abi Ebe-no-pfuasẹ o ngme khi, “Ini okiamhi ọọ gbe ọbe ẹ, ri eminale na li le. Ini okiamẹ ọọ gbe ọli ri amẹ nali da. Irari khi ini u li na, eri u wẹ ingamhi erẹ a nga li ukhomhi.”†

21 Khi zẹ ni onobe o mu ẹ le, ama ri onete mu onobe ọ le.

13

Iregbe-tiemhie na eni ẹ la ukpẹkhomhi omhẹsẹ

1 Ọgbọkpa ọ ke suọ esọ na eni e la ukpẹkhomhi omhẹsẹ. Irari khi Ẹshinẹgba lọlighuo tsẹ ọ dobẹ zẹ ẹ ọgbọ shi ukpẹkhomhi omhẹsẹ. Ẹshinẹgba ọ ri eni e la ukpẹkhomhi

* **12:5** Li zẹ 1 iKọri 12.12 † **12:8** Li zẹ 1 iKọri 12.4-11 ‡ **12:14** Li zẹ iMat 5.44; iLuk 6.28
§ **12:16** Li zẹ Ekpi 3.7 * **12:19** Li zẹ iDẹut 32.35 † **12:20** Li zẹ Ekpi 25.21-22

omhẹsẹ nya leghie. 2 Irarighọ, ọgbọ ni ọ da mu okhọli vule ẹ shi eni ẹẹ mhẹsẹ ọ ne, eri e mu okhọli ẹ vule shi emini Ẹshinẹgba ọ rọ migha. Eni e da lighọ ne, ipfẹzọmu e nono ẹ ghi egbewẹ. 3 Irari khi eni ẹa guẹ ngeli a zẹ enighie e ke nasẹ, ọa khi eni e guẹ ngeli. Irarighọ ọni ọọ riẹlẹ ọkhọlọ ọ na ulishi ena omhẹsẹ. Waa nono ni u pfue ulishi oyi ẹgbọ ni e la ukpẹkhomhi? Ke riẹlẹ emini o gbe akanya. Ini u li ghọ, e ya kuẹghiẹ. 4 Irari khi eni e la ukpẹkhomhi omhẹsẹ, Ẹshinẹgba ọ zẹ wẹ ni e ke kpaghiẹ ẹ obọ. Ama u kha riẹlẹ emini ọa gbe akanya, ke na ulishi oyẹwẹ, irari khi e mhuẹ itoto ni e rọ ya nasẹ. Eni ẹẹ ga eyi Ẹshinẹgba e khi, ni ẹẹ nasẹ eni ẹa ya suọ esọ, ni o rọ khasẹ khi elemhi ẹẹ bi Ẹshinẹgba shi ọ. 5 Irarighọ, zẹ ni u ke nyẹsẹ ukhomhi na eni e la ukpẹkhomhi omhẹsẹ, itobọ khi emini o ti lọ ni u ke riẹlẹ, aa khi itobọ elemhi ibibi oyi Ẹshinẹgba tsẹ.

6 Onana o li zẹ khi u mema ya zẹ oga, irari khi eni e la ukpẹkhomhi omhẹsẹ eni ẹẹ ga eyi Ẹshinẹgba e khi, ni e ri ẹghẹghẹ oyẹwẹ nya na akanya omhẹsẹ. 7 Fali ọgbọkpa ota ni u lo ọli. Ini u lo ota oga, zẹ ọli, okekhi ozẹla, zẹ ọli, ri ekpẹ ke na ẹgbọ, u nyẹsẹ ukhomhi na wẹ.*

A ke riẹlẹ inono irari oni ogbẹlẹ o she ti ramhi ana

8 Khi lo ọgbọ ota emhikhọghuo, sẹ ni ota inono ingme oyi ọnuzava ọyẹ tsẹ! Irari khi ọgbọ ni ọ da nono ingme oyi ọnuzava ọyọli ne, ọ she ri ushi gbe akanya. 9 Ishi ni ẹẹ, “Khi kia okia,” “Khi gbe ugbeli,” “Khi do ughiatọ,” “Khi zẹ ni emhi ọgbọ o to ẹ egbe,” Ali elese ni e kpọle nya, ushi oghuo o zẹ wẹwẹ nya ukhomhi, ni ọọ, “Nono ingme oyi ọnuzava oyẹ abi u li nono ingme oyi egbe ẹ.”† 10 Ọni ọ da nono ingme oyi ọnuzava ọyọli ne, ọa tigbe ya li ọ li onobe. Irarighọ, inono o khi irushi gbe akanya.

11 Ke riẹlẹ ona, lẹsẹ ẹghẹghẹ ni a la memena. Ẹghẹghẹ o she ramhi ni u rọ ya rọte olesẹ guale. Irari khi ẹghẹghẹ imiepfuese oyawa ni o kpe ukhokho o she ti bhale dọsẹ ẹghẹghẹ ni awa rọte ododẹ miesuọ. 12 Ẹlẹ iyọsẹ ọ she ẹ dọsẹ, ogbe o she ẹ gbe-a. Awa khi ke ngeli abi ẹgbọ ni e la alo ebili, awa mema mu egbe ni awa rọ ya la elemhi ákpá. 13 Awa guẹ ke ngeli abi ẹgbọ ni e la ákpá. Awa khi nu wẹ ye ukue ebe ni e la riẹlẹ efiala, ali idonyọ guọghọ-a. Awa khi kia okia ke mu ighuẹ ebe. Awa khi la agbọ okhọli wẹkhi agbọ iviẹ shi emhi ọgbọ. 14 Ochoghọ awa ri iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ sọ abi awulu. Khi ke sa abi u li ya riẹlẹ ọghuẹmhẹ eyi idiegbe olamhẹ.

14

A khi ke ri unu zẹ ẹgbọẹse ifue

1 A mie ọgbọ ni irudunga oyọli ọa lolo toto. Khi nu ọli ke khakọ shi emini ọ mieshi ni o khi ọda shi oyẹ. 2 Irari khi ẹgbọ eghuo e miesuọ khi o ti ni a ke le emhikpa. Ama ọgbọẹse ni irudunga oyọli ọa lolo toto, ọ lẹsẹ le ebe tsẹ. 3 Ọgbọ ni ọ le emhikpa, ọ khi ri ẹloe gbe ọni ọa ya le, ọgbọ ni ọa ya le emhikpa, ọ khi gue oni ọ le emhikpa ẹzọ. Irari khi Ẹshinẹgba ọ ga mie wẹ. 4 Ọghuo u khi ni wa ke gue aghiusomhi ọyi ọgbọẹse ẹzọ? Ọga ọyọli tse ọ dobẹ ẹ liẹ khi ọ guẹli, ali khi ọa guẹli. Ọ ya migha, irari khi Ọnọmhuẹ ọ dobẹ ya rọli migha.

5 Eri ẹgbọ eghuo e dabi khi ogbẹlẹ oghuo o mu ẹloe dọsẹ olese. Ọgbọ ọlese ọọ khi abeghuo ogbẹlẹ nya e li. Ọgbọgbọ ọ ri udu oyọli shi asha ni ọ migha shi. 6 Ọni ọ bino khi ogbẹlẹ okhọghuo o la ọ ni o mu ẹloe ne, eri ọ rọli ri ufumhi na Ọnọmhuẹ. Ọgbọ ni ọ le eminale, o le ọli ri ufumhi na Ọnọmhuẹ, irari khi Ẹshinẹgba ọ

* **13:7** Li zẹ iMat 22.21; iMak 12.17; iLuk 20.25 iLẹv 19.18

† **13:9** Li zẹ Okiali 20.13-15,17; iDẹut 5.17-19,21;

kphẹmhi na, ọni ọa le, Ọnọmhuẹ ọ rọli mu ekpẹ na, ọ kphẹmhi na Ẹshinẹgba.* 7 Aa mẹ ọngẹ-awa ni ọ la agbọ na egbọli tsẹ, wẹ khi eri a mẹ ọngẹ-awa ni ọọ ghu-a na egbọli tsẹ. 8 Ini awa la agbọ, Ọnọmhuẹ awa la ọ agbọ na. Ini awa ghu-a, Ọnọmhuẹ awa ghu-a na. Awa la agbọ o, awa ghu-a o, ọyi Ọnọmhuẹ awa khi.

9 Onana o zẹ khi iKirisiti ọ ghu-a, ọ guale ni ọ rọ khi Ọnọmhuẹ ọyi ẹgbọ ni e ghu-a ali ẹgbọ ne la agbọ. 10 Yẹyẹ o yẹ, elọ o zẹ ni u rọ a gue inyọghuo ẹ ẹzọ mena? Yẹyẹ o yẹ, elọ o zẹ ni u rọ ri ẹloe ẹ gbe inyọghuẹ. Awa nya awa ya migha odalo oyi Ẹshinẹgba ni ọ gue awa ẹzọ.† 11 Irari Ẹshinẹgba ọ lina ngme ọli shi Ebe-no-pfuasẹ khi,

“ ‘Aborọkhia khi mhi la ọ eghọ,’
Ọnọmhuẹ ọ lina ngme,
‘Ọgbọkpa ọ ya wugha mhẹ odalo,
Ọgbọkpa ọ ya guele khi
mhẹmhẹ mhi khi Ẹshinẹgba.’ ”‡

12 Itobọ ighọ, ọgbọkpa ọ ya gue khasẹ Ẹshinẹgba abi ọ li gbe.

A khi yẹsẹ egbe ẹ de

13 Itobọ ighọ, lase iguegbe-ẹzọ le. Ochoghọ, mhọli ọli shi udu oyẹ khi u waa ya kpẹ emhi wẹkhi ọzuodẹ shi ekẹ ni inyọghuo ẹ ọ khọlọ awẹ shi. 14 Ikugbe ni mhẹmhẹ ali iJesu anye kugbe, o rọkhasẹ mhẹ khi emhi khọghuo ọa la ọ ni ọa pfuasẹ. Ama ini ọgbọ ọ mhọli ọli shi udu khi emhi ọa pfuasẹ, lọli oni emhi oghọ ọa pfuasẹ shi ọ. 15 Ini u yese inyọghuo udu-a, irari eminale ni u le, inono ọa ke la oni angeli. Khi zẹ ni eminale nu le, o ri inyọghuo ẹ ni iJesu ọ ghu-a na de. 16 Khi zẹ afa ni u mhọli rọ ọ le emhikpa, ni u rọli ri omama ghi iKirisiti. 17 Irari khi Eghiele oyi Ẹshinẹgba ọa khi ingme eminale ali onyọ idada, ama oyi ipfuasẹ, ali opfọmhẹ ali oghẹlẹ na Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ. 18 Ọgbọ ni ọ da lina ga iKirisiti, ọ ma ti Ẹshinẹgba ẹloe, ẹgbọ e mu ekpẹ na li.

19 Itobọ ighọ, ke riẹlẹ emini e ri opfọmhẹ ẹ bhale, ni e gbo ya kpaghiẹ ọgbọkpa rọ mhọli imiesuọ ni o toto. 20 Khi ri itobọ eminale pfuẹchẹ emini Ẹshinẹgba ọ riẹlẹ-a. A dobẹ ya le emhikpa, ama ọa ti ni a rọ bhale ya ẹ khi emini u wa le, o zẹ ni ọgbọ olese ọ de pfilo olamhẹ. 21 O tinẹ ini u waa bie le emhikhọghuo wẹkhi eri u da onyọ, wẹkhi eri u riẹlẹ emhikhọghuo ni o ya zẹ inyọghuẹ de.

22 Irarighọ, emini u mieshi ingme enana nya rọli shi iteva oyẹ ali Ẹshinẹgba. Oghẹlẹ o khi ni ọgbọ ni ọa pfa ẹzọ mu egbọli shi emini ọ riẹlẹ ni ọ mie shi khi o gbe akanya. 23 Ama ini ọgbọ ni ọ mhuẹ akhọkhọmhẹ ọ da kie le, a she pfa ẹzọ mu ọli. Irari khi ulemhi ni ọ le ọa khi rọte irudunga. Emini ọa da rọte irudunga bhale ne, olamhẹ o khi.

15

1 Awa ni awa toto shi irudunga, awa kha ke ri egbe mie na eni ẹa toto irudunga. Awa khi ke lẹsẹ riẹlẹ egbe awa ti tsẹẹ. 2 Ochoghọ, ọgbọgbọ o ke riẹlẹ inyọghuo ọli emini o ti ọli egbe, ni o rọ kpaghiẹ irudunga oyọli, ni o vule. 3 Irari khi iKirisiti ọa riẹlẹ egbọli tsẹẹ ti. Ochoghọ, abi Ebe-no-pfuasẹ o ngme ni ọọ, “Ẹshinẹgba, itsuemhi ni ẹgbọ e tsue ẹ, o de nga mhẹ egbe.”* 4 Emini a kẹkẹ shi Ebe-no-pfuasẹ nya, eri a kẹkẹ ọli ni a rọ sẹsẹ awa ingme, ni a bhale ya ẹ khi iregbemie ali irudushọ ni Ebe-no-pfuasẹ o rọ na awa, o ri awa mhọli irudushi.

5 Ẹshinẹgba ni ọ khi ọni ọ ri iregbemie, ali irudushọ ọ na ọgbọ, ọ ka rẹ ẹ mhuẹ usamhi oghuo abi a liẹ deba ẹtẹ-awẹ eyi iJesu iKirisiti. 6 Ni

* **14:6** Li zẹ iKolo 2.16 † **14:10** Li zẹ 2 iKọri 5.10 ‡ **14:11** Li zẹ Aza 45.23 * **15:3** Li zẹ Iwolo 69.9

ẹẹ nya a ri udu oghuo ali uruli oghuo kuẹghiẹ Ẹshinẹgba ni ọ khi ita iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ ọyawa.
7 Awa ke lama ingme egbe abi iKirisiti ọ li lama ingme oyawa, ni
o ri ikuẹghiẹ bhale ghi Ẹshinẹgba.
8 Itobọ khi mhi gueyẹ ẹ khi iKirisiti
ọ she bhale abi ọni ọọ ga ọgbọ na
ẹgbọ iJu, ni o rọkhasẹ khi Ẹshinẹgba
igẹsikia ọ khi, ni o rọ mu ma ishobọ
ni ọ shi na itita awa, 9 ni iJẹta e
kuẹghiẹ Ẹshinẹgba shi ilẹlemhi oyọli.
Abi a li kẹkẹ ọli khi,
“Irarighọ, mhi ya kuẹghiẹ ẹ
iteva ẹgbọ iJẹta.
Mhi ya to uwolo
kuẹghiẹ eva oyẹ.”†
10 O gbolo ẹ,
“Ẹẹ iJẹta, ni a kuma
ẹgbọ eyọli ke ghẹlẹ.”‡
11 O gbolo ẹ,
“A kuẹghiẹ Ẹshinẹgba
ẹẹ ẹgbọ iJẹta,
a to uwolo kuẹghiẹ ọli
ẹgbọ nya.”§
12 Azaya ọ gbolo liẹ,
“Omiomi iJese ọ ya fu vule,
ọni ọ ya vule mhẹsẹ na ẹ iJẹta,
ẹgbọ iJẹta e ya ri udu nga li.”*
13 Ẹshinẹgba ni a rọte obọ oyọli
ẹ mhuẹ irudushi, ọ ri oghẹlẹ ali
opfọmhẹ nẹ rọte iregbenga ni a
mhuẹ nali, ni a rọ bhale ya ẹ khi
irudushi oyẹẹ ọ fu shọ rọte ekpabọ
oyi Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ.

IPọlu ọni a zẹ ọ khi ọni ọ gbe akanya na ẹgbọ iJẹta

14 Inyọghuo-mhẹ, mhẹmhẹ
oyẹmhẹ mhi mhuẹ imieshiọ khi
onete o vọ ẹ egbe, khi ilẹsẹ o gba
na ẹ ni a rọ dobẹ ya ke sẹsẹ egbe
ẹ. 15 Mhi she kpẹ gue ingme eghuo
yẹ ẹ gboo elemhi ebe ona ni mhi
gbolo ẹ yele ẹ le ena. Itobọ afu
ni Ẹshinẹgba ọ rọ na mhẹ, 16 ni
mhi rọ khi aghiusomhi na kẹẹ ọyi
iJesu iKirisiti na ẹgbọ iJẹta. Eri
mhia gbe akanya ọkpodalo-ugamhi
ọyi Ẹshinẹgba, ni a rọ tsabọ usomhi
onete oyi Ẹshinẹgba, ni a rọ bhale
ya ẹ khi ẹgbọ iJẹta e li khi iluasobo,
ni Ẹshinẹgba ọ mie, eni Ayẹmhẹ-nọ-
pfuasẹ ọ khuẹsẹ-a pfuasẹ. 17 Rọte
iJesu iKirisiti mhi te ẹ mhọli egbe-
imumhẹ shi ugamhi ni mhia ga
Ẹshinẹgba. 18 Mhi aa ya gbudu
ngme emhikhọghuo, sẹẹ ni emini
iKirisiti ọ rọte obọ oyẹmhẹ riẹlẹ rọ
ri ẹgbọ iJẹta suọ esọ na Ẹshinẹgba,
rọte ungmemhi ali ikanya oyẹmhẹ,
19 rọte ekpabọ eyi ọlẹlẹ ali ọnyaloa,
ali rọte ekpabọ oyi Ayẹmhẹ-nọ-
pfuasẹ. Ighọ mhi rọte iJerusalẹmu
ngme ungmemhi usomhi onete oyi
iKirisiti ya ramhi iLirikumu. 20 O
ma kie kpẹ khi emini o la mhẹ
udu ni mhi rọ ngme ungmemhi
usomhi onete ye ẹgbọ ni ẹa kie suọ
ungmemhi oyi iKirisiti ne, ini mhi
khi ya tọ nga irọgbekẹ ni ọgbọẹse
ọ rọ gbe. 21 Abi Ebe-no-pfuasẹ o
ngme ọ khi,
“Ẹgbọ ni aa kpẹ
gue ingme oyọli yẹ ne,
e ya mẹ, ali khi eni ẹa kpẹ suọ,
o ya ye wẹ.”†

Ugbamhi ni iPọlu ọ gba, khi lọli ya ye iRomu

22 Akanya oyẹmhẹ ona o zu mhẹ
ode, ni mhi aa rọ mẹ asha bhale
deba ẹ.‡ 23 Aborọkhia khi mhi aa
ke mhuẹ ikanya ni e kpọ mhẹ le
shi ikpe ena, ali ni o rọ gbo khia
khi ikpe ebubu na ni mhi te ẹ
nono ni mhi bhale ya mẹ eghọ,
24 o la mhẹ udu khi mhi ya rọte
olieyẹ ẹ ini mhia lẹ iSipeni. Mhi
sa khi a dobẹ ya ri ikpaghiobọ na
mhẹ ni mhi rọ ti okiali oyẹmhẹ je
odalo, ini awa ri egbe mu egbe
ukuku ẹghẹghẹ se. 25 Mena, mhia
je iJerusalẹmu ni mhi ya kpaghiẹ
ẹgbọ eyi Ẹshinẹgba obọ. 26 Irari
khi o ghọle eni miesuọ ni e la ekẹ

† **15:9** Li zẹ 2 iSam 22.50; Iwolo 18.49 ‡ **15:10** Li zẹ iDẹut 32.43 § **15:11** Li zẹ Iwolo 117.1
* **15:12** Li zẹ Aza 11.10 † **15:21** Li zẹ Aza 52.15 ‡ **15:22** Li zẹ iRom 1.13

iMasidonia ali Akhaya ni e ri ikpaghiobọ na ẹgbọ eyi Ẹshinẹgba ni e la iJerusalẹmu.§ 27 Egbe ẹ mu wẹ khi wẹwẹ e lighọ riẹlẹ ọli, e rue ọli shi khi ota wẹwẹ e lo wẹ. Irari khi ini ẹgbọ iJẹta e kemhi ikhivọsẹ ayẹmhẹ oyi ẹgbọ iJu, eri o li abi ota ni ẹgbọ iJẹta e lo ẹgbọ iJu.* 28 Ini mhi gbe akanya ona se ni mhi rọ mẹ ọli mẹ khi e she mie ikpaghọ ena se, mhi ya je iSipeni, mhi ya kọ fẹli ẹ ini mhia lẹ. 29 Mhi lẹsẹ ọli gboo khi ini mhi bhale, ikhivọsẹ oyi iKirisiti ni o vọ tsululu mhi rọ ya bhale. 30 Mhi ri iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ ọyawa ali inono ni Ayẹmhẹ o rọ na awa lema ẹ inyọghuo, a nu mhẹ sọ iromhi ali a gbo sọ iromhi na mhẹ. 31 Sọ iromhi Ẹshinẹgba ọ tsumhi mhẹ obọ oyi ẹgbọ ni ẹa miesuọ na ekẹ iJudia ali ni ẹgbọ Ẹshinẹgba ni e la ẹoli iJerusalẹmu ni e mie eni ikpaghọ ni mhi rọọ ghi wẹ. 32 Ni a rọ bhale ya ẹ khi rọte ọghuẹmhẹ oyi Ẹshinẹgba, mhi dobẹ ri udu oghẹlẹ bhale deba ẹ ali ni awa ri udu shi egbe ọ. 33 Ẹshinẹgba ọyi opfọmhẹ ọ ka nu ẹẹ nya la, Atsẹ.

16

Otsẹ ni iPọlu lọlighuo ọ tsẹ ẹgbọ kẹ

1 Mhi gue ingme onete oyi iFobi yẹ ẹ, ikhi inyọghuo awa ni ọkpotso, ni ọ khi ọni ọ ralo shi eni e miesuọ ni e la ẹoli iKẹnkhiria. 2 A ri eva oyi Ọnọmhuẹ kpẹ abọ mie ọli, abi ẹgbọ eyi Ẹshinẹgba e yẹ ni e li. A ri ikpaghiẹ obọ onini ọ da ya nono obọ oyẹ ẹ na li. Irari khi anamẹlo ọyẹmhẹ ali ebubu ẹgbọẹse ọ khi.

3 Mhia tsẹ iPisilia ali Akuila ni e kpaghiẹ mhẹ obọ shi akanya oyi iJesu iKirisiti.* 4 E ri agbọ oyẹwẹ shi okhẹna irari oyẹmhẹ. Ọa khi wẹwẹghuo tsẹ mhia tsẹ uwegbe, ama li shi igbaa nya eyi eni e mie iKirisiti suọ enayi ẹgbọ iJẹta. 5 Mhi gbo li tsẹ igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ ni o la owa oyẹwẹ.

Mhia tsẹ egbegbi ọmọlemhẹ Epanẹtusi ni ọ khi ọgbọ ọnododẹ ni ọ mie iKirisiti suọ ukiẹkiẹ ekẹ Esha.

6 Mhi tsẹ iMeli ni ọ toto obọ a gbe akanya na ẹ.

7 Mhi tsẹ Adironikusi ali iJunayasi, ẹgbọ iJu nabi mhẹmhẹ ni anye ga la owa ighumha. Eni a mu ekpẹ na e khi elemhi idiegbe oyi ighiusomhi na kẹẹ. Ama e kpẹ miesuọ khẹ mhẹ.

8 Mhia tsẹ Amipiliatusi, egbegbi ọmọlemhẹ, ni mhi mhuẹ inono na elemhi Ọnọmhuẹ.

9 Mhia tsẹ Urubane, ni ọ kpaghiẹ anye obọ akanya oyi iKirisiti.

Mhi gbo tsẹ iSitachisi, egbegbi ọmọlemhẹ.

10 Mhia tsẹ Apẹlẹsi, ni a mẹ gboo khi igẹsikia ọ rọ deba iKirisiti.

Mhi tsẹ ena ọmhuẹ-apfẹ oyi Arisitobulusi.

11 Mhi tsẹ Erọdiọni ni ọ khi inyọghuo-mhẹ.

Tsẹ eni e miesuọ na ọmhuẹ-apfẹ oyi iNakisusi.

12 Mhia tsẹ iTirifẹana ali iTirifosa eni ikpotso eghọ ni e gbe akanya oyi Ọnọmhuẹ egbegbọ.

Mhi li tsẹ egbegbi ọmọlemhẹ iPesisi ọni ọkpotso ni ọ gbe ukpokpomhi akanya na Ọnọmhuẹ.

13 Mhia tsẹ iRufọsi, ọgbakanya ni a zẹ ọyi Ọnọmhuẹ, ali inyọli ni ọ li abi inyọ shi mhẹ ọ.†

14 Mhi tsẹ Asikiritusi, ali iFilegọni, ali Amẹsi ali iPatirobasi ali Amasi ali eni e miesuọ ni e ga la.

15 Mhia tsẹ iFilologusi ali iJulia ali iNirusi ali inyọghuo ọli ni ọkpotso ali Olimpasi ali ẹgbọ Ẹshinẹgba nya ni e nu wẹ la.

16 A tsẹ egbe ẹ otsẹ onete, a ghẹlẹ mu egbe abi inyọghuo.

Igbaa nya eyi eni e mie iKirisiti suọ, ẹ tsẹ ẹ.

§ **15:26** Li zẹ 1 iKọri 16.1-4 * **15:27** Li zẹ 1 iKọri 9.11 * **16:3** Li zẹ Ika 18.2 † **16:13** Li zẹ iMak 15.21

17 Mhi lema ẹ, inyọghuo, a ke tọ
ọkpẹ ẹgbọ ni ẹ pfi okemhi ali ni e
ri ẹgbọ de irudunga ni e mhuẹ-a,
eni osẹsẹ oyẹwẹ ọa de shi osẹsẹ ni a
sẹsẹ awa. A nuata shi wẹ ọ. 18 Irari
khi ẹgbọ ni ẹ riẹlẹ emhi eghọghọ
ẹa ya ga iKirisiti Ọnọmhuẹ ọyawa,
ama elemhi oyẹwẹ ẹ ga. Rọte eta-
ọlẹlẹmhunu ni ẹ ngme, e rọ ọ di
usamhi udu oyi ẹgbọ eghuo ni ẹa
mhuẹ ilẹsẹ. 19 Ọgbọkpa ọ she suọ
abi a li ri ungmemhi oyi Ẹshinẹgba a
gbe akanya. Itobọ ona mhi rọ ghẹlẹ
shi ingme oyẹẹ. Ama mhia nono ni
a fialo-a shi emini o khi onete, ama
a khi fialo-a shi emhi onobe.
20 Ẹshinẹgba ọyi opfọmhẹ ọ ya
kẹlẹ guọghọ ọkphaghiẹ-a shi ẹ ẹkowẹ.
Okhale oyi iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ
ọyawa o ke deba ẹ nya.
21 ITimoti ni anye ga a gbe
akanya, ọọ tsẹ ẹ. Ighọ khi iLushọsi
ali iJasi ali iSosipata, ni anye ga
khi iJu.‡ 22 Mhẹmhẹ iTẹtiusi ni
mhi ri ugba ma a kẹkẹ ebe ona na
iPọlu, mhi tsẹ ẹ, abi ọni ọ miesuọ.
23 IGayusi ni ọ ri owa oyọli na mhẹ
kushi, ni ọ gbo ri ukpẹloe ẹ khu
mhẹ, ni ọ lama eni e miesuọ e ke
legba owa oyọli, ọọ tsẹ ẹ.
Erasitọsi, ni ọ ri ikpaghọ ọ shi na
ẹoli oyẹwẹ ali inyọghuo anye ikhi
iKaritusi, ẹẹ tsẹ ẹ.§ 24 [Okhale oyi
iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ ọyawa o ka
nu ẹ la, Atsẹ.]
25 Ufumhi khi oyi Ẹshinẹgba! Lọli
ọ dobẹ rẹ migha shi irudunga oyẹ ẹ
abi o li de shi oni usomhi onete oyi
iJesu iKirisiti ni mhi rọ ọ tse abọ, ali
ni o de shi irọkhasẹ oyi osheli ni a rọ
sheli agbọagbọ elemhi ikpe ebubu
ni e dọsẹ. 26 Ama mena, a she ri oni
igẹsikia khasẹ, rọte akẹkẹ shi ekẹ
enayi emekẹguele, abi Ẹshinẹgba ni
ọ la ọ agbọagbọ ọ mhẹsẹ ọli a li rọli
khasẹ ishishi nya, ini e ba miesuọ
ni e suọ esọ na luẹ. 27 Ẹshinẹgba ọna
ilẹsẹ, a ri ufumhi na agbọagbọ, rọte
obọ oyi iJesu iKirisiti! Atsẹ.

‡ **16:21** Li zẹ Ika 16.1 § **16:23** Li zẹ Ika 19.29; 1 iKọri 1.14; 2 iTimo 4.20

Ebe onododẹ ni iPọlu ọ kẹkẹ ghi ẹgbọ IKọritia Eni e miesuọ

Otsẹ oyi iPọlu

1 Mhẹmhẹ iPọlu, aghiusomhi na kẹẹ ọyi iJesu iKirisiti ni Ẹshinẹgba ọ zẹ abi o ghọle ọli shi mhi khi, li shi inyọghuo awa iSositẹnisi.

2 Mhẹmhẹ mhi kẹkẹ ebe ona a ghi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ onayi Ẹshinẹgba ni e la iKọriti, ikhi eni Ẹshinẹgba ọ lu e khi ẹgbọ eyọli. Eri ọ rẹ ẹ khi ẹgbọ ni e pfuasẹ rọte obọ oyi iJesu iKirisiti, abi ọ li ẹgbọ ni e miesuọ ashakhasha.*

3 Ẹshinẹgba ita awa ali iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ ọyawa e ka li okhale na ẹ, e ri opfọmhẹ na ẹ.

IPọlu ọ ri ikphẹmhi na Ẹshinẹgba

4 Ẹghẹghẹ kpa mhi rọ kphẹmhi ẹ na Ẹshinẹgba ọyẹmhẹ irari okhale ni ọ rieiẹ na ẹ rọte obọ oyi iJesu iKirisiti. 5 Ọ she rẹ mhọli ẹpfue odẹkhodẹ elemhi iguẹngme ungmemhi ali ileṣẹ nya. 6 Oni usomhi oyi iKirisiti o she lo ẹ egbe shitọ egbegbọ. 7 Irarighọ, isomhopfa ayẹmhẹ okhọghuo ọa ke to ẹ abi a li migha khẹ ibhale oyi iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ oyawa ni a la rọli ya khasẹ. 8 Ọ ya mu ẹ mhuẹ gbaa ya ramhi ukpẹsẹ, ni a khi eni ẹa mhuẹ umhaguẹkia, a khi ogbẹlẹ ni iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ oyawa ọ ya bhale. 9 Ẹshinẹgba ni ọ lu ẹ ni a nu omi ọli iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ ọyawa mhuẹ ugamhi kugbe, ọni a ri egbe ẹ nga ọ khi.

Okemhi ni o la eni e miesuọ iteva

10 Inyọghuo-mhẹ mhi ri eva oyi iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ oyawa lema ẹ, ẹẹ nya a ke yemhẹ na egbe ini okemhi o khi lo ẹ le, ali ni a mhọli udu oghuo ali usamhi oghuo. 11 Ẹgbọ eghuo na ọmhuẹ-apfẹ oyi iKiloe e gueyẹ mhẹ khi iwola e la ẹ iteva. 12 Emini mhi ri onana ngme khi, ọgbọgbọ ọọ ngme unu ọdọda, ọghuo ọ khẹ, “IPọlu mhia deba,” ọlese ọọ, “Apolosi mhia deba,” ọlese ọọ, “IPita mhia deba,” ọlese ọọ, “IKirisiti mhia deba.”† 13 Eri a kemhi iKirisiti? IPọlu a gbe-a shi ọọra apfida na ẹ? Abi khi eva oyi iPọlu a rọ batazi ẹ? Eniyẹ odukhokho eyi iPọlu a khi? 14 Mhi kphẹmhi na Ẹshinẹgba khi mhi aa batazi ọngẹ ẹ, sẹ ni iKirisipusi ali iGayusi.‡ 15 Irarighọ, ọngẹ ẹ ọa ya liẹ khi mhi ri eva oyẹmhẹ batazi luẹ. 16 Mhi lẹsẹ khi mhi batazi apfẹ iSitẹfanasi, mhi aa ke sato ini mhi li batazi ọgbọẹse.§ 17 Irari khi iKirisiti ọa ghie mhẹ mhi ke batazi ẹgbọ, ama mhi ke kia gue ungmemhi oyọli le ni ọa rọte ileṣẹ oyi ọgbọ bhale. Ini eghuli ni iKirisiti ọ ghu shi apfida o khi mele afuẹ-a.

IKirisiti ni ọ khi ileṣẹ ali ekpabọ

18 Irari khi eri ungmemhi oyi apfida o khi afuẹ shi esọ oyi ẹgbọ ni ẹẹ pfua ọ, ama awa ni a mie ẹ pfuese, ekpabọ oyi Ẹshinẹgba o khi na awa. 19 Irari khi Ebe-no-pfuasẹ ọọ li,

“Mhi ya pfuẹchẹ ẹgbhali
oyi eni e mhọli ẹgbhali-a,
mhi bi ileṣingme oyi
eni ẹ rieiẹ khi wẹwẹ e guẹ ebe ma.”*

20 Mena, ashi ọna ileṣingme ọ migha? Ashi ọguebe ọ la? Ashi eni e guẹ khakọ ena agbọ namo e migha? Ọa khi eri Ẹshinẹgba ọ ri ẹgbhali ni e la agbọ ona mele ọọyẹghẹ-a?† 21 Eri Ẹshinẹgba ọ ri ileṣingme oyi lọlighuo zẹ khi ẹgbọ ẹa rọte ileṣẹ oyẹwẹ lẹsẹ ọli. Ochoghọ, eri o ghọle Ẹshinẹgba ni ọ rọte itsabọ oyi usomhi ni ẹgbọ ẹẹ khi ọyẹghẹ

* **1:2** Li zẹ Ika 18.1 † **1:12** Li zẹ Ika 18.24 ‡ **1:14** Li zẹ Ika 18.8; 19.29; iRom 16.23 § **1:16** Li zẹ 1 iKọri 16.15 * **1:19** Li zẹ Aza 29.14 † **1:20** Li zẹ iJobu 12.17; Aza 19.12; 33.18; 44.25

lọ, tsumhi eni e mie oni usomhi suọ. 22 Ẹgbọ iJu, irọkhasẹ eyi ọnyaloa
e migha khẹ, ẹgbọ iGiriki ẹẹ nono
ilẹsingme, 23 ama eri anye ri iKirisiti
ni a gbe-a tama apfida tse abọ
usomhi ona, o ri elemhi a bi ẹgbọ
iJu, o khi ọyẹghẹ shi esọ oyi ẹgbọ
iJẹta, 24 ama ẹgbọ ni Ẹshinẹgba ọ
lu, ghe iJu ali iGiriki e mẹ oni
usomhi oyi iKirisiti shi khi ekpabọ
ali ilẹsẹ ọyi Ẹshinẹgba o khi. 25 Irari
khi emini o li abi umhalẹsẹ oyi
Ẹshinẹgba, o mhuẹ ilẹsẹ dọsẹ ẹgbhali
oyi ọgbọ, emini o li abi ọlọsẹmhẹ oyi
Ẹshinẹgba o mhuẹ itoto dọsẹ ekpabọ
oyi ọgbọ.

26 Inyọghuo, a sato emini a kpe
khi neni Ẹshinẹgba ọ lu ẹ. Ẹgbọ
ena agbọ ona ẹa bino shi eni e
mhọli ugbhẹ, ali khi ọa khi ebubu
ẹ e fialo-a, ọa khi ebubu ẹ e khi
ekhẹmhuẹ. 27 Eri Ẹshinẹgba ọ zẹ em-
ini ẹgbọ e bino shi emhi eyẹghẹ el-
emhi agbọ ona kẹ, ọ rẹwẹ ri omama
mu elẹsingme. Ọ zẹ emini ẹẹ mhuẹ
ochi elemhi agbọ ona rọ khi eni e
mhuẹ ekpabọ unu-a.

28 Ẹshinẹgba ọ zẹ emini ẹa mu ẹloe
na agbọ ona ali emini ẹgbọ e ri ẹloe
gbe, ni e rọ shi afuẹ. Ọ rẹwẹ ri
emini ẹgbọ ẹa bino khi e mu ẹloe
mele afuẹ-a, 29 ini ọgbọkhọghuo ọ
khi dobẹ la odalo oyi Ẹshinẹgba tono
obọ udu. 30 Irari khi lọli ọ ku awa
ali iJesu iKirisiti gbe. IKirisiti ni ọ
khi ilẹsẹ ni o rọte obọ oyi Ẹshinẹgba
bhale. Emini a ri ona ngme khi,
lọli ọ khi ipfuasẹ ali irọpfuasẹ ali
ipfashekẹ ọyawa. 31 Irari ona, Ebe-
no-pfuasẹ o rọ liẹ, “Ọnini ọ da nono
ni lọli tono obọ udu, ọ ke ri emini
Ọnọmhuẹ ọ riẹlẹ tono obọ udu.”‡

2

1 Inyọghuo, abi mhi rọ bhale
olieyẹ ẹ ya tsabọ osheli igẹsikia
ni o la ungmemhi oyi Ẹshinẹgba,
mhi aa lii ngme ingmemhi ena
ghọgighọgi, wẹkhi eri mhi rọkhasẹ
khi mhii wẹna gba. 2 Irari khi abi
mhi rọ la iteva oyẹẹ, eri mhi rue
udu emhikpa-a, mhi ri udu lẹsẹ shi
ingme oyi iJesu iKirisiti ali eghuli
ni ọ ghu shi apfida. 3 Onana o zẹ khi
abi mhi rọ te ekẹ bhale, eri mhi li
abi ọni ọa mhuẹ ochi, ulishi o rẹmhẹ
kpheli.* 4 Abi mhi rọ sẹsẹ ẹ, ni mhi
rọ tse abọ ungmemhi gueyẹ ẹ, mhi
aa ri ilẹsẹdọsẹ ali eta-ọlẹlẹmhunu nu
ẹ ngme. Ama eri mhi ri ekpabọ oyi
Ayẹmhẹ oyi Ẹshinẹgba khasẹ. 5 Ini
irudunga ni a mhuẹ, o khi ya migha
nga ẹgbhali oyi ọgbọ, ama ekpabọ
oyi Ẹshinẹgba.

Ilẹsingme oyi Ẹshinẹgba

6 Usomhi ni o khi oyi ilẹsingme
anye gueyẹ ẹgbọ ni e womhẹ ẹloe
shi emhi irudunga. Ama ọa khi
ilẹsẹ oyi agbọ namo wẹkhi oyi eni
ẹẹ mhẹsẹ shi agbọ namo, eni e
ya mele afuẹ-a. 7 Ingme osheli
ilẹsingme oyi Ẹshinẹgba mhia ngme.
Ilẹsingme ni ọ rọ sheli na ẹgbọ
agbọagbọ ni ọ she kpẹ gba shi
ekẹ khi awa ya mhọli okemhi
shi ufumhi oyọli. 8 Aa mẹ oghie
ọkhọghuo ighie ena agbọ namo ni
ọ lẹsẹ oni ilẹsingme ona. Ini o khia
khi e lẹsẹ lọ, ẹa kha ta Ọnọmhuẹ
ni ọ mhuẹ ufumhi ma afida gbe-
a. 9 Ama abi Ebe-no-pfuasẹ o ngme
ni ọọ,

“Ukpẹloe okhọghuo ọa mẹ ne,
esọ okhọghuo ọa suọ ne,
wẹkhi eri ọgbọkhọghuo
ọ sa udu oyọli ramhi ọ ghue,
emini Ẹshinẹgba ọ riẹlẹ
shi ekẹ ẹ khẹ eni
e nono ingme oyọli.”†

10 Ama Ẹshinẹgba ọ she rọli khasẹ
awa rọte Ayẹmhẹ oyọli. Irari khi
eri Ayẹmhẹ ọ́ọ́ guanọ emhikpa, ya
ramhi osheli ni Ẹshinẹgba ọ gba.
11 Itobọ khi Ayẹmhẹ ni o la ọgbọ
egbe luẹghuo o lẹsẹ isamhi eyi
ọni ọgbọ. Ighọ ọgbọkhọghuo ọa
lẹsẹ isamhi eyi Ẹshinẹgba, sẹẹ ni

‡ **1:31** Li zẹ iJere 9.24 * **2:3** Li zẹ Ika 18.9 † **2:9** Li zẹ Aza 64.4

Ayẹmhẹ oyi Ẹshinẹgba. 12 Awa aa
mie ayẹmhẹ oyi agbọ ona, ochoghọ
ayẹmhẹ ni o rọte obọ Ẹshinẹgba
bhale ni awa rọ lẹsẹ emhi nya ni
Ẹshinẹgba ọ rọ na awa afuẹ-afuẹ,
awa mie.
13 Anye ẹa ya ngme ingmemhi ni
a rọte ẹgbhali oyi ọgbọ sẹsẹ, ama
ingmemhi Ayẹmhẹ oyi Ẹshinẹgba o
sẹsẹ anye, anye liẹ sẹsẹ ẹgbọ ni e la
elemhi ayẹmhẹ, emini e khi emhi
ayẹmhẹ, ni e khi egbegbọ. 14 Ọgbọ
ni ọa da mhuẹ oni ayẹmhẹ ne, ọa
ya lẹsẹ emini a ri emhi na Ayẹmhẹ
oyi Ẹshinẹgba ngme. Ọgbọ ọghọghọ,
afuẹ emhi ayẹmhẹ e khi shi ọli ẹloe,
irari khi emini e khi odẹ ayẹmhẹ,
ayẹmhẹ a te ẹ lẹsẹ wẹ. 15 Ọgbọ ni
ọ da mhuẹ oni ayẹmhẹ ne, ọ dobẹ
ya lẹsẹ udi emhikpa, ama ẹgbọẹse
ẹa dobẹ ya lẹsẹ abi ọni ọgbọ ọna ọ la
ọ shi. 16 Abi Ebe-no-pfuasẹ o ngme,
ni ọọ,
“Ọghuo ọ lẹsẹ udu
oyi Ọnọmhuẹ?
Ni ọ dobẹ ya ye ọli ude?”
Ama khi, awa mhọli udu oyi
iKirisiti.‡

3

Okemhi ni o la iteva igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ na iKọriti

1 Inyọghuo, mhi aa nu ẹ ya
ngme abi eni e mhuẹ Ayẹmhẹ oyi
Ẹshinẹgba, ama abi ẹgbọ ni ẹ ngeli
abi ẹgbọ na agbọ, ali emọfẹ elemhi
irudunga oyi iKirisiti. 2 Lọli mhi
rọ ri amẹ inyeli na ẹ da ni ọa
khi eminale ni e toto, irari khi aa
mu egbe shi eminale ni e toto ne.
Ramhi memena aa kie mu egbe
ne.* 3 Ẹgbọ na agbọ a kie khi. Emini
o da zẹ khi a kiele ẹ kpe ofuma deba
egbe ali khi a nu egbe ẹ ẹ wola,
oghọ o rọkhasẹ khi ẹgbọ agbọ a kie
khi? Ọa khi eri a kiele ẹ ngeli abi
ẹgbọ na agbọ? 4 Ini ọtuọghuo elemhi
ẹ ọọ li, “IPọlu mhia deba”, ni ọlese
ọ rọ ọ li, Apolosi mhia deba, ọa khi
eri a ngeli abi ẹgbọ na agbọ eghọ?†

5 Ini ẹẹ a bino ọli bie, ọghuo
Apolosi ọ fẹ khi? Ọghuo iPọlu ọ
khi. Eni ẹẹ ga eyi Ẹshinẹgba anye ga
khi ni ẹẹ a rọte obọ oyanye miesuọ.
Eri ọgbọgbọ ọọ gbe akanya oyọli ni
Ọnọmhuẹ ọ rọna li ọ gbe. 6 Mhẹmhẹ
mhi ri ukpamhi kọ, Apolosi ọ ku
amẹ shi ọ, ama Ẹshinẹgba ọ zẹ ni
oni ukpamhi o rọ fu.‡ 7 Ọni ọ rọ kọ
ali ọni o ku amẹ shi ọ, ẹa mu ẹloe.
Sẹ khi Ẹshinẹgba ni ọ ri emhi ẹ fu.
8 Ikhiọda ọa laọ na ọni ọ rọ kọ ali
ọni ọ ku amẹ shi ọ, Ẹshinẹgba ọ ya ri
elele na ọgbọgbọ abi ọ li gbe. 9 Irari
khi eri anye kugbe ẹ gbe ikanya na
Ẹshinẹgba, ẹẹ a khi ishemhi oyọli.

Owa oyi Ẹshinẹgba a gbo khi.
10 Rọte afu ni Ẹshinẹgba ọ rọ na mhẹ,
mhi rọ ri irọgbekẹ gbe, abi ọga ọyi
itsọna. Onana ẹgbọẹese ẹẹ ma a nga.
Eri-tsẹ ọgbọgbọ ọ lẹsẹ abi ọ li ma
a nga ọ. 11 Irari khi ọgbọkhọghuo
ọa ke gbo dobẹ ya ri irọgbekẹ olese
gbe dọsẹ oni Ẹshinẹgba ọ she rọ
gbe ni ọ khili iJesu iKirisiti. 12 Ini
ọgbọkhọghuo ọ tọ nga oni irọgbekẹ
ona, ni ọ rọ ri igolu tọ nga ọ, okekhi
ẹlomho, okekhi ẹchẹ ni ẹ ghalẹ,
okekhi ẹẹra, okekhi efọlọ, okekhi
ifulọ ọ rọ tọ nga ọ. 13 A ya ri emini e
la elemhi emini ọgbọgbọ ọ rọ tọ nga
ọ khasẹ gboo, ogbẹlẹ iguẹzọ. Erali
a rọ ya mhẹsẹ emini ọ rọ tọ nga
bino ni a lẹsẹ emini e la elemhi wẹ.
14 Ini emini ọ rọ tọ nga ọ, o pfue
oni erali, a ya ri elele na li. 15 Ini e
toa, opfu o gbe ọli, ama a ya tsumhi
ọli. Eri-tsẹ khi eri o ya li abi ọgbọ
ni ọ na pfue ẹlẹmhi erali. 16 Ẹẹ a
lẹsẹ khi owa ugamhi oyi Ẹshinẹgba
a khi, ali khi Ayẹmhẹ oyi Ẹshinẹgba
o la ẹ egbe?§ 17 Ini ọgbọkhọghuo
ọ yese Owa ugamhi Onieẹmhi oyi
Ẹshinẹgba-a, Ẹshinẹgba ọ ya yese ọni
ọgbọ-a. Irari khi eri Owa ugamhi

‡ **2:16** Li zẹ Aza 40.13 * **3:2** Li zẹ Iburu 5.12-13 † **3:4** Li zẹ 1 iKọri 1.12 ‡ **3:6** Li zẹ Ika 18.4-11,24-28 § **3:16** Li zẹ 1 iKọri 6.19; 2 iKọri 6.16

oyi Ẹshinẹgba, o pfuasẹ, ali khi Owa Ugamhi onie̱mhi oyọli ẹẹ a khi.

18 A khi ke di egbe ẹ. Ini ọngẹ ẹ ọ nono ni lọli khi ọni ọ mhọli ilẹsingme shi ẹghẹghẹ ni a la ena, ọ ka khi ọyẹghẹ ni ọ mẹ asha khi ọni ọ khi ọlẹsingme egbegbọ. 19 Irari khi emini ẹgbọ na agbọ ẹẹ bino shi ilẹsingme, afuẹ Ẹshinẹgba ọ bino ọli shi. Abi ebe o ngme, ni ọọ, "Eri Ẹshinẹgba ọ ri ilẹsẹdọsẹ eyi eni ẹ lie̱ khi wẹwẹ e lẹsingme rie̱lẹ wẹ gbo mu."* 20 Asha olese o gbo ngme ọli shi ebe khi, "Ẹshinẹgba ọ lẹsẹ khi isamhi ni ọni ọ lie̱ khi lọli lẹsẹ dọsẹ ọọ sa khi ẹa mu amẹ."† 21 Itobọ ighọ, a khi ke ri ọgbọkhọghuo tono obọ udu, irari khi emhikpa, eyi ẹẹ lọ, 22 o khi iPọlu o, okekhi Apolosi o, okekhi iSẹfasi ni a gbolo a lu iPita o, okekhi agbọ ali eghuli o, okekhi agbọ onana ali ogbenakọ o, ẹẹ a ga mhuẹ wẹ nya. 23 Ẹẹ oyẹẹ eyi iKirisiti a khi, ọni iKirisiti ọ khi ọyi Ẹshinẹgba.

4

Ighiusomhi na kẹ eyi iKirisiti

1 A ke sato anye egbe abi eni ẹẹ gbe akanya na iKirisiti ni a ri osheli oyi Ẹshinẹgba nga obọ. 2 A zẹ ni a bhale ya ẹ khi ọni a ri emhi nga obọ, ọ ri igẹsikia deba li. 3 Ẹgboli oyẹmhẹ ọa laọ ini u gue mhẹ ẹzọ, o ke khi ikọtu na agbọ e gue mhẹ ẹzọ. Mhẹmhẹ mhi aa fẹ gue egbemhẹ ẹzọ. 4 Emhikhọghuo ọa nasẹ mhẹ udu ni ọ gue mhẹ ẹzọ, ama oghọ ọa lie̱ khi abọ eyẹmhẹ e ma pfuasẹ gba. Ọnọmhuẹ ọọ gue mhẹ ẹzọ. 5 Irarighọ, a khi gue ọgbọkhọghuo ẹzọ ne neni ẹghẹghẹ iguẹzọ o ramhi. Migha ni Ọnọmhuẹ ọ bhale ne. Ọ ya rue emini a rọ sheli alo ebili lasele ali emini e la ọgbọgbọ udu, ẹghẹghẹ aghọ Ẹshinẹgba ọ ya kuẹghie̱ ọgbọgbọ abi o ti shi.

6 Emọle, mhi she ri Apolosi ali egbemhẹ rie̱lẹ irọkhọkhọ khasẹ ẹ ni a rọ lẹsẹ abi ungmemhi onana o ngme ni ọọ li, "A deba oni omhẹsẹ ni o gbe akanya." Aa khi ke lie̱ khi ọghuo e, ọ ti dọsẹ ọlese. 7 Elọ o la e egbe ni o ghọ rẹ ẹ mu ẹloe? Elọ a mhọli ni ọa khi eri a rọli na ẹ? Ini o khia khi eri a rọli na ẹ, elọ o zẹ ni a rọ tono obọ udu?

8 Ẹẹ a she ga mhuẹ emini a nono nya! Ẹẹ a she ga pfue se! Eri a ke a mhẹsẹ abi ighie, anye tsẹ anye ke khi eni ẹa mhuẹ! Áá kpa lie̱ khi egbegbọ a khili ighie, ishegho ni anye li nu ẹ ke mhẹsẹ! 9 O li mhẹ ẹloe khi anye ighiusomhi na kẹẹ, Ẹshinẹgba ọ rọ shi asha ni o ga khọlọ nẹ nya. Eri anye li abi ighumha ni a rue ẹ je obini olele ni a te ya gbolo wẹ-a. Ni anye khi emhi ofẹli ni ẹgbọ na agbọ ẹẹ gia, ali ni igẹni ẹẹ gia. 10 Irari oyi iKirisiti a rọ bino anye shi eyẹghẹ, ama ẹẹ a khi eni e lolo mhọli ilẹsingme elemhi iKirisiti. Anye aa mhọli ekpabọ, ama ẹẹ a mhọli ekpabọ, ali khi ẹgbọ ẹa mu ekpẹ ẹ na anye, a mu ekpẹ ẹ na ẹ. 11 Ya ramhi amo, okiamhi ali okiamẹ o gbe anye ramhi, anye aa mhọli emini a sọ, sẹ ni ijẹjẹ ide. A ri ukpẹloe a gbe anye, anye aa mhọli ashini a la. 12 Anye rọshẹka ri abọ eyi anye ẹ gbe ikanya. Ini ẹgbọ ẹ ku itsẹ ẹ na anye, anye ẹ ku isẹmhẹ na wẹ, ini a mu okhọli vule shi anye ọ, anye ri egbe mie.* 13 Ini ọgbọ ọ yese anye eva-a, anye ri unu ni o pfọmhẹ sọli ọ. Ramhi memena, eri a bino anye shi ẹgbọ afuẹ ali iku ni e la agbọ. 14 Aa khi eri mhi kẹkẹ ebe ona ghi ẹ ni mhi rọ ri omama mu ẹ. Eri mhia nono ni mhi kpaghie̱ ẹ obọ, abi eni e bia eniyẹ e lie̱ nono ni wẹwẹ e kpaghie̱ imi wẹ obọ. 15 U dobẹ ya mhọli ẹgbọ agbẹlẹ igbe (10,000) ọdọda ni ẹ sẹsẹ ẹ ungmemhi oyi ikirisiti, ama ita ọghuo u lẹsẹ mhọli. Mhẹmhẹ khi

* **3:19** Li zẹ iJobu 5.13 † **3:20** Li zẹ Iwolo 94.11 * **4:12** Li zẹ Ika 18.3

ita ẹ, ẹẹ a khi imimhẹ rọte usomhi onete oyi iJesu iKirisiti ni mhi sẹsẹ ẹ. 16 Irarighọ mhia nono ni a ke khọnya mhẹ.† 17 Ona o zẹ ni mhi rọ ghi iTimoti ghi ẹ. Eri mhi nono ingme oyọli abi ọmọ ni mhi bia, ali khi ọni ọọ ga ọyi Ẹshinẹgba ni ọ ri igẹsikia a gbe akanya na Ọnọmhuẹ ọ khi. ITimoti ọ ya gueyẹ ẹ angeli oyẹmhẹ abi mhi liẹ deba iKirisiti ali abi oni angeli oyẹmhẹ o li de shi osẹsẹ ni mhia sẹsẹ ingme oyi iKirisiti elemhi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ kpa.

18 Eghuo elemhi ẹ, e tsua ipfua ekẹ abinẹ khi mhi aa ke ẹ bhale ya fẹli ẹ. 19 O kha ghọle Ọnọmhuẹ, mhi ya kẹlẹ bhale oobọ. Ẹghẹghẹ aghọ, mhẹmhẹghuo mhi ya mẹ abi eni ẹgbọ ni ẹ tsua ipfua ekẹ eghọ e liẹ ngme, ni mhi gbo mẹ ekpabọ nabi ẹ khi wẹwẹ e mhọli. 20 Irari eghiele ni Ẹshinẹgba ọ le shi awa udu, ọa khi oyi ungmemhi unu tsẹ, ama oyi ekpabọ lọ. 21 Elọ a nono ni mhi li ini mhi bhale? Mhi rue utali mhọli obọ bhale, abi mhi ri ayẹmhẹ inono ali o pfọmhẹ bhale?

5

A khu inyọghuo na itsẹbọ iteva ya fiẹ

1 Mhi suọ khi angeli itsẹbọ e la iteva oyẹ ẹ. Onabi aa ya mẹ iteva oyi eni ẹa miesuọ kpa, a ga mẹ iteva oyẹẹ. Ni o ramhi khi ọgbọ ọ nu inyọli ọnuzava a gbhẹ.* 2 A gbo ti ipfuabọ a nga, ocho ni egbe e kha rọ pfọ ẹ-a, ramhi ni a rọ khu ọgbọ ọghọghọ iteva oyẹẹ lasele. 3 Abi o rọ tseku khia khi mhi nuata shi ẹ egbe alo-gbugbugbu, ayẹmhẹ oyẹmhẹ o nu ẹ la. Mhi she pfa ẹzọ mu ọgbọ ni ọ riẹlẹ emhi onana, abinẹ khi mhi la aghọ. 4 Irarighọ, ini a ri eva oyi Ọnọmhuẹ iJesu lona kugbe, ali ni ayẹmhẹ oyẹmhẹ o rọ nu ẹ la, ali ni ekpabọ eyi Ọnọmhuẹ ọ rọ la ẹ iteva, 5 a rue ọgbọ ọghọghọ abọ-a na ọkphaghiẹ, ni ọ pfuẹchẹ idiegbe eyọli-a, ini a pfuese ayẹmhẹ oyọli ini iJesu Ọnọmhuẹ ọ bhale.

6 O ma khọlọ gba khi a tsua ipfuabọ ekẹ. Ni a rọ ọ zẹ ni ẹgbọ enana e la iteva oyẹẹ. Aa lẹsẹ khi eri e li abi umiesobọ oghuo ni o ri oili gbolo enekpọle-a?† 7 A rue ọgbọ ọkhọlọ onana iteva oyẹẹ lasele, ni a mẹ asha la ipfuasẹ. IKirisiti khi omi osumha ọyi iPasova ni a she rọ luasẹ obo na awa.‡ 8 A khi zẹ ni awa ke riẹlẹ imu elemhi ọkhọlọ ilili ni o li abinẹ khi a kemhi ibulẹdi ni a ri ifuma nye. Awa khi eni e pfuasẹ ali ena igẹsikia, ni awa ke ri ibulẹdi ni aa ri ifuma nye li imu.§ 9 Abi mhi rọ kpẹ te ododẹ kẹkẹ ebe ghi ẹ, mhi gueyẹ ẹ a khi nu ọgbọ na itsẹbọ ke kia kugbe. 10 Ama ọa khi ingme oyi ẹgbọ ena agbọ mhi ngme. Irari khi u mema ya lase elemhi agbọ le neni u wa kie ẹgbọ ni ẹ ku itsẹbọ, ali ena emhi itoegbe ali ighiatọ ali eni ẹẹ ga ikhumhi. 11 Emini mhi ri onana ngme khi, a khi nu ọni ọ miesuọ ọlo-ẹgbhọli, ni ọọ ku itsẹbọ kia kugbe, ọkekhi ọgbọ emhi itoegbe o, ọkekhi ọni ọ ga ikhumhi, ọkekhi ọni ọ yese ọgbọ eva-a, ọkekhi ọdonyọ pfuẹchẹ egbe-a, ọkekhi ọni ọ riẹlẹ alile. Khi ga nu ẹgbọ eghọghọ le eminale kugbe.

12 Ọa khi akanya oyawa ni awa ke gue ena odato ni ẹa miesuọ ẹzọ. Ena elemhi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ tsẹ ni e lina ngeli awa kha lẹsẹ ke gue ẹzọ 13 Ẹshinẹgba ọ ya gue eni ẹa miesuọ ẹzọ, ama abi Ebe-no-pfuasẹ o ngme ọli khi, “A khu ọgbọ ọkhọlọ ọghọghọ ẹ iteva le.”*

6

Eni e mie suọ e khi ke lu egbe ẹzọ ikọtu

† **4:16** Li zẹ 1 iKọri 11.1; iFili 3.17 * **5:1** Li zẹ iDẹut 22.30 † **5:6** Li zẹ iGal 5.9 ‡ **5:7** Li zẹ Okiali 12.5 § **5:8** Li zẹ Okiali 13.7; iDẹut 16.3 * **5:13** Li zẹ iDẹut 13.5; 17.7

1 Ini abi a li ga miesuọ abi
inyọghuo a mẹ ingme, elọ o zẹ khi a
lu egbe ẹzọ shi ikọtu oyi esọ-ẹzọ ni
ẹa miesuọ, ocho ni a kha rọ zẹ ni eni
e miesuọ e sọ ẹẹ oni ingme? 2 Aa
lẹsẹ khi awa ni awa miesuọ, khi
awa ya gue ẹgbọ na agbọ ẹzọ? Ẹẹ ni
a khi eni e ya gue agbọ ẹzọ, aa dobẹ
a sọ shi ukuku ingme ifuabọ eyẹẹ?
3 Aa lẹsẹ khi awa ni awa miesuọ,
khi awa ya gue igẹni ẹzọ? Sẹẹ awa
aa li ke dobẹ ẹ sọ egbe awa ikuku
ingme na agbọ ona. 4 Elọ o zẹ ni
a rọ ọ tsua ingme ni a mẹ ogbẹlẹ
kpa ke ghi esọ-ẹzọ ni ẹa mhuẹ unu
shi ingme igbaa oyi eni e mie iJesu
iKirisiti suọ? 5 Eri mhia ngme ona
ni omama o mu ẹ. Eri aa mẹ ọngẹẹ
ni ọ lẹsẹ ingme iteva oyẹẹ, ni ọ dobẹ
ya ri inyọghuo aava ni e miesuọ
riẹlẹ? 6 Elọ o zẹ ni ọngẹẹ ọ rọ ọ rue
inyọghuo ọli lẹ deba eni ẹa miesuọ
ni e rọli gue ẹzọ?

7 Emini o da zẹ khi a mẹ iluegbe-
ẹzọ ikọtu iteva oyẹẹ ne, eri o
rọkhasẹ khi eni e de a khi. Oni u
kha rọ ri egbe mie ini a lue na ẹ,
ni u kha rọ lama ni a li ẹ le, 8 u ri
ochoghọ vu ya lue na ẹgbọ, u li wẹ
ẹ le, gbo li shi eni e miesuọ elese.

9 A lẹsẹ gboo khi ọna ọkhọlọ ọa
ya lo Eghiele oyi Ẹshinẹgba. Aa khi
di egbe ẹ. Ẹgbọ ni ẹ ku itsẹbọ,
okekhi eni ẹ ga ikhumhi, okekhi
eni ẹ kia okia, okekhi emọse idegbe,
ali emọse ni e nu emọse enabi wẹwẹ
ẹ gbhẹ, 10 li shi ighiatọ, okekhi ena
emhi ituegbe, okekhi edonyọ yese
egbe-a, okekhi eni ẹ yese ẹgbọ eva,
wẹ khi eni e li ẹgbọ a le, e ya lo
Eghiele oyi Ẹshinẹgba. 11 Ẹghẹghẹ o
la ọ ni ẹẹ a rọ kpẹ la agbọ oghọghọ,
ama a she khuẹsẹ ẹ olamhẹ-a, a
khuẹsẹ-a pfuasẹ, a pfa na ẹ, rọte
eva oyi iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ ali
Ayẹmhẹ ọyi Ẹshinẹgba ọyawa.

Khi ke gbe ikanya itsẹbọ

12 Ọgbọ ọ dobẹ ya liẹ, “Emini o
ghọle mhẹ mhi dobẹ ya riẹlẹ.” Ama
mhiẹ ọli, “Aa khi emhikpa e ti ni u
riẹlẹ.” Ali khi ini mhi tseku dobẹ
ya riẹlẹ emhikpa, mhi aa gbudu
mele oghumha ọyi emhikhọghuo-
a.* 13 Wa liẹ khi, “Eminale khi oyi
akpidi lọ, ali khi akpidi o khi oyi
eminale.” Igẹsikia onana o khi,
ama ẹlẹghuo, Ẹshinẹgba ọ ya yese
wẹ-a. Ama aa riẹlẹ idiegbe eyawa
shi itsẹbọ ilili. Eri a riẹlẹ idiegbe,
ni awa rẹwẹ ke ga Ọnọmhuẹ. Ali
khi idiegbe oyawa oo mu Ọnọmhuẹ
egbe gba. 14 Ali khi Ẹshinẹgba ọ ya
ri ekpabọ eyọli guise awa eghuli le,
abi ọ guise Ọnọmhuẹ ọyawa eghuli
le. 15 Aa lẹsẹ khi idiegbe oyawa khi
uguabọ idiegbe oyi iKirisiti lọ. Eri
ọgbọ ọ ke ya rue uguobọ idiegbe oyi
iKirisiti, ọ ke ku ọli gbe uguobọ oyi
adegbe? Ọa zẹ ya li! 16 Abi aa lẹsẹ
khi ọgbọ ni ọ da lẹ deba adegbe ne,
khi ọ she to egbọli ma ọni adegbe
ọ? Idiegbe oghuo e ke khi, irari khi
ebe ọọ li, “Wẹwẹ avavava, idiegbe
oghuo e ke khi.”† 17 Ama ọgbọ ni
ọ da to ma Ọnọmhuẹ ọ ne, ayẹmhẹ
ọghuo e ke khi.

18 Mẹ itsẹbọ ikuku na, olamhẹ
okhọghuo ọa la ọ ni o ri ichimhi a
mu ọgbọ abi olamhẹ itsẹbọ ikuku.
Irari khi olamhẹ itsẹbọ ikuku oo rẹ
ẹ lamhẹ shi idiegbe oyi yẹyẹ ghuo ọ.
19 Aa lẹsẹ khi idiegbe oyẹ ẹ khi owa
ugamhi oyi Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ lọ, ni
o la idiegbe oyẹ, ni Ẹshinẹgba ọ rọ na
ẹ? Ọa ke khi yẹyẹ u mhọli egbe ẹ,‡
20 irari khi eri Ẹshinẹgba ọ dẹ ghalẹ.
Irarighọ, u mema ya ri idiegbe eyẹ
ri ufumhi na Ẹshinẹgba.

7

Ingme ingeli oyi ọmọse ali ọkpotso

1 Ni mhi rọ sọ shi ogbọ ni a kẹkẹ
shi ebe ya mhila mhẹ.

O ti ini ọmọse ali ọkpotso ẹa ya
lẹ deba egbe. 2 Ama irari itsẹbọ,

* **6:12** Li zẹ 1 iKọri 10.23 † **6:16** Li zẹ Igbae 2.24 ‡ **6:19** Li zẹ 1 iKọri 3.16; 2 iKọri 6.16

ọmọse ọgbọgbọ ali ughuẹ ọli e ke lẹ deba egbe, ọkpotso ali ọdọli e ke lẹ deba egbe. 3 Ọmọse ọ khi ri oki-amhi ughuẹ gbe ughuẹ ọli, ọkpotso ọ khi li ri okiamhi ughuẹ gbe ọdọ li. 4 Ọkpotso lọlighuo ọa mhọli idiegbe oyọli, ama ọdọli ọ mhọli wẹ. Ighọ o li khi egbe oyi ọmọse, ọa khi ọmọse lọlighuo ọ mhọli idiegbe eyọli, ama ughuẹ ọli ọ li mhọli wẹ. 5 A khi kie egbe, sẹẹ khi ọmọse ali ọkpotso e lama shi egbe ọ khi wẹwẹ e ya nuata shi ilẹdeba-egbe ne, ni e mẹ asha mhọli ukuku ẹghẹghẹ rọ sọ iromhi. Oni ẹghẹghẹ o kha dọsẹ se, e gbo bhale ya lona, ini ọkphaghiẹ ọ khi mẹ asha mu wẹ fẹ, irari khi egbe ẹa zẹ ẹ mu shi ingme ughuẹ. 6 Eri mhi khọkhọ ona na ẹ, ọa khi ushi ni mhi shi ẹ shi ekẹ na ẹ. 7 O ma kha ti gba ini ọgbọkpa ọ dobẹ ya la ọ ni ọa rue ọkpotso shi abi mhẹmhẹ lọ. Ama awa nya awa aa li abeghuo. Ẹshinẹgba ọ somhi ọgbọgbọ isomhopfa ọdọda. Ọna ọ kha mhọli ona, ọlese ọ mhọli oghọ.

8 Ẹẹ ni aa la ughuẹ ghue ali esamhi-olimhi, o ti nẹ ini ẹa bie ye ughuẹ abi mhẹmhẹ. 9 Ama ini ẹa dobẹ ya mu egbe wẹ, e ke lẹ ughuẹ. O tinẹ ni a ye ughuẹ dọsẹ ocho ni a rọ ya shitọ, egbe ẹẹ lala ẹ shi ingme ughuẹ.

10 Ẹẹ ni a la ughuẹ, mhi mhẹsẹ ona na ẹ, ni ọa rọte obọ oyẹmhẹ bhale, ama obọ oyi Ọnọmhuẹ. Ọkpotso ọ khi rọte obọ oyi ọdọli vu. 11 Ama ini ọ li ghọ, ọ khi gbo ye ughuẹ olese ghue, ochoghọ ọ ka nu ọdọli rọ rielẹ. Ọmọse ọ khi gbudu khu ughuẹ ọli. *

12 Ẹẹ oyẹẹ enekpọle, mhi gue ona yẹ ẹ, mhẹmhẹ mhi ngme ona, ọa khi Ọnọmhuẹ. Ini ọmọse ni ọ miesuọ ọ rue ọkpotso ni ọa miesuọ ughuẹ, o kha ghọle ọni ọkpotso ni ọ rọ nu ọni ọmọse shitọ, ọni ọmọse ọ khi khu ọli. 13 Ini ọkpotso ni ọ miesuọ ọ ngeli na ọmọse ni ọa miesuọ, ni ọni ọmọse ọ rọ mhọli ọghuẹmhẹ khi lọli ya kie ri ọni ọkpotso shi, ọni ọkpotso ọ khi pfa oni ughuẹ-a. 14 Irari khi ọkpotso ni ọ miesuọ ọọ rue ipfuasẹ ẹ bhale ughuẹ oyọli, ali khi ọmọse ni ọ miesuọ ọ ri ipfuasẹ ẹ bhale ughuẹ oyọli. Ini ọa khi ighọ lọ, imi ẹ, eni ẹa pfuasẹ e kha khi, ama abi o ke li ena khi, a she khuẹsẹ wẹ-a pfuasẹ.

15 Ama ini ọni ọa miesuọ elemhi wẹwẹ aava, ọọ nono ni lọli lase oni ughuẹ le, ọ ke vu. Emhikhọghuo ọa ke la akana ya mu ọmọse okekhi ọkpotso ni ọ miesuọ mhuẹ ini a mẹ na. Eri Ẹshinẹgba ọ lu awa ni awa rọ la agbọ opfọmhẹ. 16 Yẹyẹ ọkpotso, u fẹ lẹsẹ ini itobọ oyẹ odẹ ọ kha rọ mhuẹ imiepfuese? Abi khi, yẹyẹ ọmọse u lẹsẹ ini itobọ oyẹ ughuẹ ọ kha rọ mhuẹ imiepfuese?

17 Abibi o tseku li, ọgbọgbọ ọ migha ashini ọ la ni Ẹshinẹgba ọ rọ lu ọli, ali emini ọ lu ọli shi. Ona o khi omhẹsẹ ni mhi rọ na igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ nya. 18 Ini ọmọse ọ she shẹlẹ-a neni Ẹshinẹgba ọ lu ọli, ọ khi mu ọli pfi rielẹ. Ini ọmọse ọa shẹlẹ-a ne neni a lu ọli, ọ khi ya shẹlẹ-a. 19 Ọa mhuẹ abi o ngme, ini ọgbọ ọ shẹlẹ-a okekhia khi ọa shẹlẹ-a, emini o mema mu egbe khi, ni a rọ ri ishi eyi Ẹshinẹgba gbe akanya. 20 Ọgbọgbọ ọ kie li abi ọ la ọ shi ni Ẹshinẹgba ọ rọ lu ọli. 21 Oghumha u khi ni Ẹshinẹgba ọ rọ luẹ? Khi zẹ ni oghọ o nasẹ udu. Ama ini u mẹ asha ya pfa egbe ẹ ọ le, li ghọ. 22 Irari khi ọni ọ khi oghumha ni Ọnọmhuẹ ọ rọ lu ọli, ọni a rue abọ-a ọ ke khi, ighọ li khi ọni a rue abọ-a ni Ọnọmhuẹ ọ rọ lu ọli, oghumha ọyi Ọnọmhuẹ ọ ke khi. 23 Eri a dẹ ẹ ghalẹ, irarighọ a khi gbo khi oghumha oyi ọgbọẹse. 24 Inyọghuo, ọgbọgbọ ọ nu Ẹshinẹgba la abi ọ li ni a rọ lu ẹ.

25 Shi ingme oyi ozele ni ẹa mu ughuẹ ghue. Mhi aa rọte obọ oyi Ọnọmhuẹ mie ushi ni mhi ya shi na

* **7:11** Li zẹ iMat 5.32; 19.9; iMak 10.11-12; iLuk 16.18

wẹ, ama mhi ri ushi oyẹmhẹ bhale abi ọni a ri itobọ ilẹlemhi khi ọni a ri egbe ẹ nga. 26 Ini a bino ingme ni a mẹ agbọ memena, mhi sa khi o ti ini ọgbọ ọ bie shitọ abi ọ li. 27 U kha la ughuẹ se, khi dua ni u pfa li-a. Ini waa la ughuẹ ne, khi dua abi u li ya lo ọ. 28 Ama ini o khia khi u lo ughuẹ, waa pfidọ, ini o riẹ khia khi u waa mu ughuẹ ghue. Ama eni e rue ikpotso, e ya mhọli anasẹmhẹ elemhi agbọ ona, mhi aa nono ni a mẹ onana.

29 Inyọghuo emini mhi ri ona ngme khi ẹghẹghẹ o ke shẹ. Rọ te memena vu, emọse ni e rue ikpotso, ughuẹ wẹ e khi mu wẹ egbe dọsẹ. 30 Eni ẹ viẹ, e khi zẹ ni o lo wẹ egbe dọsẹ odẹ. Eni ẹ ghẹlẹ, e khi zẹ ni oghẹlẹ rue wẹ vu, eni ẹ dẹ emhi, e khi zẹ ni emini e dẹ e lo wẹ alo, 31 eni e mhọli emini e ri emhi na agbọ ọ riẹlẹ, e khi zẹ ni e rue wẹ udu vu. Irari khi abi agbọ ona o laọ shi memena, o she ẹ dọsẹ.

32 Mhia nono ni a rue udu ayele le. Ọmọse ni ọa rue ọkpotso, ikanya eyi Ọnọmhuẹ ẹa ku ọli ẹlẹ-a, irari khi eri ọ nono abi lọli liẹ riẹlẹ ọghuẹmhẹ oyi Ọnọmhuẹ. 33 Ama ọmọse ni ọ rue ọkpotso shi, eri isamhi agbọ ẹẹ nasẹ ọli udu, irari khi eri ọ dua ni lọli ri egbe ke mu ughuẹ ọli. 34 Irarighọ, eri isamhi eyọli ẹ kemhi eva. Eri ọmueshi ni ọa ye ughuẹ, okekhi, ọmueshi ni ọmọse ọa ta owẹ lase ghue, ingme eyi Ọnọmhuẹ ẹ mu ọli egbe. Eri ọ dua ni lọli ri idiegbe ali ayẹmhẹ oyọli na akanya oyi Ọnọmhuẹ pfo nya. Ama ọkpotso ni ọ ye ughuẹ, emhi agbọ ọ sa, irari khi eri ọọ dua abi lọli li ri egbe ẹ ke mu ọdọ.

35 Eri mhi a ngme onana ni mhi kpaghiẹ ẹ obọ, ọa khi eri mhia nono ni mhi zu ẹ odẹ, ini a khi la ughuẹ. Ochoghọ eri mhia nono ni a ke riẹlẹ emini o tẹ odẹ, ini udu oyẹ o khi kemhi eva shi iregbena Ọnọmhuẹ pfo oyẹẹ.

36 Ini ọmọse ọ mẹ khi egbe ẹa ke zẹ lọli ẹ mu deba ọmueshi oyọli ni ọmọse ọa ta owẹ lase ghue, ni e ga lama na egbe khi wẹwẹ e ya ri egbe shi. Ni ọ rọ she tẹ ni ọ ye ughuẹ abi o ye ni o, ọ rue ọni ọmueshi ughuẹ abi o ghọle ọli shi. Ọa lamhẹ. 37 Ama ọmọse ni ọ mẹ khi lọli mhọli udu no toto ni ọ dobẹ ya mu egbọli mhuẹ. Ini ọ lama shi udu oyọli khi lọli ẹa ya rue ọni ọmueshi oyẹluẹ ne, ọni ọmọse ọna ọ guẹ kia. 38 Ọgbọ ni ọ rue ọmueshi oyọli ughuẹ ọ guẹ kia. Ọni ọa rue ọli, lọli ọ guẹ kia nẹ.

39 Ọkpotso ni ọ la ughuẹ, ọa gbudu rọte obọ oyi ọdọli vu ini ọ da kie la agbọ. Ama ini ọdọli ọ ghua, ọ dobẹ ya ngeli na ọmọse ni ọ nono, ama ọmọse ọni ọ miesuọ ọ mema ya khi. 40 Abi mhẹmhẹ sọ oni ingme shi khi, ọ ya mhọli oghẹlẹ nẹ ini ọ shitọ khi ọa bie ke ngeli. Mhi sa khi mhi mhọli Ayẹmhẹ ọyi Ẹshinẹgba ni mhi rọ ọ ngme ona.

8

Eminale ni a rọ luasẹ ikhumhi

1 Mena ni mhi rọ ngme nga ogbọ ni a mhila mhẹ ingme eminale ni a rọ luasẹ ikhumhi.

Awa lẹsẹ khi, “Awa nya awa ga mhọli ilẹsẹ,” ingme ona. Eri ilẹsẹ o ri ọgbọ a ti-ipfuabọ nga ke titi egbe, ama eri inono o ri awa a kpaghiẹ egbe obọ. 2 Ọni ọ dabi khi lọli lẹsẹ gba, ọa kie lolo lẹsẹ abi ọ kha li lẹsẹ ne. 3 Ama ọgbọ ni ọ nono ingme oyi Ẹshinẹgba, Ẹshinẹgba ọ lẹsẹ ọli.

4 Ama memena, ingme oyi eminale ni a rọ luasẹ ikhumhi, awa lẹsẹ khi ikhumhi ọa khi emhikhọghuo elemhi agbọ, ali khi Ẹshinẹgba ọghuo ọ khi. 5 Ini a tseku mẹ emini a lu ilitsa ali ekhẹmhuẹ, o khi eni e la idane o, okekhi ena ekẹkhẹ, ọngẹwẹ ọa khi Ẹshinẹgba wẹkhi Ọnọmhuẹ. 6 Ama oyawa khi, Ẹshinẹgba ọghuo kpe awa mhọli, ikhi ita ni emhikpa e rọte obọ oyọli bhale, ali ọni awa la agbọ na, ali khi

Ọnọmhuẹ ọghuo ọ la ọ, ni ọ khi iJesu iKirisiti ni emhikpa e rọte obọ oyọli bhale ali ni awa rọte obọ oyọli la agbọ.

7 Ama ọa khi eni e miesuọ nya e lẹsẹ igẹsikia onana khi afuẹ ilitsa e khi. Ama ingme oyi eni ilitsa ena, o she lo ẹgbọ eghọghọ egbe ramhi khi ini e le eminale ni a rọ luasobo eghọghọ, eri ọ li wẹ egbe khi eni ilitsa e liẹ ga eghọ. Eri ona ọọ yese udu oyẹwẹ ni ọ gue wẹ ẹzọ ọ-a, irari khi ọa lolo toto imiesuọ ne. 8 Ama eminale ẹa ti ọgbọ ọ mama Ẹshinẹgba. Ẹa ri awa ya khi eni ẹa ti ini awa aa le, wẹkhi eri e ke ri awa ya ti nẹ ini awa le.

9 Ama a kuegbe-a ini afa ni awa mhuẹ rọ ọ riẹlẹ emini o ghọle awa o khi ya khi ọzuodẹ na ọgbọẹse ni ọa toto imiesuọ, ni o rọli ya de pfilo olamhẹ. 10 Ini ọgbọ ni ọ mhuẹ udu ni ọa toto imiesuọ ne ọ fẹ mẹ khi yẹyẹ ni u mhọli ilẹsẹ, khi u la udi olitsa ẹ le eminale, u sa khi oghọ ọa ya ri udu nali rọ ke le eminale ni a rọ luasẹ olitsa? 11 Ighọ ọni ọgbọ ni udu oyọli ọa toto eghọ ni ọ khi inyọghuẹ ni iKirisiti ọ ghu-a na ọ li ya opfu-a itobọ ilẹsẹ oyẹ. 12 Ini a da mẹ na ne, iKirisiti u lue a na, ini u da lue na inyọghuẹ ni a ga miesuọ, eri u wa kuale udu oyẹwẹ ni ọ gue wẹ ẹzọ ni ọa toto eghọ utse. 13 Irarighọ, ini o da khia khi eminale ni mhi le o ri inyọghuo-mhẹ ya de pfilo olamhẹ ne, mhi aa ke gbo tigbe ya le eminale, ini mhi khi ya zẹ ni inyọghuo-mhẹ ọ de pfilo olamhẹ.

9

Afu ni aghiusomhi na kẹẹ ọ mhọli

1 Elọ e kpọmhẹ ọ le? Mhi áá khi aghiusomhi na kẹẹ? Mhi áá she mẹ iJesu Ọnọmhuẹ ọyawa, mhi rẹ ẹ mie ọli suọ? 2 Ini o tseku khia khi mhia khi aghiusomhi na kẹẹ shi ẹgbọẹse ọ, mhi aa li khi aghiusomhi na kẹẹ shi ẹ ọ? Akanya ni mhi gbe iteva oyẹẹ o rọkhasẹ khi aghiusomhi mhi khi shi ẹ ọ.

3 Ina mhi li a sọ ẹgbọ ni e ri unu a yese afu ni mhi mhọli-a, 4 eri mhi aa fu tẹ ọ ni a ri eminale ali onyọ a na shi akanya ni mhia gbe? 5 Mhi aa li fu tẹ ọ ni mhi li ẹ rue ọkpotso ni ọ miesuọ shi, abi ighiusomhi na kẹẹ enekpọle, ali inyọghuo Ọnọmhuẹ ali iPita e li rọshi. Ẹghẹghẹ aghọ ni mhi li ke rue ọli mhuẹ obo ini mhia lẹ asha? 6 Abi khi mhẹmhẹ ali iBanabasi tsẹ anye lẹsẹ khi eni e ri obọ oyẹwẹ ẹ gbe akanya ke ri eminale na egbe anye le? 7 A mẹ ọkhọli-okhuẹ ni lọlighuo ọ fali egbọli ota? Ọghiale ọnọghuo ọa ya le emhi ẹkọmhi eyọli? Ọni ọ ri ena kia ọnọghuo ọa ya rọte ena eyọli da amẹ inyeli?

8 Abi usamhi oyi ẹgbọ o li mhi liẹ ngme ọli, abi khi eri ushi ọa li mu ma ọ? 9 Irari khi a kẹkẹ ọli shi ebe Ushi oyi iMosisi, “Khi mu ẹna ọnokpo unu zu ini u rọli ẹ mhẹli ikpamhi emhi.” Ingme oyi ẹna wẹẹ khi Ẹshinẹgba ọ li ghọ lẹsẹ sa?* 10 Itobọ oyawa ọ rọ ngme onana? Ii, irari oyanye a rọ lighọ kẹkẹ ọli. Itobọ khi ọgbọ ni ọ gua ọ kha gua ni ọni ọ khiẹsẹ ọ rọ khiẹsẹ, eri e ga rọli shi udu khi wẹwẹ e ya mhuẹ okemhi shi eni emhi ẹkọmhi. 11 Aborọkhia khi anye she ri emhi ayẹmhẹ kọ iteva oyẹ ẹ eghọ, anye khi eni e kha rọte obọ oyẹ ẹ li khiẹsẹ emhi ikpaghiobọ ni a mẹ ẹloe.† 12 Ini o khia khi ẹgbọẹse e tẹ ni a ri ikpaghiobọ ẹ na, ọa khi anye kha ga mema tẹ ọ nẹ? Ama anye ẹa rue ẹtẹ-awẹ oni afu ona.

Ochoghọ, eri anye ri egbe mie emini anye mẹ kpa ini anye khi zu usomhi onete oyi iKirisiti odẹ. 13 Aa lẹsẹ khi eni e la Owa Oyi Ẹshinẹgba a gbe akanya, khi oni owa e te ẹ le eminale, ali khi eni e la atẹtẹ ẹ ga, eri e rọte emini a rọ luasobo ẹ

* **9:9** Li zẹ iDẹut 25.4; 1 iTimo 5.18 † **9:11** Li zẹ iRom 15.27

kemhi? 14 Ighọ, Ọnọmhuẹ ọ li mhẹsẹ ọli eni e ri usomhi onete a tse abọ, e rọte ọ ke le emhi.‡

15 Ama mhia kie ri eni afu ena gbe akanya deba ẹ, wẹkhi eri mhi kẹkẹ ebe ona ni a ba riẹlẹ emhi eghọghọ na mhẹ. O tinẹ ni mhi bie ghu-a ni ọgbọ ọ rọ liẹ mhi khi tono obọ udu. 16 Mhia mhuẹ afu ni mhi rọ tono obọ udu shi usomhi onete ni mhi rọ tse abọ. Eri a mhẹsẹ ọli na mhẹ. O ma khọlọ mhẹ egbe ini mhia ri oni usomhi onete tse abọ! 17 Ini o khia khi eri mhia tsabọ ungmemhi oyi Ẹshinẹgba itobọ khi o ghọle mẹ. A ya fali mhẹ ota. Ama ini o riẹ khia khi ọa ghọle mhẹ, emini Ẹshinẹgba ọ rọ nga mhẹ obọ lọ ni mhia riẹlẹ 18 Ighe ifata ni mhi ke ya mie mena? Afa o khi na mhẹ ni mhi ke tsabọ oni usomhi onete, ni mhia khi oki shi ọ, ni mhia mie emini e khi eyẹmhẹ shi akanya oyi itsabọ usomhi onete.

19 Mhẹmhẹ ghuo mhi mhẹsẹ ona na egbemhẹ, mhia khi oghumha ọyi ọgbọkhọghuo, ama mhi ri egbe mhẹ mele oghumha ọyi ọgbọkpa-a, ni mhi rọ lu ebubu ẹgbọ na iKirisiti abi mhi li dobẹ. 20 Abi mhi rọ nu ẹgbọ iJu u gbe akanya, mhii ngeli abi ọngi iJu ni mhi rọ dobẹ lu wẹ. Abi o riẹ khia khi ushi iMosisi ọa mu mẹ, mhi kiele ẹ ngeli abi ọni ushi o mu ini mhi nu ẹgbọ ni e la oni ushi gbe akanya, ni mhi dobẹ lu wẹ. 21 Ighọ o li khi, abi mhi rọ nu ẹgbọ iJẹta ẹ gbe akanya, mhi ngeli abi ọgbọ ni ọa khi iJu ni ushi iJu ọa mu ni mhi rọ dobẹ lu wẹ. Ona ọ liẹ khi mhi aa ke ri ushi oyi Ẹshinẹgba a gbe akanya, ama ushi oyi iKirisiti mhi rọ gbe akanya. 22 Ini mhi la ifuabọ oyi eni irudunga oyẹwẹ ọa toto, irudunga oyẹmhẹ o li abi oyẹwẹ, ni mhi rọ dobẹ lu wẹ. Emhikpa mhia melaa na ẹgbọ nya, ni mhi rọ tsumhi eghuo, odẹ ni mhi ya te dobẹ riẹlẹ ọli kpa.

23 Enana nya, irari oyi usomhi onete mhi rọ lighọ ni mhi mhuẹ okemhi shi ikhivọsẹ eyọli.

24 A lẹsẹ khi ebubu ẹgbọ e migha shi unamhi ni a na, ama ọghuo elemhi wẹ ọ kpẹ na a pfo, ni ọ mie eleli unamhi. Irarighọ, a na ode ni a te ya mie eleli oyi unamhi. 25 Eri ọgbọkpa ni ọ la unamhi ya na ọ kpẹ ẹ wẹna ushi unamhi egbegbọ. Eri ẹẹ na ni e mie arula oghie ni ọọ kẹa. Ama arula ni o laọ agbọagbọ awa na unamhi ẹ shi. 26 Onana o zẹ ni mhi rọ na unamhi oyẹmhẹ sheshe ya ramhi ukpẹsẹ. Lọli o zẹ ni mhia rọ li abi ọpfiekpa ni ọọ pfi ekpa kua irarogbe. 27 Eri mhia nasẹ egbe eyẹmhẹ ni mhi dobẹ mhẹsẹ ke na wẹ. Mhi aa nono, ini mhi tsabọ oni usomhi onete ona se, ni mhi khi ọni a khu pfia.

10

A rọte okhẹ oyi ẹgbọ iZirẹni tse agua ye ẹgbọ

1 Inyọghuo, mhia nono ni a sato emini itita awa ni e deba iMosisi e mẹ. Oguese oyi otughunu o khukhu wẹ, wẹwẹ nya e gbo rọte okẹ ifulọ ya dọsẹ tselele.* 2 Elemhi otughunu ali okẹ onieẹmhi e la batazi abi eni ẹ deba iMosisi. 3 Wẹwẹ nya e le eminale ayẹmhẹ.† 4 E gbo da amẹ oyi ayẹmhẹ oghuo ni o rọte ẹchẹ ayẹmhẹ ni oo deba wẹ tu. Oni ẹchẹ khi iKirisiti.‡ 5 Abi o tseku li ghọ, egbe ẹa mu Ẹshinẹgba deba ebubu wẹ, itobọ ighọ, eri a miatsẹ ilimhi eyẹwẹ ku ọdagbe ifufu.§

6 Mena, ena nya irọkhasẹ e khi na awa, ni o tse agua ye awa, awa khi mhuẹ ọghuẹmhẹ na emhi ebe abi wẹwẹ e li,* 7 wẹ khi ilitsa awa ya ga abi eghuo ọ e li. Ebe-nopfuasẹ o ngme ọli khi, “Eni ẹgbọ e

‡ **9:14** Li zẹ iMat 10.10; iLuk 10.7 * **10:1** Li zẹ Okiali 13.21-22; 14.22-29 † **10:3** Li zẹ Okiali 16.35 ‡ **10:4** Li zẹ Okiali 17.6; iNọba 20.11 § **10:5** Li zẹ iNọba 14.29-30 * **10:6** Li zẹ iNọba 11.4 † **10:7** Li zẹ Okiali 32.6

shitọ le, e da, e gbe ishimhi idobiẹ, e ku itsẹbọ.”† 8 Awa khi khili
ena itsẹbọ abi eghuo ọ e li, ni o
zẹ khi agbẹlẹ uye ali esẹ, 23,000, e
ghuloa ogbẹlẹghuo.‡ 9 Awa khi mu
Ọnọmhuẹ fẹ bino abi eghuo ọ e li, ni
enyẹ e rọ gbolo wẹ-a.§ 10 Awa khi
wọlọ abi eghuo ọ e li ni Agẹni eghuli
ọ rọ gbolo wẹ-a.*

11 Eri emhi ena nya e li wẹ, ni a rọ
sẹsẹ awa ingme ẹlẹ-lese, a kẹkẹ wẹ
shi ekẹ tse agua yẹ awa ni awa la
ẹghẹghẹ ikpukhokho agbọ ona.

12 Ini u dabi khi u migha, guẹ kia
ini u khi de odẹ-a. 13 Aa mẹ imufẹ
okhọghuo ni a mẹ egbe, ni ọa khi
onabi ẹgbọẹse ẹa mẹ ghue. Ama
Ẹshinẹgba ọni a ri egbe ẹ nga lọ. Ọa
ya zẹ ni a mu ẹ fẹ ni o fu dọsẹ ẹ, ni
aa ya dobẹ ri egbe mie. Ama ini a
mu ẹ fẹ, Ẹshinẹgba ọ ya ri odẹ ni a te
ya pfue ọ bhale, ni a rọ dobẹ ya ri
egbe mie.

14 Irarighọ, inyọghuo, a nuata shi
ikhumhi ọ. 15 Eri mhi nu ẹ ngme
abi ẹgbọ elẹsingme. Ẹẹ ghuo a sa emini mhi ngme. 16 Ini awa rọte uko
ni awa lema Ẹshinẹgba ọ khivọsẹ shi
da, ọa khi ọlia eyi iKirisiti awa da?
Ini awa le ibulẹdi ni awa kemhi,
ọa khi idiegbe oyi iKirisiti ni awa
le?† 17 Irari khi ibulẹdi oghuo o khi,
awa nya ini awa tseku bu, idiegbe
oghuo awa khi, irari khi eminale
oghuo awa kemhi.

18 A sa ingme oyi ẹgbọ iZirẹni
ghue. Ọa khi eri wẹwẹ nya ni ẹ le
eminale ukhomhi atẹtẹ ugamhi e
ga mhọli obọ shi oni ugamhi oyi
Ẹshinẹgba eghọ?‡ 19 Eri mhi ri ona
liẹ khi olitsa ali eminale ni a rọ
luasẹ ọli khi egbegbi emhi e khi?
20 Iiye o! Emini mhi a ngme khi,
emini eni ẹ ga ikhumhi e rọ luasẹ
obo atẹtẹ, ọkphaghiẹ e rẹwẹ ẹ luasẹ,
ọa khi Ẹshinẹgba. Mhi aa nono ni a
mhuẹ kugbe iyẹmhẹ ọkphaghiẹ ọ.§
21 Wa ya rọte uko oyi Ọnọmhuẹ da,
u gbo rọte uko oyi ọkphaghiẹ da.
Wa ya rọte ukpẹko oyi Ọnọmhuẹ le,
u gbo te ukpẹko oyi ọkphaghiẹ le.
22 Abi khi eri awa nono ni Ọnọmhuẹ
ọ ke kpe ofuma? Eri awa dabi khi
awa toto dọsẹ ọli?*

Ẹpfua ni eni e miesuọ e mhọli

23 “Emini o ghọle awa, awa dobẹ
ya riẹlẹ.” Abi a li ngme ọli. Ama aa
khi emhikpa o mhọli eleli. “Emini
o ghọle awa awa dobẹ ya riẹlẹ.”
Ama aa khi emhikpa o mhọli ikpaghiobọ.† 24 Ọgbọkhọghuo ọ khi
lẹsẹ ke na shi onote oyi egbọli tsẹ
ama onete oyi ẹgbọẹse.

25 Ẹlamhi kpa ni a rọ ọ dẹ oki,
ke dẹ ọli le, khi ri irari udu oyẹ ni
ọọ gue ẹ ẹzọ mhila ogbọ okhọghuo
shi ọ. 26 Irari khi Ebe-no-pfuasẹ o
ngme ọli khi, “Ekẹ ali emini e la ọ
nya, khi Ọnọmhuẹ o ga mhọli wẹ.”‡

27 Ini ọgbọ ni ọa miesuọ ọ luẹ
ukue, ni u rọ sa li shi udu khi u
ya ye, le emiemini ọ rọ shi ẹ ekẹ.
Khi mhila ogbọ okhọghuo oyi udu
ni ọọ gue ọgbọ ẹzọ. 28 Ama ini
ọgbọkhọghuo ọọ yẹ, “Eminale ona,
ikhumhi a rọli luasẹ.” Khi le oni
eminale oghọ, irari usamhi udu oyi
ọni ọ gueyẹ ọghọ, ali irari udu oyẹ.
29 Aa khi irari usamhi udu oyẹ, ama
irari usamhi udu oyi ọni ọgbọ ọghọ.
“Elọ o zẹ khi ọgbọẹse o ke ya khi
ọzuodẹ shi ẹpfua oyẹmhẹ, irari udu
oni ọ gue ọgbọ ẹzọ oyi ọli? 30 Ini mhi
kphẹmhi na Ẹshinẹgba shi eminale
ni mhia le, elọ o zẹ khi ọgbọẹse ọ
kẹ tsue mhẹ shi eminale ni mhi
kphẹmhi shi?”

31 Abi o laọ shi khi, emiemini
u wa riẹlẹ kpa, ni u wa le, ni
u wa da, riẹlẹ ọli shi ufumhi oyi
Ẹshinẹgba. 32 Khi ngeli angeli ni o
ya ri ọgbọkhọghuo de, o khi ẹgbọ

‡ **10:8** Li zẹ iNọba 25.1-18 § **10:9** Li zẹ iNọba 21.5-6 * **10:10** Li zẹ iNọba 16.41-49 † **10:16** Li zẹ iMat 26.26-28; iMak 14.22-24; iLuk 22.19-20 ‡ **10:18** Li zẹ iLẹv 7.6 § **10:20** Li zẹ iDẹut 32.17 * **10:22** Li zẹ iDẹut 32.21 † **10:23** Li zẹ 1 iKọri 6.12 ‡ **10:26** Li zẹ Iwolo 24.1

iJu okekhi ẹgbọ iJẹta okekhi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ eyi Ẹshinẹgba. 33 Eri mhi dua ni mhi riẹlẹ emini o ti ọgbọkpa ẹloe odẹkhodẹ. Irari khi mhia lẹsẹ na khu oyi mhẹmhẹ ghuo, ama oyi ọgbọkpa ini a mie wẹ pfuese.

11

1 A ke khọnya mhẹ abi mhi liẹ khọnya iKirisiti Ọnọmhuẹ.*

Ukhomhi iguese elemhi ugamhi

2 Mhi kuẹghiẹ ẹ shi abi a liẹ sato mhẹ egbe ni a rọ a deba osẹsẹ ni mhi sẹsẹ ẹ.

3 Ama mhi a nono ni a lẹsẹ khi iKirisiti ọ khi ukhomhi oyi ọmọse nya, ali khi ọmọse ọ khi ukhomhi oyi Ọkpotso. Ama Ẹshinẹgba ọ khi ukhomhi oyi iKirisiti. 4 Irarighọ, ọmọse ni ọọ sọ iromhi okekhi eri ọ ngme ungmemhi imẹguele, ni ọ rọ da ri emhi guese ukhomhi ne, oyẹghẹ ọ rọ ghi iKirisiti ni ọ khi ukhomhi oyọli. 5 Ighọ ọkpotso ọkhọghuo ni ọọ sọ iromhi okekhi eri ọ ngme ungmemhi imẹguele, ni ọa rọ da ri emhi khukhu ukhomhi ne, eri ọ yẹghẹ-a, eri ọ ri ọdọli ni ọ khi ukhomhi oyọli shẹ-a, eri o bie li abinẹ khi ọ kpogholo itsu ukhomhia. 6 Ini ọkpotso ọa da khukhu ukhomhi ne, ọ ka ta itsu ukhomhi-a nyaa. Ini o da khia khi emhi omama ọọ khi ini ọkpotso ọ kpogholo itsu-a eghọ, ọ ke khukhu ukhomhi oyọli. 7 Ọa ye ni ọmọse o khukhu ukhomhi oyọli, irari khi irọkhọkhọ ali ufumhi ọyi Ẹshinẹgba ọ khi. Ama ọkpotso ufumhi oyi ọmọse ọ khi.† 8 Irari khi aa rọte egbe oyi ọkpotso ma ọmọse, ama idiegbe oyi ọmọse a te ma ọkpotso. 9 Aa ma ọmọse na ọkpotso, ama ọmọse a ma ọkpotso na.‡ 10 Itobọ onana, ali irari oyi igẹni, ọkpotso ọ ke khukhu ukhomhi oyọli ni ọ rọ rọkhasẹ khi ọ kie la omhẹsẹ oyi ọdọli.

11 Elemhi Ọnọmhuẹ ni awa ga la, ọkpotso ọa khi ọ́ngéli, wẹ khi ọmọse ọ khi ọ́ngéli ni wẹwẹ aava ẹa mhuẹ abi e liẹ riẹlẹ ugamhi kugbe. 12 Irari khi abi a rọte ọmọse ma ọkpotso, ighọ ọkpotso ọ li bia ọmọse. Ama emhikpa obọ oyi Ẹshinẹgba e te bhale. 13 Ẹẹ ghuo a sọ ọ bino ini o ti ni ọkpotso o ke sọ iromhi lema Ẹshinẹgba ọa ri emhi khukhu ukhomhi elemhi owa ugamhi? 14 Abi a ma emhi nya shi rọte ekẹ vu, ọa sẹsẹ ẹ khi, omama o khi ni ọmọse ọ rọ mhuẹ itsu ni e nuẹ dọlọ shi ukhomhi? 15 Ama khi ini ọkpotso ọ mhuẹ itsu ni e nuẹ shi ukhomhi khi ufumhi ali isomhotse o khi na li? Eri a ri itsu ni e nuata na li ni ọ rọ khukhu ukhomhi. 16 Ini ọgbọ ọ nono ni lọli khakọ shi ingme onana, emini mhi mhuẹ ya ngme khi, anye-a mhọli odẹ olese ni anye te ẹ riẹlẹ, ighọ li khi igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ eyi Ẹshinẹgba.

Ushi oyi Eminale no pfuasẹ oyi Ọnọmhuẹ

(iMat 26.26-29; iMak 14.22-25; iLuk 22.14-20)

17 Rọte omhẹsẹ ni mhi rọ bhale, mhi aa kuẹghiẹ ẹ, irari khi ilona kugbe shi ugamhi oyẹ ẹ, ọọ li oyese dọsẹ onete. 18 Irari onododẹ, a she gueyẹ mhẹ khi okemhi ọọ la iteva oyẹẹ ini a lona ilegba abi eni e mie iJesu iKirisiti suọ. Mhi mie shi ọ khi ighọ o khi. 19 Aa mẹ emini o zẹ khi aa ya khakọ. Ama oni ekhakọ ona o ya ri eni Ẹshinẹgba ọ mie iteva oyi ẹ khasẹ. 20 Ini a lona kugbe shi oghuo, ọa khi eminale oyi Ọnọmhuẹ o khi ni a le, 21 Irari khi ini a le, aa ya migha khẹ egbe. Ọgbọgbọ ọ rue eminale oyọli ẹ le. Irarighọ, eri eghuo ẹ da pfuẹchẹ egbe-a, eghuo ẹa ga mẹ le kpa. 22 Aa mhuẹ apfẹ oyẹ ẹ ni a la le ni a la da? Abi khi eri a ri ẹloe a gbe igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ oyi Ẹshinẹgba? Eri

* **11:1** Li zẹ 1 iKọri 4.16; iFili 3.17 † **11:7** Li zẹ Igbae 1.26-27 ‡ **11:9** Li zẹ Igbae 2.18-23

a nono ni a ri omama mu ẹgbọ ni ẹa mhuẹ emhikhọghuo? Sẹ a nono ni mhi ngme shi onana? Eri mhi ya kuẹghiẹ ẹ mena? Iiye o!

23 Irari khi obọ oyi Ọnọmhuẹ mhi te mie osẹsẹ ni mhi sẹsẹ ẹ. Khi iJesu Ọnọmhuẹ, ẹliyọsẹ ni a rọli dẹ, ọ rue ibulẹdi, 24 ọ kphẹmhi na Ẹshinẹgba ọ khi ọli-a, ọọ li, “Idiegbe oyẹmhẹ na ni a rọ na e, a ke li ona rọ sato mhẹ egbe.” 25 Ighọ ọ gbo li, abi e rọ le se. Ọ rue uko onyọ, ọọ li, “Onana o khi uko oyi ilama kugbe onogbọ, ni a ri ọlia eyẹmhẹ riẹlẹ. Ini a da lina da ne, eri a da li rọ sato mhẹ egbe.”§ 26 Irari khi ẹghẹghẹ kpa ni a rọ da le ibulẹdi onana ni a rọ da oni uko onana ne, eghuli oyi Ọnọmhuẹ u rọ tse abọ eghọ neni ọ ya bhale.

27 Ọnini ọ da le ibulẹdi oyi Ọnọmhuẹ ni ọ gbo rọte uko oyọli da, odẹ ni ọa gbe akanya ne, ọ she luẹ, ọ lamhẹ shi idiegbe ali ọlia oyi Ọnọmhuẹ ọ. 28 Irarighọ, ọgbọgbọ ọ bino egbọli bie ne neni ọ tigbe le, neni ọ rọte oni uko da. 29 Ini u waa da lẹsẹ emini oni idiegbe oyi Ọnọmhuẹ ona o migha shi ne, ni u rọ da le oni ibulẹdi ni u rọ gbo te oni uko da, u she le u gbo da rọ ri iguẹzọ bhale ghi egbe ẹ. 30 Ona o zẹ ni ebubu ẹ e rọ ọ ghua, eghuo ẹa mhuẹ ochi, ebubu e she ghuloa. 31 Ini awa kpẹ gue egbe awa ẹzọ awa aa ya de pfilo ẹzọ oyi Ẹshinẹgba. 32 Ini Ọnọmhuẹ ọ gue awa ẹzọ, eri ọ sẹsẹ awa ingme ini awa khi nu agbọ pfua.

33 Irarighọ, ẹẹ inyọghuo-mhẹ, ini awa lona ni awa rọ ya le eminale oyi Ọnọmhuẹ, awa ke migha khẹ egbe. 34 Ini a mẹ ọni okiamhi ọọ gbe, ọ la apfẹ le emhi ini a khi lo ẹzọ oyi Ẹshinẹgba, ini a lona kugbe. Mhi ya pfuse ingme enekpọle ngme ini mhi bhale.

12

Isomhopfa Ayẹmhẹ

1 Mena ni mhi rọ sọ shi ogbọ ni a mhila mhẹ ingme isomhopfa Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ.

Mhia nono ni a lẹsẹ egbegbingme ni o la ọ. 2 A lẹsẹ khi ẹghẹghẹ ni a rọ khili eni ẹa miesuọ, a di ẹ lo ode ni a la luasẹ ilitsa ni ẹa mhuẹ ayẹmhẹ. 3 Mhia nono ni mhi gueyẹ ẹ khi aa mẹ ọgbọ ni Ayẹmhẹ oyi Ẹshinẹgba o rọ gbe akanya ni ọ ya liẹ, “A pfi unu na iJesu!” Aa mẹ ọni ọ gbolo ya liẹ, “IJesu ọ khi Ọnọmhuẹ!” Ini ọa li khi Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ ọ sẹsẹ ọli.

4 Isomhopfa ọdọda e la ọ, ama Ayẹmhẹ ọghuo ọ kemhi wẹ. 5 Odẹ ebubu e laọ ni a te ẹ ga Ọnọmhuẹ, ama Ọnọmhuẹ ọghuo awa ga. 6 Odẹ ọdọda Ẹshinẹgba ọ te ẹ gbe ikanya elemhi agbọ eyi awa, ama ọni Ẹshinẹgba ọ lighọ gbe oni akanya ona rọte idiegbe oyi awa nya. 7 Ọgbọgbọ a ri isomhopfa Ayẹmhẹ na, ni ọ rọ ke gbe akanya ni o kpaghiẹ ọgbọkpa obọ. 8 Ọni Ayẹmhẹ lọli ọ ri isomhopfa oyi ungmemhi ẹgbhali na ọgbọ ọghuo. Ọni Ayẹmhẹ ọ kie gbolo ri isomhopfa ilẹsingme a na ọgbọẹse. 9 Ọni Ayẹmhẹ ọ gbo ri irudunga oniẹmhi a na ọgbọ. Ọni Ayẹmhẹ ọghuo ọ kie gbo ri ekpabọ na ọgbọẹse ni ọ rọ ri ọgbọ toto. 10 Ọni Ayẹmhẹ ọ ri ekpabọ na ọgbọ ni ọ rọ gbe ikanya ọnyaloa, ọ ri ekpabọ na ọgbọẹse ni ọ rọ mẹ ekẹ guele. Ọ gbo rọ-na ọgbọẹse ni ọ lẹsẹ ikhiọda ni o la iyẹmhẹ ọdọda ọ. Ọ rọ-na ọgbọ ni ọ rọ dobẹ ẹ ngme ẹmuẹ ọda, ọ rọ-na ọlese ni ọ dobẹ guele abi oni ẹmuẹ oghọ o ngme. 11 Ama Ayẹmhẹ ọghuo ọ kie khi ni ọ ga gbe eni ikanya eghọ abi o ghọle ọli shi. Ọ ri isomhopfa ọdọda na ọgbọgbọ.*

Idiegbe oghuo ni o mhuẹ iguabọ ọdọda

12 Eri iKirisiti ọ li abi idiegbe oghuo ni o mhuẹ iguabọ ọdọda,

§ **11:25** Li zẹ Okiali 24.6-8; iJere 31.31-34 * **12:11** Li zẹ iRom 12.6-8 † **12:12** Li zẹ iRom 12.4-5

idiegbe oghuo o kie khi, ini o tseku mhọli iguabọ ebubu ọdọda.† 13 Ighọ awa nya awa gbo li, o khi ọngi iJu u khi, okekhi ọnge iJẹta, o ke khi oghumha oo, o ke khi ọni ọọ khi oghumha, a she batazi awa shi idiegbe oghuo rọte ọni Ayẹmhẹ oghuo ọghọ, a kie gbo ri oni ayẹmhẹ oghuo ọghọ na awa.

14 Irari khi idiegbe ọa khi uguobọ oghuo tsẹ lọli nya o khi, ama iguabọ ni e bu o mhọli. 15 Ini owẹ o gueyẹ obọ, “Irari khi mhia da khi obọ, mhi aa ke kugbe idiegbe ọ,” Oni owẹ ọa kie khi oyi idiegbe? 16 Ini esọ ọọ khi, “Irari khi mhi aa khili ẹloe, mhi aa ke khili oyi oni idiegbe.” Oghọ o ya liẹ khi ọa ke la oni idiegbe? 17 Ini idiegbe nya o khili ẹloe lọ, sẹ o kha li ke suọ. Abi ini idiegbe nya o ke khili esọ lọ, sẹ o kha li ke suọ isue? 18 Abi o li khi, eri Ẹshinẹgba ọ tono iguabọ egbe ọdọda ma shi idiegbe abi ọ li nono ọli shi. 19 Idiegbe o ya gbapfo, ini o khia uguabọ oghuo tsẹ lọli nya o khi? 20 Abi o li khi, iguabọ ọdọda e la o, ama idegbe oghuo kpe o khi. 21 Irarighọ, ẹloe ọa ya liẹ obọ, “Mhi aa mhuẹ emini mhi rẹ ya li!” Wẹ khi ukhomhi o ya liẹ awẹ mhia mhuẹ emini mhi rẹ ya li. 22 Ini awa te ukiẹkiẹ ọ obini ọ kpọle oyi ingme ona bino ọli, iguabọ oyi idiegbe ni ọa lolo toto, ọa zẹ idiegbe ya tsua pfia, 23 ama idiegbe ni awa bino khi ẹa lolo mu ẹloe, wẹwẹ awa ga sọnọ itsua guese. Awa a kuegbea guese iguabọ idiegbe ni ọa ti ni a ke khueghie-a shi ekẹ ni áá mẹ ẹloe, 24 Ama awa aa ya sọ itsua guese ikpe ni e zẹ rọ ọ shi ekẹ ni ẹgbọẹse e mẹ ẹloe. Eri Ẹshinẹgba ọ ligho rieẹ idiegbe, ni awa mu ekpẹ na iguabọ ni e li abinẹ khi ẹa lolo mu ẹloe. 25 Itobọ ighọ, okemhi ọa la idiegbe, eri ikpe ọdọda eghọ e ri ẹloe a khu egbe. 26 Ini asha eghuo ọọ mẹ osoli, ikpe enekpọle nya e li nu ọli a mẹ oni osoli. Ini a ri ekpẹ na uguabọ idiegbe oghuo eri enekpọle nya ẹẹ ghẹlẹ.

27 Ẹẹ nya idiegbe oyi iKirisiti a khi, ọgbọgbọ ọ khi uguobọ oyọli. 28 Elemhi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ, onododẹ, Ẹshinẹgba ọ zẹ ighiusomhi na kẹẹ, onuzi-eva ọ zẹ emekẹguele, onuzi-esẹ, esẹsẹ, ọ tigbe ri eni ẹ gbe ọnyaloa shi asha eghuo, gbo li shi eni mhọli isomhopfa ni a rọ ri ọgbọ ze. Ọ gbo zẹ eni e guẹ ẹ kpaghiẹ ẹgbọẹse obọ, elese ọ zẹwẹ eni e guẹ ri omhẹsẹ kia, ali eni ẹ ngme ẹmuẹ ọdọda.‡ 29 Wẹwẹ nya e khi ighiusomhi na kẹẹ? Wẹwẹ nya e khi emekẹguele? Wẹwẹ nya e khi esẹsẹ? Ọgbọkpa ọ dobẹ a gbe akanya ọnyaloa? 30 Wẹwẹ nya e mhọli isomhopfa oyi iri-ọgbọ ze? Ẹgbọ nya e guẹ ngme ẹmuẹ ọdọda? Abi khi wẹwẹ nya e guẹ ẹ guele abi oni ẹmuẹ ọdọda o ngme? 31 Irarighọ, awa ke nono isomhopfa ni o tinẹ nya.

Mhi ya ri odẹ ni o tinẹ nya khasẹ ẹ.

13

Inono

1 Ini mhi ga guẹ ẹ ngme ẹmuẹ oyi ẹgbọ ali oyi igẹni, ni mhi aa rọ mhuẹ inono, okeke ulo ali okeke ipẹpẹ itasa mhi khi. 2 Ini mhi mhuẹ isomhopfa imekẹguele ali ni mhi rọ lẹsẹ udi osheli ali ilẹsẹ nya a guele. Mhi kha mhọli irudunga ni a rọ dobẹ ọọghiẹ ite, ni mhi aa rọ mhuẹ inono, afuẹ mhi khi.* 3 Mhi kha ga ri emini mhi mhuẹ nya somhopfa, ni mhi rọ ga ri egbe mhẹ bhale ni a tosẹ-a ni mhi ba tono obọ udu, ni mhi aa rọ mhuẹ inono, mhi aa mhuẹ elele okhọghuo ni mhi ya mẹ.

4 Eri inono o mhọli irabọmudu, o mhọli isomhelemhi. Ọa ya kpe ofuma, ọa ya tono obọ udu, ọa ya vuse ike. 5 Inono ọa ya ngeli angeli obe, ọa ya khu oyọli tsẹ, elemhi ẹa

‡ **12:28** Li zẹ Ẹfi 4.11 * **13:2** Li zẹ iMat 17.20; 21.21; iMak 11.23

kẹlẹ bi inono, ọa ya kẹkẹ ingme ni a li ọli ya shi na ọgbọ. 6 Ọa ya mẹ emhi obe ni ọọ ke ghẹlẹ shi ọ, ama emhi egbegbingme o ghẹlẹ ẹ shi. 7 Ọa ya mhọli ukhimhi-elemhi. Irudunga ali irudushi, ali irabọmudu oyọli ọa ya ba li ku.

8 Inono ọa mhuẹ ukpẹsẹ. Imekẹguele e la ọ, eri-tsẹ khi e ya dọsẹ, isomhopfa oyi ingmeẹmuẹ ọdọda e la ọ, ama e ya dọsẹ, ilẹsingme e la ọ, ama e ya dọsẹ. 9 Irarikhi isomhopfa ilẹsingme ali imekẹguele oyawa ẹa ya gba pfo. 10 Ama ini oni o gba pfo o ramhi, oni ọa gba pfo o kele-a. 11 Abi mhi rọ khi ọmọ, ẹmuẹ ali isamhi ali akhọkhọmhẹ eyẹmhẹ, e khi eyi ọmọ. Mena abi mhi rọ ke khi ọgbhali, mhi aa ke mhuẹ emini mhi ri angeli ọmọ a li. 12 Emini awa mẹ memena, eri o li abi aroro ni awa rọte ughegbe ẹ mẹ lishi-lishi. Ẹghẹghẹ aghọ o kha ramhi, awa ya mẹ ọli ghemhẹ, ghe ẹ. Emini mhi lẹsẹ, ọa gba pfo, ama ẹghẹghẹ aghọ, o ya gbapfo, abi Ẹshinẹgba ọ li sẹsẹ mhẹ pfo.

13 Ama eni emhi esẹ enana e kie migha: Irudunga, irudushi, ali inono. Oni o ga funẹ nya shi wẹ ọ khi inono.

14

Isomhopfa imekẹguele ali ẹmuẹ

1 Zobẹ ni inono o khi emini u na a khu.

Ke dua ni u mhọli isomhopfa eyi Ayẹmhẹ no pfuasẹ, tete isomhopfa imekẹguele. 2 Ọgbọ ni ọọ ngme ẹmuẹ ni ọgbọ ọa lẹsẹ emini ọọ ngme, Ẹshinẹgba ọ nu ẹ ngme, irari ọgbọkhọghuo ọa ya lẹsẹ emini ọ ri eni ingmemhi ngme. Egbegbi ingme osheli ọ rọte Ayẹmhẹ no pfuasẹ ẹẹ ngme. 3 Ama ọgbọkpa ni ọ mekẹ ngme guele, eri ọọ nu ẹgbọ ọ ngme, o kpaghiẹ wẹ obọ, ọ ri udu shi wẹ ọ, ọ ri udu pfọmhi wẹ. 4 Ọgbọ ni ọọ ngme ẹmuẹ ọda ni ẹgbọ ẹa lẹsẹ emini o ngme, egbọli ọọ kpaghiẹ obọ, ama ọgbọ ni ọ mekẹguele, igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ nya ọọ kpaghiẹ obọ. 5 O ga ghọle mhẹ ni ẹẹ nya a ke ngme ẹmuẹ ọdọda, ama oni o ghọle mhẹ nẹ khi ni a ga mhọli isomhopfa imekẹguele. Irari khi ọni ọ mekẹguele ọ mu ẹloe dọsẹ ọni ọ ngme ẹmuẹ ọda. Sẹẹ ni eri ọgbọ ọ la aghọ ni ọ guele abi ọ ngme ni ọgbọkpa ni ọ la igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ ọ mhuẹ ikpaghiobọ.

6 Ighọ inyọghuo, ini mhi bhale deba ẹ ni mhi rọ ọ ngme ẹmuẹ ọda, onete onoghuo o ya riẹlẹ na ẹ? Ọa khi ini, mhi gue irọkhasẹ ni mhi rọte obo oyi Ẹshinẹgba mẹ ye ẹ, okekhi emini mhi lẹsẹ mhi gueyẹ ẹ, okekhi imẹguele mhi gueyẹ ẹ, ọkekhi ungmemhi osẹsẹ mhi rọ bhale ghi ẹ, o ya ri eleli na ẹ? 7 Bino itsua ni ẹa mhuẹ ayẹmhẹ, ni ẹẹ ngme, enabi ofele ali ẹfa. Sẹẹ ọgbọkhọghuo ọ li ya lẹsẹ emini a kpheli, ini ọa suọ obini a mu abọ wẹ je? 8 Ali ọni ọọ pfi akala, ini ọa li pfi ọli gboo ni o de uruli ni a suọ, ọghuo ọ ya mu egbe okhọli? 9 Ighọ khi, ini u ri emuẹ ni ẹgbọ ẹa ya suọ ọ ngme ingmemhi ni e mhọli ilẹsingme, ọgbọkhọghuo ọa ya lẹsẹ emini wa ngme. Eri u lẹsẹ ke ngme kua idane! 10 Ẹmuẹ ebubu e la agbọ ona, wẹwẹ nya e khi eni e ti shi eni ẹ ngme wẹ ọ. 11 Ama ini mhi aa lẹsẹ ẹmuẹ ni a ngme, ọni ọ nu mhẹ ngme, ọpfẹse ọ khi shi mẹ ọ, mhẹmhẹ khi ọpfẹse shi ọli ọ. 12 Aborọkhia khi isomhopfa eyi ayẹmhẹ e mema kiele ẹ ghọle ẹ egho, a ke nono isomhopfa eni e ya ri ikpaghiobọ ghi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ.

13 Itobọ ighọ, ọni ọọ ngme ẹmuẹ ọda ọ mema ya lema a ri ekpabọ ni ọ rọ ọ ke guele abi ọ ngme na li. 14 Irari ini mhi ri ẹmuẹ ọda a sọ iromhi, ayẹmhẹ oyẹmhẹ ọọ sọ iromhi, ama udu oyẹmhẹ ọa ya mhẹ mhuẹ emini ọ mu ọ. 15 Sẹ mhi ke ya li shọ? Mhi ga ya riẹlẹ

wẹwẹ eve-eva ena. Eri mhi ya ri ayẹmhẹ oyẹmhẹ sọ iromhi, mhi gbo li ri udu oyẹmhẹ sọ. Mhi ya ri ayẹmhẹ oyẹmhẹ to uwolo, mhi gbo li ri udu oyẹmhẹ to. 16 Ini u ri ikphẹmhi na Ẹshinẹgba elemhi ayẹmhẹ tsẹ, sẹ ẹgbọ enekpọle ni ẹa ya suọ ikphẹmhi ni u rọ na Ẹshinẹgba e liẹ suọ, ni e mie Atsẹ shi ẹ oni iromhi ali ikphẹmhi? Ẹa mhuẹ abi e li ya lẹsẹ emini u wa ngme. 17 Ini o tseku khia khi iromhi ikphẹmhi eyẹ khi enete lọ, ẹa ga kpaghiẹ ẹgbọ enekpọle obọ. 18 Mhi kphẹmhi na Ẹshinẹgba khi mhi ga ngme ẹmuẹ ọdọda dọsẹ ẹẹ nyaa. 19 Ini a la ugamhi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ, o ti mhẹ egbe ni mhi lẹsẹ ngme ikpamhi ingmemhi ishe tsẹ ni ẹgbọ ya suọ abi mhi rẹwẹ ngme, rọ sẹsẹ wẹ, ocho ni mhi rọ ri ẹmuẹ ọda ya ngme ingmemhi agbẹlẹ ni ọgbọkhọghuo ọa ya suọ abi mhi rẹwẹ ngme.

20 Inyọghuo-mhẹ, a khi ke sa abi eniyẹ. A mhọli isamhi abi egbhali ama a li abi emọfẹ ni ẹa lẹsẹ emhikhọghuo obodẹ onobe iriẹlẹ. 21 A kẹkẹ ọli shi Ebe-no-pfuasẹ khi,
“Ẹmuẹ ọda mhi rọ ya
nu ẹgbọ eyẹmhẹ ngme.
Mhi ya ri uruli epfẹse ngme,
ama ini o tseku khi ighọ,
ẹgbọ eyẹmhẹ ẹa ya
ri esọ shi mhẹ ekẹ,
ighọ Ọnọmhuẹ ọ ngme.”*
22 Itobọ ighọ, ẹmuẹ ọda, ọa khi emhi ọnyaloa shi eni e miesuọ ọ sẹẹ ni eni ẹa miesuọ. Ama imekẹguele, eni miesuọ o mema gọ lu, ọa khi oyi eni ẹa miesuọ. 23 Irarighọ, ini igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ kpa e legba ni ọgbọkpa ọ rọ ọ ngme ẹmuẹ ọdọda, eshẹbhẹ ali eni ẹa miesuọ, ẹa ya liẹ khi ujili ọọ kpha ẹ nya? 24 Ama ini ọgbọkpa ọọ mekẹguele, ni ẹgbọ ni ẹa miesuọ okekhi ọgbọ ni ọa lẹsẹ emini a riẹlẹ ọ rọ lo le. Rọte ingmemhi ni ọọ suọ, ọ rọ ya lẹsẹ khi ọna olamhẹ lọli khi, ni ọ khi ọni ọ mu pfi. 25 Osheli isamhi udu eyọli e ya khueghie-a gboo. Ọ de yẹshi, ọọ ga Ẹshinẹgba, ọọ liẹ, “Ẹshinẹgba ọ la ẹ iteva egbegbọ.”

Ugamhi ni ọa mhuẹ ozughu

26 Inyọghuo, abi mhi ri ona ngme khi, ini a lona kugbe shi ugamhi, ni ọghuo ọ rọ mhọli uwolo, okekhia khi ọghuo ọ mhọli emini ọ sẹsẹ, okekhi irọkhasẹ ọlese ọ mhọli, okekhi ẹmuẹ ọda ọlese ọọ ngme, okekhi aguele emini a ri oni ẹmuẹ olese ngme mhọli. A riẹlẹ enana nya rọ kpaghiẹ igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ obo. 27 Ini ọgbọ ọ ya ngme ẹmuẹ ọda, ẹgbọ aava tsẹ e lẹsẹ ngme, ini ẹ khi e bu dọsẹ, e khi aasẹ. Ama ọtuọghuo ọghuo ọ kpẹ ke ngme, ọgbọẹse ọọ guele abi ọọ ngme. 28 Ini o khia khi ọgbọ ọa la oni igba oyi eni e miesuọ ni ọ ya ke mie ọli emini ọọ ngme guele, ọni ọọ ngme ungmemhi ẹmuẹ ọda ọghọ ọ khukhu unu, ọ lẹsẹ nu egbọli ali Ẹshinẹgba ke ngme.

29 Emekẹguele aava okekhi aasẹ e dobẹ ya ke ngme, ẹgbọ enekpọle e ku esọ-a ni e lẹsẹ abi ẹẹ ngme. 30 O kha ke khia khi a ri irọkhasẹ khasẹ ọgbọẹse ni ọ shitọ oni ilegba, ọni ọ kpẹ ngme eghọ, o mu migha. 31 Ẹẹ nya a dobẹ ya mẹguele, ama o khi ọtuọghuo ọghuo, ni enekpọle e wẹna ali ni a ri udu shi wẹ ọ. 32 Eni e mhuẹ ayẹmhẹ imẹguele e ke ri ẹghẹghẹ na egbe rọ ngme ini ayẹmhẹ imẹguele o la wẹ egbe ẹ gbe akanya. 33 Irari khi Ẹshinẹgba ọa khi ọna ozughu, ama ọyi opfọmhẹ. Abi o li shi elemhi igba oyi eni miesuọ nya.

34 Ikpotso e ke khukhu unu ini igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ e legba, abi o li shi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ elese nya. A khi zẹ wẹ ngme, e ri ochoghọ ke deba omhẹsẹ, abi ushi o ngme.†

* **14:21** Li zẹ Aza 28.11-12 † **14:34** Li zẹ Igbae 3.16

35 Ini ẹ nono ni wẹwẹ e lẹsẹ udi-
ingme okhọghuo, e la apfẹ mhila
edọwẹ. Emhi omama o khi ni
ọkpotso ọ rọ la ilegba igbaa oyi eni
e mie iJesu iKirisiti suọ ngme.
36 Abi khi obọ oyẹ ẹ ungmemhi
oyi Ẹshinẹgba o te gba ekẹle, abi khi
ẹẹ ghuo o lẹsẹ ramhi egbe? 37 Ini
ọgbọkhọghuo o sa khi ọmekẹguele
lọli khi, okekhia khi eri ọ liẹ khi
lọli mhọli ayẹmhẹ ni ọ pfuasẹ, ọ
mema ya lẹsẹ khi emini mhi kẹkẹ ẹ
ghi ẹ ena khi ushi oyi Ọnọmhuẹ lọ.
38 Ama ini ọgbọkhọghuo ọ ri ẹloe gbe
ungmemhi ona, a li ri ẹloe gbe ọli.
39 Irarighọ, inyọghuo-mhẹ, a ke
nono ni a mẹguele, ama ẹmuẹ ọda
ingmengme, o khi khi ighuighuẹ.
40 A ke riẹlẹ emhikpa te ode ni ọa
mhuẹ ozughu.

15

Irọte eghuli guale oyi iKirisiti

1 Mena mhia nono ni mhi yele ẹ
le inyọghuo, ingme usomhi onete ni
mhi rọ tse abọ yẹ ẹ ni a miesuọ,
ni irudunga oyẹ ẹ o migha nga eg-
begbọ. 2 Oni usomhi onete ona a rọ
tsumhi ẹ, ini a da mu emini mhi rọ
tse abọ yẹ ẹ mhuẹ toto. Ini ọa khi
ighọ, eri a miesuọ shi afuẹ.
3 Abi mhi li te ekẹ mie oni usomhi
ni o lolo mu ẹloe, ighọ mhi li gue ọli
ye ẹ. Usomhi khi,
iKirisiti ọ ghu-a
to olamhẹ eyawa
abi a li kẹkẹ ọli
shi Ebe-no-pfuasẹ.* 4 Khi a rọli
tọ,
a rọte eghuli guise ọli le
ẹlẹ nuzi-esẹ,
abi Ebe-no-pfuasẹ o ngme.†
5 Ọ ri egbọli khasẹ iPita,
ọ tigbe ri egbọli khasẹ eni og-
bava.‡
6 Ọ tigbe ri egbọli khasẹ,
ẹgbọ ni e miesuọ ni e bu dọsẹ
ẹgbọ egbhuẹ uye ali ishe (500),
ni e la asheghuo utoghuo,
ni o khia khi ebubu wẹ
e kie la agbọ,
eghuo ọ e she ghua.
7 Ọ tigbe ri egbọli khasẹ iJemhisi,
neni ọ tigbe gbo
ri egbọli khasẹ ighiusomhi na
kẹẹ nya.
8 Ikpukhokho ọ, ọ li ri egbọli
khasẹ mhẹ abi ọmọ ni a bia shi
ẹghẹghẹ ni aa kha bia li shi.§ 9 Irari
khi mhẹmhẹ mhi ga kpọkẹ na ighiu-
somhi na kẹẹ enekpọle nya a. Mhi
aa fẹ fu tẹ ni a lu aghiusomhi na
kẹẹ, itobọ khi mhi mu okhọli vule
shi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti
suọ oyi Ẹshinẹgba ọ.* 10 Ama okhale
ni mhia futẹ ni Ẹshinẹgba ọ li na
mhẹ o rẹmhẹ khi emini mhi khi. Ali
khi okhale ni ọ li na mhẹ ọa li opfu-
a. Ini a ke gbo riẹlẹ ọli bino, mhi she
ga rọshẹka gbe akanya dọsẹ wẹ nya.
Ama ọa khi mhẹmhẹ mhi dobẹ gbe
ọli, ama okhale oyi Ẹshinẹgba ni o la
mhẹ egbe a gbe akanya lọ. 11 Itobọ
ighọ, ini o khia khi wẹwẹ e tsabọ
oni usomhi, okekhi obọ oyẹmhẹ o te
bhale o, ungmemhi oghuo anye kie
ga rọ ọ tse abọ, ni o khi emini a mie
shi.

Irọte eghuli guale oyi eni eghua

12 Usomhi oyanye na. A she rọte
eghuli guise iKirisiti le. Elọ o ke
zẹ khi eghuo ẹ e rọ liẹ khi iteghuli
guale oyi eni e ghu-a ọa la ọ shọ?
13 Ini irọte eghuli guise eni e ghu-a
le ọa la ọ, oghọ khi aa guise iKirisiti
le. 14 Ini o khia khi aa rọte eghuli
guise iKirisiti le lọ, itsabọ oyawa,
afuẹ o kha khi, ighọ li khi irudunga
oyawa. 15 Ọa khi ighọ tsẹ, eni e
pfi ọtsẹlẹ kie ẹgbhọli ma Ẹshinẹgba
anye kha khi. Irari khi anye she
kpẹ pfi ọtsẹlẹ guele na Ẹshinẹgba khi
ọ rọte eghuli guise iKirisiti le. Ini
o khia khi igẹsikia o kha khi lọ khi
aa ya guise eni e ghu-a le lọ, eri

* **15:3** Li zẹ Aza 53.5-12 † **15:4** Li zẹ Iwolo 16.8-10; iMat 12.40; Ika 2.24-32 ‡ **15:5** Li zẹ iMat 28.16-17; iMak 16.14; iLuk 24.34,36; iJọn 20.19 § **15:8** Li zẹ Ika 9.3-6 * **15:9** Li zẹ Ika 8.3

o kha rọkhasẹ khi ọa guise iKirisiti le. 16 Irari khi ini aa ya guise eni e ghu-a le, aa li guise iKirisiti le o li khi eghọ. 17 Ini o khia khi aa guise iKirisiti le, irudunga oyẹẹ ọa kha mhuẹ emini o kha li na ẹ. Ẹẹ a kha kiẹ la okhẹna ipfẹzọmu shi olamhẹ eyẹẹ. 18 Oghọ li khia khi, eni e ghuloa ni e mie iKirisiti suọ khi eri e li li opfu-a. 19 Ini o khia khi agbọ ana tsẹ, irudushi ni awa mhuẹ na iKirisiti o pfo shi lọ, awa a opfu o kha bie gbẹ nẹ nya.

20 Egbegbi ingme ni o la ọ khi, a she rọte eghuli guise iKirisiti le, ni o ri awa mie shi ọ khi a ya gbo guise eni e ghu-a le. 21 Irari khi abi eghuli o rọte obọ oyi ọgbọ ọtuọghuo bhale ikhi Adamu, ighọ irọte eghuli guise le o li rọte obọ oyi ọgbọ ọtuọghuo bhale ikhi iKirisiti. 22 Irari khi abi ẹgbọkpa e li rọte obọ oyi Adamu ghu-a, ighọ a li ya rọte eghuli guise ọgbọkpa le, rọte obọ oyi iKirisiti. 23 Ama a ya guise ọgbọgbọ le abi o li tẹ ọli, iKirisiti ọ khi ọni ododẹ, ọ kha nyenẹ egbe bhale, a tigbe li guise eni e mie oli suọ le. 24 Ishegho ọzukhomhi agbọ o bhale, ini iKirisiti ọ mu ekpabọ ayẹmhẹ nya ọ le, ali eni e mhuẹ afu ali itoto nya, ọ tigbe rue oni omhẹsẹ nya na Ẹshinẹgba ita. 25 Irari khi iKirisiti ọ ya ke mhẹsẹ ramhi ni Ẹshinẹgba ọ rọ ya ri ebe ọli nya kpọkẹ ẹkoawẹ eyọli.† 26 Ọbe ni ọ ya kpukhokho mu ọ le khi, eghuli. 27 Irari khi Ebeno-pfuasẹ o ngme ọli khi "Ẹshinẹgba ọ ri emhikpa kpọkẹ ẹkoawẹ eyọli." Onana o rọli khasẹ gbo khi aa li ri Ẹshinẹgba ma ọ rọ kpọkẹ na iKirisiti, ikhi lọli ni ọ ri emhikpa kpọkẹ ẹkoawẹ eyi iKirisiti.‡ 28 Itobọ khi ini a da ri emhikpa shi omhẹsẹ oyi iKirisiti se, ẹghẹghẹ aghọ lọli ọyọli ni ọ khi omiọli, o ri egbọli kpọkẹ na Ẹshinẹgba, ọni ọ ri emhikpa kpọkẹ na li. Ẹshinẹgba ọ mhẹsẹ ẹ shi emhi nya.

29 Elọ zẹ ni ẹgbọ e rọ ọ batazi na ẹgbọ ni e she ghu-a? Ini aa ya guise eni e ghua le, elọ o zẹ ni a rọọ batazi shi na wẹ? 30 Elọ o zẹ ni anye rọ ri agbọ oyanye ẹ shi okhẹna ẹghẹghẹ kpa? 31 Anye ẹ la okhẹna eghuli ogbẹlẹkpa! Ititiegbe ni mhi ri itobọ oyẹ ẹ titi, irari emini iJesu iKirisiti ọyawa ọ riẹlẹ na ẹ, o rẹmhẹ ngme ona. 32 Elọ a dabi khi o khi eleli oyẹmhẹ ni mhi rọ nu inyagbemhi ebe, ikhi emọse eghọ na ẹoli Efesọsi khọli? Ini aa ya guise eni e ghua le bhale agbọ,

Awa bie ke le awa a da,
irari khi awa ya ghu-a akọ.§

33 Khi zẹ ni a sẹsẹ wasẹ-a. "Ikugbe ẹgbọ ebe ọ, o ma yese egbegbi angeli-a." 34 Nyenẹ egbe bhale ẹgbhali eyẹ, a tiegbe olamhẹ le. Ẹghuo ẹ e la ọ ni ẹa lẹsẹ Ẹshinẹgba. Ni o ri omama mu ẹ, mhi rọ ngme ona.

Idiegbe ni a rọte eghuli guise le

35 Ama ọgbọ ọ dobẹ ya mhila ogbọ, "Sẹẹ a liẹ guise eni e ghu-a le bhale agbọ? Idiegbe onabi onoghuo e ke ya mhọli?" 36 Yẹyẹ ọyẹghẹ! Waa lẹsẹ khi emini a rọ kọ ọa ya zẹ ini ọa li kpẹ ghua? 37 Ini a ri ukpamhi ọakpa kọ, ọa ke ẹ zẹ ukpamhi ngẹ, ama ughẹghẹ ọli o ke zẹ ngale. 38 Ẹshinẹgba ọ ri idiegbe ẹ na ikpamhi abi o ghọle ọli shi, ikpamhi emhi nya e mhọli idiegbe oyẹwẹ. 39 Idiegbe oyi emhi nya ẹa li abeghuo. Ẹgbọ e mhọli idiegbe oghuo, elamhakọ e mhọli idiegbe olese, ipfeli ali ifẹlẹ e mhọli idiegbe eyẹwẹ. 40 Emhi ọdọda e la idane, emhi ọdọda e li la ekẹkhẹ. Otse oyi emhi na idane, o khi oghuo, otse ni o la emini e la ekẹkhẹ o khi ọda. 41 Ovọ o mhọli otse oyọli ọda kẹ, uki o mhọli otse olese, ikpẹtata e mhọli otse olese ọda. Eni ikpẹtata e gbo somhọtse dọsẹ egbe. 42 Ighọ o ya li

† **15:25** Li zẹ Iwolo 110.1 ‡ **15:27** Li zẹ Iwolo 8.6 § **15:32** Li zẹ Aza 22.13

ini a guise eni e ghu-a le. Idiegbe ni a rọ tọ, eni ẹ kẹa e khi ni a rọ tọ. Ama eri a guise ọli le ni ọa ke ya kẹa ghue. 43 Ini a rọli tọ, o yemhi osue, ọa mhuẹ itoto, ama ini a guise ọli le o somhotse-a, o mhuẹ itoto. 44 Ini a rọli tọ, o khi idiegbe ni a mẹ alo gbugbugbu. Ini a guise ọli le, o khi idiegbe ayẹmhẹ.

Ini idiegbe ni a mẹ alo gbugbugbu o la ọ, idiegbe elemhi ayẹmhẹ o li la ọ. 45 Abi a li kẹkẹ ọli khi, “Ọmọse onododẹ Adamu, eri a ma li ọgbọ ni ọ mhọli ayẹmhẹ.” Ama khi Adamu ni o kpe ukhokho, ayẹmhẹ ni ọ ri agbọ a na ọgbọ ọ khi.* 46 Ọa khi idiegbe ayẹmhẹ o kpẹ bhale, ama oni a mẹ alo gbugbugbu, neni a mẹ oyi ayẹmhẹ. 47 Adamu, ọmọse ọnododẹ, itutu ena ekẹ a rọ ma li, Adamu ọnuzava iloghie o te tiemhile. 48 Eni e khi eyi ekẹ, eri e li abi eni a ri itutu eyi ekẹ ma, eni e khi eyi iloghie eri e li abi eni e rọte iloghie bhale. 49 Ẹzẹzẹ abi awa li ri irọkhọkhọ oyi ọmọse ni a ri ekẹ ma sọ, ighọ awa gbo li ya ri irọkhọkhọ oyi ọmọse ni ọ rọte idane bhale sọ.

50 Mhi gue ona yẹ ẹ inyọghuo khi, emhi idiegbe ali emhi ọlia ẹa ya lo Eghiele oyi Ẹshinẹgba. U kẹ-liẹ khi eri idiegbe ni ọọ kẹ-a, o ke ya mhọli okemhi shi oni iloghie ni ọa ya kẹa. 51 A ri esọ shi egbegbingme osheli ona. Awa nya awa aa ya ghua, ama ini akala ni o kpukhokho o de, a ya mu awa mela-a, bia, 52 elemhi ikoko alo khueghie-a, ini oni akala ni o kpukhokho o de. Irari khi akala o ya de, eni e ghu-a e ya ri idiegbe ni ọa ya kẹa guale, a ya mu wẹ mela-a.† 53 Irari khi idiegbe ni ọọ kẹ-a o mema ya ri idiegbe ni ọa ya kẹ sọ, oni ọọ ghu o ri idiegbe ni ọa ya ghu sọ. 54 Ishegho, ini idiegbe ni ọọ kẹ-a o ri idiegbe ni ọa ya kẹ sọ se, ni idiegbe ni ọọ ghu o rọ ri idiegbe ni ọa ya ghu sọ se, ungmemhi ni ebe o ngme o bhale ya tsẹ ni ọ li khi,

“A she to eghuli luẹ
elemhi imuọle.”‡

55 “Eghuli o, ighe imuọle
ni u ke dobẹ ya mu ọ le mena?
Eghuli o! Ighe ekpabọ eyẹ mena?”§

56 Olamhẹ o ri ekpabọ na utamhi oyi eghuli ẹ ta, ni o rọ kuali utse, olamhẹ o rọte ushi mhọli ekpabọ. 57 Ama awa kphẹmhi na Ẹshinẹgba ni ọ ri imuọle na awa rọte obọ oyi iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ ọyawa.

58 Irarighọ, inyọghuo a migha gbaa. A gbe akanya oyi Ọnọmhuẹ oyi ẹ ke je odalo, abi a rọ lẹsẹ khi akanya ni u da gbe na Ọnọmhuẹ khi ọa khi afuẹ.

16

Ukpaghọ ni a mie ghi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ na iJerusalẹmu

1 Ni mhi rọ ngme nga ingme ikpaghọ ni a mie ni a rọ ya kpaghiẹ igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ ni e la ekẹ iJudia obọ, ni a kẹkẹ shi ebe ghi mhẹ. A ke li abi mhi gueyẹ igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ ni e la ekẹ iGalesha e li ke riẹlẹ.* 2 Uka khi uka kpa, a ke rọte ikpaghọ ni a gbe, rue shi asheghuo abi ọgbọgbọ ọ mhuẹ, ini a khi gbo ke zẹla ikpaghọ elese ini mhi bhale. 3 Ini mhi bhale, mhi ya kẹkẹ ebe na ẹgbọ ni á zẹ, mhi kẹkẹ shi ọ khi wẹwẹ a ghie, e tsua isomhopfa eyẹẹ je iJerusalẹmu. 4 Ini o ke khia khi o ti ni mhi li ye, anye ga kia.

Omhẹsẹ ni iPọlu ọ mhẹsẹ

5 Mhi ya bhale ya mẹ ẹ ini mhi rọte iMasidonia dọsẹ se.† 6 Mhi nu ẹ ya la dẹnẹ. Otsẹ, mhi ga la aghọ okasẹ nya. Ẹghẹghẹ aghọ a ke ri ukpaghọ kpaghiẹ mhẹ obọ je obiobini

* **15:45** Li zẹ Igbae 2.7 † **15:52** Li zẹ 1 iTẹsa 4.15-17 ‡ **15:54** Li zẹ Aza 25.8 § **15:55** Li zẹ Osia 13.14 * **16:1** Li zẹ iRom 15.25-26 † **16:5** Li zẹ Ika 19.21

mhi ke ya je. 7 Mhi aa nono ni mhi mẹ ẹ ẹloe memena, mhi aa nono ni mhi lẹsẹ te aghọ dọsẹ tsẹ. Mhia nono ni mhi nu ẹ shitọ tẹsẹ ukukuọ ini Ẹshinẹgba ọ lama. 8 Mhi ya la Efesọsi ramhi ẹlẹ ukpe iPẹtikọsiti,‡ 9 irari khi asha onie mhi o khueghie-a na mhẹ shi ana ni mhi rọ mẹ asha gbe akanya Ẹshinẹgba. Ama khi eni e mu okhuẹ vule shi mhẹ ọ e bu.§

10 Ini iTimoti ọ bhale, a lolo mu ọli epfẹse, irari ọni ọ gbe akanya na Ẹshinẹgba nabi mhẹmhẹ ọ li khi.* 11 Ọgbọkhọghuo ọ khi ri ẹloe gbe ọli, ama a kpaghiẹ ọli obo ni ọ rọ dobẹ ti okiali eyọli je odalo shi opfọmhẹ, ni ọ dobẹ bhale deba mhẹ. Mhia khẹ ọli, ali inyọghuo enekpọle.

12 Ingme oyi Apolosi. Eri mhi ga lolo ye ọli ude ọ kọ ya fẹli ẹ, lọli ali inyọghuo enekpọle. Ama ọa ghọle ọli ni ọ rọ ye memena, ama ini ọ mhuẹ oni ẹghẹghẹ, ọ ya bhale.

13 A ke tọ ẹloe ekẹ, a migha gbaa shi irudunga, a khi ẹgbọ ni e mhọli aye, a khi eni e toto. 14 A ri inono ke gbe ikanya eyẹ nya.

15 A lẹsẹ khi iSitẹfanasi ali ọmhuẹ-apfẹ oyọli nya, e kpe tododẹ khi eni e miesuọ shi obini ekẹ Akhaya. E she ri egbewẹ na ugamhi oyi ẹgbọ ni a pfa na. Mhi lema ẹ,† 16 a ke nyẹsẹ ukhomhi na omhẹsẹ oyi ẹgbọ eghọghọ ali ọgbọẹse ni e nu wẹ ẹ gbe ikanya eghọghọ.

17 Egbe e ma mu mhẹ shi ib-hale oyi iSitẹfanasi ali iFọtunatusi ali Akhaikusi irari wẹwẹ e ke to-ẹoli ẹ abi aa rọ la akaghọ. 18 Eri e ri egbe mu mhẹ e ti ayẹmhẹ oyẹmhẹ nga, abi e ri egbe mu ẹ. Ẹgbọ enana, e ti ni a tsẹ, e mu akanya.

19 Igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ eni e la ekẹ Esha ẹẹ tsẹ ẹ. Akuila ali iPisilia ali igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ ni ẹ lona apfẹ oyẹwẹ, e li ẹ tsẹ ẹ otsẹ irudunga.‡ 20 Inyọghuo nya ni e la ana ẹẹ tsẹ ẹ. A ke tsẹ egbe egbegbi otsẹ a ghẹlẹ mu egbe. 21 Mhẹmhẹ iPọlu mhi ga ri obọ ma ebe ona. 22 Ọni ọa da nono ingme oyi Ọnọmhuẹ ne, Ẹshinẹgba ọ ya pfa ẹzọ mu ọli. Mhi lema, Ọnọmhuẹ ọ kẹlẹ bhale. 23 Okhale oyi iJesu Ọnọmhuẹ o ke deba ẹ.

24 Inono oyẹmhẹ o ka nu ẹ la nya ni a khi eyi iJesu iKirisiti. Atsẹ.

‡ **16:8** Li zẹ iLẹv 23.15-21; iDẹut 16.9-11 § **16:9** Li zẹ Ika 19.8-10 * **16:10** Li zẹ 1 iKọri 4.17
† **16:15** Li zẹ 1 iKọri 1.16 ‡ **16:19** Li zẹ Ika 18.2

Ebe onuzi-eva ni iPọlu ọ kẹkẹ ghi ẹgbọ IKọritia Eni e miesuọ

1 Mhẹmhẹ iPọlu, aghiusomhi na kẹẹ ọyi iJesu iKirisiti ni Ẹshinẹgba ọ zẹ abi o ghọle ọli shi mhi khi, li shi inyọghuo awa iTimoti. Mhẹmhẹ mhi kẹkẹ ebe ona ghi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ onayi Ẹshinẹgba ni e la ẹoli iKọriti ali eni a pfa na nya ni e la ekẹ Akhaya.*

2 Mhi lema Ẹshinẹgba ita awa ali iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ e ka li okhale na ẹ, e ri opfọmhẹ na ẹ.

Ẹshinẹgba ọna irudushi nya

3 Awa kuẹghiẹ Ẹshinẹgba, ni ọ khi ita iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ ọyawa, lọli ọ khi ita ọna ilẹlemhi, ni ọ khi Ẹshinẹgba na irudushọ nya. 4 Lọli ọ ri udu ẹ shi awa ọ ini awa la osoli khi osoli, ni awa li dobẹ ri udu shi eni e la osoli ọ, ikhi irudushọ onabi Ẹshinẹgba ọ rọ shi awa ọ. 5 Itobọ khi awa li nu iKirisiti mẹ osoli ebubu eyọli, awa li ya rọte obọ oyi iKirisiti kemhi irudushọ oyi Ẹshinẹgba ni o gbeku ọ. 6 Anye kha mẹ osoli, ni a rọ mhọli irudushọ ali imiepfuese lọ. Okekhia khi eri a ri udu shi anye ọ, ẹẹ a ri udu shi ọ, ni o rẹ ẹ mhọli irabọmudu ri egbe mie osoli onabi anye li ri egbe mie. 7 Iregbenga ni anye regbenga ẹ, o kie migha, itobọ khi anye lẹsẹ khi abi a li nu anye mẹ osoli eyi anye, ighọ a li nu anye mhọli okemhi shi irudushọ oyanye.

8 Inyọghuo, anye ẹ nono ni a lẹsẹ osoli ni anye mẹ obini Esha. Eri anye mẹ ukpokpomhi ọmunu ni o nẹ anye abọ. Ni o khia khi eri anye ke khẹna egbe anye eghuli ukhomhi.† 9 Eri anye she ri ọli shi udu khi eni eghuli o mema ke ya gbe anye ke khi. Eri a mẹ ona ini anye khi regbenga egbe anye, sẹ ni Ẹshinẹgba tsẹ ni ọọ guise ọni ọ ghu-a le. 10 Lọli ọ rue anye okhẹna eghuli ukhomhi le, ọ ya rue awa ọ le. Lọli awa ri udu nga khi ọ ya gbo rue awa ọ le. 11 A li ri iromhi ke kpaghiẹ anye obọ, ini ebubu ẹgbọ e mẹ asha ri itobọ oyanye kphẹmhi na Ẹshinẹgba, ọni ọ pfo udu ri iromhi ni ebubu ẹgbọ e sọ a tsẹ.

IPọlu ọ mu ugbamhi eyọli pfi

12 Anye ma tono obọ udu shi ọ, udu oyi anye ni ọọ gue anye ẹzọ o gbo pfi ọtsẹlẹ shi ọ, khi, angeli oyanye elemhi agbọ ona ali angeli ni anye nu ẹ ngeli, khi ikhueghie elemhi-a ali igẹsikia oyi Ẹshinẹgba o ri anye ẹ gbe akanya. Ọa khi ilẹsingme agbọ anye te riẹlẹ ona, ama okhale oyi Ẹshinẹgba a rọ riẹlẹ ọli. 13-14 Emini a dobẹ ya zẹ, ni o ya gbo lo ẹ esọ anye kẹkẹ ghi ẹ. O kha riẹ khia khi emini anye ẹ ngme ọa lọ ẹ esọ pfo ne, anye mhọli ọ shi udu khi o ya lo ẹ esọ pfo nya ẹlẹlese, ni a ri anye ke tono obọ udu, abi anye li rẹ ẹ ya ke tono obọ udu, ogbẹlẹ oyi iJesu Ọnọmhuẹ ọyawa.

15 Itobọ khi mhi aa mhọli akhọkhọmhẹ shi ona, mhi rọ nono ni mhi kpẹ bhale ya bino ẹ, ni a mhọli ikhivọsẹ asha eva. 16 Mhi she gba li khi mhi bhale ya bino ẹ ini mhia lẹ iMasidonia ali ini mhia jele, ni mhi mẹ asha mie ẹ ikpaghọ rọ ye ekẹ iJudia.‡ 17 Eri a dabi khi mhia dobẹ ya liẹ khi emini mhi ya riẹlẹ na, ni mhi riẹlẹ ọli? Abi khi eri mhi li abi ọgbọ ni ọ khẹ, “Ii.” Ọ gbolo ẹ, “Iiye.” Ini mhi ba riẹlẹ ọghuẹmhẹ oyi ọgbọ? 18 Abi ungmemhi oyi Ẹshinẹgba o migha shi igẹsikia, ighọ emini mhi gueyẹ ẹ ọa li khi unu eva ni o ri utoghuo liẹ “Ii.” Ali “Iiye.” 19 Itobọ khi iJesu iKirisiti Omi Ẹshinẹgba ni mhẹmhẹ ali iSivanọsi ali iTimoti

* **1:1** Li zẹ Ika 18.1 † **1:8** Li zẹ 1 iKọri 15.32 ‡ **1:16** Li zẹ Ika 19.21

anye rọ tsẹ abọ yẹ ẹ, ọa khi, “Ii.” Ali “Iiye,” ẹghẹghẹ oghuo. Ama Ẹshinẹgba “Ii,” ọ khi.§ 20 Irari khi emiemini Ẹshinẹgba ọ rọ nga nya, iJesu iKirisiti ọ rẹwẹ nya khi, “Ii.” Irarighọ, rọte iJesu iKirisiti awa te ẹ mie “Atsẹ.” Ni anye rọ ri ufumhi na Ẹshinẹgba. 21 Ama Ẹshinẹgba ọ ri anye ali ẹẹ migha elemhi iKirisiti. Lọli ọ zẹ awa. 22 Ọ she shi ọlẹlẹ oyọli shi awa egbe. Ọ ri Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ shi awa udu abi ọlẹlẹ ni ọ khi iyóbọ shi emini Ẹshinẹgba ọ ya riẹlẹ na awa. 23 Ama mhi zẹ Ẹshinẹgba ọtsẹlẹ, lọli ọ lẹsẹ udu oyẹmhẹ. Itobọ khi mhi aa nono ni mhi ri elemhi ibibi nu ẹ ngme, lọli mhi aa rọ ke ye iKọriti. 24 Ọa khi eri anye ri ekpabọ gueyẹ ẹ emini a ya miesuọ. Anye lẹsẹ khi a migha gbagbagba shi irudunga. Itobọ ni a mhọli oghẹlẹ anye rọ nu ẹ gbe akanya.

2

1 Lọli o zẹ ni mhi rọọ khi, mhi aa ke gbo ya bhale deba ẹ, ini mhi khi yese ẹ udu-a. 2 Ini mhi yese ẹ udu-a, ọghuo ọ la akaghọ ni ọ ya ri egbe mu ẹ. Sẹ ni ọni ọgbọ ni mhi yese udu-a. 3 Lọli o zẹ ni mhi rọ kẹkẹ ebe oghọ ghi ẹ, itobọ khi mhi aa nono ni mhi bhale ya mẹ iyese-udu-a obọ eyi eni e kha rẹmhẹ ghẹlẹ. Irari khi mhi lẹsẹ khi ini mhia ghẹlẹ ẹghẹghẹ aghọ, ẹẹ a liẹ ke ghẹlẹ. 4 Elemhi ukpokpomhi osoli ali amẹ eviẹ mhi te ẹ kẹkẹ ebe ona ghi ẹ, ọa khi eri mhiẹ ni udu o ba yese ẹ-a, ama ni a rọ lẹsẹ abi mhi nono ingme oyẹ nya ramhi. 5 Ama ini ọgbọkhọghuo ọ pfi iyese udu-a, ọa khi mhẹmhẹ ọ mema lolo yese udu-a, ama ẹẹ nya ọ rọte opfoghuo yese udu-a. Ama khi, mhia nono ni mhi ngme ọli ze dọsẹ ana. 6 Osoli ni ebubu ẹ e lama shi a na ọgbọ ọnana, e bu. 7 Ama a rọ topfa li a gbo ri udu shi ọli ọ, ini ọ khi yese udu-a dọsẹ odẹ, ni o te ya pfanọ ku ọli alo. 8 Mhi lema ẹ, a zẹ ni ọ lẹsẹ khi egbegbọ a nono ingme oyọli. 9 Eri mhi mu ẹ fẹ bino ni mẹ ini a ri ungmemhi oyẹmhẹ ya gbe akanya. 10 Ini a rọ topfa ọgbọkhọghuo shi emini ọ riẹlẹ, mhẹmhẹ mhi li rọ topfa li. Ini o khia khi mhi mhuẹ emini mhi kha rọ topfa, mhi she rọ topfa. IKirisiti ọ khi ọtsẹlẹ ọyẹmhẹ khi mhi she rọ topfa. 11 Ẹghẹghẹ aghọ, ọkphaghiẹ ọa mẹ ashikhọghuo regbenga dobẹ mu awa ọ ya le, itobọ khi awa aa khi eni ẹa lẹsẹ igbamhi eyi ọkphaghiẹ.

Egbe akanya ena ishobọ onogbọ

12 Abi mhi rọ bhale iTiroasi ya gue usomhi onete oyi iKirisiti le, mhi mẹ ọli khi Ẹshinẹgba ọ khueghie odẹ-a na mẹ shi akanya oyọli, shi oobọ. 13 Udu oyẹmhẹ ọa sheshe, itobọ khi mhi aa mẹ iTatọsi oobọ. Ighọ mhi tsẹ ẹgbọ ena obọ okhila, mhi ya je iMasidonia.*

14 Ama, awa kuẹghiẹ Ẹshinẹgba. Lọli ọ zẹ ni iKirisiti ọ rọ ri awa la orọlọ ni a la mie obọ abi eni e mu ọ le. Ọ ri awa ri ilẹsẹ oyi iKirisiti ẹ gbhiaku asha kpa abi ikphela. 15 Ẹshinẹgba ọ she ri awa mele ighiusomhi eyọli-a, ni awa ba ri usomhi onete oyọli gbhiaku asha kpa, abi ikphela oyi ituale ni ọọ pfie o liẹ gbhiaku, ni o lo iteva ẹgbọ eni a mie ẹ pfuese ali eni ẹ nono ni wẹwẹ e pfua. 16 Uwẹmhi úgbọ oyi eghuli, usomhi oyawa ona o khi shi eni e ya pfua, ama upfiemhi oyi agbọ o khi shi eni a mie ẹ pfuese ọ. Ọghuo ọ dobẹ gbe onana? 17 Anye aa khi eni e ri ungmemhi oyi Ẹshinẹgba nono ẹpfue abi ẹgbọ eghuo ẹ li. Ama ighiusomhi eyi Ẹshinẹgba ni e ri igẹsikia ngme ungmemhi oyọli anye khi. Ekpabọ oyi iKirisiti anye rọ gue usomhi oyanye le. Ẹshinẹgba ọ khi ọtsẹlẹ ọyanye.

3

Eni ẹẹ ga ena ishobọ onogbọ

§ **1:19** Li zẹ Ika 18.5 * **2:13** Li zẹ Ika 20.1

1 Ọa ya li abinẹ khi eri anye ke ẹ
titi egbe anye mena? Anye ẹa li abi
eni ẹ mie ebe ni a titi wẹ shi neni e
tsabọ ungmemhi ye ẹ, ali ni e kha
gbolo te aghọ vu e gbo mie ẹ ebe
oghọghọ olese? Anye ẹa mhọli em-
ini anye ri ebe eghọghọ ọ rieḷẹ. 2 Ẹẹ
oyẹ ẹ a khi ebe oyanye ni a kẹkẹ shi
ekelemhi udu oyi anye ni ẹgbọ nya
e mẹ ẹẹ zẹ. 3 Eri o rọkhasẹ khi ebe ni
iKirisiti lọlighuo ọ kẹkẹ, a khi. Itobọ
khi a mie itsabọ ungmemhi oyanye
suọ. Ọa khi ọgbọ ọ ri atsu kẹkẹ ẹ
shi ebe, ama Ayẹmhẹ oyi Ẹshinẹgba
ọ kẹkẹ ẹ. Ọa khi ukiẹkiẹmhi ẹchẹ
ọ kẹkẹ ẹ shi ama elemhi udu oyi
ẹgbọ.*

4 Onana o khi iregbenga ni anye
mhọli na Ẹshinẹgba rọte obọ oyi
iKirisiti. 5 Ọa khia khi eri anye
ghọ guẹ ẹ gbe oni akanya ona, ama
Ẹshinẹgba ọ ri iguẹgbe-akanya ona na
anye. 6 Lọli ọ ri anye khi eguẹgbe
oyi akanya igue ungmemhi oyọli
le, na ishobọ onogbọ, ni ọa khi oni
a kẹkẹ shi ebe, ama ena elemhi
Ayẹmhẹ. Irari khi emini a kẹkẹ shi
ebe, eri o ri eghuli ẹ bhale, ama
Ayẹmhẹ o ri agbọ a na ọgbọ.†

7 Ushi oyi iMosisi ni o ri eghuli
bhale, ni a kẹkẹ shi ikiekiemhi
echẹ, ufumhi ni o gẹ nyanyanya,
ni ọọ kala, o deba bhale. Ini
oni ufumhi ona ni o zẹ khi ẹgbọ
iZirẹni ẹa ke dobẹ ẹ bino iMosisi
alo ukhomhi tatata, o kala,‡ 8 Sẹẹ
ufumhi oyi ikanya eyi Ayẹmhẹ ni
o ri agbọ a na ọgbọ o ke bẹshi ya
li? 9 Ini ufumhi o la ugamhi ni
o ri eghuli ẹ bhale, sẹẹ ugamhi
ni o ri ipfuasẹ ẹ bhale ọa li ya
mhọli ufumhi oni o funẹ? 10 Itobọ
ona, awa dobẹ ya liẹ khi emini
o kpẹ lighọ mhọli ufumhi ni o
gẹ nyanyanya ẹlẹlẹ, ọa ke mhọli
ufumhi, itobọ ufumhi oyi emini o
ke to-ẹoli ọli. 11 Ini emini oo kala,
o mhọli ufumhi, sẹẹ ufumhi ni o la
oni o migha agbọagbọ ọọ liẹ fu nẹ.

12 Itobọ khi anye mhọli oni
irudushi ona anye rọ li ghọ mhọli
igbeudu. 13 Anye ẹa li abi iMosisi
ọ li, ni o ri ijẹjẹti ku alo ini ẹgbọ
iZirẹni e khi mẹ abi oni ufumhi
ni oo gẹ nyanyanya oghọ, ọ li i
kala li alo-a.§ 14 Ama eri a guese
wẹ udu, irari khi ramhi amo, eri
a kie ri oni ijẹjẹti oghọ ku wẹ alo,
ini ẹẹ zẹ ebe ishobọ ona ẹlẹlẹ. Ini
ọgbọ ọ rọ ghi iKirisiti ko tsẹ, ọ rọ
ọ rue ọgbọ oni ijẹjẹti alo-a. 15 Ighọ
o kie li ogbe na amo, eri ijẹjẹti o
kie guese wẹ udu ini ẹẹ zẹ oni Ushi
oyi iMosisi. 16 Ama ini ọgbọ da
mupfi bhale deba Ọnọmhuẹ ne, ọ
rue ọli oni ijẹjẹti odẹ-a.* 17 Ọnọmhuẹ
ni a ngme shi akana ena, lọli khi
iKirisiti, Ayẹmhẹ oyọli ọ te ẹ gbe
akanya, ali khi ashini Ayẹmhẹ oyi
Ọnọmhuẹ o da la ne, ẹpfua o la
akaghọ. 18 Alo eyawa nya ni aa ri
ijẹjẹti ku, o ri ufumhi oyi Ọnọmhuẹ
ẹ gẹ nyanyanya abi ughegbe. Oni
ufumhi oghọ, obọ oyi Ọnọmhuẹ o
te bhale, ni ọ khi ọni Ayẹmhẹ. Lọli
ọ mu awa pfi ya li abi lọli, rọte
ufumhi ni o rue ẹ nga ọ.

4

Osoli ali ọsuemhẹ ni e la akanya oyi iKirisiti

1 Irarighọ, aborọkhia khi ilẹlemhi
oyi Ẹshinẹgba anye rọ mie akanya
igue ungmemhi le ona eghọ, lọli
egbe ẹa rọ pfọ anye-a. 2 Eri anye
ri ochoghọ she kie angeli osheli ali
omama. Anye ẹa ya ngeli angeli
ikpamhika wẹkhi eri anye ẹ mu
ungmemhi oyi Ẹshinẹgba ukhomhi
pfi kpọkẹ. Ochoghọ eri anye ri
emini e khi igẹsikia khasẹ gboo,
abi o khi shi ukpẹloe oyi Ẹshinẹgba.
Onana o ri ẹgbọ mie shi ọ khi eni
a ri egbe ẹ nga anye khi rọte udu
oyẹwẹ ni ọọ gue wẹ ẹzọ. 3 A kha
usomhi onete ni anye gue ẹ le sheli,

* **3:3** Li zẹ Okiali 24.12; iJere 31.33; Ezik 11.19; 36.26 † **3:6** Li zẹ iJere 31.31 ‡ **3:7** Li zẹ Okiali 34.29 § **3:13** Li zẹ Okiali 34.33 * **3:16** Li zẹ Okiali 34.34

eri a rọli sheli na eni e ya pfua. 4 Ọkphaghiẹ ni ọọ mhẹsẹ ẹ shi agbọ ona, ọ she zuse ẹgbọ ni ẹa miesuọ udu ini e khi mẹ ákpá ali ufumhi ni o la usomhi onete oyi iKirisiti, ọni lọli ali Ẹshinẹgba e li abeghuo tee. 5 Irari khi anye aa ri egbe anye tse abọ, ama iJesu iKirisiti anye rọ ọ tse abọ, khi lọli ọ khi Ọnọmhuẹ, ali khi eni ẹẹ ga enayẹ ẹ anye khi, irari oyi iJesu. 6 Ebe-no-pfuasẹ ọọ, "Ẹshinẹgba ọ gueyẹ ákpá o rọte alo ebili gẹ lasele." Mena ọni Ẹshinẹgba ọ ri ákpá oyọli ẹ gẹ shi elemhi udu oyanye, ni ẹẹ a rọ lẹsẹ khi ufumhi oyẹluẹ khi, alo eyi iJesu iKirisiti a te ẹ mẹ ọli.*

7 Eri anye li abi akhe afuẹ ni a ri oni ẹpfue onana shi. Ona o rọkhasẹ khi ekpabọ enieẹmhi, obọ oyi Ẹshinẹgba e te ẹ bhale, ọa khi obọ oyanye. 8 Isheghuo a na anye osoli, ama ọa pfuse anye-a. Isheghuo anye mhọli akhọkhọmhẹ, ama anye ẹa la okhẹna. 9 A mẹ anye omi olimhi ama Ẹshinẹgba ọa tsua anye pfi-a. A gbe anye de ekẹ, ama anye ẹ ghua. 10-11 Ogbẹlẹ kpa anye rọ la okhẹna eghuli itobọ oyi iJesu. Eri onana ni anye ẹ mẹ egbe o li abi irọkhọkhọ eghuli ni iJesu ọ ghu, ẹghẹghẹ aghọ ni ọ ri egbọli khasẹ elemhi agbọ oyanye. 12 Onana o guele khi akanya ni anye gbe ẹ na iJesu, eri o ri anye la okhẹna eghuli ogbẹlẹkpa, ama agbọ onogbọ o rọ ọ na ẹ. 13 Ebe-no-pfuasẹ ọọ, "Irari khi mhi mhọli irudunga mhi rọ ngme." Oni ayẹmhẹ irudunga onana, anye li rọ ngme.† 14 Anye lẹsẹ khi Ẹshinẹgba ni ọ rọte eghuli guise iJesu Ọnọmhuẹ le bhale agbọ ọ ya li rọte eghuli guise anye le, o rue anye ali ẹẹ bhale odalo oyọli. 15 Itobọ oyẹẹ a rọ rieẹlẹ enana nya, ni ebubu ẹgbọ e lẹsẹ okhale ni Ẹshinẹgba o li, ishegho ni e ke sọ iromhi ikphẹmhi ri ufumhi na Ẹshinẹgba.

Agbọ irudunga

16 Itobọ onana, egbe ẹa tigbe ya pfọ anye-a, ini anye ririẹ kuanọ-a pfo, ama ogbẹlẹ kpa ekelemhi udu oyanye o rọ ọ khi onogbọ-a shi ọ. 17 Eri ikuku osoli ni ẹa ya tẹsẹ eyi anye, e muno anye egbe ẹ khẹ ufumhi na agbọagbọ. Lọli o zẹ khi osoli eyi anye e li abi emhi afuẹ shi anye ọ. 18 Emini áá mẹ ẹloe ẹa ya la ọ agbọagbọ, ama emini aa ya mẹ ẹloe ẹẹ la ọ agbọagbọ. Lọli o zẹ khi anye ri udu oyanye shi emini aa ya mẹ ẹloe.

5

Apfẹ oyawa na iloghie

1 Anye lẹsẹ khi ini idiegbe oyanye ona, na elemhi agbọ, ni o li abi okholo, o ghua, anye mhọli idiegbe olese ni o rọte obọ oyi Ẹshinẹgba bhale. Ikhi idiegbe no ọa ya ghu ni o la iloghie, owa ni ọa khi abọ a rọ mama li. 2 Memena eri anye la oni elemhi idiegbe na agbọ ona a to ekperumhẹ-a, irari khi eri ọọ ghọle anye ni a kpha oni owa na iloghie sọ anye. 3 Itobọ khi ini a rọli sọ anye, anye ẹa ke ya la irumheba. 4 Irari khi abi anye kie li la idiegbe ona agbọ ena, eri anye ẹ to ekperumhẹ-a abi eni egbe ẹ to. Ọa khi eri anye ẹa ke nono ni anye ké la oni idiegbe oyanye ona, ama eri ọ ghọle anye ni a ri idiegbe na iloghie ni ọa ya ghu ghue eghọ sọ anye. Ẹghẹghẹ aghọ ni agbọ o to idiegbe ni ọọ ghu luẹ elemhi imuọle. 5 Ẹshinẹgba ọ ma anye shi agbọ na agbọagbọ ona, lọli ọ gbo ri ọni Ayẹmhẹ shi anye egbe ni ọ khi iyobọ khi lọli ya rieẹlẹ emini ọ rọ nga na awa. 6 Irarighọ, anye rọ ọ mhọli igbedu ẹghẹghẹ kpa.

Anye gbo lẹsẹ khi ini anye kha da la apfẹ elemhi idiegbe oyanye ne, anye ẹa ke nu Ọnọmhuẹ la. 7 Ama irudunga o ri anye la agbọ, ọa khi emini anye ri ukpẹloe mẹ,

* **4:6** Li zẹ Igbae 1.3 † **4:13** Li zẹ Iwolo 116.10

o ri anye la agbọ. 8 Udu oyanye
o migha gbaa shi ọ, khi, oo kha
ti anye ẹloe ni anye lase idiegbe
oyanye ona le, ni anye nu Ọnọmhuẹ
la apfẹ. 9 Irarighọ, eri anye rọ
li shi udu oyanye khi anye mema
ya riẹlẹ emini o ghọle ọli, okekhia
khi anye ke la apfẹ elemhi idiegbe
oyanye o, okekhi anye ẹa la apfẹ
elemhi idiegbe oyanye. 10 Irari
khi awa nya, awa mema bhale
ya migha odalo ukpẹkhomhi iguẹzọ
oyi iKirisiti, ni ọgbọgbọ ọ rọ mie
ifata ni o khi oyọli, shi emini ọ riẹlẹ
abi ọ rọ la idiegbe oyọli, shi oni o ti
o, shi oni ọa ti.*

Akanya iri-ẹgbọ ali Ẹshinẹgba riẹlẹ

11 Irarighọ, aborọkhia khi anye
lẹsẹ emini inulishi oyi Ọnọmhuẹ o
khi eghọ, lọli anye rọ rọshẹka rọli
ẹ lo ẹgbọ esọ. Emini anye khi o
ga khueghie-a shi Ẹshinẹgba ọ, anye
gbo sa khi o gbo lighọ khueghie-a
shi udu oyẹẹ, ni ọọ gue ẹ ẹzọ. 12 Ọa
khi eri anye titi egbe anye ẹ khasẹ
ẹ, ama eri anye ri ẹghẹghẹ ẹ na ẹ ni
a mẹ asha ri anye ke gha. Ẹghẹghẹ
aghọ ni a mẹ emini a ya sọ ẹgbọ eni
e ri emini ri ukpẹloe ẹ mẹ ẹ gha,
ocho ni e kha rọ ri emini e la udu,
ke gha. 13 Ini anye ẹa ke lẹsẹ emini
anye ẹ riẹlẹ, irari oyi Ẹshinẹgba lọ,
anye kha ke lesẹ emini ẹẹ riẹlẹ o,
irari oyẹ ẹ lọ. 14 Inono oyi iKirisiti
o mhẹsẹ ẹ na anye, itobọ khi anye
mẹ ọli mẹ khi ọgbọ ọtuọghuo o ghu-a
na agbọ nya, irarighọ eri awa li ghu
pfa olamhẹ. 15 Eri iKirisiti ọ ghu-a
na ọgbọkpa ini eni e la agbọ e khi ke
la agbọ na egbe wẹ, ama ni e ke la
agbọ na oni ọ ghu-a ni a gbo guise
le na wẹ.

16 Itobọ ighọ, rọte ana je odalo,
anye ẹa ke ri ukpẹloe ni ẹgbọ na
agbọ e rọ bino ẹgbọ ke bino ọgbọ
khọghuo. Ini o ririẹ khia khi
anye kpẹ lina ri ukpẹloe agbọ bino
iKirisiti ẹghẹghẹ ni o dọsẹ, anye ẹa
kẹ lighọ. 17 Irarighọ, ini ọgbọ ọ
da she ku ma iKirisiti ọ ne, ọgbọ
ọnọgbọ ni a lẹsẹ ma ọ ke khi, agbọ
onodiọ o she dọsẹ, agbọ onogbọ ọ
ke la. 18 Ẹshinẹgba ọ ga riẹlẹ eni
emhi enana nya. Lọli ọ ri awa ni
awa kpẹ khi ebe ọli nu egbeọli riẹlẹ,
rọte obọ oyi iKirisiti. Ọ ri akanya
na awa, awa rọ ke ri ẹgbọẹse nu luẹ
riẹlẹ. 19 Eri Ẹshinẹgba ọ ri ẹgbọ na
agbọ nya nu egbọli i riẹlẹ rọte obọ
oyi iKirisiti, ni o khia khi Ẹshinẹgba
ọa ri olamhẹ mu ota sọ wẹ. Ighọ
ọ she ri usomhi ni a rọ ri ẹgbọ
ali Ẹshinẹgba a riẹlẹ nga awa obọ.
20 Irarighọ eni e to ẹloli iKirisiti
awa ke ri irarighọ khi, ni o rọ li
abinẹ khi eri Ẹshinẹgba ọ rọte unu
oyawa a lema ẹgbọ. Anye lema ẹ
na iKirisiti, a ka nu Ẹshinẹgba rọ
riẹlẹ. 21 Eri Ẹshinẹgba ọ ri iKirisiti ni
ọa mhọli olamhẹ mele ona olamhẹ
itobọ oyawa, ẹghẹghẹ aghọ, ni awa
mẹ asha rọte iKirisiti mhọli ipfuasẹ
oyi Ẹshinẹgba.

6

1 Abi eni wẹwẹ ali Ẹshinẹgba e ga
a gbe akanya oghuo, anye lema ẹ, a
khi zẹ ni a mie okhale oyi Ẹshinẹgba
shi afuẹ. 2 Irari khi Ẹshinẹgba ọọ liẹ,
“Abi ẹghẹghẹ ni mhi rọ ya
riẹlẹ isomhelemhi na ẹ,
o rọ ramhi,
mhi ri esọ shi ẹ ekẹ,
abi ogbẹlẹ imiepfuese
oyẹẹ o rọ ramhi,
mhi kpaghiẹ ẹ obọ.”
Mhi gueyẹ ẹ khi memena o khi
ẹghẹghẹ isomhelemhi, amo khi
ogbẹlẹ imiepfuese.*

3 Anye ẹa ya pfi ọzuodẹ shi
ọgbọkhọghuo odẹ, ini ẹgbọ e khi
mẹ emini ọa ti okhọghuo gue shi
akanya oyi Ẹshinẹgba ni anye ẹ gbe.
4 Ama abi ighumha eyi Ẹshinẹgba ni
anye khi, eri anye ri emini anye
khi khasẹ odẹkhodẹ, abi anye li
ri egbe mie osoli ali umhamẹ ali

* **5:10** Li zẹ iRom 14.10 * **6:2** Li zẹ Aza 49.8

iyese-udu-a. 5 A gbe anye itali, a
gbo mu anye shi ọgba-ighumha, a
la onyaghu kuale anye utse, anye
gbe akanya agbeghua, anye mhuẹ
umha-ke-lẹsẹ ali okiamhi.† 6 Ama
anye kie la elemhi ipfuasẹ ali ilẹsẹ,
ali irabọmudu ali isomhelemhi, rọte
Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ ali inono ni o
rọte udu igẹsikia lasele. 7 Anye
ẹ ngme ingmemhi igẹsikia, ali
ekpabọ oyi Ẹshinẹgba o la anye egbe
ẹ gbe akanya. Akhegbe oyanye khi
iguẹ-ngeli odalo oyi Ẹshinẹgba, abi
ọkhọli-okhuẹ ọ liẹ mu itsua okhọli
mhuẹ obita ali ọgobọ. 8 A ri ekpẹ na
anye a gbo yẹghẹ anye-a, a ngme
onete oyanye, a gbo ngme onobe
oyanye. Anye ẹgbọ igẹsikia, a lu
anye elo-ẹgbhuẹ, 9 E li anye abi eni
aa lẹsẹ, ama a kie lẹsẹ anye, a li
anye abinẹ khi eni e ghuloa anye
khi, ama, a mẹ ọli mẹ khi anye kie la
agbọ. A na anye osoli ama aa gbolo
anye-a, 10 Anye mhọli iyese-elemhi-
a, ama anye kiele e ghẹlẹ, anye li
abi eni ẹa mhuẹ, ama eri anye ri
ebubu ẹgbọ khi eni e pfue. Anye li
abi eni ẹa mhọli emhi khọghuo, ama
emhikpa anye mhuẹ.

11 Ẹgbọ iKọriti, anye she ri igẹsikia
nu ẹ ngme, anye khueghie udu oyi
anye-a gbodogio deba ẹ. 12 Anye ẹa
ti egbe je ukhokho inono ni anye
mhọli na ẹẹ, ẹẹ tsẹ áà ke nono
anye. 13 Irarighọ, mhi nu ẹ ngme
abi eniyẹ eyẹmhẹ, a li mhọli us-
amhi nabi anye sa deba ẹ na anye.
A khueghie udu oyẹ ẹ-a na anye
gbodogio.

14 Khi zẹ ni u nu ọni ọa miesuọ
ke riẹlẹ emhi kugbe. Sẹ, igẹsikia ali
ẹgbhọli e li guẹ la asheghuo kugbe?
Elọ o ku ákpá ali obili gbe? 15 Elọ
e ku iKirisiti ali Ọkphaghiẹ? Abi
elọ ọni ọ miesuọ ali ọni ọa miesuọ
e mhọli kugbe? 16 Ilama-kugbe
onoghuo o la Owa Oyi Ẹshinẹgba
ali ikhumhi ọ? Irari khi Owa Oyi
Ẹshinẹgba ni ọ la ọ, awa khi, ẹzẹzẹ
abi Ẹshinẹgba ọ ngme ọli khi,
“Mhi ya la wẹ elemhi,
mhi la wẹ iteva a kia,
mhi khi Ẹshinẹgba ọyẹwẹ,
wẹwẹ e khi ẹgbọ eyẹmhẹ.”‡
17 “Irarighọ, a rọte wẹ iteva lasele,
ni a khi ọda shi wẹ ọ,
ali a khi ri obọ ti
emini ọa pfuasẹ,
ẹghẹghẹ aghọ
ni mhi ti ẹ mama egbe.”
Ẹshinẹgba Ọnọmhuẹ nọ funẹ nya,
ọ ngme na.§
18 “Mhi ya khi ita ẹ,
ẹẹ a khi imimhẹ
emọse ali ikpotso.”
Ẹshinẹgba Ọnọmhuẹ nọ funẹ nya
ọ ngme na.*

7

1 Aborọkhia khi awa mhọli ishobọ
ena, emọle mhẹ, awa kpe idiegbe
ali ayẹmhẹ oyawa-a, rọte emini e ri
ichimhi ẹ shi ọgbọ egbe ali ayẹmhẹ
nya. Awa ke rọshẹka ini awa dobẹ
ramhi irọpfuasẹ pfo nya, itobọ khi
awa a na ulishi Ẹshinẹgba.

Igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti
suọ e ri egbe mu iPọlu

2 A khueghie udu oyẹ ẹ-a na anye.
Anye ẹa li ọgbọkhọghuo onobe,
wẹkhi eri anye yese ọgbọkhọghuo
udu-a, ukẹ-liẹ khi eri anye li
ọgbọkhọghuo le. 3 Ọa khi eri mhi
ngme ona rọ pfuẹchẹ ẹ-a, irari khi
mhi kpẹ ngme ọli khi ingme oyẹ
ẹ o la anye elemhi udu ramhi ni
anye rọ ya lama nu ẹ ghua, okekhi
ni anye rọ nu ẹ la agbọ. 4 Mhi lolo
regbenga ẹ, mhi ma rẹ ẹ gha gba.
Elemhi osoli ni anye mẹ nya, eri
iridushiọ ali oghẹlẹ oyanye o vọ ọ
tsuakua.

5 Irari khi abi mhi rọ lo iMasido-
nia le, idiegbe oyanye ona ọa mhọli
iyẹmhẹa okhọghuo. Odẹ-khodẹ a
na anye osoli, eghuo e nu anye

† **6:5** Li zẹ Ika 16.23 ‡ **6:16** Li zẹ iLẹv 26.12; Ezik 37.27; 1 iKọri 3.16; 6.19 § **6:17** Li zẹ Aza 52.11 * **6:18** Li zẹ 2 iSam 7.14; 1 Okhẹ 17.13; Aza 43.6; iJere 31.9 * **7:5** Li zẹ 2 iKọri 2.13

wola, ulishi o la anye udu.* 6 Ama Ẹshinẹgba na irudushọ, ni ọ ri udu ẹ shi ọni egbe e pfọ-a ọ, ọ ri iTatọsi ni ọ bhale ri udu ke shi anye ọ. 7 Ọa khi ibhale oyọli tsẹ o ri udu shi anye ọ, ama abi a li ri udu shi ọli ọ. Ọ gbo gueyẹ anye abi o liẹ ghọle ẹ ni a mẹ mhẹ, ali abi a li viẹ oya, ali abi ingme oyẹmhẹ ọ li mu ẹ egbe. Irarighọ, oghẹlẹ oyẹmhẹ o rọ fu dọsẹ abi o kpẹ li ghue.

8 Ini ebe ni mhi kẹkẹ ghi ẹ, o ri iyese-udu-a na ẹ, ọa limhẹ egbe abinẹ khi emini ọa ti ni mhi riẹlẹ. O kie rẹmhẹ chima, mhi mẹ khi ebe oyẹmhẹ o rẹ ẹ yese udu-a ukuku ẹghẹghẹ. 9 Ama egbe e kiele mu mhẹ, ọa khi itobọ khi mhi ri udu oyẹẹ yese-a, ama itobọ khi iyese-udu-a oyẹẹ o rẹ ẹ mu pfi. Eri a mhọli iyese-udu-a abi Ẹshinẹgba ọ nono ọli shi. Irarighọ, ọa li ẹ onobe. 10 Irari khi iviẹ-osoli ni o ghọle Ẹshinẹgba, eri o ri ọgbọ ọ mudu pfi, o rọli ẹ nono ni a mie ọli pfuese. Onana ọa ri ọgbọ ngomhi obọ-a. Ama ini ọgbọ viẹ osoli abi ẹgbọ na agbọ, eghuli o rọ ọ bhale. 11 A lẹsẹ bino emini iviẹ-osoli ni o ghọle Ẹshinẹgba ọ rọ na ẹ. Abi a li rọshẹka ni a rọkhasẹ khi aa mhuẹ umhaguẹli. Elemhi e bi ẹ. Abọ e sha ẹ, ni o rẹ ẹ yila. A gbolo nono ni a sọ ingme shi odẹ igẹsikia! A rọkhasẹ khi aa mhọli ashini a te riẹlẹ oni ingme dọ-a, ẹghẹghẹ kpa.

12 Irarighọ, ini mhi ririẹ kẹkẹ ebe oghọ ghi ẹ, ọa khi irari eni e li ingme wẹkhi irari eni ẹa li ingme. Ama eri mhi kẹkẹ ebe ona ghi ẹ, ni a ba mẹ abi ingme oyanye o li mu ẹ egbe odalo oyi Ẹshinẹgba. 13 Enana nya e ri udu shi anye ọ.

Abi o li ri irudushọ na anye, ighọ egbe ma mu anye abi anye rọ mẹ abi iTatọsi ọ li ghẹlẹ, itobọ ayẹmhẹ oyọli o ti ngẹ abi ẹẹ nya a ri egbe mu ọli. 14 Mhi kpẹ rẹ ẹ tono obọ udu khasẹ iTatọsi, ama aa ri omama mu mhẹ. Abi emini anye gueyẹ ẹ nya e li khi igẹsikia, ighọ abi anye rẹẹ gha khasẹ iTatọsi o li ya khi igẹsikia. 15 Ighọ inono ni ọ mhọli na ẹ o li nga shi ọ, ini ọọ sato abi a li suọ esọ na li, ali abi a ri ulishi ali iguọmhise-egbe mie lọli. 16 O ma rẹmhẹ ghẹlẹ gba khi eni e zẹ ri egbe ẹ nga a khi.

8

Abi eni e miesuọ e liẹ somhopfa

1 Inyọghuo, anye ẹ nono ni a lẹsẹ afu ni Ẹshinẹgba ọ rọ na igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ ni e la ekẹ iMasidonia. 2 Eri a rọte osoli ni e mẹ mu wẹ fẹ bino, ama eri e kie ri ukpokpomhi oghẹlẹ e somhopfa, abi o riẹ khia khi ẹa mhuẹ. 3 Mhi gue ọli ẹ yẹ ẹ egbegbọ khi eri e pfue elemhi somhopfa dọsẹ ashini e mhuẹ ramhi. 4 E lema anye, anye kpẹkpẹ anye zẹ ni wẹwẹ e mhọli okemhi shi oghẹlẹ ni o la irikpaghiobọ na ẹgbọ eyi Ẹshinẹgba ni e la ekẹ iJudia.* 5 Eri e ga riẹlẹ dọsẹ abi anye sa khi e li ya riẹlẹ. E kpẹ te ododẹ ri egbe wẹ na Ọnọmhuẹ, neni e ke ri egbe wẹ na anye abi Ẹshinẹgba ọ nono ni e li riẹlẹ. 6 Irarighọ, anye rọ lema iTatọsi, ọni ọ rẹ ẹ bẹlẹ oni egbegbi akanya ona, ọ kpaghiẹ ẹ ni a ri eminete ni a gba ekẹ le ramhi ukpẹsẹ. 7 Eri a guẹ ẹ riẹlẹ emhikpa dọsẹ ẹgbọẹse nya. A toto irudunga nẹ, a guẹ ẹ ngme ẹmuẹ nẹ, a gbo lẹsẹ nẹ. A ma nono ni a rue obọ-a, a gbo nono ingme oyanye nẹ. Zobẹ ni u dọsẹ ọgbọkpa okpokhẹ ilili.

8 Ọa khi itoto mhi rọ mhẹsẹ ọli na ẹ ama eri mhia mhẹsẹ igẹsikia ni o la inono ni a mhọli bino, abi mhi li rọli ẹ khọkhọ ọmuegbe ni ẹgbọẹse e mhọli na anye. 9 A lẹsẹ abi okhale oyi iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ ọyawa o li, khi aboriẹkhia khi ọni ọ pfue ọ khi, eri ọ ri egbe ọli mele ọna umhamẹ-a shi itobọ oyẹ ẹ, ni ọ mẹ asha ri umhamẹ oyọli rẹ ẹ pfue.

* **8:4** Li zẹ iRom 15.26

10 Ude ni mhi ya ye ẹ ena, ni o rọ ti
ẹ egbe lọ: O ma ti ini isomhopfa ni
a te ekẹ bẹlẹ aolukpe ni a rọli ramhi
ukpẹsẹ, abi a li kpẹ te ododẹ khi eni
e mhọli ọghuẹmhẹ somhopfa, ni e
gbo somhopfa. 11 A zobẹ ni a pfuse
oni akanya gbe pfo, ni abi o li te ekẹ
mu ẹ egbe ni a rọ somhopfa, ni a
ligho somhi oni opfa abi abọ e tẹ
ẹ. 12 Emini a mhọli ọa mu Ẹshinẹgba
ẹloe. Emini o mu ẹloe khi abi a
li mhọli ọghuẹmhẹ ni a rọte emini
a mhuẹ somhopfa, ọa khi oni aa
mhuẹ, áá bino.

13 Ọa khi eri mhia mie ẹgbọ eghuo
itsua shi ekẹ ni mhi rọ ri itsua
na ẹgbọẹse tsua. Ama ni a ga li
abeghuo. 14 Aborọkhia khi a mhọli
gbeku ọ memena eghọ, o ti ni a
kpaghiẹ eni ẹa mhuẹ obọ. Ini wẹwẹ
e ke li mhuẹ gbeku ọ ẹlẹlese, ni ẹẹ
aa ke rọ mhọli, wẹwẹ e li kpaghiẹ
ẹ obọ, ishegho o guẹ ti ẹ egbe
abeghuo. 15 Abi a li kẹkẹ ọli shi Ebe-
no-pfuasẹ khi,

“Ọni ọ ti ẹ gbili
ọa ya tigbe mhọli gbeku ọ,
ama ọni ọ ti ikukuwẹ gbili,
emhi khọghuo
ọa tigbe ẹ baliku.”†

A ghie iTatọsi je iKọriti

16 Mhi kphẹmhi na Ẹshinẹgba ni ọ
li ri ọmuegbe onabi mhi mhọli na ẹ,
shi iTatọsi udu. 17 Irari khi ọa khi
eri ọ lẹsẹ lama shi emini anye lema
li ọ rielẹ tsẹ, ama eri o she kpẹ la li
udu khi lọli ẹ bhale deba ẹ. 18 Anye
li ghie inyọghuo ọọghuo deba li ẹ
bhale. Ọgbọ ni a ga lolo mu ekpẹ ẹ
na elemhi igbaa oyi eni e mie iJesu
iKirisiti suọ nya shi akanya itsabọ
usomhi onete oyi Ẹshinẹgba ọ khi.
19 Ọa khi oghọ tsẹ, eri eni igbaa nya
eyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ, e zẹ
ọli ọ deba anye kia abi anye li tsua
eni isomhopfa ikpaghọ ni anye rọ
ya na ẹ kia. Ikhi ikpaghiobọ ni
e ya ri ikuẹghiẹ ghi eva oyi ọni
Ọnọmhuẹ, ni o rọkhasẹ khi anye
mhọli ọmuegbe rọọ kpaghiobọ.

20 Anye ẹa nono ni ọgbọkhọghuo
ọ mẹ emhi akhọkhọmhẹ okhọghuo
gue shi abi anye li ri isomhopfa
ikpaghọ okpokhẹ ena kia. 21 Emini
o zẹ khi anye lina rielẹ ọli khi, eri
anye rọshẹka ni anye rọkhasẹ khi
anye guẹ ri eni isomhopfa ikpaghọ
ena kia. Ọa khi odalo oyi Ẹshinẹgba
tsẹ ama li shi odalo oyi ẹgbọ nya.‡

22 Anye gbo li ghie inyọghuo ọlese
ma aava ena egbe ẹ ghi ẹ. Anye
she mu ọli fẹ itingmingmẹ, anye
mẹ ọli mẹ khi ọ ma nono ni lọli
kpaghiẹ obọ. Eena o mema ghọle
ọli ọ rọ kpaghiẹ obọ, eena ni ọ
she mẹ khi eni a ri egbe ẹ nga a
khi. 23 ITatọsi ọnuzava oyẹmhẹ ali
oni anye ga a gbe akanya kugbe ọ
khi, ama inyọghuo awa enekpọle,
etoẹloli igbaa nya eyi eni e mie
iJesu iKirisiti suọ, ni e ri ufumhi na
iKirisiti. 24 Irarighọ, a ri inono oyẹẹ
khasẹ eni ẹgbọ ena, ali emini o zẹ ni
anye rọ rẹẹ a gha, ni igbaa eyi eni e
mie iJesu iKirisiti suọ e mẹ ọli.

9

Ikpaghiobọ ni a rọ na ẹgbọ eyi Ẹshinẹgba

1 Mhi aa kha ke gbo kẹkẹ ingme
ikpaghiobọ ni a nono ni a rọ na
ẹgbọ eyi Ẹshinẹgba ni e la ekẹ iJudia
shi ebe ghi ẹ. 2 Mhi lẹsẹ khi ọọ
ghọle ẹ ni a rọ kpaghiẹ obọ, mhi
gbo rọli rẹẹ ẹ neta ọmọse khasẹ ẹgbọ
na obini iMasidonia, khi aolukpe,
ẹẹ ni a la Akhaya a te muegbe ni a
rọ ya kpaghiẹ obọ, ali khi ọmuegbe
oyẹẹ o she li guise ẹgbọ eghuo le, ni
e rọ li rielẹ ikpaghiobọ. 3 Ama eri
mhi ghi inyọghuo awa ena ghi ẹ ni
a rọ mu egbe shi ekẹ, ini eta ọmọse
ni anye rẹ ẹ na shi isomhopfa ni
a somhi, o khi li abi afuẹ ni anye
rẹ ẹ na eta ọmọse, ama ni o kie khi
abi anye ẹ khi a li. 4 Irari khi ini
ọnge iMasidonia ọkhọghuo ọ deba

† **8:15** Li zẹ Okiali 16.18 ‡ **8:21** Li zẹ Ekpi 3.4

mhẹ bhale, ni aa rọ mu egbe shi ekẹ, omama o ya mu anye shi abi anye li ighọ bẹshi regbenga ẹ rẹẹ neta ọmọse. Ẹẹ omama o ya mu nẹ. 5 Lọli o zẹ ni mhi rọ ghie eni inyọghuo awa ena ralo na mhẹ, ni e ya muegbe isomhopfa okpokhẹ oyi ukpaghọ, ni ẹ khi a ya rọ bhale shi ekẹ neni mhi bhale. Ẹghẹghẹ aghọ ni a rọkhasẹ khi eri o pfo ẹ udu li oni okpokhẹ ni ọa khi oyi ichiobọ.

6 A sato khi ọni ọ chi-obọ ri emhi kọ khi ukukuọ ọ ya mẹ khiẹsẹ. Ọni ọ ri emhi kọ tuọ, emini e bu o ya mẹ khiẹsẹ. 7 Ọgbọgbọ ọ ri irarighọ ke rọna abi o pfo ọli udu, ama ọ khi ri iwọlọ rọna, ali o khi li abinẹ khi oni a ri ekpabọ rẹ ẹ riẹlẹ, irari khi Ẹshinẹgba ọ ma nono ọni ọ ri oghẹlẹ ẹ rue obọ-a. 8 Ẹshinẹgba ọ dobẹ ya ri ikhivọsẹ ni o dọsẹ oni a nono na ẹ, ni a rọ bhale ya ẹ khi a mhọli emhikpa gbeku ọ dọsẹ abi a nono ọli shi, ni a rọ dobẹ ke riẹlẹ eminete khi eminete na ẹgbọẹse ẹghẹghẹ kpa. 9 Ẹzẹzẹ abi a li kẹkẹ ọli shi Ebe-no-pfuasẹ, ni ọọ,

“Ọ li okpokhẹ tuọtuọ,
ọ somhi eni ẹa mhuẹ opfa,
ọgbọ ọa ya yele
igueẹ-ngeli oyọli-a ghue
agbọagbọ.”*

10 Ẹshinẹgba ni ọ ri ukpamhi ẹ na ọgbọ rọ kọ, ọ gbo ri eminale na ọgbọkpa a le. Ọ ya gbo ri ikpamhi ni a rọ ọ kọ ghi ẹ, ọ gbo rẹwẹ zẹ, ọ rẹwẹ fu ni a mẹ khiẹsẹ. Ishegho ni onete ni u riẹlẹ na ẹgbọ o mọ umọmhi nẹ, ni u pfa le.† 11 Ọ ya rẹ ẹ pfue odẹkhodẹ ni a ke li okpokhẹ ẹghẹghẹ kpa, ni ebubu ẹgbọ e ke kphẹmhi na Ẹshinẹgba ini anye tsua isomhopfa eyẹ ghi wẹ. 12 Oni ugamhi ni a lina ri okpokhẹ oyẹẹ ona ga ena, ọa khi ẹgbọ eyi Ẹshinẹgba na pfa na tsẹ o kpaghiẹ obọ, ẹgbọ ebubu e ri itobọ ona a kphẹmhi na Ẹshinẹgba. 13 Eri akanya ni a gbe na ẹgbọ eyi Ẹshinẹgba o ri ufumhi na Ẹshinẹgba, o rẹwẹ kueghiẹ Ẹshinẹgba. Ona o rọkhasẹ khi eni e mie usomhi onete oyi iKirisiti suọ a khi, ni a ri oni usomhi gbe akanya, abi a li li okpokhẹ na wẹ ali ẹgbọ elese. 14 Inono ni e rọte ekelemhi udu mhọli na ẹ, e te ẹ sọ iromhi na ẹ, itobọ ikhivọsẹ ni Ẹshinẹgba ọ rẹ ẹ khivọsẹ na wẹ. 15 Awa ke kphẹmhi na Ẹshinẹgba shi isomhopfa oyọli ni unu ọa dobẹ ngme pfo.

10

IPọlu ọ ri akanya aghiusomhi oyọli lo ẹgbọ esọ

1 Eri a rọli shi khi eri mhia pfọ ini mhi la odalo oyẹ ẹ nu ẹ ngme, ama ini mhi aa nu ẹ migha, mhi nu ẹ ẹ ngme ingmemhi ni e ze. Mena, mhi lema ẹ a ri esọ shi mhẹ ekẹ, irari khi egbegbi iKirisiti luẹ ọ, ọna ipfọmhẹ ali ikuegbe-a ọ khi. 2 Ẹgbọ eghuo ẹ liẹ khi eri mhia ngeli abi ẹgbọ na agbọ ẹẹ li. Irarighọ mhi ya ri uruli ni o zẹ nu wẹ ngme emini mhi nu wẹ ya ngme ini mhi bhale. A kpẹkpẹ a khi yẹsẹ mhẹ ighọ ngeli deba ẹ. 3 Irari khi ini o ri riẹ khia khi elemhi agbọ anye la, anye ẹa ya khọli abi ẹgbọ na agbọ e liẹ khọli. 4 Irari khi it-sua okhọli eyanye, ẹa khi eni áá mẹ alo gbugbugbu, ama obọ oyi Ẹshinẹgba e te bhale. E mhọli itoto ni e rọ dobẹ ẹ guọghọ ekpabọ itoto oyi ọkphaghiẹ-a. Anye ẹ guọghọ ekhakọ-a, 5 ali isamhi ighagha nya-a, ni ẹ khi ọzuodẹ, ni e ti egbewẹ nga a dọsẹ ilẹsẹ eyi Ẹshinẹgba. Anye ẹ mu isamhi ebe nya iko, anye rẹwẹ ẹ nyẹsẹ ukhomhi na iKirisiti. 6 Anye mu egbe ni anye rọ ya na umha-suesọ nya osoli ini isuesọ-negbe oyẹẹ o gba se.

7 Ọa khi abi emhi o li ọdagbe a liẹ bino ọli? Ọngẹ ẹ ọkhọghuo ọ la ọ ni ọọ lu egbọli onayi iKirisiti, ọ gbo sa ingme egbọli bino, irari khi

* **9:9** Li zẹ Iwolo 112.9 † **9:10** Li zẹ Aza 55.10

ọyi iKirisiti anye li khi abi lọli ọli khi ọyi iKirisiti. 8 Omama ọa ya mu mhẹ shi ọ, ini mhi riẹ tono obọ udu dọsẹ odẹ shi afu ni Ọnọmhuẹ ọ rọ na mhẹ, mhi rọ kpaghiẹ ẹ obọ, ni ọa khi oni a rọ yese ẹ. 9 Mhi aa nono ni mhi li abinẹ khi eri mhi ri ebe ni mhi kẹkẹ ẹ nyamhise ẹ alo. 10 Irari khi eri ẹgbọ eghuo ẹ liẹ khi, ebe eyi iPọlu e ma khọ dọsẹ, ama ini ọ nu awa la ana ọ pfọ-a, ingmemhi eyọli ẹa ke mu amẹ. 11 A zẹ ẹgbọ eghọghọ lẹsẹ khi emini anye kẹkẹ shi ebe ini anye ẹa la aghọ, khi wẹwẹ anye gbolo ẹ riẹlẹ, ini anye bhale migha.

12 Anye ẹa gbudu ya ri egbe anye khọkhọ eni ẹẹ titi egbe wẹ. Irari khi eni eri e ri egbewẹ mhẹsẹ egbewẹ, ni e ri egbewẹ khọkhọ egbewẹ, eyẹghẹ e khi. 13 Ama anye ẹa ya tono obọ udu da odẹ, ama ashini Ẹshinẹgba ọ ri afu na anye ramhi anye ya tono obọ udu ramhi, ikhi akanya ni anye gbe ni o ramhi ẹ egbe. 14 Anye ẹa ya titi egbe anye dọsẹ ashini anye kha titi egbe anye ramhi, irari khi anye e mema rue usomhi onete oyi iKirisiti bhale ghi ẹ, ni a ga lẹsẹ gboo. 15 Anye ẹa ya ri ikanya ni ẹgbọẹse e gbe ke tono obọ udu abinẹ khi anye gbe wẹ. Ochoghọ eri anye ri udu shi khi irudunga oyẹ ẹ o ya ke nga shi ọ, ni anye gbo dobẹ gbe akanya ni e funẹ iteva oyẹ ẹ, abi Ẹshinẹgba ọ mhẹsẹ ọli ni anye. 16 Ishegho ni anye dobẹ tsabọ usomhi onete obini ekẹ oboese ni o kpẹ obọ na ẹ, ini anye khi tigbe ri ikanya ni a gbe oboese tono obọ udu.

17 Ọni ọọ tono obọ udu, ọ ke ri emini Ọnọmhuẹ ọ riẹlẹ tono obọ udu.* 18 Irari khi ọa khi ọni ọ ti egbe ọli nga ẹgbọ ẹẹ mie khi ọ ti, ama ọni Ọnọmhuẹ ọ mie, ọ khi oni a mie.

11

IPọlu ali ighiusomhi na kẹẹ eyi ẹgbhọli

1 Mhi lema ẹ a kpẹpkẹ a rọshẹka ri egbe mie ọyẹghẹ oyẹmhẹ ukuku ọ tsẹ! 2 Ingme oyẹẹ o ma mu mhẹ egbe gba abi o li mu Ẹshinẹgba egbe, itobọ khi eri a li abi ọmueshi ni ọa mẹ ọmọse ghue, ni mhi she rọ nga na ọmọse ọghuo, ikhi iKirisiti. 3 Ulishi ọọ mu mhẹ ini a ya yese ẹ udu-a ali khi a ya tsua inono na tselele ni a mhọli na iKirisiti pfia, ẹzẹzẹ abi ẹnyẹ ọ li ri ikpamhika eyọli di Iivu.* 4 Irari khi ini ọgbọẹse o bhale deba ẹ ya ri iJesu ọlese tse abọ ye ẹ, ni mhia rọ tsabọ yẹ ẹ ghue, okekhia khi ayẹmhẹ olese ni o khi ọda shi oni a kpẹ mie, a ke mie, okekhia usomhi onete olese ni o khi ọda shi oni a kpẹ mie a ke mie, eri a mema nyanya mie ọli.

5 Mhi aa sa khi mhi kpọ dọsẹ ighiusomhi na kẹẹ ena aakemẹghue eyẹ ẹ ni e ghọ mu ẹ ẹloe eghọ. 6 Ini o ri riẹ khia khi ungmemhi ọa lolo bie shi mhẹ unu, mhia khi ọni ọa lẹsẹ ebe. Anye she ri ona lo ẹ esọ gboo, odẹkhodẹ.

7 Eri mhi ri ona lamhẹ ni mhi aa rọọ khi oki nga ẹ ike abi mhi rọ gue usomhi onete oyi Ẹshinẹgba ye ẹ? Ni mhi rọ ri egbe mhẹ tiemhie ekẹ ni mhi rọ rẹ ẹ fu? 8 Igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ elese ee fali mhẹ ota abi mhi rọ la iteva oyẹ ẹ gbe akanya. Mhi mie wẹ rọ zuse na ẹ. 9 Abi mhi rọ la ayẹ ẹ, mhi aa ri ingme ukpaghọ nasẹ ẹ, inyọghuo awa ni e rọte iMasidonia bhale e tsua emhikpa ni mhi i nono ghi mhẹ. Abi o kpẹ li ookhokho, ni mhi aa kpẹ ri itsua na e tsua ighọ o kie ya li odalo.† 10 Ini igẹsikia oyi iKirisiti o da kie la mhẹ egbe ne, ọgbọkhọghuo ọa la ọ ni ọ dobẹ ya khu mhẹ mhi khi ke lina tono obọ udu elemhi ekẹ Akhaya. 11 Ọa khi eri mhi aa nono ingme oyẹ, ini mhi ke da liẹ khi mhi aa nono ni mhi ri itsua na ẹ tsua. Ẹshinẹgba ọ lẹsẹ khi mhi nono ingme oyẹẹ.

* **10:17** Li zẹ iJere 9.24 * **11:3** Li zẹ Igbae 3.1-5,13 † **11:9** Li zẹ iFili 4.15-18

12 Mhi ya kie ke rịẹlẹ emini mhi
kie kpẹ rịẹlẹ. Ẹghẹghẹ aghọ, eni
ẹẹ nono ni wẹwẹ e liẹ khi ikanya
eyẹwẹ ali eyanye khi abeghuo e li,
ni mhi rọli khi wẹ unu-a. 13 Emọse
eghọghọ, ighiusomhi na kẹẹ eyi
ẹgbhọli e khi, ni e ri ikanya ni ẹ gbe ẹ
lono ẹgbhọli, ni ẹẹ li ẹgbọ ikokoalo,
ni e ri egbe wẹ shi khi ighiusomhi
na kẹẹ eyi iKirisiti wẹwẹ e khi. 14 Ọa
ke khi emini áá khọkhọ, irari khi eri
ọkphaghiẹ ọ ri egbọli mele agẹni ọyi
ákpá a li ẹgbọ ikokoalo. 15 Irarighọ,
ọa khi emhi ọshabọ ini ighiusomhi
eyọli, ẹẹ li ikokoalo ri egbewẹ mele
ighiusomhi ni e migha shi ipfuasẹ.
Ikpukhokho, e ya mẹ isọ-ẹzọ oyẹwẹ
mie.

Osoli ni iPọlu ọ mẹ na iKirisiti

16 Mhi gbo ngme ọli, ọgbọkhọghuo
ọ khi sa khi ọyẹghẹ mhi khi, ama
ini u ke ligho sa, kie ligho mie
mhẹ abi ọyẹghẹ, ni mhi mẹ emhi
rọ ke neta ọmọse. 17 Ama ọa khi
emini Ọnọmhuẹ ọ kha liẹ mhi ngme
mhia ngme memena. Eri mhi ga
ngme abi ọyẹghẹ elemhi ingme in-
eta ọmọse ona. 18 Aborọkhia khi
ẹgbọẹse e ri emini e rịẹlẹ ẹẹ neta
ọmọse egho, mhi ya li lana ligho.
19 Ilẹsingme dọsẹ oyẹẹ o zẹ ni a rọ
ri oghẹlẹ mie eyẹghẹ shi iteva oyẹẹ
ena! 20 Ẹgbọ ni ẹẹ mu ẹ ighumha,
ni e ri ikpamhika do ẹ ighiatọ, ni e
rẹẹ le emhi, ni e ri ukpẹloe e gbe ẹ e
gbo pfi ima shi ẹ alo, wẹwẹ áá mie.
21 Omama o khi, ni mhi rọ liẹ khi
eri anye pfọ alo-a, ni anye a rọ lina
ngeli deba ẹ.

O kha khia khi onete o khi ni
eni ighiusomhi eyi ẹgbhọli egho e
rọ ke neta ọmọse shi emhi afuẹ ni
ẹẹ rịẹlẹ deba ẹ, mhi ya li nu wẹ la
ana neta ọmọse. Ama a rọli shi udu
khi ọgbọ ni ọọ neta ọmọse shi angeli
oghọghọ, khi ọọyẹghẹ ọ khi.

22 Ghe khẹ, e khẹ khi Iburu wẹwẹ
e khi, Iburu mhi li khi, ẹẹ khi
iZirẹni wẹwẹ e khi, iZirẹni mhi li
khi. Imimi Aburaamu ni e khi,
lọli mhi li khi. 23 Ighiusomhi eyi
iKirisiti ẹẹ khi wẹwẹ e khi? Mhi
la ana ya li ọyẹghẹ! Mhi ga ti
dọsẹ wẹ e! Mhi ga gbe akanya
dọsẹ wẹ. Mhi la owa ighumha it-
ingme ni e bu nẹ, iti-ingmẹ ni a
gbe mhẹ itali e bu dọsẹ eyẹwẹ. Iti-
ingmẹ ni eghuli o kha gbe mhẹ e
bu nẹ.‡ 24 Agbhagbhamhi ishe ẹgbọ
iJu e gbe mhẹ itali oghuo ọa la egb-
huẹva.§ 25 Itesẹ ẹgbọ iRomu e gbe
mhẹ ikpokpo, a tono mhẹ echẹ uto-
ghuo. Itesẹ ọkọ okẹ oniẹmhi ni mhi
lo e kuluẹ, ogbẹlẹghuo ali ẹliyọsẹ
nya mhi la ukhomhi okẹ oniẹmhi,
ni o tsua mhẹ gasẹ, ni mhia mẹ
abi mhi li kia.* 26 Iti ingmi-ingmẹ
mhi ye asha, ni mhi kha ri egbe
na okẹ oniẹmhi ali ighiatọ gbe-a,
mhi gbo la okhẹna oyi ẹgbọ iJu
eyẹmhẹ, ali iJẹta. Mhi li la egbegbi
okhẹna elemhi ifui apfẹ, mhi la
okhẹna ọdagbe ifufu, mhi la okhẹna
ukhomhi okẹ oniẹmhi, mhi gbo la
okhẹna oyi ẹgbọ eghuo, ni e li abi
eni e mie Ọnọmhuẹ suọ.† 27 Ẹghẹghẹ
kpa mhi rọ la irọshẹka ali akanya
agbeghua, mhia mẹ olesẹ lesẹ ẹlẹ-
iyọsẹ eni e bu, okiamhi ali okiamẹ
o gbe mhẹ. Eminale eyẹmhẹ e pfo
mhẹ isheghuo, isheghuo ulili o gbe
mhẹ, mhi aa mẹ itsua sọ. 28 Ini
a ri obọ ri eghọ shi ekẹ, ogbẹlẹkpa
usamhi ni mhi sa shi ingme oyi ig-
baa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti
suọ o rọ nasẹ mhẹ. 29 Ọghuo o
famhi lọsẹ ni ọa li pfi ọlọsẹmhẹ na
mhẹ? Abi khi ọgbọkhọghuo ọ lamhẹ
olamhẹ ni ọa ri egbe lala mhẹ?

30 Ini mhi riẹ neta ọmọse, emini
e ri ọlọsẹmhẹ oyẹmhẹ ya khasẹ mhi
rọ ya neta ọmọse. 31 Ẹshinẹgba ita
Ọnọmhuẹ iJesu ọ lẹsẹ khi ọa khi
ẹgbhọli mhia lo. Ikhivọsẹ khi eva
oyọli agbọagbọ 32 Abi mhi rọ la
ẹoli iDamasikọsi, eri igọvunọ ni o
gbe akanya deba oghie Arẹtasi ọ ri

‡ **11:23** Li zẹ Ika 16.23 § **11:24** Li zẹ iDẹut 25.3 * **11:25** Li zẹ Ika 16.22; 14.19 † **11:26** Li zẹ Ika 9.23; 14.15

idogẹli kpẹ khẹ mhẹ odẹ unuẹkpẹ ni a tẹ lo oni ẹoli, ni e ba gba mhẹ mu. 33 Ama eri ọgbọ rue mhẹ pfilo ugi rọte okele ni o la ugbe ni a khi gasẹ oni ẹoli bẹna tiemhi, ni mhi rọ mẹ asha na vu.‡

12

Irọkhasẹ ni iPọlu ọ mẹ

1 Mhi ya kie ke neta ọmọse, ama, mhi lẹsẹ khi ọa mhọli eleli ni o rọ ọ bhale. Irarighọ ingme imekẹ ali irọkhasẹ ni Ọnọmhuẹ ọ rọ na mhẹ mhi ke ya ke ngme nga memena. 2 Mhi lẹsẹ ọmọse ọghuo ni ọ la elemhi iKirisiti ni a rue je idane agbhagbhamhi onuzi-esẹ, oonokpe-igbẹne. Ini elemhi idiegbe ọ la o, ini ọa khi elemhi idiegbe o, mhia lẹsẹ. Ama Ẹshinẹgba ọ lẹsẹ. 3 Abi mhi ngme, mhiẹ khi Ẹshinẹgba tsẹ ọ lẹsẹ ini elemhi idiegbe ọ la, ini ọa la elemhi idiegbe. 4 Eri a rue ọli ekẹ-a zai, ya nga Apfẹ oyi Ẹshinẹgba na iloghie. Ọ suọ emini ẹa zẹ ya guele, ni aa ya lama shi a gbudu ngme unu le. 5 Ọni ọmọse oghọ mhi rọ ya neta ọmọse. Ama mhia ya ri egbemhẹ neta ọmọse, sẹẹ ni umha mhuẹ ekpabọ oyẹmhẹ. 6 Ini mhi ri riẹ neta ọmọse, mhia ya riẹlẹ ingme ọyẹghẹ, itobọ khi igẹsikia mhia ngme tsẹ. Mhi ya rọshẹka ini mhi khi ngme da odẹ. Ẹghẹghẹ aghọ ọngẹẹ ọkhọghuo ọa ya timhẹ nga dọsẹ abi a kha timhẹ nga ramhi, rọte emini a mẹ khi mhi riẹlẹ ali emini a suọ khi mhi ngme.

7 Eri a ri emini o li abi ugba ni o ya ke nasẹ mhẹ shi mhẹ egbe ni o khi aghiusomhi ọyi ọkphaghiẹ, ini mhi khi vuse ike dọsẹ shi irọkhasẹ ebubu ni mhi mẹ. 8 Itesẹ mhi lema Ẹshinẹgba o mie mhẹ oni emhi anasẹmhẹ ona pfi-a. 9 Ama emini ọ rọ sọ mhẹ ọ khi, “Ekpabọ eyẹmhẹ o she bu ẹ, irari khi ini o lọsẹ, lọli ekpabọ eyẹmhẹ e rọ mẹ asha ri egbe ẹ khasẹ.” Irarighọ mhi rọ ri oghẹlẹ ri ọlọsẹmhẹ oyẹmhẹ ya neta ọmọse, ni ekpabọ eyi iKirisiti e mẹ asha rẹmhẹ gbe akanya. 10 Ini mhi mhuẹ ọlọsẹmhẹ, ali ni a rọ tsue mhẹ, ali ni mhi rọ la umhamẹ ali ni a rọ mu okhọli vule shi mhẹ ọ, ali ni mhi rọ mhọli iyese-udu-a, o kha da khi itobọ oyi iKirisiti, eri o ri egbe ẹ mu mhẹ. Irari khi ini o lọsẹ mhẹ, lọli mhi rọ mhọli itoto.

Ingme oyi ẹgbọ iKọriti o mu iPọlu egbe

11 Eri mhi chi ọọyẹghẹ-a, ama ẹẹ a yẹsẹ mhẹ ẹ chi ọli-a. Ẹẹ a kha ke titi mhẹ. Ini mhi aa ririẹ khi emhi khọghuo, mhia mhuẹ emhikhọghuo ni mhi te kpọ dọsẹ eni a lui, “Ighiusomhi na kẹẹ ena aakemẹghue.” 12 Elemhi iregbemie osoli, mhi rọ la iteva oyẹẹ gbe riẹlẹ ọlẹlẹ ọnyaloa ali ọshabọ ni o rọkhasẹ khi aghiusomhi na kẹẹ ọyi iKirisiti mhi khi. 13 Eri ikhivọsẹ ni igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ elese e mẹ mie o de ẹ unu-a? Abi mhi aa li ri ingme ikpaghiobọ ukpaghọ nasẹ ẹ lọ? A kpẹkpẹ, a rọ topfa mhẹ shi ọ.

14 Utonuzesẹ na ni mhi rọ mu egbe ni mhi rọ bhale ya bino ẹ. Mhi aa ya mhila ẹ emhi khọghuo. Ẹẹ oyẹẹ mhia nono, ọa khi ukpaghọ oyẹẹ. Ọa kpẹ khi eniyẹ ẹ ri emhi na eni e bia wẹ ẹ le, ama eni e bia eniyẹ e ri emhi na wẹ ẹ le. 15 Irarighọ, mhi rọ ya ri oghẹlẹ ri ukpaghọ ni mhi mhọli nya ali mhẹmhẹ nya na ẹ, rọ kpaghiẹ ẹ obọ. Inono onikeke a ya mhọli deba mhẹ ini mhi mhọli inono oniẹmhi na ẹ?

16 A lama shi ọ khi mhi aa khi itsua na ẹ ni aa tsua. Ama ẹgbọ eghuo e ya liẹ khi ikpamhika mhi rọ ri ẹgbhọli di ẹ mu. 17 Eri mhi ri ẹgbọ ni mhi ghie ghi ẹ mu ẹ ma ekẹ? 18 Eri mhi lema iTatọsi o ke lẹ, mhiẹ inyọghuo awa ọnọkpọle ọ kphase ọli. Eri a ya liẹ khi eri iTatọsi ọ mu ẹ ma ekẹ? Ọa fẹ ligho. Abi khi aa lẹsẹ khi

‡ **11:33** Li zẹ Ika 9.23-25

usamhi oghuo mhẹmhẹ ali lọli anye mhọli shi udu ni anye rọ riẹlẹ emini mhẹmhẹ ali lọli anye ga riẹlẹ?

19 Otsẹ eri a dabi khi eri anye kie kpẹ rọshẹka ke khẹ egbe anye shi ekẹ odalo oyẹ ẹ. Ọa khi ighọ. Ama abi iKirisiti ọ nono ni anye li ngme, anye li odalo oyi Ẹshinẹgba. Emọle, eri anye riẹlẹ emini anye riẹlẹ nya rọ kpaghiẹ ẹ obọ. 20 Egbe limhẹ khi ini mhi ramhi aghọ khi mhia ya bhale ya mẹ ẹ shi abi mhia nono ni a li, ali khi aa ya mẹ mhẹ abi a nono ni mhi li. Ulishi ọọ mu mhẹ khi mhi ya bhale ya ẹ shi uwola ali ubọgbọ, ali udu ni ọọ to, ali ukphẹ, ali ikemhi ikui-iku, ali iyese egbe eva-a, ali ineta, ali itipfuabọ-nga, ali ozughu iteva oyẹẹ. 21 Egbe limhẹ khi ini mhi ke bhale, khi Ẹshinẹgba ọ ya ri omama mu mhẹ odalo oyẹẹ. Mhi ya viẹ na ebubu ẹ ni ẹa kie rọte agbọ olamhẹ oyẹwẹ mupfi lasele. Ni a kie la angeli efiala, ikhi usamhi irumheba, ali olamhẹ ighuẹ imumu.

13

Itse-agua ali otsẹ enekpukhokho

1 Utonuzesẹ na ni mhia bhale ya bino ẹ. Abi Ebe-no-pfuasẹ o ngme ni ọọ, “Ọtsẹlẹ eva, okekhi esẹ, a rọ ọ mu ma ingme, ni a rọ sọ ẹzọ.”* 2 Mhi kpẹ tse agua yẹ ẹ, ẹẹ ni a kpẹ lamhẹ olamhẹ, ali ẹgbọẹse eni e kpọle nya. Mhi kpẹ ngme ọli ibhale onuzi-eva oyẹmhẹ. Memena, mhi gbo ngme ọli abi mhi la oboese, mhi tse agua khi ini mhi gbo bhale khi mhi aa ya zẹ wẹ obọ khi mhi aa na wẹ osoli. 3 Onana o ya rọkhasẹ ẹ khi iKirisiti mhi ngme ẹ na. Ini ọ sẹsẹ ẹ ingme se, a rọ ya lẹsẹ khi ọ mhọli ekpabọ iteva oyẹẹ. 4 Ini o ri riẹ khia khi ọa mhuẹ itoto abi a rọ tali ma apfida gbe-a, ekpabọ oyi Ẹshinẹgba ọ rọ a la agbọ. Eri awa aa li mhuẹ itoto abi iKirisiti. Ama a ya mẹ ọli khi anye ya ri ekpabọ oyi Ẹshinẹgba la agbọ, ẹzẹzẹ abi iJesu ọ li, ni anye rọ ga ẹ.

5 A mhẹsẹ egbe ẹ bie bino ni a mẹ ini a kie la elemhi irudunga oyẹ ẹ. Ini a mhẹsẹ egbe ẹ bino ni a rọ mẹ khi iJesu iKirisiti ọa la agbọ oyẹẹ, a lẹsẹ khi a she de oni imhẹsẹbino. 6 Mhi lẹsẹ khi a ya mẹ ọli mẹ khi anye ẹa de oni imhẹsẹbino. 7 Anye lema Ẹshinẹgba, a khi riẹlẹ dọ-a. Ona ọa khi ni anye rọ rọkhasẹ khi anye she mẹ emini anye ẹ nono mu mhuẹ, ama ni o rẹ ẹ ke riẹlẹ emini e gbe akanya ini anye riẹ li abi eni de. 8 Irari khi anye ẹa ya riẹlẹ emini o mu okhọli vule shi igẹsikia ọ, ama emini o ya mu igẹsikia mhuẹ anye ya riẹlẹ. 9 Egbe ma mu anye, ini o lọsẹ anye ni ẹẹ a rọ mhọli itoto. Ighọ anye gbo liẹ sọ iromhi Ẹshinẹgba ọ rẹ ẹ ke ngeli shi ẹghẹghẹ, abi ọ nono ni a li ke ngeli. 10 Lọli o zẹ khi mhia kẹkẹ ebe ona abi mhia rọ nu ẹ la oobọ ena. Ighọ lọ, ini mhi khi rọli ze mu ẹ, ini mhi bhale deba ẹ. Irari khi eri mhia nono ni mhi ri afu ni Ọnọmhuẹ ọ rọ na mhẹ gbe akanya, ni mhi rọ kpaghiẹ ẹ obọ, ni ọa khi ni mhi rọ bighi ẹ de.

11 Ni mhi rọ gbe ọli ukhomhi inyọghuo-mhẹ, Okhila! A mu udu oyẹ ẹ pfi, a suọ olema oyẹmhẹ, a lama shi egbe ẹ ọ, a ri opfọmhẹ nu egbe ke la. Ẹghẹghẹ aghọ ni Ẹshinẹgba na inono ali opfọmhẹ ọ nu ẹ la.

12 A ke tse egbe egbegbi otsẹ, a ghẹlẹ mu egbe. 13 Ẹgbọ eyi Ẹshinẹgba nya ẹẹ tsẹ ẹ.

14 Okhale oyi iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ, ali inono oyi Ẹshinẹgba, ali iregbemu onayi Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ, e ka nu ẹẹ nya la.

* **13:1** Li zẹ iDẹut 17.6; 19.15

Ebe ni iPọlu ọ kẹkẹ ghi ẹgbọ
IGalesha
Eni e miesuọ

1 Mhẹmhẹ iPọlu aghiusomhi na kẹẹ ni ọa khi obọ oyi ẹgbọ mhi te bhale, wẹkhi obọ oyi ọgbọ a te ghie mhẹ, ama obọ oyi iJesu iKirisiti ali Ẹshinẹgba Ita ni ọ rọte eghuli guise ọli le mhi te bhale, mhẹmhẹ mhi kẹkẹ ebe ona. 2 Mhẹmhẹ ali inyọghuo ni e miesuọ nya ni e nu mhẹ la, anye ga tsẹ igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ ni e la ẹoli iGalesha nya.

3 Ẹshinẹgba itawa ali iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ ọyawa e ka li okhale na ẹ, e ri opfọmhẹ na ẹ. 4 Lọli ọ ri egbọli bhale shi iluasobo shi olamhẹ eyawa ni ọ rọ pfa awa shi ekẹ agbọ ọkhọlọ ali agbọ ingmobe ni awa la ena abi o ghọle Ẹshinẹgba ọyawa ni ọ gbo khi ita awa. 5 Lọli a ri ufumhi ya na ya ramhi ẹlẹ na agbọagbọ. Atsẹ.

Usomhi onete olese ọa ke la ọ

6 Abọ e sha mhẹ khi a she gbẹ kie ọni ọ rọte isomhelemhi oyi iKirisiti lu ẹ, a mu egbe nyenẹ ẹ deba usomhi onete olese ni o khili ọda, 7 ni o khia khi ẹa fẹ ga khi usomhi onete. O rọkhasẹ khi ẹgbọ eghuo e she pfi ẹ lo ọmunu ali khi ẹẹ dua ni e mu usomhi onete oyi iKirisiti ukhomhi pfi kpọkẹ 8 Ama ini otseku khi aanye, okekhi agẹni ni ọ rọte iloghie tiemhile, ọ ya gue usomhi olese yẹ ẹ ni o khi ọda shi oni anye kpẹ gue ye ẹ, a zẹ ni a rue ọli shi ọgbọ ni a she pfa ẹzọ mu je ilimhi iriẹriẹ.

9 Abi anye kpẹ ngme lọli mhi gbo riẹlẹ ngme memena, khi ini ọgbọ ọ bhale ya gue usomhi onete olese yẹ ẹ ni o khi ọda shi oni a miesuọ, ọni a pfa ẹzọ mu ọ pfua agbọagbọ ọ khi!

10 Eri mhia nono ni ẹgbọ e ba mie shi mhẹ ọ abi khi Ẹshinẹgba mhia nono ni ọ mie shi mhẹ ọ? Abi khi ẹgbọ mhia nono ni mhi ri egbe mu? Ini o khia khi ẹgbọ mhi kiele a nono ni mhi ri egbe mu lọ, mhi aa kha khi aghiusomhi ọyi iKirisiti.

Ẹshinẹgba ọ lu iPọlu

11 Mhia nono ni mhi gueyẹ ẹ inyọghuo-mhẹ khi usomhi onete ni mhi rọ ọ tse abọ ọa khi obọ oyi ọgbọ o te bhale. 12 Mhi aa rọte obọ oyi ọgbọkhọghuo mie ọli, wẹkhi eri a sẹsẹ mhẹ luẹ. Imẹ-alo mhi te mie ọli rọte obọ oyi iJesu iKirisiti.

13 Irari khi a she kpẹ suọ mhẹ eko abi mhi rọ la ugamhi oyi ẹgbọ iJu, abi mhi li lolo rọshẹka ẹ mu okhọli vule shi ena igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ oyi Ẹshinẹgba ọ. Mhi rọshẹka ini mhi yese imiesuọ oyẹwẹ-a.* 14 Mhi fu shi oni ugamhi ẹgbọ iJu dọsẹ ebubu ẹgbọ ni anye la otu oghuo, ali mhi mhọli ọmuegbe shi ishi eyi eni e bia mhẹ.† 15 Ama abi Ẹshinẹgba ni ọ rọte ekẹ zẹ mhẹ kẹẹ neni inyẹmhẹ ọ bia mhẹ, ni ọ lu mhẹ rọte okhale oyọli. Egbe mu ọli khi 16 ọ ri omiọli khasẹ mhẹ ni a bhale ya ẹ khi mhi ri ọli tsabọ ifuabọ ẹgbọ iJẹta. Mhi aa vu ya mhila ọgbọkhọghuo,‡ 17 wẹkhi eri mhi je ẹoli iJerusalẹmu ya mẹ eni e khi ighiusomhi na kẹẹ, neni ọ zẹ mhẹ, ama eri mhi je ekẹ Arebia ali mhi tigbe nyenẹ egbe jele ẹoli iDamasikọsi.

18 Abi ikpe esẹ e rọ dọsẹ se, mhi rọ tigbe nga iJerusalẹmu ni mhẹmhẹ ali iPita anye lẹsẹ egbe, mhi nu ọli la ogbẹlẹ igbẹshe.§ 19 Mhi aa mẹ aghiusomhi na kẹẹ ọlese sẹ khi iJemhisi ni ọ khi inyọghuo Ọnọmhuẹ.

---

* **1:13** Li zẹ Ika 8.3; 22.4-5; 26.9-11 † **1:14** Li zẹ Ika 22.3 ‡ **1:16** Li zẹ Ika 9.3-6; 22.6-10; 26.13-18 § **1:18** Li zẹ Ika 9.26-30

20 Mhia gueyẹ ẹ ukpẹloe
Ẹshinẹgba khi emini mhi kẹkẹ ẹ
ghi ẹ ẹa khi ẹgbhọli. 21 Ẹlẹlese,
mhi je ekẹ iSiria ali ekẹ iSilisha.
22 Ọgbọkhọghuo ọa la elemhi igbaa
nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ
na ekẹ iJudia ni ọ mẹ mhẹ ukpẹloe
ghue. 23 Eko ni e lẹsẹ suọ khi: "Ọni
ọmọse ni ọ kpẹ mu okhọli vule shi
awa ọ, eri ọ ke tsabọ oni ungmemhi
irudunga oni ọ kpẹ dua ni luẹ yese-
a." 24 E kuẹghiẹ Ẹshinẹgba itobọ
oyẹmhẹ.

2

Ighiusomhi na kẹ e mie IPọlu

1 Ikpe igbẹne e dọsẹ, mhi nga
iJerusalẹmu. Utona, iBanabasi ọ
deba mhẹ. Mhi li gbo rue iTatọsi.*
2 Eri mhi nga obọ ni mhi rọ ri
imẹalo ni mhi mẹ gbe akanya, ali
ni mhi rọkhasẹ wẹ usomhi onete ni
mhi rọ ọ tse abọ ifuabọ ẹgbọ iJẹta.
Ama eri mhi bẹna riẹlẹ ona khasẹ
ẹgbọ ni e khi eni ẹẹ ralo, irari khi
ulishi oo mu mhẹ ini ikanya ni mhi
kpe gbe ghue ali ena ikpukhokho
eyẹmhẹ e ya khi afuẹ. 3 ITatọsi
ni ọ nu mhẹ kia, aa liẹ khi ọ
mema shẹlẹ-a, abi ọ tseku khi ọngi
iGiriki. 4 Eri ingme oshẹlẹ onana
o lasele irari khi inyọghuo eghuo
ena ẹgbhọli e bẹna lo anye ifuabọ,
ni e ba mẹ asha guanọ udi ẹpfua
ni iJesu iKirisiti ọ rọ na anye, mu
anye ighumha. 5 Ama anye ẹa tigbe
lama na wẹ ukuku ẹghẹghẹ ni a
rọ bhale ya ẹ khi igẹsikia oyi oni
usomhi onete o nu ẹ kie la.

6 Ẹgbọ eni ẹ bino egbewẹ khi
wẹwẹ e mu ẹloe, ẹa mu mhẹ ẹloe,
irari khi Ẹshinẹgba ọa mhuẹ ọni ọ
kpe mhẹ nẹ, ali khi abi ọgbọ li edato
ọa rọli ẹ gue ọgbọ ẹzọ. Eni ẹgbọ
eghọghọ ẹa mhuẹ emini e rọ ma
mhẹ usomhi onete.† 7 Ama eri
e mẹ khi a she ri akanya itsabọ
usomhi onete ghi ẹgbọ iJẹta nga
mhẹ obọ, ẹzẹzẹ abi a li li ghie
iPita ghi ẹgbọ iJu. 8 Irari khi abi
Ẹshinẹgba ọ li nu iPita ẹ gbe akanya
abi aghiusomhi na kẹẹ ni a ghie
ghi ẹgbọ iJu, ighọ ọ li nu mhẹ gbe
abi aghiusomhi ni a ghie ghi ẹgbọ
iJẹta. 9 IJemhisi ali iPita ali iJọni ni
a lẹsẹ khi wẹwẹ e mu oni igbaa oyi
eni e mie iJesu iKirisiti suọ mhuẹ,
e mẹ khi Ẹshinẹgba ọ ri isomhopfa
na kẹ na mhẹmhẹ ali iBanabasi, e
rọ lama na anye, anye ke tsabọ oni
usomhi onete oghuo ye ẹgbọ iJẹta.
Wẹwẹ e tsabọ ye ẹgbọ iJu. 10 Emini
e ngme khi anye ke kpaghiẹ ẹgbọ
ni ẹa mhọli obọ, ighọ mhi li rọshẹka
riẹlẹ ọli.

IPọlu ọ gueyẹ iPita khi ọa guẹ riẹlẹ

11 Abi iPita ọ rọ bhale Atiọki, mhi
gueyẹ ọli gboo ghemhẹ ghe ẹ khi ọa
guẹ kia, irari khi ọ lue. 12 Neni ẹgbọ
ni iJemhisi ọ ghie usomhi, e bhale,
iPita ọ kpẹ nu ẹgbọ iJẹta a le emi-
nale kugbe, ama abi eni ẹgbọ e rọ
bhale, ọ ti je ukhokho na iJẹta eghọ,
irari khi ulishi oyi ẹgbọ ni ẹ liẹ
khi ọgbọ ọ mema shẹlẹ-a oo mu ọli.
13 Ẹgbọ iJu eni e miesuọ enekpọle
e li kuma ọli ọ riẹlẹ ikokoalo, ya
ramhi khi oni ikokoalo o li ri iBan-
abasi kuma wẹ ọ.

14 Abi mhi rọ mẹ khi, ẹa rọte
odẹ igẹsikia abi oni usomhi onete o
ngme, mhi la ukpẹloe eni ẹgbọ liẹ
iPita, "Ọgbọ iJu u khi, ama wa ngeli
abi ọgbọ iJẹta. Elọ o zẹ ni u ke rọ
nono ni i ri itoto mu ẹgbọ iJẹta ke
riẹlẹ ighuighuẹ eyi ẹgbọ iJu?

15 "Ẹgbọ iJu a bia awa, awa aa khi
ẹgbọ iJẹta ena olamhẹ," abi a lu wẹ.
16 Lẹsẹ khi aa ya pfa na ọgbọ irari
khi ọ ri ushi a gbe akanya, ama
itobọ irudunga iJesu iKirisiti. Ighọ
awa li li ri udu nga iJesu iKirisiti ni
a rọ pfa na awa. Ọa khi itobọ irushi-
gbe akanya, irari khi ọgbọkhọghuo
ọa la ọ ni a ya pfa na irari khi ọ dobẹ

* **2:1** Li zẹ Ika 11.30; 15.2 † **2:6** Li zẹ iDẹut 10.17 ‡ **2:16** Li zẹ Iwolo 143.2; iRom 3.20,22

ri ushi a gbe akanya.‡ 17 “Abi awa
liẹ dua ni awa khi eni a pfa na el-
emhi iKirisiti, eri o rọkhasẹ khi ena
olamhẹ awa khi. Oghọ khi eri iJesu
ọ mu ẹ ma olamhẹ? Iiye o, ọa khi
ighọ! 18 Mhi kha riẹlẹ emini mhi
guọghọ-a rọkọ, eri mhi rọkhasẹ khi
ọgbushia mhi khi. 19 Irari khi rọte
ushi mhi te ghu pfa ushi, ni mhi
dobẹ la ọ na Ẹshinẹgba. 20 A she li ta
mhẹ ma apfida abi a li ta iJesu ma
apfida, ali khi aa ke khi mhẹmhẹ
mhi ke la agbọ, ama iKirisiti ọ ke
la agbọ oyẹmhẹ. Agbọ ni mhi la
elemhi idiegbe oyẹmhẹ memena,
irudunga Omi Ẹshinẹgba mhi te la ọ,
ni ọ nono ingme oyẹmhẹ, ni ọ ghu-
a, ni ọ ri agbọ oyọli na mhẹ. 21 Mhi
aa ri obọ gbe isomhelemhi oyi
Ẹshinẹgba nyẹ, irari khi ini o khia
khi itobọ iri-ushi-gbe akanya ọgbọ
rọ pfuasẹ lọ, eghuli afuẹ iKirisiti ọ
ghu!”

3

*Irudunga tsẹ o khi odẹ imiep-
fuese*

1 Ẹẹ eyẹghẹ ẹgbọ iGalesha! Ọghuo
ọ ri ogbhọ na ẹ le? Ukpẹloe oyẹẹ a
la ri iJesu iKirisiti khasẹ gboo khi
eri a ta li ma apfida. 2 Mhia nono ni
mhi rọte obọ oyẹẹ lẹsẹ emhi oghuo.
Eri a mie Ayẹmhẹ oyi Ẹshinẹgba irari
khi a ri ushi gbe akanya, abi khi
irari khi a mie emini a suọ suọ?
3 Eeyẹghẹ a ghọ khi? A kha ri
Ayẹmhẹ oyi Ẹshinẹgba gba ekẹle se, a
tigbe ẹ dua ni a ri ekpabọ ọgbọ gbe
oni akanya pfo? 4 Eri a na lina mẹ
osoli shi afuẹ? Ini afuẹ a mẹ osoli,
5 Ayẹmhẹ oyi Ẹshinẹgba ni ọ rọ na
ẹ, ali ikanya ọshabọ ni ọ gbe iteva
oyẹẹ, itobọ khi a ri Ishi eyi iMosisi
gbe akanya lọ abi khi irari emini a
mie ingme oyi iKirisiti suọ, o zẹ ni
ọ rọ riẹlẹ ena?

6 A sa ingme oyi Aburaamu ghue,
“Eri ọ mie Ẹshinẹgba suọ ni a rọ pfa
na li khi ọ pfuasẹ.”* 7 A lẹsẹ ọli
shọ, khi ẹgbọ ni e miesuọ, e khi
imi Aburaamu.† 8 Ebe-no-pfuasẹ o
kpẹ ngme ọli shi ekẹ khi Ẹshinẹgba
ọ ya rọte irudunga oyi ẹgbọ iJẹta
pfa na wẹ, ọ gue oni ungmemhi
yẹ Aburaamu ọọ li, “A ya rọte obọ
oyẹ khivọsẹ na ishishi ena ekagbọ
nya.”‡ 9 Irarighọ, eni e mhọli
irudunga a ya khivọsẹ na abi a li
khivọsẹ na Aburaamu, ikhi ọmọse
irudunga.

10 Ẹgbọ nya ni e ri egbe da iri-
ushi gbe akanya, a pfi unu na, irari
khi a kẹkẹ ọli khi, “Unu a pfi na
ọgbọ ni ọa da ri emini a kẹkẹ shi ebe
ushi nya gbe akanya.”§ 11 Mena, aa
mẹ ọgbọkhọghuo ni a pfa na odalo
Ẹshinẹgba irari khi ọ ri ushi gbe
akanya, itobọ khi, “Eni e pfuasẹ,
irudunga o rẹ wẹ ya la agbọ.”*
12 Odẹ irudunga o kiọda shi odẹ
ushi, ni ọọ, “Ọni ọ da ri ushi gbe
akanya, ushi ọ rọ ya la agbọ.”†
13 Eri iKirisiti ọ pfa awa shi ekẹ
elemhi ipfiunu-a oyi ushi abi ọ li
khi ọni a pfi unu na irari oyawa,
irari khi a kẹkẹ ọli khi, “Unu a pfi
na ọgbọkpa ni a soli-a shi ọọra.”‡
14 Eri ọ pfa awa shi ekẹ ni ikhivọsẹ
eyi Aburaamu e ramhi ẹgbọ iJẹta
egbe, rọte iJesu iKirisiti, ni awa
mẹ ikhivọsẹ oyi ishobọ Ayẹmhẹ-nọ-
pfuasẹ rọte irudunga.

Oni Ushi ali oni ishobọ

15 Inyọghuo a zẹ mhẹ ri angeli
ẹlẹkpa rue irọkhọkhọ. Ẹzẹzẹ abi
ọgbọkhọghuo ọa li dobẹ ya shishi
ọ-a, wẹkhi eri ọ dobẹ ya rọ ma
ilamashọ, ni Ẹshinẹgba ọ nu ọgbọ
lama shọ, ni o she gbọla migha.
Ighọ oni ingme onana o li. 16 Oni
ishobọ, Aburaamu ali omioli a shi
ọli na. Ebe-no-pfuasẹ ọa liẹ, “Ali

* **3:6** Li zẹ Igbae 15.6; iRom 4.3 † **3:7** Li zẹ iRom 4.16 ‡ **3:8** Li zẹ Igbae 12.3 § **3:10** Li zẹ iDẹut 27.26 * **3:11** Li zẹ Abak 2.4 † **3:12** Li zẹ iLẹv 18.5 ‡ **3:13** Li zẹ iDẹut 21.23 § **3:16** Li zẹ Igbae 12.7

imiọli," ni e khi ebubu ẹgbọ, ama, "Ali omiẹ," ni ọ khi ọgbọ ọghuo, ni ọ khi iKirisiti.§ 17 Emini mhi ri ona ngme khi, ushi ni a tigbe rọ lasele abi ikpe egbhuẹ uye ali uye ali igbe (430) e rọ dọsẹ se, ọa guọghọ oni ishobọ ni Ẹshinẹgba ọ shi-a, ni a yele oni ekha-a.* 18 Ini oni ugu o migha shi ushi lọ, ọa kha ke migha nga ishobọ, Ama rọte isomhelemhi oyi Ẹshinẹgba ọ rọ shi oni ishobọ na Aburaamu.†

19 Elọ o zẹ ni a rọ ri ushi bhale? Eri a ri ushi bhale ni a rọ rọkhasẹ khi awa lamhẹ. Eri a rọli shi ekẹ ramhi ẹghẹghẹ ni omiomi Aburaamu ni a rieẹ ishobọ khẹ ọ rọ ya bhale. Ẹshinẹgba ọ ri oni ushi na igẹni tiemhile na iMosisi ni ọ la iteva ọgbọ ali Ẹshinẹgba. 20 Awa kha da ngme ingme ọmighana ọgbọ ne, o rọkhasẹ khi ẹgbọ aava e mema lasele shi aghọ, Ama Ẹshinẹgba lọlighuo ọ shi oni ishobọ ona, Ẹshinẹgba ọghuo, ọ khi.

Emini ushi o migha shi

21 Eri ushi o ke a zu ishobọ oyi Ẹshinẹgba odẹ? Iiye o! Irari ini eri a ri ushi bhale ni o ri agbọ ke na ọgbọ lọ, a kha ri irarighọ pfa na ọgbọkpa ini ọ ri ushi gbe akanya. 22 Ama Ebe-no-pfuasẹ o ngme ghọ khi ekpabọ olamhẹ o mhẹsẹ a na agbọ nya, ni a ba bhale ya ẹ khi emini a shobọ, ni a rọ ọ na ọgbọ rọte obọ oyi iJesu iKirisiti ni a rọli na ẹgbọ ni e miesuọ.

23 Neni oni irudunga o bhale, eri ushi o mu awa ighumha, o pfi awa okpẹ ramhi ni irudunga o rọ bhale. 24 Eri a ri ushi na awa ni o sẹsẹ awa odẹ ramhi ni iKirisiti ọ rọ bhale, ni a rọte irudunga pfa na awa. 25 Memena abi ẹghẹghẹ irudunga o rọ bhale, ushi ọa ke ẹ sẹsẹ awa odẹ.

Imi Ẹshinẹgba

26 Ẹẹ nya, imi Ẹshinẹgba a khi rọte irudunga oyi iJesu iKirisiti. 27 Irari khi ẹẹ nya ni a batazi elemhi iKirisiti, a she ri iKirisiti sọ. 28 Ikhiọda ọa la ọ na ọgbọ iJu ali ọgbọ iJẹta, wẹkhi ikhiọda o la oghumha, ali ọni ọa khi oghumha, wẹkhi ọmọse ali ọkpotso, irari khi ẹẹ nya, ọghuo a khi shi iJesu iKirisiti ọ. 29 Ini a khi ọnayi iKirisiti, ẹghẹghẹ aghọ imi Aburaamu a khi, a khi eni e mhọli okemhi shi oni ishobọ.‡

4

1 Emini mhia ngme khi, ini ọni oni ugu o gọ lu ọ da kie khi ukuku ọmọ ne, ọa kiọda shi oghumha ọ, ama lọli ọ kie ya mhọli eni apfẹ nya. 2 Eri ọ kiele ya la obọ oyi eni e ri ẹloe ẹ khu ọli, ali eni a ri eni ugu nga obọ ne, ya ramhi ẹghẹghẹ ni itali ọ shi shi ekẹ, ni ọ rọ ya womhẹ ẹloe. 3 Ighọ o li khi shi awa egbe. Ighumha eyi iyẹmhẹ ni ẹ mhẹsẹ na agbọ nya, e mhẹsẹ ẹ na awa neni awa mhọli iwomhẹloe elemhi ayẹmhẹ. 4 Ama abi oni ẹghẹghẹ o rọ ramhi, Ẹshinẹgba ọ ghie omiọli ni ọkpotso ọ bia, ni a bia shi ẹghẹghẹ ushi, 5 ni ọ rọ tsumhi ẹgbọ ni ushi o mhẹsẹ ẹ na, ni awa tẹ eni a lu Imi Ẹshinẹgba. 6 Itobọ khi a khi imiọli, Ẹshinẹgba ọ rọ ghie Ayẹmhẹ oyi Omiọli bhale udu oyawa, Ayẹmhẹ ni ọ tsẹsẹ liẹ, "Itamhẹ, Itamhẹ." 7 Itobọ ona, wa a ke khi oghumha ama omiọli, abi u ke rọ khi omiọli eghọ, Ẹshinẹgba ọ she rẹ mie oni ishobọ. *

Ọmuegbe ni iPọlu ọ mhọli na ẹgbọ iGalesha

8 Ẹghẹghẹ ni o dọsẹ ni aa rọ kpẹ lẹsẹ Ẹshinẹgba, a khi ighumha eyi emini e khi ilitsa ni ẹa khi Ẹshinẹgba. 9 Ama memena ni a ke rọ lẹsẹ Ẹshinẹgba, ali abi Ẹshinẹgba ọ ke rọ lẹsẹ ẹ ena, elọ o zẹ khi a nono ni a nyenẹ egbe gbo deba iyẹmhẹ

* **3:17** Li zẹ Okiali 12.40 † **3:18** Li zẹ iRom 4.14 ‡ **3:29** Li zẹ iRom 4.13 * **4:7** Li zẹ iRom 8.15-17

afuẹ ni ẹa mhuẹ ekpabọ? Elọ o zẹ ni a rọ ọ nono ni e gbo mu ẹ ighumha utonuzi-eva? 10 A ri ẹloe ẹ shi ogbẹlẹ na kẹ ali iki ali ẹghẹghẹ ali ikpe. 11 Ulishi ọọ mu mhẹ irari khi o li mhẹ ẹloe abinẹ khi eri mhi pfuse ẹghẹghẹ-a shi ẹ egbe shi afuẹ.

12 Mhia lema ẹ, inyọghuo a li abi mhi li, irari khi eri mhi li abi a li. Aa li mhẹ ingmobe. 13 A yelele, khi elemhi umha ze mhi la ni mhi rọ tse abọ usomhi onete yẹ ẹ odo-odẹ. 14 Abi o tseku khia khi ughuamhi oyẹmhẹ khi eri o li abi anasẹmhẹ na ẹ, aa ri ẹloe gbe mhẹ, aa kie mhẹ. Ochoghọ, eri a kpe abọ mie mhẹ abinẹ khi agẹni Ẹshinẹgba mhi khi, abi a kha li mie iJesu iKirisiti. 15 Elọ o li oghẹlẹ oyẹẹ? Mhi dobẹ ya pfi ọtsẹlẹ khi ini o zẹ ya li lọ khi a kha ga vuọnyọ ikpamhi alo eyẹ ẹ na mhẹ. 16 Mhi she mele ọbe ẹ-a irari khi mhi gue igẹsikia ye ẹ?

17 Ẹgbọ ẹ nono ni e ti ẹ ma egbe, ama ọa khia odẹ ni o ti o khi. Emini ẹ nono khi ni e rẹ ẹ mele epfẹsẹ-a shi anye ọ, ni a khi eni e mhọli ọmuegbe na wẹ. 18 O ti ni ọgbọ ọ mhọli ọmuegbe ini o da khi eminete ọ mhọli ọli shi, ali ni ọ ke mhọli ọli ẹghẹghẹ kpa, ọa khi ini mhi da lẹsẹ la aghọ tsẹ. 19 Imimhẹ, egbe ẹ to mhẹ shi ingme oyẹẹ, abi ọkpotso ni oku ọọ to, ni a rọ bhale ya ẹ khi a mẹ iKirisiti agbọ oyẹẹ. 20 Abi a khẹ khi mhi nu ẹ la, ni mhi mu uruli oyẹmhẹ pfi, irari khi egbe e pfọ mhẹ-a shi ingme oyẹ ẹ!

Ega ali iSera

21 A gueyẹ mhẹ ghue, ikhi ẹẹ ni a nono ni a khi eni ushi o mhẹsẹ a na, a lẹsẹ abi ushi o ngme? 22 Irari khi a kẹkẹ ọli khi Aburaamu, ọ bia eniyẹ emọse aava, ọghuo ọọ khi omi ọkpotso oghumha, ọnọkpọle ọ khi omi ọgbọ.† 23 Ọmọ ni oghumha ọ bia na li, eri a bia li rọte odẹ na tsẹ, ama ọni egbegbi ọkpotso ọ bia, a bia li rọte odẹ ishobọ.

24 Eni ingme ena nya e mhọli emini e migha shi, irari khi ikpotso aava ena, ilama na egbe eva e khi. Ilama-negbe oghuo o khi ona ukhomhi ute iSinai, ọ bia eniyẹ ni e ya khili ighumha. Lọli khi Ega. 25 Mena, Ega ọ migha shi ute iSinai na ekẹ Arebia ni o khili ẹoli iJerusalẹmu, irari khi eri ọ nu imiọli khili ighumha. 26 Ama inyọ awa ọ khi ẹoli iJerusalẹmu ni o la odane, omi ọgbọ ọ khi. 27 Irari khi a kẹkẹ ọli, ẹ li:

“Ke ghẹlẹ, yẹyẹ aga
ni ọa bia eniyẹ,
ri oghẹlẹ tsẹsẹ leghe,
yẹyẹ ni oku ọa to ghue,
irari khi ọkpotso ni a kie,
ọ mhọli eniyẹ ni e bu
dọsẹ ọkpotso ni ọ mhọli ọdọ.”‡

28 Memena, inyọghuo-mhẹ, eniyẹ ishobọ a li khi ẹzẹzẹ abi Aziki ọ li khi ọmọ ishobọ. 29 Abi o kpẹ li oni ẹghẹghẹ, ni ọmọ ni a bia elemhi idiegbe, ọọ li mu okhọli vule shi ọmọ ni a ri ekpabọ Ayẹmhẹ oyi Ẹshinẹgba bia ọ, ighọ o kie li memena.§ 30 Ama sẹ Ebe-nopfuasẹ o ngme? Ọọ, “Khu ọkpotso oghumha ali omiọli vu, irari khi omi ọkpotso oghumha ọa tigbe ya nu omi egbegbi ọkpotso kemhi ugu.”* 31 Irarighọ, inyọghuo, awa aa khi eniyẹ eyi ọkpotso oghumha ama eniyẹ eyi ọkpotso ni ọ khi omi ọgbọ.

5

Irueọle ni o la obọ oyi iKirisiti

1 IKirisiti ọ she rue awa ọ le. Irarighọ, a migha gbaa shi oni irueọle, a khi ke gbo zẹ ni a gbo ya nyenẹ ri egbe ẹ khi ighumha oyi ushi.

2 A ghe i! Mhẹmhẹ iPọlu, mhi gue ẹ yẹ ẹ khi, akanya ni iKirisiti ọ gbe

† **4:22** Li zẹ Igbae 16.15; 21.2 ‡ **4:27** Li zẹ Aza 54.1 § **4:29** Li zẹ Igbae 21.9 * **4:30** Li zẹ Igbae 21.10

ọa ke ya mhọli elele okhọghuo na ẹ, ini a ya shẹlẹ-a. 3 Mhi gbo gue ẹ ye ọgbọ ni ọ da zẹ ni a shẹlẹ ọli-a ne, ọ mema ya ri ushi nya gbe akanya. 4 Ẹẹ ni a dua ni a khi eni a pfa na rọte iri-ushi gbe akanya, aa ke mhọli obọ shi ikanya ni iKirisiti ọ gbe, a she de okhale oyọli-a. 5 Ama rọte irudunga awa te lolo migha a khẹ ipfuasẹ ni awa ri udu nga rọte elemhi Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ. 6 Irari khi elemhi iJesu iKirisiti, oshẹlẹ ali umha-shẹlẹ-a ẹa mhuẹ eleli. Emini o mema mu egbe khi irudunga ni o mhọli inono.

7 A kpẹ guẹ ẹ kia. Ọghuo ọ mu alo nyenẹ ni aa ke rọ ọ deba igẹsikia? 8 Ọni ọ lina mu ẹ alo nyenẹ, ọa rọte obọ oyi iKirisiti ọni ọ lu ẹ bhale. 9 “Ọgbọ ọbe ọtuọghuo ọ dobẹ ya yese ẹgbọ eni e bu-a. Eri ọ li abi umiesobọ oghuo, ni o ri oili ẹ gbolo enekpọle-a.”* 10 Ama mhi regbenga ẹ khi eyi Ọnọmhuẹ a khi. Onana o rẹ mhẹ lẹsẹ gboo khi emini mhi gueyẹ ẹ a ya riẹlẹ, khi aa ya riẹlẹ emini ọgbọẹse ọ gueyẹ ẹ. Ọgbọ ni ọọ nasẹ ẹ, ọ ya ri ukhomhi kpẹ ọ, ọnini ọ riẹ khi.

11 Inyọghuo, ini ishẹlẹ-a mhi kiele rọ tse abọ lọ, abi ẹgbọ eghuo ẹẹ ngme, elọ a mu okhọli vule shi mhẹ ọ kẹ shi? Ini o khi ighọ lọ, ungmemhi apfida ọa kha ke ri elemhi ke bi. 12 Ẹgbọ ni e na ri ingme oshẹlẹ a nasẹ ẹ ena, mhi kha ga liẹ e bie wali egbewẹ-a.

Agbọ na elemhi Ayẹmhẹ

13 Ẹẹ oyẹẹ, inyọghuo-mhẹ, eri a lu ẹ ni a la elemhi ẹpfua. Ama a khi zẹ ni a ri oni ẹpfua ona ke riẹlẹ emini idiegbe olamhẹ oyẹ ọọ nono. Ochoghọ a ri inono ke ga egbe ẹ. 14 Irari khi emini a rọ zẹ ushi nya ukhomhi khi, “Nono ọnuzava ọyẹ abi u li nono egbiẹ.”† 15 Ini a mu okhọli vule ẹ shi egbe ẹ ọ, ni a rọ ọ khu egbe ẹ, a mhuẹ ẹgbhẹ ini a khi a ya pfuse egbe ẹ-a.

16 Emini mhia ngme khi, a ke kia okiali elemhi Ayẹmhẹ, ẹghẹghẹ aghọ aa ya riẹlẹ ọghuẹmhẹ oyi idiegbe olamhẹ. 17 Irari khi idiegbe, ọbe Ayẹmhẹ o khi, ali khi emini Ayẹmhẹ ọ nono, eri ẹ zu ọghuẹmhẹ idiegbe olamhẹ odẹ. Wẹwẹ ava-ava ọbe e khi shi egbe ọ, lọli o zẹ khi u waa dobẹ a riẹlẹ emini u wa nono ni u riẹlẹ.‡ 18 Ama ini Ayẹmhẹ ọ rẹ ẹ kia, waa tigbe ya riẹlẹ oghumha ọyi ushi.

19 Emini ikanya idiegbe olamhẹ ẹẹ gbe na; Itsẹbọ, ikanya ichimhi na itsẹbọ ali angeli efiala, 20 ikhumhi igaga, ali ogbhọ ipfipfi, ibiselemhi, umha lama a na egbe, ofuma ikpekpe, ofu imhọli, ikanya ukphẹ, elemhi ibibi, ikemhi egbe, 21 Idegbe-ọkọnyọ, idonyọ dọsẹ, iyeukue ni a la li itsẹbọ, ali emhi elese eghọghọ. Mhi tse agua ye ẹ, abi mhi kpẹ li tse ọli ye ẹ, khi ẹgbọ ni e da a ngeli angeli eghọghọ ne khi ẹa ya mhọli okemhi shi Eghiele oyi Ẹshinẹgba.

22 Emini Ayẹmhẹ ọ rọ ọ lasele khi; Inono, oghẹlẹ, opfọmhẹ, irabọmudu, isomhelemhi, onete, izẹ-ri-egbeda, 23 Ipfọmhẹ, iguẹregbekia. Ushi ọa ya mu ọgbọ shi ọ ini ọ riẹlẹ enana nya. 24 Eni e khi eyi iJesu iKirisiti e she rọte idiegbe olamhẹ oyẹwẹ ali ọghuẹmhẹ eyẹwẹ nya ma apfida. 25 Aborọkhia khi Ayẹmhẹ ọ ri awa a kia eghọ, awa ke deba ẹtẹ-awẹ eyọli. 26 Awa khi ke mu egbawa ẹloe dọsẹ odẹ, yẹsẹ elemhi ke bi egbe, ni o ri awa a ke kpe ofuma deba egbe.

6

A ke riẹlẹ onete na ẹgbọ nya

1 Inyọghuo-mhẹ, a kha bhale ya ẹ khi a mu ọgbọkhọghuo shi olamhẹ,

* **5:9** Li zẹ 1 iKọri 5.6 † **5:14** Li zẹ iLẹv 19.18 ‡ **5:17** Li zẹ iRom 7.15-23

ẹẹ ni a la elemhi ayẹmhẹ, a kuegbe-a sheshe ọli shi odẹ fiẹ. Ama a ke tọ egbe ẹ ọkpẹ, ini a khi li de pfilo imufẹ. 2 A kpaghiẹ egbe ẹ itsua, ini a li ighọ, a ya riẹlẹ ọghuẹmhẹ oyi iKirisiti. 3 Ini ọgbọ ọ dabi khi lọli mu ẹloe, ni a rọ bhale ya ẹ khi ọa khi emhikhọghuo, egbọli ọọ di. 4 Ọgbọgbọ ọ ke mu angeli eyọli fẹ ni ọ bino ini e ti. Oni ẹghẹghẹ, ọ tigbe mẹ asha a titi egbọli. Ọ khi ri egbọli khọkhọ ọgbọẹse. 5 Ọgbọgbọ ọ tsua itsua eyọli.

6 A ke ri eminete nya somhi ọgbọ ni ọọ sẹsẹ ẹ emini Ẹshinẹgba ọ ngme.

7 Khi di egbe ẹ. Ọgbọkhọghuo ọa dobẹ ya ghagha Ẹshinẹgba. Emini ọgbọ ọ rọ kọ, lọli ọ ya khiẹsẹ. 8 Ini ọgbọ ọ deba ọghuẹmhẹ oyi idiegbe olamhẹ oyọli rọ kọ ọ khiẹsẹ epfua. Ọni ọ rọ kọ rọ ri egbe mu Ayẹmhẹ, ọ ya khiẹsẹ agbọ na agbọagbọ. 9 A khi zẹ ni onete iriẹlẹ o khuese awa, irari khi o kha ramhi oni ẹghẹghẹ, awa ya khiẹsẹ, ini ọa da lọsẹ awa. 10 Irarighọ, abi awa da mhọli oni ẹghẹghẹ kpa, awa ke riẹlẹ onete deba ọgbọkpa, tee-tee, ena ọmhuẹ-apfẹ irudunga.

Itse-agua ni o kpukhokho

11 A bino ikpamhi alo ebe eniẹmhi ni mhi ri obọ oyẹmhẹ kẹkẹ ghi ẹ. 12 Ẹgbọ ni ẹẹ riẹlẹ abamẹmhẹ, ẹ dua ni e ri itoto ti ẹ shi ishẹlẹ-a, emini o zẹ ni e rọ ọ li ighọ khi, ẹa nono ni a mu okhọli vule shi wẹ ọ shi osẹsẹ oyi apfida oyi iKirisiti. 13 Egbegbi eni e shẹlẹ-a, ẹa ri ushi ẹ gbe akanya, ama ẹ nono ni a shẹlẹ ẹ-a, ni e ba mẹ asha ke neta ọmọse khi e rẹ ẹ shẹ shẹlẹ-a. 14 Ama mhi aa tigbe ri emhikhọghuo ya neta ọmọse, ini ọa li khi ingme oyi apfida oyi iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ ọyawa. Itobọ oni apfida ona, mhi rọ ghu pfa ọghuẹmhẹ agbọ, ọghuẹmhẹ agbọ o ghu pfa agbọ oyẹmhẹ. 15 Ishẹlẹ-a ali umha shẹlẹ-a ọa mhọli abi o ngme, emini o mu egbe khi, ni a rọ riẹlẹ ọgbọ bia elemhi iKirisiti. 16 Opfọmhẹ ali ilẹlemhi e ka nu eni e deba osẹsẹ onana la elemhi agbọ oyẹwẹ, li shi ẹgbọ iZirẹni eyi Ẹshinẹgba.

17 Ọzukhomhi emhikpa khi, ọgbọkhọghuo ọ khi ke nasẹ mhẹ, irari khi mhi mhọli ẹmẹli oyi iJesu shi egbe oyẹmhẹ.

18 Inyọghuo-mhẹ, okhale oyi iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ ọyawa, ọ ka nu ayẹmhẹ oyẹ ẹ nya la. Atsẹ.

Ebe ni iPọlu ọ kẹkẹ ghi ẹgbọ Ẹfisha Eni e miesuọ

IPọlu ọ tsẹ eni e mie iJesu suọ ne la Efesọsi

1 Mhẹmhẹ iPọlu, aghiusomhi na kẹẹ ọyi iJesu iKirisiti ni Ẹshinẹgba ọ zẹ mhi khi.*

Ẹgbọ eyi Ẹshinẹgba ni e la ekẹ Efesọsi, eni e regbenga iJesu iKirisiti mhi kẹkẹ ebe ona a ghi. 2 Mhi lema Ẹshinẹgba ita awa ali iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ, e ka mhuẹ isomhelemhi na ẹ, e gbo ri opfọmhẹ na ẹ.

Ẹshinẹgba ọ she te obọ oyi iKirisiti riẹlẹ eminete na awa

3 Awa kuẹghiẹ Ẹshinẹgba. Lọli ọ khi Ẹshinẹgba ali ita iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ ọyi awa. Lọli ọ ri ikhivọsẹ ni o te iloghie bhale na awa, ikhivọsẹ oni ọ kpaghiẹ ayẹmhẹ oyi awa obọ. Ikugbe ni ọ ku awa ali iKirisiti gbe ọ rọ riẹlẹ ona. 4 Neni Ẹshinẹgba ọ ma agbọ, ọ she kpẹ zẹ awa eni ẹ khi ẹgbọ eyọli, rọte obọ oyi iJesu iKirisiti, ini awa khi eni e pfuasẹ ni ẹa mhuẹ umha-guẹkia shi odalo oyi Ẹshinẹgba. Itobọ khi ọọ nono ingme oyawa ọ rọ ligho riẹlẹ ọli. 5 Neni Ẹshinẹgba ọ ma agbọ, ọ she te ekẹ gba li khi lọli ya ri awa mele imi ọli-a, itobọ emini iJesu iKirisiti ọ riẹlẹ, ni o de shi ọ abi o ghọle Ẹshinẹgba. 6 Eri ọ lina riẹlẹ ọli ini awa kuẹghiẹ ọli shi okhale onieḿhi ni ọ mhuẹ na awa, itobọ emini omi ọli ọtuọghuo kpe ni ọ nono ingme oyọli, ọ riẹlẹ.

7 Obọ oyi iKirisiti awa te mhọli ipfashekẹ, itobọ ọlia eyọli ni ọ ku shi ekẹ abi ọ rọ ghu-a na awa. Ona a te ri olamhẹ topfa awa. Itobọ ẹpfue oyi okhale oyi Ẹshinẹgba ni o gbeku ọ, ọ rọ riẹlẹ ona.† 8 Oni okhale ona ọ tutu ku awa, rọte ilẹsingme ali ẹgbhẹ ọ te riẹlẹ ọli. 9 Ẹshinẹgba Ọ khueghie osheli emini ọ gba shi ekẹ-a khasẹ awa, ikhi emini ọ rọte obọ oyi iJesu iKirisiti rọ tse, abi o ghọle ọli. 10 Emini Ẹshinẹgba ọ gba khi lọli ya pfuse riẹlẹ khi, ini o ramhi oni ẹghẹghẹ te, ọ ya ku emhi na agbọ ali ena iloghie gbe khi oghuo, ọ ya ri iKirisiti le oghie wẹwẹ nya. 11 Itobọ khi Ẹshinẹgba ọ ku anye ali Ikirisiti gbe, anye she mie ugu obọ oyi Ẹshinẹgba. Irari khi ọ she kpẹ te ekẹ gba li khi lọli ligho ya riẹlẹ ọli, ọ rọ ligho riẹlẹ ọli. Ọ ri emhikpa tsẹ shi abi o ghọle ọli shi. 12 Ishegho ni anye iJu ni e khi ẹgbọ eni ododẹ ni e kpẹ regbenga iKirisiti, e kuẹghiẹ Ẹshinẹgba shi ufumhi oyọli. 13 Eri a li ku ẹ ma iKirisiti abi a rọ suọ oni ungmemhi igẹsikia, oni o khi usomhi onete oyi Ẹshinẹgba, abi ọ mie ẹ pfuese. Abi a rọ mie iKirisiti suọ, Ẹshinẹgba ọ rọ shi ọlẹlẹ shi ẹ egbe. Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ ni Ọ kie kpẹ rọ nga na awa o khi oni ọlẹlẹ. 14 Itobọ Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ ni Ẹshinẹgba ọ kpẹ rọ na awa, awa rọ mhọli ọ shi udu khi Ẹshinẹgba ọ ya ri emini ọ rọ nga na ẹgbọ eyọli gbo na awa. Ẹghẹghẹ ni Ẹshinẹgba ọ́ rọ pfa awa ẹgbọ eyọli shi ekẹ nya, awa rọ mhọli eni emhi ena. Ona o ya ri ẹgbọ eyọli kuẹghiẹ oli shi ufumhi oyọli.

IPọlu ọ lema na eni e mie iJesu suọ ni e la Efesọsi

15 Itobọ emhi ena nya ni Ẹshinẹgba ọ riẹlẹ, ali abi mhi te suọ abi a mie iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ suọ ni a gbo mhọli inono shi ẹgbọ eyi Ẹshinẹgba nya ọ, 16 mhia tigbe yẹmhẹ ikphẹmhi-a, ni mhi ri itobọ oyẹ ẹ kphẹmhi na Ẹshinẹgba, ini mhi da lema na ẹ. 17 Eri mhia lema Ẹshinẹgba ọyi iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ ọyawa, ọni ọ khi ita awa ni ọ mhọli ufumhi onieḿhi, ọ rẹ ẹ

* **1:1** Li zẹ Ika 18.19-21; 19.1 † **1:7** Li zẹ iKolo 1.14

mhọli ayẹmhẹ ilẹsingme. Ọ gbo ri egbe ọli khasẹ ẹ ni a lolo lẹsẹ ọli egbegbọ. 18 Mhi gbo lema Ẹshinẹgba ọ khueghie ẹ udu-a ini a lẹsẹ oni igẹsikia oyọli, ini a gbo lẹsẹ irudushi ni a regbenga, ni Ẹshinẹgba ọ lu ẹ shi. Ni a gbo mẹ ẹpfue oyi ugu oniẹmhi oyọli ni eni e mie ọli suọ e mhọli. 19 Mhi gbo lema li ọ zẹ ni a lẹsẹ ekpabọ ni e funẹ eyọli, ni ẹa mhuẹ irọkhọkhọ, ni a rọ na awa eni e miesuọ. 20 Eni ekpabọ ena ọ rọ gbe akanya abi ọ rọ guise iKirisiti eghuli le abi ọ rọ ghua. Wẹwẹ ọ rọ ri iKirisiti shitọ obọ ita oyọli obini iloghie.‡ 21 Oobọ iJesu iKirisiti ọ la mhẹsẹ na ekpabọ, ali itoto ali igẹni, ghe enete ghe eni ẹa ti, ghe eni a mẹ agbọ ona ne, ghe ena agbọ ni aa mẹ ne. 22 Emhi nya Ẹshinẹgba ọ rọ shi ufuẹgẹ oyọli ni ọ mhẹsẹ shi. Lọli ọ zẹ iJesu ọzukhomhi emhi nya ni o pfọmhẹ igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ eyọli egbe. 23 Ẹgbọ ni e mie iJesu suọ e khi idiegbe oyi iJesu, iJesu ọ khi ukhomhi. Ekpabọ ali agbọ oyi iJesu iKirisiti o vọsẹ agbọ eyi eni e mie ọli suọ. Ufumhi oyọli o gasẹ agbọ ali emhikpa odẹkhodẹ nya.§

2

Okhale oyi Ẹshinẹgba ọ rọ mie awa pfuese

1 Ẹghẹghẹ ni o dọsẹ ni a rọ kpẹ la agbọ olamhẹ, a la agbọ umhasuọesọ, a khi ẹgbọ eni e ghu shi olamhẹ ni ẹa mhọli Ayẹmhẹ oyi Ẹshinẹgba. 2 Ẹghẹghẹ aghọ ingeli agbọ a ngeli, a ri ungmemhi oyi ọkphaghiẹ ọni ọ khi oghie ayẹmhẹ alo ebili i gbe akanya. Oni ayẹmhẹ ona o kiele la agbọ oyi ẹgbọ ni ẹa ya suọ esọ na Ẹshinẹgba a gbe akanya. 3 Ighọ awa nya awa kpẹ li ngeli. Awa ri ọghuẹmhẹ egbe, ali usamhi ebe ni udu oyi awa o gueyẹ awa a riẹlẹ emhikpa. Abi ẹgbọẹse na agbọ ni ẹa ya suọ esọ na Ẹshinẹgba e li ya pfua, awa kha li pfua. 4 Ama Ẹshinẹgba ọ nono ingme oyi awa gba, ighọ ilẹlemhi oyọli óó gbẹdi. 5 Lọli o zẹ ni ọ rọ rọte obọ oyi iJesu iKirisiti ni ọ guise le ri agbọ ayẹmhẹ onogbọ na awa, aboriẹkhia khi eni umha-guẹkia o kẹsẹ-a awa khi. Okhale oyi Ẹshinẹgba a rọ mie ẹ pfuese.* 6 Eri ọ ri agbọ onogbọ oyi iKirisiti na awa, ọ ri awa nu iKirisiti shitọ obini iloghie, nu ọ li ẹ mhẹsẹ, itobọ emini iKirisiti ọ riẹlẹ na awa. 7 Rọte iJesu iKirisiti Ẹshinẹgba ọ te ri okhale ni ọ mhọli na awa khasẹ, ogbenakọ ni ẹgbọ e mẹ ashini okhale oyọli o fu ramhi, ni ọa mhọli irọkhọkhọ. 8 Okhale oyi Ẹshinẹgba a rọ mie ẹ pfuese abi u rọ miesuọ, ọa khi ingeli enete ni u ngeli e mie ẹ pfuese. Afuẹ-afuẹ ọ mie ẹ pfuese. 9 Ẹshinẹgba ọa ri itobọ ingeli enete ni u ngeli mie ẹ pfuese, ini ọgbọkhọghuo ọ khi vuse ike. 10 Ẹshinẹgba ọ ma awa. Ikanya enete ọ ma awa awa ke gbe abi awa ali iJesu iKirisiti awa rọ da ke khi ọghuo eghọ.

Ẹshinẹgba ọ she te iKirisiti ku ẹgbọ iJu ali ẹgbọ iJẹta gbe

11 A yelele ẹgbọ enabi a khi ẹlẹlẹ, khi aa khi iJu. Ẹgbọ iJu e ma kpẹ ri ukpẹloe gbe ẹ, itobọ khi aa shẹlẹ a, ali itobọ khi aa khi ẹgbọ iJu. Ama ee lu egbe wẹ eni e khi egbegbi ẹgbọ, itobọ khi a shẹlẹ wẹ-a. Oshẹlẹ ni o khi akanya ni ẹgbọ e ri abọ gbe idiegbe. 12 Yelele khi ẹghẹghẹ aghọ khi aa kpẹ ku ma iJesu iKirisiti ọ, a khi ọpfẹse shi ishiobọ ni Ẹshinẹgba ọ rọ nga na ẹgbọ iZirẹni. A khi eni ẹa mhọli iregbenga ni ẹa mhọli Ẹshinẹgba shi elemhi agbọ. 13 Ama, memena, ẹẹ ni a kpẹ nuata shi Ẹshinẹgba ọ, ọ ri ọlia eyi iKirisiti ti ẹ mama egbe.

14 IJesu iKirisiti ọ ri ẹgbọ iJẹta ali ẹgbọ iJu riẹlẹ. Ọ rue ugbe ibise-

‡ **1:20** Li zẹ Iwolo 110.1 § **1:23** Li zẹ Iwolo 8.6; iKolo 1.18 * **2:5** Li zẹ iKolo 2.13

lemhi ni o kpẹ la wẹ iteva odẹ-a, ọ rẹwẹ mele ẹgbọ eghuo-a. 15 Eghuli ni ọ ghu ọ rọ shishi ishi ni e la wẹ iteva-a, Ini ọ mẹ asha ri ẹgbọ iJu ali ẹgbọ iJẹta khi ẹgbọ enegbọ eghuo. Ona ọ rọ rẹwẹ riẹlẹ ini e khi ke biselemhi egbe.† 16 Eghuli ni ọ ghu-a shi ọọra apfida ọ rọ ku ẹgbọ ena gbe, ọ gbo rẹwẹ ali Ẹshinẹgba riẹlẹ. Aghọ ibiselemhi egbewẹ o pfo shi.‡ 17 Usomhi onete oyi Ẹshinẹgba oyi opfọmhẹ, iJesu ọ bhale ya tsẹ abọ gueyẹ ẹgbọ iJẹta ni e nuata shi Ẹshinẹgba ọ, ali ẹgbọ iJu ni e timama Ẹshinẹgba.§ 18 Obọ oyi iJesu iKirisiti awa te mhọli Ayẹmhẹ oghuo ni o zẹ khi awa ga rọ dobẹ a lẹ deba Ẹshinẹgba.

19 Itobọ ighọ ẹẹ ẹgbọ iJẹta, aa ke khi epfẹse, ama a she ku ma ẹgbọ eyi Ẹshinẹgba. Ena ọmhuẹ-apfẹ oghuo a ke ga khi. 20 Oni idiegbe owa a li khi. Ighiusomhi na kẹ ni iKirisiti ọ ze ali emekẹguele eyi Ẹshinẹgba e khi igbaekẹle oyi oni owa. IJesu iKirisiti ọ mu oni owa mhuẹ. 21 IKirisiti ọ zẹ ni echẹ ni a rọ ma oni owa nya e rọ toma, ni oni owa o rọ mele owa oniẹmhi a. Ọ rọ li khi oni o pfuasẹ na Ọnọmhuẹ. 22 Itobọ khi a ku ma iJesu ọ, ọ rọ rẹ ẹ ma eni e mie ọli suọ. U ya mele owa ni Ayẹmhẹ oyi Ẹshinẹgba ọ ya ke la-a.

3

Ẹshinẹgba ọ ghi iPọlu ghi ẹgbọ iJẹta

1 Itobọ ona, mhẹmhẹ iPọlu mhi rọ lema na ẹ. Mhẹmhẹ ni a ri itobọ khi mhia gbe akanya na iJesu iKirisiti mu shi owa ighumha. Akanya abi mhi liẹ tse abọ usomhi onete oyi Ẹshinẹgba yẹ ẹ ẹgbọ iJẹta. 2 O limhẹ ẹloe khi ẹẹ ẹgbọ iJẹta, khi a she kpẹ suọ khi Ẹshinẹgba ọ ghie mhẹ ghi ẹ mhi bhale ya tse abọ ye ẹ. Itobọ okhale oyọli ọ rọ ghie mhẹ usomhi ona, ni mhi kpaghiẹ ẹ obọ. 3 Oni usomhi khi, ugbamhi ni Ẹshinẹgba ọ gba ni o khi oyi osheli, ni ọ khueghie-a khasẹ mhẹ. Mhi kpẹ khueghie ukukuọ li-a khasẹ ẹ elemhi ebe ni mhi kpẹ kẹkẹ ghi ẹ. 4 Ini a zẹ ebe onana, a ya mẹ emini mhi lẹsẹ osheli oniẹmhi ni o khi osheli na iJesu iKirisiti, ni Ẹshinẹgba o gba. 5 Ẹshinẹgba ọa kpẹ khueghie osheli emini ọ ya riẹlẹ ni ọ gba shi ekẹ khasẹ ẹgbọ na agbọ ena ẹlẹlẹ. Ama ọ she rọte elemhi Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ khueghie ọli-a khasẹ ighiusomhi na kẹẹ ali emekẹguele eyi Ẹshinẹgba. 6 Emini Ẹshinẹgba ọ gba khi, a ya rọte itsabọ usomhi onete oyi iJesu iKirisiti ri ẹgbọ iJẹta ni e miesuọ nu ẹgbọ iZirẹni ni e miesuọ le ugu oghuo, abi ẹgbọ ni e khi idiegbe oghuo. Ẹghẹghẹ aghọ ni a bhale ya ẹ khi ẹẹ ni aa khi ẹgbọ iJu, a nu ẹgbọ iJu mhuẹ obọ shi emini Ẹshinẹgba ọ rọte iJesu iKirisiti rọ nga na iJu.*

7 Ẹshinẹgba ọ ri akanya ni mhi rọ ọ tse abọ usomhi onete oyọli na mhẹ. Itobọ okhale oyọli ọ rọ ri oni akanya na mhẹ. Ọ ri ekpabọ eyọli rẹ mhẹ ẹ gbe oni akanya. 8 Ini Ẹshinẹgba ọ́ pfi ukpẹloe bino uwali ọgbọ ni mhi kpẹ khi ẹlẹlẹ lọ, ọa kha zẹ́ mhẹ́, mhi ke tse abọ usomhi onete oyọli. Ama itobọ okhale oyọli ọ́ rọ́ ri akanya ona na mhẹ mhi ka tse abọ usomhi onete oyi upfuemhi ni o la iKirisiti yẹ ẹ ẹgbọ iJẹta. Upfuemhi ni ọgbọ ọa dobẹ lẹsẹ udi ọli ẹ pfo. 9 Ọ gbo zẹ mhẹ mhi ka khueghie-a khasẹ agbọ kpa abi ọ li ri oni osheli ni ọ gba nya ya tsẹ. Ẹshinẹgba ni ọ ma emhi nya ọ kpẹ rọ te igbaekẹle ri osheli ona sheli agbọ nya. 10 Eri Ẹshinẹgba ọọ nono ni lọli rọte igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ ri ilẹsingme odẹ ebubu eyẹluẹ khasẹ igẹni ali ekpabọ na idane. 11 Ina Ẹshinẹgba ọ te ekẹ gba li neni ọ ma agbọ. Rọ

† **2:15** Li zẹ iKolo 2.14 ‡ **2:16** Li zẹ iKolo 1.20 § **2:17** Li zẹ Aza 57.19 * **3:6** Li zẹ iKolo 1.26-27

te iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ ọyi awa ọ te rọli tsẹ. 12 Itobọ khi awa mie iJesu suọ, ali khi awa gbo ku gbe ọli ọ, awa rọ a mhuẹ igbedu rọ a lo deba Ẹshinẹgba. 13 Itobọ ighọ, a khi zẹ ni egbe pfọ ẹ-a ini a suọ abi mhi liẹ mẹ osue shi itobọ khi mhia tse abọ usomhi onete oyi Ẹshinẹgba yẹ ẹ. Ochoghọ, a zẹ ni osue ni mhia mẹ o ri ufumhi oyi Ẹshinẹgba ghi ẹ.

14 Lọli o zẹ ni mhi rọ wugha odalo oyi Ẹshinẹgba ni ọ khi ita awa a sọ iromhi na ẹ. 15 Rọ te ayi ọli unuẹkpẹ nya ni e la agbọ ali iloghie e te le eva. 16 Ẹshinẹgba ọ mhọli ikhivọsẹ enieṃhi ni ọ rọ ọ na ẹgbọ eyọli, itobọ ighọ mhi rọ lema li, ọ ri Ayẹmhẹ oyọli ri udu oyẹ ẹ toto a, 17 ini iKirisiti ọ lo ẹ udu shitọ kpẹ abi a mie ọli suọ. Mhi gbo lema Ẹshinẹgba ọ rẹ ẹ migha abi ọọra ni o pfi imhili lo ekẹ egbegbọ, ni a nono ingme oyi Ẹshinẹgba ali ingme egbe ẹ, ini a khi de. 18 Mhi gbo lema Ẹshinẹgba ọ zẹ ni ẹẹ ali ẹgbọ eyi Ẹshinẹgba nya a dobẹ lẹsẹ abi inono oyi Ẹshinẹgba o gba ramhi. 19 Ẹshinẹgba ọ zẹ ni a lẹsẹ inono ni iKirisiti ọ nono awa, inono ni o ghọ fu dọsẹ odẹ ni ọa mhọli ukpẹsẹ, ẹghẹghẹ aghọ ni ingeli eyi ẹẹ, e li abi eyi Ẹshinẹgba.

20 A kphẹmhi na Ẹshinẹgba ni ọ mhọli ekpabọ rọ riẹlẹ emhi enieṃhi, eni e fu dọsẹ emini awa mhila li, ali emini awa da dobẹ sa. Ekpabọ eyọli eni e la awa ayẹmhẹ ẹ gbe akanya, ọ deba a riẹlẹ eni emhi na awa. 21 A zẹ ni awa ẹgbọ eyọli ni awa ali iJesu iKirisiti e khi ọghuo, e kuẹghiẹ Ẹshinẹgba, ogbe na akọ ali agbọagbọ, ya ramhi ukpẹsẹ. Atsẹ.

4

Ikugbe onayi eni e miesuọ

1 Mhẹmhẹ ni mhi ri itobọ khi mhia ga Ọnọmhuẹ la owa ighumha, mhi lema ẹ, a ke ngeli ingeli enete, enabi Ẹshinẹgba ọ́ ọ a ke ngeli ẹghẹghẹ ni ọ rọ lu ẹ. 2 Emini a riẹlẹ nya, a ke ti egbe ẹ tiemhi ekẹ, a ri ọfiẹ ali ikuegbe-a nu egbe ke ngeli. A ri inono ni a nono egbe ri ipfọmhẹ-udu ke ngeli.* 3 A rọshẹka mu ikugbe ni Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ o ku awa gbe mhuẹ ali elemhi opfọmhẹ ni o gẹnọ awa kugbe. 4 Idiegbe oghuo awa khi, Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ ọghuo ọ la awa egbe, Ighọ awa gbo li ri ẹloe shi ekẹ ẹ khẹ iregbenga oghuo oyi imiepfuese ni Ẹshinẹgba ọ rọ nga na awa abi ọ rọ lu awa. 5 Ọnọmhuẹ ọghuo ni ọ khi iKirisiti, ali irudunga oghuo, ali ibatizi oghuo, awa mhọli. 6 Ẹshinẹgba ni ọ khi itawa nya, awa a ga, lọli ọ mhẹsẹ a na awa nya, lọli ọ ri awa a gbe akanya oyọli, lọli ọ gbo la agbọ oyawa nya.

7 Ama iKirisiti ọ́ kemhi afu ọdọda kẹ a na ọgbọgbọ ni ọ rọ ke gbe akanya oyọli. Lọlighuo ọ mhẹsẹ abi ọ li kemhi wẹ. 8 Ona o zẹ ni ungmemhi oyi Ẹshinẹgba o rọ ọ. “Abi ọ rọ khọli ebe ọli pfuse-a nya, ọ nga obini o yagha nẹ nya, ọ ri ebe ọli ni ọ mu ọ le la orọlọ, ee deba li ukhu-khokho abi eni a mu okhọli. Ọ tigbe kemhi isomhopfa enete na ẹgbọ.”† 9 Emini a ri ungmemhi oyi Ẹshinẹgba ona ngme, ni ọọ, “Ọ nga obini o yagha,” lọli khi, eri iKirisiti ọ kpẹ tiemhie agbọ ona, neni ọ nga idane obini o yagha. 10 IJesu iKirisiti ọni ọ tiemhie agbọ ona, ọ gbo nga obini idane iloghie ni o yagha nẹ nya, ini ọ zẹ emhikpa ukhomhi ni e guẹ ga ti. 11 IKirisiti ọ kemhi afu na kẹ na ọgbọgbọ. Ọ zẹ eghuo ighiusomhi na kẹẹ eyọli, ọ zẹ eghuo emekẹguele eyi Ẹshinẹgba, Ọ zẹ eghuo eni e kia tse abọ ungmemhi oyi Ẹshinẹgba, ọ zẹ eghuo eni eri ukpẹloe ẹ khu ẹgbọ eyi Ẹshinẹgba ali eni ẹ sẹsẹ wẹ. 12 Eri ọ lina kemhi afu na wẹ ni e rẹwẹ ke gbe ikanya eyọli, ini eni e khi idiegbe oyọli e ke fu shọ, ishegho ni idiegbe oyi iKirisiti o

* **4:2** Li zẹ iKolo 3.12-13 † **4:8** Li zẹ Iwolo 68.18

totoa elemhi ugamhi oyọli. 13 Ina a li ya ke mẹ ọli, ramhi ẹghẹghẹ ni awa nya awa rọ kugbe ẹ khi ọghuo (abi awa mie Ẹshinẹgba suọ, ni awa gbo lẹsẹ omi ọli), ya ramhi ni awa rọ fu shi imiesuọ mele eni e womhẹloe shi imiesuọ, ramhi ni awa rọ ya womhẹloe nya abi iKirisiti. 14 Ẹghẹghẹ aghọ awa aa ke ẹa li abi eniyẹ, ini ẹgbọ eni ẹ di ẹgbọ e khi dobẹ di awa ya mie emini ẹa khi egbegbingme suọ. Awa aa ke ya li abi ọkọ-okẹ oniẹmhi ni akpekpeli oniẹmhi o tsua gasẹ ukhomhi okẹ oniẹmhi, 15 ni awa ri ochoghọ ke ngme igẹsikia elemhi inono, ni awa womhẹloe shi emhikpa, ni awa li abi iKirisiti Ọnọmhuẹ, ọni ọ li abi ukhomhi, awa li abi idiegbe oyọli. 16 IKirisiti ọ ku ẹgbọ eyọli nya gbe abi idiegbe ọgbọ o tono elamhi manọ khi oghuo, ni uguabọ ọgbọgbọ o liẹ gbe akanya oyọli. Ẹghẹghẹ aghọ oni idiegbe nya o fu, o totoa, o womhẹloe shi ọ, ẹgbọ e mhọli inono na egbe.‡

Awa mu ingeli eyi awa pfi

17 Itobọ ona, mhi lo ye ẹ ude, itobọ eva oyi Ọnọmhuẹ, a khi gbo ngeli abi ẹgbọ ni ẹa lẹsẹ Ẹshinẹgba, ni usamhi ni ẹẹ sa ọa mu amẹ. 18 Ẹgbọ eghọghọ ẹa ya dobẹ lẹsẹ udi emhi eyi Ẹshinẹgba gboo. Ẹa mhuẹ obọ shi agbọ onogbọ oyi Ẹshinẹgba, itobọ umha lẹsẹ Ẹshinẹgba oyẹwẹ, igbe udu oyẹwẹ o tsua ghi wẹ. 19 Egbe ẹa kẹ lili wẹ ini ẹ riẹlẹ ingme ebe. E she ri egbe wẹ na ikanya ebe eni ẹ ghọle wẹ dẹ. Ingeli khi ingeli eyi itsẹbọ ẹẹ ngeli. Ingeli eghọghọ ẹ ghọle wẹ ẹghẹghẹ kpa e ke ngeli.

20 Ama, ọa khi ina a sẹsẹ ẹ a li ke ngeli abi a rọ lẹsẹ mie iKirisiti suọ. 21 Mhi lẹsẹ khi a she suọ ingme oyọli, a gbo sẹsẹ ẹ igẹsikia ni o la ingme oyọli. 22 Emini a sẹsẹ ẹ khi, a khi ke ngeli eni ingeli ni a kpẹ ngeli, ni ọghuẹmhẹ egbe ni ẹa ti eghọ e rẹ ẹ ngeli, ni e yese ẹ agbọ-a.§ 23 A zẹ ni Ẹshinẹgba ọ mu isamhi ali ingeli eyi ẹ pfi ya khi enegbọ. 24 Ẹshinẹgba ọ she ri ingeli enegbọ enabi eyọli na ẹ. Itobọ ighọ a ke ngeli abi Ẹshinẹgba, elemhi ingeli enete ali ipfuasẹ.*

25 Irarighọ, a khi ke gbo lo ẹgbhọli, ama a ke gue igẹsikia ye egbe, itobọ khi eri awa li abi iguabọ ọdọda eyi idiegbe oghuo.† 26 Ini u mẹ elemhi ibibi, khi lamhẹ, khi zẹ obili o bi ya ẹ elemhi-ibibi oyẹ shi ẹ elemhi,‡ 27 Khi ri ẹghẹghẹ na ọkphaghiẹ ni ọ mu ẹ fẹ. 28 Ọni ọ kpẹ ẹ do ughiatọ ọ khi ke gbo do, ama ọ ri abọ eyọli ke gbe akanya ni ọ te mẹ ẹ ke le, ni ọ́ gbo te mẹ ẹ ke kemhi na eni ẹa mhọli.

29 A khi ke ngme ingmemhi ichimhi unu, ama a ke ngme ungmemhi onete ni e ri egbe ẹ mu ọgbọ ni e ri ọgbọ ẹ fu shi imiesuọ. Zobẹ ni ungmemhi oyi ẹ o guẹ ke de shi ẹghẹghẹ ni a kha rọ ngme ọli, ni o mhọli ikpaghiobọ na eni e suọ li. 30 A khi ri egbe pfọ Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ oyi Ẹshinẹgba-a. Itobọ khi Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ khi ọlẹlẹ ni Ẹshinẹgba ọ shi shi ẹ egbe, ni o rẹ lẹsẹ ọli shi udu gboo khi ogbẹlẹ ọọ bhale ni ọ ya pfa ẹ olamhẹ eyẹ ẹ shi ekẹ. 31 Zobẹ ni, iyese-a, ofu, elemhi ibibi, okhọli, ali iyese egbe eva, ghe imuegbe ọbe kpa, ali ikanya ebe nya, e lase ẹ udu le. 32 A ke mhọli ilẹlemhi na egbe ẹ. A rọ ke topfa egbe abi Ẹshinẹgba ọ ri itobọ iKirisiti rọ topfa ẹ.§

5

Angeli oyi ọni ọ miesuọ

1 Irarighọ, a rọshẹka ke khọnya Ẹshinẹgba abi a rọ da khi imi ọli ni ọ nono egbegbọ eghọ. 2 A la agbọ inono, ẹzẹzẹ abi iKirisiti ọ nono awa

‡ **4:16** Li zẹ iKolo 2.19 § **4:22** Li zẹ iKolo 3.9 * **4:24** Li zẹ Igbae 1.26; iKolo 3.10 † **4:25** Li zẹ iZaka 8.16 ‡ **4:26** Li zẹ Iwolo 4.4 § **4:32** Li zẹ iKolo 3.13 * **5:2** Li zẹ Okiali 29.18; Iwolo 40.6

ni ọ rọ ghu-a na awa abi iluasobo ni ẹ kphela ni e ghọle Ẹshinẹgba.*

3 Abi a rọ khi ẹgbọ eni e pfuasẹ
egho, a khi rieḷẹ emini ọa gbe
akanya nabi itsẹbọ, ukẹḷiẹ emini ọọ
pfi omama. A khi khi ena-emhi-
ituegbe. Emhi enana ẹa khi emini
a suọ khi a mẹ iteva oyẹ ẹ ẹgbọ eyi
Ẹshinẹgba ni e khi eni e pfuasẹ. 4 A
khi gbo ngme ingmemhi omama
ali ungmemhi ọyẹghẹ unu, wẹ khi
eri a gbudu li iwẹghiẹ ali iba izẹzẹ
ni e wẹ-a. Ochoghọ, a ke kuẹghiẹ
Ẹshinẹgba. 5 A lẹsẹ khi, ghe ẹgbọ
ena itsẹbọ, ali ọna ingeli omama, ali
ọna emhi ituegbe, khi ẹa ya mhọli
okemhi shi iloghie oyi iKirisiti ali
oyi Ẹshinẹgba. Eri ọna emhi-ituegbe
ọ li abi ọni ọọ ga ikhumhi.

6 A khi zẹ ni ọgbọkhọghuo ọ ri
ingmemhi afuẹ di ẹ, itobọ khi ẹgbọ
eni ẹ ngeli ingeli olamhẹ eghọghọ,
Ẹshinẹgba ọ ya na wẹ ali ẹgbọ ni ẹa
ya suọ esọ na li osue. 7 Irarighọ,
khi ku ma ẹgbọ eni ẹ ngeli ingeli
olamhẹ eghọghọ ọ. 8 Ẹḷẹḷẹ a kpẹ la
alo ebili, ama memena elemhi ákpá
a ke la, itobọ khi, a ku ma Ọnọmhuẹ
ọ. Irarighọ, a ke ngeli abi eni e la
elemhi ákpá. 9 Itobọ khi onete ali
ipfuasẹ, ghe igẹsikia e khi umọmhi
ni ákpá o rọ lasele. 10 Rọshẹka ni u
wẹna emini ẹ ti Ọnọmhuẹ ẹloe, ni u
ke rieḷẹ wẹ. 11 Khi ke nu ẹgbọ na alo
ebili gbe ikanya afuẹ na alo ebili,
ni ẹa mhuẹ eleli. Ri ochoghọ ke
khueghie osheli oyẹwẹ-a. 12 Emhi
omama ọọ khi, ini a ta unu emini
ẹgbọ ena alo ebili ẹ rieḷẹ elemhi
osheli. 13 Ama, ini ákpá o khueghie
ikanya eghọghọ-a gbo o, ẹgbọ e ya
lẹsẹ emini e khi, 14 itobọ khi ákpá
ọọ khueghie emhi nya-a, ni a ke mẹ
gbo o. Lọli Ebe-no-pfuasẹ o rọ, “A
guale eni ẹ lesẹ a, a khi li abi ọni ọ
ghua, ni ákpá oyi iKirisiti o la ẹ egbe
ke gẹ.”

15 Itobọ ighọ lẹsẹ abi u ke li ya
ke ngeli. Khi ke ngeli abi ọyẹghẹ,
ama ke ngeli abi ọlẹsingme. 16 Ini u
da mhọli ẹghẹghẹ rọ ya rieḷẹ onete
ne, nyanya rieḷẹ ọli, itobọ khi agbọ
ingme-obe awa ke la.† 17 Itobọ ighọ
a khi khi eyẹghẹ, ama a zẹ ni a
lẹsẹ emini ẹ ghọle Ọnọmhuẹ ni a
ke rieḷẹ. 18 Khi da onyọ pfuẹchẹ
egbe-a, ochoghọ zẹ ni Ayẹmhẹ-nọ-
pfuasẹ o ke vọ agbọ oyẹ. 19 A ke
to iwolo ena irudunga khasẹ egbe,
ke to uwolo eni e te ẹ udu lase
ke kuẹghiẹ Ọnọmhuẹ. 20 Ẹghẹghẹ
kpa, ke kuẹghiẹ Ẹshinẹgba ita awa
shi emhikpa, itobọ iJesu iKirisiti
Ọnọmhuẹ ọyi awa.‡

Ingeli oyi emọse ali ikpotso ni e la ughuẹ

21 A ri egbe tiemhie na egbe ẹ
pfo nya itobọ khi u mu ekpẹ na
iKirisiti. 22 Ẹẹ ikpotso ni a la ughuẹ,
a ri egbe ẹ tiemhie na ọdọ ẹ, abi u
li ri egbe ẹ tiemhie na Ọnọmhuẹ.§
23 Itobọ khi ọmọse ọ khi ukhomhi
oyi ọkpotso ọni ọ rọ shi ughuẹ, ẹzẹzẹ
abi iKirisiti ọ khi ukhomhi oyi igba
oyi ẹgbọ eni e mie ọli suọ. Eni
e mie ọli suọ e khi idiegbe oyọli
ni ọ mie pfuese. 24 Itobọ ighọ
ọkpotso ọgbọgbọ ni ọ mhuẹ ọdọ, ọ
nyẹsẹ ukhomhi na ọdọ li pfo, el-
emhi emhi nya, abi igba oyi eni e
mie iKirisiti suọ e li ri egbe wẹ na
li.

25 Ẹẹ emọse eni e ri ikpotso shi,
a mhọli inono ni o te ekẹ elemhi
udu lasele shi ighuẹ ẹ ọ, ẹzẹzẹ abi
iKirisiti ọ nono igba oyi eni e mie ọli
suọ, ni o zẹ khi ọ ghu-a na wẹ.* 26 Ọ
ri itoto oyi ungmemhi oyi Ẹshinẹgba
ri eni e miesuọ khi eni e pfuasẹ, ọ
ri amẹ khuẹsẹ wẹ-a ni e dala. 27 Eri
ọ rieḷẹ ona na igba oyi eni e mie
ọli suọ, ni ọ rọ ri ẹwẹ somhi otse,
ni e zẹ ọli rọ migha odalo oyọli,
ni e khi ẹgbọ ni uchimhi ọa ta ma
egbe, wẹkhi eni e mhọli ichinya, u
kẹ liẹ khi emhi olese ni ọa ti, ama

† **5:16** Li zẹ iKolo 4.5 ‡ **5:20** Li zẹ iKolo 3.16-17 § **5:22** Li zẹ iKolo 3.18; 1 iPit 3.1 * **5:25** Li zẹ iKolo 3.19; 1 iPit 3.7

ni e khi eni e pfuasẹ ni ẹa mhọli umha-guẹkia. 28 Ina, ẹ́ẹ́ emọse e li nono ingme oyi ughuẹ wẹ abi e nono ingme oyi idiegbe oyẹwẹ. Ọni ọ nono ingme oyi ughuẹ ọli ingme egbe ọli ọ nono. 29 Ini a mema bino ọ bie, a ya mẹ khi ọgbọkhọghuo ọa ya biselemhi egbe ọli, ama eri ọ ri emhi na egbe ọli ẹ le, ọ ri ukpẹloe ẹ khu egbe ọli, ẹzẹzẹ abi iKirisiti o li ri ukpẹloe ẹ khu igba oyi eni e mie ọli suọ oyọli. 30 Uguabọ idiegbe oyi iKirisiti awa khi. 31 “Onana o zẹ ni ọmọse ọ rọ ri ita li ali inyọ li ẹ shi ekẹ, ọ ya toma ughuẹ ọli ọ, ẹghẹghẹ aghọ wẹwẹ aava e mele ọgbọ ọghuo a.”† 32 Ukpokpomhi osheli na ni mhi gue ẹ le, ni o la iteva iKirisiti ali igba oyi eni e mie ọli suọ. 33 Ama, ni mhi rọ gbe ọli ukhomhi, ọmọse ọgbọgbọ ọ lolo nono ingme oyi ughuẹ ọli abi ọ li nono ingme egbe ọli, yẹyẹ ọkpotso ni u la ughuẹ, lolo mu ekpẹ ke na ọdọ ẹ.

6

IPọlu ọ ye eniyẹ ali eni e bia wẹ ude

1 Eniyẹ, a ri ungmemhi oyi eni e bia ẹ ke gbe akanya, itobọ khi lọli o ti ni eni e mie Ọnọmhuẹ suọ e ke rieleẹ.* 2 “Mu ekpẹ na ita ẹ ali inyẹ ẹ.” Ona o khi ushi oni ododẹ ni Ẹshinẹgba ọ shi ni ọ ri ishiobọ ma. 3 “Ini u mu ekpẹ na eni e bia ẹ, agbọ oyẹ o ya ke je odalo egbegbọ, u ya gbo li agbọ tẹsẹ agbọ ona.”† 4 Ẹẹ ita eniyẹ, a khi rieleẹ emini o ri elemhi ẹ ke bi imiẹ, a ri ochoghọ ke ri ukpẹloe khu wẹ, a ke sẹsẹ wẹ odẹ oni o ghọle Ọnọmhuẹ.‡

IPọlu ọ ye ighumha ali eni e mhọli wẹ ude

5 Ẹẹ ighumha, a ri ungmemhi oyi ọni ọ mhọli ẹ ni ọ la agbọ ona ke gbe akanya. A rọte ekelemhi udu ke mu ekpẹ na wẹ. A ri ukpẹloe oni o fu ke bino wẹ abi a kha li ri ungmemhi oyi iKirisiti gbe akanya. 6 A ke ri ingme oyi ẹwẹ gbe akanya ẹghẹghẹ kpa, ọa khi ini ẹ bino ẹ tsẹ a rọ ri ingme oyẹwẹ ke gbe akanya ini e ba ke kuẹghiẹ ẹ. Ama a ke li abi ighumha eyi iKirisiti e li mu ekpẹ ẹ na li, ikhi eni e rọte ekelemhi-udu oyẹwẹ ẹ rieleẹ emini Ẹshinẹgba ọọ a ke rieleẹ. 7 Rọte elemhi udu oyẹ ke gbe akanya abinẹ khi Ọnọmhuẹ wa ga, itobọ ọ́ a khi ẹgbọ tsẹ awa ga. 8 Rọli shi udu khi Ọnọmhuẹ ọ̀ ya somhi ọgbọgbọ opfa shi ikanya enete ni ọ gbe, shi oghumha o, shi ọni ọ́ a khi oghumha.§ 9 Ẹẹ eni e mhọli ighumha, a li guẹ ke ngeli deba ighumha eyi ẹẹ, A khi sọ wẹ ulishi khi a ya nasẹ wẹ. A lẹsẹ khi ọni ọ mhọli ẹ, mhọli ighumha eyi ẹẹ, ọ la iloghie. Lọli ọ khi ọni ọa mhuẹ khi ọna ọ kpe mhẹ dọsẹ ọghọ.*

Abi eni e miesuọ e li nu ọkphaghiẹ ẹ khọli

10 Ni mhi rọ gbe oni ungmemhi oyẹmhẹ ukhomhi, a rọte obọ oyi Ọnọmhuẹ mie itoto enieẹmhi. Rọte ekpabọ enieẹmhi eyọli mie itoto. 11 Rue itsua okhọli nya ni Ẹshinẹgba ọ rọ nẹ sọ, ni u dobẹ nu (ekpabọ ali odẹ ebubu ni ọkphaghiẹ ọ rọte ẹ lasele shi ọgbọ ọ) khẹ abọ pfuse a. 12 Itobọ khi ọa khi ẹgbọ nabi awa, awa nu ẹ khọli, ama itoto ali ekpabọ ali ighie eyẹwẹ ni ẹ mhẹsẹ agbọ ona alo ebili, ali ayẹmhẹ ebe eyi ọkphaghiẹ ena irarogbe ni awa a ya mẹ. 13 Itobọ ighọ ri itsua okhọli eni Ẹshinẹgba ọ rọ nẹ nya sọ, ini u dobẹ khọli ẹlẹ ni ekpabọ ebe e mu okhọli ẹ vule shi ẹ ọ. Ini u khọli se nya, gbe lighi.

14 Mu egbe ni u rọ khọli okhọli elemhi ayẹmhẹ. Ẹghẹghẹ kpa, mie emini e khi igẹsikia suọ. Eri ona o li abi ọgbẹnẹ ni ọkhọli-okhuẹ ọ rọ mu

† **5:31** Li zẹ Igbae 2.24 * **6:1** Li zẹ iKolo 3.20 † **6:3** Li zẹ Okiali 20.12; iDẹut 5.16 ‡ **6:4** Li zẹ iKolo 3.21 § **6:8** Li zẹ iKolo 3.22-25 * **6:9** Li zẹ iDẹut 10.17; iKolo 3.25; 4.1

oku. Ke ngeli ingeli eni e migha shi ipfuasẹ odalo oyi Ẹshinẹgba. Ona o migha shi awulu akhuli ni a rọ mu aye ini a ya khọli.† 15 Ke mu egbe ẹghẹghẹ kpa ni u rọ gue usomhi onete oyi Ẹshinẹgba oyi opfọmhẹ le, onana o li abi ẹkuẹ ni ọkhọli-okhuẹ ọọ sọ shi awẹ.‡ 16 Ke regbenga Ẹshinẹgba, ona o ya khukhu ẹ obọ oyi ikuatse ni ọkphaghiẹ ọọ nono ni lọli kuali ẹ, eri ona o li abi ofiasẹ ni ọkhọli-okhuẹ ọ rọ mhọli obọ rọ ke fiase ote-osuẹ erali kua. 17 Yelele khi Ẹshinẹgba ọ mie ẹ pfuese. Onana o li abi arula akhuli ni ọkhọli-okhuẹ ọ rọ rughu ẹ ye okhọli. Rue ungmemhi oyi Ẹshinẹgba ni Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ ọ rọ nẹ mhuẹ obọ ke khọli, eri o li abi ọgbhọrọ ni a rọ khọli okhọli.§ 18 Rọ te elemhi Ayẹmhẹ no pfuasẹ ke lema ẹghẹghẹ kpa. U kha lema, ke sọ iromhi ọdọda. Ke liẹ Ẹshinẹgba ọ kpaghiẹ ẹ obọ. Abi u liẹ lema, ke tọkpẹ. Ke lema na ẹgbọ eyi Ẹshinẹgba ẹghẹghẹ kpa. 19 A gbo li ke lema na mhẹ ni Ẹshinẹgba ọ ri ungmemhi shi mhẹ unu ẹghẹghẹ kpa ini mhi ya khueghie unu a ngme, ni mhi dobẹ khueghie osheli ni o la usomhi onete oyi Ẹshinẹgba-a khasẹ ẹgbọ, ini mhi khaa ngme, ni ulishi o khi mu mhẹ. 20 Ọni ọ toẹoli iKirisiti ẹ tse abọ usomhi onete oyi Ẹshinẹgba ona mhi khi. Ona o zẹ ni mhi rọ la owa ighumha. Itobọ ighọ, a ke lema na mhẹ ni Ẹshinẹgba ọ ri udu na mhẹ ke tse abọ usomhi onete oyọli abi mhi kha li tse ọli.

IPọlu ọ lema Ẹshinẹgba ọ khivọsẹ na eni e miesuọ

21 Inyọghuo awa ni awa nono ingme oyọli, ni ọ gbe akanya oyi Ọnọmhuẹ te odẹ igẹsikia, iTakikọsi ọ khi. Ọ ya gue ingme eyẹmhẹ nya yẹ ẹ, ni a rọ gbo lẹsẹ abi o li mhẹ egbe ali emini mhia riẹlẹ.* 22 Itobọ ighọ mhi rọ ghie ọli ghi ẹ, ni a rọ lẹsẹ abi anye li la ọ shi, ni ọ gbo ri udu shi ẹ ọ.† 23 Ẹshinẹgba ita awa ali iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ, e ri opfọmhẹ na ẹ ni a miesuọ. E ka rẹ ẹ nono ingme egbe ẹ, ali ni a kie ke mie iJesu suọ 24 Ẹshinẹgba ọ ka li okhale na ẹgbọ nya ni e nono ingme oyi iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ ọyi awa, ikhi inono ni ọa ya pfo ghue.

† **6:14** Li zẹ Aza 11.5; 59.17 ‡ **6:15** Li zẹ Aza 52.7 § **6:17** Li zẹ Aza 59.17 * **6:21** Li zẹ Ika 20.4; 2 iTimo 4.12 † **6:22** Li zẹ iKolo 4.7-8

Ebe ni iPọlu ọ kẹkẹ ghi ẹgbọ
IFilipia
Eni e miesuọ

1 Mhẹmhẹ iPọlu ali iTimoti eni ẹẹ ga eyi iJesu iKirisiti anye ga khi.*

Mhẹmhẹ mhi kẹkẹ ebe ona a ghi ẹgbọ ni e mie iJesu iKirisiti suọ nya ni e la ekẹ iFilipi shi eni e ri ukpẹloe e khu eyi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ ali eni e la aghọ ọ kpaghiẹ obọ.

2 Ẹshinẹgba Ita awa ali iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ e ka li okhale na ẹ, e gbo ri opfọmhẹ ghi ẹ.

3 Ẹghẹghẹ kpa ni mhi rọ da sato ẹ egbe ne, eri mhia kphẹmhi na Ẹshinẹgba. 4 Ẹghẹghẹ kpa ni mhi rọ da a sọ iromhi na ẹ nya ne, eri oghẹlẹ ọọ la mhẹ udu ke sọ iromhi. 5 Irari odẹ ni a te nu mhẹ ri oni usomhi onete kia, rọte ẹlẹ nododẹ ya ramhi amo. 6 Mhi rọ shọ khi, Ẹshinẹgba ni ọ gba ikanya enete ekẹ le shi agbọ oyẹẹ, lọli ọ ya nu ẹ tsua li ramhi ẹlẹ ni iJesu iKirisiti ọ rọ ya nyenẹ egbe bhale.

7 O ti ni mhi lina ke saa ingme oyẹẹ ẹghẹghẹ kpa irari khi ingme oyẹẹ o la mhẹ udu. O kha ririẹ khi ighumha mhi la, okekhi ini mhia khẹ oni usomhi onete shi ekẹ, ali ini mhia pfi ọtsẹlẹ rọ lama shi emini oni usomhi onete o riẹlẹ. Irari khi eri Ẹshinẹgba ọ ri oni afu ona ga na awa, ni awa rọ gue oni usomhi onete le. 8 Ẹshinẹgba ọ khi ọtsẹlẹ ọyẹmhẹ khi igẹsikia mhia ngme ini mhiẹ khi inono ekelemhi udu ona iJesu iKirisiti mhi mhuẹ na ẹ.

9 Iromhi ni mhia sọ na ẹ khi, inono ni a mhuẹ ena, o ke nga shọ, rọte ilẹsingme ali ilẹsẹ udi ingme, 10 ni a rọ dobẹ ke zẹ emini o ti nẹ. Ini a pfuasẹ, ni a khi eni ẹa mhuẹ umha-guẹkia ya ramhi ẹlẹ ni iKirisiti ọ ya nyenẹ egbe bhale. 11 Ni agbọ oyẹẹ o vọ ingeli ipfuasẹ ni e rọte obọ oyi iJesu iKirisiti bhale. Ni a rọ mẹ asha ri ufumhi ali ikuẹghiẹ na Ẹshinẹgba.

IKirisiti a la agbọ ọ na

12 Mena, mhia nono ni a lẹsẹ khi emini mhi mẹ khi eri o kpaghiẹ obọ ti usomhi onete je odalo. 13 Irarighọ, ekhe-khẹ na agbala nya e she lẹsẹ khi itobọ khi mhi khi aghiusomhi ọyi iKirisiti a rọ mu mhẹ shi owa ighumha.† 14 Ọgba ighumha ni a mu mhẹ shi o she ri inyọghuo awa ebubu regbenga Ọnọmhuẹ, ni a rọ bhale ya ẹ khi e zese udu-a ẹghẹghẹ kpa rọ gue usomhi onete oyi Ẹshinẹgba le, ni o khia khi ulishi ọa mu wẹ.

15 Egbegbọ lọ, khi, rọte ayẹmhẹ ubọgbọ ali ofuma, ẹgbọ eghuo e rọ ri iKirisiti ẹ tse abọ, ama eghuo é rọte udu igẹsikia rọli ẹ tse abọ. 16 Eni e rọte udu igẹsikia a tse abọ, ayẹmhẹ inono e rọ ọ riẹlẹ ọli, irari khi e lẹsẹ khi itobọ ighọ Ẹshinẹgba ọ rọ rẹmhẹ shi akana ni mhi migha ke khẹ oni usomhi onete shi ekẹ. 17 Elese é rọte udu arọ-timhẹnga ri iKirisiti ẹ tsabọ. Ọa khi odẹ igẹsikia e te rọli ẹ tse abọ. Eri o li wẹ egbe abinẹ khi e kha mẹ asha to ingme shi ekẹ na mhẹ abi mhi la owa ighumha ena. 18 Abiabi e li ri iKirisiti tsabọ kpa, ọa mhuẹ abi o ngme. O ke khi odẹ ẹgbhọli o, o khi egbegbi odẹ oo, mhi mema ya ke ghẹlẹ shi ọ.

Ighọ lọ e, mhi mema ya ke ghẹlẹ shi ọ. 19 Itobọ khi mhi lẹsẹ khi rọte iromhi ni a sọ, ali ikpaghiobọ ni o rọte Ayẹmhẹ oyi iJesu iKirisiti bhale, a ya rue mhẹ elemhi owa ighumha ona lasele. 20 Mhi ma tọ ẹloe ekẹ, mhi gbo mhuẹ irudushi ọ khi, mhi aa ya tigbe zẹ ni akanya oyẹmhẹ o ba mhẹ ku. Ama ẹghẹghẹ kpa ali memena mhi ya ri igbedu ke ngme ni mhi ke ri ufumhi ghi

* **1:1** Li zẹ Ika 16.12 † **1:13** Li zẹ Ika 28.30

iKirisiti rọte angeli oyẹmhẹ, mhi
la agbọ oo, okekhi ini mhi ghua.
21 Irari ini ẹ oyẹmhẹ, agbọ ni mhi la,
iKirisiti mhi la ọ na. Mhi kha ghua,
eleli o khi na mhẹ. 22 Ama ini mhi
kie la agbọ a lẹ, mhi kha kie mhọli
ikanya enete ni mhi kha gbe na
iKirisiti. Ama onoghuo ọ, mhi kha
zẹ mena? Mhi aa lẹsẹ e! 23 Udu o zẹ
mhẹ eva, mhi aa lẹsẹ oni mhi ya zẹ
ọ. Mhi ga nono ni mhi deba iKirisiti
ni mhi lase agbọ le. Ona o ga ti
mhẹ egbe nẹ. 24 Ama itobọ oyẹ ẹ, o
ti ni mhi la agbọ. 25 Mhi lama shi
ona, mhi lẹsẹ khi mhi ya la agbọ.
Mhi ya nu ẹẹ nya la agbọ ni a ke je
odalo, ali ni a mhọli oghẹlẹ ni o la
irudunga. 26 Ni a rọ bhale ya ẹ khi
ini mhi nyenẹ egbe bhale gbo nu ẹ
la, a ya mẹ asha ke titi egbe irari
oyẹmhẹ, rọte elemhi agbọ oyẹẹ ni o
kuma iJesu iKirisiti ọ.

27 Abibi o riẹ li, ke ngeli abi ung-
memhi oyi iKirisiti o ngme. Ni a rọ
bhale ya ẹ khi, mhi bhale ya mẹ ẹ
o, okekhi eri mhi suọ eko ẹ o, mhi
kẹ lẹsẹ khi a kie migha egbegbọ el-
emhi ayẹmhẹ oghuo. A khọli okhuẹ
usomhi onete elemhi ikudugbe abi
ogbọ ọghuo. 28 A khi zẹ ni ulishi ebe
ẹ o mu ẹ, ona o ya rẹ wẹ lẹsẹ khi a
ya mhuẹ eleli, ama wẹwẹ e ya pfua,
irari khi Ẹshinẹgba lọli o ri imuọle
na ẹ. 29 Irari khi a she ri ẹghẹghẹ na
ẹ ni a rọ ga iKirisiti, ni ọa khi irari
khi a lẹsẹ ya miesuọ tsẹ, ama ni a
rọ li ya mẹ osue na li. 30 Memena, a
li kuma mhẹ ọ shi oni okhọli. Oni a
mẹ khi mhii khọli ẹghẹghẹ ni o dọsẹ,
ni mhi kiele ẹ khọli memena.‡

2

A ke khọnya iregbe-tiemhie onabi oyi iJesu

1 Agbọ oyẹẹ ni o kugbe iKirisiti ọ,
o zẹ ni a rọ toto. Inono ni ọ mhuẹ
na ẹ o ri udu shi ẹ ọ. Ẹẹ ali Ayẹmhẹ
oyọli a mhuẹ ikugbe. A gbo mhuẹ
isomhelemhi ali ilẹlemhi na egbe ẹ.
2 Irarighọ, mhia nono ni a rẹmhẹ
ke ghẹlẹ shi abi a mhuẹ isamhi
eghuo, ni a riẹlẹ inono na egbe, a
gbo khili ọghuo elemhi ayẹmhẹ ali
udu. 3 A khi ri ayẹmhẹ a ba timhẹ
nga ali ni a ba mẹ asha ke tono
obọ udu, riẹlẹ emhikhọghuo. Ama a
nyẹsẹ ukhomhi na egbe. A bino khi
ọgbọẹse ọ somhi dọsẹ ẹ. 4 A nono
onete oyi egbe ẹ, ọa khi onete oyi
yẹyẹghuo tsẹ.

5 Mhuẹ angeli nabi iJesu iKirisiti
ọ mhuẹ.

6 Abi o riẹ khia khi
eri iKirisiti ọ li abi Ẹshinẹgba.
Ọa tigbe sa li khi
otu lọli ali Ẹshinẹgba e khi.
7 Ochoghọ, eri ọ rọte udu oyọli
rue emini ọ mhuẹ nya obọ-a,
ọ mele ọni ọọ ga ọgbọ-a.
Ọ mele ọgbọ-a,
ọ ri ẹkuẹ ọgbọ ku egbe bhale.
8 Ọ ri egbọli tiemhile,
ọ kia okiali isuesọ
ya ramhi ni ọ rọ ghua, ikhi
eghuli oyọli na apfida.
9 Itobọ ona, Ẹshinẹgba ọ yasẹ ọli
nga obini o yagha nẹ nya.
Ọ ri eva ni o fu dọsẹ eva nya
nali,
10 ni a rọ bhale ya ẹ khi
ashiashini a da la
lu eva oyi iJesu ne,
ikhomhẹgbhẹ nya e nyẹsẹ
ghe emhi nya ni e la idane
ali eni e la ekẹ, ali eni e la elemhi
ekẹ,
11 emhi nya e ya pfi ọtsẹlẹ
khi iJesu iKirisiti ọ khi
Ọnọmhuẹ,
ni a rọ ri ufumhi
na Ẹshinẹgba Ita.*

12 Itobọ ighọ, emọle mhẹ, abi a liẹ
suesọ ukpẹloe oyẹmhẹ a gbo lighọ
ke suesọ odukhokho oyẹmhẹ. A ri
ulishi ali ikpheli ke gbe ikanya, ni
irudunga oyẹẹ o gba pfo. 13 Itobọ
khi ẹghẹghẹ kpa Ẹshinẹgba ọ rọ la ẹ
egbe ẹ gbe akanya ni ọ rẹ ẹ mhuẹ

‡ **1:30** Li zẹ Ika 16.19-40 * **2:11** Li zẹ Aza 45.23

ọghuẹmhẹ, ni a gbo dobẹ ke rịẹlẹ emini o de shi omhẹsẹ onete oyọli.
14 A khi ri awọlọ wẹ ekhakọ rịẹlẹ emhikhọghuo. 15 Ni a khi ẹgbọ ni ẹa mhuẹ umhaguẹkia, ni e pfuasẹ abi imi Ẹshinẹgba ni e gba pfo, elemhi agbọ ni ẹgbọ ali ena ikanya ichimhi e la. A mema la wẹ iteva ke gẹ abi ikpẹtata ni e la idane,† 16 abi a liẹ gue ungmemhi agbọ ke yẹ wẹ. Ini a li ghọ, mhi ya mẹ asha ke rẹ ẹ titi egbe ẹlẹ ni iKirisiti ọ ya nyenẹ egbe bhale. Irari khi eri ona o ya rọkhasẹ khi irọshẹka ni mhi rọshi ali ikanya ni mhi gbe, ẹa khi afuẹ.
17 Ini a tseku ku ọlia eyẹmhẹ abi onyọ shi iluasobo ali ikanya enete ni o rọte irudunga oyẹẹ lasele, eri egbe e mu mhẹ shi ọ, mhi nu ẹ ghẹlẹ. 18 Irarighọ, egbe e li ke mu ẹ, a li nu mhẹ ke ghẹlẹ.

ITimoti ali Epafuroditusi

19 Ini o ghọle Ẹshinẹgba, mhi khọkhọ khi mhi ya dobẹ kẹlẹ ghie iTimoti ghi ẹ. Ni mhi rọ suọ eko ẹ, ni mhi mhuẹ oghẹlẹ ini ọ jele. 20 Lọlighuo kpe ọ lẹsẹ abi o li mhẹ egbe, ni ingme oyẹẹ o gbo mu egbe. 21 Ẹgbọ eni e kpọle nya, eleli oyẹwẹ e na khu, ama ọa khi eleli oyi iJesu iKirisiti. 22 Ama, ẹẹ, a lẹsẹ abi iTimoti ọ li ri egbọli khasẹ ẹ abi ọ la ọ shi. Abi mhẹmhẹ ali luẹ anye li kugbe gbe akanya oyi usomhi onete oyi Ẹshinẹgba abi ita ali ọmọ ẹẹ li. 23 Mhi ya kẹlẹ ghie ọli ghi ẹ ini mhi da lẹsẹ abi o ya li mhẹ egbe. 24 Mhi ri egbe da Ọnọmhuẹ khi mhi ya kẹlẹ bhale.
25 Mhi kie gbo li khọkhọ khi o ti ni mhi ghie inyọghuo awa ghi ẹ, ikhi Epafuroditusi ni ọ she gbe akanya deba mhẹ, ni ọ she gbo nu mhẹ gbe akanya odẹ-khodẹ. Ni ọ gbo khi aghiusomhi oyẹẹ ni ọọ kpaghiẹ mhẹ obọ. 26 Egbe ẹẹ kphakpha li ni ọ rọ mẹ ẹ. Egbe ẹ a ke sheshe ọli itobọ khi a suọ khi ọọ ghua. 27 Egbegbọ lọ, ọọ ghua gba, ukukuọ o kpọli eghuli le. Ama Ẹshinẹgba ọ mhuẹ ilẹlemhi na li. Ọa khi lọlighuo Ẹshinẹgba ọ mhuẹ ilẹlemhi na tsẹ, ọ li mhuẹ na mhẹ, ọ tsumhi mhẹ elemhi osue ni o to-nga osoli. 28 Mhẹmhẹ egbe ẹẹ kphakpha nẹ ni mhi rọ ghie ọli ghi ẹ. Ni a gbo mhuẹ oghẹlẹ ini a mẹ ọli, ni osoli oyẹmhẹ o kelea. 29 A ri oghẹlẹ kpe abọ mie ọli abi inyọghuo na elemhi oni irudunga. A mu ekpẹ nofunẹ na ẹgbọ nya nabi lọli. 30 Itobọ khi ọ ri agbọ oyọli shi okhẹna, ukukuọ o kpọle suii ni ọ kha rọ ghu-a shi akanya oyi iKirisiti, ini ọ mẹ asha ri ikpaghiobọ na mhẹ ni ẹẹ aa dobẹ rọna mhẹ.

3

Angeli ni o migha shi ipfuasẹ

1 Ni mhi rọ gbe ọli ukhomhi, inyọghuo, a ke ghẹlẹ shi abi a li kuma Ọnọmhuẹ ọ. Ọa mhuẹ abi o ngme mhẹ ini mhi rịẹlẹ emini mhi kpẹ kẹkẹ ghi ẹ gbo kẹkẹ, lọli o ya ti ẹ egbe nẹ.
2 A mu egbe ẹ shi ẹgbọ eghọ ni e li abi ewa, ni ẹẹ gbe ikanya ebe. Ikhi eni ẹ liẹ khi ọgbọ mema shẹlẹ-a neni imiepfuese oyọli o gba pfo. 3 Anye ena, a shẹlẹ egbegbi ishẹlẹ-a, irari khi anye te odẹ ayẹmhẹ ẹ ga Ẹshinẹgba. Anye mhọli oghẹlẹ shi elemhi agbọ oyi anye khi anye kuma iJesu iKirisiti ọ, ni anye ẹa ri egbe da ikanya idiegbe. 4 Ama mhẹmhẹ mhii kha ri egbe da ikanya idiegbe eghọghọ nẹ.
Ini àá nono ọgbọ ni ọ kha regbeda ikanya idiegbe eghọghọ lọ, mhẹmhẹ o kha khi. 5 Irari khi ẹlẹ-nuzi-elele ni a rọ bia mhẹ, a rọ shẹlẹ mhẹ-a. Ọngi iZirẹni a bia mhẹ, mhi rọte unuẹkpẹ oyi iBẹjami lasele, egbegbi ọngi Iburu. Ini ẹẹ, iri ushi oyi ẹgbọ iJu gbe akanya, iFarisi mhi khi.* 6 Mhi mhuẹ ọmuegbe ramhi ni mhi rọ mu okhọli vule shi igbaa oyi

† **2:15** Li zẹ iDẹut 32.5 * **3:5** Li zẹ Ika 23.6; 26.5; iRom 11.1

eni e mie iJesu iKirisiti suọ ọ. Ini ẹẹ abi ọgbọ ọ liẹ pfuasẹ, odẹ irushigbe akanya, mhi aa mhuẹ ashini o kpọ mhẹ shi.†

7 Ama emhi eghọghọ ni mhi kha leli shi eleli, mhi rẹwẹ shi afuẹ, itobọ oyi iKirisiti. 8 Ọa khi eghọ tsẹ, mhi lama emhikpa o limhẹ opfu-a, itobọ ufumhi ni o la ilẹsẹ ni mhi lẹsẹ iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ oyẹmhẹ. Itobọ oyọli mhi rọ tsua emhi nya kua. Eri mhi ga bino wẹ shi iku, ni mhi mẹ asha mhuẹ iKirisiti, 9 ali ni mhi ga toma li ọ pfo. Mhi aa ke mhuẹ angeli no migha shi ipfuasẹ oyẹmhẹ, angeli ipfuasẹ onabi mhi ri itobọ khi mhi ri ushi ẹ gbe akanya mhọli. Ama angeli ni o migha shi ipfuasẹ ni a rọte irudunga oyi iKirisiti rọ na mhẹ mhi ke mhọli memena, angeli ipfuasẹ ni o rọte obọ oyi Ẹshinẹgba bhale, ni o rọte irudunga bhale. 10 Emini mhia nono ni mhi lolo lẹsẹ khi iKirisiti ali ekpabọ ni o rọte eghuli guise ọli le. Ni mhi rọ nu ọli mẹ osoli ni ọ mẹ, ni mhi nu ọli ghu eghuli onabi ọ ghu. 11 Itobọ khi mhi mhọli ọli shi udu khi a ya li rọte eghuli guise mhẹ le.

Rọshẹka na ya ramhi ukpẹsẹ elemhi irudunga

12 Mhi a liẹ khi mhi she ramhi ashini mhia nono ni mhi ramhi ne, wẹkhi eri mhi she gba pfo. Ama eri mhi rọshẹka ni mhi li abi iKirisiti. Onana o zẹ khi iKirisiti ọ pfi obọ rue mhẹ. 13 Igẹsikia, inyọghuo, mhi aa bino egbemhẹ shi ọni ọ she lo owa ne. Emhi oghuo ni mhia li, khi, ni mhi rọ rue ẹloe emini e je ikhokho a, ni mhi rọshẹka ri obọ ramhi emini e la odalo. 14 Irarighọ, eri mhi na lẹ talala, ni mhi rọ mhuẹ ifata, ni o khi ulumhi ni Ẹshinẹgba ọ lu mhẹ, rọte iJesu iKirisiti je agbọ ni o la iloghie.

15 Awa nya ni awa mhọli iwomhẹloe shi elemhi ayẹmhẹ, awa li mhuẹ udu onana. Ama ini eghuo elemhi ẹ, e mhuẹ udu ọda shi ingme onana, Ẹshinẹgba ọ ya rọli khasẹ ẹ. 16 Abibi o ya li, awa ke je odalo shi ushi oghuo ni awa deba ramhi ana.

17 A ke khọnya mhẹ inyọghuo. A ri esọ shi ẹgbọ ni ẹ deba oni odẹ onete ni anye rọ shi ekẹ na ẹ.‡ 18 Mhi she kpẹ gueyẹ ẹ ne, mhi gbolo ri eviẹ shi alo a gueyẹ ẹ memena, khi ẹgbọ eghuo e la no khia khi uwali agbọ ni e la, o she rẹ wẹ khi ọbe oyi eghuli ni iKirisiti ọ ghu shi apfida. 19 Owa erẹ ẹẹ je, irari khi ọghuẹmhẹ idiegbe oyẹwẹ o khi olitsa oyẹwẹ. Eri ẹẹ titi egbe shi emini e kha rọ shi omama. Usamhi emhi agbọ ona e lẹsẹ ẹ sa. 20 Ama awa, udiokutẹ oyawa o la iloghie, awa lolo ri alo shi ekẹ ke khẹ Ọmiepfuese ikhi iJesu iKirisiti ni ọ rọte iloghie jele. 21 Ọ ya ọọghiẹ idiegbe oyawa ona ni ọọ ghu, ọ ri idiegbe oyi ufumhi onabi oyọli to-ẹloli ọli. Itoto oghọ ni ọ rọ dobẹ ri emhikpa bhale omhẹsẹ oyọli ọ rọ ya riẹlẹ wẹ.

4

Ungmemhi irudushọ

1 Itobọ ighọ, inyọghuo, ingme oyẹẹ oo mu mhẹ egbe gba. Ẹloli ẹ, o she nga mhẹ. A ma ri egbe a mu mhẹ, mhi gbo rẹ ẹ titi egbe, ighọ o ti ni a kha li migha agbọ oyẹẹ na Ọnọmhuẹ.

2 Mhi lema Euodia ali iSitaiki, a kpẹkpẹ a lama na egbe abi inyọghuo ni e mie Ọnọmhuẹ suọ. 3 Ali yẹyẹ ọnuzava ọyẹmhẹ, iSizigusi, kpaghiẹ eni ikpotso ena obọ irari khi e she nu mhẹ mẹ osue shi itsabọ usomhi onete ona kia kia. Ghe iKilẹmẹti ali eni anye ga gbe akanya kugbe ali elese nekpọle, eni eva oyẹwẹ o la ebe ni a kẹkẹ eva oyi eni e ya mhọli agbọ na agbọagbọ.

4 Ẹshinẹgba o zẹ ni a ke mhọli oghẹlẹ ẹghẹghẹ kpa irari khi a kugbe Ọnọmhuẹ ọ. Mhi gbolo ẹ i,

† **3:6** Li zẹ Ika 8.3; 22.4; 26.9-11 ‡ **3:17** Li zẹ 1 iKọri 4.16; 11.1

a ke ghẹlẹ! 5 Zẹ ni ọgbọkpa ọ ke
mẹ iguẹ riẹlẹ emhi shi ẹghẹghẹ oyẹ
gboo. Irari khi Ọnọmhuẹ ọ kẹlẹ ya
bhale.
6 A khi zẹ ni emhikhọghuo o mu
ẹ egbe dọsẹ. Ama, emhikpa, a ri
udu ikphẹmhi ke sọ iromhi mhila
Ẹshinẹgba emini u wa nono. 7 Ni
opfọmhẹ oyi Ẹshinẹgba ni o dọsẹ
ilẹsẹ oyi ọgbọ nya, o ri igbe udu
ali ayẹmhẹ ni o migha na ẹ, irari
ikugbe ni a kugbe iJesu iKirisiti ọ.
8 Ni mhi rọ gbe ọli ukhomhi i,
inyọghuo-mhẹ, a zẹ ni isamhi em-
inete ni a kuẹghiẹ ọgbọ ọ shi e vọ ẹ
udu, li shi emini e khi egbegbọ, ni e
mu ẹloe, ni e rọte odẹ ipfuasẹ bhale,
ni e khi eyi inono, ni a mu ekpẹ shi.
9 A ri emini a wẹna obọ oyẹmhẹ ali
eni a mie obọ oyẹmhẹ, okekhi eni
a mẹ agbọ oyẹmhẹ ke gbe akanya.
Shi eni mhi ri unu ngme ali eni mhi
riẹlẹ. Ẹshinẹgba ni ọ ri opfọmhẹ ẹ na
ọgbọ ọ ya nu ẹ la.

IPọlu ọ tsẹ obodẹ shi isomhopfa

10 Abi ọgbọ ni ọ mie Ọnọmhuẹ suọ,
egbe ma mu mhẹ shi ọ gba, khi, abi
o tseku tẹsẹ, khi a kie gbo mẹ asha
ri inono ni a mhuẹ na mhẹ khasẹ
mhẹ. Ọa ke khia khi eri mhi ri ona
liẹ khi aa ke kpẹ ri ẹloe e khu mhẹ,
ama eri áá ke kpẹ mẹ asha kpaghiẹ
mhẹ obọ. 11 Ọa khi eri mhia ngme
ona irari khi o limhẹ egbe abinẹ khi
a pfi mhẹ esọ-a, itobọ khi abi oni
mhi mhuẹ o liẹ khuese mhẹ o she
ma mhẹ-a. 12 Mhi lẹsẹ abi ọọ li egbe
ini ọgbọ ọ la umhamẹ ali abi ọọ li
ini ọgbọ ọ la ọsuemhẹ. Mhi she wẹna
osheli ona ni a rọ bhale ya ẹ khi oni
mhi mhuẹ o bu mhẹ. Obiobini o khi
oo, ashiashini o khi oo, mhi le khue
oo, o ke khia khi okiamhi ọọ gbe
mhẹ. 13 Mhi dobẹ riẹlẹ emhikpa
rọte itoto ni iKirisiti ọ rọ na mhẹ.
14 A ma khale, abi a li kpaghiẹ
mhẹ obọ abi mhi rọ la ọmunu.
15 Ẹẹ ẹgbọ iFilipi, a lẹsẹ khi abi
mhi rọ rọte ekẹ iMasidonia vu,
ni mhi rọ lẹsẹ gba akanya itsabọ
usomhi onete le, ẹẹghuo kpe a khi
eni e miesuọ ni e kpaghiẹ mhẹ
obọ elemhi irọna ali imẹmie. 16 Ọa
khi utoghuo tsẹ, a kpaghiẹ mhẹ
obini ekẹ iTẹsalonika abi mhi rọ
nono ikpaghiobọ.*† 17 Ọa khia khi
isomhopfa mhi lẹsẹ nono, ama em-
ini a ya kẹkẹ shi ẹkuẹ oyẹ na iloghie
mhia nono. 18 A she fali mhẹ ota
gba pfo, e gbo gba nga ọ. A she ri
itsua ghi mhẹ ni e vọ mhẹ ekẹ, abi
mhi rọ mie Epafuroditusi emini a
rọna li ghi mhẹ ena, eri e li abi irọna
ni ẹẹ kphela, ikhi iluasobo ni a mie,
ni e ti Ẹshinẹgba ẹloe.‡ 19 Ẹshinẹgba
ọyẹmhẹ ọ ya ri emini ẹ ghọle ẹ nya
na ẹ. Ẹpfue ni o funẹ ni o la iJesu
iKirisiti onayi ọli ọ te ya riẹlẹ ọli.
20 Ufumhi o khi oyi Ẹshinẹgba Ita
awa ya ramhi ẹlẹ ni agbọagbọ, Atsẹ!

Otsẹ ni o kpukhokho

21 Mhia tsẹ ọgbọkpa ni ọ khi Omi
Ẹshinẹgba ni ọ khi oyi iJesu iKirisiti.
Inyọghuo nya ni e nu mhẹ la ana ẹẹ
tsẹ ẹ. 22 Ẹgbọ eyi Ẹshinẹgba ni e la
ana nya ẹẹ tsẹ ẹ, ghe eni e la agbala
oyi iSiza.
23 Okhale oyi iJesu iKirisiti
Ọnọmhuẹ o ka nu ayẹmhẹ oyẹ ẹ la.
Atsẹ.

* **4:16** Li zẹ Ika 17.1 † **4:16** Li zẹ 2 iKọri 11.9 ‡ **4:18** Li zẹ Okiali 29.18

Ebe ni iPọlu ọ kẹkẹ ghi ẹgbọ
IKolosha
Eni e miesuọ

1 Mhẹmhẹ iPọlu, aghiusomhi na kẹẹ ọyi iJesu iKirisiti ni Ẹshinẹgba ọ zẹ abi o ghọle ọli shi mhi khi, li shi inyọghuo awa iTimoti.

2 Mhẹmhẹ mhi kẹkẹ ebe ona ghi ẹgbọ eyi Ẹshinẹgba ni e la ẹoli iKolose, ikhi inyọghuo awa ni e pfuasẹ ni a ri egbe ẹ nga elemhi iKirisiti.

Ẹshinẹgba Ita awa ọ ka li okhale na ẹ, ọ ri opfọmhẹ na ẹ.

Iromhi ali ikphẹmhi

3 Ẹghẹghẹ kpa anye rọ kphẹmhi na Ẹshinẹgba, Ita iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ ọyawa, ini anye ẹ sọ iromhi na ẹ. 4 Itobọ khi anye she suọ abi a migha shi irudunga oyi iJesu, ali abi a li nono ingme oyi ẹgbọ eyi Ẹshinẹgba nya. 5 Emini Ẹshinẹgba ọ rọ shi ekẹ ẹ khẹ ẹ obini iloghie, o rẹ ẹ mhọli irudunga ali inono ona, ikhi emini a she suọ elemhi ungmemhi igẹsikia, ikhi usomhi onete oyi iJesu iKirisiti ni a she gueyẹ ẹ. 6 Oni usomhi onete ona o she ri umọmhi ẹ lasele, o gbolo fu ẹ shi ọ elemhi agbọ nya, abi o kie kpẹ ẹ li iteva oyẹẹ rọte ogbẹlẹ ni a te lẹsẹ igẹsikia ni o la ukpokpomhi okhale ni Ẹshinẹgba ọ li. 7 Obọ oyi Epafurasi a te suọ oni okhale oyi Ẹshinẹgba, ọni ọ khi ọtuọghuo elemhi anye, ni ọọ gbe akanya oyi iKirisiti te odẹ igẹsikia ni ọ to ẹloli anye.* 8 Lọli ọ gbo gueyẹ anye abi oni Ayẹmhẹ ọ li rẹ ẹ mhọli inono na ẹgbọ eyi Ẹshinẹgba.

9 Abi anye te lina suọ esọ onete oyi angeli oyẹẹ, anye ẹ tigbe yẹmhẹ iromhi isọsọ-a, ni anye sọ ọ na ẹ. Anye ẹ sọ iromhi, Ẹshinẹgba ọ rọte ilẹsingme ali ilẹsẹ elemhi Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ kpaghiẹ ẹ obọ, ni a lẹsẹ ọghuẹmhẹ oyọli, ni a riẹlẹ ọli. 10 Eri anye lina sọ iromhi na ẹ, ni a guẹ ke ngeli abi ẹgbọ eyi Ọnọmhuẹ ẹẹ li, ni a ri egbe ke mu ọli, a ri imọmhi eyi onete iriẹlẹ lasele, a gbolo ẹ lẹsẹ Ẹshinẹgba gbo shi ọ. 11 Anye gbolo ẹ lema li, ọ ri itoto na ẹ, ni a ke ri ekpabọ eyọli nya gbe akanya, ni a mhọli ukpokpomhi iregbemie ali irabọmudu ali oghẹlẹ. 12 Ni a ke kphẹmhi na Ẹshinẹgba Ita, ni ọ li rẹ ẹ fu tẹ eni e li mhọli okemhi shi ugu oyi ẹgbọ eyi Ẹshinẹgba, eni e la ákpá, ni ọ rọọ khẹ ẹ. 13 Ẹshinẹgba ọ she rue awa obọ oyi ekpabọ alo ebili eyi ọkphaghiẹ lasele, o rue awa bhale iloghie oyi omi ọli ni ọ nono. 14 Obọ oyọli awa te mhọli ipfashekẹ, ni ọ ri olamhẹ topfa awa.†

IKirisiti ọ fu nẹ nya

15 IKirisiti khi irọkhọkhọ ọyi Ẹshinẹgba ni ọgbọ aa ya mẹ ẹloe. Lọli ọ khi ọni ododẹ emini Ẹshinẹgba ọ ma nya. 16 Irari khi obọ oyọli a te ma emhikpa, ikhi emini e la ukhuli ali ekẹ, ghe eni a mẹ ali eni aa ya mẹ, okekhi ikpẹkhomhi eghiele o, o khi ekpabọ o, o khi ighie o, okekhi ena omhẹsẹ o, lọli ọ ma emhikpa, ọ ma wẹ na egbọli. 17 Ọ kpẹ la ọ neni a ma emhi nya, lọli ọ zẹ ni emhi nya e rọ kugbe khi oghuo. 18 Lọli ọ khi ukhomhi oyi idiegbe, ikhi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ. Lọli ọ khi igbaekẹle, itobọ khi lọli Ẹshinẹgba ọ kpẹ guise le, ni ọa ke gbo ya ghu ghue, ẹghẹghẹ aghọ ni lọlighuo ọ ri obọ nga emini e la agbọ nya ke mhẹsẹ shi.‡ 19 Irari khi eri o ghọle Ẹshinẹgba ni emini ọ khi nya o la agbọ oyi Omi ọli. 20 Ishegho ni ọ mẹ asha rọte obọ oyi ọni Omi ọli nu emhikpa mhuẹ irọ-riẹlẹ, o khi emhi na agbọ ona okekhi ena idane. Ọlia eyọli ni ọ ku abi ọ rọ

* **1:7** Li zẹ iKolo 4.12; iFilẹ 23 † **1:14** Li zẹ Ẹfi 1.7 ‡ **1:18** Li zẹ Ẹfi 1.22-23 § **1:20** Li zẹ Ẹfi 2.16

ghu-a shi ukhomhi apfida ọ rọ rịẹlẹ ona.§
21 Ẹghẹghẹ ni o dọsẹ ni aa rọ kpẹ lẹsẹ Ẹshinẹgba, eri a nuata shi ọli ọ. A khi ebe ọli elemhi udu oyẹẹ, itobọ angeli obe ni a ngeli. 22 Ama Ẹshinẹgba ọ she rẹ ẹ nu egbọli rọ rịẹlẹ. Eghuli oyi iKirisiti ọ rọ rẹ ẹ khi eni e pfuasẹ shi odalo oyọli, ni aa ke mhọli ichimhi, ni á pfue umhaguẹkia. 23 Ini a da kie la elemhi irudunga oyẹẹ, ni a rọ migha gbagbagba shi ọ, ni aa rọ zẹ ni irudushi ni a mhọli o nighise, ikhi oni a mhọli shi emini Ẹshinẹgba ọ rọ shobọ na ẹ elemhi usomhi onete oyọli. Oni usomhi onete ona ni a she rọ tse abọ khasẹ ọgbọkpa elemhi agbọ ona, lọli a zẹ mhẹ iPọlu shi abi aghiusomhi, mhi rọli ke tse abọ.

Ikanya ni iPọlu ọ gbe na igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ

24 Memena, egbe ga a mu mhẹ shi osoli ni mhi mẹ ẹ na ẹ elemhi idiegbe oyẹmhẹ. Eri mhi ri oni osoli ona pfuse ikanya eni e kpọle gbe, abi iKirisiti ọọ mẹ osoli na idiegbe oyọli, ikhi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ. 25 Ẹshinẹgba ọ she rẹmhẹ khi ọni ọọ ga ọyi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ oyọli, ni mhi ya tse-abọ oni usomhi oyọli nya yẹ ẹ. 26 Ona o khi osheli ni ọ kpẹ rọ sheli na ẹgbọ rọte igbaekẹle ramhi ẹghẹghẹ ana. Ama, lọli ọ tigbe khueghie a khasẹ ẹgbọ eyọli ena. 27 Eri Ẹshinẹgba ọ rịẹlẹ ona ni eni ẹgbọ eyọli e lẹsẹ ẹpfue onịẹmhi ni o la oni osheli ona. Oni osheli khi, iKirisiti ni ọ la agbọ oyẹ ẹ, ni ọ rẹ ẹ mhọli irudushọ khi, a ya nu ọli mhọli okemhi shi ufumhi oyi Ẹshinẹgba.

28 Lọli o zẹ ni anye rọ ri iKirisiti ẹ tse abọ khasẹ ọgbọkpa. Rọte ẹgbhali ni anye mhọli nya anye te ẹ tse agua ye ọgbọ, anye gbolo ẹ sẹsẹ wẹ ni anye rọ rue wẹ bhale odalo oyi Ẹshinẹgba abi ẹgbọ ni e mhuẹ iwomhẹloe, ni e toma iKirisiti ọ. 29 Ni a bhale ya ẹ khi ona o zẹ ukhomhi, eri mhi ri ekpabọ eyi iKirisiti nya ni e la mhẹ egbe rọshẹka gbe akanya.

2

1 Mhia nono ni mhi gueyẹ ẹ abi mhi li rọshẹka a kpaghiẹ ẹ ali eni e miesuọ ni e la ẹọli iLaodisha ali ẹgbọẹse ni ẹa mẹ mhẹ ukpẹloe ghue obọ. 2 Emini o zẹ ni mhi rọ ọ rịẹlẹ ona khi ni a rọ ri udu shi wẹ ọ, ali ni e kugbe elemhi inono, ini e mhọli ẹpfue ni o gba pfo ni ilẹsẹ o rọ ọ na ọgbọ. Ẹghẹghẹ aghọ ni e lẹsẹ osheli ni Ẹshinẹgba ọ gba, ni o khi iKirisiti. 3 Lọlighuo kpe ọ khi okpẹ ni ọọ khueghie ẹpfue-a ni o la ilẹsingme ali ilẹsẹ eyi Ẹshinẹgba.

4 Eri mhi gue ona a yẹ ini ọgbọkhọghuo ọ khi ri osẹsẹ ẹgbhọli bhale ya di ẹ, abibi eni osẹsẹ e ririẹ dala esọ ramhi. 5 Irari khi, ini mhi aa ririẹ nu ẹ la aghọ, ayẹmhẹ oyẹmhẹ o nu ẹ la aghọ. Mhi nono ni mhi bhale ya mẹ ẹ abi a guẹ la kuete, ni irudunga ni a mhọli shi iKirisiti ọ ọa li nighise.

6 Aborọkhia khi a she rue iJesu iKirisiti abi Ọnọmhuẹ, a nu ọli ke ngeli kugbe, 7 à gbelighi mighà, a gbo rọ ma imiesuọ ni a mie iKirisiti suọ, a kie mhọli ọli shi udu khi emini a sẹsẹ ẹ ikhi ingme eyi iKirisiti khi igẹsikia e khi. A kphẹmhi ẹ na Ẹshinẹgba ẹghẹghẹ kpa.

8 Khi zẹ ọgbọkhọghuo di ẹ mu lama shi osẹsẹ afuẹ ali eyi ikpamhika. Ikhi osẹsẹ ni e migha nga angeli ali ẹgbhali oyi agbọ, ni ẹa rọte obọ oyi iKirisiti bhale.

9 Irari khi emini Ẹshinẹgba ọ khi nya e la idiegbe oyi iKirisiti. 10 Irari khi a kugbe iKirisiti ọ, a rọ mhọli agbọ ni o gba pfo elemhi ayẹmhẹ. Lọli ọọ kpeda nya elemhi ekpabọ ali omhẹsẹ ali afu nya na elemhi ayẹmhẹ. 11 Itobọ khi a kugbe iKirisiti ọ, ọ rọ rue ẹ ọghuẹmhẹ idiegbe udu lasele, ẹzẹzẹ abi a liẹ

shẹlẹ ọgbọ ẹpfi-a. 12 Ẹzẹzẹ abi a li ri iKirisiti tọ abi ọ rọ ghua, ni a gbo guise ọli le, ighọ a li pfi ẹ lo elemhi okẹ gbo mu ẹ vule, elemhi ibatizi. A guise ẹ le bhale agbọ irari khi a mhọli irudunga shi ekpabọ oyi Ẹshinẹgba ni ọ rọte eghuli guise iKirisiti le.*

13 Eri a kpẹ ghu-a shi elemhi ayẹmhẹ ẹghẹghẹ no dọsẹ, irari khi a la agbọ olamhẹ. Ama memena, Ẹshinẹgba ọ she ri iKirisiti rẹ ẹ gbo mhọli agbọ. Ọ ri olamhẹ eyawa nya topfa awa.† 14 Abi Ẹshinẹgba ọ rọ shishi ishi ni a zẹ shi awa egbe-a se, ikhi eni e migha zu awa odẹ, ọ rue wẹ awa odẹ-a, ọ ta wẹ ma apfida abi iJesu ọ rọ ghua.‡ 15 Abi ọ rọ mie iyẹmhẹ ọkphaghiẹ ekpabọ se, ọ rẹ wẹ lasele gboo yẹghẹ-a abi ọ rọ ghu-a shi apfida.

16 Irarighọ, khi zẹ ni ọgbọkhọghuo ọ gue ẹ ẹzọ shi emini u wa le ali oni u wa da, ukẹneta ushi imu Uki Onogbọ ali ogbẹlẹ ne pfuasẹ ali Ogbẹlẹ iYẹmhẹa oyi iJu.§ 17 Enana nya, irọkhọkhọ oyi emini e ya bhale ikpukhokho agbọ e khi, iKirisiti ọ khi ọzukhomhi wẹ nya. 18 Khi zẹ ni ọgbọkhọghuo ni ọ riẹlẹ iregbe-tiemhie eyi ikpamhika, ni ọọ ga igẹni, ọ di ẹ dobẹ eleli oyẹ-a. Emini ẹgbọ eghọghọ e mẹ e la tọnọ ali udu oyẹwẹ ni imiesuọ o rọli ẹ vuse ike shi isamhi afuẹ. 19 Ọgbọ ọghọghọ ọa ke kugbe iKirisiti ọ, ni ọ khi Ọzukhomhi oyi oni idiegbe, ikhi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ miesuọ. Ẹzẹzẹ abi ukhomhi oyi ọgbọ o liẹ gueyẹ idiegbe abi o liẹ kia, ighọ omhẹsẹ oyi iKirisiti o liẹ mhẹsẹ na ẹgbọ eyọli nya, rẹwẹ gbe akanya kugbe abi idiegbe ọgbọ o tono elamhi ali ikpẹsẹ egbe manọ, khi ọghuo. Ẹghẹghẹ aghọ oni idiegbe nya o fu abi Ẹshinẹgba ọ nono ọli shi.*

20 Aborọkhia khi u she nu iKirisiti ghua, ni ushi agbọ ọa ke rọ mhẹsẹ nẹ eghọ, elọ o zẹ khi u kie ri egbe ẹ na wẹ, ni u rọ ri ushi eyẹwẹ gbe akanya, ni ẹẹ liẹ, 21 “Khi mu ona mhọli obọ,” “Khi to ẹlẹmhi oghọ bino,” “Khi ri obọ ti onana?” 22 Enana nya, emini e ya mele afuẹ-a e khi, ini a rẹwẹ riẹlẹ emini a rẹwẹ ya riẹlẹ se. Irari khi ishi ali omhẹsẹ ni ẹgbọ e mhẹsẹ lọ. 23 Eri omhẹsẹ eghọghọ e li abinẹ khi ilẹsingme e la ọ, ikhi eni e ri itoto ri ẹgbọ ga ugamhi ikpamhika ali iregbe-tiemhile oyi ikpamhika, ali ina-idiegbe-osoli, ama eni ẹ riẹlẹ ena ẹa rẹwẹ lase olamhẹ le.

3

Angeli ni o ghọle Ẹshinẹgba

1 Aborọkhia khi a she rọte eghuli guise ẹ ali iKirisiti le bhale agbọ eghọ, ri udu oyẹ shi emini e la obini iloghie obini iKirisiti ọ shitọ obita Eghiele oyi Ẹshinẹgba.* 2 Ri udu oyẹ shi emini e la obini iloghie, khi rọli shi emini e la agbọ ana, 3 irari khi u she ghua, elemhi iKirisiti u ke la, ni ọ la elemhi Ẹshinẹgba. 4 Egbegbi agbọ oyẹ, elemhi iKirisiti o la. Ọ kha da feli lasele, yẹyẹ, u li ya nu ọli la akaghọ, u li nu ọli mhọli okemhi shi ufumhi oyọli.

5 Irarighọ, zẹ ni ọghuẹmhẹ oyi emhi agbọ ni o kpẹ la agbọ oyẹ o ghua. Enabi itsẹbọ, ali angeli ichimhi, ali isamhi ebe, ali ọghuẹmhẹ ni ẹa ti, ali emhi-itoegbe ni o li khi ikhumhi igaga. 6 Itobọ enana, elemhi e rọ bi Ẹshinẹgba deba ẹgbọ ni ẹa ya suọ esọ na li. 7 Ẹẹ, a kpẹ li lina ngeli ẹlẹlẹ, abi a rọ la ifuabọ eyi ẹgbọ eghọghọ. 8 Ama, memena a zẹ ni emhi eghọghọ nya e lase ẹ egbe le. Emhi nabi elemhi-ibibi, ali ofu imhọli, ali imuegbe ọbe, ali iyesegbe-eva-a, ali ingmemhi iditsẹa, ali itono obọ

* **2:12** Li zẹ iRom 6.4 † **2:13** Li zẹ Ẹfi 2.1-5 ‡ **2:14** Li zẹ Ẹfi 2.15 § **2:16** Li zẹ iRom 14.1-6
* **2:19** Li zẹ Ẹfi 4.16 * **3:1** Li zẹ Iwolo 110.1

udu. 9 A khi ke lono ẹgbhọli khasẹ egbe aborọkhia khi a she gueghie ingeli ali idiegbe onodiọ shi ekẹ eghọ,† 10 ni a shi ri idiegbe enegbọ ku egbe, ni Ẹshinẹgba Ima ọ rọ ya mele onogbọ-a, ni o li abi oyọli. Ini ọ mẹ asha rẹ ẹ mhọli ilẹsẹ oyọli.‡ 11 Itobọ ona, azọlọmhẹ ọa ke la iteva eni e khi iJu ali ẹgbọ iJẹta, wẹẹ eni a shẹlẹ-a ali eni aa shẹlẹ-a, wẹẹ ẹgbọ eni ẹa fialo-a ali ẹgbọ eni e rọte ifui ishemhi lasele, wẹẹ oghumha ali omi ọgbọ. Ama iKirisiti ọ khi ọni ọ mu egbe ne.

12 Irarighọ, abi a rọ da khi eni Ẹshinẹgba ọ zẹ, ni e pfuasẹ ni ọ nono ingme oyẹwẹ eghọ, a ri ilẹlemhi, isomhelemhi, itiegbetiemhi, ali ipfọmhẹ ali irobọmudu sọ abi awulu. 13 A ke ti eni e miesuọ nabi ẹẹ ma egbe. Ini a lue na egbe, a rọ ke topfa egbe ẹ. A rọ topfa abi Ọnọmhuẹ ọ li rọ topfa ẹ.§* 14 Emini u gbo rọ ya ma eni ingeli enete ena nya khi, inono ni o gẹnọ eni ingeli ena nya kugbe, elemhi ikugbe ni o gba pfo.

15 Zobẹ ni opfọmhẹ oyi iKirisiti o mhọli omhẹsẹ shi udu oyẹ, aborọkhia khi ẹgbọ ni e kugbe elemhi idiegbe oghuo a khi eghọ, àá kphẹmhi. 16 A zẹ ni ungmemhi oyi Ọnọmhuẹ o la agbọ oyẹ ẹ, abi a liẹ sẹsẹ egbe, ni a ri ilẹsingme ẹ ye egbe ude. A gbo lighọ ke to iwolo ena irudunga, ni a rọte elemhi ayẹmhẹ ẹ to ke lasele. A ri ayẹmhẹ ikphẹmhi ẹ to uwolo kuẹghiẹ Ẹshinẹgba.† 17 Emhikpa ni u wa riẹlẹ ni u wa ngme, ri eva oyi iJesu Ọnọmhuẹ riẹlẹ wẹ. U gbolo ri eva oyọli ẹ kphẹmhi na Ẹshinẹgba Ita.

Abi eni e miesuọ e li ya ke ngeli

18 Ẹẹ ikpotso ni a la ughuẹ, a ri egbe ẹ na ọdọ ẹ pfo, irari khi ina ẹẹ eni e miesuọ e ke li.‡

19 Ẹẹ edọ, a nono ingme oyi ughuẹ ẹ, a khi ri obọ ni o toto dọsẹ mu wẹ.§

20 Eniyẹ, a ke suọ esọ na eni e bia ẹ odẹkhodẹ, irari khi onana o ti Ẹshinẹgba ẹloe.*

21 Ita eniyẹ, a khi riẹlẹ emini e ya ri elemhi bi imi ẹ, irari khi o ya ri egbe pfọ wẹ a.†

22 Ẹẹ ighumha, a ri ungmemhi oyi ọni ọ mhọli ẹ ni ọ la agbọ ona ke gbe akanya. Ọa khi ini e nu ẹ la aghọ tsẹ a rọ ri ungmemhi oyẹwẹ ya ke gbe akanya ini e ba somhielemhi ẹ. Ama ri udu oghuo ke gbe akanya irari khi u mu ekpẹ a na Ọnọmhuẹ. 23 Emiemini u wa riẹlẹ nya ri ọmuegbe ni o rọte udu oyẹ nya lasele ke riẹlẹ ọli, abinẹ khi Ọnọmhuẹ u gbe akanya a na, ni ọa khi ọgbọ. 24 Lina ke ngeli abi u rọ da lẹsẹ khi u ya rọte obọ oyi Ọnọmhuẹ mẹ eleli eghọ. 25 Ẹshinẹgba ọ ya fali ọni ọ li onobe ota, ọa ya gbe ọgbọkhọghuo azẹba.‡§

4

1 Ẹẹ ega, a guẹ ke riẹlẹ deba ighumha eyẹ ẹ abi o ti shi, a ri igẹsikia deba wẹ. Sato khi yẹyẹ u li mhọli Ọga shi iloghie.*

Emini ọ gbo mhẹsẹ na wẹ

2 A lolo ke sọ iromhi, a tọ ẹloe ekẹ, a tsẹ Ẹshinẹgba uwegbe. 3 A gbo li ke sọ iromhi na anye, ni Ẹshinẹgba ọ khueghie odẹ-a na anye ini anye mẹ asha gue ungmemhi oyọli le. Ikhi ungmemhi onayi osheli oyi iKirisiti, ni o zẹ khi mhi la ọgba ighumha memena. 4 A lema na mhẹ, ni mhi gue oni usomhi le gboo ni ẹgbọ e suọ li. 5 Ri

† **3:9** Li zẹ Ẹfi 4.22 ‡ **3:10** Li zẹ Igbae 1.26; Ẹfi 4.24 § **3:13** Li zẹ Ẹfi 4.32 * **3:13** Li zẹ Ẹfi 4.2 † **3:16** Li zẹ Ẹfi 5.19-20 ‡ **3:18** Li zẹ Ẹfi 5.22; 1 iPit 3.1 § **3:19** Li zẹ Ẹfi 5.25; 1 iPit 3.7 * **3:20** Li zẹ Ẹfi 6.1 † **3:21** Li zẹ Ẹfi 6.4 ‡ **3:25** Li zẹ iDẹut 10.17; Ẹfi 6.9 § **3:25** Li zẹ Ẹfi 6.5-8 * **4:1** Li zẹ Ẹfi 6.9 † **4:5** Li zẹ Ẹfi 5.16

ilẹsingme nu ẹgbọ eni ẹa miesuọ ke ngeli. Ẹghẹghẹ ni u mhọli nya, rọli riẹlẹ onete.† 6 Zẹ ni ilẹsingme o la ungmemhi ni u wa ngme, u gbolo ẹ ngme ingmemhi eni ẹẹ ti esọ, ẹghẹghẹ aghọ ni u lẹsẹ emini u ya ke sọ shi ọgbọkpa ingme.

Otsẹ ni o kpukhokho

7 ITakikọsi ọ ya gue ingme eyẹmhẹ nya yẹ ẹ. Egbegbi inyọghuo ni ọọ gbe akanya oyi Ẹshinẹgba te odẹ igẹsikia, ni mhi nono ingme oyọli ọ khi. Ọni anye ga kugbe ẹẹ ga Ọnọmhuẹ ọ li khi. 8 Ni a rọ lẹsẹ abi anye li la ọ shi memena mhi rọ ghie ọli ẹ ghi ẹ, ali ni ọ gbo ri udu shi ẹ ọ.‡ 9 Lọli ali Onẹsimusi mhi ga ghie ẹ ghi ẹ. Inyọghuo anye ọni ọọ gbe akanya oyi Ẹshinẹgba te odẹ igẹsikia ni anye nono ingme oyọli ọ li khi. Ọnge ẹoli oyẹ ẹ ọ khi. E ya gueyẹ ẹ emini áá mẹ oola nya.§

10 Arisitakusi ni anye ga la owa ighumha, ọọ tsẹ ẹ. IMaki ni lọli ali iBanabasi e khi inyọghuo, ẹẹ tsẹ ẹ. Ini iMaki ọ bhale a kpe abọ mie ọli abi a li mhẹsẹ ọli na ẹ.* 11 IJesu ni akiseva oyọli o khi iJọsitọsi, ọ liẹ tsẹ ẹ. Eni ẹgbọ aasẹ ena e khi ẹgbọ iJu tsẹ eni e nu mhẹ ẹ gbe akanya iri-ungmemhi oyi Eghiele oyi Ẹshinẹgba ke kia gasẹ. Eri e ga ri egbe ẹ mu mhẹ. 12 Epafurasi ni ọ khi ọnge ẹoli oyẹ ẹ, ni ọ khi ọni ọọ ga iJesu iKirisiti, ọ li tsẹ ẹ. Ẹghẹghẹ kpa ọ rọ ọ dọ ọgbọ elemhi iromhi isọsọ itobọ oyẹ ẹ, ni a migha gbagbagba, ni a womhẹloe shi elemhi ọghuẹmhẹ oyi Ẹshinẹgba. Ali ni a gbo mhọli ọli shi udu khi Ẹshinẹgba ọ ya riẹlẹ emini ọọ khi lọli ya riẹlẹ.† 13 Mhi pfi ọtsẹlẹ na li khi ọ ma a gbe akanya egbegbọ itobọ oyẹ ẹ, ali ẹgbọ ni e miesuọ ni e la iLaodisha ali Ẹrapolisi. 14 ILuku ọmọle anye ni ọ khi idọkita, ali iDẹmasi ẹẹ tsẹ ẹ.‡ 15 A li nu mhẹ tsẹ eni e miesuọ ni e la iLaodisha, ali iNifa ali igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ ni e la owa oyọli.

16 Ini a zẹ ebe ona se, a zẹ ni a li zẹ ọli yẹ igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ ni o la ẹoli iLaodisha. Zobẹ ni a li mie ẹgbọ iLaodisha ebe ni mhi kẹkẹ ghi wẹ li zẹ.

17 Gueyẹ Achipọsi khi mhiẹ ọli ọ rọshẹka pfuse akanya ni Ọnọmhuẹ ọ rọ nga li obọ gbe pfo.§

18 Mhẹmhẹ iPọlu mhi ri ugba ma ebe ga kẹkẹ otsẹ ona ghi ẹ. A khi yele-a khi eri a sọ mhẹ igha. Okhale oyi Ẹshinẹgba o nu ẹ la.

‡ **4:8** Li zẹ Ika 20.4; 2 iTimo 4.12; Ẹfi 6.21-22 § **4:9** Li zẹ iFilẹ 10-12 * **4:10** Li zẹ Ika 19.29; 27.2; iFilẹ 24; Ika 12.12,25; 13.13; 15.37-39 † **4:12** Li zẹ iKolo 1.7; iFilẹ 23 ‡ **4:14** Li zẹ 2 iTimo 4.10,11; iFilẹ 24 § **4:17** Li zẹ iFilẹ 2

Ebe onododẹ ni iPọlu ọ kẹkẹ ghi ẹgbọ ITẹsalonia Eni e miesuọ

1 Mhẹmhẹ iPọlu ali iSalasi ali iTimoti anye ri ebe ona ghi ẹ igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ ni o la ekẹ iTẹsalonika, ni e khi ẹgbọ eyi Ẹshinẹgba Ita awa ali iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ.

Okhale ali opfọmhẹ oyi Ẹshinẹgba e ka nu ẹ la.

Angeli ali irudunga oyi ẹgbọ iTẹsalonika

2 Anye maa tsẹ Ẹshinẹgba uwegbe ẹghẹghẹ kpa shi itobọ oyi ẹẹ nya, ighọ anye gbo liẹ teva ẹ elemhi iromhi isọsọ oyi anye. 3 Anye ma la odalo oyi Ẹshinẹgba ọyawa ali Ita awa sato ikanya eyẹ ẹ ni iregbenga oyẹ ẹ, o rẹ ẹ gbe. Abi inono ni a mhuẹ na egbe ẹ o li rẹ ẹ toto obọ akanya, ali abi irudunga ni a mhuẹ na iKirisiti Ọnọmhuẹ o li migha.

4 Inyọghuo anye, anye lẹsẹ khi Ẹshinẹgba ọ nono ingme oyẹ ẹ, ọ she gbo zẹ ẹ ni a khi ẹgbọ eyọli. 5 Irari khi eri anye ri usomhi onete bhale ghi ẹ. Ọa khi ungmemhi unu tsẹ anye rọ rọli bhale, ama li rọte elemhi ekpabọ ali Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ. Anye li ri igẹsikia oyọli lo ẹ esọ egbegbọ. A lẹsẹ abi anye li ngeli abi awa rọ ga la kugbe, irari ni o rọ ti na ẹ anye rọ ighọ ngeli. 6 Áá khọnya anye ali Ọnọmhuẹ abi o tseku khia khi a mẹ osoli egbegbọ, a ri oghẹlẹ mie oni usomhi ni o rọte Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ bhale.* 7 Itobọ ighọ, eni khọnya a ngeli a ke khi shi ẹgbọ ni e miesuọ na ekẹ iMasidonia ali Akhaya ọ. 8 Irari khi aa khi eri usomhi oyi Ọnọmhuẹ o lẹsẹ rọte ẹ unu fiẹ lase ya je ekẹ iMasidonia ali Akhaya tsẹ, ama, iregbenga ni a mhuẹ na Ẹshinẹgba o she ramhi asha kpa. Itobọ ona, anye a ke mhuẹ ingme olese ni anye ke ya ngme. 9 Ẹgbọ eghọ nya e ngme ọli abi a li ri ẹloe e khu anye abi anye rọ ku shi na ẹ. Ali abi a li tsua ikhumhi kua bhale deba Ẹshinẹgba, ni áá gá egbegbi ọni Ẹshinẹgba ni ọ la ọ. 10 A gbo gueyẹ anye abi a li migha a khẹ Omiọli ni ọ rọte iloghie ya bhale, ikhi iJesu ni ọ rọte eghuli guise le, ni ọ mie awa pfuese ofu oyi Ẹshinẹgba ni ọọ bhale.

2

Ikanya eyi iPọlu elemhi ẹoli iTẹsalonika

1 Inyọghuo anye eni emọse ali eni ikpotso, ẹẹ a lẹsẹ khi ifẹli ni anye bhale ya fẹli ẹ, ọa khi afuẹ. 2 A lẹsẹ abi anye li mẹ osoli ni a li tsue anye obini ekẹ iFilipi neni anye bhale deba ẹ ekẹ iTẹsalonika. Abi o tseku khia khi anye mẹ ukpokpomhi ọzuodẹ, Ẹshinẹgba ọyawa ọ ri igbedu na anye ni anye kiele rue usomhi onete ni o rọte obọ oyọli bhale ghi ẹ.* 3 Olema ni anye lema ẹ ọa khi odẹ ni ọa gbe akanya, wẹkhi rọte usamhi ni ọa ti, wẹkhi eri anye e nono ni anye di ẹ. 4 Ochoghọ, eri anye a ngme abi Ẹshinẹgba ọọ anye li ngme. Irari khi ọ she bino anye shi ẹgbọ ni e nga obọ ni ọ ri oni usomhi onete ona a te obọ. Ọa khi eri anye rọshẹka ni anye ba ri egbe ke mu ẹgbọ, ama Ẹshinẹgba anye rọshẹka ri egbe a mu. Lọli ọ she bino isamhi udu eyi anye bie. 5 Ẹẹ a lẹsẹ khi ọa khi ingmemhi udimhi anye rọ bhale deba ẹ, wẹkhi eri anye ri ingmemhi ikokoalo ẹ guese ukpọkọ. Ẹshinẹgba ọ khi ọtsẹlẹ ọyi anye. 6 Ọa khi eri anye ẹ dua ni ẹẹ ukẹliẹ ọgbọẹse ọ kuẹghiẹ anye, ukẹliẹ khi eri anye nono ọli obọ oyẹẹ wẹ khi obọ oyi ẹgbọẹse.

Abi ighiusomhi na kẹẹ eyi iKirisiti, anye tẹ ọ ni anye kha

* **1:6** Li zẹ Ika 17.5-9 * **2:2** Li zẹ Ika 16.19-24; 17.1-9

mhila ẹ emhi obọ. 7 Ama abi anye rọ nu ẹ la, eri anye ku egbe a abi inyọ ọ li ri ẹloe ẹ khu eniyẹ eyọli. 8 Itobọ inono ni anye mhuẹ na ẹ, ọa khi usomhi onete oyi Ẹshinẹgba ona tsẹ anye lẹsẹ nono ni anye rọ ghi ẹ. Ama li shi agbọ oyi anye. Irari khi ingme oyẹ ẹ o mu anye egbe gba. 9 Inyọghuo, a ga sato abi anye toto obọ gbe ikanya ali ọmunu ni anye mẹ. Eri anye e gbe ikanya ogbẹlẹ kpa, ini anye khi nasẹ ọngẹẹ abi anye li i gue usomhi onete oyi Ẹshinẹgba ye ẹ.

10 Ẹẹ ali Ẹshinẹgba a khi ọtsẹlẹ eyi anye, khi angeli oyi anye khi eri o pfuasẹ, o ti, ọa mhuẹ umhaguẹli abi anye rọ la ẹẹ eni e miesuọ iteva. 11 Anye riẹlẹ deba ọgbọgbọ abi ita ọ li riẹlẹ a deba ọmọ. 12 Anye ye ẹ ude, anye yẹsẹ ẹ, anye ri udu u shi ẹ ọ, ni a ke ngeli angeli ni o ri egbe a mu Ẹshinẹgba ni ọ lu ẹ, ni a mhuẹ okemhi shi eghiele ali ufumhi onayi ọli.

13 Emhi olese ni o gbo ri anye a kuẹghiẹ Ẹshinẹgba khi, abi anye rọ ri usomhi oyi Ẹshinẹgba bhale ghie ẹ, a suọ a kpe abọ mie ọli. Aa mie ọli abi usomhi ọgbọ ama eri a mie ọli abi usomhi oyi Ẹshinẹgba ni o khia khi ighọ o khi. Irari khi ungmemhi oyi Ẹshinẹgba o la ẹ ni a miesuọ egbe ẹ akanya. 14 Inyọghuo, eri a ga li abi igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ eyi Ẹshinẹgba ni e la ekẹ iJudia, ni e khi ẹgbọ eyi iJesu iKirisiti. Abi e li mẹ ajilimhẹ obọ oyi ẹgbọ iJu eyẹwẹ, ighọ a li li mẹ ajilimhẹ obọ oyi ẹgbọ eyẹ ẹ.† 15 Eni ẹgbọ ena, e gbe iJesu Ọnọmhuẹ ali emekẹguele-a. E tigbe khu anye ya fiẹ. E ma ri elemhi a bi Ẹshinẹgba. E khi ọbe ọgbọkpa.‡ 16 Eri e ga rọshẹka ni wẹwẹ e zu anye odẹ ini anye khi mẹ asha gue usomhi oyi Ẹshinẹgba ye ẹgbọ iJẹta, ikhi ungmemhi ni o ri imiesuọ ọ ghi wẹ. Odẹ ona e te buse olamhẹ ni ẹẹ lamhẹ-a. Mena, elemhi ibibi oyi Ẹshinẹgba o she tiemhile shi wẹ ọ.

IPọlu ọ nono ni ọ gbo ya bino ẹgbọ iTẹsalonika

17 Inyọghuo, abi a rọ vasẹ anye ali ẹẹ-a ukuku ẹghẹghẹ, (elemhi idiegbe ọa khi usamhi), eri ẹloli ẹ o nga anye. Anye dua ini anye gbo mẹ ẹ. 18 Anye nono ni anye gbo deba ẹ. Mhẹmhẹ oyẹmhẹ mhi dua ni mhi bhale iti-ingmi-ingmẹ, ama ọkphaghiẹ ọ zu anye odẹ. 19 Ini a bino ọ, ẹẹ a zẹ ni anye rọ mhọli irudushi ali oghẹlẹ, ni a gbo zẹ khi anye rọọ tono obọ udu shi imuọle ni anye ya mhuẹ odalo oyi iJesu, ini ọ bhale. 20 Igẹsikia, ẹẹ a khi itiitiegbe ali oghẹlẹ ni anye mhọli.

3

1 Abi anye ẹa ke rọ dobẹ ri egbe mie, anye ke bie rọ shitọ obini ẹoli Atẹni.* 2 Lọli o zẹ ni anye rọ ghie iTimoti inyọghuo anye ni ọ nu anye ẹ gbe akanya na Ẹshinẹgba, ikhi akanya itse-abọ usomhi onete oyi iKirisiti. Anye ghie ọli ghi ẹ ni ọ zese ẹ-a, ni ọ gbo kpaghiẹ irudunga oyẹẹ obọ, 3 ini ọngẹẹ ọ khi nyenẹ egbe ukhokho irari ajilimhẹ enana. Ẹẹ oyẹẹ a lẹsẹ khi ajilimhẹ eghọghọ e li la emini e ghọle Ẹshinẹgba khi awa ya mẹ. 4 Irari khi abi anye rọ nu ẹ la, anye kpẹ gue ọli yẹ ẹ shi ekẹ khi a ya mu okhọli vule shi anye ọ, a lẹsẹ khi ighọ o kie tsẹ. 5 Lọli o zẹ ni mhi rọ ghie iTimoti. Itobọ khi mhi a ke dobẹ ri egbe mie, mhi rọ ghie ọli ọ bhale ya bino abi irudunga oyẹẹ o ke laọ shi. Eri udu o nasẹ mhẹ khi ọkphaghiẹ ọ dobẹ ya mu ẹ fẹ, o li abinẹ khi akanya ni anye gbe nya e ya mele afuẹ-a.

Emini o ri egbe ẹ mu ni iTimoti ọ guele

† **2:14** Li zẹ Ika 17.5 ‡ **2:15** Li zẹ Ika 9.23,29; 13.45,50; 14.2,5,19; 17.5,13; 18.12 * **3:1** Li zẹ Ika 17.15

6 Mena, iTimoti ọ she jele ya gue
usomhi onete oyi irudunga ali in-
ono oyẹẹ yẹ anye. Ọ she gueyẹ anye
abi a liẹ sa usamhi onete oyi anye
ali abi o li ẹ ghọle ẹ ni a mẹ anye,
abi anye liẹ nono ni anye li mẹ
ẹ.† 7 Itobọ ona inyọghuo, irudunga
oyẹẹ o she ri udu shi anye ọ, abi
a riẹ mu okhọli vule shi anye ọ ni
anye la osoli. 8 Eri ayẹmhẹ oyanye
o mhọli itije-odalo abi anye rọ suọ
abi a li kie migha shi ikugbe ni ẹẹ
ali Ọnọmhuẹ a kugbe. 9 Mena sẹẹ
anye liẹ dobẹ kphẹmhi na Ẹshinẹgba
shi oghẹlẹ ni a rọ ghi anye? 10 Ni o
gbe no bi anye rọ ri udu oyanye nya
mhila li, ọ zẹ ni anye mẹ ẹ ẹloe ni
anye ri emini e kpọ ẹ irudunga le
na ẹ.

11 Ẹshinẹgba ọyawa ali Ita awa
lọlighuo ali iJesu Ọnọmhuẹ e ka bẹ
odẹ na anye ni anye rọ bhale deba
ẹ. 12 Ọnọmhuẹ ọ ka zẹ ni inono ni
a mhuẹ na egbe ẹ ali ẹgbọ kpa e
ke fu shi ọ, ni o fu abi inono ni
anye mhuẹ na ẹ. 13 Odẹ ona ọ te ya
zese ẹ udu-a, ni a khi eni e gba pfo,
ni e pfuasẹ shi odalo oyi Ẹshinẹgba
ọyawa ali Ita awa, ini iJesu Ọnọmhuẹ
ali eni e khi eyọli e bhale.

4

Angeli ni o ghọle Ẹshinẹgba

1 Ni mhi rọ gbe ọli ukhomhi
inyọghuo, anye e sẹsẹ ẹ abi a li ya
ke ngeli ni o ya ghọle Ẹshinẹgba. A
she lighọ ọ ngeli. Mena anye ri eva
oyi iJesu Ọnọmhuẹ gbo lema ẹ, a kie
lina ke ngeli. A gbo khi ma ọ. 2 Irari
khi a lẹsẹ osẹsẹ ni anye sẹsẹ ẹ rọte
afu ni iJesu Ọnọmhuẹ ọ rọ na anye.

3 Eri Ẹshinẹgba ọọ nono ni a
rẹ ẹ khi eni a khuẹsẹ pfuasẹ ni
a pfi angeli itsẹbọ shi ekẹ, 4 khi
ọmọse ọgbọgbọ ọ guẹ ri egbọli ke
kia ọ gbo guẹ ngeli deba ughuẹ-
ọli, odẹ ipfuasẹ ali ekpẹ. 5 A
khi mhọli ọghuẹmhẹ oyi efiala ona
itsẹbọ deba egbe, abi eni ẹa lẹsẹ
Ẹshinẹgba ẹẹ li. 6 Emini a ngme
ena khi, ọgbọkhọghuo ọ khi kia
ọnuzava ọyọli ni e ga mie iKirisiti
suọ okiẹngme. Ọ khi li ọli le irari
khi ọọ da nẹ ọli. Anye she kpẹ gue
ona yẹ ẹ anye rọli tse agua yẹ ẹ
khi Ọnọmhuẹ ọ ya na ẹgbọ eghọghọ
osue. 7 Ẹshinẹgba ọa lu awa shi
ikanya itsẹbọ, ama eri ọ lu awa ni
awa khi eni e pfuasẹ. 8 Itobọ ona,
ọgbọ ni ọ da kie osẹsẹ ona ne, ọa
khi osẹsẹ oyi ọgbọ ọ kie ama oyi
Ẹshinẹgba ọ kie ni ọ ri Ayẹmhẹ-nọ-
pfuasẹ na awa.

9 Ọa khi oni anye ya gbo kẹkẹ
ebe ghi ẹ, a nono ingme oyi eni
e miesuọ enabi ẹẹ. Irari khi
Ẹshinẹgba lọlighuo ọ she sẹsẹ ẹ abi a
li ya nono ingme egbe ẹ. 10 Igẹsikia,
ighọ a kie li ẹ ngeli deba inyọghuo
ẹ ni e la ekẹ iMasidonia. Irarighọ,
inyọghuo, anye lema ẹ a gbo khi ma
oni angeli.

11 Rọshẹka la agbọ ni o pfọmhẹ.
Ke mu alo shi akanya oyẹ, u ri abọ
eyẹ ẹ gbe akanya, abi anye kie kpẹ
gueyẹ ẹ. 12 Ini a da lina ne, o ya ri
ekpẹ shi ẹ egbe odalo oyi ẹgbọ ni
ẹa miesuọ. Ẹghẹghẹ aghọ wa ya ri
egbe da ọgbọ shi emini e to ẹ.

Inyenegbe bhale oyi Ọnọmhuẹ

13 A ghe i inyọghuo, anye ẹ nono
ni a lẹsẹ igẹsikia ni o la ingme oyi
ẹgbọ ni e ghua, ini egbe e khi pfọ
ẹ-a abi ẹgbọ ni ẹa mhuẹ irudushi
14 Irari khi ini awa miesuọ khi
iJesu ọọ ghu-a ọ gbo guale. Awa
li miesuọ khi ini Ẹshinẹgba ọ rue
iJesu nyenẹ ẹ bhale, ọ ya li rue eni
e mhọli irudunga shi iJesu ọ ramhi
ni e rọ ghua, ma li egbe bhale.
15 Osẹsẹ ni anye ẹ sẹsẹ ẹ ena, osẹsẹ
oyi Ọnọmhuẹ lọ. Awa ni awa la agbọ
awa aa ya ralo na eni e ghu-a, ẹlẹ
ni Ọnọmhuẹ ọ ya bhale. 16 A ya
mhẹsẹ leghe, uruli oyi agẹni ni ọ
kpeda nya o pfie leghe, a pfi akala
oyi Ẹshinẹgba. Ọnọmhuẹ ọ ya rọte
iloghie tiemhile irarogbe. Ẹgbọ ni

† **3:6** Li zẹ Ika 18.5

e ri udu nga iKirisiti ramhi ni e rọ ghua, e kpẹ ya guale bhale agbọ. 17 Awa ni awa la agbọ oni ẹghẹghẹ, a tigbe rue awa nga idane vui, ya ma wẹ egbe deba Ọnọmhuẹ irarogbe elemhi otughunu. Ighọ awa ke liẹ nu Ọnọmhuẹ la agbọagbọ.* 18 Irarighọ, a ri ingmemhi ena ke ri udu shi egbe ẹ ọ.

5

A mu egbe khẹ ibhale oyi Ọnọmhuẹ

1 Inyọghuo, ọa khi oni a ke gbolo ẹ kẹkẹ ebe ghi ẹ shi ingme ẹghẹghẹ ali oni ogbẹlẹ ni a ya mẹ ingme enana nya. 2 Irari khi ẹẹ ọyẹẹ a ga lẹsẹ egbegbọ khi ogbẹlẹ iguẹzọ oyi Ọnọmhuẹ eri o ya li abi oghiatọ ọ liẹ bhale ẹliyọsẹ.* 3 Ini ẹgbọ e da liẹ. “Emhikpa o she pfọmhẹ, ingme okhọghuo ọa ke la ọ ne.” Ẹghẹghẹ aghọ opfuse o rọ ya de rughu wẹ. Eri o ya bhale udemhija abi oku o liẹ to ọkpotso. Ẹgbọ ẹa ya pfue oni iguẹzọ.

4 Ama ẹẹ inyọghuo aa la alo ebili nabi oni ogbẹlẹ o ya bhale guo shi ọ abi oghiatọ. 5 Irari khi ẹẹ nya ẹgbọ ni e khi eyi ákpá a khi. Eyi ẹlẹ ọguota a khi. Awa a khi ẹgbọ na ẹliyọsẹ wẹkhi ẹgbọ alo ebili. 6 Itobọ ighọ awa khi ke lesẹa abi ẹgbọẹse, a bino angeli bie ke ngeli, àà ke tọkpẹ. 7 Ẹliyọsẹ ẹgbọ e rọ lesẹ, ẹliyọsẹ onyọ o rọọ gbe ẹgbọ. 8 Aborọkhia khi ẹgbọ ena ẹlẹ ọguota awa khi eghọ, awa bino angeli bie ke ngeli. Awa mema ya ri irudunga ali inono sọ abi awulu akhuli ni ọkhọli-okhuẹ ọ rọọ mu aye, awa ri irudushi oyi imiepfuese rughu abi arula akhuli ni ọkhọli-okhuẹ ọ rọ rughu.† 9 Irari khi Ẹshinẹgba ọa zẹ awa shi eni a ya pfuse-a, ama eni iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ ọ ya mie pfuese. 10 Eri ọ ghu-a na awa, ni awa nu ọli la, awa la agbọ o, okekhi ini awa ghua. 11 Itobọ ona, awa ri udu shi egbe awa ọ, awa a kpaghiẹ egbe awa obọ, abi a kiele ẹ li ena.

Ungmemhi ali otsẹ ni e kpukhokho

12 A ghe ii, anye lema ẹ inyọghuo, a zẹ ni a ke mu ekpẹ na eni e totobọ ọ gbe akanya egbegbọ ifuabọ oyẹẹ, ni ẹẹ sẹsẹ ẹ odẹ ni a te ya khi eni e miesuọ. 13 A ga ri ekpẹ ali inono onofunẹ ke na wẹ, itobọ akanya ni ẹẹ gbe. A nu egbe ẹ ẹ ngeli angeli opfọmhẹ. 14 Anye gbo lema ẹ inyọghuo, a ke tse agua ye ẹgbọ ọlẹmhẹ. Àá ye eni ulishi ọọ mu ude. Àá kpaghiẹ eni ẹa mhuẹ ekpabọ obọ. Á mhuẹ irabọmudu ke deba ọgbọkpa. 15 A khi zẹ ni ọgbọ ọ ri onobe fata onobe, ama ẹghẹghẹ kpa a zẹ ni a rọshẹka ke riẹlẹ onete na egbe ẹ ali ọgbọkpa.

16 Egbe e ke mu ẹ ẹghẹghẹ kpa. 17 Aa sọ iromhi ẹghẹghẹ kpa. 18 A ke tsẹ uwegbe shi emiemini a mẹ kpa. Ona o khi emini Ẹshinẹgba ọọ nono obọ oyẹẹ, abi yẹyẹ ali iJesu iKirisiti a rọ ga kugbe eghọ.

19 Khi ke pfuse erali Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ a. 20 A khi ri ẹloe gbe ungmemhi imekẹguele. 21 A ke mu emhikpa fẹ bino, à rue onete ni o laọ. 22 Ti egbe emhi obe nya le.

23 Ẹshinẹgba lọlighuo ni ọ khi Ẹshinẹgba ọna opfọmhẹ, ọ ka rẹ khi ọni ọ pfuasẹ odẹ khi odẹ. Ọ ri yẹyẹ nya, ghe ayẹmhẹ ali agbọ ali idiegbe eyẹ khi eni e gba pfo ni ẹa mhọli umha-guẹkia, ya ramhi ẹghẹghẹ ni iJesu iKirisiti ọyawa ọ rọ ya bhale. 24 Lọli ni ọ lu ẹ, ọ ya riẹlẹ ọli, irari khi ọni ọ zẹ ri egbe ẹ nga ọ khi.

25 A ke sọ iromhi na anye inyọghuo. 26 A ke tsẹ ẹgbọ ni e miesuọ egbegbi otsẹ, a ghẹlẹ ẹ mu wẹ. 27 Mhi ri afu ni mhi mhuẹ obọ oyi Ọnọmhuẹ lema ẹ, a zẹ oni ebe ona khasẹ ẹgbọ ni e miesuọ nya.

* **4:17** Li zẹ 1 iKọri 15.51-52 * **5:2** Li zẹ iMat 24.43; iLuk 12.39; 2 iPit 3.10 † **5:8** Li zẹ Aza 59.17; Ẹfi 6.13-17

28 Okhale oyi iJesu iKirisiti
Ọnọmhuẹ ọyawa o ka nu ẹ la.

Ebe onuzi-eva ni iPọlu ọ kẹkẹ ghi ẹgbọ ITẹsalonia Eni e miesuọ

1 Mhẹmhẹ iPọlu ali iSalasi ali iTimoti anye ri ebe ona ghi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ ni o la ekẹ iTẹsalonika, ni e khi ẹgbọ eyi Ẹshinẹgba Ita awa ali iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ.*

2 Mhi lema Ẹshinẹgba Ita awa ali iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ e mhuẹ isomhelemhi na ẹ, e ri opfọmhẹ na ẹ.

Ikphẹmhi ali Iromhi isọsọ

3 Inyọghuo, anye mema ya ke tsẹ Ẹshinẹgba uwegbe na ẹ ẹghẹghẹ kpa. O ti ni anye ke ligho, irari khi irudunga oyẹẹ ọọ fu shọ ẹghẹghẹ kpa. Inono ni a mhuẹ na egbe ọọ fu shọ. 4 Lọli o zẹ ni anye rọ rẹ ẹ la iteva igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ eyi Ẹshinẹgba a neta ọmọse. Eri anye rẹ ẹ neta ọmọse itobọ abi a li dobẹ ri obọ mu udu migha irudunga oyẹẹ elemhi okhọli ali imufẹ nya ni a mu vule shi ẹ ọ.

5 Enana nya e rọkhasẹ khi ẹzọ oyi Ẹshinẹgba o migha shi ipfuasẹ. Itobọ ighọ Ẹshinẹgba ọ ya leli ẹ shi eni e tẹ ọ, ni e ya lo iloghie oyọli ni a mẹ osoli ẹ shi. 6 Ẹshinẹgba ọa ya gbe azẹba, ọ ya ri osoli fali eni e na ẹ osue ota. 7 Ọ ya ri iyẹmhẹa na ẹẹ ni a mẹ osue, ọ gbo li ri oni iyẹmhẹa na anye. Ọ ya rielẹ ona ini iJesu Ọnọmhuẹ ọ da feli lasele shi idane elemhi avuerẹ, lọli ali igẹni enieḿhi eyọli. 8 Ọ ya na ẹgbọ ni ẹa lẹsẹ Ẹshinẹgba osue, ali eni ẹa ri usomhi onete oyi iJesu Ọnọmhuẹ gbe akanya. 9 E ya mẹ osue. E ghu tiemhi ilimhi irieriẹ. A rue wẹ odalo oyi Ọnọmhuẹ ali ufumhi onieḿhi oyọli le.† 10 Ẹlẹ ni a ya mẹ ona khi, ogbẹlẹ ni Ọnọmhuẹ ọ ya bhale, ni eni e ri udu nga li e ri ikueghiẹ ali ekpẹ na li. Li shi ẹẹ lọ, itobọ khi a she mie ungmemhi ni anye gueyẹ ẹ suọ.

11 Lọli o zẹ ni anye rọọ sọ iromhi na ẹ, Ẹshinẹgba ọ zẹ ni a li khi eni e ya la agbọ ni ọọ ghọle ọli. Ali ọ ri ekpabọ eyọli ri ugbamhi onete ni a mhọli bhale ya tse na ẹ, li shi onete ni irudunga oyẹẹ o rẹ ẹ rieḷẹ. 12 Itobọ okhale oyi Ẹshinẹgba ọyawa ali oyi iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ ọyawa, a ya rue ufumhi ghi eva oyi iJesu Ọnọmhuẹ ọyawa, ọ li ri ufumhi ghi ẹ.

2

Ọna ọkhọlọ

1 Inyọghuo, ingme ibhale oyi iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ ọyawa, ali abi awa li ya kuma li egbe,* 2 a khi zẹ ni usamhi oyẹẹ o nyanya ghagha ku ni a yila. Ini ọgbọkhọghuo ọ ririẹ khi imekẹ lọli mẹ, okekhi usomhi ona kẹ ọ guele, okekhi eri ọọ khi ebe ni anye kẹkẹ ghi lọli luẹ rọte zẹ ọli khi ogbẹlẹ oyi Ọnọmhuẹ o she bhale, 3 a khi zẹ ni ọgbọkhọghuo ọ te odẹ okhọghuo di ẹ. Irari khi oni ogbẹlẹ ọa ya bhale ini aa li mẹ ukpokpomhi imuokhuẹ-vule shi Ẹshinẹgba ọ ali ini ọna umhasuọ-esọ ni ọ khi ọgbọ ọbe ọa li feli lase gboo, ikhi ọni a mhẹsẹ owa erẹ na. 4 Ọ ya mu okhọli vule shi emhikpa ni ẹgbọ ẹ lu Ẹshinẹgba, ilitsa ali emhikpa ni ẹgbọ ẹẹ ga ọ, ọ ri egbọli fu dọsẹ wẹ nya. Ọ gbo ga vu ya shitọ Owa oyi Ẹshinẹgba oyi Ẹshinẹgba ọọ liẹ khi lọli ke khi Ẹshinẹgba.†

5 Aa ke sato khi mhi gue ingme ena nya yẹ ẹ abi mhi rọ nu ẹ la? 6 Ẹẹ a lẹsẹ emini o zẹ khi aa rọli lasele khasẹ ne, ini ẹghẹghẹ oyi ọna ọkhọlọ ọna o da ramhi, a ya rọli

* **1:1** Li zẹ Ika 17.1 † **1:9** Li zẹ Aza 2.10 * **2:1** Li zẹ 1 iTẹsa 4.15-17 † **2:4** Li zẹ iDan 11.36; Ezik 28.2

lasele khasẹ. 7 Ama eni ikhiakhi-amhi ekpabọ ọkhọlọ ena e she bẹlẹ ẹ gbe ikanya eyẹwẹ, ama ọni ọ mu ọli gbaga. Ama ọni ọna ọkhọlọ ọa ya feli lasele ini ọni ọ mu ọli gbaga ọa li lase odẹ-a. 8 Ẹghẹghẹ aghọ a ya ri ọna ọkhọlọ khasẹ, ọni iJesu Ọnọmhuẹ ọ ya ri ungmemhi ni o rọte ọli unu lasele pfuse-a. Ugẹmhi oyọli ini ọ nyenẹ egbe bhale o ya ga pfuse ọli-a nya.‡ 9 Ọna ọkhọlọ ọna, ọ ya ri ekpabọ oyi Ọkphaghiẹ bhale, ọọ gbe ọnyaloa ẹgbhuẹ ali ọshabọ ọdọda.§ 10 Ọ ri udimhi ọdọda ni e khọlọ di ẹgbọ ni ẹẹ pfua. E ya pfua irari khi ẹa lama mie wẹkhi eri e nono igẹsikia, ni o kha mie wẹ pfuese. 11 Itobọ ighọ, Ẹshinẹgba ọ rọ ghie ayẹmhẹ ẹgbhọli ghi wẹ, ni ee rọ mie emini e khi ẹgbhọli suọ. 12 A ya pfa ẹzọ mu ọgbọ ni ọa da mie igẹsikia suọ ne, ni ọ da mhuẹ ọghuẹmhẹ shi olamhẹ.

A migha gbagbagba

13 Anye mema ya ke tsẹ Ẹshinẹgba uwegbe ẹghẹghẹ kpa na ẹ, inyọghuo ni Ọnọmhuẹ ọ nono. Irari khi ẹẹ Ẹshinẹgba ọ kpe zẹ ni a ya mie pfuese. Ayẹmhẹ oyọli o rẹẹ khi eni e pfuasẹ, ali eni e mie igẹsikia suọ. 14 Rọte usomhi onete oyanye, Ẹshinẹgba ọ te lu ẹ shi ona. Eri ọ lu ẹ ni a rọ mhuẹ okemhi shi ufumhi oyi iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ oyawa. 15 Irarighọ, inyọghuo, a migha gbagbagba, a mu eni igẹsikia ni anye sẹsẹ ẹ mhuẹ abi anye rọte itsabọ ali elemhi ebe ni anye kẹkẹ gue ọli yẹ ẹ.

16 IJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ ọyawa luẹghuo ali Ẹshinẹgba Itawa ni ọ nono ingme oyawa, ni ọ rọte okhale oyọli ri udu shi awa ọ, ni ọ gbo ri irudushi ni ọa ya nighise na awa, 17 e ka ri udu shi ẹ ọ, e gbo zese ẹ a shi ikanya ali ingmemhi enete.

‡ **2:8** Li zẹ Aza 11.4 § **2:9** Li zẹ iMat 24.24

3

IPọlu ọọ, a sọ iromhi na wẹwẹ

1 Ni mhi rọ gbe ọli ukhomhi inyọghuo, a ke sọ iromhi na anye. A sọ iromhi ni ungmemhi oyi Ọnọmhuẹ o nyanya ke ga asha kpa, ni ẹgbọ e gbo mie ọli, ni e ri ufumhi ke ghi Ẹshinẹgba, abi a li mie ọli abi o rọ la ẹ iteva. 2 A gbo ke sọ iromhi Ẹshinẹgba ọ rue anye obọ oyi ẹgbọ ebe ali ena ọkhọlọ lasele, irari khi ọa khi ọgbọkpa ọ miesuọ.

3 Ama ọni a ri egbe ẹ nga Ọnọmhuẹ ọ khi. Ọ ya ri itoto na ẹ ọ khukhu ẹ obọ oyi ọna ọkhọlọ. 4 Anye regbenga Ọnọmhuẹ khi a riẹlẹ ali khi a kiele ẹ ke riẹlẹ emini anye sẹsẹ ẹ. 5 Mhi lema, Ọnọmhuẹ ọ ka udu oyẹẹ lẹsẹ inono ni o funẹ ni Ẹshinẹgba ọ mhuẹ ali ni iKirisiti ọ rẹẹ migha egbegbọ.

Ọgbọgbọ ọ ke gbe akanya

6 Inyọghuo, anye ri eva oyi iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ ọyawa mhẹsẹ na ẹ, a ti kia na inyọghuo ọkhọghuo ni ọ la agbọ ọwaza ni ọa ya deba osẹsẹ ni anye ẹ sẹsẹ ẹ. 7 Ẹẹ ọyẹẹ a lẹsẹ khi o ti ni a ke li abi anye ẹ li. Anye ẹa li ọwaza abi anye rọ nu ẹ la, 8 wẹkhi eri anye mie ọgbọkhọghuo emhi le ni anye a fali ota shi. Eri anye ri ochoghọ gbe akanya, ọpfọ o ta anye ghe ẹlẹ ọguota ali ẹlẹ iyọsẹ, ini anye khi ya khi itsua na ọngẹẹ tsua. 9 Ọa khi itobọ khi anye ẹa tẹ eni ẹ mhila ẹ ikpaghiobọ, anye rọ ighọ ngeli. Eri anye ighọ, ni anye khi irọkhọkhọ ni áá ke deba. 10 Abi anye rọ nu ẹ la, anye gueyẹ ẹ khi, “Ọgbọ ni ọa lama gbe akanya ọ khi le eminale.”

11 Eri anye ngme ona itobọ khi anye suọ khi ẹgbọ eghuo e la ẹ iteva ni ẹa lama gbe akanya, ni ẹa ya li emhikhọghuo ama ikanya eyi ẹgbọ elese ẹẹ sọnọ unu ke pfuẹchẹ-a. 12 Anye ri eva oyi iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ mhẹsẹ na ẹgbọ eghọghọ, anye gbo tse agua yẹwẹ e ke ngeli

angeli ni o te odẹ. E ke gbe akanya
ni e te mẹ emhi ya ke le. 13 Ama ẹẹ
inyọghuo a khi zẹ ni onete irieḷẹ o
susu ẹ.
14 Ini ọgbọkhọghuo ọ la ọ ni ọa ya
ri omhẹsẹ ni a kẹkẹ shi ebe ona gbe
akanya, a lolo tọ ọgbọ ọghọghọ ọkpẹ.
A khi kugbe ọgbọ ọghọghọ ọ, ni
omama o mu ọli. 15 Ama a khi ngeli
deba li abi ọbe ẹ, ama a ri ochoghọ
tse agua ye ọli abi inyọghuo.

Ingmemhi ni e kpe ukhokho

16 Ọnọmhuẹ luẹghuo ni ọ khi odẹ
opfọmhẹ oyawa ọ ka ri opfọmhẹ
na ẹ ẹghẹghẹ kpa ali odẹ khi odẹ.
Ọnọmhuẹ ọ ka nu ẹ la.
17 Mhẹmhẹ iPọlu mhi ri obọ
oyẹmhẹ kẹkẹ ebe ona ghi ẹ. Mhi
tsẹ ẹ. Ina mhi liẹ kẹkẹ eva oyẹmhẹ
shi ebe ni mhi kẹkẹ kpa. Ina mhi
liẹ kẹkẹ ebe.
18 Okhale oyi iJesu iKirisiti ọyawa
o ka nu ẹ la nya.

Ebe onododẹ ni iPọlu ọ kẹkẹ ghi ITimoti

1 Mhẹmhẹ iPọlu aghiusomhi na kẹẹ ọyi iJesu iKirisiti, rọte omhẹsẹ oyi Ẹshinẹgba ni ọ mie awa pfuese ali iJesu iKirisiti ni ọ khi irudushi ọyawa.

2 Mhẹmhẹ mhi kẹkẹ ebe ona ghi iTimoti, ni ọ khi egbegbi omimhẹ elemhi imiesuọ, okhale ali ilẹlemhi ali opfọmhẹ enayi Ẹshinẹgba e ka khi eyẹ.*

Mhuẹ ẹgbhẹ shi ena osẹsẹ ẹgbhọli egbe

3 Mhia nono ni u la ẹoli Efesọsi abi mhi kie kpẹ gueyẹ abi mhi rọ lẹẹ iMasidonia, ni u mẹ asha gueyẹ ẹgbọ eghuo ni e la oobọ ọ sẹsẹ osẹsẹ ẹgbhọli e mu migha. 4 Gueyẹ wẹ, e tsua okhẹ igbaekẹle oyi ẹgbọ enẹdẹ ali ida-ẹchẹ ku-a ni o khia khi ekhakọ o lẹsẹ rọọ bhale, ẹa ya kpaghiẹ akanya oyi Ẹshinẹgba ni o rọte irudunga bhale obọ. 5 Emini o zẹ ni a rọ mhẹsẹ omhẹsẹ ona khi, ni a rọ guise inono, ni o rọte udu no pfuasẹ bhale le, ali oni o rọte udu-onete ni ọ gue ọgbọ ẹzọ ali egbegbi irudunga bhale. 6 Ẹgbọ eghuo e she rọte enana lasele, nyenẹ egbe je ingmemhi afuẹ. 7 Ẹẹ nono ni wẹwẹ e khi esẹsẹ Ishi eyi iMosisi eyi Ẹshinẹgba, ama ẹa lẹsẹ emini ẹ ngme wẹkhi eri e lẹsẹ emini e ri itoto gẹ ma gue gagaga.

8 Awa lẹsẹ khi ushi o ti ini awa guẹ deba li abi awa kha li. 9 Awa lẹsẹ khi ọa khi itobọ ẹgbọ enete a rọ shi ushi, ama itobọ ẹgbọ ni ẹẹ gbe ushi-a ali ighiatọ ali eni ẹa mhuẹ ulishi Ẹshinẹgba ali ena olamhẹ, ali ẹgbọ ni ẹa lesẹ ugamhi, ni ẹa mu ekpẹ ẹ na emhi eyi Ẹshinẹgba, ali ẹgbọ ni ẹẹ gbe itawẹ ali inyẹwẹ-a, ali ẹgbọ ni ẹẹ gbe ugbeli. 10 A shi ushi na ẹgbọ okia ali eni nu emọse nabi wẹwẹ ali ikpotso nabi wẹwẹ ẹẹ gbhẹ, ali ẹgbọ ni e muno ẹgbọ ọ dẹ, ali ẹgbọ ni ẹ lo ẹgbhuẹ ali eni ẹẹ pfi ọtsẹlẹ ẹgbhuẹ, ali emhi elese ni ẹa de shi egbegbi osẹsẹ, 11 ni o khi osẹsẹ ni o de shi usomhi onete oni o mhọli ufumhi oyi Ẹshinẹgba, ni ọ mhọli ikhivọsẹ ni a rọ nga mhẹ obọ.

Ikphẹmhi shi ilẹlemhi oyi Ẹshinẹgba

12 Mhi kphẹmhi na iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ ọyawa ni ọ ri itoto na mhẹ, ni ọ mẹ khi mhi tẹ ọ ni ọ rọ zẹ mhẹ shi akanya oyọli. 13 Abi o tseku khia khi ẹghẹghẹ ni o dọsẹ khi mhi pfi unu-a deba Ẹshinẹgba, ali ni mhi i jili ẹgbọ ni e miesuọ, ni mhi nu wẹ khọli, ọọ mhọli ilẹlemhi na mhẹ irari khi umhalẹsẹ ali umha miesuọ o rẹmhẹ li ghọ.† 14 Ọnọmhuẹ ọyawa ọ ya tutu okhale ku mhẹ. Ọ ri irudunga ali inono na mhẹ ni e khi eyawa irari ikugbe ni awa ali iJesu iKirisiti awa kugbe.

15 Egbegbi ungmemhi na, ni awa kha mie shi nya, khi eri iJesu iKirisiti ọ bhale agbọ ya tsumhi ena olamhẹ, ni o khia khi mhẹmhẹ mhi ga khọlọ nẹ nya. 16 Ama eri Ẹshinẹgba ọ mhuẹ ilẹlemhi na mhẹmhẹ ni ọ khọlọ nẹ ena olamhẹ nya, ni a rọ bhale ya ẹ khi irabọmudu onieẹmhi ni iJesu ọ mhuẹ na mhẹ o khi irọkhọkhọ shi ẹgbọ ni e ke ya mie ọli suọ ọ, ali eni e ya mhuẹ agbọ na agbọagbọ. 17 Ekpẹ ali ufumhi o khi oyi Oghie na agbọagbọ, ni ọa ya ghu, ni aa ya mẹ, Ẹshinẹgba ni ọ khi ọghuo kpẹ, rọte agbọagbọ ya je agbọagbọ! Atsẹ.

18 Yẹyẹ iTimoti omimhẹ, ena e khi omhẹsẹ ni mhi rọ nẹ, ni e de shi abi a li mẹ ekẹ shi ẹ egbe ẹghẹghẹ ni o dọsẹ. Ke ri omhẹsẹ ena gbe akanya, irari khi itsua-okhuẹ e khi nẹ, ni u rọ dobẹ ya khọli okhọli onete, 19 kie mu irudunga oyẹ ali udu onete ni ọ gue ọgbọ ẹzọ oyẹ mhuẹ. Ẹgbọ eghuo ni ẹa

* **1:2** Li zẹ Ika 16.1 † **1:13** Li zẹ Ika 8.3; 9.4-5

kẹ rịẹlẹ emini udu onete ni ọ gue ọgbọ ẹzọ oyẹwẹ o gueyẹ wẹ e rịẹlẹ, eri irudunga oyẹwẹ o de guọghọ-a abi ọkọ-okẹ onịẹmhi. 20 Ẹgbọ enabi eghọghọ iManiusi ali Alẹzada e khi, ni mhi wolọ abọ na ọkphaghiẹ ni ọ sẹsẹ wẹ ingme, ini e khi ke ngme ungmemhi ipfiunu-a deba Ẹshinẹgba.

2

Ugamhi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ

1 Mhi gueyẹ ẹ, a kpẹ te ododẹ sọ iromhi na ẹgbọ kpa. Abi u liẹ gue emini e to ẹ le, lema Ẹshinẹgba shi ilẹlemhi na wẹ, u kphẹmhi na Ẹshinẹgba na wẹ. 2 U li sọ iromhi na enighie ali eni ẹẹ mhẹsẹ ni awa, ni e rọ dobẹ ke la agbọ na tsukẹ ali opfọmhẹ, elemhi ekpẹ oyi Ẹshinẹgba rọte iguẹ-ngeli. 3 Ona oo ti, o ma ri egbe a mu Ẹshinẹgba ọtsumhi ọyawa. 4 Ni ọọ nono ni ọgbọkpa ọ mhọli imiepfuese, ni ọ gbo lẹsẹ igẹsikia. 5 Irari khi Ẹshinẹgba ọghuo ọ laọ, ali ọmigha iteva ọgbọ ali Ẹshinẹgba ọghuo, ọmọse ni a lu iJesu iKirisiti. 6 Ni ọ ri egbọli bhale shi ọtoẹloli, ni ọ rọ mie ẹgbọ nya pfuese. Ona o khi usomhi ni Ẹshinẹgba ọọ nono ni lọli gueyẹ ọgbọkpa ni o guẹ de shi ẹghẹghẹ oyọli. 7 Ona o zẹ ni a rọ ghie mhẹ abi aghiusomhi na kẹẹ ni iKirisiti ọ zẹ ali ọsẹsẹ oyi iJẹta ni mhi rọ gue usomhi irudunga ali igẹsikia le. A khi ẹgbhuẹ mhia lo, igẹsikia mhia guele.*

8 Ini a ye ugamhi, mhia nono ni emọse e tsua abọ ekẹ shi iromhi isọsọ ni ọa mhuẹ elemhi ibibi wẹkhi ekhakọ. 9 Mhi lili ẹ nono ni eni ikpotso e guẹ ke sọ itsua ni e gbe akanya, a khi khuẹ akhuẹ abamẹmhẹ, wẹkhi iẹ-itsu dọlọdọlọ shi ukhomhi, wẹkhi iri-igolu khuẹ akhuẹ ali ifẹfẹ isọsọ wẹkhi itsua ni e lolo ghalẹ isọsọ.† 10 Ama e ke gbe ikanya enete, ni o ye ni ikpotso ni ẹẹ khi wẹwẹ a ga Ẹshinẹgba ẹ gbe.

11 Ikpotso e ke ri iregbe-tiemhile ke ku esọ-a wẹna. 12 Mhi aa zẹ ọkpotso ni ọ sẹsẹ, wẹ khi eri ọ ya mhuẹ omhẹsẹ shi emọse ukhomhi. Ọ ke tsaghiẹ-a. 13 Itobọ khi Adamu a kpẹ ma neni a ma Ivu.‡ 14 Ọa khi Adamu ọkphaghiẹ ọ di, ama ọkpotso a di ni ọ gbe ushi oyi Ẹshinẹgba-a.§ 15 Ama a ya tsumhi ọkpotso rọte eniyẹ ibiabia, ini ọ kiele ẹ deba irudunga ali inono ali ipfuasẹ, ni ọ rọ mu ekpẹ shi egbọli egbe.

3

Eni ẹ mhẹsẹ elemhi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ.

1 Oni ungmemhi ona oo gbe akanya gba. Ini ọgbọ ọọ nono ni lọli khi ọni ọ ri ẹloe ẹ khu ẹgbọ eyi Ẹshinẹgba, eminete lọ ni o ghọle ọli. 2 Ọni ọ ri ẹloe a khu eni e miesuọ ọ mema ya khi ọgbọ ni ọ fu dọsẹ umhaguẹli, ọ khi ọdọ ọkpotso ọghuo, ọ mhuẹ ikuegbe-a, ọ mu ekpẹ shi egbọli egbe, ọ khi ọni a mu ekpẹ a na, ọ mema ya ke kpe abọ mie epfẹse lo apfẹ oyọli le, ọ mema ya dobẹ ke sẹsẹ osẹsẹ. 3 Ọ khi khi ọdonyọ, wẹ ọgbọ okhọli, ama ọ pfọmhẹ, ọ khi khi ọgbọ uwola, ọ khi nono ingme ukpaghọ dọsẹ. 4 Ọ mema khi ọni ọ guẹ ri ẹloe ẹ khu ọmhuẹ-apfẹ oyọli. Ọ khi ọni imiọli e mu ekpẹ ẹ na, ẹẹ suọ esọ na li egbegbọ. 5 Itobọ khi ini ọgbọ ọa guẹ ri ẹloe ẹ khu ọmhuẹ-apfẹ oyọli, se ọli ya dobẹ ri ẹloe khu igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ? 6 Ọ khi khi ọni ọ lẹsẹ miesuọ ni odẹ ọa nuẹ ne ini ititiegbe e khi vọ li egbe ni ọ tigbe ya de pfilo epfua nabi ọkphaghiẹ ọ de pfilo. 7 Ọ mema khi ọgbọ ni ọ mhọli eva onete iteva oyi ena edato, ini ọ khi yẹghẹ-a ni ọ de ya pfilo igha ọkphaghiẹ.*

---

* **2:7** Li zẹ 2 iTimo 1.11 † **2:9** Li zẹ 1 iPit 3.3 ‡ **2:13** Li zẹ Igbae 2.7,21-22 § **2:14** Li zẹ Igbae 3.1-6 * **3:7** Li zẹ iTatọ 1.6-9

8 Eni ẹẹ kpaghiẹ elemhi owa
ugamhi, e khi ẹgbọ ni a mu ekpẹ ẹ
na, e khi ẹgbọ ni a ri egbe ẹ nga. E
khi khi eni e da onyọ ọ dọsẹ wẹkhi
eni ẹẹ li oyamhi ukpaghọ. 9 E ri
udu-onete ni ọọ gue ọgbọ ẹzọ mu
igẹsikia ni a rọkhasẹ ni e la irudunga
mhuẹ. 10 A kpẹ mu wẹ fẹ bino,
ini o khia khi e gue gbe, a tigbe
zẹ wẹ obọ ọ gbe akanya ọni ọọ ga.
11 Ighuẹwẹ e mema ya mhuẹ ingeli
enete. E khi khi eni ẹẹ le ẹgbọ itsa
uruli kiakia, e mhọli ayẹmhẹ ni o
pfọmhẹ, e khi eni a ri egbe ẹ nga
shi emhikpa. 12 Ọmọse ọkpaghiobọ
ọ mema ya khi ọni ọ rue ọkpotso
ọghuo shi, ọ khi ọni ọ guẹ ẹ sẹsẹ
eniyẹ eyọli odẹ, ọ gue ri ukpẹloe a
khu ọmhuẹ-apfẹ oyọli. 13 Ekpaghiẹ-
obọ eni e gue ga, e she rọli mie
ashini o mu ẹloe, ali e dobẹ ri
igbedu ẹ ngme ingme oyi irudunga
oyi iJesu iKirisiti ni e mhuẹ.

Osheli ni o la irudunga oyawa

14 Aboriẹkhia khi mhi ririẹ mhọli
ọli shi udu khi mhi ya kẹlẹ bhale ya
binẹ, mhi rọ kie kẹkẹ eni omhẹsẹ
ena ghi ẹ. Ẹghẹghẹ aghọ ni a bhale
ya ẹ khi, 15 ini o khia khi mhi tẹsẹ
dẹnẹ, ebe ona o ya sẹsẹ ẹ abi o ti
ni ẹgbọ e li ke ngeli elemhi ọmhuẹ-
apfẹ oyi Ẹshinẹgba, ni o khi igbaa
oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ oyi
Ẹshinẹgba ni ọ la agbọ. Ikhi igbaa
oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ ni o
khi ọchẹ ali irọgbekẹ ni a ma igẹsikia
nga. 16 Igẹsikia ni o la osheli oniẹmhi
ni o la irudunga oyawa o fu dọsẹ
oni ọgbọkhọghuo ọ mhuẹ ekhakọ ẹ
shi.

IJesu ọ bhale agbọ abi ọgbọ,
Ayẹmhẹ ọ rọli khasẹ
khi ọ ghọle Ẹshinẹgba,
igẹni e mẹ ọli
A rọli tsẹ abọ gasẹ
ushishi nya,
ẹgbọ e mie ọli suọ
elemhi agbọ nya
a rue ọli nga iloghie.

4

Ena Osẹsẹ ẹgbhọli

1 Ayẹmhẹ ọ guele gboo khi,
ikpukhokho agbọ, ẹgbọ eghuo e
ya tsua irudunga pfi-a. Ẹ deba
iyẹmhẹ ni ẹẹ di agbọ, ẹẹ deba osẹsẹ
ni ayẹmhẹ ọkphaghiẹ e tsua lasele.
2 Osẹsẹ eghọghọ, obọ oyi elo-ẹgbhuẹ
ena ikokoalo e te ẹ bhale, eni udu-
onete ni ọ gue ọgbọ ẹzọ oyẹwẹ o
she ghua dishi. 3 Ẹgbọ eghọghọ
ẹ sẹsẹ ẹgbọ e khi rue ọkpotso, eni
ikpotso e khi ye ughuẹ, e gueyẹ wẹ
e khi ke le eminale eghuo. Ama eri
Ẹshinẹgba ọ ma eminale eghọghọ,
eni e miesuọ ni e lẹsẹ igẹsikia e ke ri
ikphẹmhi mie wẹ le. 4 Emhikpa ni
Ẹshinẹgba ọ ma o ti, a khi mẹ emini
a kie, ama a ke ri ikphẹmhi mie
emhikpa. 5 Irari khi ungmemhi oyi
Ẹshinẹgba ali iromhi isọsọ a rọ rẹwẹ
ẹ shi eni e pfuasẹ.

6 Ini u ri oni omhẹsẹ ona na eni
e miesuọ, u ya khi ọni ọ guẹ gbe
akanya ugamhi ọyi iJesu iKirisiti,
ni a kuẹlẹ vule rọte igẹsikia na
irudunga ali osẹsẹ enete ni u wa
deba. 7 Khi mhọli emini u ri okhẹ
oyi ẹgbọ nẹdẹ, ali okhẹ ikpotso egb-
hali ẹ riẹlẹ. Ke ngeli riẹlẹ ọghuẹmhẹ
oyi Ẹshinẹgba. 8 Inisegbe-a o mhọli
ukuku eminete ni o riẹlẹ a na ọgbọ,
ama ni a rọ suọ esọ na Ẹshinẹgba,
eri o ti odẹkhodẹ, itobọ khi o mhọli
ishobọ na awa memena ali agbọ ni
o ke ẹ bhale.

9 Ungmemhi igẹsikia na ni o ti
ni a mieshi, ni a gbo lama shi
ọ. 10 Onana o ri anye rọshẹka a
gbe akanya egbegbọ, irari khi awa
she ri irudushi oyawa shi Ẹshinẹgba
obọ, ọni ọ laọ ni ọ khi Ọmiepfuese ọyi
ọgbọkpa, eni e miesuọ kpaashi.

11 Mhẹsẹ, u gbo sẹsẹ ena nya.
12 Khi zẹ ni ọgbọkhọghuo ọ ri ẹloe
gbe ẹ irari khi ozele u khi, ama
rọte ungmemhi oyẹ, ali agbọ oyẹ,
ali inono oyẹ, elemhi irudunga ali
ipfuasẹ oyẹ khili irọkhasẹ na eni e
miesuọ. 13 Ya ramhi ẹghẹghẹ ni mhi

rọ ya bhale, ri ẹloe shi ọ kie ke zẹ Ebe-no-pfuasẹ khasẹ igbaa, u kie le ẹ tse-abọ oni ungmemhi, wa sẹsẹ wẹ. 14 Khi ri obọ gbe isomhopfa ni Ẹshinẹgba ọ rọ nẹ nyẹ. Oni a rọ nẹ abi a rọ mekẹguele shi ẹ egbe ali abi eni egbhali e rọ ri abọ ngẹ egbe.

15 Ke ri ẹloe shi eni emhi ena egbegbọ, u ri egbe ẹ na wẹ pfo ni ẹgbọ nya e ke mẹ ije-odalo oyẹ. 16 Ri ẹloe shi egbe ẹ egbe ali osẹsẹ oyẹ. Kie ke riẹlẹ emhi ena, irari khi ini u wa ligho u ya tsumhi egbe ẹ ali eni ẹ suọ ẹ.

5

Abi ẹẹ a ke li esamhi-olimhi, ali egbhali ali ighumha

1 Khi dese ọgbhali, ri ipfọmhẹ uruli nu ọli ngme abinẹ khi itẹ ọ khi. Ke riẹlẹ deba ozele abinẹ khi inyọghuo ẹ u ngeli ẹ deba. 2 U riẹlẹ deba ikpotso eni egbhali abinẹ khi inyẹ e khi. Ke ngeli deba ozele ikpotso abi inyọghuẹ ni ikpotso.

3 Khi ri ẹloe gbe esamhi-olimhi ni e khi esamhi-olimhi egbegbọ, ni e mhọli ọtomhẹ. 4 Ini ọni ọsamhi-olimhi ọ bia eniyẹ, o ke khia khi ọ mhuẹ imimi, eni eniyẹ e kpẹ ke ri emini e wẹna imiesuọ gbe akanya, abi e li ri ẹloe ẹ khu ọmhuẹ-apfẹ oyẹwẹ. Ini e lina, eri ẹ fẹli eni e bia wẹ ali itita wẹ eghọ, irari khi onana o ma ri egbe a mu Ẹshinẹgba. 5 Ọni ọ khi ọsamhi-olimhi igẹsikia ni ọa ke ye ughuẹ, ni lọlighuo ọ la, ọ she regbenga Ẹshinẹgba, ọ sọ iromhi ẹ mhila li ikpaghiobọ obọ, ẹlẹọguota ali ẹlẹ iyọsẹ. 6 Ama ọsamhi-olimhi ni ọ ri egbọli shi aruele agbọ, ọ she ghu-a ini ayẹmhẹ oyọli o kie tseku laọ. 7 Mhẹsẹ enana na wẹ ini a khi mẹ gue shi wẹ egbe. 8 Irari khi ini ọgbọ ọa ri ukpẹloe khu ena ọmhuẹ-apfẹ oyọli, tete imi ọli ali ughuẹ ọli, ọ she kie oni irudunga. Ọ khọlọ dọsẹ ọni ọa miesuọ.

9 Khi kẹkẹ eva oyi ọsamhi olimhi kuma eva eyi esamhi-olimhi sẹ ni ọ she dọsẹ ikpe egbhuẹsẹ, ọni o khia khi utoghuo-kpe ọ kpẹ lẹsẹ ye ughuẹ. 10 Ọ khi ọni a suọ eko shi ikanya enete, ọkpotso ni ọ guẹ kuẹlẹ imiọli. Ni ọ mie epfẹse ẹ shi owa. Ọ guẹ a gbe ikanya deba eni e miesuọ, ni ọọ kpaghiẹ ẹgbọ ni e la ọmunu obọ ni o ri egbọli shi onete ọdọda iriẹlẹ.

11 Ama khi ri eva oyi ozele esamhi-olimhi shi ebe. Irari khi ini ọghuẹmhẹ idiegbe oyẹwẹ o nga wẹ ukhomhi le dọsẹ ugamhi ni ẹ ga iKirisiti, e vu ya ngeli. 12 Eri e rọte aghọ lue, irari khi e she gbe irọnga ni e kpẹ te ekẹ rọ nga ni iKirisiti-a. 13 Ẹgbọ ọwaza e khi ni ẹẹ kia ifui owa. Oni o khọlọ nẹ nya khi ẹẹ le ẹgbọ itsa uruli kia kia, ẹẹ sọnọ unu ingme ni aa fẹ lu wẹ shi, ẹẹ ngme ungmemhi ni ẹa kha ngme. 14 Itobọ ighọ, ọ ghọle mhẹ ni ozele isamhi olimhi e ye ughuẹ, e bia eniyẹ, e ri ẹloe ẹ khu ọmhuẹ-apfẹ oyẹwẹ. Ini awa khi ri ẹghẹghẹ na ebe awa mẹ asha yese awa eva-a. 15 Eni esamhi-olimhi eghuo e she lase odẹ oyi iKirisiti le deba ọkphaghiẹ. 16 Ama ini ọkpotso ọkhọghuo ni ọ miesuọ ọ mhuẹ ọsamhi-olimhi she unuẹkpẹ oyọli, ọ mema ya ke ri ẹloe khu ọli, ọ khi rue ọli ghi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ ke tsua, ni e dobẹ ri ẹloe ke khu eni e khi egbegbi esamhi-olimhi ni e mhọli ọtomhẹ.

17 A ke fali eni egbhali ni e ri igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ ẹ kia ni e guẹ gbe akanya egbegbọ ifata agbhagbhamhi eva, tete eni e mema lolo toto obọ itse-abọ ali osẹsẹ ungmemhi oyi Ẹshinẹgba. 18 Irari khi ebe ọ ngme ọli, u khi gẹ ena unu ini u rọli ẹ kpishi ikpamhi emhi. A ke fali egbakanya ifata eyẹwẹ.* 19 Khi rọli shi egbegbi ingme ini ọgbọghuo a bhale ya ngme ingme shi ọgbhali

* **5:18** Li zẹ iDẹut 25.4; iMat 10.10; iLuk 10.7 † **5:19** Li zẹ iDẹut 17.6; 19.15

egbe, se ini e gbe aava okekhi aasẹ.† 20 La odalo ẹgbọ kpa ke dese eni e lamhẹ ni o tse agua ye enekpọle.

21 Mhi la ukpẹloe onayi Ẹshinẹgba ali iJesu iKirisiti ali oyi igẹni ni e pfuasẹ mhẹsẹ nẹ, u ri omhẹsẹ ena gbe akanya, khi rọte ode oshili wẹẹ azẹba riẹlẹ emhikhọghuo.

22 Khi tigbe kẹlẹ ri obọ nga ọgbọ egbe rọli nga akanya ugamhi oyi Ọnọmhuẹ, u khi ya nu ọli mhuẹ okemhi shi olamhẹ oyi ọli. Ri egbe ẹ shi ipfuasẹ.

23 Khi ke da amẹ tsẹẹ, ama ke da ukuku onyọ ni eminale e kẹlẹ ke daghiẹ-a shi ẹ elemhi, abi ọ rọ khia khi u ma kẹlẹ ẹ ghua eghọ.

24 Eri a ga ẹgbọ eghuo zu olamhẹ eyẹwẹ, neni a rẹ ramhi iguẹzọ, ama olamhẹ oyẹ ẹgbọẹse ẹlẹlese e ya lasele. 25 Ighọ a liẹ mẹ ikanya enete gboo. Shi eghuo ni aa ya mẹ memena, ẹa ya sheli okhẹse.

6

1 Eni e khi ighumha e ke ri ekpẹ na ega eyẹwẹ ẹghẹghẹkpa ini ọgbọkhọghuo ọ khi zẹ ẹmuẹbe na eva oyi Ẹshinẹgba ali osẹsẹ oyawa. 2 Ighumha e khi ri ẹloe gbe ega eyẹwẹ ni e miesuọ, ni e mhọli wẹ, irari khi inyọghuo egbe e ga khi ni ẹẹ deba iKirisiti, ọni iKirisiti ọ nono ingme oyẹwẹ. Ochoghọ e ke ga wẹ dọsẹ abi e kpẹ li a ga wẹ, Eni ingme ena e khi eni u ya ke sẹsẹ wẹ, u gbo rẹwẹ ẹ ye wẹ ude.

3 Ọgbọ ni ọ da sẹsẹ osẹsẹ olese ne, ọa lama shi egbegbi osẹsẹ oyi iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ oyawa ali ugamhi oyawa, 4 eri itipfuabọ-nga o she vọ li egbe ni ọa ke lẹsẹ emhikhọghuo. Ọ mhuẹ ọghuẹmhẹ obe na ekhakọ ali uwola shi ingmemhi ni ẹẹ pfi ofuma ali uwola ali itsue ali irẹloevioba. 5 E gbolo ẹ pfi ekhakọ shi iteva ẹgbọ ni isamhi udu oyẹwẹ ọa ya gbe akanya te odẹ, ni igẹsikia o she wa wẹ-a. Eri ẹ dabi khi ugamhi khi ẹpfue a rọli ẹ nono.

6 Egbegbọ lọ khi ugamhi o ri ọgbọ ọ mhuẹ ẹpfue egbegbọ, o ri emini u mhuẹ khuese ẹ. 7 Irari khi awa a kpẹ tsua emhikhọghuo bhale agbọ ona. Ighọ awa a li rọte agbọ ya tsua emhikhọghuo vu. 8 Irari onana, ini awa da mhuẹ eminale ali itsua na sọ ne, o khuese awa. 9 Ama eni ẹ nono ni wẹwẹ e pfue eri ẹẹ de pfilo imufẹ ali igha ali ọghuẹmhẹ eyi ọyẹghẹ ni ẹ kuale ọgbọ utse, ni o pfi ẹgbọ pfilo epfua ali oyese. 10 Irari khi rọte oyamhi ukpaghọ iwali onobe nya e te ẹ zẹ lasele. Ẹgbọ eghuo e she kphakpha egbe ini e mhuẹ ikpaghọ, ni o she rẹwẹ kia lase odẹ irudunga le. E she ri ebubu oya yese egbe wẹ udu-a.

Agbọ ni o ti ni ọni ọ miesuọ ọ la

11 Ama yẹyẹ Ọmọse ọyi Ẹshinẹgba, ti egbe emhi enana nya le, na ke khu ipfuasẹ, ali iriẹlẹ emini o ti Ẹshinẹgba ẹloe, ali irudunga, ali inono, iregbemie ali angeli ipfọmhẹ. 12 Ga ri itoto eyẹ nya na unamhi oni irudunga oyẹ, ni u mie eleli agbọ na agbọagbọ. Itobọ khi oni agbọ onana Ẹshinẹgba ọ lu ẹ shi abi u rọ pfi ọtsẹlẹ shi irudunga oyẹ odalo ebubu ẹgbọ. 13 Odalo oyi Ẹshinẹgba ni ọ ri agbọ na emhi nya ali odalo oyi iJesu iKirisiti, ni ọ pfi ọtsẹlẹ odalo iPọtiusi iPaleti, mhi la mhẹsẹ nẹ ena,* 14 u ri omhẹsẹ enana gbe akanya, ri igẹsikia mu wẹ mhuẹ gbaa ya ramhi ẹlẹ ni iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ oyawa ọ rọ ya bhale. 15 Ọni ibhale oyọli o ya tsẹ shi ẹghẹghẹ ni Ẹshinẹgba ọ mhẹsẹ ọli shi te, lọli ọ khi Oghie ọghuo kpele ni a khivọsẹ na, Oghie ọyi ighie nya, ali Ọnọmhuẹ ọyi ekhẹmhuẹ nya. 16 Lọlighuo kpele ọ lẹsẹ la ọ lẹ agbọagbọ. Eri ọ la ákpá ni ọgbọkhọghuo ọa gbudu a ti mama. Ọni ọgbọkhọghuo ọa mẹ ghuẹ wẹkhi eri ọgbọ tigbe dobẹ ya mẹ ọli ghue.

* **6:13** Li zẹ iJọn 18.37

A ri ufumhi ali ekpabọ onịẹmhi nali. Atsẹ.

17 Mhẹsẹ na ẹgbọ ni e pfue shi elemhi agbọ ona, e khi ke ti-ipfuabọ nga, a e khi ri udu shi ẹpfue ni ẹa zẹ ri egbe ẹ da, ama e mhuẹ irudushi na Ẹshinẹgba ni ọ ri emhikpa somhi awa opfa tuọ, awa rọ ke li agbọ. 18 Mhẹsẹ na wẹ e ke rịẹlẹ onete, e khili eni e pfue shi elemhi onete irịẹlẹ, e ke somhi ẹgbọ opfa, e ke rọte emini e mhuẹ rue obọ-a. 19 Ini e da li na ne, e ya ti ẹpfue ma na egbewẹ abi irọgbekẹ ni o migha, elemhi agbọ ni ọọ bhale, ni e la agbọ ni Ẹshinẹgba ọ nono ni e la.

20 ITimoti, ri ẹloe khu emini a rọ shi e obọ. Khi kuma ingmemhi ni ẹa khi eyi Ẹshinẹgba ali ekhakọ eyẹghẹ ni ẹgbọ eghuo e ri ẹgbhọli ẹ lu ilẹsẹ, 21 ni ẹgbọ eghuo e deba ni o rẹwẹ lase odẹ irudunga oyẹwẹ le.

Okhale oyi Ẹshinẹgba o ka nu ẹẹ nya la.

Ebe onuzi-eva ni iPọlu ọ kẹkẹ ghi ITimoti

1 Mhẹmhẹ iPọlu ni mhi khi aghiusomhi na kẹẹ ọyi iJesu iKirisiti abi o ghọle Ẹshinẹgba shi. Mhẹmhẹ mhi kẹkẹ ebe ona. Mhẹmhẹ ni ọ ghie mhi ka ri agbọ ni o la iJesu iKirisiti ni Ẹshinẹgba ọ rọ shobọ na awa tse abọ guele.

2 ITimoti mhi kẹkẹ ebe ona ghi. Okhale ali ilẹlemhi ali opfọmhẹ eyi Ẹshinẹgba ali eyi iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ ọyawa e ka khi eyẹ.* 3 Mhi tsẹ Ẹshinẹgba ni mhi ri udu no pfuasẹ ẹ ga abi eni e bia mhẹ e li ga. Eri mhi a tse Ẹshinẹgba uwegbe ini mhi la iromhi isọsọ sato ẹ egbe, ẹlẹ-iyọsẹ ali ẹlẹ ọguota. 4 Mhi áá sato eviẹ oyẹ, mhi áá nono ni mhi mẹ ẹ, ẹghẹghẹ aghọ ni oghẹlẹ oyẹmhẹ o vọ. 5 Mhi áá sato egbegbi irudunga ni u mhuẹ. Irudunga onabi inyinyẹ ọ mhuẹ ikhi iLoisi ali ni inyẹ iYunisi ọ li mhuẹ. Mhi mie shi ọ khi oni irudunga o li lẹ egbe.† 6 Irari ona, mhia ye ẹ ude u guise isomhopfa ni Ẹshinẹgba ọ rọ nẹ le ke gbe akanya egbegbọ, eni u mie abi mhi rọ ri abọ ngẹ ukhomhi. 7 Irari khi Ẹshinẹgba ọa ri ayẹmhẹ ulishi na awa, ama ayẹmhẹ ekpabọ ali inono ali iguẹ ri egbe kia.

8 Itobọ ona, khi zẹ ni omama ọ muẹ ni u rọ pfi ọtsẹlẹ na Ọnọmhuẹ oyawa, wẹkhi omama mhẹ ni mhi khi oghumha itobọ iKirisiti. Ama kuma mhẹ ọ shi osoli imẹmẹ shi iri usomhi onete tsabọ, rọte ekpabọ oyi Ẹshinẹgba, 9 ni ọ tsumhi awa, ọ lu awa ni awa nu ọli la agbọ ipfuasẹ ni o khia khi ọa khi irari emhikhọghuo ni awa rieẹlẹ, ama abi ọ li gba li ali irari okhale oyọli. Eri a li oni okhale ona na awa rọte obọ oyi iJesu iKirisiti neni ẹghẹghẹ o gba ekẹ le. 10 Ama mena, a she rọli khasẹ awa rọte ibhale oyi Ọmiepfuese, iJesu iKirisiti ni ọ pfuẹchẹ eghuli-a, ali ni ọ ri agbọ bhale, ni ọ rọte usomhi onete ri agbọ ni ọa ya ghu khasẹ gboo. 11 Oni usomhi onete ona Ẹshinẹgba ọ zẹ mhẹ shi mhi ke guele abi aghiusomhi na kẹẹ ọyi iJesu, ali ọni ọọ sẹsẹ.‡ 12 Itobọ ona o zẹ ni mhi rọ mẹ osue abi mhi li ena. Abi o tseku li, omama ọa mu mhẹ irari khi mhi lẹsẹ ọni mhi miesuọ ali khi mhi mie shi ọ khi ọ dobẹ ya ri ẹloe khu emini mhi rọnga li obọ shi ogbe ni ẹlẹghọ.

13 Emini u rọte unu oyẹmhẹ suọ, mu wẹ mhọli ni e khi ẹtẹ-awẹ ni u rọ ya ke sẹsẹ osẹsẹ ni o dala. Gbo sato ke la elemhi irudunga ali inono ni u mhuẹ elemhi iJesu iKirisiti. 14 Ri ẹloe khu osẹsẹ onete ni a rọ nga ẹ obọ, rọte ikpaghiobọ oyi Ayẹmhẹnọ-pfuasẹ ni ọ nu awa la ini ọgbọ khi dobẹ pfi ọli ukhomhi kpọkẹ.

15 U lẹsẹ khi ẹgbọkpa ni e la ekẹ Esha e she mẹ mhẹ na, li shi iFigẹlusi ali Ẹmogẹnẹsi.

16 Ẹshinẹgba ọ ka mhuẹ ilẹlemhi na unuẹkpẹ oyi Onesiforọsi, irari khi eri ọ ri egbe e mu mhẹ ẹghẹghẹ kpa, ọa na omama iwẹghẹ ni a sọ mhẹ. 17 Ni mhi rọ ma ọ, abi ọ rọ bhale iRomu, ọ nono mhẹ ya ramhi ni ọ rọ mẹ mhẹ. 18 Ẹshinẹgba ọ ka zẹ ni ọ mẹ ilẹlemhi oyi Ẹshinẹgba ogbẹlẹ ẹlẹghọ. U ga lẹsẹ gboo abi ọ li kpaghiẹ mhẹ obọ abi mhi rọ la Ẹfesọsi.

2

Abi a liẹ khi Ọkhọli-okhuẹ ọyi iJesu iKirisiti

1 ITimoti omimhẹ, zẹ ni u toto shi okhale ni o rọte obọ oyi iJesu iKirisiti bhale. 2 Emini u suọ khi mhi ngme ukpẹloe ọtsẹlẹ ebubu, rẹwẹ nga ẹgbọ ni a dobẹ ri egbe ẹ nga obọ, ni e ya dobẹ sẹsẹ ẹgbọẹse.

* **1:2** Li zẹ Ika 16.1 † **1:5** Li zẹ Ika 16.1 ‡ **1:11** Li zẹ 1 iTimo 2.7

3 Nu mhẹ ri egbe mie osoli abi
ọkhọli-okhuẹ ọnete ọyi iJesu iKirisiti.
4 Ọgbọ ni ọọ gbe akanya ọkhọli-
okhuẹ, ọa ya ku abọ lo emhi agbọ,
irari khi ọga ọyọli ọọ ke dua ni lọli ri
egbe ke mu. 5 Ighọ o li khi, ini ọgbọ
ọ kuma eni e ya na, aa ya rughu ọli
arula oghie khi ọ lo owa, ini ọa li
deba ushi ni o la unamhi. 6 O ti ni
ọghiale ni ọ toto obọ gbe akanya, ọ
kpẹ khi ọnododẹ ni ọ le emhi ẹkọmhi
ni ọ gua. 7 Sa shi emini mhi ngme
ena irari khi Ọnọmhuẹ ọ ya rẹ lẹsẹ
udi emhi ena nya.

8 Sato iJesu egbe ni a rọte eghuli
guise le, ni ọ khi unuẹkpẹ oyi iDe-
fidi. Onana o khi usomhi onete ni
mhi rọ a tse abọ, 9 ni o rẹ mhẹ a mẹ
osoli ramhi ni a rọ ri igha shi mhẹ
abọ abi ọgbọ usuesọ-akhuẹ. Ama,
ungmemhi oyi Ẹshinẹgba ọa zẹ ẹ sọ
igha. 10 Irarighọ, mhi rọ ri egbe mie
emhikpa irari ẹgbọ ni Ẹshinẹgba ọ
zẹ ni wẹwẹ e li mie imiepfuese ni o
te obọ oyi iJesu IKirisiti bhale, li shi
ufumhi na agbọagbọ.

11 Egbegbi ungmemhi ni a ri egbe
a da na.
Ini awa nu ọli ghua,
awa gbo li ya nu ọli la agbọ.
12 Ini awa ri egbe mie,
awa ya nu ọli ke mhẹsẹ.
Ini awa kie ọli,
Ọ ya kie awa.*
13 Ini awa a ya gbe akanya
te odẹ igẹsikia,
Ọna igẹsikia ọ kiele khi.
Irari khi ọa ya kie egbọli.

Ọgbakanya ni ọ ghọle Ẹshinẹgba

14 Ke yele ẹgbọ eyẹ enana le.
U gbo tse agua ye wẹ ukpẹloe
Ẹshinẹgba, e khi wola shi ing-
memhi, ni ọa mhọli eleli, eri o lẹsẹ
ẹ yese eni e suọ ọli-a. 15 Rọshẹka ni u
ri egbeẹ na Ẹshinẹgba abi, ọgbakanya
ni ọ mie ni omama ọa ya mu, ni
ọ guẹ ẹ sẹsẹ ungmemhi igẹsikia.
16 Nuata shi ingme afuẹ ni ẹa mhọli
eleli, irari khi ẹgbọ ni ẹ sọ egbe
ingme eghọghọ, eri ẹ ri ẹgbọ nuata
shi Ẹshinẹgba ọ. 17 Oseṣẹ oyẹwẹ, o ya
ke gẹ abi ugboko. Ẹgbọ eghọghọ khi
Amẹneusi ali iFilẹtusi. 18 E she zobẹ
odẹ igẹsikia obọ. Ẹ khi irọte eghuli
guale o she bhale ya dọsẹ, e yese
irudunga oyi ẹgbọ eghuo-a. 19 Abi
bi o tseku li, irọgbekẹ ni Ẹshinẹgba ọ
rọ gbe eri o migha gbaa, ni a kẹkẹ
ena rọ shi ọli ọlẹlẹ khi: "Ọnọmhuẹ ọ
lẹsẹ ẹgbọ ni e khi eyọli." Ali, "Ọnini
ọ da guele khi ọyi Ọnọmhuẹ lọli khi
ne, ọ mema ya ti egbe ọkhọlọ iriẹlẹ
le."†

20 Ukpokpomhi owa ọa lẹsẹ
mhuẹ itasa igolu ali eyi ẹlomho tsẹ,
ama o li mhọli eyi ẹẹra ali ẹmẹ,
eghuo, e khi eni e mu ẹloe, eghuo,
e khi eni ẹa mu ẹloe. 21 Ini ọgbọ
khuẹsẹ egbọli-a pfuasẹ lase emhi
ebe le, a ya rọli riẹlẹ egbegbi emhi.
A rọli pfuasẹ, ọga ọyọli ọ rọli li emhi,
ali khi ọ ya riẹlẹ ọli shi oni a rọ ke
gbe ikanya enete.

22 Mẹ ọghuẹmhẹ ebe oyi ozele na,
ke na khu iguẹ-ngeli ali irudunga,
ali inono ali opfọmhẹ. Kuma ẹgbọ
ni e ri udu ni o pfuasẹ ẹ lu eva oyi
Ọnọmhuẹ ọ. 23 Khi mhọli emini u ri
ekhakọ ọyẹghẹ ali umhalẹsẹ li, irari
khi u lẹsẹ khi uwola ẹ pfi. 24 Ọni
ọọ ga Ẹshinẹgba ọa gbudu wola. Ọ
mema khi ọni ọọ riẹlẹ isomhelemhi
deba ọgbọkpa, ọ khi ọsẹsẹ ọnete ni ọ
ri abọ ọ mudu. 25 O ri ọfiẹ sẹsẹ eni
ẹ nu ọli khakọ. Ọ mhọli ọli shi udu
khi Ẹshinẹgba ọ ya khueghie odẹ-a
na wẹ rọ mu pfi ni o ya rẹwẹ bhale
ya lẹsẹ igẹsikia, 26 ali khi ẹgbhali
oyẹwẹ o ya tiemhile, e na pfue igha
ni ọkphaghiẹ ọ kpẹ khẹ wẹ. Ọni
ọ she mu wẹ ighumha e ke riẹlẹ
ọghuẹmhẹ oyọli.

3

Angeli oyi ẹgbọ ikpukhokho agbọ

1 Ke bino ọli khi ẹghẹghẹ ọmunu
o ya la ọ ogbẹlẹ ni e kpe ukhokho.
2 Ẹgbọ e ya ke nono ingme oyi egbe

* **2:12** Li zẹ iMat 10.33; iLuk 12.9 † **2:19** Li zẹ iNọba 16.5

wẹwẹ-ghuo tsẹ, e mhọli ọghuẹmhẹ ebe na ukpaghọ, ẹẹ tono obọ udu, ẹẹ titiegbe, ẹẹ wẹghiẹ ẹgbọ, ẹẹ rieḷẹ umha-suesọ deba eni e bia wẹ, ẹa mhọli itsuwegbe wẹkhi itsobodẹ, e khi ẹgbọ ni ẹa mu ekpẹ na emhi Ẹshinẹgba. 3 Ẹa mhuẹ isomhelemhi, ẹa mhuẹ igbekua na ọgbọ, e ri unu ẹ pfuẹchẹ ẹgbọ-a, ẹa mhọli iguẹ-regbekia, wẹkhi ileḷemhi, ẹa nono eminete. 4 E ri egbewẹ ẹ dẹ, ẹẹ li umumumẹ, ẹẹ ti ipfuabọ nga, e mhọli ọghuẹmhẹ na agbọ ilili, ocho ni e kha rọ mhọli inono na Ẹshinẹgba. 5 Ẹ rieḷẹ abinẹ khi eri e miesuọ, ama e kie ekpabọ ni o la imiesuọ. Khi mhọli emini u ri ẹgbọ eghọghọ li.

6 Ẹgbọ eghọghọ e bẹna lo owa deba ikpotso ni ẹa mhuẹ ẹgbhali, eni usamhi oyi olamhẹ eyẹwẹ enediọ ẹ nasẹ, ali ni ọghuẹmhẹ khi ọghuẹmhẹ ọọ gua. 7 Eri ikpotso eghọghọ ẹẹ nono ni e wẹna, ama ẹa dobẹ ẹ lẹsẹ igẹsikia. 8 Ẹzẹzẹ abi iJanẹsi ali iJabirẹsi e mu okhuẹ vule shi iMosisi ọ, ighọ eni ẹgbọ ena e li mu okhuẹ vule shi igẹsikia ọ. Ẹgbọ ni o khia khi usamhi oyẹwẹ ọa ke a gbe akanya ni e she de odẹ irudunga-a.* 9 Ama ẹa ya kia nuata, itobọ khi ọyẹghẹ oyẹwẹ o ya ri egbe khasẹ ọgbọkpa, abi ó ke li eni emọse aava eghọ egbe.

Omhẹsẹ ni iPọlu ọ rọ na iTimoti

10 Ama u she lẹsẹ osẹsẹ oyẹmhẹ nya ali abi mhi liẹ ngeli, U lẹsẹ emini mhi la agbọ shi, u lẹsẹ irudunga, ali irabọmudu ali inono ali iregbemie eyẹmhẹ. 11 U lẹsẹ okhọli ni a mu vule shi mhẹ ọ, ali osoli ali emini mhi mẹ egbe obini ẹoli Atiọki, ali ẹoli iKoniọmu ali ẹoli iLisitira. Okhọli oniẹmhi a mu vule shi mhẹ ọ ni mhi ri egbe mie. Ama Ọnọmhuẹ ọ rue mhẹ ọ le nya.† 12 Egbegbọ lọ khi, ọgbọkpa ni ọ da nono ni lue la agbọ ipfuasẹ oyi iJesu IKirisiti ne, a ya mu okhọli vule shi ọli ọ. 13 Ẹgbọ ọkhọlọ ni ẹ ri egbe wẹ khi emini ẹa futẹ e ya ke rieḷẹ onobe ke khi ma ọ, ẹẹ di ẹgbọ, a lili ẹ di wẹ. 14 Ama yẹyẹ oyẹ, toto obọ emini u wẹna ni u she mie shi, irari khi u lẹsẹ obọ oyi eni u te wẹna wẹ, 15 Ali abi u te rọte ọmọfẹ lẹsẹ Ebe-no-pfuasẹ ni e dobẹ ya rẹ khili ọlẹsingme shi irudunga ni u mhọli na iJesu iKirisiti ni u khi ọni a mie pfuese. 16 Emini a kẹkẹ shi Ebe-no-pfuasẹ nya, ungmemhi oyi Ẹshinẹgba lọ. E ti ni a rọ ọ sẹsẹ emini e khi igẹsikia, ali ni a rọ ọ tse agua ye ọgbọ shi irieḷẹ dọ-a, ali ni a rọ ọ sheshe ọgbọ shi odẹ rọte umhaguẹli, ali ni a rọ ọ sẹsẹ ọgbọ iguẹ-ngeli. 17 Ni rọ a bhale ya ẹ khi a sẹsẹ Ọmọse ọyi Ẹshinẹgba egbegbọ ni ọ guẹ ke gbe ikanya enete ọdọda.

4

1 Ukpẹloe oyi Ẹshinẹgba ali iJesu IKirisiti, ni ọ ya gue ẹgbọ ni e laọ ali eni e ghu-a ẹzọ, ali ọni ọ bhale ya mhẹsẹ abi Oghie, mhi la ri oni omhẹsẹ onana nẹ. 2 Ke tse abọ oni ungmemhi, ke mu egbe ẹghẹghẹ kpa ni u rọ ke tse ọli, o khi ẹghẹghẹ ni o ti, o ke khi ẹghẹghẹ ni ọa ti, ke sheshe ẹgbọ, wa dese wẹ ali u ri udu ẹ shi wẹ ọ. U ri iregbemie ri ọfiẹ sẹsẹ wẹ. 3 Irari khi ẹghẹghẹ ọọ bhale ni ẹgbọ ẹa ke rọ ya ri esọ shi egbegbi osẹsẹ. Ama ni e ba ke suọ emini ẹ ti wẹ esọ, e ya ri ochoghọ ti esẹsẹ gbili gasẹ egbe ni e ya ke ngme emini esọ ni ẹ rieḷẹ wẹ ẹ nono ni wẹwẹ e ke suọ. 4 E ya rue esọ egbegbi ungmemhi le, e ri esọ shi okhẹ nẹdẹ. 5 Ama yẹyẹ oyẹ, u mema ya ku egbe-a abibi o rieẹ li. U ri egbe mie osoli, ri abọ mu udu ini u wa a mẹ osoli. Ke gbe akanya oyi ọni ọ ri usomhi onete a tsẹ abọ, u ri ẹloe shi ikanya eyẹ e gbe abi ọni ọọ ga ọyi Ẹshinẹgba.

6 Irari khi a she ku mhẹ abi onyọ ni a ku shi iluasobo, ali oni ẹghẹghẹ o she bhale ni mhi rọ ya ghua. 7 Mhi

* **3:8** Li zẹ Okiali 7.11 † **3:11** Li zẹ Ika 13.14-52; 14.1-7,8-20

she khọli oni okhọli onete, mhi she na oni unamhi pfo, mhi mu oni irudunga mhuẹ ya to. 8 Mena, a shi ri arula iguẹ-ngeli shi na mhẹ, ni Ọnọmhuẹ ni ọ pfuasẹ ni ọ khi ọsọ-ẹzọ ọ rọ ya na mhẹ ogbe na ẹlẹghọ. Ọa khi mhẹmhẹghuo tsẹ a ya rọli na, ama li shi ẹgbọ ni e nono inyenẹ egbe bhale oyọli.

IPọlu ọọ ghie iTimoti usomhi

9 Rọshẹka ni u kẹlẹ ramhi mhẹ egbe. 10 Irari khi iDẹmasi ọ mhọli inono na oni agbọ ona. Ọ she tsua mhẹ pfia je ẹoli iTẹsalonika. IKiresenisi ọ she je ekẹ iGalesha, iTatọsi ọ je ẹoli iDalimatia.* 11 ILuku luẹghuo kpe ọ ke lẹsẹ nu mhẹ la akana. Rue iMaki mhọli obọ bhale, irari khi ọ mhọli ikpaghiobọ na mhẹ oni akanya.† 12 Mhi ghie iTakikọsi je ẹoli Efesọsi.‡ 13 Ini u wa bhale rue awulu ugbakpi ni mhi rọ shi obọ oyi iKaripusi obini ẹoli iTiroasi ali ebe eyẹmhẹ mhuẹ obọ bhale. Tete ẹkuẹ ẹlamhi ni a kẹkẹ emhi shi.§

14 Alẹzada ọni ọọ lumhi ikhuli, ọọ li mhẹ onobe gba. Ọnọmhuẹ ọ ya fali ọli ota shi emini ọ riẹlẹ.* 15 Yẹyẹ li mu egbe ẹ shi ọli egbe, irari khi eri ọ lolo mu okhuẹ vule shi usomhi ni awa rọ ọ tse abọ ọ.

16 Abi mhi rọ kpe todẹ pfa egbe mhẹ shi ekẹ, ọgbọkhọghuo ọa nu mhẹ migha, eri wẹwẹ nya e na tsua mhẹ pfia. Ẹshinẹgba ọ khi rọli mu ota sọ wẹ. 17 Ama eri Ẹshinẹgba ọ́ migha kpẹsẹ mhẹ, ọ́ ri ekpabọ na mhẹ ni a bhale ya ẹ khi, rọte obọ oyẹmhẹ, oni ungmemhi o lolo zẹ guele ni ẹgbọ iJẹta e suọ li. Ali ni a rọ tsumhi mhẹ obọ oyi eghuli abinẹ khi a mie ọgbọ unu oyi idumhi. 18 Ọnọmhuẹ ọ ya pfuese mhẹ okhọli obe ni o vule shi mhẹ ọ, ali khi ọ ya rue mhẹ bhale iloghie oyọli tselele. Lọli ọ mhọli ufumhi ẹlẹ na agbọagbọ ya je agbọagbọ. Atsẹ.

Otsẹ ni o kpe ukhokho

19 Tsẹ iPisilia ali Akuila ali ọmhuẹ-apfẹ oyi Onesiforọsi na mhẹ.† 20 Erasitọsi ọ la ẹoli iKọriti, ali mhi zẹ iTirofimọsi obọ shi ẹoli iMilẹtusi irari khi ọọ ghua.‡ 21 Rọshẹka ni u kẹlẹ ramhi ana neni oruẹ ọọ pfi. Eubulusi ọọ tsẹ ali iPudenisi ali iLanusi ali iKilaudia, ali eni e miesuọ nya e ga tsẹ. 22 Ọnọmhuẹ ọ nu ayẹmhẹ oyẹ la. Okhale oyi Ẹshinẹgba o nu ẹ la.

---

* **4:10** Li zẹ iKolo 4.14; iFilẹ 24; 2 iKọri 8.23; iGal 2.3; iTatọ 1.4 † **4:11** Li zẹ iKolo 4.14; iFilẹ 24; Ika 12.12,25; 13.13; 15.37-39; iKolo 4.10 ‡ **4:12** Li zẹ Ika 20.4; Ẹfi 6.21-22; iKolo 4.7-8 § **4:13** Li zẹ Ika 20.6 * **4:14** Li zẹ 1 iTimo 1.20; Iwolo 62.12; iRom 2.6 † **4:19** Li zẹ Ika 18.2; 2 iTimo 1.16-17 ‡ **4:20** Li zẹ Ika 19.22; iRom 16.23; Ika 20.4; 21.29

Ebe ni iPọlu ọ kẹkẹ ghi ITatọsi

Otsẹ

1 Mhẹmhẹ iPọlu ni a zẹ abi ọni ọọ ga ọyi Ẹshinẹgba ali aghiusomhi na kẹẹ ọyi iJesu iKirisiti, mhi kẹkẹ ebe ona. Eri a ghie mhẹ ni mhi ya zese irudunga oyi eni Ẹshinẹgba ọ zẹ-a, ali ni mhi rẹwẹ khasẹ igẹsikia ni o ya sẹsẹ wẹ abi e li ya la agbọ ni o ri egbe ẹ mu Ẹshinẹgba. 2 Oni irudunga ali ilẹsẹ ona o migha nga irudushi oyi agbọ na agbọagbọ, ni Ẹshinẹgba ni ọa ya lo ẹgbhọli ọ ri nga na awa neni a mẹ igbaekẹle oyi agbọ. 3 Ẹghẹghẹ ni o ghọle Ẹshinẹgba, ọ la rọte ungmemhi oyọli ni ọ rọ nga mhẹ obọ ri usomhi oyọli khasẹ gboo. Ẹshinẹgba ọni ọ mie awa pfuese ọ lighọ mhẹsẹ ọli.

4 Mhi kẹkẹ ebe ona ghi iTatọsi omimhẹ esheshi elemhi irudunga, ni mhẹmhẹ ali lọli anye ga la elemhi imiesuọ oghuo.

Ẹshinẹgba Ita iJesu iKirisiti ọni ọ mie awa pfuese ọ ka li okhale nẹ, ọ ri opfọmhẹ nẹ.*

Akanya ni iTatọsi ọ ya gbe ẹoli iKirẹti

5 Emini o zẹ ni mhi rọ zẹ obọ shi iKirẹti khi, ni u mẹ asha pfuse ikanya ni e kpọle nya gbe, ali ni u zẹ egbhali shi igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ na ukhomhi ẹoli ni e la iKirẹti nya. Sato abi mhi gueyẹ khi: 6 Ọni ọ khi ọgbhali shi elemhi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ ọ mema ya khi ọgbọ ni ọ guẹ ẹ ngeli, ini a khi mẹ asha gue ẹzọ shi ọli egbe. Ọ mema ya khi ọni ọ rue ọkpotso ọghuo shi. Imi ọli e khi eni e miesuọ ni ẹa khi eniyẹ ni e gbakaa ni ẹa ya suọ esọ. 7 Aborọkhia khi eri a ri akanya oyi Ẹshinẹgba nga ọni ọ ralo na igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ nya obọ eghọ, ọọ́ mema khi ọgbọ ni ọ guẹ ẹ ngeli ini a khi gue ẹzọ shi ọli egbe. Ọ khi khi ọgbọ ni ọ ri imẹbie ẹ ngeli deba ẹgbọ. Ọ khi khi ọni elemhi e kẹlẹ ẹ bi. Ọ khi khi ọgbọ ni ọ da onyọ pfuẹchẹ egbe-a. Ọ khi khi ọgbọ ni ọ kẹlẹ ẹ pfi obọ, wẹkhi ọgbọ ni ingme ukpaghọ o ghọ mu egbe dọsẹ odẹ. 8 Ochoghọ ọ khi ọni ọ ghẹlẹ ẹ mu ẹgbọ, ni ọọ nono eminete. Ọ khi ọgbọ ni ọ guẹ ri egbọli ẹ kia. Ọ khi ọgbọ igẹsikia, ali ọgbọ ni ọ pfuasẹ. Ọ khi ọgbọ ni ọ mu ekpẹ shi egbọli egbe. 9 Ọ mema mu oni usomhi onete ni o mhọli iregbenga mhuẹ jijiji, abi a li sẹsẹ ọli. Lọli ọ rọ dobẹ ya ri osẹsẹ igẹsikia ni ọọ sẹsẹ ẹgbọẹse ke ri udu shi wẹ ọ, ali ni ọ gbo ri ida-odẹ oyi eni e nu wẹ ẹ khakọ khasẹ, khi ẹgbhọli ẹẹ lo.†

10 Irari khi ẹgbọ iJu ebubu eghuo ni e miesuọ ni ẹ pfi ozughu, e la ọ, ni ẹẹ ngme ingmemhi afuẹ ni ẹẹ di ẹgbọ. Wẹwẹ ẹ sẹsẹ odẹ ẹgbhọli khi a mema shẹlẹ ọgbọa neni ọ khi ọni ọ miesuọ. 11 O ti ni a pfi wẹ okpẹ unu, itobọ khi eri e ri emini ẹ sẹsẹ yese udu oyi ọmhuẹ-apfẹ ebubu-a. Itobọ ini e ba mẹ asha ke ti ukpaghọ ma, e rọ lighọ sẹsẹ. 12 Egbegbi ọmekẹguele ọyẹwẹ, ọ ke ngme ọli ghue, ọọ, "Ẹgbọ iKirẹti, ẹgbọ ẹgbhọli, ali ẹgbọ ebe ali ẹgbọ iwaza elemhi-gbidi-a, a khi." 13 Igẹsikia oni ungmemhi ona o khi. Irarighọ, ga lolo gbe omama ku wẹ, ni irudunga oyẹwẹ o mẹ asha migha. 14 Ẹghẹghẹ aghọ, ẹa kẹ ke ri esọ shi okhẹ afuẹ oyi ẹgbọ iJu ali ishi eyi ẹgbọ eni e kie igẹsikia. 15 Eri emhi nya e pfuasẹ shi odalo oyi ẹgbọ ni e pfuasẹ. Ama emhikhọghuo ọa ya pfuasẹ shi ẹloe oyi ẹgbọ ni ẹa pfuasẹ ni ẹa miesuọ, irari khi a she kẹsẹ wẹ udu ali isamhi-a. 16 E ma liẹ khi wẹwẹ e lẹsẹ Ẹshinẹgba, ama eri angeli oyẹwẹ o rọkhasẹ gboo, khi ẹa lẹsẹ ọli. Ẹgbọ ni aa ti ẹ mama ali ẹgbọ umha-suesọ e

* **1:4** Li zẹ 2 iKọri 8.23; iGal 2.3; 2 iTimo 4.10 † **1:9** Li zẹ 1 iTimo 3.2-7

khi, ni ẹa ti okiẹ wẹẹ itọtọ.

2

Osẹsẹ ni a ya ke sẹsẹ iku ẹgbọ ọdọda

1 Ghe i! Yẹyẹ oyẹ, u mema ya
ke sẹsẹ emini o lama shi egbegbi
osẹsẹ ọ. 2 Sẹsẹ emọse ni e she khi
egbhali, e ke ri abọ mu udu. E khi
eni a mu ekpẹ na, e khi ẹgbọ ni e
guẹ ri egbewẹ kia. E zẹ ni irudunga
ali inono ali iregbemie oyẹwẹ o lolo
mu ekẹ.

3 Gbo ligho sẹsẹ ikpotso eni egb-
hali e ke ngeli abi ikpotso egbhali
ni e la agbọ ipfuasẹ. E khi khi
eni e ri unu ẹ yese ẹgbọ a, e khi
ditsẹ onyọ idada a, ama e ke sẹsẹ
ẹgbọ ingeli enete. 4 Ishegho ni e
ke sẹsẹ izele ikpotso e nono in-
gme oyi ọdọ wẹ ali imi wẹ. 5 E
khi ẹgbọ ni e guẹ ri egbewẹ ẹ
kia, e khi eni e pfuasẹ. E khi
shitọ ni ẹa mhọli oni ẹẹ gbe owa.
E khi eni e mhọli isomhelemhi.
E ke nyẹsẹ ukhomhi na ọdọ wẹ
pfo. Ini ọgbọkhọghuo ọ khi mẹ
asha ngme ungmemhi imẹbie deba
usomhi onete oyi Ẹshinẹgba.

6 Gbo li ligho gueyẹ eni izẹo e khi
ẹgbọ ni e guẹ ri egbewẹ ẹ kia. 7 Zẹ ni
emini u wa riẹlẹ nya e khi eminete
ni ẹgbọ nya e ya ke khọnya. Ri
igẹsikia ali ọmuegbe ke khasẹ elemhi
osẹsẹ ni u wa sẹsẹ. 8 Ke ri ingmemhi
ni e gba pfo ni ọgbọkhọghuo ọa mẹ
te ya ke zẹ ifue ngme ungmemhi
oyẹ. Ini ebe awa e khi mẹ emini ọa
ti okhọghuo ngme shi awa egbe, ni
omama o mu wẹ.

9 Sẹsẹ ighumha e ri egbewẹ na
ega eyẹwẹ pfo nya, e ga ke riẹlẹ em-
ini o ri egbe ẹ ke mu wẹ odẹkhodẹ.
E khi ke sọlọ shi wẹ ọ ini e nu wẹ
ẹ wola. 10 E khi bẹna ke do wẹ
ughiatọ. E ri ochoghọ ke rọkhasẹ
khi ẹgbọ enete ni ẹ gbe akanya te
odẹ igẹsikia wẹwẹ e khi. Ẹghẹghẹ
aghọ ni e ri osẹsẹ ungmemhi oyi
Ẹshinẹgba ni ọ mie awa pfuese ke
ghọle.

11 Irari khi okhale oyi Ẹshinẹgba
ni o ri imiepfuese bhale o she ri
egbọli khasẹ ọgbọkpa. 12 Lọli o sẹsẹ
awa, awa ke kie ingeli ni ẹa ghọle
Ẹshinẹgba ali ọghuẹmhẹ oyi emhi
agbọ, ni ọgbọgbọ ọ ke nu egbọli
ngme. Awa a ngeli angeli ni o
migha shi ipfuasẹ ẹghẹghẹ ni awa
la memena. 13 Abi awa li ri ukpẹloe
shi ekẹ ẹ khẹ ogbẹlẹ ni Ẹshinẹgba
ni ọ funẹ Ọmiepfuese iJesu iKirisiti
ọyawa o rọ ya nyenẹ egbe bhale.
14 IJesu iKirisiti ni ọ ri egbọli bhale
rọ pfa awa shi ekẹ rọte obọ oyi
ọkhọlọ nya lasele, ali ni ọ rọ khuẹsẹ
ẹgbọ eyọli-a, ikhi ẹgbọ ni ikanya
enete igbegbe ẹ ghọle.*

15 Enana e khi emini u wa ke sẹsẹ.
Ri afu ni mhi rọ nẹ ke ri udu shi wẹ
ọ, u gbo tse agua yẹ wẹ. Khi zẹ ni
ọgbọkhọghuo ọ ri ukpẹloe gbe ẹ.

3

Abi eni e miesuọ e liẹ ke ngeli

1 Ke yele eni ẹgbọ le, e ke nyẹsẹ
ukhomhi na enighie ali eni ẹ
mhẹsẹ, ali e ri ungmemhi oyẹwẹ ke
gbe akanya. E mu egbe ni e rọ ke
gbe ikanya enete. 2 E khi lo ẹgbhọli
yese ọgbọkhọghuo eva-a, e khi ẹgbọ
opfọmhẹ, e khi nu egbewẹ ke wola,
ama e khi eni e ri ikuegbe-a a ngeli
deba ọgbọkpa.

3 Irari khi awa kpẹ li riẹlẹ ingme
oyẹghẹ ali umha-suesọ. Awa khi
eni a di, ni a ri ọghuẹmhẹ egbe, ali
aruele mu shi igha. Awa la angeli
ubọgbọ ali ofuma ikpekpe. Áá bise-
lemhi awa, awa gbolo biselemhi
egbe. 4 Ama abi isomhelemhi ali in-
ono oyi Ẹshinẹgba Ọmiepfuese ọyawa
o rọ feli lasele. 5 Ọ mie awa pfuese,
ni ọa khi itobọ ingeli ni e migha
shi ipfuasẹ ni awa ngeli, ama itobọ
ilẹlemhi oyọli. Ọ rọte iriẹlẹ bia

* **2:14** Li zẹ Iwolo 130.8; Okiali 19.5; iDẹut 4.20; 7.6; 14.2; 1 iPit 2.9

ali ikhuẹsẹ-pfuasẹ oyi Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ tsumhi awa. Ọ ri agbọ onogbọ na awa. 6 Eri Ẹshinẹgba ọ tutu Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ ku awa tuọ itobọ emini iJesu iKirisiti ọ rieẹ na awa. 7 Ẹghẹghẹ aghọ, awa kha khi eni ọ rọte okhale oyọli rọ pfuasẹ se, awa mele imi ọli a ni e mhọli ọli shi udu khi e mhuẹ obọ shi ugu agbọ na agbọagbọ. 8 Egbegbi ungmemhi ni a ri egbe ẹ nga ona o khi.

Mhia nono ni u lolo gue ọli ye wẹ jijiji, ini eni e she kpẹ regbenga Ẹshinẹgba, ni e kuegbe-a ke gbe ikanya enete. Eni emhi ena e ma ti gba irari khi e ma ri eleli ẹ na ọgbọkpa.

9 Khi nu ẹgbọ khẹ akọ shi ingme afuẹ, ali itọnọ utetọ oyi ẹchẹli idada. Khi wola ali khi khọli shi ingme Ishi eyi iMosisi, itobọ khi afuẹ ali emini ẹa ri eleli a bhale e khi. 10 Kpẹ tse agua yẹ ọgbọ ozughu iteva, ini ọa kie suọ, u ti gbe mẹ ọli na, ini emhikhọghuo e khi ku ẹ gbe. 11 Lọli u rọ ya lẹsẹ khi ẹgbọ enana e she de odẹ khi odẹ, olamhẹ e ke la. Angeli oyẹwẹ o she pfa ẹzọ mu wẹ.

Omhẹsẹ ni o kpukhokho

12 Mhi kha da lẹsẹ ghie Atẹmasi ghi ẹ ne o ke khi iTakikọsi, rọshẹka ni u bhale ya ẹ mhẹ iNikapolisi irari khi mhi she ri ọli shi udu khi oobọ mhi ya la ẹghẹghẹ oruamẹ.* 13 Abibi o rieẹ li, rọshẹka kpaghieẹ iZẹnasi ọni ọ khi ilọya ali Apolosi obọ, ini ẹẹ vu. Ri emini ẹ nono nya na wẹ.† 14 Ẹgbọ eyawa e khi eni e wẹna abi a lieẹ gbe akanya enete, ni e dobẹ ke rieẹ emini ẹẹ nono elemhi ogbẹlẹ na egbewẹ, ini e khi la agbọ ighalaba.

15 Ẹgbọ ni e nu mhẹ la ana nya e ga tsẹ ẹ. A tsẹ eni e li miesuọ ali eni e nono ingme oyi anye.

Okhale oyi Ẹshinẹgba o ka nu ẹ la.

---

* **3:12** Li zẹ Ika 20.4; Ẹfi 6.21-22; iKolo 4.7-8; 2 iTimo 4.12 † **3:13** Li zẹ Ika 18.24; 1 iKọri 16.12

Ebe ni iPọlu ọ kẹkẹ ghi IFilẹmọ

1 Mhẹmhẹ iPọlu ni a ri itobọ khi
mhi a gbe akanya na iJesu iKirisiti
mu shi ọgba ighumha, mhi kẹkẹ
ebe ona, ali iTimoti. IFilẹmọ ọmọle
anye ni anye ga a gbe akanya, a
kẹkẹ ọli ghi, 2 li shi igbaa oyi eni
e mie iJesu iKirisiti suọ ni o la
owa oyẹ ali inyọghuo awa ni ọkpotso
na lui Apfia ali Achipọsi ni anye
ga khi ekhọli-okhuẹ eyi Ẹshinẹgba.*
3 Ẹshinẹgba Ita awa ali iJesu iKirisiti
Ọnọmhuẹ e ka li okhale na ẹ, e ri
opfọmhẹ na ẹ.

Inono ali iregbenga ni iFilẹmọ ọ mhọli

4 IFilẹmọ, ẹghẹghẹ kpa mhi rọ
kphẹmhi na Ẹshinẹgba ini mhia sọ
iromhi nẹ. 5 Irari khi mhi suọ inono
ni u mhọli na ẹgbọ eyi Ẹshinẹgba
nya ali irudunga ni u mhuẹ shi
iJesu Ọnọmhuẹ. 6 Iromhi ni mhia
sọ khi, ọ zẹ ni ilakugbe oyawa
abi eni e mhọli irudunga oghuo, o
ri awa lẹsẹ ikhivọsẹ nya, ni awa
mhọli irari khi awa kugbe iKirisiti
ọ. 7 Inono oyẹ i, inyọghuo-mhẹ, o she
ri ukpokpomhi oghẹlẹ ghi mhẹ, o
gbo ri udu shi mhẹ ọ! U gbo guise
udu oyi eni e miesuọ le.

IPọlu ọ sọ iromhi na Onẹsimusi

8 Itobọ ighọ, ini o riẹ khia khi
mhi kha dobẹ mhẹsẹ nẹ emini o
ti ni u riẹlẹ abi inyọghuoẹ elemhi
iKirisiti, 9 mhi ya ri itobọ inono
lema ẹ, abi mhẹmhẹ iPọlu ni ọ she
khi ọgbhali ni mhi gbo khi ọni ọọ ga
ọyi iJesu iKirisiti memena. 10 Mhi
lema ẹ shi itobọ oyi Onẹsimusi ni ọ
la elemhi ọgba ighumha ana mele
omimhẹ-a.† 11 Ni o khia khi waa ke
kpẹ mhuẹ emini a rọli ẹ riẹlẹ, ama
memena, ọ she mhuẹ emini awa
rọli ya riẹlẹ.

12 Mhi ghie ọli nyenẹ egbe ẹ ghi
ẹ, rọte ekelemhi udu inono oyẹmhẹ.
13 Mhii kha zẹ ọli obọ ni ọ nu
mhẹ la akana ni ọ to ẹloli ẹ ke ri
ẹloe khu mhẹ abi mhi li la ọgba
oghumha ena shi usomhi onete oyi
Ẹshinẹgba. 14 Ama mhi aa nono ni
mhi riẹlẹ emhi okhọghuo ni u waa
lama shi, ni a rọ bhale ya ẹ khi
ikanya enete ni u gbe, eri u rọte
elemhi udu gbe wẹ. Ni ọa khi eri
a tanọ ẹ abọ shi ọ. 15 A dobẹ ẹ
mẹ khi eri Onẹsimusi ọ rọte ẹ obọ
vu ukuku ẹghẹghẹ, ni ọ kha ke jele
deba ẹ, ọ nu ẹ la agbọagbọ. 16 Ọa
ke khi oghumha tsẹ, ama ọ fu dọsẹ
oghumha, inyọghuo awa elemhi
iKirisiti ọ ke khi. Ọni awa nono
ingme oyọli egbegbọ ọ khi, abi ọgbọ
ali inyọghuo, elemhi Ọnọmhuẹ.

17 Ini o khia khi u lẹsẹ mhẹ shi
ọnuzava oyẹ, gbo mie ọli abi u kha li
mie mhẹ. 18 Ama ini o khia khi ọ lue
nẹ, okekhia khi eri ọ lo ẹ ota, ku ota
eyọli lo ẹkuẹ oyẹmhẹ. 19 Mhẹmhẹ
iPọlu mhi ri obọ oyẹmhẹ ẹ kẹkẹ ebe
ona. Mhiẹ yẹ khi mhi ya fali ẹ
ẹwẹ. Mhia ke khi ọni ọ ke gbolo
ẹ yele ẹ le khi mhẹmhẹ mhi mhọli
agbọ oyẹ nya. 20 Irarighọ, inyọghuo,
ri ikpaghiobọ ona na mhẹ itobọ
Ọnọmhuẹ, abi inyọghuo ni awa ga
mie iKirisiti suọ ri oghẹlẹ shi mhẹ
udu. 21 Mhi lẹsẹ gboo khi abi mhi
liẹ kẹkẹ ebe ona ghi ẹ, khi u ya riẹlẹ
emini mhiẹ u riẹlẹ, mhi ga lẹsẹ khi
u ya riẹlẹ dọsẹ abi mhiẹ u li riẹlẹ.

22 Gbo li riẹlẹ elemhi owa oghuo
shi ekẹ khẹ mhẹ. Irari khi mhi lẹsẹ
khi a ya rue mhẹ obọ a na ẹ, ni o ri
iromhi ni a sọ bhale ya tsẹ.

23 Epafurasi ni anye ga khi eni
ẹẹ ga eyi iJesu iKirisiti, ọọ tsẹ ẹ.‡
24 Ighọ li khi iMaki ali Arisitakusi
ali iDẹmasi ali iLuku ni anye ga gbe
akanya, ẹẹ tsẹ ẹ.§

* **1:2** Li zẹ iKolo 4.17 † **1:10** Li zẹ iKolo 4.9 ‡ **1:23** Li zẹ iKolo 1.7; 4.12 § **1:24** Li zẹ Ika 12.12,25; 13.13; 15.37-39; 19.29; 27.2; iKolo 4.10,14; 2 iTimo 4.10,11

25 Okhale oyi iJesu iKirisiti
Ọnọmhuẹ o ka la ayẹmhẹ oyi ẹẹ nya.

Ebe ni a kẹkẹ ghi ẹgbọ Iburu
Eni e miesuọ

Ungmemhi oyi Ẹshinẹgba ni o rọte obọ oyi Omiọli bhale

1 Agbọ-nẹdẹ, ebubu ẹghẹghẹ
ali odẹ ọdọda Ẹshinẹgba ọ te ri
emekẹguele nu ititawa ngme.
2 Ama omiọli ni ọ zẹ ni ọ le ugu
emhikpa ọ ke rọ nu awa ngme
ogbẹlẹ ikpukhokho ni awa la
memena. Obọ oyọli ọ gbo rọte ma
agbọ 3 Lọli ọ ri ufumhi oyi Ẹshinẹgba
khasẹ. Eri ọ gbo li abi Ẹshinẹgba ọ
li tee. Lọli ọ ri ungmemhi ni o tsua
ekpabọ oyọli mu agbọ nya mhọli.
Abi ọ rọ khuẹsẹ awa olamhẹ-a sẹ,
ọ shitọ ukiẹkiẹ obita na Eghiele oyi
Ẹshinẹgba ni ọ mhọli ekpabọ ni o
funẹ nya.

Ufumhi oyi Omi Ẹshinẹgba

4 A ri ọni omiọli fu dọsẹ igẹni abi
eva ni Ẹshinẹgba ọ rọ na li o li fu
dọsẹ oyẹwẹ.
5 Agẹni ọnọghuo Ẹshinẹgba ọ tigbe
liẹ ọli,
“Omimhẹ u khi
amo mhi te khi Itẹ?”
Ali ọnọghuo o gbolo ọli;
“Mhi ya khi Ita ẹ,
yẹyẹ u khi Omimhẹ?”*
6 Ama abi Ẹshinẹgba ọ rọ ya ghie
Omiọli ọghuo kpe je elemhi agbọ,
ọọ,
“Igẹni eyi Ẹshinẹgba nya
e mema nyẹsẹ ukhomhi ga li.”†
7 Abi ọ rọ ọ ngme ingme oyi igẹni,
ọọ,
“Ọ ma igẹni eyọli
abi akpekpeli,
ọ ma eni ẹẹ ga eyọli
abi ẹlẹmhi erẹ.”‡
8 Ama abi Ẹshinẹgba ọ rọ ọ ngme
ingme oyi Omiọli, ọọ,
“Ẹshinẹgba u khi!
Omhẹsẹ oyẹ,
agbọagbọ o ya la ọ.
Ipfuasẹ ali igẹsikia
u rọ ya ke mhẹsẹ
na ẹgbọ eyẹ.
9 Ipfuasẹ u nono,
ingmobe ọa ghọle ẹ,
irarighọ Ẹshinẹgba u khi!
Ẹshinẹgba ọyẹ, ọ she rẹ
fu dọsẹ etu-ẹ,
itobọ khi ọ ri
oili oghẹlẹ to ẹ ukhomhi.”§
10 Ọ gbolo liẹ,
“Yẹyẹ Ọnọmhuẹ,
rọte igbaekẹle,
u te ma agbọ.
Abọ eyẹ u rọ ma ukhuli.
11 Wẹwẹ nya e ya pfua,
ama yẹyẹ u kiele ẹ la ọ.
E ya taa abi itsua ni a sọ.
12 U khili wẹ abi ide,
e ya ọghiẹ abi a liẹ
ọghiẹ itsua ni a sọ.
Ama abi u li u kiele ẹ li,
agbọ oyẹ ọa tigbe
ya mhọli ukpẹsẹ.”*
13 Agẹni ọnọghuo Ẹshinẹgba ọ tigbe
liẹ ọli,
“Shitọ mhẹ ukiẹkiẹ obita omhẹsẹ,
ramhi ni mhi rọ ya ri ebe ẹ
mele ukpẹkhomi akphawẹ-nga
oyẹ-a?”†
14 Ọa khi iyẹmhẹ eni ẹẹ ga
Ẹshinẹgba igẹni nya e khi, ni
Ẹshinẹgba ọọ ghie e ke ga eni e ya
le ugu imiepfuese?

2

Ukpokpomhi imiepfuese

1 Irarighọ a zẹ ni awa lolo mu
igẹsikia ni awa suọ mhuẹ, ini a khi
tsua awa ibe vu. 2 Irari khi ini
usomhi ni igẹni e bhale ya guele, o
khi egbegbọ, ni a ya na ẹgbọ ni ẹa
rọli gbe akanya osoli to shi; 3 sẹẹ
awa li ya pfue oni osoli ona, ini

* **1:5** Li zẹ Iwolo 2.7; 2 iSam 7.14; 1 Okhẹ 17.13 † **1:6** Li zẹ iDẹut 32.43 ‡ **1:7** Li zẹ Iwolo 104.4 § **1:9** Li zẹ Iwolo 45.6,7 * **1:12** Li zẹ Iwolo 102.25-27 † **1:13** Li zẹ Iwolo 110.1

awa ri ẹloe gbe ukpokpomhi imiepfuese oghọghọ ni Ọnọmhuẹ lọlighuo ọ te ododẹ gue le, ni eni e suọ li, e gueyẹ anye khi igẹsikia lọ? 4 Oni usomhi ona ni Ẹshinẹgba ọ gbo ri ọlẹlẹ, ali ikanya ọshabọ ali ọnyaloa ọdọda zẹ ọtsẹlẹ shi, li shi isomhopfa eyi Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ ni ọ kemhi abi o li ghọle ọli shi.

IJesu ọ bhale agbọ abi ọgbọ

5 Ẹshinẹgba ọa ri omhẹsẹ oyi agbọ ni ọọ bhale nga igẹni obọ, ikhi agbọ ni awa ngme ena. 6 Ama, a mhọli ashini a ngme ọli shi elemhi Ebeno-pfuasẹ, ni ọọ.

“Elọ ọgbọ fẹ khi,
ni ingme oyọli o rọ na mu
yẹyẹ Ẹshinẹgba egbe,
elọ ọ khi ni u rọ
lina ri ẹloe ẹ khu ọli?
7 U ma li kpọkẹ
na igẹni dẹnẹ,
u ri ufumhi
ali ekpẹ rughu ọli,
u rọli loghie nga
emini u ma nya.
8 U rọli loghie
emhi nya.”*

Ẹshinẹgba ọ she ri emini ọ ma nya na li ọ rọ ke mhẹsẹ shi. Ọa kẹsẹ emhikhọghuo le ni ọa rọ shi ọli omhẹsẹ. Ama memena, awa aa kie mẹ eni emhi nya pfo ne ni ọ rọ nali ọ ke mhẹsẹ shi. 9 Ama iJesu awa a mẹ, ni a kpẹ ma kpọkẹ na igẹni ukuku ọ dẹnẹ. Ọni a ri ufumhi ali ekpẹ rughu memena itobọ eghuli ni ọ ghu. Ighọ lọ, okhale oyi Ẹshinẹgba o rọli ghu-a na ẹgbọkpa.

10 Ni Ẹshinẹgba, ni ọ ma emhi nya ni ọ mu wẹ mhọli, ọ mẹ asha ri oni ufumhi ona na ebubu ẹgbọ, ọ rọ ri iJesu khi ọni ọ gba pfo rọte osoli ni ọ mẹ. Irari khi iJesu ọ rẹ ẹgbọ nya bhale imiepfuese.

11 Ghe ọni ọ ri ẹgbọ pfuasẹ ali eni a rọ pfuasẹ nya, unuẹkpẹ oghuo e ke ga khi. Lọli o zẹ khi omama ọa mu iJesu ni ọ rọ lu wẹ inyọghuo.

12 Ọọ Ẹshinẹgba,
“Mhi ya gueyẹ
inyọghuo-mhẹ
emini u she riẹlẹ,
Mhi ya la ilegba oyẹwẹ
to uwolo ikuẹghiẹ oyẹ.”†
13 Ọ gbolo ẹ,
“Mhi ya regbenga
Ẹshinẹgba.”
Ọ gbolo ẹ,
“Ghe mhẹmhẹ ali eniyẹ
ni Ẹshinẹgba ọ rọ na mhẹ.”‡

14 Aborọkhia khi imi Ẹshinẹgba, ẹgbọ ni e zẹ idiegbe ọgbọ ali ọlia e khi, lọli iJesu Omiọli ọ rọ li mele ọgbọ ni ọ mhọli idiegbe ali ọliaa. Eri ọ lina ini ọ mẹ asha rọte eghuli ni ọ ghu pfuse Ọkphaghiẹa ni ọ kpẹ mu ekpabọ oyi eghuli mhuẹ, 15 ni ọ mẹ asha pfuese ẹgbọ ni ulishi eghuli ọọ mu ẹlẹkhẹlẹ. 16 Egbegbọ lọ khi ọa khi igẹni ọ bhale ya kpaghiẹ obọ, ama imimi Aburaamu.§ 17 Itobọ ona a rọ rọli li abi inyọghuo ọli nya odẹkhodẹ. Ni ọ mẹ asha khi Ọkpodalo-ugamhi ọyi Ẹshinẹgba ni ọ kpeda nya, ni ọ mhọli igẹsikia ali ilẹlemhi shi elemhi ugamhi oyi Ẹshinẹgba, ni ọ mẹ asha shishi olamhẹ eyi ẹgbọ-a. 18 Irari khi ọ li mẹ osoli abi a rọ mu ọli fẹ, ọ li dobẹ ẹ kpaghiẹ eni a lili ẹ mufẹ obọ.

3

IJesu ọ fu dọsẹ iMosisi

1 Irarighọ, inyọghuo-mhẹ ni Ẹshinẹgba ọ zẹ ni e khi ẹgbọ ni e pfuasẹ eyọli, a sa ingme oyi iJesu ni awa lui aghiusomhi na kẹẹ, ali Ọga ọyi ekpodalo ugamhi nya. 2 Eri ọ ri igẹsikia deba Ẹshinẹgba, ni ọ zẹ ọli ọ ke gbe akanya eyọli, ẹzẹzẹ abi iMosisi ọni ọọ ga ọ li ri igẹsikia gbe akanya elemhi Owa oyi Ẹshinẹgba.* 3 A she mẹ khi iJesu ọ mhuẹ imuẹloe

* **2:8** Li zẹ Iwolo 8.4-6 † **2:12** Li zẹ Iwolo 22.22 ‡ **2:13** Li zẹ Aza 8.17,18 § **2:16** Li zẹ Aza 41.8-9 * **3:2** Li zẹ iNọba 12.7

ni o fu dọsẹ oyi iMosisi, ẹzẹzẹ abi
atsọna ọ liẹ mhọli imuẹloe ni o fu
dọsẹ owa ni ọ tọ. 4 A kie kpẹ lẹsẹ
khi ọgbọ ọọ tọ owa kpa, Ẹshinẹgba ọ
ma emhikpa. 5 IMosisi ọ khi ọgbọ
igẹsikia elemhi Owa oyi Ẹshinẹgba
abi ọni ọọ ga. Akanya ni ọ gbe o
khi ọtsẹlẹ oyi igẹsikia oyi emini a ya
ngme ogbe na akọ. 6 Ama iKirisiti ọ
khi Omi Ẹshinẹgba ni ọ mhẹsẹ ẹ shi
Owa ugamhi oyọli. Owa oyọli awa
khi ini awa da kie mu igbedu ali
irudushi oyawa ni awa regbenga
mhuẹ ne.

Iyẹmhẹa ni a rọ na Ẹgbọ eyi Ẹshinẹgba

7 Irarighọ, abi Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ
ọ ngme, ni ọọ,
“A kha suọ uruli
oyi Ẹshinẹgba amo,
8 a khi zese udu-a,
abi eni e bia ẹ e li
ẹghẹghẹ ni e rọ ọ riẹlẹ
umha-suesọ deba Ẹshinẹgba.
Ẹghẹghẹ ni a rọ la
ọdagbe ifufu mu wẹ fẹ,
9 ikhi obini ita ẹ e la
mu mhẹ fẹ, mhẹsẹ mhẹ bino,
e mẹ emini mhi riẹlẹ
elemhi ikpe egbhuẹva
10 Lọli o zẹ ni elemhi e rọ bi mhẹ
deba oni agbhotu oghọ,
ni mhi rọ liẹ, ‘Ẹghẹghẹ kpa
udu oyẹwẹ o rọ rẹwẹ lo ebuli,
ẹa lẹsẹ odẹ eyẹmhẹ.’
11 Irarighọ, mhi rọ ri
elemhi-ibibi shi-ẹmuẹ liẹ,
‘Ẹa ya tigbe lo
iyẹmhẹa oyẹmhẹ.’ ”†
12 Inyọghuo, a mu egbe ẹ ini ọngẹ
ẹ ọ khi mhọli udu umha-miesuọ,
ni ọ ya lase odẹ oyi Ẹshinẹgba ni ọ
la ọ le. 13 Ochoghọ a ke ye egbe ẹ
ude, itobọ khi, “Amo.” Oni ẹghẹghẹ
o kie la ọ, ni a rọ ọ mu pfi, ini
udimhi ni olamhẹ ọọ di ọgbọ o khi
ri ọngẹ ẹ zese udu-a. 14 Eni e kuma
iKirisiti ọ awa khi ini awa lolo mu
igbedu ni awa rọte ekẹ mhọli mhuẹ
ya ramhi ukpẹsẹ. 15 Abi Ebe-no-
pfuasẹ o ngme.
“Ini u suọ uruli
oyi Ẹshinẹgba amo,
a khi zese udu-a,
abi eni e bia ẹ e li
ẹghẹghẹ ni e rọ ọ riẹlẹ
umha-suesọ deba Ẹshinẹgba.”‡
16 Eghuo e khi eni ẹgbọ ni e suọ
uruli oyi Ẹshinẹgba ni e riẹlẹ umha
suọ esọ deba li? Ọa khi eni iMosisi ọ
rọte ekẹ iJipiti rue lasele? 17 Eghuo
ọ biselemhi deba ikpe egbhuẹva?
Ọa khi eni e lamhẹ, ni e ghuloa shi
ọdagbe ifufu? 18 Eghuo Ẹshinẹgba
ọ shi ẹmuẹ deba khi ẹa ya tigbe lo
iyẹmhẹa, ọa khi eni ẹa suọ esọ na
li?§ 19 Irarighọ, awa mẹ khi itobọ
umha-miesuọ oyẹwẹ ẹa rọ dobẹ lo.

4

Iyẹmhẹa ni a shobọ na ẹgbọ eyi Ẹshinẹgba

1 Aborọkhia khi ishobọ ni awa rọ
ya lo iyẹmhẹa khi o kie la ọ, awa
mu egbe awa ini o khi de ongẹ ẹ
obọ-a. 2 Awa she li suọ oni usomhi
onete abi wẹwẹ e ke li suọ ọli. Ama
oni usomhi ọa mu wẹ ẹloe irari
khi ẹa ri irudunga mie ọli. 3 Awa
ni awa mhuẹ irudunga, awa ya lo
oni iyẹmhẹa. Ama eni ẹa miesuọ,
Ẹshinẹgba ọọ liẹ
“Elemhi ibibi
mhi rọ shi-ẹmuẹ,
khi ‘Ẹa ya tigbe lo
asha iyẹmhẹa oyẹmhẹ.’ ”
Aboriẹkhia rọte abi ọ te ma agbọ
ọ te riẹlẹ oni iyẹmhẹa ona shi ekẹ.*
4 A ngme na shi Ebe-no-pfuasẹ abi
ọ rọ ngme ingme ogbẹlẹ onuzi-
ishilua khi, “Ẹshinẹgba ọ yẹmhẹ
ikanya-a nya-a ẹlẹnizu-ishilua.”† 5 A
gbo ngme oni ingme onana khi. “Ẹa
tigbe ya lo iyẹmhẹa oyẹmhẹ.”‡
6 Elese e laọ ni a ya ri ẹghẹghẹ
na ni e rọ lo oni iyẹmhẹa. Irari khi

† **3:11** Li zẹ Iwolo 95.7-11 ‡ **3:15** Li zẹ Iwolo 95.7-8 § **3:18** Li zẹ iNọba 14.1-35 * **4:3** Li zẹ Iwolo 95.11 † **4:4** Li zẹ Igbae 2.2 ‡ **4:5** Li zẹ Iwolo 95.11

eni e kpẹ suọ oni Usomhi Onete ẹa lo oni iyẹmhẹa oghọ, itobọ khi ẹa miesuọ. 7 Irarighọ, Ẹshinẹgba ọ rọ gbo ri ẹlẹlese shi ekẹ ni a rọ ya lo iyẹmhẹa oyọli, ni ọ lu Amo. Ẹzẹzẹ abi ọ rọte unu oyi iDefidi ngme ọli ẹlẹlese abi a kpẹ li ngme ọli, ni ọọ:
“A kha suọ uruli oyọli Amo,
a khi zese udu-a.”§
8 Ini iJoshua ọ́ọ́ ri iyẹmhẹa na wẹ lọ, Ẹshinẹgba ọa kha gbo te ikpukhokho ri ogbẹlẹ olese shi ekẹ na wẹ.* 9 Abi o li ena, Ogbẹlẹ iyẹmhẹa o kie la ọ, ni ẹgbọ eyi Ẹshinẹgba e la yẹmhẹ-a 10 Itobọ khi ọni ọ da lo iyẹmhẹa oyi Ẹshinẹgba ne, eri ọ li yẹmhẹ ikanya eyọli-a, abi Ẹshinẹgba ọ li yẹmhẹ eyọli-a.† 11 Irarighọ, awa rọshẹka ini awa dobẹ lo oni iyẹmhẹa oghọ, ini awa khi de itobọ khi awa khọnya wẹ riẹlẹ umha-suesọ.
12 Irari khi eri ungmemhi oyi Ẹshinẹgba o mhọli agbọ, ọ́ọ́ gbe akanya. Ò mu dọsẹ itakobi ọzalo eva kpa, ni ọ́ọ́ gbese lo ọgbọ udu, o khueghie ọli-a, ni ọọ guanọ emini e la usamhi ali ayẹmhẹ, o gbo li gbese lo ikpẹ́sẹ́ ali ikhọ̀rọ̀ na elemhi igua. O dobẹ ẹ khueghie ingeli ali isamhi na ekelemhi udu-a. 13 Emhikhọghuo ọa la emini a ma nya ni o sheli shi ọli ọ. Eri emhikpa e na khueghie-a shi ukpẹloe oyi Ẹshinẹgba, ikhi ọni awa ya ri abọ khasẹ abi awa li gbe.

IJesu ọ khi Ọga Ọkpodalo-ugamhi Ọniẹmhi ọyawa

14 Irarighọ, a zẹ ni awa lolo mu irudunga ni awa mhọli mhuẹ, abi o rọ da khia khi awa mhọli Ọga ọyi ekpodalo ugamhi ni ọ Funẹ ni ọ she je odalo oyi Ẹshinẹgba. Lọli ọ khi iJesu Omi Ẹshinẹgba. 15 Ọa khi Ọga ọyi ekpodalo ugamhi ni ọa ya lẹlemhi awa shi emini awa dọ-a riẹlẹ. Ama ọni a she mu fẹ abi awa, odẹkhodẹ ọ khi, ama ọa tigbe lamhẹ. 16 A zẹ ni awa ri igbedu ti deba Ẹshinẹgba ni ọ mhọli isomhelemhi. Aghọ awa te ya mie ilẹlemhi ali isomhelemhi ni o ya kpaghiẹ awa obọ ẹghẹghẹ ni awa rọ ọ nono ikpaghiobọ.

5

1 Ọga ọyi ekpodalo ugamhi, ni a da rọte elemhi ẹgbọ zẹ kpa, eri a zẹ ọli ni ọ ke migha na wẹ ingme ugamhi eyi Ẹshinẹgba. Ni ọ ke riẹlẹ irọna ali iluasobo na wẹ shi olamhẹ eyẹwẹ. 2 Ọfiẹ ọ rọọ deba eni ẹa lẹsẹ emini aa li, ni ẹẹ da odẹ, itobọ khi lọli ọ li mhọli odẹ ni ọa te li gba pfo. 3 Onana o zẹ khi egbọli ọ kpẹ luasobo a na shi olamhẹ eyọli, neni ọ luasẹ na ẹgbọ nya shi olamhẹ oyẹwẹ.* 4 Ọgbọkhọghuo, ọa ya rue oni okhale ona ni a rọ lu ọgbọ shi Ọga ọyi ekpodalo ugamhi. Ẹshinẹgba lọlighuo tsẹ ọọ lu ọgbọ, ọ rọli khi Ọga ọyi ekpodalo ugamhi, ẹzẹzẹ abi a li lu Erọni.†
5 Ighọ iKirisiti ọa li mie oni okhale rọ lu egbọli Ọga ọyi ekpodalo ugamhi. Ama Ẹshinẹgba ọọ li,
“Omimhẹ u khi,
Amo mhi te khi Itẹ.”‡
6 Ọ gbo ngme ọli shi ashese,
“Ọkpodalo-ugamhi ọyi Ẹshinẹgba
u khi agbọagbọ,
ẹzẹzẹ ọnabi iMẹkizẹdẹki.”§
7 Abi iJesu ọ rọ la agbọ, atsẹsẹ ali iku-amẹ-eviẹ alo iJesu ọ rọọ sọ iromhi lema Ẹshinẹgba, ọni ọ kha tsumhi ọli obọ eghuli. Itobọ khi eri ọ ri egbọli tiemhile, ri egbọli na Ẹshinẹgba pfo, lọli ọ rọ suọ iromhi eyọli.* 8 Abi o riẹ khia khi Omi Ẹshinẹgba ọ khi, osoli ni ọ mẹ, o rọli wẹna isuesọ na Ẹshinẹgba. 9 Abi a rọ rọli gba pfo se, obọ oyọli eni e

§ **4:7** Li zẹ Iwolo 95.7-8 * **4:8** Li zẹ iDẹut 31.7; iJosh 22.4 † **4:10** Li zẹ Igbae 2.2 * **5:3** Li zẹ iLẹv 9.7 † **5:4** Li zẹ Okiali 28.1 ‡ **5:5** Li zẹ Iwolo 2.7 § **5:6** Li zẹ Iwolo 110.4 * **5:7** Li zẹ iMat 26.36-46; iMak 14.32-42; iLuk 22.39-46

suọ esọ nali e ke rọte mhọli imiepfuese na agbọagbọ. 10 Ẹshinẹgba ọ zẹ ọli Ọga ọyi ekpodalo ugamhi, ọnabi iMẹkizẹdẹki.

Ọgbọ khi pfi irudunga ona shi ekẹ

11 Emhi ebubu e la ọ ni awa ya ngme shi eni ingme enana, ama o ma a munu ni a rọ zọlọ wẹ-a lo ẹ esọ, itobọ khi aa mhọli ọghuẹmhẹ ni a rọ suọ. 12 Abi o riẹ khia khi a she ramhi eni ẹẹ esẹsẹ ẹgbọẹse, ni a rọ kie khi eni a sẹsẹ owẹna eni ododẹ eyi ingme Ẹshinẹgba eghọ, ẹnyeli o ti ẹ egbe a tẹ eminale ni o toto ne. 13 Ọnini ọ da kiele ẹ nye ẹnyeli ne, eri ọ li abi ọmọ ni ọa lolo mhọli ilẹsẹ shi osẹsẹ iguẹ-ngeli.† 14 Ama eminale ni e toto, eni e womhẹ ẹloe ẹẹ le. Ikhi eni e ri itobọ eni eminale ni e toto ni ẹẹ le ẹghẹghẹ kpa lẹsẹ ikhiọda shi emini o migha shi onete ali onobe.

6

1 Irarighọ, a zẹ ni awa je odalo shi osẹsẹ ni e womhẹloe ni awa pfi osẹsẹ ni a rọ gba ingme eyi iKirisiti ekẹ le. Awa khi ke gbo tiemhi ekẹ je osẹsẹ ena imupfi rọte ikanya ebe lasele, ali osẹsẹ ena irudunga Ẹshinẹgba, 2 ali osẹsẹ ibatizi, ali irobọ-nga ọgbọ egbe, ali irọte eghuli guale oyi eni e ghua, ali osẹsẹ oyi iguẹzọ ni ọgbọ la je obini ọ ya la agbọagbọ. 3 O kha ghọle Ẹshinẹgba awa ya je odalo elemhi owẹna.

4-6 Ẹgbọ ni e she kpe mẹ ákpá, ni e she kpẹ mie isomhopfa oyi iloghie ghue, ni e kpẹ mie Ayẹmhẹnọ-pfuasẹ, ni e she lẹsẹ onete ni o la ungmemhi oyi Ẹshinẹgba ali ekpabọ oyi agbọ ni ọọ bhale, ni e tigbe tsua irudunga oyẹwẹ pfia, ọa ke zẹ ẹ riẹlẹ ni a dobẹ nyenẹ wẹ gbolo bhale imiesuọ, aborọkhia khi eri e she gbolo ta Omi Ẹshinẹgba ma apfida utonuzi-eva, ri omama mu ọli gboo.

7 Eri awa ẹgbọ awa li abi ekẹ. Ini amẹ o ruẹ shi ekẹ ni emhi ẹkọmhi e rọ zẹ na ọghiale, ikhivọsẹ oyi Ẹshinẹgba o khi. 8 Ama ini o zẹ igba ali ebuli-a, ọgbọ ọa mhọli emini a rọli ya riẹlẹ, o ya la okhẹna ipfiunua oyi Ẹshinẹgba ali khi a ya ri erali tosẹ ọli-a.*

9 Emọle mhẹ, ini anye riẹ lina a ngme i, anye lẹsẹ khi ọa khi ẹ ẹ o nu ngme, anye lẹsẹ gboo khi emini e ti egbegbọ a riẹlẹ, enabi ẹgbọ ẹẹ riẹlẹ ini a mie wẹ ẹ pfuese. 10 Ẹshinẹgba ọa ya gbe ọgbọ azẹba. Ọa ya yele ikanya ni u gbe-a ali inono ni u rọkhasẹ khi u nono ọli abi u li ri ikpaghiobọ na ẹgbọ eyọli ni u kiele ẹ kpaghiẹ wẹ. 11 Anye ẹ nono ni ọgbọgbọ ọ mu ọmuegbe ni ọ mhọli mhuẹ ya ramhi ukpẹsẹ, ni ọ rọkhasẹ abi irudushi oyọli o toto ramhi. 12 Anye ẹa nono ni a mele ewaza-a, ama ni a ke khọnya eni e rọte irudunga ali irobọmudu mie ishobọ oyi Ẹshinẹgba.

Ekha oyi Ẹshinẹgba ọa ya fiakua

13 Abi Ẹshinẹgba ọ rọ tse ekha na Aburaamu, Ẹshinẹgba ọ romhi egbọli aborọkhia khi ọgbọẹse ọa ke gbo fu dọsẹ ọli ni ọ ke ya romhi. 14 Ọọ li, “Mhi mema ya khi vọsẹ nẹ, mhi ya rẹ mhọli eniyẹ ali imi-imi ni e bu.”† 15 Aburaamu ọ ri abọ mu udu, irarighọ ọ mẹ emini Ẹshinẹgba ọ rọ tsekha nali mie. 16 Ini ọgbọ ọ tse ekha, ọgbọẹse ni o fu dọsẹ ọli ọọ romhi ni o mu oni ekha migha, ẹghẹghẹ akhọkhọmhẹ ọa kẹ la ọ, oni ekha o migha. 17 Eri Ẹshinẹgba ọ romhi isheli rọ rọli khasẹ eni ọ tsẹ ekha na gboo, khi emini lọli rọ tse ekha khi lọli ya riẹlẹ ọli, khi ọa ya fiakua. 18 Irarighọ, Ẹshinẹgba ọ rọ ri emhi eva ena shi ekẹ; ekha ali isheli ni ọ romhi. Eni emhi eva ena ẹa zẹ mupfi irari khi Ẹshinẹgba ọa tigbe ya lo ẹgbhọli ghue. Irarighọ awa ni awa she na deba li shi

† **5:13** Li zẹ 1 iKọri 3.2 * **6:8** Li zẹ Igbae 3.17-18 † **6:14** Li zẹ Igbae 22.16-17

akhukhu, awa ya mhọli iregbeda abi awa li mu irudushi oyọli ni o la odalo mhuẹ. 19 Eri oni irudushi ona o li abi azu ni o toto ni o migha gbaa, ni ayẹmhẹ oyawa o mhuẹ. Onana o ri awa dobẹ dọsẹ ode ugbakpi ni a rọ pfa odẹ ni o lo ashini o pfuasẹ nẹ nya-a.‡ 20 IJesu ọ she ralo itobọ oyawa, ọ mele Ọga ọyi ekpodalo ugamhi na agbọagbọ-a, ọnabi iMẹkizẹdẹki.§

7

IMẹkizẹdẹki ọkpodalo-ugamhi ọyi Ẹshinẹgba

1 Ọni iMẹkizẹdẹki ọna, oghie ọyi ẹoli iSalẹmu ọ khi, ọ gbo khi ọkpodalo-ugamhi ọnayi Ẹshinẹgba ni ọ Yagha nẹ nya. Abi Aburaamu ọ rọ rọte okhọli ni ọ la gbe ighie okhọli jele, iMẹkizẹdẹki ọ ya ẹẹ ọli odẹ, ọ sọ iromhi khivọsẹ na Aburaamu. 2 Ighọ Aburaamu ọ rọte itsua ni ọ rọte okhọli ti nya zẹ azẹ-oghuo-igbe na li. Emini a ri iMẹkizẹdẹki ngme khi, “Oghie Iguẹ-ngeli,” emini a ri oghie iSalẹmu ngme khi, “Oghie opfọmhẹ.”* 3 Ọa mhuẹ ita wẹkhi inyọ, wẹkhi eri ọ mhọli unuẹkpẹ ni ọ te lasele, wẹkhi eri a mhuẹ ashini a kẹkẹ abi a li bia li ali abi ọ li ghu-a shi. Abi Omi Ẹshinẹgba, Ọkpodalo-ugamhi ọyi Ẹshinẹgba na agbọagbọ ọ khi.

4 Wàá mẹ ashini ọ fu ramhi. Egbegbi Aburaamu ọni ọ gba ushishi ẹgbọ iZirẹni ekẹ le, ọ zẹ azẹ-oghuo-igbe ẹpfue ni ọ tsua rọte okhọli ni ọ ye na li. 5 Eri ushi ọọ Imi iLiva ni e khi ekpodalo-ugamhi eyi Ẹshinẹgba e ke mieno ẹgbọ iZirẹni ni e khi inyọghuo wẹ, azẹ-oghuo-igbe, aboriẹkhia khi imi-imi Aburaamu e ga khi.† 6 IMẹkizẹdẹki ọa khi omi iLiva, ama ọ mie Aburaamu azẹ-oghuo-igbe, sọ iromhi khivọsẹ na li, ikhi ọmọse ni ọ mie ekha ni Ẹshinẹgba ọ shi na li. 7 Akhọkhọmhẹ ọa la ọ khi ọgbọ ọni kpeda, ọọ sọ iromhi ikhivọsẹ na ọni ọ kpọkẹ. 8 Eralo-ugamhi eyi Ẹshinẹgba ni ee mie azẹ-oghuo-igbe, ẹgbọ ni ẹẹ ghua e khi. Ama iMẹkizẹdẹki ona ọ fu dọsẹ wẹ nya itobọ khi a gueyẹ awa khi agbọagbọ ọ laọ lẹ. 9 Ọgbọ dobẹ ẹ liẹ khi imi imi iLiva ni ẹẹ mie azẹ-oghuo-igbe, e she li zẹ oni azẹ-oghuo-igbe ona rọte obọ oyi iti-iti itawẹ Aburaamu. 10 Itobọ khi ẹghẹghẹ ni iMẹkizẹdẹki ọ rọ mẹ Aburaamu, iLiva ọ kie la elemhi oyi Aburaamu. Ọgbọ a bia li ne.

Abi iJesu ali iMẹkizẹdẹki e li khọ egbe

11 Irari khi ini akanya eghiele ekpodalo-ugamhi eyi Ẹshinẹgba, ni Ushi oyi iMosisi o rọ migha, ni imi imi iLiva ee gbe, o dobẹ ri ọgbọkhọghuo gba pfo lọ, aa kha ke gbo ri ọkpodalo-ugamhi ọyi Ẹshinẹgba ọlese lasele, ọni ọ li abi iMẹkizẹdẹki, ni ọa khi unuẹkpẹ oyi iLiva wẹkhi oyi Erọni. 12 Irari khi ini a mu eghiele ona ekpodalo-ugamhi eyi Ẹshinẹgba pfi, a mema li ya mu ushi pfi. 13 Ọnọmhuẹ ọyawa ni a ngme ingme oyọli ena, ẹdẹli olese ọ te lasele. Ọgbọkhọghuo ọa rọte oni ẹdẹli oyọli gbe akanya ọkpodalo-ugamhi ọyi Ẹshinẹgba ukhomhi atẹtẹ ghue. 14 Awa ga lẹsẹ gboo khi Ọnọmhuẹ, ẹdẹli iJuda ọ te lasele. IMosisi ọa teva oni ẹdẹli abi ọ rọ ọ ngme ungmemhi oyi ekpodalo-ugamhi eyi Ẹshinẹgba.

15 Ibhale ni ọkpodalo-ugamhi ọyi Ẹshinẹgba ọlese ni ọ li abi iMẹkizẹdẹki ọ bhale, o rọkhasẹ gboo khi ushi oyi Ẹshinẹgba o she mu pfi. 16 Ọa khi itobọ khi ọ rọte ẹdẹli oyi iLiva lasele abi ushi ọọ a ke li, lọli a rọ zẹ ọli ọkpodalo-ugamhi ọyi Ẹshinẹgba, ama itobọ khi lọli ọ mhọli ekpabọ ni ọ rọ ọ la agbọ agbọagbọ. 17 Itobọ khi Ebe-nopfuasẹ o ngme ọli khi,

‡ **6:19** Li zẹ iLẹv 16.2 § **6:20** Li zẹ Iwolo 110.4 * **7:2** Li zẹ Igbae 14.17-20 † **7:5** Li zẹ iNọba 18.21

“Ọkpodalo-ugamhi
ọyi Ẹshinẹgba
ẹlẹ na agbọagbọ u khi,
ọnabi iMẹkizẹdẹki.”‡
18 Eri a ri obọ gbe ushi oni ẹlẹlẹ nyẹ,
itobọ khi ọa mhọli ekpabọ wẹkhi
eri o gbe akanya. 19 Irari khi Ushi
oyi iMosisi ọa dobẹ ri emhikhọghuo
gba pfo. Memena irudushi oni o ti
nẹ a ke rọ na awa, ni o ri awa dobẹ
ti bhale mama Ẹshinẹgba.
20 Ẹshinẹgba ọ gbo romhi ishe ma
ọ khi iKirisiti khi ọkpodalo-ugamhi
ọyi Ẹshinẹgba ọ ya khi agbọagbọ.
Ọa romhi isheli abi a rọ ri ẹgbọẹse
ya le oghie ekpodalo-ugamhi eyi
Ẹshinẹgba. 21 IJesu tsẹ a romhi isheli
rọ le eghie abi Ẹshinẹgba ọ rẹ.
“Mhẹmhẹ Ọnọmhuẹ
mhi she shi-ẹmuẹ, khi
‘Ọkpodalo-ugamhi ọyi Ẹshinẹgba
u ya khi agbọagbọ.
Mhi aa ya da ọ ghue.’ ”§
22 Itobọ oni ẹmuẹ ni Ẹshinẹgba ọ shi,
iJesu ọ rọ khili oni iregbenga ni ọ ri
awa mhọli ishobọ onogbọ ni o tinẹ.
23 Ikhiọda olese ni o gbo la
akaghọ khi, ekpodalo-ugamhi
eyi Ẹshinẹgba ebubu elese e la ọ
ẹghẹghẹ ishobọ onodiọ. Ẹghẹghẹ
aghọ ini ọkpodalo-ugamhi ọyi
Ẹshinẹgba ọ ghua, ọlese ọ to ẹlolo
ọli. 24 Ama eri iJesu ọ la ọ agbọ lẹ
agbọagbọ, akanya ọkpodalo-ugamhi
ọyi Ẹshinẹgba oyọli, eri o migha
agbọagbọ ni ọa zẹ ẹ kpe na ọgbọẹse.
25 Irarighọ, ọ dobẹ ya tsumhi eni e
ri eva oyọli bhale deba Ẹshinẹgba
zeghele. Itobọ khi eri ọ la ọ
agbọagbọ, ọọ lema na wẹ.
26 IJesu ọ khi ọni Ọkpodalo-ugamhi
ọyi Ẹshinẹgba ni ọ kpeda, ni ọ ri em-
ini awa nono na awa. Ọni ọ pfuasẹ
ọ khi, ọa mhọli umhaguẹkia wẹkhi
olamhẹ shi egbe. A she zọlọ li iteva
ena olamhẹ lasele, a yasẹ ọli nga
yagha dọsẹ idane. 27 Ọa li abi Ega
eyi ekpodalo-ugamhi eyi Ẹshinẹgba
elese ni e kpẹ luasẹ obọ oyi igbe-
olamhẹ kua na egbewẹ ẹlẹkhẹlẹ,
neni e tigbe ẹ luasẹ na ẹgbọẹse.
Iluasobo oghuo iKirisiti ọ lẹsẹ lu-
asẹ utoghuo kpele shi olamhẹ oyi
ẹgbọẹse abi ọ rọ ri egbọli luasobo.*
28 Ẹgbọ eni mhuẹ ashini o kie kpọ
wẹ le shi, Ushi oyi iMosisi oo zẹ
shi Ọga ọyi ekpodalo ugamhi, ama
ishobọ ni Ẹshinẹgba ọ ri isheli shi, ni
o kpe ukhokho bhale khẹ Ushi oyi
iMosisi, ọ rọ zẹ Omi Ẹshinẹgba, ni a
she rọ khi ọni ọ gba pfo agbọagbọ.

8

Ọga ọyi ekpodalo ugamhi ọna Ishobọ onogbọ

1 Ọzukhomhi emini anye ẹ ngme
na. Awa mhọli Ọga ọyi ekpo-
dalo ugamhi, ni ọ shitọ ukiẹkiẹ
obita omhẹsẹ oyi Ẹshinẹgba ni ọ
mhọli ekpabọ nya na obini iloghie
agbọagbọ,* 2 ni ọọ ga abi Ọga oyi
ekpodalo-ugamhi eyi Ẹshinẹgba el-
emhi Okholo ni a ri ode ghi ni o khi
egbegbi igholo ni o la iloghie, oni
Ọnọmhuẹ lọlighuo ọ tọ, ni ọa khi abọ
eyi ẹgbọ a rọ tọ li.
3 Eri a zẹ eni e kpeda na
ekpodalo-ugamhi eyi Ẹshinẹgba
kpa ni e ri isomhopfa ali iluasobo
ke luasẹ. Lọli o zẹ khi Ọni ọ kpeda
na ekpodalo-ugamhi eyi Ẹshinẹgba
oyawa, ọ mema mhọli emini ọ li
rọ ya luasẹ. 4 Agbọ ọ kha la lọ,
ọa kha fẹ khi ọkpodalo-ugamhi oyi
Ẹshinẹgba, aborọkhia khi ekpodalo-
ugamhi eyi Ẹshinẹgba ni ẹ deba ushi
oyi ẹgbọ iJu e la aghọ eghọ. 5 Okholo
ni a ri ide tọ ni e la ga, irọkhọkhọ
ali aroro oyi emini e la iloghie e
khi. Lọli o zẹ khi abi iMosisi ọ rọ
ya tọ oni igholo, khi Ẹshinẹgba ọọ li,
“Zobẹ ni a bhale ya ẹ khi abi a li rẹ
wẹ khasẹ ukhomhi ute, u li ya riẹlẹ
wẹ tee.”† 6 Ama, memena, akanya
ọkpodalo-ugamhi ni a rọ na iJesu, o

‡ **7:17** Li zẹ Iwolo 110.4 § **7:21** Li zẹ Iwolo 110.4 * **7:27** Li zẹ iLẹv 9.7 * **8:1** Li zẹ Iwolo 110.1 † **8:5** Li zẹ Okiali 25.40

mu ẹloe dọsẹ oni a rọ na ekpodalo-ugamhi enediọ, ẹzẹzẹ abi ishobọ ni ọ migha shi rọ gbe akanya o li mu ẹloe dọsẹ onodiọ, itobọ khi o migha nga irọnga eni e ti nẹ.

7 Ini ishobọ oni ododẹ ọa mhọli
ashini o kpọli le shi lọ, ọgbọ ọa kha
ke mhọli emini a ri ishobọ olese ẹ
riẹlẹ. 8 Ama Ẹshinẹgba ọ mẹ ashini
ẹgbọ eyọli ẹa kie te gba pfo, lọli ọ rẹ.
“Oni ogbẹlẹ ọọ bhale,
ni mhi rọ ya shobọ onogbọ
na ẹgbọ iZirẹni
ali ẹgbọ iJuda.
9 Ọa ya li abi ishobọ
ni mhi nu iti-itita wẹ shi,
ogbẹlẹ ni mhi mu wẹ oobọ
rọte ekẹ iJipiti ya fiẹ.
Ẹa ri igẹsikia deba
oni ishobọ ni mhi nu wẹ shi,
itobọ ighọ mhi rọ
rue wẹ ẹloe egbe-a.
10 Ọnọmhuẹ ọọ,
ogbẹlẹ ni ọọ bhale,
Ishobọ ni mhi ya shi
na ẹgbọ eyi iZirẹni na,
Mhi ya ri ishi eyẹmhẹ
shi wẹ isamhi,
mhi kẹkẹ ọli shi wẹ udu.
Mhi ya khi Ẹshinẹgba ọyẹwẹ,
wẹwẹ e khi ẹgbọ eyẹmhẹ.
11 Ọngẹwẹ ọa kẹ ke sẹsẹ
ọnuzava ọyọli, wẹkhi eri
ọ ya liẹ inyọghuo ọli,
‘Lẹsẹ Ẹshinẹgba.’
Itobọ khi wẹwẹ nya
e ya lẹsẹ mhẹ,
rọte ọni ọ kpọkẹ nya
ya je ọni ọ funẹ nya.
12 Mhi ya ri olamhẹ topfa wẹ,
mhi aa ke gbo ya sato
ipfidọ oyẹwẹ.”‡

13 Abi ọ rọ da lu ishobọ onana,
“Onogbọ” eghọ, o she ri oni ododẹ
mele onodiọ-a. Emini o da mele
onodiọ-a ni o she ẹ womhẹ, o kẹlẹ
ya kele-a.

9

Ugamhi na iloghie ali ekẹ agbọ

1 Ishobọ onododẹ o mhọli ishi
ni a rọ ọ ga ugamhi, o gbo mhọli
igholo ni a ri ide ghi shi ekẹ agbọ.
2 A tọ okholo ni a ri ide ghi gasẹ shi
elemhi oni igholo. Elemhi owa eva
e la ọ oni okholo. Elemhi owa ni a
kpe ramhi aa lui, Asha no Pfuasẹ.
Akaghọ a ri emini a ri ákpá ru ẹ
nga shi, ali itebu ni a ri ibulẹdi ni o
pfuasẹ ẹ nga.* 3 Elemhi owa onuzi-
eva ni o kpẹ oobọ na ode ugbakpi
ni a rọ pfa odẹ-a, a lui Ashini o
Pfuasẹ nẹ nya.† 4 Aghọ adido igolu
ni a la tosẹ ituale afu ẹẹra ni ẹẹ pfie
o la. Akpati ishobọ ni a ri igolu
ku o li la Ashini o Pfuasẹ nẹ nya.
Oni akpati ona, omi utasa igolu o
la ọ ni a ri ibulẹdi imana a shi.‡
Aghọ a li ri orọkpọ oyi Erọni ni o zẹ
ukhuli shi, ali ipẹpẹmhi echẹ eva ni
a kẹkẹ ishi shi.§* 5 Ikpeda na oni
akpati ona, a ma emhi eva ni e li
abi igẹni ni e zẹ ipfua shi, ni e sọ
alo ghue ufumhi oyi Ẹshinẹgba. E
naghiẹ ipfua eyẹwẹ-a guese ashini
a la ri olamhẹ ẹ topfa. Ama ọa khi
memena awa ya mẹ ẹghẹghẹ rọ ke
tọnọ eni emhi ena nya ramhi udi
wẹ pfo.†

6 A kha da she lina ri emhi
ọgbọgbọ nya shi ashini a rọli ẹ shi
se, lọli eni ẹẹ ralo ugamhi e rọ
ọ lo elemhi owa onododẹ ya gbe
akanya ọdọda eyẹwẹ ogbẹlẹ kpa.‡
7 Ama Ọga ọyi ekpodalo ugamhi
lọlighuo tsẹ ọ dobẹ ẹ lo elemhi
Owa Ni o pfuasẹ nẹ nya ni o la
ọ. Utoghuo elemhi ukpe ọ lẹsẹ ẹ
lo akaghọ. Ọlia eni ọ rọ luasobo

‡ **8:12** Li zẹ iJere 31.31-34 * **9:2** Li zẹ Okiali 26.1-30; 25.31-40,23-30 † **9:3** Li zẹ Okiali 26.31-33 ‡ **9:4** Imana khi eminale ni Ẹshinẹgba ọ rọte idane ruẹsẹ kule abi amẹ na eniyẹ iZirẹni abi e rọ rọte iJipiti vu je ekẹ ishobọ, ni a lu iKena § **9:4** Eri orọkpọ onayi Erọni ni a ngme ena ni o she khakha o kie zẹ ukhui onogbọ. * **9:4** Li zẹ Okiali 30.1-6; 25.10-16; 16.33; iNọba 17.8-10; Okiali 25.16; iDẹut 10.3-5 † **9:5** Li zẹ Okiali 25.18-22 ‡ **9:6** Li zẹ iNọba 18.2-6 § **9:7** Li zẹ iLẹv 16.2-34

na egbọli ali ẹgbọẹse shi olamhẹ ni e lamhẹ elemhi umhalẹsẹ, ọọ rue ẹ mhọli obọ lo akaghọ.§ 8 Eri Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ ọ ri onana guele khi, ọgbọ ọa khueghie odẹ ni o lo elemhi Owa ni o Pfuasẹ nẹ nya-a, na ọgbọkhọghuo ne, ini okholo onododẹ o kie migha. 9 Eri emhi enana e khi irọkhọkhọ na awa ẹghẹghẹ ana. Emini onana o ngme khi irọna ali iluasobo eyi elamhakọ ni a luasẹ ukpe khi ukpe khi, ẹa dobẹ khuẹsẹ eni e bhale ya ga Ẹshinẹgba udu-a pfuasẹ, rẹwẹ gba pfo. 10 Ingme eminale, ali onyọ ali ikpegbe-a enana e migha shi, ni e khi ushi na ẹlẹlẹ. Eri ushi onana o gbe akanya ramhi ẹghẹghẹ ni Ẹshinẹgba ọ rọ ri ushi onogbọ shi ekẹ.

Ọlia eyi iJesu

11 Ama iKirisiti ọ she bhale abi Ọga ọyi ekpodalo ugamhi, ni ọ khi ọyi eminete ni e she bhale. Ọ she lo elemhi Okholo ni a ri ode ghi ni o funẹ oghọ ni o gba pfo, ni o la iloghie, ni ọgbọ ọa ri abọ tọ wẹkhi eri o la ekẹ agbọ. 12 Abi iKirisiti ọ rọte elemhi oni okholo lo oni elemhi Owa ni o Pfuasẹ nẹ nya, ọa rue ọlia eyi elamhi ali ena ya luasẹ obo, ama ọlia eyi lọlighuo ọ rue utoghuo kpele rọ mie ipfashekẹ na agbọagbọ na awa. 13 Eri ọlia eyi elamhi ali ena, ali emuẹ eyi ozele ẹna ni a tosẹ-a, ni áá miatsẹ ku ẹgbọ ni ẹa pfuasẹ, o rẹwẹ khi eni e pfuasẹ idiegbe.* 14 Sẹẹ ọlia eyi iKirisiti ẹa ke liẹ li dobẹ khuẹsẹ udu oyawa-a pfuasẹ, rọte ikanya ni ẹẹ pfi eghuli. Ikhi ọni ọ rọte ekpabọ Ayẹmhẹ oyi Ẹshinẹgba ri egbọli na Ẹshinẹgba abi iluasobo ni o gba pfo itobọ olamhẹ eyawa-a, ni awa dobẹ ke ga Ẹshinẹgba ni ọ la ọ agbọagbọ. 15 Itobọ ona iKirisiti ọ rọ migha iteva Ẹshinẹgba ali ẹgbọ ri ishobọ onogbọ ona gbe ekẹ, ẹghẹghẹ aghọ ni eni Ẹshinẹgba ọ lu, e li mie ugu na agbọagbọ ni Ẹshinẹgba ọ rọ nga. Onana o ya zẹ li, itobọ khi ọ ghu eghuli ni ọ rọ gbe olamhẹ ni ẹgbọ e lamhẹ ẹghẹghẹ ishobọ onododẹ kua. 16 Ini ọgbọ ọ kẹkẹ shi ekẹ abi a li ya kemhi ugu oyọli se, ni ọ rọ ghua, a mema ya mẹ ọli mẹ gbo khi ọ she ghu-a neni ọgbọkhọghuo ọ ya mẹ emhikhọghuo le ugu. 17 Irari khi emhi afuẹ oni ebe ni a kẹkẹ abi a li ri ugu ya kia o ya khi, ini ọni ọ kẹkẹ ọli ọ da kie la agbọ ne. Ama ini ọ ghu-a se, a rọ tigbe ri ọli ẹ gbe akanya. 18 Ona o zẹ khi ishobọ onododẹ ọa kha zẹ rọ gbe akanya ini ọlia ọa ma ọ lọ. 19 Abi iMosisi ọ rọ zẹ ishi eyi Ẹshinẹgba ye eni ẹgbọ se, ọ rue ọlia eyi ena ali elamhi, ọ ku amẹ shi ọ. Ọ rue uguabọ ọọra ni a khili oolu opfopfo shi, ọ rọli miatsẹ eni ọlia shi oni emini a kẹkẹ ishi nya shi, ọ gbo li miatsẹ ku ẹgbọ nya. 20 Ọọ wẹ, "Ọlia eyi oni ishobọ na, ni Ẹshinẹgba ọọ awa rọ ghuẹ."† 21 Ighọ ọ gbo li miatsẹ eni ọlia shi oni owa ugamhi ali emhi nya ni a rọ la ọ rieẹ ugamhi.‡ 22 Abi o li, khi, eri ushi ọọ a ri ọlia ri emhi nya khi eni e pfuasẹ, ali khi ini aa li ri ọlia luasẹ, irolamhẹ-topfa ọa la ọ.§

23 Owa Oyi Ẹshinẹgba na ekẹ agbọ ni a lina ri ọlia rọ khi oni o pfuasẹ, irọkhọkhọ oyi owa ugamhi na obini iloghie o khi. Ama emini e la obini iloghie, iluasobo oni o tinẹ a mema rọ ya rẹwẹ shi ipfuasẹ. 24 IKirisiti ọa lo elemhi okholo ni a ri ode ghi ni ẹgbọ e ri abọ ma ni o khi irọkhọkhọ eyi egbegbewẹ. Ama iloghie ọ ri ochoghọ ya lo, ni ọ la migha odalo oyi Ẹshinẹgba na awa memena. 25 Wẹkhi eri iKirisiti ọ lo iloghie ya ri egbọli luasobo itiingmingmẹ, abi Ọga ọyi ekpodalo ugamhi ọ liẹ tsua ọlia eni ẹa khi eyọli ẹ lo elemhi Owa ni o Pfuasẹ

* **9:13** Li zẹ iLẹv 16.15-16; iNọba 19.9,17-19 † **9:20** Li zẹ Okiali 24.6-8 ‡ **9:21** Li zẹ iLẹv 8.15
§ **9:22** Li zẹ iLẹv 17.11

nẹ nya, ukpe-khi-ukpe ya luasẹ.
26 Ighọ ó kha khi lọ́, eri iKirisiti ọ
kha mẹ osue iti-ingmingmẹ abi a te
ma agbọ. Ama ọa khi ighọ. Eri ọ
bhale utoghuo tsẹ abi oni ẹghẹghẹ
o rọ gba, ni ọ rọ ri egbọli luasobo
rọ rue olamhẹ odẹ-a. 27 Ẹzẹzẹ abi
ọgbọ ọ liẹ ghu-a utoghuo tsẹ, ọ kha
da ghu-a se, ọ bhale shi iguẹzọ.
28 Ighọ a li ri iKirisiti luasobo uto-
ghuo kpele ni a rọ shishi olamhẹ
oyi ebubu ẹgbọ-a. Ọ ya gbo bhale
utonuzi-eva. Ọa khi ni ọ rọ gbo tsua
olamhẹ, ama ni ọ rọ tsumhi eni e
migha a khẹ ọli.*

10

Iluasobo utoghuo kpele oyi iKirisiti

1 Ugamhi onodiọ ni a ga ẹghẹghẹ
Ushi oyi iMosisi, aroro oyi eminete
ni ẹ bhale e khi. Ẹa khi wẹwẹ e khi
egbegbewẹ wẹ. Eni iluasobo ni a
kpẹ luasẹ ẹghẹghẹ aghọ ukpe kpa,
ẹa tigbe dobẹ ri ipfuasẹ ni o gba pfo
na eni bhale odalo oyi Ẹshinẹgba ya
ga ugamhi. 2 Ini eni iluasobo ee
dobẹ ri eni ẹgbọ pfuasẹ lọ, a kha
yẹmhẹ eni iluasobo a? Irari khi
e kha ri eni e bhale ya ga pfuasẹ
utoghuo kpele, ni udu oyẹwẹ ọa ke
mhọli umhaguẹkia. 3 Ama eri eni
iluasobo e yele ẹgbọ olamhẹ eyẹwẹ
le ukpe khi ukpe. 4 Irari khi ọlia eyi
ena ali elamhi ẹa dobẹ rue olamhẹ
odẹ-a.

5 Irarighọ, abi iKirisiti ọ rọ ya
bhale agbọ, ọọ Ẹshinẹgba,

“Iluasobo ali isomhopfa
ẹa ghọle ẹ.
Ama u she ri idiegbe na mhẹ,
ni mhi ri ungmemhi oyẹ
gbe akanya.
6 Iluasobo eni a tosẹ
ali iluasobo igbe-olamhẹ kua
ẹa tigbe ti ẹ ẹloe.
7 Ighọ mhi rẹ,
‘Ghe mhẹ ana,
Eri mhi bhale ya riẹlẹ
ọghuẹmhẹ oyẹ, Ẹshinẹgba.’ ”*

8 Ọ te ekẹ ya ngme, ọọ, “Iluasobo
ali isomhopfa ẹa ghọle ẹ, wẹkhi ilu-
asobo eni a tosẹ ali iluasobo igbe-
olamhẹ kua e ghọle ẹ, wẹkhi eri e ti
ẹ ẹloe.” Ama khi a lẹsẹ khi eri ushi
ọọ a mema ighọ ke riẹlẹ wẹ. 9 Ighọ
ọ ke rẹ, “Ghe mhẹ ana Ẹshinẹgba, eri
mhi bhale ya riẹlẹ ọghuẹmhẹ oyẹ.”
Eri ọ ri obọ ri iluasobo eni ẹlẹlẹ
shi ekẹ, ọ ri iluasobo oyi iKirisiti to
ẹloli wẹ. 10 Itobọ khi iJesu iKirisiti ọ
riẹlẹ ọghuẹmhẹ oyi Ẹshinẹgba, lọli o
zẹ ni a rọ ri iluasobo ni ọ ri idiegbe
oyọli luasẹ utoghuo kpele khuẹsẹ
awa nya olamhẹ-a pfuasẹ.

11 Ẹlẹkhẹlẹ, ekpodalo-ugamhi
eyi Ẹshinẹgba nya e rọ gbe ikanya
ugamhi eyẹwẹ, eri e riẹlẹ eni
iluasobo gbo riẹlẹ iti ingmi-ingmẹ,
ama ẹa tigbe dobẹ rue olamhẹ
odẹ-a.† 12 Ama abi iKirisiti, ọni
ọkpodalo-ugamhi oyi Ẹshinẹgba ọna,
ọ rọ luasobo utoghuo kpele oyi
igbe-olamhẹ-kua ni o khi oyi ona
agbọagbọkpa, ni ọ rọ shitọ obita
oyi Eghiele oyi Ẹshinẹgba. 13 Aghọ
ọ ke shitọ migha a khẹ ẹghẹghẹ
ni Ẹshinẹgba ọ rọ ya ri ebe ọli
mele akphawẹ-nga eyọli-a.‡ 14 Irari
iluasobo utoghuo kpele ni ọ luasẹ ọ
rọ ri ẹgbọ eni ọ rọte olamhẹ pfuasẹ
khi eni e pfuasẹ agbọagbọ.

15 Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ ọ gbo pfi
ọtsẹlẹ shi ona yẹ awa. Oni ododẹ,
ọọ,

16 “Ishobọ ona mhi ya nu wẹ shi.
Ọnọmhuẹ ọ ngme ghọ khi,
oni ẹghẹghẹ oghọ o kha ramhi,
mhi ya ri ishi eyẹmhẹ shi wẹ udu,
mhi kẹkẹ ọli shi wẹ ayẹmhẹ.”§
17 Ọ ke gbo rọ ma ọ khi, “Mhi aa
ke ya sato olamhẹ ali ikanya ebe
eyẹwẹ.”* 18 Irarighọ, a kha she da
ri ena topfa se, ọgbọ ọa ke gbo mhọli

* **9:28** Li zẹ Aza 53.12 * **10:7** Li zẹ Iwolo 40.6-8 † **10:11** Li zẹ Okiali 29.38 ‡ **10:13** Li zẹ Iwolo 110.1 § **10:16** Li zẹ iJere 31.33 * **10:17** Li zẹ iJere 31.34

emini a ri iluasobo irue-olamhẹ odẹ-a ya riẹlẹ.

A zẹ ni awa ti bhale deba Ẹshinẹgba

19 Irarighọ, inyọghuo-mhẹ, aborọkhia ọlia eyi iJesu e ri igbedu na awa rọ lo Ashini o Pfuasẹ nẹ nya eghọ, 20 ikhi odẹ onogbọ ni o mhọli agbọ, ni o ri awa te ode ugbakpi ni a rọ pfa odẹ-a a dọsẹ. 21 Abi o rọ gbo li khia khi awa mhọli ọkpodalo-ugamhi oyi Ẹshinẹgba ọnịẹmhi ni ọọ mhẹsẹ shi Owa ugamhi oyi Ẹshinẹgba na iloghie eghọ, 22 awa ri udu igẹsikia ali irudunga ni o migha gboo ti bhale deba Ẹshinẹgba. Awa gbo mhọli udu ni a ri imiatsẹ ọlia eyi iKirisiti rọ khi ipfuasẹ ni ẹa ke mhọli umhaguẹkia, ali awa mhọli idiegbe ni a ri amẹ khuẹsẹ-a pfuasẹ.† 23 Awa mu irudushi ni awa guele khi awa mhọli mhuẹ gagaga, irari khi Ẹshinẹgba ni ọ shobọ na awa, ọni a ri egbe ẹ nga ọ khi. 24 Awa ke sa abi awa li ya ke ri udu shi egbe ọ, ni awa ke riẹlẹ inono ali awa gbe ikanya enete. 25 Awa khi ti egbe ilona oyi egbawa je ukhokho, abi ẹgbọ eghuo ẹẹ li, ama, awa totobọ ke ri udu shi egbe ọ, aborọkhia khi u mẹ khi Ogbẹlẹ oyi Ọnọmhuẹ o shi ti ẹ bhale.

26 Irari khi iluasobo olese ọa ke gbo laọ ni o ya rue olamhẹ odẹ-a, ini awa mema famhi ẹ lamhẹ, ikpukhokho khi a she kpẹ gue oni igẹsikia ye awa ne. 27 Emini ẹgbọ eghọghọ e ke ya shitọ ke khẹ khi iguẹzọ ni o ri ulishi ẹ mu ali erali na biobiobio, ni o ya pfuse eni ẹa ya suọ esọ na Ẹshinẹgba-a.‡ 28 Ọnini ọ da gbe Ushi oyi iMosisi-a, ni a rọ da ri ọli gue ẹzọ, ni ọ rọ da lue ne, ni a rọ mẹ ọtsẹlẹ ẹgbọ aava okekhi aasẹ, eri a gbe ọli-a, ni ọa mhọli ilẹlemhi.§ 29 Sẹ u sa khi a kha li nasẹ eni e ri awẹ wu Omi Ẹshinẹgba ekẹ-a, ni e ri ukpẹloe gbe ọlia ni Ẹshinẹgba ọ rọ riẹlẹ ishobọ, ikhi ọlia ni o khuẹsẹ wẹ olamhẹ-a pfuasẹ, ali eni o khia khi eri e zẹ ẹmuẹbe na Ayẹmhẹ Okhale?* 30 Irari khi awa lẹsẹ ọni ọọ, “Mhẹmhẹ mhi ya nasẹ eni e lina ngeli, Mhi ya fali oru,” ali ọni ọ gbolo ẹ, “Ọnọmhuẹ ọ ya ri ẹgbọ eyọli gue ẹzọ.”† 31 Irari khi emhi okhẹna o khi ni ọgbọ ọ rọ ya pfi obọ lo ingme oyi Ẹshinẹgba ni ọ la ọ.

32 A ke sato ẹghẹghẹ ni a rọ lẹsẹ mie oni ákpá, ni a rọ migha mu imiesuọ oyẹ ẹ mhuẹ, aboriẹkhia khi àá na ẹ ukpokpomhi osoli shi ọ. 33 Isheghuo, eri ẹgbọ e ga la igbaa a pfi itsue manya ẹ, a mu okhọli vule shi ẹ ọ. Isheghuo, a kugbe ẹgbọ elese ni a ligho mu okhọli vule shi ọ. 34 Elemhi eni e la ọgba ighumha ee ala ẹ. Abi a rọ ri itoto mie ẹ itsua, aa khakọ, a ri oghẹlẹ rue wẹ obọ-a na wẹ, itobọ khi a lẹsẹ khi a mhọli itsua eni e tinẹ ni e ya la ọ agbọagbọ.

35 A khi tsua igbedu oyẹẹ pfia, irari khi o ma mhọli eleli oniẹmhi. 36 A mhọli iregbemie, ni a bhale ya ẹ khi ini a dobẹ riẹlẹ ọghuẹmhẹ oyi Ẹshinẹgba se, ni a mie emini ọ rọ nga na ẹ. 37 Irari khi Ebe-no-pfuasẹ o ngme ọli khi,

“Ini o riẹ tẹsẹ ukukuọ,
Ọni ọ ya bhale ọ ya bhale,
ọa ya tẹsẹ.
38 Ama eni Ẹshinẹgba ọ pfa na,
irudunga e rọ ya ke la agbọ,
ama ini ọngẹwẹ ọ nyenẹ egbe
ukhokho,
elemhi ẹa ya timhẹ deba li.”‡
39 Awa aa li abi eni ẹẹ nyenẹ egbe ukhokho ni e ya pfua, ama eni e miesuọ ni a mie pfuese awa khi.

11

Irudunga

1 Mena, irudunga khi, ini ọgbọ ọa mhọli akhọkhọmhẹ shi udu shi emini ọ ri udu shi ekẹ ẹ khẹ, ali ni

† **10:22** Li zẹ iLẹv 8.30; Ezik 36.25 ‡ **10:27** Li zẹ Aza 26.11 § **10:28** Li zẹ iDẹut 17.6; 19.15
* **10:29** Li zẹ Okiali 24.8 † **10:30** Li zẹ iDẹut 32.35,36 ‡ **10:38** Li zẹ Abak 2.3-4

ọgbọ rọ mhọli ọli shi udu gueguẹguẹ khi emini aa mẹ ne khi e la aghọ.
2 Irudunga ona, o ri ẹgbọ enẹdẹ le eva onete odalo oyi Ẹshinẹgba.

3 Awa lẹsẹ khi irudunga ona, Ẹshinẹgba ọ rọ ri ungmemhi oyọli ma emini awa mẹ ẹloe nya. Ni a rọ bhale ya ẹ khi, a rọte emini aa ya mẹ ẹloe riẹlẹ emini a mẹ ẹloe.*
4 Irudunga, o ri Ebẹli ri iluasobo ni e ti dọsẹ eyi iKeni na Ẹshinẹgba. Rọte irudunga oyọli, Ẹshinẹgba ọ rọ mie obọ shi ọ khi ọgbọ ni ọ mhọli angeli onete ọ khi, abi Ẹshinẹgba ọ rọ ngme onete irọna eyọli. Irudunga ona o ri Ebẹli kiele ngme, abi ọ rọ ririẹ ghua.†

5 Irudunga a rọ rue Enọki agbọ vu, ini ọ khi mẹ eghuli. Ọgbọ ọa ke mẹ ọli, irari khi eri Ẹshinẹgba ọ rue ọli nga idane. Neni a rue ọli vu, ọ mhọli ọtsẹlẹ khi ọgbọ ni ọ ri egbe mu Ẹshinẹgba ọ khi.‡
6 Ọgbọkhọghuo ọa dobẹ ya riẹlẹ emini e ri egbe ẹ mu Ẹshinẹgba, ini ọa mhọli irudunga. Irari khi neni ọgbọ ọ́ ya bhale deba Ẹshinẹgba, ọ mema mhọli irudunga khi ọ la aghọ, khi lọli ọ somhi eni e kuegbe-a nono ọli opfa.

7 Irudunga o ri iNoa, abi ọ rọ suọ agua ni Ẹshinẹgba ọ tse ye ọli shi emini aa mẹ ne, rọli ri ikuegbe-a ali ulishi oyi Ẹshinẹgba, khali ọkọ-okẹ onịẹmhi ni o pfuese apfẹ ọli. Irudunga oyọli o ri umha miesuọ oyi eni ẹgbọ na agbọ khasẹ gboo, ni ọ rọ mie ikhivọsẹ itobọ khi irudunga oyọli o ti Ẹshinẹgba ẹloe.§
8 Irudunga o ri Aburaamu vule abi Ẹshinẹgba ọ rọ lu ọli ọ vule ke je ashini lọli shobọ khi lọli rọ ya na li le ugu. Ọ rọte ekẹ oyọli vu, abi otseku khia khi ọa lẹsẹ obini ọọ je.*
9 Irudunga o rọli ngeli ekẹ ishobọ abi ọpfẹse. Ọọ la ifui okholo, ighọ li khi Aziki ali iGiekọpu, ni e ga le ugu oni ekha oghuo.† 10 Irari khi eri ọ ri ẹloe shi ekẹ khẹ ẹoli oni o mhọli irọgbekẹ, ni Ẹshinẹgba ọ vi ali ni ọ gbo khi atsọna oyọli. 11 Irari irudunga a rọ ri Aburaamu dobẹ khi ita eniyẹ abi ọ rọ ririẹ rọ she dọsẹ oni ẹghẹghẹ ni ọ kha la dobẹ bia ọmọ ali ni iSera ọ rọ khi aga. Irari khi ọ lẹsẹ khi Ẹshinẹgba ni ọ shobọ nali khi ọna igẹsikia ọ khi lọ.‡ 12 Rọte obọ oyi Aburaamu, ni ọ li abi ọni oyọli o she pfo se, a te mẹ imimi ni ẹa zẹ leli abi ikpẹtata na idane ali ekhashẹ na esẹ okẹ onịẹmhi.§

13 Agbọ irudunga ẹgbọ ena e kie la ramhi ni e rọ ghua. E kie miesuọ khi wẹwẹ e ya mie emini a rọ shobọ na wẹ. Eri e lẹsẹ li rọte odonuẹ pfi alo o mẹ wẹ odalo, o ri egbe mu wẹ. E lama shi ọ khi ena ẹoli oboese ali epfẹse wẹwẹ e khi shi elemhi ekẹ agbọ.* 14 Ini ẹgbọ e da lina ngme ne, eri o rọkhasẹ khi ẹoli oni e ya ke lu oyẹwẹ ẹẹ nono. 15 Ini eri ẹoli ni e rọte vu kha o la wẹ udu lọ, e kha mhọli ẹghẹghẹ rọ mu egbe pfi je obini e te vu. 16 Eri ẹoli ni o tinẹ o ri okiamhi i gbe wẹ, oni o khi ona iloghie. Irarighọ, ọa ri omama mu Ẹshinẹgba khi ee lu luẹ Ẹshinẹgba ọyẹwẹ, irari khi ọ she mu egbe ẹoli shi ekẹ khẹ wẹ. 17 Irudunga o ri Aburaamu ri Aziki luasobo, abi Ẹshinẹgba ọ rọ mu ọli fẹ bino. Lọli ni ọ she mie oni ekha, ọọ nono ni lọli ri omi ọli ọtuọghuo kpe luasobo,† 18 aborịẹkhia khi Ẹshinẹgba ọ gueyẹ ọli khi, “Rọte Aziki u te ya mhọli imi imi ẹ.”‡ 19 Eri Aburaamu ọ sa li shi udu khi Ẹshinẹgba ọ dobẹ ya rọte eghuli guise ọgbọ le. Eri o li abinẹ khi eri ọni Aziki ọ ghu-a eghọ, ni o

* **11:3** Li zẹ Igbae 1.1; Iwolo 33.6,9; iJọn 1.3 † **11:4** Li zẹ Igbae 4.3-10 ‡ **11:5** Li zẹ Igbae 5.21-24 § **11:7** Li zẹ Igbae 6.13-22 * **11:8** Li zẹ Igbae 12.1-5 † **11:9** Li zẹ Igbae 35.27 ‡ **11:11** Li zẹ Igbae 18.11-14; 21.2 § **11:12** Li zẹ Igbae 15.5; 22.17; 32.12 * **11:13** Li zẹ Igbae 23.4; 1 Okhẹ 29.15; Iwolo 39.12 † **11:17** Li zẹ Igbae 22.1-14 ‡ **11:18** Li zẹ Igbae 21.12

rọ li abinẹ khi eri Aburaamu ọ rọte eghuli gbo mie Aziki.

20 Irudunga o ri Aziki ku isẹmhẹ na iGiekọpu ali iSọ shi emini a ya mẹ odalo.§

21 Irudunga o ri iGiekọpu abi ọ rọ ya ghu-a sọ iromhi na imi iJosẹfu ava-ava, ọ da abọ na Ẹshinẹgba abi ọ li kie ri egbe da orọkpọ oyọli.*

22 Irudunga o ri iJosẹfu, abi ọ rọ ya ghu-a ngme ingme abi eniyẹ iZirẹni e li rọte ekẹ iJipiti ya vu shi ekẹ. Ọ guele shi ekẹ abi a ya li igua eyẹluẹ.†

23 Irudunga o ri eni e bia iMosisi rọli sheli ramhi iki esẹ abi a rọ bia li se, irari khi ọa khi ọmọ na tsẹ, ulishi ọa mu wẹ ni e rọ ri ukpẹloe gbe omhẹsẹ oyi oghie.‡

24 Irudunga o zẹ khi abi iMosisi ọ rọ fu vule se, khi ọa lama a ke lu luẹ omi omi iFero ọnọkpotso.§ 25 Ọ lama khi lọli ya nu ẹgbọ eyi Ẹshinẹgba mẹ osoli, ocho ni luẹ rọ ya li agbọ olamhẹ ukuku ẹghẹghẹ. 26 Ọ bino ọli khi, omama ni ọgbọ ọ ri itobọ iKirisiti ẹẹ mẹ o mu ẹloe dọsẹ ẹpfue na iJipiti nya. Itobọ khi eleli ni o la odalo ọ ri ukpẹloe shi. 27 Irudunga o rọli rọte iJipiti vu, ni o khia khi ulishi elemhi ibibi oyi oghie ọa mu ọli. Itobọ khi o li abinẹ khi eri ọọ mẹ Ẹshinẹgba ni aa ya mẹ ẹloe, lọli ọa rọ mu egbe pfi. 28 Irudunga o rọli ri Ukpe iPasova na iri-ọlia to ogbhele kọ, ni ọ rẹ, eniyẹ iZirẹni e miatsẹ ọlia ku shi ogbhele, ini agẹni eghuli ọ khi gbe emọdiọ eyẹwẹ-a.*

29 Irudunga o ri ẹgbọ iZirẹni dobẹ da okẹ onieḿhi ni a lu Okẹ Ifulọ, abinẹ khi eni e rọte ekẹ ifufu dọsẹ. Abi ẹgbọ iJipiti e rọ li mu ọli fẹ, khọnya wẹ, oni okẹ o to wẹ luẹ.†

30 Irudunga o ri ugbe ni a khi gasẹ iJẹriko de ya gbe abi ẹgbọ iZirẹni e rọ kia gasẹ ọli se ogbẹlẹ ishilua.‡ 31 Irudunga a rọ tsumhi iRé-àbu ni ọ khi adegbe ni ọa rọ nu eni ẹa suọ esọ na Ẹshinẹgba pfua. Irari khi ẹgbọ iZirẹni ni a ghie e ka bẹna tọkpẹ oni ekẹ bino, ọ mie wẹ shi owa.§

32 Sẹẹ mhi ke gbo ya ngme ma ọ? Mhi kie ke zọnọ wẹ? Ẹghẹghẹ ọa la ọ na mhẹ ni mhi rọ ya ngme ingme oyi iGidiọni, iBaraki, iSamusi, iJefita, iDefidi, iSamuẹni ali emekẹguele eyi Ẹshinẹgba.* 33 Irudunga e rọ mu omhẹsẹ eyi ighie le, e mhẹsẹ na ẹgbọ abi Ẹshinẹgba ọọ li nono ọli shi. E mie emini Ẹshinẹgba ọ tse ekha na wẹ. E guese inu eyi idu,† 34 e pfuse erali ebe-a, e na pfue eghuli ọgbhọrọ. O lọsẹ wẹ, ama e toto-a, e khi idenọmọ elemhi okhọli, e pfuse ekhọli-okhuẹ eyi ẹoli oboese-a.‡ 35 Irudunga, ikpotso e rọ gbo mie ẹgbọ eyẹwẹ ni a rọte eghuli guise le bhale agbọ.§

Ẹgbọ elese e ri egbe mie ugbemhi obe, ẹa lama a wolọ wẹwẹ abọ-a, ama e ghu-a shi ugbemhi obe, itobọ khi e ri udu shi irọte-eghuli-guale bhale agbọ ni o tinẹ. 36 Eghuo ọ, a rẹwẹ li egia, a gbe wẹ itali, a sọ eghuo igha rọ shi ọgba ighumha.* 37 A tono wẹ echẹ, a ri isọ kie wẹ shi asha eva, a ri ọgbhọrọ gbolo wẹ-a. E ri ekuẹ elamhi ali isumha ku egbe, e khi ena umha mẹ, a nasẹ wẹ, a li wẹ umumumẹ.† 38 Ẹgbọ ni agbọ ẹa lu emhi eni ẹgbọ ena e khi. E dudu kia kia ifui ọdagbe ifufu ali ikhomhi

§ **11:20** Li zẹ Igbae 27.27-29,39-40 * **11:21** Li zẹ Igbae 47.31; 48.1-20 † **11:22** Li zẹ Igbae 50.24-25; Okiali 13.19 ‡ **11:23** Li zẹ Okiali 2.2; 1.22 § **11:24** Li zẹ Okiali 2.10-12 * **11:28** Li zẹ Okiali 12.21-30 † **11:29** Li zẹ Okiali 14.21-31 ‡ **11:30** Li zẹ iJosh 6.12-21 § **11:31** Li zẹ iJosh 2.1-21; 6.22-25 * **11:32** Li zẹ Eguẹzọ 6.11--8.32; 4.6--5.31; 13.2--16.31; 11.1--12.7; 1 iSam 16.1--1 Ighie 2.11; 1 iSam 1.1--25.1 † **11:33** Li zẹ iDan 6.1-27 ‡ **11:34** Li zẹ iDan 3.1-30 § **11:35** Li zẹ 1 Ighie 17.17-24; 2 Ighie 4.25-37 * **11:36** Li zẹ 1 Ighie 22.26-27; 2 Okhẹ 18.25-26; iJere 20.2; 37.15; 38.6 † **11:37** Li zẹ 2 Okhẹ 24.21

ite abi eni ẹa mhọli apfẹ, ee la elemhi irui ali ifui esẹ na elemhi ekẹ.
39 Itobọ irudunga oyi enana a rọ kuẹghiẹ wẹ, ama ọngẹwẹ ọa kie mie emini Ẹshinẹgba ọ shobọ. 40 Itobọ khi Ẹshinẹgba ọ she mhẹsẹ emini o tinẹ shi ekẹ ẹ khẹ awa, ẹghẹghẹ aghọ e kha kugbe awa ọ, ọ ri awa ali wẹwẹ gba pfo.

12

1 Aborọkhia khi ebubu ọtsẹlẹ eyi ingme agbọ irudunga e she lina le gasẹ awa ena, awa tsua emini ẹẹ zu awa odẹ ku-a ali olamhẹ ni e kẹlẹ ti awa je ukhokho. Awa zẹ ni awa ri iregbemie ke na oni unamhi ni a rọshi awa odalo. 2 Awa ri ẹloe shi iJesu egbe ke bino ọli, ọni ọ khi igbaekẹle ali ọni ọ ri irudunga oyawa gba pfo. Ọni ọ ri itobọ oghẹlẹ oni a rọ shi ekẹ ẹ khẹ ọli, ri egbe mie eghuli na apfida, ọ ri ukpẹloe gbe omama ni ọ la apfida ya mẹ. Mena, ọ she shitọ obita ukpẹkhomhi Eghiele oyi Ẹshinẹgba. 3 Pfi ukpẹloe ke bino lọli ni ọ ri egbe mie ibiselemhi ni mẹ obọ oyi ẹgbọ olamhẹ, ini o khi lọsẹ ẹ ni o pfanọ ku ẹ alo.

4 Inu-olamhẹ khẹ abọ oyẹ, ọa kie rẹ ramhi oyi eghuli ne. 5 Eri a she yele ungmemhi iyude ni Ẹshinẹgba ọ nu ẹ ngme-a, abi imi ọli eni emọse ali eni ikpotso? Ni ọ lẹ.

“Omi mhẹ, khi ri
ẹloe gbe isheshe shi odẹ
oyi Ọnọmhuẹ,
ali a khi zẹ ni
egbe pfọ ẹ-a
ini ọ sheshe ẹ shi odẹ,
6 Irari khi eni Ọnọmhuẹ
ọ nono ingme oyẹwẹ
ọọ sheshe shi odẹ,
ọgbọkpa ni ọ lama
khi omiọli luẹ khi
ọọ na osoli.”*

7 Ri egbe mie ini a sheshẹ shi odẹ, eri Ẹshinẹgba ọọ riẹlẹ ẹ abi imi ọli. Mhiẹ ii, ọmọ ọnọghuo itali ọa ya sheshe shi odẹ? 8 Ini aa sheshe ẹ shi odẹ abi a liẹ sheshe ọmọ kpa shi odẹ, eri o rọkhasẹ khi waa khi egbegbi omiọli ama ọmọ ni aa lẹsẹ ọni ọ bia li u khi. 9 Itawa ena agbọ ẹa ya sheshe awa shi odẹ, ni awa rọ kiele ẹ mu ekpẹ na wẹ? Elọ o zẹ ni awa aa ke rọ lili ẹ zẹ ni ọni ọ khi Itawa elemhi ayẹmhẹ ǒ li sheshe awa ni awa mhọli egbegbi agbọ? 10 Ukuku ẹghẹghẹ itawa ena agbọ ẹẹ sheshe awa shi odẹ abi ọ ti wẹ ẹloe shi, ama itobọ onete oyawa Ẹshinẹgba ọ rọ sheshe awa shi odẹ, ini awa nu ọli mhọli okemhi shi ipfuasẹ oyọli. 11 Isheshe shi odẹ okhọghuo ọa ya viọlọ egbe, ama eri ọọ to. O kha ke dẹnẹ, o ri ọni a lighọ sẹsẹ ingme ẹ ngeli angeli enete, ali ọ gbo mhọli opfọmhẹ. 12 Irarighọ, abọ eyẹ ẹ ni o lọsẹ ali ikhomhẹgbhẹ eyẹ ẹ ni ẹẹ kpheli rẹrẹrẹ, a zese wẹ-a.† 13 A ke kia odẹ ni o sheshe talala, ni a ri eni e chẹghẹlẹ awẹ-a ze, ocho ni e rọ ya de.‡ 14 A rọshẹka odẹkhodẹ ni a nu ọgbọkpa la agbọ opfọmhẹ, ni a gbo la agbọ ipfuasẹ, irari khi ọgbọkhọghuo ni ọa mhọli ipfuasẹ ọa ya mẹ Ọnọmhuẹ. 15 A rọshẹka ini ọngẹẹ ọ khi khi ọni okhale oyi Ẹshinẹgba ọa ramhi obọ ali a khi zẹ ni iyese-elemhi-a o zẹ shi ẹ iteva ni ọọ pfi ingme obe rọ pfuẹchẹ ẹgbọẹse-a.§ 16 Ọgbọkhọghuo ọ khi khi ọni ọọ ku itsẹbọ, wẹẹ ọngẹẹ ọkhọghuo ọ li abi iSọ ni ọa mhọli ayẹmhẹ ọyi Ẹshinẹgba, ni ọ ri itobọ eminale utoghuo kpele ri ugu ọdiọ oyọli dẹ.* 17 A lẹsẹ khi ẹlẹlese, abi ọ ke rọ ọ nono ni lọli mie oni ikhivọsẹ, a kie ọli. Itobọ khi ọa ke mẹ asha mu udu pfi, abi ọ tseku ke ri amẹ eviẹ nono ọli.†

18 Irari khi aa bhale ute ni a dobẹ ri obọ ọ ti, onabi ute iSinai ni ẹgbọ iZirẹni e ke bhale, ni ẹlẹmhi erali o

* **12:6** Li zẹ iJobu 5.17; Ekpi 3.11-12 † **12:12** Li zẹ Aza 35.3 ‡ **12:13** Li zẹ Ekpi 4.26 § **12:15** Li zẹ iDẹut 29.18 * **12:16** Li zẹ Igbae 25.29-34 † **12:17** Li zẹ Igbae 27.30-40

la a de biobiobio, ni obili ulishi o la, ali ni okiki olitsa o la khili ekẹ, 19 ali ni akala o la de limhilimhi, ni uruli onịẹmhi o la a ngme, ni ẹgbọ ni ẹ suọ oni uruli e rọ lema oni ungmemhi o kpẹsẹ aghọ.‡ 20 Itobọ khi ẹa dobẹ ri egbe mie ushi ni a shi na wẹ ni ọọ, “Ini o rịẹ khia khi ẹlamhakọ ọ ri egbe ti oni ute, a mema ya tono ọli echẹ gbe-a.”§ 21 Eri emini a mẹ aghọ o lolo ri ulishi mu ramhi ni iMosisi ọ rẹ, “Ulishi onịẹmhi o ga mu mhẹ!”*

22 Ama, mena, a she bhale ute iZayọ, ali ẹoli oyi Ẹshinẹgba ọni ọ la ọ, iJerusalẹmu ona iloghie ali obini ilegba oghẹlẹ oyi igẹni upfoleli. 23 A she bhale igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ oyi emọdiọ eyi Ẹshinẹgba, eni a kẹkẹ eva oyẹwẹ shi iloghie. A she bhale deba Ẹshinẹgba ni ọ khi ọsọ-ẹzọ ọyi ẹgbọ kpa, ali a gbo bhale deba ayẹmhẹ oyi ẹgbọ enete ni a rọ khi eni e gba pfo. 24 A she bhale deba iJesu ọni ọ ri ishobọ onogbọ kọ, a gbo bhale deba ọlia ni a miatsẹ ku, ni ẹẹ ngme emini e ti dọsẹ emini ọlia eyi Ebẹli e ngme.†

25 A mu egbe ẹ ini a khi kie ungmemhi oyi ọni ọ nu ẹẹ ngme. Ini eni ẹgbọ ẹa dobẹ pfue ọ, abi ẹa rọ ri ungmemhi oyi ọni ọ la agbọ tse agua ye wẹ gbe akanya, sẹ u sa khi awa li ya pfue ọ, ini awa aa ri ungmemhi oyi ọni ọ rọte idane tse agua ye awa gbe akanya.‡ 26 Eri uruli oyi Ẹshinẹgba o nighise ekẹ agbọ ẹghẹghẹ aghọ, ama mena, ọ she shobọ, ọọ, “Ọa khi ekẹ agbọ tse mhi gbo ya nighise utoghuo shi ọ, ama li shi ukhui.”§ 27 Eri ungmemhi ni ọọ, “Utoghuo shi ọ,” o rọkhasẹ gboo khi emini a ma nya, khi a ya nighise wẹ, a rue wẹ odẹ-a, ni a bhale ya ẹ khi emini ẹa zẹ nighise e kẹ kpọle.

28 Irarighọ, aborọkhia khi awa a mie omhẹsẹ ni ọa zẹ nighise eghọ, a zẹ ni awa ke kphẹmhi, awa ri ekpẹ ali ulishi ga Ẹshinẹgba abi o ti shi, 29 irari khi Ẹshinẹgba ọyawa erali opfuse ọ khi.*

13

Ugamhi ni o ghọle Ẹshinẹgba

1 A kie ighọ ke nono ingme oyi egbe ẹ abi inyọghuo. 2 A ke sato mie epfẹse shi owa, a mu wẹ epfẹse. Irari khi ẹgbọ eghuo ee ke ighọ, ni e rọ mu ẹgbọ eghuo epfẹse, ni ẹa lẹsẹ khi igẹni e khi ni wẹwẹ e mu epfẹse.* 3 A ke sato eni a mu shi owa ighumha egbe abinẹ khi eri a nu wẹ la aghọ. A ke sato ẹgbọ eni a na osoli egbe abinẹ khi eri a li nu wẹ mẹ oni osoli.

4 Ọmọse ali ughuẹ ọli e mu ekpẹ shi angeli oyẹwẹ. Ọmọse ali ughuẹ ọli e khi li egbe le. Irari khi Ẹshinẹgba ọ ya gue eni ẹ ku itsẹbọ ali eni ẹ kia okia ẹzọ.

5 Zobẹ ni agbọ oyẹ o nuata shi ọghuẹmhẹ ukpaghọ, zẹ ni emini u mhọli o ke khuese ẹ. Irari khi Ẹshinẹgba ọọ liẹ,

“Mhi aa tigbe ya zẹ obọ,
mhia ya tsuẹ pfia ghue.”†

6 Lọli o zẹ ni awa rọ ya ri igbedu liẹ,

“Ọnọmhuẹ ọ khi
ọkpaghiobọ ọyẹmhẹ,
mhia ya tigbe na ulishi.
Elọ ọgbọ dobẹ ya li mhẹ?”‡

7 A pfi ẹloe bino eni e ralo na ẹ ena ẹlẹlẹ. Eni e ri irudunga gue ungmemhi oyi Ẹshinẹgba ye ẹ. A sa je abi e li ngeli ramhi ni e rọ ghua, ni a ke khọnya irudunga oyẹwẹ. 8 IJesu iKirisiti, abeghuo ọ khi, odẹ, amo, ali agbọagbọ.

9 Khi zẹ ni osẹsẹ ẹgbhọli ọdọda e tsua ẹ udu vu. Irari khi okhale o ri udu oyawa ze-a, ọa khi ni a ri ushi eminale gbe akanya, ni

‡ **12:19** Li zẹ Okiali 19.16-22; 20.18-21; iDẹut 4.11-12; 5.22-27 § **12:20** Li zẹ Okiali 19.12-13 * **12:21** Li zẹ iDẹut 9.19 † **12:24** Li zẹ Igbae 4.10 ‡ **12:25** Li zẹ Okiali 20.22 § **12:26** Li zẹ Agai 2.6 * **12:29** Li zẹ iDẹut 4.24 * **13:2** Li zẹ Igbae 18.1-8; 19.1-3 † **13:5** Li zẹ iDẹut 31.6,8; iJosh 1.5 ‡ **13:6** Li zẹ Iwolo 118.6

ọa kpaghiẹ eni e rẹwẹ gbe akanya obọ. 10 Ama awa mhọli atẹtẹ ni ekpodalo-ugamhi eyi Ẹshinẹgba na elemhi owa ugamhi oyi ẹgbọ iJu ẹa mhọli afu ya rọte le emhi iluasobo.§

11 Eri Ọni ọ kpeda na ekpodalo-ugamhi eyi Ẹshinẹgba ọyi ẹgbọ iJu ọọ tsua ọlia eyi elamhakọ lo elemhi Asha-no-Pfuase nẹ nya ya rọ luasẹ obo shi olamhẹ irọtopfa, ama eri a rue eni idiegbe eyi eni elamhakọ fiẹ ifui apfẹ je ọdagbe ya tosẹ-a.* 12 Onana o zẹ ni iJesu ọ rọ li ghu-a shi ikhokho apfẹ, ni ọ rọ ri ọlia eyọli ri ẹgbọ khi eni e pfuasẹ. 13 Irarighọ, a zẹ ni awa lẹ deba li ikhokho apfẹ ni awa nu ọli mẹ omama ni ọ mẹ. 14 Irari khi agbọ oola, awa aa mhọli ẹoli ni o laọ agbọagbọ, ama ẹoli ni o ya bhale awa ri ukpẹloe shi ekẹ ẹ khẹ. 15 Awa ri irarighọ rọte iJesu ke ri iluasobo ikuẹghiẹ na Ẹshinẹgba. Ini awa ighọ, eri awa pfi ọtsẹlẹ shi ọ khi lọli ọ khi Ọnọmhuẹ. 16 A khi yele onete iriẹlẹ-a, ali ni a gbo ke kpaghiẹ egbe obọ, irari khi enana khi iluasobo ni e liẹ ti Ẹshinẹgba ẹloe.

17 A ke suọ esọ na eni e ralo na ẹ, a ri egbe ẹ tiemhie na omhẹsẹ oyẹwẹ. Eri e ri ukpẹloe shi ẹ egbe abi eni e ya rọkhasẹ abi e li gbe. A ke suọ esọ na wẹ ni akanya ni ẹẹ gbe o ri oghẹlẹ na wẹ, ini o khi khi itsua na wẹ, irari khi u wa mhọli eleli ni u ya mẹ ọ. 18 A ke lema na anye. Anye lẹsẹ khi udu oyanye o pfuasẹ, anye gbolo ẹ ngeli ke mu ekpẹ shi egbe anye egbe odẹkhodẹ. 19 Mhi gbo ga lolo lema ẹ, a lolo lema Ẹshinẹgba ọ gbo rẹmhẹ kẹlẹ nyenẹ egbe bhale deba ẹ. 20 Mhi lema Ẹshinẹgba ọna opfọmhẹ, ọni ọ ri ọlia oyi ishobọ na agbọagbọ rọte eghuli guise iJesu Ọnọmhuẹ le, ikhi Ọrisumha-kia ọniẹmhi oyi isumha ọghọ. 21 Ọ ri eminete nya shi ẹ egbe ni a rọ ke riẹlẹ ọghuẹmhẹ oyọli. Ọ gbo gbe ikanya eni e ti ọli ẹloe shi awa egbe, rọte obọ oyi iJesu iKirisiti, ni ọ mhọli ufumhi na agbọagbọ. Atsẹ.

22 Inyọghuo-mhẹ, mhi lema ẹ, a kuegbe-a ri esọ shi oni usomhi irudushọ ona, irari khi ebe ni mhi kẹkẹ ghi ẹ ena ọa lolo nu-ata. 23 Mhia nono ni a lẹsẹ khi a she rue iTimoti inyọghuo awa ọgba ighumha lasele. Ini ọ kẹlẹ bhale, mhi ya rọli bhale ya mẹ ẹ.

24 A tsẹ eni ẹẹ ralo na ẹ nya, ali ẹgbọ eyi Ẹshinẹgba nya. Inyọghuo awa eni e la Itili ẹẹ tsẹ ẹ.

25 Okhale oyi Ẹshinẹgba o ka nu ẹ nya la. Atsẹ.

§ **13:10** Emini onana o ngme khi, ‘Awa mhọli atẹtẹ ni o khi apfida ni iJesu ọ la ri idiegbe oyọli luasobo. Ama ẹgbọ ni ẹẹ sa khi iluasobo ni a luasẹ elemhi owa ugamhi oyi ẹgbọ iJu, e te ya mhọli imiepfuese, ẹa mhọli okemhi shi oni atẹtẹ ona.’ * **13:11** Li zẹ iLẹv 16.27

Ebe ni IJemhisi Ọ kẹkẹ

1 Mhẹmhẹ iJemhisi ni mhi khi ọni ọọ ga ọyi Ẹshinẹgba ali ọyi iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ mhia kẹkẹ ebe ona ghi ẹgbọ eni e miesuọ, ni ẹ la ẹdẹli igbẹva eyi ẹgbọ iZirẹni, ni e gbhiaku elemhi ekẹ agbọ nya.*
Mhi tsẹ ẹ.

Ke ghẹlẹ elemhi imufẹ

2 Inyọghuo-mhẹ, leli ọli shi emhi oghẹlẹ ini imufẹ ọdọda e bhale debẹ. 3 Irari khi u lẹsẹ khi ini a da mu irudunga oyẹ fẹ bino ne, iregbemie oyẹ o ya mẹ asha fu-a shi ọ. 4 Zobẹ ni iregbemie oyẹẹ o gbe akanya oyọli pfo, ni a mhọli iwomhẹloe, ni o gba pfo, ni a khi eni ingeli enete ẹa baku. 5 Ama ini ọngẹẹ ọọ nono ẹgbhali, ọ mhila Ẹshinẹgba ni ọ pfo elemhi rọ ọ na ọgbọkpa, ni ọa ya mẹ umha-guẹkia oyi ọgbọ. Ọ ya rọli na li. 6 Ama ini ọọ mhila, ọ mhọli irudunga ni ọa mhuẹ akhọkhọmhẹ, irari khi ọni mhọli akhọkhọmhẹ, eri ọ li abi izughuse oyi okẹ onịẹmhi ni akpekpeli o pfi ẹ kia. 7 Ọgbọ ọghọghọ ọ khi sa khi lọli mẹ emhikhọghuo ya mie obọ oyi Ọnọmhuẹ. 8 Ọgbọ ọzidu eva ọ khi, ọa ya rịẹlẹ emini o mu amẹ.

Ẹpfue ali umhamẹ

9 Eni e mie iJesu iKirisiti suọ ena umhamẹ e ke ghẹlẹ irari khi e ma ghalẹ ukpẹloe oyi Ẹshinẹgba. 10 Igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ ni e pfue, e ke ghẹlẹ ini agbọ o ke ti wẹ tiemhile. Irari khi eri ẹpfue e ta a kua abi udodo. 11 Irari khi ini ovọ o ngale khi ọọ to, eri ọọ tosẹ ebuli a, e khakha-a, idodo eyẹwẹ e de kua, isomhotse eyẹwẹ o yese a. Ighọ, ọni ọ pfue ọ li ya ta kua, abi ọ li na ya nga na ya tiemhi shi akanya oyọli.†

Imhẹsẹ-bino ali imufẹ

12 Ikhivọsẹ o khi na ọgbọ ni ọ kie migha ini ọ mhọli imufẹ, irari khi ini ọ dobẹ ri egbe mie, ọ ya mie arula oghie oyi agbọ na agbọagbọ, ni Ẹshinẹgba ọ she shobọ khi lọli ya rọ na eni e nono ingme oyẹluẹ.

13 Ini a mu ọgbọ lighọ fẹ bino, ọ khi liẹ khi, “Ẹshinẹgba ọ mu mhẹ ẹ fẹ.” Irari khi ọgbọ ọa ri onobe ya dobẹ mu Ẹshinẹgba fẹ, wẹkhi eri lọli ọ mu ọgbọkhọghuo ẹ fẹ bino. 14 Ama ọghuẹmhẹ eyawa ni e di awa mu, e ri awa mhọli imufẹ. 15 Ẹghẹghẹ aghọ oni ọghuẹmhẹ o kha mẹ, o bia olamhẹ, ini olamhẹ o fu, khi o tẹ, o bia eghuli.

16 Inyọghuo-mhẹ a khi zẹ ni a di ẹ. 17 Isomhi-opfa onete kpa ni o gba pfo, idane o te bhale, obini oyi Ita ni ọ ma ikpa na idane, o rọte ẹ tiemhile. Ọni ọa ya mu pfi abi aroro ni ọọ je oola je oobọ. 18 Ọghuẹmhẹ oyọli ọ rọ ri ungmemhi igẹsikia oyọli ri awa bhale agbọ, ini ọ mẹ asha ri awa khi imọmhi eni ododẹ elemhi emini o ma nya.

Isuọ-ungmemhi oyi Ẹshinẹgba ali irọli-gbe akanya

19 A sato ona inyọghuo-mhẹ, ọgbọkpa ọ kẹlẹ ke suọ ungmemhi, ama ọ khi kẹlẹ ke ngme unu, ọ khi gbo kẹlẹ ke mhuẹ elemhi ibibi. 20 Irari khi elemhi ibibi oyi ọgbọ ọa ri ọgbọ ọ mhọli iguẹngeli oyi Ẹshinẹgba 21 Irarighọ, a ti egbe ingeli ichimhi-a ali ingeli ingmobe ni e sha ẹ ma-a. A ri egbe ẹ tiemhile na Ẹshinẹgba, a ri ẹloe shi ungmemhi oyọli, ikhi oni a rọ kọ ẹ udu, ni o dobẹ ya mie ẹ pfuese. 22 A khi khi eni e lẹsẹ ri esọ suọ tsẹ ni ẹẹ di egbe wẹ, a ri ochoghọ ke ri emini a suọ gbe akanya. 23 Ọni ọ ri esọ suọ oni ungmemhi ni ọa rịẹlẹ emini o ngme, eri ọ li abi ọni ọ lẹ ya

* **1:1** Li zẹ iMat 13.55; iMak 6.3; Ika 15.13; iGal 1.19 † **1:11** Li zẹ Aza 40.6-7

bino egbọli ughegbe abi lọli li. 24 Ọ kha bino egbọli se, ọ vu aghọ le, aghọaghọ ọ yele abi ọ li-a. 25 Ama ọgbọ ni ọ bino elemhi ushi ni o gba pfo ni ọọ rue ọgbọ ọ le, ni ọ kiele ẹ rịẹlẹ emini o ngme, ni ọa yele-a abi oni ushi o ngme, a ya khivọsẹ na li emiemini ọọ rịẹlẹ kpa.

26 Ini ọngẹ ẹ ọ rue egbọli khi ọna ugamhi lọli khi, ni ọa rọ lolo mu ẹlẹmhi oyọli mhuẹ kpẹ̀, egbọli ọọ di. Ugamhi afuẹ ọọ ga. 27 Ugamhi ni o pfuasẹ ni ọa mhọli ifue ni Ẹshinẹgba Ita awa ọọ mie lọli o khi, ni u rọ ri ukpẹloe khu imi-olimhi ali esamhi-olimhi ini ẹẹ mẹ osoli. Ali ni ọgbọ ọ mu egbọli ini agbọ o khi ri ichimhi mu ọli.

2

A khi zọlọ egbe ẹ

1 Inyọghuo-mhẹ, ini u mie iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ ọyawa ni ọ mhọli ufumhi onieẹmhi suọ, a khi rịẹlẹ khi ọnana ọ kpe mhẹ nẹ. 2 Ini a fẹ bhale ya ẹ khi ọgbọ ni ọ pfue ni ọ sọ ukpẹkhuli oyi igolu ali ide eni e somhotse, ọ lo ilegba oyẹẹ le, ali ni a rọ gbo mẹ khi ọna umhamẹ ọ sọ ijẹjẹ ide li lole. 3 Ini u ri ekpẹ na ọni ọ sọ itsua ni e somhotse nẹ, ni u rọ liẹ ọli, “Bhale ya shitọ ashini o ti nẹ,” ni u rọ liẹ ọna umhamẹ, “Migha oobọ,” okekhia khi eri u wẹ ọli, “Shitọ ekẹkhẹ epfẹ awẹ eyẹmhẹ.” O fẹ ti ghọ? 4 Aa she rịẹlẹ azọlọmhẹ deba egbe ẹ eghọ? Aa gbolo ri isamhi ebe ẹ gue egbe ẹ ẹzọ eghọ?

5 A ri esọ shi mhẹ ekẹ inyọghuo-mhẹ, ọa khi eri Ẹshinẹgba ọ she zẹ ena umhamẹ ukpẹloe agbọ, ni e mhọli ẹpfue oyi irudunga, ali ni e mhọli okemhi shi ugu eghiele ni ọ rọ shobọ na eni e nono ingme oyọli? 6 Ama u she mẹ ena umhamẹ bie. Ọa khi eri eni ẹpfue e li ẹ le? Ọa khi wẹwẹ e rẹ ẹ ye ikọtu? 7 Ọa khi wẹwẹ ẹ ri unu ẹ yese eva onete oyi iJesu iKirisiti-a ọni a kugbe ọ?

8 Onete wa rịẹlẹ ini u ri ushi ni o mu egbe nẹ nya, ni o la Ebe-nopfuasẹ gbe akanya, ni ọọ, “Nono ingme oyi ọnuzava oyẹ abi u li nono ingme egbe ẹ.”* 9 Ama ini u rịẹlẹ azọlọmhẹ, u she lamhẹ, ushi o gbo pfa ẹzọ mu ẹ khi ọni ọ gbe ushi-a u khi. 10 Irari khi ọnini ọ da ri ishi nya ghuẹ ni ọ pfi dọ elemhi ushi oghuo tsẹ, ishi enekpọle nya ọ gbe-a. 11 Irari khi ọni ọọ, “Khi kia okia.” Lọli ọ gbolo ẹ, “Khi gbe ugbeli.” Ini u wa ririẹ kia okia, ni u rọ da gbe ugbeli ne, ọgbushia u khi.†

12 A ke ngme ungmemhi, àá ngeli abi ẹgbọ eni a ri ushi inono ya gue wẹ ẹzọ, ikhi ushi oni o ri ẹpfua a na ọgbọ. 13 Irari khi Ẹshinẹgba ọa ya mhọli ilẹlemhi na ọgbọ ni ọa ya mhọli ilẹlemhi, ẹlẹ ni Ẹshinẹgba ọ rọli ya gue ẹzọ. Irari khi ini u mhọli ilẹlemhi, eri u ya ke ghẹlẹ ini a rẹ ẹ gue ẹzọ.

Irudunga ali irọ-gbe akanya

14 Inyọghuo-mhẹ ini ọgbọ guele khi lọli mhọli irudunga, ni ọa rọ mhọli irọ-gbe akanya, onete onoghuo o ya li nali? Imiesuọ oghọghọ ọa ya dobẹ tsumhi ọli? 15 Ini a fẹ bhale ya ẹ khi inyọghuo awa ọni ọmọse okekhi ọkpotso ọa mhọli itsua ni a sọ ali eminale ni ọ ya le ogbẹlẹ. 16 Ni ọngẹ ọ rọ gueyẹ ọli, “Ke vu, o ya ti nẹ, Ẹshinẹgba ọ khi zẹ ni ulili ali okiamhi o nẹ osoli”, ni ọa rọ mhọli emhi khọghuo ni ọ rịẹlẹ na, ighe onete ni o rịẹlẹ? 17 Èri o li abinẹ khi ọgbọ mhọli irudunga ni ọa rọli gbe akanya. Irudunga luẹghuo tsẹ ni a ri akanya ma, irudunga oni o ghu-a o khi.

18 Ama a dobẹ ya mẹ khi ọgbọ ọọ li, “U mhọli irudunga, mhẹmhẹ mhi gueyẹ ọli khi irọgbe-akanya mhi mhọli.” Ri irudunga oyẹ khasẹ mhẹ ni ọa mhọli akanya igbegbe,

* **2:8** Li zẹ iLẹv 19.18 † **2:11** Li zẹ Okiali 20.13,14; iDẹut 5.17,18

mhẹmhẹ mhi ya ri emini mhi rịẹlẹ rọ ri irudunga oyẹmhẹ khasẹ ẹ. 19 U miesuọ khi Ẹshinẹgba ọghuo ọ khi, oo ti gba. Egbegbi ayẹmhẹ eyi ọkphaghiẹ e mie ona suọ, ẹẹ na ulishi, ẹẹ guọ. 20 Yẹyẹ ọmọse ọọyẹghẹ, eri u wa nono ni a gbo gue ọli ke yẹ, khi irudunga ni ọa mhọli akanya igbegbe, khi afuẹ o khi? 21 Ọa khi emini ititawa Aburaamu ọ rịẹlẹ a rọ rọli liẹ khi ọni ọ pfuasẹ ọ khi, abi ọ rọ ri omi ọli Aziki luasẹ obo ukhomhi atẹtẹ?‡ 22 U mẹ ọli khi irudunga ali irọgbe-akanya oyọli e ga gbe akanya kugbe, emini ọ rịẹlẹ o ri irudunga oyọli gba pfo. 23 Lọli o zẹ khi emini Ebe-no-pfuasẹ o ngme o rọ bhale ya tse ni ọọ, “Aburaamu ọ mie Ẹshinẹgba suọ, a leli ọli nali shi ipfuasẹ”, A lu ọli ọmọle Ẹshinẹgba.§

24 U mẹ ọli eghọ khi emhi ni ọgbọ ọ rịẹlẹ a rọ liẹ khi ọgbọ ọna ipfuasẹ ọ khi, ọa khi irudunga tse ọgbọ ọ rọ khuẹ pfuasẹ. 25 Ighọ o gbo li egbe oyi iRé-àbu ni ọ khi adegbe. Emini ọ rịẹlẹ o rọli khuẹ pfuasẹ odalo oyi Ẹshinẹgba. Abi ọ li mu ẹgbọ iZirẹni ni e bhale ya tọkpẹ ekẹ bino epfẹse. Ni ọ gbo kpaghiẹ wẹ obọ ni e rọ mẹ asha na rọte odẹ oboese vu.*

26 Irarighọ, abi idiegbe ni ọa mhọli ayẹmhẹ o li khi oni ghua, ighọ irudunga ni ọa mhọli akanya o li khi oni ghua.

3

Ekpabọ oyi ẹlẹmhi

1 Emọle mhẹ, ẹẹ nya a khi ya khi eni ẹẹ sẹsẹ, irari khi a lẹsẹ khi anye ni anye khi eni ẹẹ sẹsẹ ẹgbọ, a ri ẹzọ oni o ze nẹ nya na ya gue. 2 Awa nya awa mhọli ashini awa te pfi dọ. Ama ini ọgbọ ọa pfi dọ elemhi ungmemhi oyọli ghuẹ, ọgbọ ọni ọ gba pfo ọ khi, ni ọ dobẹ ẹ mhẹsẹ ni idiegbe oyọli nya.

3 Eri a sọ achi aghẹkpẹ unu ni ọ ke suọ esọ na awa, lọli o zẹ khi awa dobẹ nga li ẹ je obini o ghọle awa. 4 Gbo li sa ingme ọkọ okẹ onieḿhi bino, ashini o gbẹdi ramhi eghọ, ni o khia khi akpekpeli onieḿhi o kha rie ẹ li, ukuku akhuli, ọni ọọ gua li ọ rọ mu ọli ukhomhi ẹ pfi je obiobini o ghọle ọli. 5 Ighọ ẹlẹmhi o li li. Ashini o shẹ ramhi elemhi idiegbe oyi ọgbọ, o ma pfi okhorobo.

Sa ọ ghue, abi ukuku akhuerẹ o liẹ ma erẹ osha. 6 Eri ẹlẹmhi o li abi erali. Emhi obe o khi ni o la elemhi idiegbe ọgbọ. Eri ọọ yese ọgbọ-a nya odẹ khi odẹ. Ilimhi irieriẹ oni erali oghọ o te bhale ẹlẹmhi.

7 Elamhakọ nya e zẹ ẹ mu abọ, ghe ipfeli o, ghe eni ẹ tialọ akpidi ekẹ o, ghe elamhakọ ena okẹ o, ọgbọ ọ dobẹ ẹ mu wẹ abọ. 8 Ama ọgbọ khọghuo ọa dobẹ ya mu ẹlẹmhi abọ. Eri o li abi osuẹ ẹnyẹ ọbe ni ọọ gbe.

9 Oni ẹlẹmhi awa rọ ọ kuẹghiẹ Ita awa Ọnọmhuẹ. Lọli awa gbo rọ ọ ku itsẹ na ẹgbọ ni a rọ khọkhọ Ẹshinẹgba ma.* 10 Ikuẹghiẹ ali itsẹ ikuku e rọte unu oghuo ẹ lasele. Ọa kha khi ighọ inyọghuo-mhẹ. 11 Amẹ eni e ti unu ali amẹ ni ẹa ti unu ẹa dobẹ ya rọte unupfie oyi okẹ oghuo ke chọchọ lasele. 12 Inyọghuo-mhẹ, ọkhua-eni o fẹ dobẹ ya mọ udumhi olivu? Wẹkhi eri olomu iba o dobẹ ya mọ udumhi ọkhua-eni? Ighọ okẹ oni ọọ chọchọ amẹ ugbheli, ọa dobẹ ri amẹ eni e ti unu ya lasele.

Iku ilẹsingme eva

13 Ọghuo ọ elemhi ẹ ọ khi ọtsẹgbhẹ ni ọ mhọli ilẹsẹ? Ọni ọgbọ ọ ri angeli onete oyọli rọli khasẹ, ikhi onete ni ọ ri iregbe-tiemhile ni o rọte ilẹsingme bhale rịẹlẹ. 14 Ama ini u mhọli ayẹmhẹ ubọgbọ ali emhi-itoegbe shi udu oyẹ, khi vuse ipfua shi ọ, ni u rọli kie oni igẹsikia. 15 Ilẹsingme oghọghọ ọa khi iloghie o te bhale, ama onayi agbọ ona o khi, ni ọa rọte Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ

‡ **2:21** Li zẹ Igbae 22.1-14 § **2:23** Li zẹ Igbae 15.6; 2 Okhẹ 20.7; Aza 41.8 * **2:25** Li zẹ iJosh 2.1-21 * **3:9** Li zẹ Igbae 1.26

bhale, elemhi ayẹmhẹ oyi ọkphaghiẹ o te lasele. 16 Ashini ubọgbọ ali emhi ituegbe o da la ne, ozughu ali emhi ebe ọdọda, e ma la akaghọ. 17 Ama ẹgbhẹ ali ilẹsẹ ni o te idane bhale, eri o kpẹ te ekẹ pfuasẹ, o nono opfọmhẹ. Eri ọọ kuegbe-a, o ri egbe ọli ẹ tiemhile na ọgbọkpa pfo, o mhọli elemhi-iamhẹ, o ri umọmhi angeli onete ẹ khasẹ. Ọa ya gbe azẹba, o mhọli igẹsikia. 18 Eni ẹ nono opfọmhẹ ni e ri ayẹmhẹ opfọmhẹ ri onete kọ, ikhiẹsẹ oyi ipfuasẹ ẹẹ mẹ.

4

A ri egbe ẹ na Ẹshinẹgba pfo

1 Elọ ọọ pfi okhọli ali uwola a na ẹ? Ọa khi itobọ ọghuẹmhẹ, ni e la ẹ udu nu ẹ a khọli o zẹ ni a rọ nu egbe ẹ khọli? 2 Emhi ọọ ghọle ẹ, ama aa mhọli ọli. A gbe ugbeli, a mhọli ẹloe-iamhẹ ama a dobẹ mhọli emini ẹẹ ghọle ẹ. A kha wola, a khọli. Aa ya mhọli emini a nono, irari khi aa mhila Ẹshinẹgba. 3 A kha mhila, aa ya mẹ mie, irari khi usamhi obe a rọ shi udu ke mhila, ini a ba mẹ asha ri emini a mhila rọ li agbọ shi egbe.

4 Ẹẹ ni a khi ẹgbọ ni e li abi ọkpotso ni ọọ kia okia, eri aa lẹsẹ khi ini emhi agbọ o ghọle ẹ dọsẹ, khi ọbe Ẹshinẹgba a khi? Ọnini ọ da zẹ agbọ ona ọmọle ne, ọbe Ẹshinẹgba ọ khi. 5 Eri u dabi khi afuẹ Ebe-no-pfuasẹ o ngme ọli khi, eri ayẹmhẹ ni Ẹshinẹgba ọ rọ shi awa egbe ọọ kpe ofuma egbegbọ, ni o khia khi eri ọọ nono ni awa khi ọyi Ẹshinẹgba pfo nya. 6 Ama eri Ẹshinẹgba ọ khi ma okhale na awa. Onana o zẹ ni Ebe-no-pfuasẹ o rọ liẹ,

“Eri Ẹshinẹgba
ọ mu okhọli ẹ vule shi
ọni ọ ti egbe ọli ẹ nga ọ.
Ọọ somhi elemhi
ọni ọ ti egbọli ẹ tiemhile.”*

7 Ri egbe ẹ tiemhile na Ẹshinẹgba pfo nya. Tsẹsẹ ku ọkphaghiẹ ọ ti kia nẹ, khi ọ ya na nẹ. 8 Ti bhale deba Ẹshinẹgba, khi ọ ya ti bhale debẹ. A kpe abọ eyẹ ẹ-a, ẹẹ ena olamhẹ, a ri udu oyẹ ẹ shi eni e pfuasẹ, ẹẹ ezidu-eva. 9 Viẹ osoli, viẹ oya, mu egia oyẹ mele eviẹ-a, u gbo mu oghẹlẹ oyẹ pfi bhale iyese udu-a. 10 Ti egbe ẹ tiemhile odalo oyi Ọnọmhuẹ, khi ọ ya ti ẹ nga.

11 A khi ke yese egbe eva inyọghuo-mhẹ. Ini u da yese ọnuzava oyẹ ni a ga mie iKirisiti suọ eva-a ne, ni u rọ da gue ọli ẹzọ, ushi wa zẹ ifue, ni u wa gue ẹzọ. Ini u gue ushi ẹzọ, wa ke khi ọni ọ ri ushi ẹ gbe akanya! Ama ọni ọ gue ọli ẹzọ u ke khi. 12 Ẹshinẹgba lọlighuo tsẹ ọ khi ọni ọ rue ushi na agbọ ni ọọ gue ọgbọ ẹzọ egbe-a. Lọlighuo tsẹ ọ dobẹ a tsumhi, ni ọ dobẹ a gbe-a. Ọghuo u sa khi u khi ni u wa gue ọgbọẹse ẹzọ?

Awa khi ke tono obọ udu

13 A suọ mhẹ, yẹyẹ ni u wẹ, “Amo okekhi akọ awa ya ye ẹoli ona okekhi oghọ, awa ya la oobọ elemhi ukpe oghuo, awa la oobọ gbe akanya ona ali oghọ, awa gbe ukpaghọ tima.” 14 Waa lẹsẹ emini ogbe na akọ o ngme ne, wẹkhi emini a ya mẹ akọ. Sẹ u lẹsẹ abi agbọ oyẹ o ya li? Eri u li abi otughunu ẹlẹ uzogbe ni ọọ lasele ukuku ẹghẹghẹ, o gbo kala-a.† 15 Eri u kha ri ochoghọ liẹ, “Ini o ghọle Ọnọmhuẹ, awa ya la agbọ, awa li ona ali oghọ.” 16 Mena eri u wa tono obọ udu, waa ti ipfuabọ nga. Itonobọ-udu eghọghọ nya ẹa gbe akanya.

17 Irarighọ, ọnini ọ da lẹsẹ onete ni ọ kha riẹlẹ ni ọa rọ da riẹlẹ ọli ne, olamhẹ o khi na li.

5

A tsẹ agua yẹ eni e pfue, ni ẹẹ nasẹ eni ẹa pfue.

* **4:6** Li zẹ Ekpi 3.34 † **4:14** Li zẹ Ekpi 27.1

1 Ghe ii, ẹẹ eni a pfue, a vie, a
vie oya irari osoli ni ọọ bhale na
ẹ. 2 Ẹpfue eyẹ ẹ, e she kẹ a, ali khi
esele e she rẹ ẹ ide le. 3 Igolu ali
ẹlomho eyẹ ẹ, e she mu ọghuọghuọ-
a. Ọghuọghuọ ni e mu, e ya pfi ọtsẹlẹ
mu ẹ, a ya na ẹ osoli to ọ irari khi
u ti ikpaghọ ma leghe na egbe ẹ ya
ramhi memena.* 4 Waa fali ẹgbọ
eni e gbe ikanya ishemhi oyẹ nẹ
ifata ne. Ẹẹ vie, ẹẹ wọlọ. Evie oyi
eni e nu ẹ khiẹsẹ itsua ishemhi, o
she ramhi esọ eyi Ẹshinẹgba ni ọ
funẹ nya ni ọ mhuẹ ekhọli-okhuẹ
na iloghie.† 5 Eri u la agbọ ẹ li
agbọ nyafunyafu, u li agbọ ọ tsua
kua. Wa le ọkpọ, ali ọfọlọ, u gbẹdi-
a lọọghọ abi ẹlamhi ni a mu ya gbe-
a. 6 U she pfa ẹzọ ugbeli mu ẹgbọ
eni ẹa mhuẹ abi e li, u gbolo wẹ-
a. Wẹwẹ na, ẹa dobẹ liẹ khi wẹwẹ a
lama shi ẹ ọ.

Irabọmudu elemhi osoli

7 Irarighọ, inyọghuo, ri abọ mudu
ramhi ibhale oyi Ọnọmhuẹ. Bino
ghue abi ọghiale ọ liẹ migha khẹ
ẹghẹghẹ ni ishemhi e la bie. Abi ọ
li ri abọ mudu ni otsukpe o de, ni
oruamẹ o rọ le. 8 Yẹyẹ li ighọ ri abọ
mu udu abi ọghiale. Lolo ri ukpẹloe
shi ekẹ, u migha gbagbagba irari
khi ibhale oyi Ọnọmhuẹ o ti bhale.

9 A khi ke mẹ umha-guẹli oyegbe
inyọghuo-mhẹ, ini a khi gue ẹ ẹzọ.
Ọsọẹzọ ọ ga ti mama awa memena.

10 Inyọghuo-mhẹ, a ke khọnya
emekẹguele ni ẹẹ ngme na
Ọnọmhuẹ. Eri e ri abọ mudu ini o
riẹ khi e ya mẹ osoli. 11 A she kpẹ
lẹsẹ khi eni a khivọsẹ na, anye ẹ lu
ẹgbọ eni e ri egbe ẹ mie. A she kpe
suọ eko iJobu abi ọọ ri egbe mie
tẹsẹ. A mẹ emini Ẹshinẹgba ọ riẹlẹ
na li ikpukhokho. Ọnọmhuẹ, ona
ilẹlemhi ọ khi.‡

12 Inyọghuo-mhẹ, oni o mu egbe
nẹ nya khi, khi romhi iloghie ali
ekẹ agbọ ali emhese. Zẹ ni, “Ii oyẹ
o khi ii, u zẹ ni iiye oyẹ, o khi iiye.”
Ini a khi mẹ asha pfa ẹzọ mu ẹ.§

Iromhi ni a ri irudunga sọ

13 Ini ọngẹẹ ọ la elemhi ọmunu, ọ
lema Ẹshinẹgba. Ini ọngẹẹ ọọ ghẹlẹ,
ọ to uwolo ikuẹghiẹ. 14 Ini ọngẹẹ ọọ
ghua, ọ ka lu egbhali ni e la igbaa
oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ, ni e
sọ iromhi na li, e ri eva ọyi Ọnọmhuẹ
ri oili to ọli egbe.* 15 Ẹghẹghẹ aghọ,
ni iromhi ni e ri irudunga sọ, ni
o ri ọli zẹ. Ni Ọnọmhuẹ ọ rọte
ughuamhi mu ọli vule. Ini ọ lamhẹ
olamhẹ, Ọnọmhuẹ ọ ya rọ topfa li.
16 Irarighọ, a zọnọ olamhẹ eyẹẹ ye
egbe ẹ, a lema na egbe, ni a rẹ ẹ ze.
Eri iromhi oyi ọgbọ ni ọ la ipfuasẹ o
migha a gbe akanya egbegbọ.

17 Ọgbọ onabi awa, Elaja ọ khi.
Eri ọ te ekelemhi udu lema eg-
begbọ. Ọọ amẹ o khi ruẹ, amẹ
o mu oni ekẹ elemhi ikpe esẹ ali
ukhukhui.† 18 Ọ gbo lema, ọọ amẹ o
ruẹ, amẹ o ruẹ, ekẹ o ri emhi ẹkọmhi
zẹ lasele.‡

19 Ini ọngẹ ẹ ọ pfi egbegbi odẹ
oyi Ẹshinẹgba shi ekẹ, no ọgbọẹse
ọ rọ mu ọli nyenẹ bhale ukhokho,
20 sato ọ khi, ọnini ọ mu ọna olamhẹ
rọte odẹ ẹgbhọli oyọli pfi, ọ ya
tsumhi ayẹmhẹ oyọli obọ eghuli, ọ
guese olamhẹ ebubu na li.§

* **5:3** Li zẹ iMat 6.19 † **5:4** Li zẹ iDẹut 24.14-15 ‡ **5:11** Li zẹ iJobu 1.21-22; 2.10; Iwolo 103.8
§ **5:12** Li zẹ iMat 5.34-37 * **5:14** Li zẹ iMak 6.13 † **5:17** Li zẹ 1 Ighie 17.1; 18.1 ‡ **5:18** Li
zẹ 1 Ighie 18.42-45 § **5:20** Li zẹ Ekpi 10.12; 1 iPit 4.8

Ebe onododẹ ni IPita
Ọ kẹkẹ

1 Mhẹmhẹ iPita aghiusomhi na kẹẹ ọyi iJesu iKirisiti mhi kẹkẹ ebe ona ghi ẹ ẹgbọ ni Ẹshinẹgba ọ zẹ, ni a khi epfẹse shi elemhi ekẹ agbọ, ni a miatsẹ ku asha khi asha ekẹ iPọntusi, ali iGalesha ali iKapadosha ali Esha, ali iBitinia. 2 Eri Ẹshinẹgba ita ọ zẹ ẹ abi o li ghọle ọli shi, ọ rọte ikanya eyi Ayẹmhẹnọ-pfuasẹ khuẹsẹ-a pfuasẹ ni a ke suọ esọ na iJesu iKirisiti ali ni ọ ri ọlia eyi iKirisiti rẹ ẹ khi ẹgbọ ọda shi ugamhi oyọli.

Opfọmhẹ ali okhale ni e gbeku ọ, e ka nu ẹ la.

A kuẹghiẹ Ẹshinẹgba shi Irudushi ni o mhuẹ agbọ

3 Awa kuẹghiẹ Ẹshinẹgba, ita iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ. Itobọ ilẹlemhi oniẹmhi ni ọ mhọli na awa ọ rọ rọte eghuli guise iJesu iKirisiti le. Onana o ri agbọ onogbọ ali irudushi ni o mhuẹ agbọ na awa. 4 Lọli ọ li ri awa ri ẹloe shi ekẹ ẹ khẹ ugu ni Ẹshinẹgba ọ rọ shi aghọ ọ khẹ ẹgbọ eyọli. Iloghie ọ rẹ wẹ shi nẹ, ni o khi asha ni ẹa la kẹ-a, ni ẹa la pfuẹchẹ, wẹkhi eri e ya taa. 5 Eyẹ ẹ eni ugu ena e khi, ikhi ẹẹ ni a mhọli iregbenga, ni Ẹshinẹgba ọ ri ekpabọ eyọli khukhu shi ẹ khẹ imiepfuese, ikhi imiepfuese ni a ya rọkhasẹ ikpukhokho agbọ. 6 A zẹ ni onana o ri egbe ke mu ẹ ini o tseku khia khi a ya mhọli iyeseudua ukuku ẹghẹghẹ irari imhẹsẹ bino ebubu ni a ya mẹ. 7 Eri a ri ena mu ẹ fẹ bino ni a mẹ ini egbegbọ irudunga oyẹ ẹ o khi. Igolu ni ọ li opfu-a, erali a rọ ọ mhẹsẹ ọli bino ni a mẹ ini egbegbọ o khi. Ighọ a ya li mhẹsẹ irudunga oyẹẹ ni o mu ẹloe dọsẹ igolu bino, ni a mẹ asha mie ekpẹ ali ikuẹghiẹ ali ufumhi ẹlẹ ni iJesu ọ ya nyenẹ egbe bhale. 8 A nono ingme oyọli, a gbo mie ọli suọ, aboriẹkhia khi aa mẹ ọli ẹloe ghue. A mhọli oghẹlẹ oniẹmhi ni unu ọa dobẹ ẹ ngme. 9 Itobọ khi u mhọli imiepfuese elemhi ayẹmhẹ oyẹ, o zẹ khi a miesuọ, a regbenga li.

10 Eri emekẹguele ngme ingme okhale ni ọọ bhale deba ẹ, e kuegbe-a guanọ bie abi Ẹshinẹgba ọ li ya mie ẹgbọ eyọli pfuese, onana o zẹ ni e rọ ngme angme-shi-ekẹ oyi oni imiepfuese ona. 11 Ayẹmhẹ oyi iKirisiti ni o la emekẹguele udu o gueyẹ wẹ abi iJesu ọ li ya mẹ osoli, neni ọ ya mẹ ufumhi oniẹmhi, ẹghẹghẹ ni e rọ ngme ungmemhi amẹguele. E rọshẹka guanọ ni e lẹsẹ ọghuo ọ ya khi ọni iKirisiti ali abi eni ingme e ga li ya de nyaa. 12 Ẹshinẹgba ọ rọkhasẹ eni emekẹguele khi ọa khi itobọ eleli oyẹwẹ a rọ ri emhi ena khasẹ wẹ ama irari oyẹ ẹ. Memena, eni emekẹguele e she gue eni ingme ena nya yẹ ẹ, abi ekpabọ Ayẹmhẹnọ-pfuasẹ ni ọ rọte iloghie bhale ọ li gue wẹ yẹ wẹ. Eri igẹni e lili nono ni wẹwẹ e li mẹ eni ingme ena.

A ke la angeli ipfuasẹ

13 Irarighọ, a bino angeli bie ke ngeli ni a mu egbe shi ugamhi oyi Ẹshinẹgba, a ke tẹ ẹloe ekẹ, a ri udu oyẹ ẹ shi isomhelemhi ni a ya mẹ ogbẹlẹ ni a ya ri iKirisiti khasẹ. 14 Abi eniyẹ ni ẹẹ suọ esọ na Ẹshinẹgba ni ọ la iloghie, a khi nyenẹ egbe ukhokho je angeli ni u kpẹ ngeli neni a lẹsẹ ungmemhi oyi Ẹshinẹgba. 15 Lẹsẹ khi Ẹshinẹgba ni ọ lu ẹ, ọ ma pfuasẹ ni a li ghọ mhọli ingeli ni e pfuasẹ shi emiemini a riẹlẹ nya. 16 Ebe-no-pfuasẹ ọọ, “Zẹ ni u khi ọni ọ pfuasẹ, itobọ khi mhẹmhẹ mhi pfuasẹ.”*

17 Ini o khia khi Ita wa lu Ẹshinẹgba ini u wa sọ iromhi, ikhi

* **1:16** Li zẹ iLẹv 11.44,45; iLẹv 19.2; iLẹv 20.7

ita ni ọa ya gbe azẹba ini ọọ gue ẹzọ, ri ekpẹ ali ulishi ke ga li aborọkhia khi ọpfẹse ekẹ agbọ u khi eghọ. 18 Irari khi a lẹsẹ khi ọa khi emhi nabi igolu ali ẹlomho ni ẹẹ li opfu-a a rọ pfa ẹ shi ekẹ, lase elemhi imu ali angeli afuẹ le, ni eni e bia ẹ e rọshi ekẹ na ẹ. 19 Ọlia ni e ghalẹ eyi iJesu iKirisiti, ni ọ khi omi osumha ni ọa mhuẹ ichimhi, a rọ luasẹ obọ na awa. 20 Ẹshinẹgba ọ zẹ ọli neni a ma agbọ, ọ gbo ri ọli lasele khasẹ ẹgbọ ikpukhokho agbọ ni awa la ena, irari oyẹ ẹ. 21 Obọ oyi iJesu a te mie Ẹshinẹgba suọ ni ọ te eghuli guise ọni iJesu le, ni ọ gbo ri ufumhi onieṃhi na li, irarighọ a mhọli irudunga ali irudushi na Ẹshinẹgba.

22 Aborọkhia khi a she ri udu eyẹ ẹ khi eni e pfuasẹ eghọ, abi a ri ungmemhi igẹsikia a gbe akanya, ni a rọ mhọli inono na egbe ẹ abi a ga miesuọ, a kie ighọ ke nono ingme egbe ẹ. 23 Irari khi ungmemhi oyi Ẹshinẹgba ni o mhuẹ agbọ na agbọagbọ a rọ rieḷẹ ẹ bia, ọa khi emini ẹẹ pfua a rọ rieḷẹ bia. 24 Ebe-no-pfuasẹ o ngme ghọ khi,

“Eri ẹgbọ nya
e li abi ebuli.
Eri isomotse oyẹwẹ
o li abi udodo.
Ini ebuli o khakha-a,
udodo e de ọ kua.
25 Ama eri ungmemhi
oyi Ẹshinẹgba o laọ agbọagbọ.”†

Ona o khi usomhi onete ni a tsẹ abọ ye ẹ.

2

Ẹchẹ ni o mhọli agbọ ali ushishi no pfuasẹ

1 A she rieḷẹ ẹ bia, irarighọ, khi kono onobe shi elemhi deba ọgbọ, khi ke lo ẹgbhọli, khi ke ngeli ingeli abamẹmhẹ, khi ke dọ ọgbọkhọghuo ọkọnyọ ali khi ke ngme ungmemhi yese ọgbọ-a. 2 Ochoghọ, zẹ ni angeli oyẹ ẹ e li abi oyi emọfẹ. Okiamhi egbegbi amẹ inyeli eyi ayẹmhẹ ni o khi ungmemhi oyi Ẹshinẹgba, o ke gbe ẹ. Eni a kha da, o rẹẹ fu shi imiepfuese, 3 mena ni a she mu Ọnọmhuẹ fẹ bino ni a mẹ ọli mẹ khi ọọ ti.*

4 Abi a li bhale deba Ọnọmhuẹ ni ọ khi ẹchẹ nọ mhuẹ agbọ, ni ẹgbọ e kie, ama Ẹshinẹgba ọ zẹ ọli, ọ mu ọli ẹloe. 5 Ighọ, ẹẹ abi echẹ ni e mhuẹ agbọ, a rọ tọ owa ayẹmhẹ, ni a khi ekpodalo-ugamhi eyi Ẹshinẹgba ni e pfuasẹ, ni a ke luasobo ena ayẹmhẹ eni e ghọle Ẹshinẹgba, rọte obọ oyi iJesu iKirisiti. 6 Irari khi Ebe-no-pfuasẹ ọọ,

“A bino khi mhi ri
ẹchẹ gbe ekẹ shi iZayọ,
ẹchẹli ẹbẹ ni o mu owa mhuẹ,
ni mhi zẹ ni o mu ẹloe.
Ọni ọ da ri egbe da li ne,
ọa ya mẹ omama.”†

7 Irari khi ẹchẹ ona oni o mu ẹloe o khi na ẹẹ ni a mie ọli suọ. Ama eni ẹa mie ọli suọ, o khi,

“Ẹchẹ ni itsọna e kie,
ni o tigbe mele oni
o mu ẹloe nẹ nya-a.”‡

8 “Onana o kie gbo khi
ẹchẹ ni ebubu ẹgbọ
e ya kholo awẹ shi
ukpokpomhi ẹchẹ
ni o ya pfi wẹ gbe.”

Itobọ khi ẹa ri ungmemhi oyi Ẹshinẹgba gbe akanya e rọ de. Abi o kha li wẹ o li eghọ.§

9 Ama eni Ẹshinẹgba ọ zẹ a khi, ni a khi ekhẹmhuẹ ni ẹẹ ga Ẹshinẹgba, ushishi na ipfuasẹ, ẹgbọ enayi Ẹshinẹgba, ni a rọ mẹ asha ri ikuẹghiẹ na ọni ọ rọte alo ebili lu ẹ lasele bhale ákpá ni o somhotse oyọli.* 10 Ẹghẹghẹ ni o dọsẹ aa kpẹ khi ẹgbọ eyi Ẹshinẹgba, ama memena, ẹgbọ eyi Ẹshinẹgba a ke

† **1:25** Li zẹ Aza 40.6-9 * **2:3** Li zẹ Iwolo 34.8 † **2:6** Li zẹ Aza 28.16 ‡ **2:7** Li zẹ Iwolo 118.22 § **2:8** Li zẹ Aza 8.14-15 * **2:9** Li zẹ Okiali 19.5-6; Aza 43.20,21; iDẹut 4.20; 7.6; 14.2; iTatọ 2.14; Aza 9.2

khi, aa kpẹ mhọli ilẹlemhi na ẹ, ama memena Ẹshinẹgba ọ she mhọli ilẹlemhi na ẹ.†

Ighumha eyi Ẹshinẹgba

11 Emọle mhẹ, mhi lema ẹ, ẹẹ abi epfẹse ni a la elemhi agbọ ona, a lase ọghuẹmhẹ ni e khi eyi olamhẹ le, ni e mu okhọli ẹ vule shi isamhi eyẹ ẹ ọ. 12 A kie ke ngeli ingeli enete elemhi ifuabọ oyi ẹgbọ ni ẹa miesuọ. Ini e tseku ẹ zẹ ẹ unu, e kie ke mẹ ingeli enete ni a ngeli, ni e ke kuẹghiẹ Ẹshinẹgba, ogbẹlẹ ni ọ ya bhale deba awa.

Iregbe-tiemhie na Enighie ali Ega eyawa

13 A ri itobọ Ọnọmhuẹ ke ri egbe ẹ tiemhie na eni ẹẹ mhẹsẹ nya ni a mu vule shi iteva ẹgbọ. Okekhi oghie ni ọ funẹ, 14 okekhi igọvunọ ni ọni oghie ọọ ghie ọ ke nasẹ eni e pfidọ, ali e ke kuẹghiẹ eni e riẹlẹ onete. 15 Irari khi eri Ẹshinẹgba ọọ nono ni a pfi ẹgbọ ọkhọlọ okpẹ unu, rọte angeli enete ni a ya ke ngeli. 16 A ke ngeli abi ẹgbọ ni ẹa mhọli ọzuodẹ, ama a khi zudigba umha mhọli ọzuodẹ oyẹẹ ke ngeli ingeli ebe. A ke ngeli abi eni ẹẹ ga Ẹshinẹgba. 17 A ke ri ekpẹ na ọgbọkpa. A nono ingme oyi ẹgbọ ni a ga rọ khi ena irudunga. A ke na ulishi oyi Ẹshinẹgba. A gbo mu ekpẹ ẹ na oghie.

18 Ẹẹ ni a khi eni ẹẹ ga, a ri egbe ẹ tiemhi ekẹ na eni e khi ega eyẹ ẹ. Ọa khi ega ni eri opfọmhẹ ngeli deba ẹ tsẹ ama li shi eni ẹ ngeli angeli ni o ze deba ẹ. 19 Ẹshinẹgba ọ ya khivọsẹ nẹ ini u ri egbe mie osoli anasẹmhẹ ni u wa kha mẹ, itobọ khi u lẹsẹ ọghuẹmhẹ oyi Ẹshinẹgba. 20 Eleli onoghuo o la ọ ini ọgbọ ọ mẹ osoli shi umha-suesọ ni ọ riẹlẹ? Ama ini u wa mẹ osoli shi onete ni u riẹlẹ, ni u rọ ri egbe mie ọli, Ẹshinẹgba ọ ya khi vọsẹ nẹ shi ọ. 21 Irari onana Ẹshinẹgba ọ rọ lu ẹ, abi iJesu ọ rọ mẹ osoli na ẹ rọ ri angeli irọkhọkhọ shi ekẹ na ẹ ni a ke deba. A rọshẹka ke deba oni angeli. 22 Ọa lamhẹ olamhẹ okhọghuo, wẹkhi eri a mẹ khi ọ ngme ungmemhi ẹgbhọli.‡ 23 Abi ẹgbọ e rọ tseku u tsue ọli, ọa tsue wẹ shi ọ. Abi ọ rọ tseku mẹ osoli ọa tsekha wẹ. Ama eri ọ ri egbọli mhọli Ẹshinẹgba obọ, ọni ọ guẹ sọ ẹzọ shi odẹ igẹsikia.§ 24 IKirisiti lọlighuo ọ tsua olamhẹ eyawa shi egbe je apfida, ini awa khi ghu eghuli olamhẹ, ama ni awa la agbọ iguẹ-ngeli elemhi ipfuasẹ. Utse ni a kuale ọli o ri awa ze.* 25 Eri a kpẹ la agbọ abi osumha ni ọ waa, ama a she mu pfi deba Ọni Ọrisumha-kia ni ọ khi ọni ọ khekhẹ ayẹmhẹ o yẹ.†

3

Angeli oyi ikpotso ni e la ughuẹ ali ọdọ wẹ

1 Ẹẹ ni a khi ikpotso, a nyẹsẹ ukhomhi na edọ ẹ, ishegho a khi mẹ ọngẹwẹ ni ọa mie ungmemhi oyi Ẹshinẹgba suọ, ni eni edọ ẹ ri itobọ ekpẹ ni a mhọli a na wẹ ali angeli eyi ẹ mu udu pfi, ini aa ke tseku ngme ungmemhi unu lasele,* 2 ini ẹẹ mẹ angeli ipfuasẹ ali angeli ekpẹ ni a ngeli. 3 Khi zẹ ni isomhotse oyẹ o rọte akhuẹ idiegbe ri egbe khasẹ, ni a la do itsu shi ukhomhi dọlọdọlọ, ali ena igolu isọsọ ali igbanọ itsua ni e somhotse.† 4 Ochoghọ, zẹ ni isomotse oyẹ o khi ona ekelemhi udu. Isomhotse ni ọa ya taa, ni o khi ona ikuegbea ali ayẹmhẹ no pfọmhẹ, ni o ghọle Ẹshinẹgba nẹ nya. 5 Ina ikpotso eni ẹlẹlẹ ni e ri egbe da Ẹshinẹgba, e li ri egbe wẹ shi isomotse, irari khi e nyẹsẹ ukhomhi na edọ wẹ. 6 Abi iSera ọ li mu ekpẹ na ọdọli Aburaamu ramhi ni ọ rọ

† **2:10** Li zẹ Osia 2.23 ‡ **2:22** Li zẹ Aza 53.9 § **2:23** Li zẹ Aza 53.7 * **2:24** Li zẹ Aza 53.5
† **2:25** Li zẹ Aza 53.6 * **3:1** Li zẹ Efi 5.22; iKolo 3.18 † **3:3** Li zẹ 1 iTimo 2.9

lu ọli, ọnọmhuẹmhẹ. Imi ọni iSera a khi, ini a da ngeli ingeli enete ne, ni aa rọ da zẹ ni ulishi o mu ẹ.‡

7 Ighọ, ẹẹ edọ, a guẹ ke ngeli deba ighuẹ ẹ. A ri iwomhẹloe nu wẹ ke ngeli. A lẹsẹ khi ẹa mhuẹ ekpabọ abi ẹẹ. A gbo lẹsẹ khi eni e nu ẹ mhọli okemhi shi isomhopfa oyi isomhelemhi oyi Ẹshinẹgba ni o mhọli agbọ onogbọ e li khi. A guẹ ri ẹloe ke khu wẹ, ini emhikhọghuo o khi zu iromhi oyẹẹ odẹ.§

Imẹ-osoli shi onete iriẹlẹ

8 Ọzukhomhi ungmemhi oyẹmhẹ khi, ẹẹ nya a mhọli udu oghuo, a mhọli ilẹlemhi na egbe, a nono ingme egbe abi inyọghuo, a viẹ osoli ke na egbe, a ke ri egbe ẹ tiemhile. 9 Khi ri onobe fata onobe. Ini ọgbọ ọ tsue ẹ, khi tsue ọli shi ọ, ochoghọ sọ iromhi onete na li. Itobọ khi eri Ẹshinẹgba ọ luẹ ni u khi ọgbọ ọyọli, ni u le ikhivọsẹ ugu. 10 Irari khi,

ọni ọ da a nono
ni lọli mẹ agbọ li
ali ni lọli mhọli
ebubu ogbẹlẹ enete,
ọ khi ke ri ẹlẹmhi oyọli
ngme ingmemhi ebe,
ali ingmemhi ẹgbhọli.
11 Ọ mema ya mẹ
ingmobe na,
ọọ riẹlẹ onete.
Ọọ mema ya ke
nono opfọmhẹ,
ọ na khu ọli.
12 Irari khi eri ukpẹloe
oyi Ọnọmhuẹ o la
ẹgbọ eni e guẹ ngeli egbe,
esọ eyọli e khueghie-a
shi iromhi ni ẹ sọ,
ama elemhi e ma bi
Ọnọmhuẹ deba ẹgbọ ọkhọlọ.*

13 Ọghuo ọ ya ri emhi obe li ẹ, ini onete iriẹlẹ o mema ghọle ẹ? 14 Ama ini u tseku mẹ osoli shi onete iriẹlẹ, ikhivọsẹ o khi nẹ. “Khi na ulishi ọgbọkhọghuo.” 15 Ama a rọte ekẹ elemhi udu oyẹẹ rue iJesu abi Ọnọmhuẹ ọyẹ ẹ. A ke mu egbe shi ekẹ ẹghẹghẹkpa, ini ọgbọkhọghuo ọ ya mhila ẹ emini irudushi oyẹẹ o migha nga, ni a gue ọli yẹ wẹ. Ama a ri ipfọmhẹ-udu ali ekpẹ ke sọ wẹ ọ.† 16 Zobẹ ni udu oyẹ o pfuasẹ ishegho ni eni ẹ ngme onobe shi angeli onete oyẹ abi ọni ọ deba iKirisiti, e mẹ omama ingmemhi ipfuẹchẹ ọgbọ-a eyẹwẹ. 17 Ini o ghọle Ẹshinẹgba ni u rọ mẹ osoli shi itobọ khi u riẹlẹ onete, o ti dọsẹ khi u mẹ osoli shi ọkhọlọ ni u riẹlẹ. 18 Irari khi iKirisiti ọ ghu-a shi olamhẹ oyi ọgbọkpa utoghuo kpe, ikhi lọli ni ọ pfuasẹ, ọ mẹ osoli na ena umhapfuasẹ, ni ọ rọ rue awa bhale ghi Ẹshinẹgba. A gbe ọli-a alo gbugbugbu, ama ọ la agbọ elemhi ayẹmhẹ, a ri Ayẹmhẹ guise ọli le bhale agbọ. 19 Elemhi ayẹmhẹ ni ọ la, ọ rọ vu ya tse abọ usomhi onete oyi Ẹshinẹgba yẹ iyẹmhẹ ni e la owa ighumha. 20 Iyẹmhẹ ena e khi eni ẹa suọ esọ, abi Ẹshinẹgba ọ rọ ri abọ mu udu, ni iNoa ọ rọ khali ọkọ-okẹ onieẹmhi se. Ẹgbọ etu-olale kpele a pfuese elemhi oni amẹ.‡ 21 Oni amẹ o migha shi ibatizi, ona o mie ẹ pfuese memena. Ọa khi ilẹsẹ khuẹ ichimhi idiegbe-a, ama, imhọli udu ni o pfuasẹ deba Ẹshinẹgba ni ọ tsumhi ẹ rọte irọte eghuli guale oyi iJesu iKirisiti. 22 IJesu iKirisiti ọ she je iloghie, ọ shitọ epfẹ obọ obita oyi Ẹshinẹgba, ọ mhẹsẹ ẹ na igẹni ali afu ali ekpabọ ni e la idane.

4

Angeli ni o mu pfi

1 Abi o rọ khia khi iKirisiti ọ she mẹ osoli idiegbe, a li mu egbe ni a li ya mhọli angeli oghọghọ, irari khi ọni ọ da ligho mẹ osoli idiegbe ne, ọa ke gbo mhọli emini ọ ri olamhẹ ẹ riẹlẹ. 2 Rọte memena je odalo elemhi agbọ oyẹ, khi gbo zẹ

‡ **3:6** Li zẹ Igbae 18.12 § **3:7** Li zẹ Ẹfi 5.25; iKolo 3.19 * **3:12** Li zẹ Iwolo 34.12-16 † **3:15** Li zẹ iMat 5.10; Aza 8.12-13 ‡ **3:20** Li zẹ Igbae 6.1--7.24

ni ọghuẹmhẹ idiegbe oyẹ o mhẹsẹ nẹ, ochoghọ, zẹ ni u ke ngeli abi Ẹshinẹgba ọ li nono ọli shi. 3 A she kpe pfuse ukpokpomhi ẹghẹghẹ-a je ukhokho rọ ọ riẹlẹ emini eni ẹa miesuọ e riẹlẹ. A la agbọ itsẹbọ ilili, idọkọnyọ, idonyọ yesegbe-a, ali idobiẹ, ali ikia-ye-ukue ke da onyọ, ali ilitsa igaga. 4 Ama memena, abọ e sha wẹ khi aa ke nu wẹ a riẹlẹ ikhiakhiamhi emini ẹẹ riẹlẹ, e ri itobọ ighọ ọ tsue ẹ. 5 Ama khi e mema ya gueyẹ Ẹshinẹgba abi e li gbe, ọni ọ ya gue ẹgbọ ẹzọ, shi eni e laọ ali eni e ghua. 6 Onana o zẹ ni a rọ tse abọ usomhi onete yẹ ẹgbọ ni e ghua, ni a rọ gue wẹ ẹzọ abi a li ya gue ẹgbọ na agbọ ẹzọ, ama eri e la elemhi ayẹmhẹ abi Ẹshinẹgba ọ la ọ.

Guẹ ri ukpẹloe ke khu isomhopfa eyi Ẹshinẹgba

7 Ẹghẹghẹ ni agbọ o rọ ya pfo o she ti ramhi ana. Irarighọ, a bino angeli bie ke ngeli ni a dobẹ toto obọ iromhi isọsọ. 8 Oni o mema mu egbe nẹ nya khi, a nono ingme egbe ẹ egbegbọ, itobọ khi eri inono ọọ khukhu olamhẹ ebubu.* 9 A ke mu egbe ẹ epfẹse, ni awọlọ ọa la. 10 Ọgbọgbọ ọ ri isomhopfa ni ọ mhuẹ ke kpaghiẹ ọnuzava ọyọli obọ, ọ ri igẹsikia ke ri ẹloe khu okhale oyi Ẹshinẹgba odẹkhodẹ. 11 Ini ọgbọkhọghuo ọ mhọli ungmemhi ya ngme, ọ ke ngme ungmemhi oyi Ẹshinẹgba. Ọnini ọ ya kpaghiẹ ọgbọ obọ, ọ ri itoto ni Ẹshinẹgba ọ rọ na li riẹlẹ ọli. Ni a rọ bhale ya ẹ khi a rọte obọ oyi iJesu iKirisiti ri ikuẹghiẹ na Ẹshinẹgba odẹkhodẹ. Lọli ọ mhọli ufumhi ali ekpabọ rọte agbọagbọ ya je agbọagbọ. Atsẹ.

Imẹ-osoli irari khi u miesuọ

12 Emọle mhẹ abọ e khi sha ẹ shi ọmufẹ ni o toto ni a mẹ, abinẹ khi emini aa kpẹ mẹ ghue a mẹ. 13 A ri ochoghọ ke ghẹlẹ khi a li nu iKirisiti mẹ osoli ni ọ mẹ. Ẹghẹghẹ aghọ ni a mhọli oghẹlẹ oniẹmhi, ini a ri ufumhi oyọli khasẹ. 14 Ini a ri itobọ eva oyi iKirisiti ẹẹ tsue ẹ, ikhivọsẹ o khi nẹ, irari khi Ayẹmhẹ oyi ufumhi ali oyi Ẹshinẹgba o nu ẹ la. 15 Ini u mẹ osoli, khi zẹ ni a bhale ya ẹ khi itobọ khi u gbe ugbeli ali itobọ khi u do ighiatọ, wẹkhi angeli ikpamhika ali itashingme u rọ mẹ osoli. 16 Ama ini u wa mẹ osoli abi ọni ọ miesuọ, khi zẹ ni omama o mu ẹ, ama ke kuẹghiẹ Ẹshinẹgba irari khi u wa yemhẹ eva oyọli. 17 Irari khi ẹghẹghẹ o she ramhi ni iguẹzọ o rọ ya rọte Owa oyi Ẹshinẹgba ya gbaekẹle. Ini o te awa egbe gbaekẹle, sẹ o ke bẹshi ya li eni ẹa mie usomhi onete oyi Ẹshinẹgba suọ egbe? 18 Abi Ebe-nopfuasẹ o ngme ọ li khi,

“Ini o ya munu ni a rọ tsumhi
ọgbọ ni ọ guẹ ẹ ngeli,
sẹ o ke bie ya li
ẹgbọ ọkhọlọ ni ẹa mhọli
Ẹshinẹgba egbe?”†

19 Irarighọ, eni ẹẹ mẹ osoli, abi o li ghọle Ẹshinẹgba shi, e ri egbe wẹ mhọli Ẹshinẹgba ni ọ ma wẹ ni ọ zẹ ri egbe ẹ nga obọ. E kie ke gbe ikanya enete.

5

Ude ni a ye Egbhali ali ozele

1 Mhi lolo ye ẹ ude, ẹẹ ni a khi egbhali abi mhẹmhẹ mhi li khi ọgbhali, ni mhi ri ẹloe mẹ osoli ni iJesu ọ mẹ, ni mhi gbo li ya mhọli okemhi shi ufumhi oyọli ini ọ nyenẹ egbe bhale. 2 A ri ẹloe ke khu isumha eyi Ẹshinẹgba ni a rọ nga ẹ obọ. O ga pfo ẹ udu ke ri ẹloe khu wẹ. Ọa khi irari eleli ni u ya mẹ ọ tsẹ, ama abi ọgbọ ni ọ mhọli ọghuẹmhẹ ugamhi oyi Ẹshinẹgba.* 3 Khi ri itoto mhẹsẹ na ẹgbọ ni Ẹshinẹgba ọ rọ ngẹ obọ, ochoghọ angeli o yẹ o khi irọkhọkhọ ni ẹgbọ ke deba. 4 Ini iJesu iKirisiti ni ọ khi Ọrẹloe-khu isumha ọnọfunẹ

* **4:8** Li zẹ Ekpi 10.12 † **4:18** Li zẹ Ekpi 11.31 * **5:2** Li zẹ iJọn 21.15-17

ọ bhale, ọ ya ri arula oghie ni ọa
tigbe ya taa nẹ.
5 Ẹẹ ezele, a li ighọ nyẹsẹ
ukhomhi ke na egbhali. Ọgbọkpa ọ
ke ti egbe ọli tiemhi ekẹ, àá ga egbe
ẹ. Irari khi Ebe-no-pfuasẹ o ngme
ghọ khi.
"Ẹshinẹgba ọ ma biselemhi
ọgbọ ni ọ ti egbọli a nga,
ama ọ khi ẹ vọsẹ na eni
e ti egbewẹ ẹ tiemhile."†
6 Irarighọ, a ri egbe ẹ tiemhile na
ekpabọ oyi Ẹshinẹgba ni e funẹ, ni
ọ ti ẹ nga idane ini o ramhi oni
ẹghẹghẹ.‡ 7 A zẹ ọtoemhẹ eyẹ ẹ obọ
na Ẹshinẹgba, itobọ khi ọ ya rue ẹ ọ
le.
8 A bino angeli bie ke ngeli, àà
tọkpẹ, itobọ khi ọbe ẹ ni ọ khi
ọkphaghiẹ, ọ kia gasẹ abi ọdumhi ni
ọọ khoshẹ, eri ọ nono ọni ọ ya mu
nyanọ le. 9 Khi zẹ ọli lo ẹ le! Gbe
lighi irudunga oyẹ, itobọ khi u lẹsẹ
khi eni e miesuọ nabi yẹyẹ ni e
la elemhi agbọ ashakhasha e lili ẹ
mẹ osoli enabi enana. 10 Ini u mẹ
osoli ukuku ẹghẹghẹ se, Ẹshinẹgba
na okhale nya, ni ọ rọte iKirisiti
lu ẹ shi ufumhi oyọli na agbọagbọ,
ọ ya riẹlẹ ẹ ti dọsẹ abi o kpẹ li
ẹ egbe. Ọ rẹ toto, ọ mu ẹ mhọli
rẹ gbelighi. 11 Ekpabọ o khi oyọli
agbọagbọ. Atsẹ.

Otsẹ ni o kpukhokho

12 ISalasi ni mhi rọ shi inyọghuo
ni ọ mhọli igẹsikia ọ nu mhẹ kẹkẹ
ebe ona. Eri mhi kẹkẹ ebe ona ni
ọa nuẹ ghi ẹ, rọ ri udu shi ẹ ọ ali ni
a rọ lẹsẹ khi emiemini a riẹ mẹ khi
egbegbi okhale oyi Ẹshinẹgba na. A
mu ọli mhuẹ gagaga.§
13 Ẹgbọ eni e miesuọ ni a zẹ abi ẹẹ
na ekẹ iBabilọ, ẹẹ tsẹ ẹ, li shi iMaki
ni ọ limhẹ egbe abi omimhẹ.* 14 A
ke tsẹ egbe ẹ a ri inono ghẹlẹ mu
egbe. Opfọmhẹ o ka nu ẹẹ nya ni a
la elemhi iKirisiti la.

† **5:5** Li zẹ Ekpi 3.34 ‡ **5:6** Li zẹ iMat 23.12; iLuk 14.11; 18.14 § **5:12** Li zẹ Ika 15.22,40
* **5:13** Li zẹ Ika 12.12,25; 13.13; 15.37-39; iKolo 4.10; iFilẹ 24

Ebe onuzi-eva ni IPita
Ọ kẹkẹ

1 Mhẹmhẹ iSamọ iPita ni mhi khi
oghumha ali aghiusomhi na kẹẹ
ọyi iJesu iKirisiti, mhi kẹkẹ ebe ona
ghi eni e mhọli irudunga nabi oyi
anye ni o mu ẹloe, ni a rọte an-
geli onete oyi Ẹshinẹgba ali iJesu
iKirisiti Ọmiepfuese rọ na wẹ.
2 Okhale ali opfọmhẹ o ka khi
oyẹẹ rọte ilẹsẹ ni a lẹsẹ Ẹshinẹgba ali
iJesu Ọnọmhuẹ oyawa.

Ulumhi ali uzẹmhi oyi Ẹshinẹgba

3 Itoto oyi Ẹshinẹgba o she ri
emhikpa ni o ri awa ya ke la agbọ
irudunga na awa, irari khi awa lẹsẹ
ọni ọ ri ufumhi ali onete oyọli ti awa
mama egbe. 4 Eni ekpabọ enieẹmhi
ena ọ rọ rue isomhopfa ni e mu
ẹloe ni ọ shobọ na awa. Ini a bhale
ya ẹ khi irari eni isomhopfa ena
awa mẹ asha na pfue epfua ni o la
ọghuẹmhẹ emhi agbọ, ni awa mhọli
okemhi shi agbọ oyi Ẹshinẹgba.
5 Irarighọ, rọshẹka ri ingeli enete
ma irudunga oyẹ, gbo ri ilẹsẹ ma
ingeli enete. 6 Ri iguẹ-regbekia
she egbe ma ilẹsẹ, ri iregbemie
ma iguẹ-regbekia shi egbe, ri
angeli irudunga ma iregbemie,
7 ri isomhelemhi-inyọghuo ma
angeli irudunga, ri inono ma
isomhelemhi inyọghuo. 8 Irari
khi ini u mhọli eni ingeli enana
egbegbọ, e ya rẹ ke zaza, wa
gbe akanya elemhi ilẹsẹ ni u lẹsẹ
Ọnọmhuẹ iJesu iKirisiti. 9 Ama
ọni ọa da mhọli eni ingeli ena ne,
ọa ya mẹ ekẹ nuata, eri ọ zẹ alo,
ọ she yele-a khi Ẹshinẹgba ọ she
kpẹ khuẹsẹ luẹ olamhẹ enediọ-a
pfuasẹ.
10 Irarighọ, inyọghuo-mhẹ,
rọshẹka ni uzẹmhi ali ulumhi oyẹ
o migha egbegbọ. Ini u wa lighọ,
waa ya tigbe dọ owẹ ekẹ-a wẹkhi eri
u ya de. 11 Ẹghẹghẹ aghọ Ẹshinẹgba
ọ ya khueghie odẹ Omhẹsẹ oyi
Ọnọmhuẹ-a nẹ lo. Ikhi Ọnọmhuẹ na
agbọagbọ Ọmiepfuese iJesu iKirisiti
ọyawa.

A ri esọ shi emini Ebe-no-pfuasẹ o ngme

12 Mhi ya ke yele ẹ le eni ingme
ena nya ẹghẹghẹ kpa. Ini a ririẹ
kpẹ lẹsẹ wẹ, ni a migha gba elemhi
igẹsikia ni a mhọli ena. 13 Mhi lẹsẹ
khi o ti ni mhi yele ẹ eni ingme
ena nya le, ini mhi da kie la agbọ.
14 IJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ oyawa
ọ she rọ li khasẹ mhẹ khi ogbẹlẹ
eyẹmhẹ ẹa ke bu, khi mhi kẹlẹ ya
ghua. 15 Mhi ya rọshẹka ri ingme
ena nya shi ẹ odalo ni a ke sato ọ,
ini mhi sọ ukhokho gbe.

Eni e ri ukpẹloe mẹ ufumhi oyi iKirisiti

16 Ọa khi okhẹ ẹgbhọli anye reg-
benga gue ingme inyenegbe bhale
onieẹmhi oyi iJesu Ọnọmhuẹ yẹ ẹ. Alo
eyanye anye rọ mẹ ufumhi oyọli.
17 Anye la aghọ ni Ẹshinẹgba ita ọ
rọ ri ufumhi ali ekpẹ na li, ni uruli
oyi Ẹshinẹgba ọ rọ rọte otughunu
ni o gẹ nyanyanya ngme, ni ọọ,
“Omimhẹ ni mhi nono ingme oyọli
na, ọ ma ghọle mhẹ.” 18 Eri anye
suọ khi oni ungmemhi o rọte idane
ngme tiemhile, abi anye rọ nu ọli la
ukhomhi ute no pfuasẹ.*

19 Ighọ anye li mhọli iregbenga
shi usomhi ni emekẹguele e guele,
khi egbegbọ lọ. O ma a ti ẹ egbe
ini a ri esọ shi oni ungmemhi, itobọ
khi eri o li abi ákpá ni o la alo
ebili ẹ gẹ nyagha, ramhi ni ogbe
o rọ maghiẹ alo-a, ni imekẹ oyi
ukpẹtata na obili-atso o rọ gẹ shi
udu o yẹ. 20 Ọzukhomhi oni ung-
memhi khi, a lẹsẹ khi ungmemhi
amẹguele okhọghuo ọa rọte ilẹsẹ oyi
ọmekẹguele ọkhọghuo bhale. 21 Irari
khi ungmemhi amẹguele okhọghuo

* **1:18** Li zẹ iMat 17.1-5; iMak 9.2-7; iLuk 9.28-35

ọa ri imẹlemhi oyi ọgbọ bhale ghue, ama Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ o la ẹgbọ egbe gbe akanya rẹwẹ gue usomhi oyi Ẹshinẹgba le.

2

Ena Osẹsẹ ẹgbhọli ali epfua oyẹwẹ

1 Abi emekẹguele eyi ẹgbhọli e ke li la iteva eyi ẹgbọ iZirẹni, ighọ esẹsẹ ẹgbhọli e ya li la ẹ iteva. E ya tsua osẹsẹ ẹgbhọli ni ọọ yese ẹgbọ-a lasele ke sẹsẹ ẹgbọ, e ga kie Ọnọmhuẹ ni ọ dẹ wẹ, e ya ri epfua ni o kẹlẹ ghi egbewẹ. 2 Ighọ ebubu ẹ e li ya deba odẹ omama eyi itsẹbọ eyẹwẹ, e ri omama shishi oni odẹ igẹsikia oyi iKirisiti-a. 3 E ya ri emhi ituegbe rue okhẹ ẹgbhọli lasele gueyẹ ẹ, ni e rọ mẹ asha di ẹ mie ikpaghọ. Ẹshinẹgba ọ she sọ wẹ ẹzọ se agbọagbọ, epfua oyẹwẹ o migha khẹ wẹ odẹ.

4 Irari khi ini Ẹshinẹgba ọa kẹsẹ igẹni le abi e rọ lamhẹ deba Ẹshinẹgba, ama ọ ku wẹ lo ilimhi irierie, ọ ri iwẹghẹ gẹ wẹ abọ pfino kulo alo ebili migha khẹ ogbẹlẹ isọ-ẹzọ. 5 Ini Ẹshinẹgba ọa pfuese agbọ onodiọ, ama ọ ri ochikpho oniẹmhi pfuse oni agbọ olamhẹ-a, sẹ ni iNoa ni ọọ tse abọ iguẹ ngeli ali apfọli oshilua.* 6 Ini Ẹshinẹgba ọ pfa ẹzọ mu iSodomu ali iGomora, khi ọ ri erali tosẹ wẹ ni e de emuẹ-a, ni ọ rẹwẹ rielẹ irọkhọkhọ abi o ya li ẹgbọ ni ẹa mhọli Ẹshinẹgba egbe,† 7 ni ọ rọ pfuese iLọti, ọmọse ni ọ guẹ ngeli, ni ẹgbọ ena umhasuọ-esọ e ri ingeli ebe nasẹ ayẹmhẹ.‡ 8 Eri ọni ọmọse ọna ipfuasẹ ọnana ọ viẹ oya elemhi ayẹmhẹ oyọli ẹghẹghẹ kpa shi ingeli ọkhọlọ ni ọọ mẹ ali ni ọọ gbolo suọ. 9 Ini o khi ighọ, Ọnọmhuẹ ọ lẹsẹ abi ọ liẹ tsumhi ẹgbọ eyọli elemhi imhẹsẹbino, ali ọ gbo li lẹsẹ abi ọ li ya pfi ẹgbọ ọkhọlọ lo anasẹmhẹ ramhi ogbẹlẹ isọ ẹzọ. 10 Tete ẹgbọ ni e deba ọghuẹmhẹ idiegbe oyẹwẹ ni e ri ukpẹloe gbe omhẹsẹ oyi Ẹshinẹgba.

E mhọli igbedu obe ali ititiegbe. Ulishi ọa ya mu wẹ ni e rọ ri unu ghi igẹni rọ yese wẹ-a. 11 Ama abotseku khia khi eni igẹni ena e mhọli ekpabọ dọsẹ eni esẹsẹ ẹgbhọli ena, ẹa ya yese wẹ-a khasẹ Ọnọmhuẹ. 12 Eri eni ẹgbọ ena ẹẹ pfi unu-a shi emini ẹa lẹsẹ udi ọli. Eri e li abi elamhakọ ni ẹa mhọli ẹgbhali ni a bia, ni a mu ẹ gbolo le tsẹ. Ighọ e li ya pfua abi elamhakọ. 13 Opfuse a rọ ya fali wẹ ota shi odẹ opfuse ni wẹwẹghuo e bẹ na egbewẹ. Idobiẹ ẹlẹ ọguota gboo, ẹẹ bino khi o khi agbọ ilili, ni o ya khuese idiegbe oyẹwẹ. Ẹgbọ ebe e khi itobọ khi ini e nu ẹ le eminale inono kugbe eghọ, eri e kiele ẹ ngeli angeli efiala. 14 Alo efiala eyi okia, e zẹ shi ukhomhi, ikpotso ni e ya yemhẹ shi wẹ ọ, e kia bino alo. Okiamhi olamhẹ ni ọọ gbe wẹ ọa tigbe ẹ mhọli ukpẹsẹ. Ẹgbọ ni udu oyẹwẹ ọa sheshe ẹẹ di kulo igha olamhẹ. E she wẹna emhi ituegbe shi udu. Elemhi itsẹ eyi Ẹshinẹgba e la kia. 15 E she da egbegbọ odẹ lase, e wasẹ odẹ oyẹwẹ-a. E she deba odẹ oyi iBelamu omi iBeọ vu ni ọ mhọli ukpọkọ shi ukpaghọ ni ọ ya mie shi onobe ilili. 16 Ni akphẹrẹ ọ dese shi angeli olamhẹ. Akphẹrẹ ni o khia khi ọa kpẹ mhọli ungmemhi ọgbọ shi unu, ni ọ ri uruli ọgbọ nu iBelamu ngme shi angeli ujili.§

17 Eri ẹgbọ ena e li abi okẹ ni o khakha-a, ali uza ni o bi abi amẹ ni akpekpeli o pfiolo irarogbe kua. Ẹshinẹgba ọ she rielẹ ilimhi irierie shi ekẹ ẹ khẹ wẹ ni e la mẹ osoli. 18 Eri ẹẹ ngme ingmemhi itono obọ udu, ali ingmemhi ni e viọlọ, rọ rẹ ẹgbọ sato ọghuẹmhẹ idiegbe oyẹwẹ, ni e ba di wẹ nyenẹ egbe je olamhẹ. Ikhi ẹgbọ ni e lẹsẹ rọte ifuabọ eyi ẹgbọ ni e la agbọ ẹgbhọli pfue. 19 E shobọ ẹpfua na wẹ, ama wẹwẹ ni e

* **2:5** Li zẹ Igbae 6.1--7.24 † **2:6** Li zẹ Igbae 19.24 ‡ **2:7** Li zẹ Igbae 19.1-16 § **2:16** Li zẹ iNọba 22.4-35

shi oni obọ onana, e khi ighumha angeli epfua. Irari khi oghumha ọgbọ ọ khi shi emini o da mhẹsẹ na ayẹmhẹ oyọli. 20 Irari khi, ini ẹgbọ e she da rọte oyese ni o la agbọ pfue ne itobọ khi e lẹsẹ iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ, ni e rọ gbo ri egbewẹ na emhi agbọ gẹnọ ne, ikpukhokho oyẹwẹ o kẹ khọlọ dọsẹ igbaekẹle oyẹwẹ. 21 O kha tinẹ ini ẹa bie kpẹ lẹsẹ odẹ ipfuasẹ oyi Ẹshinẹgba lọ, khi e lẹsẹ ọli se, e tigbe sọ ukhokho gbe ode ipfuasẹ oyi Ẹshinẹgba ni a rọ na wẹ. 22 Emini ọ li wẹ o rọkhasẹ khi ekpita ona khi igẹsikia lọ, ni ọọ,

“Áwá ọ mu egbe nyenẹ
gbo ya le ekpa
ni ọ kpa shi ekẹ.
Agulu ni a kpe khuẹsẹ-a se,
ọ gbo mu egbe nyenẹ
je igbọlọ ya pfuẹ.”*

3

Ọnọmhuẹ ọ nyenẹ egbe ẹ bhale

1 Emọlemhẹ, ebe onuzi-eva ni mhi kẹkẹ ẹ ghi ẹ na, eri mhi ri ebe eva ena ya guise ẹ le ali ni a rọ mhọli isamhi eni e te odẹ. 2 A sato ingmemhi ni emekẹguele ni e pfuasẹ e ngme ni o she tẹsẹ, ali omhẹsẹ ni Ọnọmhuẹ Ọmiepfuese ọyawa ọ mhẹsẹ rọte obọ ighiusomhi na kẹẹ eyawa.

3 Onododẹ, a lẹsẹ khi ogbẹlẹ ni e kpukhokho, ẹgbọ ni e ri ungmemhi oyi Ẹshinẹgba a li egia e ya lasele. Ẹẹ li egia ẹẹ riẹlẹ ọghuẹmhẹ idiegbe oyẹwẹ.* 4 E ya ke liẹ, “Ighe ibhale ni ọ shobọ khi lọli ya bhale mena? Abi ititawa e te ghuloa, emhikpa e kiele ẹ je odalo abi e li rọte igbaekẹle agbọ la ọ.” 5 Eri e famhi rọli shi iẹ-esọ-a, khi rọte ungmemhi oyi Ẹshinẹgba a te ma idane, ni a rọ gbo rọte amẹ ri amẹ ma ekẹ agbọ.† 6 Ama, eni amẹ ena a gbo rọ ri ochikpho pfuse ẹgbọ na agbọ onodiọ-a.‡ 7 Ama agbọ ali idane ni e kie laọ ogbe-namo, Eghiele oyi Ẹshinẹgba a rọ rẹwẹ migha rẹwẹ ẹ khẹ opfuse oyi erali. Eri a zẹ wẹ obọ ọ khẹ ogbẹlẹ iguẹzọ ni a rọ ya pfuse ẹgbọ ọkhọlọ-a.

8 Emọlemhẹ, a khi yele emhi oghuo-a khi, eri ogbẹlẹghuo o li abi ogbẹlẹ agbẹlẹ, ogbẹlẹ agbẹlẹ o li abi ogbẹlẹghuo ukpẹloe oyi Ẹshinẹgba.§* 9 Ọa khi eri Ẹshinẹgba ọ ti egbe ẹ je ukhokho shi emini ọ rọ shobọ, abi ẹgbọ eghuo e liẹ sa khi ini emhi ọọ ti ekẹ eri o wu ekẹ-a eghọ. Eri ọ mema mhọli irabọmudu na ẹ, itobọ khi ọa nono ni ọgbọkhọghuo ọ pfua, ama ni ọgbọkpa ọ te agbọ olamhẹ mu nyenẹ.

10 Ama eri ogbẹlẹ oyi Ọnọmhuẹ o ya bhale abi ibhale oyi oghiatọ. Oni ogbẹlẹ, eri idane o ya ri okeke onieẹmhi kele-a udemhija. Erali onieẹmhi o daghiẹ emini e la idane nya kua. Ekẹ ali emhikpa ni e laọ e kala-a.†

11 Aborọkhia khi a ya lina pfuse emhi nya ena, uwali ẹgbọ enabisẹ a kha ke fẹ khi? A kha ke la agbọ ipfuasẹ ali agbọ Ẹshinẹgba, 12 abi a li ri ẹloe shi ekẹ ẹ khẹ ogbẹlẹ oyi Ẹshinẹgba, ni awa ke rieẹlẹ emini o ya rọli bhale pia, ali ogbẹlẹ ni a ya ri erali pfuse idane-a erali onieẹmhi o daghiẹ emini e la idane-a nyaa. 13 Ama emini Ẹshinẹgba ọ rọ shobọ, awa migha a khẹ, ikhi iloghie ali ekẹ agbọ onogbọ, ni o khi apfẹ iguẹ-ngeli.‡

14 Irarighọ, ẹẹ emọle mhẹ, abi a li ri ẹloe shi ekẹ ẹ khẹ oni ogbẹlẹ ena, a zẹ ni a bhale ya ẹ ẹ shi ingeli ni ẹa mhọli ichimhi ali umhaguẹkia, ali a la opfọmhẹ. 15 Ri ọli shi udu khi irabọmudu ni Ọnọmhuẹ ọ mhọli na awa, khi, ni ọ ba ri ẹghẹghẹ na

* **2:22** Li zẹ Ekpi 26.11 * **3:3** Li zẹ iJu 18 † **3:5** Li zẹ Igbae 1.6-9 ‡ **3:6** Li zẹ Igbae 7.11
§ **3:8** Emini a ri onana ngme khi Ẹshinẹgba ọa deba ẹghẹghẹ gbe akanya. * **3:8** Li zẹ Iwolo 90.4
† **3:10** Li zẹ iMat 24.43; iLuk 12.39; 1 iTẹsa 5.2; Irọ 16.15 ‡ **3:13** Li zẹ Aza 65.17; 66.22; Irọ 21.1

awa mhọli imiepfuese lọ, ẹzẹzẹ abi inyọghuo awa iPọlu ọ kpe li kẹkẹ ọli shi ebe ghi ẹ abi Ẹshinẹgba ọ li ri oni ilẹsingme na li. 16 Ina ọ kie liẹ kẹkẹ ọli shi ebe, ini ọ da a ngme eni ingmemhi ena ne. Ebe ni ọ kẹkẹ e tsua ingme eghuo ni e lolo ẹ munu irọlo-ọgbọ-esọ, ni ẹgbọ ni ẹa mhọli ilẹsẹ ali igẹsikia e kholo ẹ manọ, abi e liẹ khi ma ingmemhi elese ni e la Ebe-no-pfuasẹ ni o ya ri epfua ghi wẹ.

17 Irarighọ, emọlemhẹ, abi a ke rọ lẹsẹ onana eghọ, a mu egbe ẹ ini a khi ya deba odẹ ẹgbhọli oyi ẹgbọ ena umhasuọ-esọ, ini a khi rọte iguẹmigha oyẹ ẹ de. 18 Ama mena awa ke fu shi okhale ali ilẹsẹ ni awa lẹsẹ Ọnọmhuẹ Ọmiepfuese ọyawa ikhi iJesu iKirisiti. Lọli a ri Ufumhi a na agbọagbọ. Atsẹ!

Ebe onododẹ ni IJọni Ọ kẹkẹ

Ungmemhi ni o mhọli agbọ

1 Anye kẹkẹ ungmemhi oyi ọni ọ
ri agbọ ọ na ọgbọ ghi ẹ, ọni ọ rọte
igbaekẹle la ọ. Anye she suọ ọli,
anye ri alo eyi anye mẹ ọli, anye
bino ọli, anye gbo ri abọ eyi anye ti
ọli.* 2 Abi ọni ọ ri agbọ ọ na ọgbọ
ọna ọ rọ feli lasele, anye mẹ ọli,
anye gbo li pfi ọtsẹlẹ shi ọni agbọ
na agbọagbọ ọna. Lọli ọ nu Ita la,
ni a rọkhasẹ anye.† 3 Emini anye
mẹ ni anye suọ, anye gbo liẹ gueyẹ
ẹ, isheghọ ni awa kugbe nu Ita ali
Omi ọli iJesu iKirisiti la. 4 Eri anye
kẹkẹ ona ni oghẹlẹ oyawa o gba pfo.

Okiali elemhi ákpá

5 Onana khi usomhi ni anye rọte
obọ oyi Omi ọli suọ, ni anye gue ẹ
yẹ ẹ khi, Ẹshinẹgba khi ákpá, obili
okhọghuo ọa fẹ la li egbe kpa. 6 Awa
kha guele khi awa nu ọli la kugbe
ni awa rọ kie la elemhi alo ebili ẹ
kia, ẹgbhọli awa lo, awa aa la agbọ
igẹsikia. 7 Ama ini awa la elemhi
ákpá a kia, abi lọli ọli la elemhi
ákpá, ona o rọkhasẹ khi awa nu ọli
la kugbe, isheghọ ọlia eyi iJesu Omi
ọli, e khuẹsẹ awa olamhẹ-a pfuasẹ.
8 Ini awa guele khi awa aa mhọli
olamhẹ, egbawa awa a di, awa aa
mhọli igẹsikia. 9 Ama ini awa zọnọ
olamhẹ eyawa ye Ẹshinẹgba ni ọ ri
igẹsikia riẹlẹ emhikpa; ọni ọọ riẹlẹ
emini o te odẹ ọ khi, ọ ya ri olamhẹ
eyawa topfa awa, ọ khuẹsẹ awa
umha-pfuasẹ egbe-a nya. 10 Ini
awa ẹ khi awa aa lamhẹ, eri awa ri
Ẹshinẹgba mele ọlo-ẹgbhọli-a. Ung-
memhi oyọli ọa la agbọ oyawa.

2

IKirisiti, ọkpaghiobọ ọyawa

1 Eniyẹ eyẹmhẹ, ẹẹ mhi kẹkẹ ebe
ona ghi, ini a khi lamhẹ. Ama,
ini a bhale ya ẹ khi ọgbọkhọghuo
ọ lamhẹ, awa mhọli ọni ọ nu Ita
a ngme khẹ awa shi ekẹ. Lọli khi
iJesu iKirisiti ọni ọ pfuasẹ. 2 Lọli ọ
khi iluasobo ni a rọ shishi olamhẹ
eyawa-a, ọa khi eyawa tsẹ ama
olamhẹ eyi ẹgbọ kpa.

3 Ini awa ri omhẹsẹ eyọli ẹ gbe
akanya, lọli awa rọ ya lẹsẹ gboo
khi awa lẹsẹ ọli. 4 Eni liẹ khi wẹwẹ
e lẹsẹ ọli ni ẹa ri omhẹsẹ eyọli ẹ
gbe akanya, elo-ẹgbhuẹ e khi, ẹa
mhọli igẹsikia. 5 Ama ọnini ọ da ri
ungmemhi oyọli da gbe akanya ne,
inono oyi Ẹshinẹgba o gba shi ọli
egbe. Ina awa li ya lẹsẹ khi awa ali
Ẹshinẹgba khi ọghuo awa khi. 6 Eni
e da liẹ khi wẹwẹ e kugbe Ẹshinẹgba
ọ ne, e mema ya ke ngeli abi iJesu
iKirisiti ọ liẹ ngeli.

Ushi onogbọ

7 Emọle mhẹ, ọa khi omhẹsẹ olese
mhi kẹkẹ ẹ ghi ẹ, ama onodiọ lọ,
ikhi oni a rọte igbaekẹle rọ na
ẹ. Oni omhẹsẹ onodiọ ona o khi
oni usomhi ni a she kpẹ suọ.*
8 Aboriẹkhi ighọ, omhẹsẹ onogbọ
mhi kẹkẹ ẹ ghi ẹ, irari khi a mẹ
igẹsikia oyi oni omhẹsẹ ona iJesu
egbe, a gbo mẹ ọli agbọ oyẹẹ. Itobọ
khi obili o shẹ ẹ kalaa, oni ákpá oyi
igẹsikia o she ẹ gẹ. 9 Ọnini ọ da liẹ khi
lọli la elemhi ákpá ni ọọ biselemhi
inyọghuo ọli ne, elemhi alo obili ọ
kie la. 10 Ọnini ọ da nono ingme
oyi inyọghuo ọli ne, elemhi ákpá ọ
la, emhikhọghuo ọa la li egbe ni o
rọli ya khi owẹ. 11 Ama ọnini ọ da
biselemhi inyọghuo ọli ne, alo obili
ọ la, alo obili ọ la kia gasẹ. Ọa lẹsẹ
obini ọọ je, irari khi obili o she zuse
ọli alo.

12 Mhi kẹkẹ ebe ona ghi ẹ eniyẹ,

* **1:1** Li zẹ iJọn 1.1 † **1:2** Li zẹ iJọn 1.14 * **2:7** Li zẹ iJọn 13.34

itobọ khi a she ri olamhẹ topfa
ẹ
itobọ eva oyi iKirisiti.
13 Mhi kẹkẹ ebe ona ghi ẹ, ẹẹ ita,
itobọ khi a she lẹsẹ ọli,
ọni ọ rọte igbaekẹle la ọ.
Mhi kẹkẹ ebe ona ghi ẹ ozele,
itobọ khi a she mu
Ọni ọ khi Ọgbọ-ọbe ọ le.
Mhi kẹkẹ ebe ghi ẹ eniyẹ,
itobọ khi a she lẹsẹ ọni Ita.
14 Mhi kẹkẹ ebe ghi ẹ, ẹẹ ita,
itobọ khi a she lẹsẹ ọli,
ọni ọ rọte igbaekẹle la ọ.
Mhi kẹkẹ ebe ona ghi ẹ ezele,
itobọ khi a mhọli ekpabọ,
ali khi ungmemhi
oyi Ẹshinẹgba o la
elemhi oyẹ ẹ,
ali khi a she mu
Ọni ọ khi Ọgbọ-ọbe ọ le.

Agbọ ona o khi ghọle ẹ dọsẹ

15 Agbọ ona o khi ghọle ẹ dọsẹ, wẹkhi emhikhọghuo ni e la ọ. Ini ọgbọkhọghuo ọ mhọli ọghuẹmhẹ na agbọ, inono oyi Ita ọa la agbọ oyọli. 16 Irari emhikpa ni e la elemhi agbọ, ni e khi, ọghuẹmhẹ olamhẹ idiegbe, emini ukpẹloe o viẹ shi, ali itipfuabọ-nga shi emini ọ mhọli ali ni ọ dobẹ ẹ riẹlẹ. Okhọghuo ena nya ẹa rọte obọ oyi Ita bhale, ama agbọ ona e te bhale. 17 Oni agbọ ona ali emini e la ọ ni ẹẹ ghọle ẹgbọ e she ẹ dọsẹ, ama eni ẹ riẹlẹ ọghuẹmhẹ oyi Ẹshinẹgba e ya la ọ agbọagbọ.

Eni ẹẹ khọli iKirisiti

18 Eniyẹ, ukpẹsẹ agbọ o she ti bhale! A she gueyẹ ẹ khi ọni ọ khọli Ọmiepfuese ọ ya bhale, memena eni ẹẹ khọli Ọmiepfuese ebubu e she bhale agbọ. Onana awa rọ ya lẹsẹ khi ukpẹsẹ agbọ o she ti bhale. 19 Eni ẹgbọ ena ẹa mema kie kpẹ khi eyawa, lọli o zẹ khi e rọte awa iteva vu. Ini e kie kpẹ khi eyawa lọ, e kha migha. Ama eri uvumhi oyẹwẹ o rọkhasẹ khi ẹa ku ma awa ọ.

20 Ama Ọmiepfuese, Ọni ọ pfuasẹ ọ she zẹ ẹ, irarighọ a she lẹsẹ igẹsikia. 21 Ọa khi itobọ khi aa lẹsẹ igẹsikia mhi rọ kẹkẹ ebe ona ghi ẹ, ama itobọ khi a lẹsẹ igẹsikia, a gbo lẹsẹ khi ẹgbhọli ọa rọte igẹsikia a lasele.

22 Mena, ọghuo ọ khi ọlo-ẹgbhuẹ? Ọni ọọ khi iJesu ọa khi ọni Ọmiepfuese, lọli ọ khi Ọbe vule shi Ọmiepfuese ọ, lọli ọ kie Ita ali Ọmọ. 23 Aa mẹ ọgbọkhọghuo ni ọ kie Ọmọ ni ọ mhọli Ita. Ọni ọ da mie-obọ shi Ọmọ ọ, ọ li mhọli Ita.

24 Zobẹ ni emini u rọte ekẹ suọ o kie lẹ egbe. Ini o lighọ kie lẹ egbe, u ya li kie nu ọni Ọmọ ali Ita la kugbe. 25 Emini ọ shobọ na wa na, ikhi agbọ na agbọagbọ.

26 Ingme eyi ẹgbọ eni ẹ nono ni wẹwẹ e yẹsẹ ẹ da odẹ mhi kẹkẹ ẹ ghi ẹ. 27 Ama ẹẹ oyẹ ẹ, ekpabọ Ayẹmhẹ nọ pfuasẹ ni a mie, o kie la ẹ egbe, irarighọ, aa ke khi eni a sẹsẹ. Ama eri Ayẹmhẹ oyọli ọọ sẹsẹ ẹ emhikpa, ikhi emini e khi igẹsikia ni ẹa khi ẹgbhọli. A ri osẹsẹ oyi Ayẹmhẹ ke gbe akanya, a kie nu ọli la kugbe.

Imi Ẹshinẹgba

28 Mena, eniyẹ, a kie kugbe ọli ọ. Ishegho ini ọ feli lasele, awa mhọli igbedu ni omama ọa mu awa odalo oyọli, ini ọ nyenẹ egbe bhale.

29 Ini u lẹsẹ khi iKirisiti khi ọni ọ migha shi ipfuasẹ ọ khi, lẹsẹ khi ọni ọ riẹlẹ emini e te odẹ Omi Ẹshinẹgba ọ khi.

3

1 A bino abi inono ni Ita awa ọ nono awa o li fu ramhi, ni a rọ bhale ya ẹ khi àá lu awa imi Ẹshinẹgba! Ni o khia khi ighọ awa khi! Emini o zẹ khi ẹgbọ na agbọ ẹa lẹsẹ awa khi, ẹa lẹsẹ Ẹshinẹgba.* 2 Emọle mhẹ, imi Ẹshinẹgba awa khi, ama, awa aa lẹsẹ ne, abi awa ya li, ama awa lẹsẹ khi ini iKirisiti ọ lasele, awa ya li abi lọli, irari khi awa ya mẹ ọli abi ọ li tee. 3 Ọgbọkpa

* **3:1** Li zẹ iJọn 1.12

ni ọ da mhọli irudushi ona ne, ọọ mhọli oni ọghuẹmhẹ ni ọ rọ khi ọni ọ pfuasẹ abi iKirisiti ọ li pfuasẹ.

4 Ọnini ọ da lamhẹ ne, eri ọ gbe ushi oyi Ẹshinẹgba-a, irari khi olamhẹ, igbushi oyi Ẹshinẹgba-a o khi. 5 Ama u lẹsẹ khi eri iKirisiti ọ bhale ni ọ ya rue olamhẹ eyawa vu, ali khi olamhẹ ọa la li egbe.† 6 Irarighọ, ọgbọkpa ni ọ nu ọli la kugbe, ọa ya lamhẹ ke lẹ. Ọnini ọ kie da la olamhẹ ne, ọa fẹ mẹ ọli ghue wẹkhi eri ọ lẹsẹ ọli.

7 Eniyẹ, a khi zẹ ni ọgbọkhọghuo ọ di ẹ ya de odẹ-a. Ọni ọ da riẹlẹ emini o te odẹ ne, ọ pfuasẹ, ẹzẹzẹ abi iKirisiti ọ li pfuasẹ. 8 Ọnini ọ da riẹlẹ emhi olamhẹ ne, ọyi Ọkphaghiẹ ọ khi. Irari khi te-ekẹ vu, ọkphaghiẹ ọ te ẹ lamhẹ. Emini o zẹ ni Omi Ẹshinẹgba ọ rọ feli bhale khi, ni ọ rọ mẹ asha pfuẹchẹ ikanya eyi ọkphaghiẹ-a. 9 Ọgbọkpa ni ọ da khi Omi Ẹshinẹgba ọ ya lamhẹ, irari khi ukpamhi oyi Ẹshinẹgba o la li egbe, ẹa ya lamhẹ irari khi Ẹshinẹgba ọ khi Ita wẹ. 10 Onana o ri ikhiọda shi iteva imi Ẹshinẹgba ali imi Ọkphaghiẹ. Enieni ẹa da riẹlẹ emini o te odẹ ne ali ni ẹa mhọli inono na ẹgbọẹse ne, ẹa khi imi Ẹshinẹgba.

A nono ingme oyi egbe ẹ

11 Onana o khi usomhi ni a rọte ekẹ suọ. Ikhi, awa nono ingme oyi egbe awa.‡ 12 Khi li abi iKeni ni ọ khi ọyi Ọna Ọkhọlọ, ni ọ gbe Ebẹli inyọghuo ọli-a. Elọ o zẹ ni iKeni ọ rọ gbe ọli-a? Irari khi emini ọni iKeni ọọ riẹlẹ, ẹa gbe akanya, ama emini inyọghuo ọli ọọ riẹlẹ e khi eni e pfuasẹ.§ 13 Irarighọ, o khi sha ẹ abọ, inyọghuo-mhẹ eni emọse ali eni ikpotso, ini ẹgbọ na agbọ ẹa ti elemhi ẹ. 14 Awa lẹsẹ khi awa she te eghuli lasele je agbọ, itobọ khi awa nono ingme oyi inyọghuo awa. Ọnini ọa da mhọli inono ne, elemhi eghuli ọ kie la.* 15 Ọnini ọ da biselemhi inyọghuo ọli ne, ọgbọ-ugbeli ọ khi. U lẹsẹ khi ọgbọ-ugbeli ọa mhọli agbọ oyi Ẹshinẹgba shi agbọ oyọli.

16 Ina awa liẹ lẹsẹ emini inono o khi. Eri iJesu iKirisiti ọ ri agbọ oyọli bhale, ni e pfuse-a, shi itobọ oyawa. Awa kha li rue agbọ oyawa li shi ekẹ na inyọghuo awa. 17 Ini ọgbọ ọ mhọli ẹpfue, ni ọ rọ mẹ khi inyọghuo ọli ọ mhọli emini o to ọli, ni ọa rọ mhọli ilẹlemhi na li, sẹẹ ọ li dobẹ ya liẹ khi lọli mhọli inono oyi Ẹshinẹgba? 18 Eniyẹ, a khi zẹ ni awa ri ungmemhi ali ẹlẹmhi ke riẹlẹ inono, ama awa ri iriẹlẹ ali igẹsikia ke ri inono khasẹ. 19 Ini awa nono ingme oyi ẹgbọẹse, awa lẹsẹ khi igẹsikia awa la kia, awa mhọli udu opfọmhẹ odalo oyi Ẹshinẹgba. 20 Abi eni e miesuọ, ini udu oyawa o pfa ẹzọ mu awa, awa lẹsẹ khi Ẹshinẹgba ọ fu dọsẹ udu oyawa, ali khi ọ lẹsẹ emhikpa. 21 Irarighọ, emọle mhẹ, ini udu oyawa ọa da pfa ẹzọ mu awa ne, lọli awa rọọ mhọli igbedu odalo oyi Ẹshinẹgba. 22 Emiemini awa da mhila kpa, awa te obọ oyọli ya mie ọli, itobọ khi awa ri ishi eyọli ẹ gbe akanya ali khi awa a riẹlẹ emini e ghọle ọli. 23 Emini ọ mhẹsẹ na awa khi, awa mie Omi ọli iJesu iKirisiti suọ, ali awa nono ingme oyi egbe, ẹzẹzẹ abi iKirisiti ọ li mhẹsẹ na awa.† 24 Eni e ri omhẹsẹ oyi Ẹshinẹgba a gbe akanya, eri wẹwẹ ali Ẹshinẹgba e ga kugbe, Ẹshinẹgba ọ li kugbe wẹ ọ. Itobọ Ayẹmhẹ ni Ẹshinẹgba ọ rọ na awa, awa rọ lẹsẹ khi awa kugbe Ẹshinẹgba ọ.

4

Ke mu Iyẹmhẹ fẹ bino

1 Emọle mhẹ, a khi mie shi iyẹmhẹ nya ọ, ama mu wẹ fẹ bino ni a mẹ ini obọ oyi Ẹshinẹgba e te

† **3:5** Li zẹ iJọn 1.29 ‡ **3:11** Li zẹ iJọn 13.34 § **3:12** Li zẹ Igbae 4.8 * **3:14** Li zẹ iJọn 5.24
† **3:23** Li zẹ iJọn 13.34; 15.12,17

bhale. Irari khi emekẹguele eyi ẹgbhọli ebubu e she fiẹ lasele shi agbọ ona. 2 Ina a li ya lẹsẹ ini
Ayẹmhẹ oyi Ẹshinẹgba lọ: Ayẹmhẹ
nya ni o da lama khi iJesu iKirisiti ọ
she bhale abi ọgbọ ne, oyi Ẹshinẹgba
lọ. 3 Ama ayẹmhẹ nya ni ọa da
mie-obọ shi iJesu ọ ne, ọa rọte obọ
oyi Ẹshinẹgba bhale. Onana o khi
ayẹmhẹ oyi ọni ọ khọli Ọmiepfuese,
ni a suọ khi ọọ bhale, o she ga la
elemhi agbọ memena. 4 Ama enayi
Ẹshinẹgba a khi, imi mhẹ, a she gbo
mu emekẹguele eyi ẹgbhọli ọ le, irari
khi Ayẹmhẹ ni o la ẹ egbe o fu dọsẹ
oyi ọni ọ la elemhi agbọ. 5 Elemhi
agbọ eni emekẹguele eyi ẹgbhọli
eghọ e rọte lasele, ingmemhi agbọ
ẹẹ ngme, irarighọ ẹgbọ agbọ e rọ
mie shi emini ẹẹ ngme. 6 Ama
enayi Ẹshinẹgba awa khi. Ọnini ọ
da lẹsẹ Ẹshinẹgba, lọli ọ ri esọ ọ shi
emini anye ẹ ngme. Ọni ọa da khi
ọyi Ẹshinẹgba ne, ọa ya ri esọ shi
emini anye ẹ ngme. Ina awa liẹ
lẹsẹ ikhiọda ni o la Ayẹmhẹ igẹsikia
ali ayẹmhẹ ẹgbhọli.

Ẹshinẹgba inono ọ khi

7 Emọle mhẹ, a zẹ ni awa nono
ingme egbe, irari khi obọ oyi
Ẹshinẹgba inono o te bhale. Ọni
ọ da mhọli inono, Ẹshinẹgba ọ khi
itali ali khi ọ lẹsẹ Ẹshinẹgba. 8 Ọgbọ
ni ọa da mhọli inono ne, ọa lẹsẹ
Ẹshinẹgba, irari khi Ẹshinẹgba khi
inono. 9 Eri Ẹshinẹgba ọ ri Omi
ọli ọtuọghuo kpe ni ọ ghie bhale
agbọ rọ ri inono ni ọ mhọli na
awa khasẹ, ini awa a rọte obọ oyọli
mhọli agbọ. 10 Onana o khi egbegbi
inono, ọa khia khi eri awa nono
ingme oyi Ẹshinẹgba, ama eri ọ
nono ingme oyawa, lọli o zẹ ni ọ rọ
ghie Omi ọli bhale ni ọ rọ luasẹ obo
rọ shishi olamhẹ eyawa. 11 Emọle
mhẹ, ini o khia khi ina Ẹshinẹgba
ọ li nono awa, awa li nono ingme
egbe awa. 12 Ọgbọkhọghuo ọa mẹ
Ẹshinẹgba ghue, ama ini awa nono
ingme egbe awa, Ẹshinẹgba ọ la
agbọ oyawa, ali khi, inono oyọli ọọ
gbe akanya ni ọ nono ni lọli gbe
agbọ oyawa.*

13 Awa ga lẹsẹ khi Ẹshinẹgba ọ
la agbọ oyawa, irari khi ọ she ri
Ayẹmhẹ oyọli na awa. 14 Ali khi
awa mẹ, awa gbo pfi ọtsẹlẹ khi Ita ọ
ghie Omi ọli ni ọ rọ khi Ọmiepfuese
ọyi agbọ. 15 Ini ọgbọkhọghuo ọ mie
shi ọ khi Omi Ẹshinẹgba iJesu ọ
khi, Ẹshinẹgba ọ la agbọ oyọli, lọli
ọ li la elemhi Ẹshinẹgba 16 Ishegho,
awa lẹsẹ, awa gbo mie shi inono ni
Ẹshinẹgba ọ mhọli na awa.

Inono Ẹshinẹgba ọ khi, eni e la
agbọ inono e nu Ẹshinẹgba la kugbe,
Ẹshinẹgba ọ li nu wẹ la kugbe. 17 Ina
inono oyọli o liẹ gbe akanya ni ọ
nono ni lọli gbe agbọ oyawa, ni awa
rọ mhọli igbedu ogbẹlẹ iguẹzọ, irari
khi eri awa li abi lọli ekagbọ ona.
18 Ulishi ọa la inono. Ama eri inono
ni o gba pfo, ọọ khu ulishi fiẹ, irari
khi eri ẹgbọ ẹẹ na ulishi Ẹshinẹgba
itobọ khi ọ ya na wẹ osoli. Ọni ọọ
na ulishi ọa gba pfo elemhi inono.

19 Eri awa mhọli inono, itobọ khi
lọli ọ kpe nono ingme oyawa. 20 Ini
ọgbọkhọghuo ọọ liẹ, “Mhi nono in-
gme oyi Ẹshinẹgba,” ama ọ kiele ẹ
biselemhi inyọghuo ọli, ọloẹgbhuẹ
ọ khi. Irari khi ọgbọ ni ọa da
nono ingme oyi inyọghuo ọli ni ọọ
mẹ ẹloe, ọa dobẹ ya nono ingme
oyi Ẹshinẹgba ni ọa mẹ ẹloe ghue.
21 Omhẹsẹ ni iKirisiti ọ rọ na awa
na: Eni e nono ingme oyi Ẹshinẹgba
nya, e mema li nono ingme oyi
inyọghuo wẹ.

5

Imuọle ni awa mu agbọ ọ le

1 Ọnini ọ da mie shi ọ ne khi iJesu
ọ khi ọni iKirisiti Ọmiepfuese, Omi
Ẹshinẹgba ọ khi, Ọnini ọ da nono in-
gme oyi Ita ne, ọ li nono ingme oyi
omi ọli. 2 Abi awa liẹ lẹsẹ khi awa
nono ingme oyi imi Ẹshinẹgba khi,

* **4:12** Li zẹ iJọn 1.18

ini awa nono ingme oyi Ẹshinẹgba, ni awa gbo rọ ri omhẹsẹ oyọli gbe akanya. 3 Ini awa nono ingme oyi Ẹshinẹgba egbegbọ, awa mema ya ri omhẹsẹ oyọli gbe akanya. Ama omhẹsẹ eyọli ẹa ya mu unu irọgbe-akanya.* 4 Itobọ khi ọgbọkpa ni Ẹshinẹgba ọ bia, lọli ọ dobẹ ya mu agbọ ọ le, irudunga oyawa o khi oni imuọle. 5 Ọghuo ọ dobẹ mu agbọ ọọ le? Sẹ ni ọgbọ ni ọ miesuọ khi, iJesu khi Omi Ẹshinẹgba.

6 Ọna khi iJesu iKirisiti ni ọ bhale, rọte iri-amẹ-batazi, ali rọte ọlia ikushiekẹ abi ọ rọ ghua. Ọa khi rọte amẹ tsẹ, ama li shi ọlia ni ọ ku shi ekẹ abi ọ rọ ghua. Ayẹmhẹ ọ pfi ọtsẹlẹ shi ọ, irari khi ọni Ayẹmhẹ ọyi igẹsikia lọ. 7 Irari khi ọtsẹlẹ esẹ e la ọ. 8 Ayẹmhẹ, amẹ, ali ọlia. Eni ọtsẹlẹ esẹ ena unu oghuo ee ngme. 9 Ọtsẹlẹ ọyi agbọ awa mie ẹ suọ, ama ọtsẹlẹ ọyi Ẹshinẹgba ọ toto ne. Ọ she pfi ọtsẹlẹ shi ingme oyi Omi ọli 10 Irarighọ, ọgbọkpa ni ọ mie Omi Ẹshinẹgba suọ nya, ọ mhọli ọtsẹlẹ onana shi udu oyọli. Ama ọni ọa mie Ẹshinẹgba suọ, eri ọ rọli shi ọloẹgbhọli, itobọ khi ọa mie shi emini Ẹshinẹgba ọ ngme shi ingme oyi Omi ọli. 11 Oni ọtsẹlẹ o khi Ẹshinẹgba ọ she ri agbọ na agbọagbọ na awa. Oni agbọ ona o la obọ oyi Omi ọli.† 12 Irarighọ, ọni ọ da kugbe Omi Ẹshinẹgba ọ ne, lọli ọ mhọli oni agbọ oyi Ẹshinẹgba ona. Ọni ọa da kugbe Omi Ẹshinẹgba ọ ne, ọa mhọli agbọ oyi Ẹshinẹgba.

13 Mhi she kẹkẹ emhikpa shi elemhi ebe ona ghi ẹ, ni a mie iJesu Omi Ẹshinẹgba suọ, ni a rọ mhọli ọli shi udu khi a mhọli agbọ oyi Ẹshinẹgba. 14 Igbe-udu ni awa a mhọli ini awa la odalo oyi Ẹshinẹgba a sọ iromhi khi, awa lẹsẹ khi ẹghẹghẹ kpa ni awa rọ mhila li emhikhọghuo abi o ghọle ọli shi, eri ọọ suọ awa ọ. 15 Irarighọ, abi awa rọ da lẹsẹ khi ọọ suọ awa ini awa da mhila emhi ne, awa lẹsẹ khi awa she mhọli emini awa mhila li.

16 Ini ọgbọkhọghuo ọ mẹ khi inyọghuo ọli ọọ lamhẹ olamhẹ ni ọa ri eghuli gbe ọgbọ, ọ lema na li, khi Ẹshinẹgba ya ri agbọ nali. Eni olamhẹ oyẹwẹ e khi olamhẹ ni ẹa ri eghuli gbe ọgbọ mhia ngme. Olamhẹ o la ọ ni o ri eghuli ẹ gbe ọgbọ. Ọa khi olamhẹ eghọghọ mhiẹ a lema shi. 17 Umha-guẹli kpa, olamhẹ o khi. Ama olamhẹ o la ọ ni ọa ya ri eghuli gbe ọgbọ. 18 Awa lesẹ khi ọni Ẹshinẹgba ọ bia, ọa ya lamhẹ olamhẹ, irari khi eri Omi Ẹshinẹgba ọ khukhu ọli, ini Ọkphaghiẹ ọ khi dobẹ li ọli onobe. 19 Awa lẹsẹ khi imi Ẹshinẹgba awa khi, ali khi Ọkphaghiẹ ọ mhẹsẹ ẹ na ẹgbọ nya ni ẹa lẹsẹ Ẹshinẹgba. 20 Awa gbo lẹsẹ khi Omi Ẹshinẹgba ọ she bhale elemhi agbọ, ali khi ọ she ri ilẹsẹ ni awa rọ lẹsẹ ọni egbegbi Ẹshinẹgba. Ali khi awa kugbe ọni Ẹshinẹgba ni ọ khi igẹsikia ọ, ighọ awa gbo li kugbe iJesu iKirisiti ni ọ khi Omi ọli ọ. Lọlighuo kpe ọ khi egbegbi Ẹshinẹgba, ali oni agbọ na agbọagbọ. 21 Eniyẹ eyẹmhẹ, a mu egbe ẹ. A khi mhọli emini e ku ẹ ali ilitsa gbe.

* **5:3** Li zẹ iJọn 14.15 † **5:11** Li zẹ iJọn 3.36

Ebe onuzi-eva ni IJọni Ọ kẹkẹ

1 Mhẹmhẹ ọgbhali na igbaa oyi eni
e mie iJesu iKirisiti suọ mhia kẹkẹ
ebe ona ghi ẹ.

Yẹyẹ ọkpotso ni Ẹshinẹgba ọ zẹ
ali imi ẹ, ni mhi nono ingme
oyẹwẹ mhi kẹkẹ ọli ghi. Ọa khi
mhẹmhẹghuo tsẹ mhi nono ingme
oyẹẹ, li shi eni e lẹsẹ igẹsikia.
2 Eri anye nono ingme oyẹẹ, itobọ
igẹsikia ni o la anye egbe, ni o kie
ya la anye egbe agbọagbọ. 3 Mhi
lema Ẹshinẹgba Ita ali iJesu iKirisiti
Omiọli e ri okhale ali ilẹlemhi ali
opfọmhẹ na awa elemhi igẹsikia ali
inono.

4 Egbe ma mu mhẹ gba abi mhi
rọ suọ ingme oyi imi ẹ eghuo, ni
e la angeli odẹ oyi Ẹshinẹgba, ni ẹẹ
riẹlẹ emini ẹ ghọle Ita. 5 Irarighọ,
nọkpotso, onana ọa khi omhẹsẹ
onogbọ ni mhia yele ẹ le, ama oni
awa rọte ekẹ lẹsẹ lọ. Eri mhiẹ awa
nono ingme egbe awa.* 6 Inono ni
mhia ngme khi awa mema ya ke ri
omhẹsẹ oyi Ẹshinẹgba gbe akanya.
Oni omhẹsẹ abi ẹẹ nya a she li suọ
li rọte ekẹ vu khi, ẹẹ nya a mema la
angeli inono.

7 Ebubu ẹgbọ ni ẹ di ẹgbọ e she
lasele shi asha kpa elemhi agbọ, ni
ẹẹ liẹ khi iJesu iKirisiti ọa li abi ọgbọ
li bhale agbọ. Ẹgbọ enana nya, ẹgbọ
elo-ẹgbhuẹ e khi, e gbo khi eni ẹẹ
khọli Ọmiepfuese. 8 Irarighọ, a mu
egbe ẹ ini emini awa gbe akanya a
shi o khi de awa obọ-a, ama ni awa
khi eni a somhopfa gba pfo.

9 Mhi gueyẹ ẹ khi ọnini ọa da mu
emini iKirisiti ọ sẹsẹ mhuẹ, ni ọ da
ọ, ọa mhọli Ẹshinẹgba. Ama ọnini ọ
da mu emini iKirisiti ọ sẹsẹ mhuẹ
ne, ọ mhọli Ẹshinẹgba Ita ali Omiọli.
10 Irarighọ, ini ọgbọkhọghuo ọ bhale
debẹ ni ọ rọ tsua osẹsẹ olese ni ọa
khi onana bhale, khi zẹ ọli lo owa
oyẹ le, khi ga fẹ mhọli ikpaghiobọ
shi ọli oni osẹsẹ. 11 Ọnini ọ da mhọli
ikpaghiobọ shi ọni ọgbọ ọghọghọ
osẹsẹ ne, eri ọ kugbe ọli ọ, ni e ga
riẹlẹ oni ọkhọlọ.

Ungmemhi ni o kpukhokho

12 Mhi ga mhọli emhi ebubu ni
mhi kha kẹkẹ ghi ẹ, ama mhi aa
nono ni mhi kẹkẹ wẹ shi ebe. Eri
mhi ya ri ochoghọ bhale ya bino
ẹ, ishegho ni awa mẹ egbe imi-alo
nu egbe ngme. Ni oghẹlẹ oyawa
o vọ. 13 Imi inyọghuẹ ni ọkpotso ni
Ẹshinẹgba ọ zẹ, ẹẹ tsẹ.

* **1:5** Li zẹ iJọn 13.34; 15.12,17

Ebe onuzi-esẹ ni IJọni Ọ kẹkẹ

1 Mhẹmhẹ ni mhi khi ọgbhali.*
Mhia kẹkẹ ebe ona ghi ọmọle mhẹ iGayusi ni mhi nono ingme oyọli egbegbọ.
2 Ọmọle mhẹ, mhi sọ iromhi nẹ, Ẹshinẹgba ọ ka rẹ ze, ali emhikpa e ke je odalo nẹ onete abi ayẹmhẹ oyẹ o liẹ je odalo shi ọ. 3 Egbe ma mu mhẹ gba abi eni anye ga miesuọ eghuo e rọ bhale ya bino anye, ni e rọ guele khi u ma mu igẹsikia mhuẹ ali khi u kiele ẹ ngeli angeli igẹsikia.
4 Emhese ẹa la ọ ni o rẹmhẹ ẹ ghẹlẹ, abinẹ khi ini mhi suọ khi imi mhẹ e la angeli igẹsikia.
5 Ọmọle mhẹ, u ga ri igẹsikia riẹlẹ emhi ebubu rọ kpaghiẹ inyọghuo awa ni awa ga miesuọ obọ, abi e ririẹ khi epfẹse. 6 Eni ẹgbọ e she gue ingme inono oyẹ ye igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ ni o la akana. Kpẹkpẹ kpaghiẹ wẹ obọ ni e dobẹ ri oni okiali ke je odalo abi o li ghọle Ẹshinẹgba. 7 Itobọ oni Eva ona, e rọ vu oni okiali ona, ni o khia khi ẹa lama mie eni ẹa mie Ẹshinẹgba suọ ikpaghiobọ. 8 Irarighọ, awa ẹgbọ eyi iKirisiti, awa khi eni e mema ya kpaghiẹ eni ẹgbọ eghọghọ obọ, ni awa kugbe wẹ ọ gbe oni akanya, shi igẹsikia.
9 Mhi kpẹ kẹkẹ ebe ghi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ ni o la ẹoli oyẹ, ama iDiotefisi ni ọ kie kpẹ lighọ nono ni lọli ralo na eni igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ, ọa lama ri emini mhi gueyẹ ọli gbe akanya. 10 Irarighọ, mhi kha bhale, mhi ya guele emini ọ riẹlẹ le gboo. Abi ọ liẹ gue anye ẹzọ, ni ọ liẹ kiẹnọ ẹgbhọli ma anye. Oghọ ọa ga bu ọli, ama ọa gbo lama mie apfọwa ni awa ga miesuọ. Eri ọ ga khu ẹgbọ ni ẹ nono ni wẹwẹ e mie wẹ shi owa ya fiẹ igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ.
11 Ọmọle mhẹ khi ke khọnya angeli obe, ama khọnya eminete. Ọni ọ da riẹlẹ eminete ne, Omi Ẹshinẹgba ọ khi. Ọnini ọ da riẹlẹ onobe, ọa lẹsẹ Ẹshinẹgba.
12 Ọgbọkpa ọọ ngme onete oyi iDẹmẹtiriusi. Egbegbi angeli igẹsikia oyọli o gbo pfi ọtsẹlẹ na li. Anye gbo ri ọtsẹlẹ oyanye ma ọ. A lẹsẹ khi ọtsẹlẹ oyanye khi igẹsikia o khi.

Otsẹ ni o kpukhokho

13 Emhi ebubu e la ọ ni mhi kha kẹkẹ ghi ẹ, ama mhi aa nono ni mhi kẹkẹ wẹ shi ebe. 14 Mhi sa khi mhi ya kẹlẹ bhale ya mẹ, ni awa mẹ egbe imialo nu egbe ngme.
15 Opfọmhẹ o ka nu ẹ la. Emọle ẹ ni e la oola, ẹẹ tsẹ ẹ. Kpẹkpẹ tsẹ emọle anye nya ni e la oobọ, ọtuọghuọghuo.

* **1:1** Li zẹ Ika 19.29; iRom 16.23; 1 iKọri 1.14

Ebe ni IJudu Ọ kẹkẹ

1 Mhẹmhẹ iJudu ni mhia ga iJesu iKirisiti, ni mhi gbo khi inyọghuo iJemhisi mhi kẹkẹ ebe ona.*

Eni Ẹshinẹgba Ita ọ zẹ, ni ọ nono ingme oyẹwẹ, ni a ri akhukhu oyi iJesu iKirisiti khukhu, mhi kẹkẹ ọli ghi.

2 Ilẹlemhi ali opfọmhẹ ali inono ni e gbeku ọ, e ka khi oyẹẹ.

Epfua oyi ẹgbọ esẹsẹ ẹgbhọli

3 Emọle mhẹ ni awa ga a ga Ẹshinẹgba, o mema ghọle mhẹ ni mhi kẹkẹ ingme imiepfuese ni awa mhọli shi ebe ghi ẹ, ni mhi rọ mẹ khi o mu egbe nẹ ni mhi ri ebe ya ri udu shi ẹ ọ, ni a dobẹ gbelighi shi oni irudunga ni Ẹshinẹgba ọ rọ nga ẹgbọ eyọli obọ agbọagbọ kpa. 4 Oni irudunga o she la okhẹna, irari khi ẹgbọ ni ẹa ya na ulishi Ẹshinẹgba e she kuma awa ọ ni awa aa lẹsẹ. Eni e mu ilẹlemhi oyi Ẹshinẹgba nyenẹ, khi eri o ri ẹghẹghẹ na wẹ e rọ ke li itsẹbọ. E kie iJesu iKirisiti ni ọ khi Ọga ali Ọnọmhuẹ oyawa. O she tẹsẹ ni Ebe-no-pfuasẹ o rọ kpẹ te ekẹ ngme ọli khi eni e ya pfua ẹlẹ iguẹzọ e khi.

5 Irari khi ini a ririẹ kpẹ kie lẹsẹ ena nya, mhi kie gbolo ẹ yele ẹ le khi Ọnọmhuẹ ọ rue ẹgbọ eyọli rọte ekẹ iJipiti lasele, ama, ẹlẹlese, ọ pfuse eni ẹa lama miesuọ ni e la wẹ iteva-a.† 6 A sato khi igẹni ni ẹa mu omhẹsẹ ni a rọ na wẹ mhuẹ, ni e lase ashini a rẹ wẹ shi-a. Eri ọ rẹwẹ shi obili, ọ ri iwẹghẹ na agbọagbọ gẹ wẹ, ọ rẹwẹ ẹ khẹ iguẹzọ ona ogbẹlẹ ni o funẹ ni a la ya pfuse wẹ a. 7 A sato khi ighọ ẹgbọ iSodomu ali iGomora ali eni e la ẹoli ni e mama wẹ e li i ngeli, ni e rọ ku abọ lo itsẹbọ ali ighuẹ ebe imumu. Eri a na wẹ osoli na agbọagbọ, rọ rẹ wẹ riẹlẹ irọkhọkhọ, rọ tse agua ye ẹgbọ kpa.‡

8 Ighọ eni ẹgbọ ena, e li la ẹlena ni o rẹwẹ lamhẹ ri ichimhi mu egbe wẹ, e ri ukpẹloe gbe omhẹsẹ oyi Ẹshinẹgba, e tigbe gbo mẹ igẹni na idane bie. 9 Egbegbi agẹni ni ọ funẹ nya ni a lu iMakiẹni ọa fẹ gbudu ri ungmemhi imẹbie pfuẹchẹ Ọkphaghiẹ-a, abi e rọ khẹ olimhi oyi iMosisi, ama eri ọ lẹsẹ liẹ, "Ọnọmhuẹ ọ kie ẹ."§ 10 Ama eri eni ẹgbọ ena e kie pfi itsue ẹ manya ẹgbọ shi emini ẹa ririẹ lẹsẹ udi ọli. Eri e li abi elamhakọ ni ẹa ya sa. Angeli obe oyẹwẹ o zẹ ni e rọ pfua. 11 Epfua e ya pfua! Odẹ oyi iKeni e rọte, eri itobọ ukpaghọ ri egbewẹ ni odẹ ni ọa gbe akanya de abi oni iBelamu ọ riẹlẹ. E nga ẹngọ, abi iKora ọ li nga ẹngọ, ni o rọ li pfua.* 12 Ẹgbọ ukhimhi elemhi e khi ini e nu ẹ la ukue ni a la le eminale inono. E ri umha a na omama ali ulishi, e rọ nu ẹ a le eminale. Egbewẹ tsẹ, e sọ eminale ẹ shi idi. Eri e li abi ùza ni akpekpeli o tsua kia. Eri e li abi ẹẹra okasẹ ni ẹa ya mọ idumhi, ni a vu a pfia, e khakha. 13 Eri angeli oyẹwẹ o ri egbe a khasẹ abi ofulu okẹ onieẹmhi ni akpekpeli ọọ tsughuse. Eri e li abi ikpẹtata ni ẹ kele-a, ni Ẹshinẹgba ọ ri obili ni o limhi shi ekẹ ẹ khẹ agbọagbọ.

14 Agbhotu ishilua, Enọki ọ khi ini a rọte Adamu leli ọli, ayẹmhẹ ọ rọ ngme ingme angme-shi-ekẹ oyi ẹgbọ ena, ni ọ la liẹ, "Ghe khi Ọnọmhuẹ ọọ bhale, lọli ali igẹni agbẹlẹ agbẹlẹ eni e pfuasẹ eyọli, 15 ni ọ rọ bhale ya gue ọgbọkpa ẹzọ, ni ọ rọ pfa ẹzọ mu ẹgbọ ebe nya shi ingeli ebe ni e ri odẹ obe

* **1:1** Li zẹ iMat 13.55; iMak 6.3 † **1:5** Li zẹ Okiali 12.51; iNọba 14.29-30 ‡ **1:7** Li zẹ Igbae 19.1-24 § **1:9** Li zẹ iDan 10.13,21; 12.1; Irọ 12.7; iDẹut 34.6; iZaka 3.2 * **1:11** Li zẹ Igbae 4.3-8; iNọba 22.1-35; 16.1-35

ngeli, ali ingmemhi ebe ni e toto ni ẹgbọ ebe e ngme deba li.” 16 Ẹgbọ awọlọ ali eni ẹẹ mẹ umha-guẹli oyi ọgbọ e khi, ọghuẹmhẹ obe oyi egbewẹ ẹ deba, e ri unu ẹ nyanọ ifẹlẹ shi osọmhi rọ ti egbewẹ nga. E ri ikhomhi akọ ẹ titi ẹgbọ, ini o ba mẹ asha ti wẹ egbe.

Itse-agua ali Ude

17 Ama emọle mhẹ, a sato emini ighiusomhi na kẹẹ eyi iKirisiti Ọnọmhuẹ e ngme shi ekẹ. 18 Ee gueyẹ ẹ khi, “Ogbẹlẹ ikpukhokho, ẹgbọ ni e ri ẹgbọ ẹ li egia, ni e ya ke deba ọghuẹmhẹ ebe eyẹwẹ e ya la ọ.”† 19 Eni ẹgbọ ena ẹẹ pfi okemhi shi ẹ iteva. Isamhi agbọ, ni udu oyẹwẹ o gueyẹ wẹ, ẹẹ deba. Ẹa mhọli Ayẹmhẹ oyi Ẹshinẹgba.

20 Ama ẹẹ emọle mhẹ, a ke sẹsẹ egbe ẹ odẹ irudunga ni o pfuasẹ. A ke lema elemhi Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ 21 A la elemhi inono oyi Ẹshinẹgba abi a li migha a khẹ ilẹlemhi oyi iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ ọyawa ni ọ rẹ ẹ bhale agbọ na agbọagbọ.

22 Lẹ elemhi eni e mhuẹ akhọkhọmhẹ shi irudunga oyẹwẹ. 23 Tsumhi ẹgbọ ni ẹẹ nono ni wẹwẹ e mie iwali osẹsẹ ẹgbhọli suọ abinẹ khi u wa ti ọgbọ erali lasele, lẹlemhi ẹgbọẹse ni e nono ikpaghiobọ. Ama mu egbe ẹ ini e khi yẹsẹ li de pfilo olamhẹ eyẹwẹ.‡

Iromhi ikuẹghiẹ

24-25 Awa ri ikuẹghiẹ na Ẹshinẹgba Ọtsumhi ọyawa itobọ iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ oyi awa! Lọli ọ dobẹ ya mu ẹ mhọli ini u khi de, ni ọ rẹ pfuasẹ, rẹ ẹ ghẹlẹ odalo oyọli ni o mhọli ufumhi. Ẹshinẹgba, lọlighuo ọ futẹ ni a ri ufumhi, ekpẹ, ekpabọ ali omhẹsẹ ẹ na, neni a mẹ igbaekẹle agbọ, ghe memena, ali agbọagbọ. Atsẹ.

† **1:18** Li zẹ 2 iPit 3.3 ‡ **1:23** Abi a li kẹkẹ ona shi ẹlẹmhi iGiriki khi. ‘Khi mhọli emini u ri itsua ni idiegbe olamhẹ e ri ichimhi a mu li.’

Irọkhasẹ
Ni iJọni ọ kẹkẹ

Ikhueghie ungmemhi-a

1 Ebe ona a kẹkẹ imekẹguele oyi
iJesu iKirisiti shi ni Ẹshinẹgba ọ rọ
nali ni e khi emini a ya mẹ ni odẹ
ọa ke nuẹ, ni ọ rọte obọ oyi agẹni
rọkhasẹ iJọni ọni ọọ ga ọyọli. 2 IJọni
ọ pfi ọtsẹlẹ shi emhi nya ni ọ mẹ ni
o khi ungmemhi oyi Ẹshinẹgba ali
ọtsẹlẹ oyi iJesu iKirisiti. 3 Ikhivọsẹ o
khi na ọgbọ ni ọ ya zẹ ingmemhi eyi
imẹguele ena, ikhivọsẹ o li ya khi na
ọgbọ ni ọ suọ wẹ, ali ọni ọ ri emini
a kẹkẹ shi ọ gbe akanya, irari khi
oni ẹghẹghẹ ni a rọ ya mẹ eni emhi
enana nya o she ti bhale. 4 IJọni ọ
ri otsẹ ghi igbaa nya eyi eni e mie
iJesu iKirisiti suọ ishilua ni e la ekẹ
Esha.

Okhale ali opfọmhẹ o ka khi oyẹẹ
rọte obọ oyọli, Ọni ọ khi lọli, ni ọ kie
kpẹ khi lọli, ni ọ kie gbo ya bhale.
Iyẹmhẹ ishilua ni e migha odalo
ukpẹkhomhi oyọli e li ẹ tsẹ ẹ.* 5 Li
shi iJesu iKirisiti ni ọ khi ọtsẹlẹ ọna
igẹsikia, ọni ọ te ododẹ mu eghuli ọ
le, ni ọ mhẹsẹ na ighie na agbọ, ọ li
ri otsẹ ghi ẹ.†

Lọli ni ọ nono ingme oyawa,
ni ọ ri ọlia eyọli rue awa olamhẹ
eyawa le, 6 ọ she ri awa khi ighie
ali ekpodalo-ugamhi eyi Ẹshinẹgba
ni ẹ ke ga Ẹshinẹgba ọyọli ali itali.
Ufumhi ali ekpabọ e khi eyọli
agbọagbọ ya je agbọagbọ! Atsẹ.‡
7 A ghe i, ọ ya la
elemhi otughunu
ke bhale,
ukpẹloe nya e ya mẹ ọli,
ghe ẹgbọ ni e sọnọ li iwẹrẹ.
Ẹgbọ nya na ekẹ agbọ
e ya viẹ oya irari oyọli.
Ighọ o ya li! Atsẹ.§
8 "Mhẹmhẹ mhi khi Aafa ali
Omega." Ẹshinẹgba Ọnọmhuẹ
Nọfunẹ nya ọ ngme ghọ, Ọni ọ khi
lọli, ni ọ kie kpẹ khi lọli, ali ni ọ ya
bhale.*

Ọni ọ li abi Omi ọgbọ

9 Mhẹmhẹ iJọni ni mhi khi
inyọghuo ẹ ni awa ga mẹ osoli, ni
awa ga mhọli obọ shi omhẹsẹ ali
ni awa kuegbe-a regbemie itobọ
iJesu. Abi mhi rọ la ekẹ ni i la iteva
okẹ oniẹmhi ni a lu iPatimọsi irari
ungmemhi oyi Ẹshinẹgba ali ọtsẹlẹ
oyi iJesu. 10 Ayẹmhẹ ọ tiemhile shi
mhẹ ọ ogbẹlẹ oyi Ọnọmhuẹ, mhi suọ
uruli na leghe nabi akala ukhokho
oyẹmhẹ. 11 Oni uruli ọọ, "Kẹkẹ
emini u mẹ shi ebe, ni u rue ọli
ghi igbaa nya eyi eni e mie iJesu
iKirisiti suọ ishilua eni e la ẹoli
Efesọsi, ali iSimirina ali iPagamu
ali iTiatira ali iSadisi ali iFiladefia
ali iLaodisha." 12 Mhi mu egbe
nyenẹ ni mhi mẹ uruli ni o nu mhẹ
ẹ ngme. Abi mhi rọ nyenẹ egbe,
mhi mẹ ikhuli igolu ishilua ni a ri
ikpa ru ẹ nga. 13 Ifui eni ikhuli ni a
ri ákpá ru ẹ nga, mhi mẹ ọgbọ, "Ni
ọ li abi Omi Ọgbọ."† Ọ sọ itsua na
dogo ni e ramhi ọli imẹkẹnẹ awẹ,
ni ọ ri ugbhogbho igolu mu aye.
14 Ukhomhi ali itsu eyọli ee pfuasẹ
abi afuolu, ee pfuasẹ pẹpẹpẹ abi
otughunu opfopfo, ikpamhi alo
eyọli e li abi ẹlẹmhi erali. 15 Awẹ
eyọli e gẹ nyagha abi akhuli idẹ.
Uruli oyọli oo de limhilimhi abi
ikhoshẹ oyi utumhi okẹ nofunẹ ni o
rọte ikhomhi echẹ tu ẹ tiemhile.‡§
16 Obita oyọli ọ mu ikpẹtata ishilua
mhuẹ, itakobi ọzalo eva o rọte
unu oyọli lasele. Alo eyọli e ga
nyanyanya abi ovọ o khueghie
unu-a. 17 Abi mhi rọ mẹ ọli, mhi
de yẹshi ọli awẹ abi ọni ọ she ghu-a.

* **1:4** Li zẹ Okiali 3.14; Irọ 4.5 † **1:5** Li zẹ Aza 55.4; Iwolo 89.27 ‡ **1:6** Li zẹ Okiali 19.6; Irọ 5.10 § **1:7** Li zẹ iDan 7.13; iMat 24.30; iMak 13.26; iLuk 21.27; 1 iTẹsa 4.17; iZaka 12.10; iJọn 19.34,37 * **1:8** Li zẹ iRom 1.17; Irọ 22.13; Okiali 3.14 † **1:13** Li zẹ iDan 7.13 ‡ **1:15** Li zẹ Ezik 1.24; 43.2 § **1:15** Li zẹ iDan 7.9; 10.6

Ama ọ ri obita oyọli nga mhẹ egbe, ọọ mhẹ, “Khi na ulishi, mhẹmhẹ mhi khi Ọnododẹ ni mhi khi ọni ọ kpe ukhokho.* 18 Mhẹmhẹ mhi khi Ọni ọ la agbọ, Mhi kpẹ ghua, ghe khẹ khi mhi la agbọ agbọagbọ. Mhi mu okpẹ eghuli ali ilimhi mhuẹ obọ.

19 “Irarighọ, kẹkẹ emini u mẹ, emini áá mẹ mena, ali emini a ya mẹ ini oo dẹnẹ. 20 Osheli oyi ikpẹtata ishilua ni u mẹ mhẹ obita ali ikhuli igolu ishilua ni a ri ikpa ru ẹ nga na. Eni ikpẹtata ishilua wẹwẹ e khi eni igẹni ena igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ ishilua, eni ikhuli ikpa ishilua e khi igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ ishilua.

2

Ebe ni a kẹkẹ ghi igba eni e miesuọ ena ẹọli Efesọsi

1 “Kẹkẹ enana ghi agẹni na igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ ni o la ẹọli Efesọsi: Enana e khi ingmemhi eyi ọni ọ mu ikpẹtata ishilua mhuẹ obita, ni ọọ kia ifuabọ eyi ikhuli igolu ni a ri ikpa ru ẹ nga. 2 Mhi lẹsẹ onete ni áá riẹlẹ ali itotobọ gbe akanya oyẹẹ ali iregbemie oyẹ ẹ. Mhi lẹsẹ khi aa ya sọ ẹgbọ ọkhọlọ shi iteva oyẹ ẹ, ali khi a she mu ẹgbọ ni ẹ lu egbewẹ ighiusomhi na kẹẹ fẹ bino, a mẹ khi ẹgbhọli ẹẹ lo. 3 A she mhuẹ iregbemie, a ri egbe mie ọmunu irari eva oyẹmhẹ, aa ti egbe je ukhokho. 4 Ama mhi mhọli ona ya gue shi ẹ egbe, khi a she kie inono ni a te ekẹ mhuẹ. 5 A sato ashini a ti nga ramhi elemhi ayẹmhẹ ni a te de. A mu pfi, ni a riẹlẹ emini a kpẹ te ekẹ ẹ riẹlẹ gbo ke riẹlẹ. Ini aa mu pfi, mhi ya bhale deba ẹ ya wolọ ikhuli ni a ri ikpa ru ẹ nga eyẹ ẹ ashini e la le. 6 Ama a mhuẹ onete ona ni a riẹlẹ. Eri angeli eyi ẹgbọ iNikolaita ẹ kpasẹ ẹ, ni o khia khi e lili ẹ kpasẹ mhẹ. 7 Ọni ọ zẹ esọ, ọ rọ suọ abi Ayẹmhẹ ọ gue ẹ ye igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ nya.* Ọni o da mu ọ le ne, mhi ya lama na li ni ọ le ukpamhi ọọra oyi agbọ ni o la Apfẹ oyi Ẹshinẹgba ni o la iloghie.

Ebe ni a kẹkẹ ghi igba eni e miesuọ ena ẹọli iSimirina

8 “Kẹkẹ enana ghi agẹni na igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ na ẹọli iSimirina.†

“Enana e khi ingmemhi eyi ọni ọ ralo ni o gbo kpe ukhokho, ni ọ ghu-a ni ọ gbo bhale agbọ. 9 Mhi lẹsẹ osoli ali umhamẹ oyẹẹ, ama a mhọli ẹpfue. Mhi lẹsẹ ungmemhi opfuẹchẹ ni ẹgbọ ni ẹ lu egbewẹ iJu ni ẹa khi, e rọ ọ pfuẹchẹ ẹ-a, no khia khi ẹgbọ owa ugamhi oyi ọkphaghiẹ e khi. 10 A khi na ulishi osoli ni ọọ bhale na ẹ. A ghe i, ọkphaghiẹ ọ ya pfi eghuo lo ọgba ighumha ni a mu ẹ fẹ bino, a ya nasẹ ẹ ogbẹlẹ igbe. A mu irudunga oyẹẹ mhuẹ ramhi eghuli, ẹghẹghẹ aghọ, mhi ya ri arula oghie agbọ na ẹ. 11 Ọni ọ zẹ esọ, ọ rọ suọ abi Ayẹmhẹ ọ gue ẹ yẹ igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ nya. Ọni ọ da mu ọ le ne, eghuli ni uzeva ọa ya ramhi ọli egbe.‡

Ebe ni a kẹkẹ ghi igba eni e miesuọ ena ẹọli iPagamu

12 “Kẹkẹ ona ghi agẹni na igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ na iPagamu.

“Enana e khi ingmemhi eyi ọni ọ mhọli itakobi ọzalo-eva ni o lolo ẹ mu. 13 Mhi lẹsẹ ashini a la, ikhi ashini ọkphaghiẹ ọ ri ukpẹkhomhi oyọli shi. Ama a kie mu eva oyẹmhẹ mhuẹ. Aa kie irudunga ni a mhọli na mhẹ. Gbo li shi ẹghẹghẹ oyi Atipasi, ni ọ khi ọtsẹlẹ ọyẹmhẹ ni ọ migha shi igẹsikia, ni a gbe-a shi ifu apfẹ oyẹẹ ashini ọkphaghiẹ ọ ngeli. 14 Ama mhi mhuẹ ikuku ingme shi

* **1:17** Li zẹ Aza 44.6; 48.12; Irọ 2.8; 22.13 * **2:7** Li zẹ Igbae 2.9; Irọ 22.2; Ezik 28.13; 31.8 † **2:8** Li zẹ Aza 44.6; 48.12; Irọ 1.17; 22.13 ‡ **2:11** Li zẹ Irọ 20.14; 21.8

ẹ egbe. A mhọli ẹgbọ eghuo iteva oyẹẹ ni e mu osẹsẹ oyi iBelamu mhuẹ. Lọli ọ sẹsẹ oghie iBalaki ọ di ẹgbọ iZirẹni lo olamhẹ. Eri ọ gueyẹ wẹ e le eminale ni a rọ luasẹ obo na ikhumhi ali e ke ku itsẹbọ.§ 15 Ighọ a gbo mhuẹ ẹgbọ ni e mu osẹsẹ oyi iNikolaita mhuẹ. 16 Irarighọ, a mupfi. Ini ọa khi ighọ, mhi ya kẹlẹ bhale ya ri itakobi ni o la mhẹ unu nu wẹ khọli. 17 Ọni ọ zẹ esọ ọ rọ suọ abi Ayẹmhẹ ọ gueyẹ igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ nya. Ọnini ọ da mu ọ le, mhi ya ri ibulẹdi eghuo ni a rọ sheli na li le. Mhi gbo li ya ri ẹchẹ opfopfo na li ni a kẹkẹ eva onogbọ shi, ni ọgbọ okhọghuo ọa lẹsẹ, sẹ ni ọgbọ ni ọ mie oni ẹchẹli.*

Ebe ni a kẹkẹ ghi igba eni e miesuọ ena ẹọli iTiatira

18 "Kẹkẹ ona ghi agẹni na igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ na ẹọli iTiatira: Enana e khi ingmemhi eyi Omi Ẹshinẹgba ni ọ mhuẹ ikpamhi alo ni ẹ gẹ abi ẹlẹmhi erali, ni awẹ eyọli e li abi idẹ. 19 Mhi lẹsẹ ikanya eyẹ ẹ, abi a li mhọli inono ali irudunga ali abi a li ga egbe ẹ ali iregbemie ni a mhọli. A gbolo ẹ rielẹ memena dọsẹ abi a te ekẹ li. 20 Ama mhi mhuẹ ingme onana ni mhi ya gue shi ẹ egbe. A mie ọni ọkpotso iJezebẹ ọghọ lama, ọni ọ lu egbọli ọmekẹguele. Rọte osẹsẹ oyọli ọ te di eni ẹẹ ga eyẹmhẹ ya lo itsẹbọ, ni e gbolo a le eminale ni a rọ luasẹ ikhumhi.† 21 Mhi she ri ẹghẹghẹ na li ni ọ rọ mupfi lase itsẹbọ eyọli le, ama ọa ghọle ọli. 22 A ghe i, mhi ya ri ughuamhi pfi ọli gbe she ukpho osoli, mhi ya pfi ẹgbọ ni e nu ọli kia okia lo osoli, sẹẹ ni e mupfi lase odẹ ọkhọlọ oyọli le. 23 Mhi ya ri eghuli gbe imiọli, ẹghẹghẹ aghọ eni igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ e ya lẹsẹ khi mhẹmhẹ khi ọni ọọ bino udu ali isamhi eyi ọgbọ. Mhi ya fali ẹ ota abi ọgbọgbọ ọ li gbe.‡

24 "Ama ẹẹ ni e kpọle shi ẹọli iTiatira ni ẹa lama mu osẹsẹ eyi iJezebẹ mhuẹ, ni aa lama wẹna owẹna eyi ọkphaghiẹ ni ẹẹ lu osheli ni e limhi, mhi aa ya khi omhẹsẹ olese nga ẹ ike. 25 A lẹsẹ mu emini a mhọli mhuẹ obọ egbegbọ ya ramhi ni mhi rọ ya bhale. 26 Ọni ọ mu ọ le, ni ọ ri ọghuẹmhẹ oyẹmhẹ gbe ya ramhi ukpẹsẹ, mhi ya ri ishishi nali ke mhẹsẹ shi. 27 'Ọ ya ri akhuli mhuẹ obọ ke mhẹsẹ na wẹ, ọ ya guọghọ wẹ-a abi a liẹ ma ekhe.'§ 28 Ọ ya mhọli afu onabi mhi rọte obọ oyi Itamhẹ mie. Mhi gbo ri ukpẹtata anukpesumegie na ẹluzogbe na li.

29 "Ọni ọ zẹ esọ, ọ rọ suọ abi Ayẹmhẹ ọ gueyẹ eni igbaa nya oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ.

3

Ebe ni a kẹkẹ ghi igba eni e miesuọ ena ẹọli iSadisi

1 "Kẹkẹ ona ghi agẹni na igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ na ẹọli iSadisi.

"Enana e khi ingmemhi eyi ọni ọ mu iyẹmhẹ ishilua eyi Ẹshinẹgba ali ikpẹtata ishilua mhuẹ. Mhi lẹsẹ ikanya eyẹẹ. À mhọli eva onete abi ẹzẹzẹ khi a la agbọ, ama eri a ghua. 2 A guale ni a zese emini o kpọ ẹ le-a ni ẹ nono ni e ghua. Irari khi mhi mẹ ikanya eyẹẹ khi ẹa gba pfo odalo oyi Ẹshinẹgba oyẹmhẹ. 3 A ri itobọ ighọ sato emini a she mie ni a suọ, a ri ọli gbe akanya, a mupfi. Ama ini aa da guale, mhi ya bhale abi oghiatọ, aa ya lẹsẹ ẹghẹghẹ ni mhi rọ ya bhale na ẹ.* 4 Abi o kie li ena, à kie mhuẹ ẹgbọ eghuo ẹọli iSadisi ni ẹa ri ichimhi mu itsua eyẹwẹ. E ya sọ itsua epfopfo nu

§ **2:14** Li zẹ iNọba 22.5,7; 31.16; iDẹut 23.4; iNọba 25.1-3 * **2:17** Li zẹ Okiali 16.14-15; 16.33-34; iJọn 6.48-50; Aza 62.2; 65.15 † **2:20** Li zẹ 1 Ighie 16.31; 2 Ighie 9.22,30 ‡ **2:23** Li zẹ Iwolo 7.9; iJere 17.10; Iwolo 62.12 § **2:27** Li zẹ Iwolo 2.8-9 * **3:3** Li zẹ iMat 24.43-44; iLuk 12.39-40; Irọ 16.15

mhẹ kia, irari khi e tẹ ọ. 5 Ọni o mu ọ le, ighọ ọ li ya sọ itsua epfopfo. Mhi aa ya shishi eva oyọli ebe ni a kẹkẹ eva oyi eni e ya mhọli agbọ na agbọagbọ shi-a. Ama mhi ya ngme ingme oyọli le khasẹ itamhẹ ali igẹni eyọli.† 6 Ọni ọ zẹ esọ, ọ rọ suọ emini Ayẹmhẹ ọ gueyẹ eni igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ nya.

Ebe ni a kẹkẹ ghi igba eni e miesuọ ena ẹọli iFiladefia

7 “Kẹkẹ ona ghi agẹni na igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ na ẹọli iFiladefia. Ena e khi ingmemhi eyi ọni ọ pfuasẹ, ni ọ khi igẹsikia, ni ọ mhọli okpẹ oyi iDefidi. Ọni ọ kha khueghie-a, ọgbọ ọa laọ ni ọ dobẹ ya khukhu, ọni ọ kha khukhu, ọgbọ ọa dobẹ khueghie-a.‡ 8 Mhi lẹsẹ ikanya eyẹ ẹ. A ghe i, mhi she khueghie odẹ-a shi ekẹ na ẹ, ni ọgbọ ọa dobẹ ya khukhu. Mhi lẹsẹ khi ukuku itoto a mhọli, abotseku khi ighọ, a kie ri ungmemhi oyẹmhẹ ẹ gbe akanya, aa tigbe kie eva oyẹmhẹ. 9 A ghe i, mhi ya ri eni e la owa ugamhi oyi ọkphaghiẹ ni ẹ lu egbewẹ iJu ni o khia khi ẹgbhọli ẹ lo, bhale ya nyẹsẹ ukhomhi shi ẹ ufuẹgẹ ni e lẹsẹ khi mhi nono ingme oyẹẹ.§ 10 Irari khi a ri omhẹsẹ oyẹmhẹ gbe akanya ni o gueyẹ ẹ a ri irabọmudu ri egbe mie, mhi ya rue ẹ imufẹ le, ni ọọ bhale ekẹ agbọ nya. Imufẹ ni o ya mu ẹgbọ na agbọ nya fẹ bino. 11 Mhi ya kẹlẹ bhale. Mu emini u mhọli mhuẹ toto, ini ọgbọkhọghuo ọ khi mie ẹ arula oghie oyẹ. 12 Ọni ọ da mu ọ le ne, mhi ya rọli khi ọchẹ elemhi Owa ugamhi oyi Ẹshinẹgba oyẹmhẹ. Ọa ya tigbe rọte aghọ vu. Mhi ya kẹkẹ eva oyi Ẹshinẹgba oyẹmhẹ shi ọli egbe, li shi eva oyi ẹọli oyi Ẹshinẹgba oyẹmhẹ ni o khi iJerusalẹmu onogbọ, ni o rọte Eghiele oyi Ẹshinẹgba oyẹmhẹ ẹ tiemhile ali eva onogbọ oyẹmhẹ.* 13 Ọni ọ zẹ esọ, ọ suọ emini Ayẹmhẹ o gue ẹ yẹ eni igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ nya.

Ebe ni a kẹkẹ ghi igba eni e miesuọ ena ẹọli iLaodisha

14 “Kẹkẹ ona li ghi agẹni na igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ na ẹọli iLaodisha. Enana e khi ingmemhi eyi Atsẹ, ni ọ khi ọtsẹlẹ ọni ọ zẹ ri egbe ẹ nga, ni ọ khi igẹsikia, ọni ọ mhẹsẹ ẹ na emini Ẹshinẹgba ọ ma nya.† 15 Mhi lẹsẹ ikanya eyẹ ẹ khi, aa mhuẹ utomhi wẹkhi eri a pfọ. O kha ti ini a khi oghuo ọ lọ. 16 Irarighọ, itobọ khi a rimhẹ, ni aa rọ to wẹkhi eri a pfọ, mhi ya rọte unu oyẹmhẹ to ẹ pfia. 17 Irari khi a liẹ, ‘Mhi pfue, mhi she ti ẹpfue ma, mhi aa ke mhuẹ emini o to mhẹ.’ Ama aa lẹsẹ khi ẹgbọ eyẹmhẹ a khi, eni a viẹ osoli ẹ na, ena umhamẹ, ni e khi ezalo ali ebanọa. 18 Irarighọ, mhia ye ẹ ude ni a nu mhẹ dẹ ẹlomho ni a ri erali nye-a ini a mele eni e pfue-a, ni a mhọli itsua epfopfo ni aa sọ, ni a rọ khukhu irumheba omama eyẹ ẹ. Ni mhi ri ogugu na ẹ vi shi alo ni a ke mẹ ekẹ. 19 Ẹgbọ ni mhi nono ingme oyẹwẹ, mhi ya dese, mhi gbo sheshe wẹ shi odẹ, irarighọ a mhuẹ ọmuegbe ni a mu nyenẹ.‡ 20 A ghe i! Mhi migha odẹ mhia kpheli obọ ọ, ini ọgbọkhọghuo ọ suọ uruli oyẹmhẹ ni ọ rọ khueghie-a na mhẹ, mhi ya lo le, mhi nu ọli le, ọ nu mhẹ le. 21 Ọni ọ mu ọ le, mhi ya lama na li ni ọ nu mhẹ shitọ ukpẹkhomhi oghie oyẹmhẹ, ẹzẹzẹ abi mhẹmhẹ mhi li mu ọ le ni mhi nu Itamhẹ shitọ ukpẹkhomhi oghie oyọli. 22 Ọni ọ zẹ esọ, ọ rọ suọ emini Ayẹmhẹ o gueyẹ eni igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ.”

† **3:5** Li zẹ Okiali 32.32-33; Iwolo 69.28; Irọ 20.12; iMat 10.32; iLuk 12.8 ‡ **3:7** Li zẹ Aza 22.22; iJobu 12.14 § **3:9** Li zẹ Aza 49.23; 60.14; 43.4 * **3:12** Li zẹ Irọ 21.2; Aza 62.2; 65.15 † **3:14** Li zẹ Ekpi 8.22 ‡ **3:19** Li zẹ Ekpi 3.12; Iburu 12.6

4

Ugamhi na iloghie

1 Abi mhi rọ mẹ ena dọsẹ se, mhi
ke gbo mẹ imekẹ olese. Mhi mẹ
khi odẹ o khueghie-a shi iloghie,
mhi suọ khi uruli ni o kpẹ nu mẹ
mhẹ ngme abi akala. Ọọ mhẹ,
“Bhale odane ana, khi mhi ya rẹ
khasẹ emini a ya mẹ ini ena e dọsẹ
sẹ.” 2 Utoghuo kpe mhi la elemhi
Ayẹmhẹ, mhi mẹ odalo oyẹmhẹ khi
ukpẹkhomhi o migha iloghie, khi
ọgbọ ọ shitọ nga ọ. 3 Ọni ọ shitọ ọ,
ọ li abi ẹchẹ ni ọọ gẹ ni a lu ijasipa
ali ikanẹliani. Ogaji ni o li abi ẹchẹ
ughegbe ni a lu ẹmẹradi o vi gasẹ
oni ukpẹkhomhi.* 4 Ikpẹkhomhi
uye ali ene elese e la gasẹ oni
ukpẹkhomhi. Egbhali uye ọgbọ ali
aane e shitọ eni ikpẹkhomhi. E
sọ itsua epfopfo, e rughu irula
oghie igolu shi ukhomhi. 5 Rọte oni
ukpẹkhomhi oghie, inyamhisalo
amẹ ali ingmolo oyi akphala e te ọ
ọ lasele. Rọte oni ukpẹkhomhi oghie
ikpa ishilua e lala ni e khi Ayẹmhẹ
ishilua eyi Ẹshinẹgba.† 6 Ali khi oni
ukpẹkhomhi khi emini o li abi okẹ
ighegbe onieẹmhi o la odalo ọli ni o
pfuasẹ ni a te ẹ mẹ ekẹ gboo.

Elamhakọ aane ni e mhuẹ
ayẹmhẹ ni e zẹ alo gasẹ egbe
odalo ali ukhokho, e le gasẹ oni
ukpẹkhomhi oghie rọli shi iteva.
7 Emini ọ mhuẹ ayẹmhẹ ọnododẹ ọ li
abi idu, ọnuzava ọ li abi ẹna, ọnuzasẹ
ọ zẹ alo abi ọgbọ, ọnuzi-aane o li
abi ākpā ōdegbe ni ọọ fiala.‡ 8 Eni
elamhakọ aane ena e mhọli ipfua
esesa esesa, e mhọli ikpamhi alo
gasẹ idiegbe, li ghe elemhi ipfua
eyẹwẹ, Ẹlẹ ọguota ali ẹlẹ iyọsẹ ẹa
tigbe ẹ yẹmhẹ-a, eri e lẹsẹ liẹ,
“Ipfuasẹ, ipfuasẹ, ipfuasẹ
khi Ẹshinẹgba Ọnọmhuẹ
Nọfunẹ nya,
Ọni ọ khi lọli,
ni ọ kie kpẹ khi lọli,
ali ni ọ ya bhale.”§

9 Ini eni elamhakọ aane eghọ e
da ri ufumhi ali ekpẹ ali ikphẹmhi
na ọni ọ shitọ oni ukpẹkhomhi oghie
ne, ni ọ laọ a lẹ ẹlẹ na agbọagbọ,
10 eni egbhali uye ọgbọ ali aane
eghọ, e de ya yẹshi na ọni ọ shitọ
oni ukpẹkhomhi, e ri kphẹmhi na ọni
laọ a lẹ ẹlẹ na agbọagbọ. E gueghie
irula eghiele eyẹwẹ shi ekẹ odalo
oni ukpẹkhomhi oghie, ẹẹ liẹ.
11 “U tẹọ Ọnọmhuẹ ali
Ẹshinẹgba ọyanye,
Ni ọ mie ufumhi
ali ekpẹ ali ekpabọ,
Irari khi yẹyẹ u ma emhikpa.
Ọghuẹmhẹ oyẹ u rọ ma wẹ,
lọli e gbo rọ laọ abi a li ma wẹ.”

5

Ebe ali Omi Osumha

1 Mhi ke gbo mẹ ọni ọ shitọ oni
ukpẹkhomhi oghie khi ọ mu ebe ni a
kẹkẹ emhi shi odalo ọli ali ukhokho
ọli mhuẹ obita. A ri ẹruẹli rọte asha
ishilua to ọli ma.* 2 Mhi mẹ agẹni ni
ọ funẹ ni ọ tsẹsẹ ngme leghe ọọ liẹ,
“Ọghuo ọ ya dobẹ maghiẹ eni ẹruẹli
oni ebe-a?” 3 Ama ọgbọkhọghuo ọa
la iloghie, wẹkhi ekẹ agbọ, wẹkhi
ikpọkẹ na agbọ, ni ọ dobẹ khueghie
oni ebe-a, ukẹneta khi eri ọ dobẹ ya
bino elemhi oni ebe. 4 Mhi viẹ eg-
begbọ irari khi aa mẹ ọgbọ ni ọ tẹọ
ni ọ ya khueghie oni ebe-a wẹkhi
ni ọ bino elemhi ọli. 5 Ọtuọghuo eni
egbhali eghọ ọọ mhẹ, “Khi ke viẹ!
Ghe khẹ, Ọdumhi na unuẹkpẹ oyi
iJuda, Omiomi iDefidi ọ she mu ọ
le. Ọ dobẹ ya khueghie oni ebe-a ali
ẹruẹli ishilua eyọli.”†

6 Ighọ mhi mẹ khi Omi Os-
umha khi ọ migha odalo oyi oni
ukpẹkhomhi oghie ni elamhakọ
aane eghọ, ali eni egbhali e gasẹ.
Ọ li abinẹ khi a she kpẹ gbe ọli-a.

* **4:3** Li zẹ Ezik 1.26-28; 10.1 † **4:5** Li zẹ Okiali 19.16; Irọ 8.5; 11.19; 16.18; Ezik 1.13; Irọ 1.4; iZaka 4.2 ‡ **4:7** Li zẹ Ezik 1.22,5-10; 10.14 § **4:8** Li zẹ Ezik 1.18; 10.12; Aza 6.2-3 * **5:1** Li zẹ Ezik 2.9-10; Aza 29.11 † **5:5** Li zẹ Igbae 49.9; Aza 11.1,10

Ọ zẹ ekphali ishilua ali ikpamhi
alo ishilua ni e khi Ayẹmhẹ ishilua
eyi Ẹshinẹgba ni ọ she ghie je ekẹ
agbọ nya.‡ 7 Ọni omi osumha ọ le
ya rue oni ebe obita oyi ọni ọ shitọ
oni ukpẹkhomhi oghie. 8 Abi ọ rọ
rue oni ebe se, eni elamhakọ aane
eghọ ali egbhali uye ọgbọ ali aane, e
de yẹshi odalo oyi ọni Omi osumha.
Wẹwẹ nya ọgbọgbọ ọ mu ẹfa mhọli
obọ ali itasa igolu ni ituale afu ẹẹra
ni a tosẹ e vọ, ni e khi iromhi ni eni
Ẹshinẹgba ọ she pfa na e sọ.§ 9 E to
uwolo onogbọ, e liẹ,
“U tẹ ọni ọ rue oni ebe,
u gbo tẹ ọni ọ ya maghiẹ
ẹruẹli ni a rọ ma ọ-a,
Irari khi a gbe-a,
U ri ọlia eyẹ dẹ ẹgbọ
na Ẹshinẹgba,
ẹgbọ ni e rọte agbọ nya bhale
rọte unuẹkpẹ nya ali
ẹmuẹ ọdọda ali ẹgbọ ọdọda nya.*
10 U rẹwẹ mele ighie
ali ekpodalo-ugamhi ni ẹ ga
Ẹshinẹgba ọyawa-a.
E ya la agbọ ke mhẹsẹ.”†
11 Mhi bino mhi suọ iruli eyi
igẹni ebubu ni e ramhi igbẹlẹ ali
idududu. E le gasẹ oni ukpẹkhomhi
oghie ali elamhakọ eghọ ali eni
egbhali.‡ 12 E ri ukpokpomhi uruli
i to uwolo, e liẹ,
“Ọni ọ tẹọ Omi osumha
ni a gbe-a ọ khi,
ni ọ mie ekpabọ ali ẹpfue
ali ilẹsingme ali itoto,
ali ekpẹ ali ufumhi
ali ikuẹghiẹ!”
13 Mhi tigbe suọ khi emhikpa ni
a ma na iloghie ali ekẹ agbọ ali
ikpọkẹ na agbọ ali ena okẹ oniẹmhi
ali emini e laọ elemhi ọli nya khi ẹ
to uwolo, ẹẹ liẹ,
“Ọni ọ shitọ oni ukpẹkhomhi
ali Omi osumha,
Ikuẹghiẹ ali ekpẹ
ali ufumhi ali ekpabọ,
e khi eyẹẹ, rọte
agbọagbọ ya je agbọagbọ!”
14 Eni elamhakọ aane eghọ ẹ li,
“Atsẹ,” eni egbhali eghọ, e de yẹshi,
e ga li.

6

Eni ẹruẹli

1 Mhi tọkpẹ bino abi ọni Omi Os-
umha ọ rọ maghiẹ ẹruẹli onododẹ
elemhi eni ẹruẹli ishilua-a. Mhi
suọ khi ọghuo eni elamhakọ eghọ
o ngme abi uruli akphala, ọọ li,
“Bhale!” 2 Mhi bino, ghe achi
ọpfopfo odalo oyẹmhẹ khẹ! Ọmọse
ni ọ nga li ọ mu usheli mhuẹ, a ri
arula oghie na li, ọ nga ọni achi ya
fiẹ abi ọkhọli-okhuẹ ni ọ khọli mu ọ
le ni ọ gbo vu ya khọli mu ọ le.*
3 Abi ọni Omi Osumha ọ rọ
maghiẹ ẹruẹli onuzi-eva-a, mhi suọ
khi ẹlamhakọ ọnuzava ọ ngme, ọọ li,
“Bhale!” 4 Mhi mẹ khi achi ọlese ni
ọọ yilẹ nyọghọ ọ fiẹ lasele. A ri afu
na ọni ọ nga li ni ọ rọ rue opfọmhẹ
ekẹ agbọ-a, ni ọ rọ ri ẹgbọ ke gbolo
egbe wẹ-a. A ri ọgbhọrọ oniẹmhi na
li.†
5 Abi ọni Omi Osumha ọ rọ
maghiẹ ẹruẹli onuzi-esẹ-a, mhi suọ
khi ẹlamhakọ ọnuzi-aasẹ ọ ngme, ọọ
li, “Bhale!” Mhi bino, ghe achi
ọbishi odalo oyẹmhẹ khẹ! Ọni ọ nga
li ọ mu emini a rọ ọ mhẹsẹ ukhọmhi
oyi emhi.‡ 6 Mhi suọ khi emini o li
abi uruli o la elemhi ifuabọ oyi eni
elamhakọ aane eghọ ngme, ọọ liẹ,
“Ifata ogbẹlẹghuo a ri ago oghuo oyi
ado ẹ dẹ, idiakpala esẹ oyi ọakpa, o
li migha shi ifata ogbẹlẹghuo. Khi
yese oili olivu-a ali onyọ!”
7 Abi ọni Omi Osumha ọ rọ
maghiẹ ẹruẹli onuzi-ene-a, mhi suọ
khi uruli oyi ẹlamhakọ ọnuzi-aane ọọ
li, “Bhale!” 8 Ighọ mhi mẹ achi ni
ọ li abi ọni ọ ya ghu-a. Ọni ọ nga

‡ **5:6** Li zẹ Aza 53.7; iZaka 4.10 § **5:8** Li zẹ Iwolo 141.2 * **5:9** Li zẹ Iwolo 33.3; 98.1; Aza 42.10 † **5:10** Li zẹ Okiali 19.6; Irọ 1.6 ‡ **5:11** Li zẹ iDan 7.10 * **6:2** Li zẹ iZaka 1.8; 6.3,6 † **6:4** Li zẹ iZaka 1.8; 6.2 ‡ **6:5** Li zẹ iZaka 6.2,6

li a lui Eghuli, ali eghiele ilimhi oo deba li udidi, a ri afu na wẹ ni e rọ ri ọgbhọrọ ali okiamhi ali ighuamhi ali elamhakọ okhẹna gbolo ẹgbọ iku akemhishi asha ene ẹgbọ na ekẹ agbọ-a.§

9 Abi ọni Omi Osumha ọ rọ maghiẹ ẹruẹli onuzi-ishe-a, mhi mẹ iyẹmhẹ eyi ẹgbọ na gbolo-a irari ungmemhi oyi Ẹshinẹgba ali ọtsẹlẹ ni e mu mhuẹ ufui oni atẹtẹ. 10 Ee viẹ leghe, e liẹ, “Ọnọmhuẹ ni ọ khi ọna ipfuasẹ ali igẹsikia, ẹghẹghẹ onoghuo u rọ ya gue ẹgbọ na agbọ ẹzọ, ni u rọ ya ye okhuẹ ọlia eyi anye obọ oyẹwẹ na anye?” 11 Ẹghẹghẹ aghọ, a ri itsua epfopfo na wẹ. A gueyẹ wẹ e migha ne ukuku ọ, ramhi ẹghẹghẹ ni eni ẹẹ ga nabi wẹwẹ etuangmẹ ni a nono ni a li gbolo-a e rọ ya gba. Ẹzẹzẹ abi a li gbolo wẹwẹ-a.

12 Mhi bino abi ọ li khueghie ẹruẹli onuzi-esesa-a. Ukpokpomhi ekẹ o kuluẹ. Ovọ o bishi-a abi ode abuma ni a ri iriria ẹlamhi do. Uki nya o yilẹ-a abi ọlia.* 13 Ikpẹtata na idane e deno kule ekẹ abi ikpamhi ọkhua-eni ni ẹa yilẹ ne e liẹ de kule ini akpekpeli ni o ze o jighise wẹ. 14 Irarogbe o khili odẹ-a abi a liẹ khili ighẹlẹ ekẹ-a. Ite nya ali ekẹ ni e la iteva okẹ, a rue wẹ ashini e la le.†‡

15 Ẹghẹghẹ aghọ, ighie na ekẹ agbọ ali ekhẹmhuẹ ali idenọmọ okhọli ali eni e mhọli ẹpfue ali eni e mhọli ekpabọ ali ọgbọkpa ali ighumha ali eni ẹa khi ighumha, e na ya sheli ifui irui ali echẹ na ite.§ 16 Ee viẹ lu ite ali echẹ enieẹmhi, e liẹ wẹ, “A de mu anye ni a ri anye sheli ẹloe oyi ọni ọ shitọ oni ukpẹkhomhi oghie ali ofu oyi ọni Omi Osumha!* 17 Irari khi ogbẹlẹ ofu onieẹmhi oyi Ẹshinẹgba o she ramhi ni o rọ ya tiemhile shi wẹ ọ, ọghuo ọ dobẹ ya migha?”†

7

Ẹgbọ agbẹlẹ egbhueẹshilua ali ene (144,000) ni a shi ọlẹlẹ

1 Ona o dọsẹ sẹ, mhi ke gbo mẹ khi igẹni aane e migha iguabọ enenene na ekẹ agbọ. E mu akpekpeli enenene na iguabọ ekẹ agbọ gba ini akpekpeli o khi ke li ekẹ agbọ, wẹẹ ukhomhi okẹ onieẹmhi wẹẹ ẹẹra.* 2 Ighọ mhi kẹ mẹ agẹni ọlese khi ọ rọte obini ovọ o te ẹ ngale lasele, ọ tsua akhuli ni a rọ ọ shi emhi ọlẹlẹ oyi Ẹshinẹgba ni ọ la agbọ. Ọ ri uruli na leghe lu eni igẹni aane eghọ ni a ri ekpabọ na ni e rọ yese ekẹ ali okẹ onieẹmhi-a. 3 Ọọ wẹ, “A khi yese ekẹ-a wẹẹ okẹ onieẹmhi wẹẹ ẹẹra, sẹ khi awa shi ọlẹlẹ shi eni ẹẹ ga eyi Ẹshinẹgba alukpo se.”† 4 Ighọ mhi suọ khi eni a rọte elemhi ẹdẹli eyi iZirẹni nya shi ọlẹlẹ, e ya khi ẹgbọ agbẹlẹ egbhueẹshilua ali ene (144,000).

5 A rọte unuẹkpẹ oyi iJuda,
shi ọlẹlẹ shi ẹgbọ
agbẹlẹ igbẹva egbe (12,000).
A rọte unuẹkpẹ oyi iRubẹni,
shi ọlẹlẹ shi ẹgbọ
agbẹlẹ igbẹva egbe (12,000).
A rọte unuẹkpẹ oyi iGadi,
shi ọlẹlẹ shi ẹgbọ
agbẹlẹ igbẹva egbe (12,000).
6 A rọte unuẹkpẹ oyi Asha,
shi ọlẹlẹ shi ẹgbọ
agbẹlẹ igbẹva egbe (12,000).
A rọte unuẹkpẹ oyi iNafutali,
shi ọlẹlẹ shi ẹgbọ
agbẹlẹ igbẹva egbe (12,000).
A rọte unuẹkpẹ oyi iManasẹ,
shi ọlẹlẹ shi ẹgbọ
agbẹlẹ igbẹva egbe (12,000).
7 A rọte unuẹkpẹ oyi iSamọ,
shi ọlẹlẹ shi ẹgbọ

§ **6:8** Li zẹ Ezik 14.21 * **6:12** Li zẹ Irọ 11.13; 16.18; Aza 13.10; iJọẹ 2.10,31; 3.15; iMat 24.29; iMak 13.24-25; iLuk 21.25 † **6:14** Li zẹ Irọ 16.20 ‡ **6:14** Li zẹ Aza 34.4 § **6:15** Li zẹ Aza 2.19,21 * **6:16** Li zẹ Osia 10.8; iLuk 23.30 † **6:17** Li zẹ iJọẹ 2.11; iMala 3.2 * **7:1** Li zẹ iJere 49.36; iDan 7.2; iZaka 6.5 † **7:3** Li zẹ Ezik 9.4,6

agbẹlẹ igbẹva egbe (12,000).
A rọte unuẹkpẹ oyi iLiva,
shi ọlẹlẹ shi ẹgbọ
agbẹlẹ igbẹva egbe (12,000).
A rọte unuẹkpẹ oyi iSaka,
shi ọlẹlẹ shi ẹgbọ
agbẹlẹ igbẹva egbe (12,000).
8 A rọte unuẹkpẹ oyi iZebulọ,
shi ọlẹlẹ shi ẹgbọ
agbẹlẹ igbẹva egbe (12,000).
A rọte unuẹkpẹ oyi iJosẹfu,
shi ọlẹlẹ shi ẹgbọ
agbẹlẹ igbẹva egbe (12,000).
A rọte unuẹkpẹ oyi iBẹjami,
shi ọlẹlẹ shi ẹgbọ
agbẹlẹ igbẹva egbe (12,000.)

9 Ona o dọsẹ se, mhi bino, ghe ebubu ẹgbọ ni ọgbọkhọghuo ọa dobẹ ya leli khẹ! Ishishi khi ishishi ali unuẹkpẹ nya ali ẹgbọ ali ẹmuẹ ọdọda e te bhale. Ighọ e migha odalo oyi oni ukpẹkhomhi oghie, e migha odalo oyi ọni Omi Osumha, e sọnọ itsua epfopfo, e muno eyamhi mhọli abọ. 10 E tsẹsẹ leghe, e liẹ.
“Ẹshinẹgba ọni ọ shitọ
oni ukpẹkhomhi oghie,
Ọ mhọli ekpabọ
ni ọ rọ mie ẹgbọ eyọli pfuese,
ighọ li khi ọni Omi Osumha.”

11 Igẹni nya e migha gasẹ ọni ukpẹkhomhi oghie, ali eni egbhali ali elamhakọ aane e de ta alo mu ekẹ odalo oni ukpẹkhomhi oghie e ga Ẹshinẹgba. 12 E liẹ,
“Atsẹ!
Ikuẹghiẹ ali ufumhi,
ali ẹgbhẹ ali
ikphẹmhi ali ekpẹ,
ali ekpabọ ali itoto,
e khi eyi Ẹshinẹgba ọyawa,
ẹlẹ na agbọagbọ.
Atsẹ!”

13 Ighọ ọgbhali ọghuo elemhi wẹ ọ nu mhẹ ngme ọ mhẹ, “Eghuo eghọ e khi ni e sọnọ itsua epfopfo? U lẹsẹ obini e tẹ bhale?”

14 Mhiẹ ọli, “Ọga, yẹyẹ u ya lẹsẹ.”‡

Ọọ mhẹ, “Ena e khi eni e pfue oni ukpokpomhi ajilimhẹ, e she pfuẹ itsua eyẹwẹ-a, e ri ọlia eyi ọni Omi Osumha rẹwẹ pfuasẹ. 15 Irarighọ,
“E rọ migha odalo
ukpẹkhomhi oghie
oyi Ẹshinẹgba.
Ni e la
elemhi Owa oyi Ẹshinẹgba oyọli
ke ga li ẹlẹ ọguota ali ẹliyọsẹ.
Ọni ọ shitọ oni
ukpẹkhomhi oghie oyọli,
ọ ya ri okholo oyọli
khukhu wẹ.
16 Okiamhi ọa ke
gbo ya gbe wẹ ghue,
wẹkhi okiamẹ o kẹ ya gbe wẹ ghue.
A ya khukhu wẹ ovọ ererẹ,
ọa kẹ tosẹ wẹ ghue.§
17 Irari khi ọni Omi Osumha
ni ọ migha odalo oni
ukpẹkhomhi oghie,
ọ ya ri ẹloe ke khu wẹ.
O rẹwẹ je okẹ amẹ
ni o ri agbọ a na ọgbọ.
Ẹshinẹgba ọ ya shishi wẹ ameviẹ alo-a.”*

8

Ẹruẹli onuzi-ishilua

1 Abi ọni Omi Osumha ọ rọ maghiẹ ẹruẹ onuzi-ishilua-a, iloghie o kẹkẹkẹ elemhi iminiti uye ali igbe.

2 Ighọ mhi mẹ igẹni oshilua ni ẹẹ migha odalo oyi Ẹshinẹgba, khi a ri ikala ishilua na wẹ.

3 Agẹni ọlese ọ bhale ya migha atẹtẹ. Ọ tsua ilolo oyi ẹlomho. A ri afu ituale ne e bu na li ni ọ ya tosẹ, gbo li shi iromhi ni eni Ẹshinẹgba ọ she pfa na e sọ. Ọ la oni atẹtẹ ẹlomho ni o la oni eghiele tosẹ wẹ.* 4 Ewọli eyi oni ituale afu ẹẹra ni aa tosẹ ali iromhi eyi eni Ẹshinẹgba ọ she pfa na, e rọte obọ oyi ọni agẹni nga idane deba Ẹshinẹgba. 5 Ighọ

‡ **7:14** Li zẹ iDan 12.1; iMat 24.21; iMak 13.19 23.1; Ezik 34.23; Iwolo 23.2; Aza 49.10; 25.8

§ **7:16** Li zẹ Aza 49.10

* **7:17** Li zẹ Iwolo 8:3 Li zẹ Emọ 9.1; Okiali 30.1,3

ọni agẹni ọ rue oni ilolo, ọ wẹ erali ni e la ukhomhi oni atẹtẹ vọ ọ. Ọ pfi ọli tiemhi ekẹ agbọ, ighọ ikphala e de, ali ingmolo, ali inyamhise alo amẹ, ali ekẹ ikuluẹ.†

Eni ikala

6 Mena, igẹni oshilua ni e mhọli ikala ishilua e mu egbe ni e rọ pfi wẹ.

7 Agẹni ọnododẹ ọ pfi akala oyọli, echẹ amẹ ali erali e kuma ọlia wushe kugbe, e de ku shi ekẹkhẹ. Ukiẹkiẹ opfoghuo akemhishi esẹ oyi ekẹ agbọ, o to-a. Asheghuo akhemhi shi esẹ oyi ẹẹra nya e toa, ebuli nya e toa.‡

8 Agẹni ọnuzi ava o pfi akala oyọli, emini o li abi ute o lala, a pfi ọli lo okẹ oniẹmhi. Ukiẹkiẹ oghuo ini a kemhi oni okẹ oniẹmhi shi asha esẹ o mele ọlia-a 9 asheghuo akemhi shi esẹ elamhakọ ni e laọ e ghuloa, asheghuo akemhishi esẹ ọkọ-okẹ eniẹmhi ni e la oni okẹ e tsẹkẹ-a.

10 Agẹni ọnuzasẹ ọ pfi akala oyọli, ukpokpomhi ukpẹtata ni o lala abi ugbili, o rọte idane pfa, o de ya shi asheghuo akemhi okẹ nya shi asha-esẹ ali inu wẹ ni okẹ e te ẹ chọchọ.§ 11 Eva oyi ọni ukpẹtata a lu Oyala. Asheghuo akemhi-shi esẹ amẹ eyi okẹ nya ni o de pfilo eghọ e yala, ebubu ẹgbọ e ghuloa irari khi eni amẹ okẹ e yala.*

12 Agẹni ọnuzi-aane o pfi akala oyọli, a gbe emhi shi asheghuo akhi ovọ-a shi asha esẹ, ali akhi uki-a shi asha esẹ, ali akhi ikpẹtata-a shi asha esẹ. Eni asha esesesẹ ena e bishi-a. A khi ogbe-a shi asha esẹ, o bi obili-a, ighọ a li li khi ẹliyọsẹ-a shi asha esẹ, ákpá ọa gẹ.†

13 Abi mhi li bino eghọ, mhi suọ khi ākpā ọ̄degbe ni ọ la irarogbe fiala, ọ viẹ, ọ liẹ, “Epfua, Epfua! Epfua o khi na eni e la ekẹ agbọ itobọ ikala ni igẹni aasẹ enekpọle e ya pfi.”

9

1 Agẹni ọnuzi-oshe ọ pfi akala oyọli. Mhi mẹ ukpẹtata ni o rọte idane de tiemhile ekẹkhẹ. A ri okpẹ oyi odẹ oyi ilimhi na ningọlọ na li. 2 Abi ọ rọ khueghie odẹ oyi oni ilimhi na ningọlọ-a, ewọli e rọte ọ lasele abi ewọli ni e rọte avuerẹ lasele. Ovọ ali irarogbe e bishi-a irari eni ewọli ni e rọte oni ilimhi na ningọlọ lasele.* 3 Initso e rọte eni ewọli vẹ ẹ kule ekẹ agbọ, a ri afu na wẹ ni e rọ mhuẹ ekpabọ nabi eyi izage.† 4 A gueyẹ wẹ e khi ri unu ti ebuli ali emhi ẹkọmhi ọkhọghuo wẹkhi ọọra na ekẹ agbọ, ama e ke nasẹ ẹgbọ ni ẹa mhọli ọlẹlẹ oyi Ẹshinẹgba shi alukpo oyẹwẹ.‡ 5 Aa liẹ wẹ e gbolo eni ẹgbọ ena-a, ama ni e rọ nasẹ wẹ iki ishe. Utomhi ni e to wẹ, eri e li abi utomhi oyi okpi ini ọ ta ọgbọ. 6 Ẹghẹghẹ ni a ngme ena, ẹgbọ e ya ke nono eghuli ama ẹa ya mẹ, o ya ghọle wẹ ni e ghu-a ama eghuli o ya mẹ wẹ na.§

7 Eni initso e li abi ichi ni a mu egbe shi okhọli. E rughu emini o li abi arula oghie igolu shi ukhomhi, alo eyẹwẹ e li abi alo ẹgbọ.* 8 Itsu eyẹwẹ e li abi itsu eyi ikpotso, akọ eyẹwẹ e li abi akọ idumhi.† 9 E zẹ ipfiapfia shi egbe abi awulu akhuli ni ọkhọli-okhuẹ ọ rọ a mu aye. Okeke ni ipfua eyẹwẹ e kpe, e li abi okeke oyi ichi ikhuli ni e lo bu ni e na lẹ okhuẹ.‡ 10 E zẹ ighia ali ẹka, ee ta abi ikpi, e mhọli ekpabọ shi eni ighia ni e rọ na ẹgbọ osoli iki ishe. 11 E mhọli oghie ọyẹwẹ ni ọ khi agẹni oyi ilimhi na ningọlọ. Abi a lu eva oyọli o khi Abadọni a lu ọli

† **8:5** Li zẹ iLẹv 16.12; Ezik 10.2; Okiali 19.16; Irọ 11.19; 16.18 ‡ **8:7** Li zẹ Okiali 9.23-25; Ezik 38.22 § **8:10** Li zẹ Aza 14.12 * **8:11** Li zẹ iJere 9.15 † **8:12** Li zẹ Aza 13.10; Ezik 32.7; iJọẹ 2.10,31; 3.15 * **9:2** Li zẹ Igbae 19.28 † **9:3** Li zẹ Okiali 10.12-15 ‡ **9:4** Li zẹ Ezik 9.4 § **9:6** Li zẹ iJobu 3.21; iJere 8.3 * **9:7** Li zẹ iJọẹ 2.4 † **9:8** Li zẹ iJọẹ 1.6 ‡ **9:9** Li zẹ iJọẹ 2.5

ẹlẹmhi Iburu. Ama Apoliọni a lu ọli ẹlẹmhi iGiriki. (Ọni ọ Yese-a a ri ona ngme.)

12 Epfua onododẹ ó she dọsẹ, ama epfua eva elese ẹa bhale ne.

Akala onuzi-esesa

13 Agẹni ọnuzi-osasa ọ pfi akala oyọli, mhi suọ khi uruli o rọte igo ene oyi atẹtẹ igolu ni o kpọ ekẹ le ni o la odalo oyi Ẹshinẹgba ngme lasele.§ 14 Ọ gueyẹ ọni agẹni ọnuzi-osasa ọghọ ọọ li, "Taghiẹ igẹni aane ni a gẹ shi epfẹ okẹ oniẹmhi na lu iYufiretisi-a." 15 Ighọ a li rue eni igẹni aane eghọ obọ-a, ni a she gẹ shi aghọ, rọ khẹ oni ẹghẹghẹ ona, ali ogbẹlẹ ali uki ona, ali ukpe ona, ni e ya gbolo ẹgbọ igbekhi esẹ na ekẹ agbọ ona-a. 16 Ekhọli-okhuẹ etuangmẹ ni a rọ shi ekẹ ẹ khẹ okhọli e bu ramhi udududu asha egbhuẹgbe, 200,000,000. Mhi suọ etuangmẹ ni a lu wẹ.

17 Abi eni ichi ali eni e nga wẹ e li na, abi mhi mẹ wẹ elemhi imẹalo oyẹmhẹ. Iwulu ikhuli ni ekhọli-okhuẹ e rọ ọ mu aye eyẹwẹ, ee yilẹ nyọghọ abi erali, e li abi ẹgholi ibulu na koli, o mhọli oyilẹ abi ófu. Ikhomhi eyi eni ichi e li abi ikhomhi idumhi, erali, ewọli ali ofulu e rọte wẹ unu lasele. 18 Igbekhi asha esẹ ẹgbọ nya, eni erali ali ewọli ali ofulu ni e rọte wẹ unu lasele e gbolo-a. 19 Ekpabọ eyi eni ichi e la wẹ unu ali ighia. Irari khi eri ighia eyẹwẹ e li abi enyẹ, e zẹ ikhomhi ni e rọ kuale ẹgbọ utse.

20 Ẹgbọ ni e kpọle shi agbọ ni oni opfuse ọa gbolo-a, ẹa kie mu pfi lase ikanya abọ eyẹwẹ le. Ẹa lase ekphaghiẹ igaga le, li shi ugamhi eyi ikhumhi ni a ri igolu ali ẹlomho ali idẹ ali ẹẹra khali. Ikhumhi ni ẹa ya mẹ ekẹ wẹkhi eri ẹẹ suọ esọ, wẹkhi eri e dobẹ ẹ kia.* 21 Wẹkhi eri e lama mu pfi lase ugbeli le, ali imhẹsẹ imumu ali itsẹbọ ilili ali ighiatọ idodo.

10

Ọni agẹni ali ebe nikeke

1 Ighọ mhi mẹ agẹni nọfunẹ ọlese, khi ọ rọte idane e tiemhile, ọ ri otughunu khukhu egbe, ogaji o vi gasẹ ọli ukhomhi, alo eyọli e li abi ovọ, awẹ eyọli e li abi ọchẹ erali. 2 Ọ mhọli ukuku ebe mhọli obọ ni o khueghie-a shi ekẹ. Ọ gbọsẹ owẹ obita oyọli shi elemhi okẹ oniẹmhi, ọ ri owẹ ọgobọ nga ekẹ. 3 Ọ ri ukpokpomhi uruli pfie lasele leghe abi ọdumhi ọọ khoshẹ. Abi ọ rọ pfie, uruli ikphala ishilua e ngme. 4 Abi eni ikphala ishilua e rọ ngme se, mhi nono ni mhi kẹkẹ shi ebe, ama mhi suọ khi uruli ọ rọte idane liẹ, "Ri emini eni ikphala ishilua eghọ e ngme sheli, khi kẹkẹ wẹ shi ekẹ."

5 Ighọ ọni agẹni ni mhi mẹ ni ọ migha okẹ oniẹmhi ali ekẹkhẹ eghọ, ọ yasẹ obita oyọli nga ukhui. 6 Ọ ri eva oyi Ẹshinẹgba ni ọ laọ le ẹlẹ na agbọagbọ romhi ishe. Ọni ọ ma ukhui ali emhikpa ni e laọ, ali ekẹ ali emhikpa ni e la ọ ali okẹ oniẹmhi ali emhikpa ni e laọ. Ọọ, "Emhi enana ẹa ke ya tẹsẹ ni e rọ bhale ya tsẹ. 7 Ama khi ogbẹlẹ ni agẹni ọnuzi-oshilua ọ da ya pfi akala oyọli, Ẹshinẹgba ọ ya khueghie osheli oyọli-a ni ọ gba abi ọ li gue ọli yẹ eni ẹẹ ga ni e khi emekẹguele eyọli."*

8 Ighọ uruli ni mhi rọte iloghie suọ eghọ o gbo nu mhẹ ngme, ọọ mhẹ, "Lẹ ya mie agẹni ni ọ migha okẹ oniẹmhi ali ekẹkhẹ ighẹlẹ ebe ni o khueghie-a, ni o la li obọ."

9 Ighọ mhi lẹ deba ọni agẹni mhiẹ ọ ri oni ebe nikeke oghọ na mhẹ. Ọọ mhẹ, "Mọ ọli le. O ya yese ẹ elemhi-a, ama o ya viọlọ ẹ unu abi iwọ." 10 Mhi mie ọni agẹni oni ebe nikeke obọ, mhi rọli le. O viọlọ

§ **9:13** Li zẹ Okiali 30.1-3 * **9:20** Li zẹ Iwolo 115.4-7; 135.15-17; iDan 5.23 * **10:7** Li zẹ Okiali 20.11; iDẹut 32.40; iDan 12.7; Emọ 3.7 † **10:10** Li zẹ Ezik 2.8--3.3

mhẹ unu abi iwọ, ama abi mhi rọ rọli le se, oo yala mhẹ elemhi.†
11 Ighọ a gueyẹ mhẹ, “U mema ya
mekẹguele shi ebubu unuẹkpẹ, ali
ẹgbọ ali ẹmuẹ ọdọda ali ighie egbe.”

11

Eni ọtsẹlẹ aava

1 Ighọ a ri ufulọ ni o li abi
ukpokpo ni a rọ ọ mhẹsẹ emhi na
mhẹ, a gueyẹ mhẹ, “Lẹ ya mhẹsẹ
Owa Ugamhi oyi Ẹshinẹgba ali atẹtẹ
ali eni ẹ ga ugamhi akaghọ.* 2 Khi
mhẹsẹ atukpapfẹ oniemhi oyọli, khi
mhẹsẹ ọli irari khi a she rọli na
iJẹta. Wẹwẹ e ya lighi oni ẹoli
no pfuasẹ ekẹ-a elemhi iki egb-
huẹva ali eva (42.)† 3 Mhi ya ri
afu na ọtsẹlẹ aava eyẹmhẹ. E ya
mekẹ guele elemhi ogbẹlẹ agbẹlẹ
ali egbhuẹgbẹsẹ (1,260.) E sọ ide
ibuma.” 4 Ọtsẹlẹ aava ena e khi
ẹẹra olivu eva ali emhi eva ni a ri
ákpá ru ẹ nga ni e migha odalo oyi
Ọnọmhuẹ ni ọ mhuẹ ekẹ agbọ.‡ 5 Ini
ọgbọkhọghuo ọọ dua ni lọli kwale
wẹ utse, erali e rọte wẹ unu fiẹ ya
tosẹ eni ebe wẹ-a. Ina ebe wẹ ni e
nono ni e kwale wẹ utse e mema
li ya ghua. 6 E mhọli afu ni e rọ
pfi okpẹ ukhui ini amẹ o khi ruẹ
ẹghẹghẹ ni e rọ da mẹ guele ne. E
gbo mhọli afu ni e rọ mu amẹ okẹ
mele ọlia-a. E gbo ku ighuamhi khi
ighuamhi she ekẹ abi o li ghọle wẹ
shi.§

7 Ini e da pfi ọ ọtsẹlẹ se ne,
inyagbemhi ni ọ ya rọte ilimhi na
ningọlọ lasele ọ ya tsua mu wẹ, ọ
mu wẹ ọ le, ọ gbolo wẹ-a.* 8 Ilimhi
eyẹwẹ e ya de yẹshi ifui ẹoli ni
o funẹ ashini a la gbe Ọnọmhuẹ
ọyẹwẹ-a shi apfida. Irọkhọkhọ
iSodomu ali iJipiti ẹoli ona o khi.†
9 Ogbẹlẹ esẹ ali ukhukui, ẹgbọ
na agbọ nya ali ẹdẹli ali ẹmuẹ ali
ushishi e ya ke nise uruli bino
ilimhi eyẹwẹ, ẹa lama rẹwẹ tọ.
10 Ẹgbọ na ekẹ agbọ e ya ke ghẹlẹ
shi eghuli ni e ghu, ẹẹ bọla, e dẹ
isomhopfa a ghi egbewẹ, irari khi
emekẹguele aava eghọ, e she nasẹ
ẹgbọ ni e la ekẹ agbọ khue.

11 Ama abi ẹlẹ esẹ ali ukhukhui
e rọ dọsẹ, Ayẹmhẹ oyi Ẹshinẹgba ni
mhọli agbọ o lo wẹ egbe, e vule
migha. Ulishi oniemhi o lo ẹgbọ ni
e mẹ wẹ egbe.‡ 12 Ighọ e suọ uruli
na leghe o rọte idane ngme. Ọọ wẹ,
“Ngale odane oola.” Ighọ e li nga
idane elemhi otughunu. Ebe wẹ e
lẹsẹ fẹ kpee.§

13 Oni ẹghẹghẹ a mẹ ukpokpomhi
inighise ekẹ ni o ku ekẹ asheghuo
akemhishi igbe oyi oni ẹoli luẹ.
Ẹgbọ agbẹlẹ oshilua, 7,000, e ghu-
loa, ulishi o mu ẹgbọ ni e kpọle, e
kuẹghiẹ Ẹshinẹgba ni o la iloghie.

14 Opfuse onuzi-eva o she dọsẹ,
opfuse onuzi-esẹ o kẹlẹ ya bhale.

Akala onuzi-ishilua

15 Ighọ agẹni ọnuzi-oshilua o pfi
akala oyọli, ighọ ikpokpo iruli e la
idane ngme. Ee liẹ,
“Eghiele agbọ o she mele
eghiele oyi Ọnọmhuẹ ọyawa-a,
ali onayi iKirisiti ọyọli-a.
Ọ ya mhẹsẹ ke le agbọagbọ.”*
16 Egbhali uye ali aane ni e shitọ
ukpẹkhomhi oyẹwẹ odalo Ẹshinẹgba,
e de ya ta alo mu ekẹ ga Ẹshinẹgba.
17 Ee liẹ,
“Anye ri ikphẹmhi nẹ,
Ẹshinẹgba Ọnọmhuẹ Nọfunẹ
nya,
Ọni ọ khi lọli, ọni ọ kpẹ khi lọli,
irari khi u she rue
ekpabọ enieмhi eyẹ,
u she ẹ mhẹsẹ.
18 Abi elemhi e rọ bi ishishi,
yẹyẹ u li mhọli ofu.†

* **11:1** Li zẹ Ezik 40.3; iZaka 2.1-2 † **11:2** Li zẹ iLuk 21.24 ‡ **11:4** Li zẹ iZaka 4.3,11-14 § **11:6** Li zẹ 1 Ighie 17.1; Okiali 7.17-19; 1 iSam 4.8 * **11:7** Li zẹ iDan 7.7,21; Irọ 13.5-7; 17.8 † **11:8** Li zẹ Aza 1.9-10 ‡ **11:11** Li zẹ Ezik 37.10 § **11:12** Li zẹ 2 Ighie 2.11 * **11:15** Li zẹ Okiali 15.18; iDan 2.44; 7.14,27 † **11:18** Li zẹ Iwolo 2.5; 110.5; 115.13

Ẹghẹghẹ o she ramhi
ni u rọ ya guẹ eni eghua ẹzọ,
ni u rọ ya ri eleli na eni ẹẹ ga eyẹ
ni e khi emekẹguele,
ali eni Ẹshinẹgba ọ she pfa na
ni e ri ekpẹ na eva oyẹ,
ghe ẹgbọ ni ẹa mu ẹloe
ali ekhẹmhuẹ,
abi u li pfuse eni e pfuse ekẹ agbọ-a.”

19 Ighọ a li khueghie Owa ugamhi oyi Ẹshinẹgba na iloghie-a, a mẹ Akpati Ishobọ aghọ. Ighọ inyamhisalo ali ukpimhi ali ingmolo ali ikphala, ekẹ e de kuluẹ, echẹ rọte idane deno kule.‡

12

Ọni Ọkpotso ali Oligio ọnịẹmhi

1 Ukpokpomhi irọkhasẹ ọnyaloa o feli shi idane: Ọkpotso ọ ya laọ ni itsua ni ọ sọ e khi ovọ, uki o kpọkẹ awẹ eyọli, arula oghie oyi ikpẹtata igbẹva o rughu ọli ukhomhi. 2 Ọọ mẹ. Ọ tsẹsẹ leghe elemhi ọtomhẹ abi ọ rọ ya bia. 3 Ighọ emhi olese o gbo feli shi idane, ukpokpomhi Oligio ọnịẹmhi ọyilẹ ni ọ zẹ ikhomhi ishilua ali ekphali igbe, ali ọ rughu irula oghie ishilua shi ukhomhi.* 4 Ọ ri ughia oyọli fuomhi asheghuo akemhishi esẹ ikpẹtata ni e la ukhuli pfino kule ekẹ agbọ. Ọni Oligio ọnịẹmhi ọ migha ọni ọkpotso ni oku ọ to eghọ odalo, ni o ba mẹ asha gbe ọli ọni ọmọ ọghọ le, ini a lẹsẹ bia li lasele.† 5 Ọni ọkpotso ọ bia ọmọse ni ọ ya ri ọtsuọdu akhuli mhẹsẹ na ẹgbọ ni e la ekẹ agbọ nya. Ama a ba ọni ọmọ ekẹ rue ya nga idane ghi Ẹshinẹgba ali ukpẹkhomhi eghiele oyọli.‡ 6 Ọni ọkpotso, ọ na je ọdagbe ifufu asha ni Ẹshinẹgba o rịẹlẹ shi ekẹ khẹ ọli ni a la ya dua li egbe ogbẹlẹ agbẹlẹ ali egbhuẹgbẹsẹ (1,260.)

7 Ighọ okhọli o lasele shi obini iloghie, iMakịẹni ali igẹni eyọli, e nu ọni inyagbemhi i khọli. Ọni Oligio ọnịẹmhi ali igẹni eyọli e mie wẹ abọ oni okhọli.§ 8 Ama ọa mhuẹ ekpabọ tẹ iMakẹni ali igẹni eyọli oni okhọli. Ashini a kpẹ rọ na wẹ obini iloghie o de wẹ obọ-a. 9 A pfi ọni ukpokpomhi ọni Oligio ọnịẹmhi ọghọ tiemhile ekẹ agbọ, ọni ẹnyẹ ọnẹdẹ ọghọ ni a lu Etse ali Ọkphaghiẹ, ọni ọ di agbọ nya ya da odẹ, a pfi oli tiemhile ekẹ agbọ, a li pfi igẹni eyọli li tiemhile.* 10 Ighọ mhi suọ ukpokpomhi uruli obini iloghie khi ọọ li,

“Mena, imiepfuese
ali ekpabọ ali
Eghiele oyi Ẹshinẹgba ọyawa
e she bhale!
IKirisiti ọyọli ni ọ zẹ
ọ she ri afu oyọli khasẹ.
Irari khi Ọkphaghiẹ,
ni ọ gue ẹzọ ọ shi
inyọghuo awa egbe,
odalo oyi Ẹshinẹgba
ghe ẹlẹ ọguota ghe ẹlẹ-iyọsẹ,
a she pfi ọli tiemhile.†
11 E gbe ọli mu ọli le,
itobọ ọlia eyi ọni Omi Osumha
ali ingmemhi ọtsẹlẹ oyẹwẹ.
Ẹa ighọ nono ingme agbọ oyẹwẹ,
ni o rẹwẹ ya ke
ti je ukhokho na eghuli.
12 Irarighọ, a ke ghẹlẹ,
ẹẹ iloghie ali ẹgbọ
ni e la elemhi ọli.
Ama epfua o khi na
ẹ ekẹ ali okẹ onịẹmhi,
irari khi Ọkphaghiẹ
ọ she ri ofu tiemhie deba ẹ!
Ofu o she vọ li elemhi,
irari khi ọ lẹsẹ khi
ukuku ẹghẹghẹ ọ ke mhọli.”

13 Abi ọni Oligio ọnịẹmhi ọ rọ mẹ khi a she pfi luẹ tiemhile ekẹ, ọ khu ọni ọkpotso ni ọ bia ọni ọmọ

‡ **11:19** Li zẹ Irọ 8.5; 16.18,21 * **12:3** Li zẹ iDan 7.7 † **12:4** Li zẹ iDan 8.10 ‡ **12:5** Li zẹ Aza 66.7; Iwolo 2.9 § **12:7** Li zẹ iDan 10.13,21; 12.1; iJu 9 * **12:9** Li zẹ Igbae 3.1; iLuk 10.18 † **12:10** Li zẹ iJobu 1.9-11; iZaka 3.1

ọmọse. 14 Ama a ri ipfua eva eyi
ākpā ọ̄degbe ọniẹmhi na li, ni ọ rọ
fiala je ọdagbe ifufu. Ikhi obini a
riẹlẹ shi ekẹ khẹ ọli ni a la ya ri
ẹloe khu ọli, ẹghẹghẹ ali ighẹghẹ ali
ukhukhui ẹghẹghẹ ni o khi ikpe esẹ
ali ukhukhui, ini ọni inyagbemhi
ọ khi ri emhi li ọ.‡ 15 Ọni Oligio
ọniẹmhi ọ rọte unu ku amẹ lasele
abi okẹ ni oo tu, rọ khu ọni ọkpotso
ni o ba ri ochikpho fuomhi ọli ya
gbe. 16 Ama ekẹ o kpaghiẹ ọni
ọkpotso obọ irari khi ekẹ o nya unu-
a ri oni okẹ da ni ọni Oligio ọniẹmhi
ọ rọte unu kpa ku le. 17 Ighọ ọni in-
yagbemhi ọ pfaa deba ọni ọkpotso,
ọ ya mu okhọli vule shi imi ọli
enekpọle ọ, ikhi eni e ri Omhẹsẹ
eyi Ẹshinẹgba gbe akanya, ni e ri
igẹsikia mu ọtsẹlẹ oyi iJesu. 18 Ighọ
ọni Oligio ọniẹmhi ọ migha egele
okẹ oniẹmhi.

13

*Ọni Inyagbemhi ni ọ rọte okẹ
oniẹmhi lasele*

1 Mhi mẹ inyagbemhi khi ọ rọte
elemhi okẹ oniẹmhi ngale. Ọ zẹ
ekphẹ igbe ali ikhomhi ishilua,
ọ rughu irula oghie igbe shi eni
ekphali. Ukhomhi ọgbọgbọ a kẹkẹ
eva ni o khi ungmemhi ipfiunu-a
shi.* 2 Ọni inyagbemhi ni mhi mẹ,
ọ li abi ẹkpẹ, awẹ eyọli e li abi eyi
akpogene, unu oyọli o li abi unu
ọdumhi. Ọni oligio ọniẹmhi ọ ri afu
na ọni inyagbemhi ni o rọ mhọli
ekpabọ rọ ke mhẹsẹ abi oghie.† 3 A
kuale ọni inyagbemhi ukpokpomhi
utse ni o gẹ ugboko oniẹmhi. Ama
oni ugboko oghọ o bie. O ri abọ sha
agbọ nya, e vẹ deba li. 4 Ẹgbọ ee ga
ọni Oligio ọniẹmhi irari khi ọ she ri
afu na ọni ẹlamhakọ, ẹgbọ e li ga ọni
ẹlamhakọ, e liẹ, "Ọghuo ọ li abi ọni
inyagbemhi!" "Ọghuo ọ dobẹ ya nu
ọni inyagbemhi khọli?"

5 A ri unu na ọni ẹlamhakọ ni
ọ rọ ngme ingmemhi ẹmuẹbe ali
ipfiunu-a. A ri ẹghẹghẹ na li ni ọ
rọ ri afu oyọli gbe akanya iki egb-
huẹva ali eva. 6 Ọ khueghie unu-a, ọ
ngme ipfiunu-a deba Ẹshinẹgba, rọ
pfuẹchẹ eva oyi Ẹshinẹgba ali ashini
ọọ la ali ẹgbọ ni e nu ọli la iloghie-a.‡
7 A ri afu na li ni ọ nu eni Ẹshinẹgba
ọ she pfa na khọli, ali ni ọ mu wẹ
ọ le. A ri afu na li ni ọ mhẹsẹ shi
ẹdẹli nya, ẹgbọ ali ẹmuẹ ọdọda ali
ishishi.§ 8 Ẹgbọ ni e la ekẹ agbọ
nya e ya ke ga ọni inyagbemhi. Eni
ẹa ga ọni inyagbemhi ọna, e khi
eni a kẹkẹ eva oyẹwẹ shi ebe ni a
kẹkẹ eva oyi eni e ya mhọli agbọ
na agbọagbọ shi, neni a ma agbọ.
Oni ebe agbọ ona o khi ebe agbọ oyi
Omi Osumha ni a rọ luasẹ obo.*
9 Ọni ọ mhọli esọ, ọ rọ suọ!
10 Eni okhọli o ya mu,
o mema ya mu wẹ.
Eni a ya gbolo-a,
a mema ri itakobi
ya gbolo wẹ-a.
Eri a ri ona liẹ eni Ẹshinẹgba ọ pfa
na e ri irabọmudu ri egbe mie, e ri
igẹsikia ke khasẹ.†

*Ọni Inyagbemhi ni ọ rọte agbọ
lasele*

11 Ighọ mhi gbo mẹ inyagbemhi
ọlese ni ọ rọte ekẹ ẹ lasele. Ọ zẹ
ekphali eva abi omi osumha, ọọ
ngme abi oligio ọniẹmhi. 12 Ọ ri
afu oyi inyagbemhi ọni ododẹ ẹ gbe
akanya na li. Ọ ri itoto ri ẹgbọ na
ekẹ agbọ ọ ga inyagbemhi ọnododẹ,
ikhi ọni ukpokpomhi ugboko oyọli
o she bie. 13 Ọ riẹlẹ irọkhasẹ ọnyaloa
enefunẹ, ọ ga ri erali rọte idane e
tiemhile, ni ẹgbọ ee mẹ. 14 Itobọ
irọkhasẹ ni a ri afu oyi inyagbe-
mhi ọnododẹ lina a riẹlẹ, ọ di ẹgbọ
ni e la ekẹ agbọ. Ọ gueyẹ wẹ e
khali ikhumhi, rọ khi ufumhi na
ọni inyagbemhi ni oni itakobi o

‡ **12:14** Li zẹ iDan 7.25; 12.7 * **13:1** Li zẹ iDan 7.3; Irọ 17.3,7-12 † **13:2** Li zẹ iDan 7.4-6
‡ **13:6** Li zẹ iDan 7.8,25; 11.36 § **13:7** Li zẹ iDan 7.21 * **13:8** Li zẹ Iwolo 69.28 † **13:10** Li zẹ iJere 15.2; 43.11

kuali utse, ni ọ kie la agbọ. 15 A ri afu na li ni ọ ri ayẹmhẹ na oni ikhumhi irọkhọkhọ oyi ọni inyagbemhi ọnododẹ, ni ọ dobẹ ke ngme, ali ni a ke gbolo ẹgbọ ni ẹa lama ga li-a. 16 Ọ gbo ri itoto mu ọgbọkpa shi ọlẹlẹ shi obita okekhi alukpo, ghe ẹgbọ enieṃhi ali enikeke, ghe eni ẹ mhọli ẹpfue ali eni ẹa mhọli, ghe eni ẹa khi ighumha ali eni e khi ighumha. 17 Ọgbọkhọghuo ọa dobẹ ke e dẹ emhikhọghuo wẹkhi eri ọ rọ ọ dẹ, sẹ ni ọni ọ mhọli ọlẹlẹ oghọ, ni o khi eva oyi ọni inyagbemhi ali inọba oyi eva oyọli.

18 Eri onana gueyẹ awa, awa mhọli ilẹsingme. Ọni ọ lolo lẹsẹ ingme ọ sa abi a ri oni inọba ona ngme. Oni inọba khi (666), egbhuẹ uye ali igbe ali egbhuẹsẹ ikpamhi esesa. Inọba ni o migha shi ọgbọ na.

14

Ọni Omi Osumha ali eni ẹgbọ agbẹlẹ egbhuẹshilua ali ene (144,000)

1 Ighọ mhi bino. Ghe Omi Osumha odalo oyẹmhẹ khi ọ migha Ute iZayọ. Ẹgbọ 144,000 (agbẹlẹ egbhuẹshilua ali ene) ni a kẹkẹ eva oyọli ali eva oyi itali shi wẹ alukpo e nu ọli migha.* 2 Mhi ya rọte idane suọ uruli abi ikhoshẹ oyi utumhi oyi okẹ nofunẹ ni o rọte ikhomhi echẹ tu ẹ tiemhile. Oo ngmolo abi akphala. Oni uruli ni mhi suọ, o li abi ini eni ẹ kpheli ẹfa, ẹẹ kpheli ẹfa. 3 E to uwolo onogbọ odalo ukpẹkhomhi oghie ali ukpẹloe oyi eni elamhakọ aane ni Ẹshinẹgba ọ ma ali ukpẹloe oyi eni egbhali. Ọgbọkhọghuo ọa dobẹ wẹna oni uwolo oghọ, sẹ ni ẹgbọ agbẹlẹ egbhuẹshilua ali ene eghọ (144,000), ni a she rọte ekẹ agbọ pfashekẹ. 4 Enana e khi ẹgbọ ni ẹa ri ikpotso ri ichimhi mu egbewẹ, irari khi eri e ri egbewẹ shi ipfuasẹ. E deba ọni Omi Osumha a je obiobini ọ je kpa. Eni a rọte ifuabọ ẹgbọ pfashekẹ e khi ni a rọte ododẹ rọ na Ẹshinẹgba ali ọni Omi Osumha pfo. 5 Ọgbọ ọa mẹ ẹgbhọli okhọghuo unu oyẹwẹ, irari khi ẹa mhọli umhagueli okhọghuo.†

Eni Igẹni Aasẹ

6 Ighọ mhi mẹ agẹni ọlese khi ọ la iteva irarogbe ẹ fiala, ọ mhuẹ usomhi onete na agbọagbọ ni ọ rọ ya tsabọ gueyẹ ẹgbọ na agbọ, ikhi eni e la ishishi nya, ali ẹdẹli nya, ali ẹmuẹ-khi-ẹmuẹ ali ẹgbọ kpa. 7 Ọ ri ukpokpomhi uruli liẹ, "Na ulishi Ẹshinẹgba, ri ufumhi nali, irari khi ẹghẹghẹ iguẹzọ oyọli o she ramhi, a ke ga ọni ọ ma idane ali ekẹ ni ọ ma okẹ onieṃhi ali ashini amẹ o te ẹ chọchọ."

8 Agẹni ọlese ọnuzava ọ deba li, ọọ, "IBabilọ okẹkhui o de, ọni ọ ri onyọ ni ọa pfuasẹ oyọli ona okia na ishishi nya da."‡

9 Agẹni ọnuzi-aasẹ ọ deba wẹ, ọ ri ukpokpomhi uruli liẹ, "Ini ọgbọkhọghuo ọ ga ọni inyagbemhi ali ikhumhi oyọli, ni ọ rọ mie ọlẹlẹ oyọli shi alukpo, okekhi obọ, 10 ọni ọgbọ oghọ, ọ ya rọte onyọ elemhi ibibi oyi Ẹshinẹgba li da, ikhi onyọ ni aa pfọsẹ-a ni a she ku vọ uko elemhi ibibi oyọli. A ya ri ofulu ni ọọ lala biobiobio tosẹ ọli-a ukpẹloe oyi igẹni eni e pfuasẹ ali ukpẹloe oyi ọni Omi Osumha.§ 11 Ewọli oyi anasẹmhẹ eyẹwẹ ee nga idane agbọagbọ. Eni e ga ọni inyagbemhi ali inyagbemhi ni a khali, ali ọnini ọ da mie ọlẹlẹ oyi eva eyọli ne, ẹa mhuẹ iyẹmhẹa shi ẹlẹọguota, shi ẹliyọsẹ."* 12 Eri onana o gueyẹ eni Ẹshinẹgba ọ pfa na e ri irabọmudu ri egbe mie, ikhi eni e ri omhẹsẹ eyi Ẹshinẹgba a gbe akanya, ni e ri igẹsikia a deba iJesu.

13 Ighọ mhi suọ khi uruli o rọte idane liẹ, "Kẹkẹ onana: Ikhivọsẹ

* **14:1** Li zẹ Ezik 9.4; Irọ 7.3 † **14:5** Li zẹ iZef 3.13 ‡ **14:8** Li zẹ Aza 21.9; iJere 51.8; Irọ 18.2
§ **14:10** Li zẹ Aza 51.17; Igbae 19.24; Ezik 38.22 * **14:11** Li zẹ Aza 34.10

o khi na eni e ghu-a shi elemhi
Ọnọmhuẹ rọte memena vu.”
“Ikhivọsẹ o khi na wẹ egbegbọ!”
“Ighọ Ayẹmhẹ ọ ngme, khi e ya
yẹmhẹ inyama-egbe agbọ-a, irari
khi eminete ni e rieleẹ, e ya deba
wẹ!”

Ikhiẹsẹ oyi ekẹ agbọ

14 Ighọ mhi bino, mhi mẹ
otughunu opfopfo odalo oyẹmhẹ.
Ọni ọ shitọ ọ, “Ọ li abi Omi Ọgbọ.”
Ọ rughu arula igolu oyi oghie shi
ukhomhi, o ri agaga ni ọọ mu mhọli
obọ.† 15 Agẹni ọlese ọ rọte Owa
oyi Ẹshinẹgba lasele ri ukpokpomhi
uruli lu ọni ọ shitọ nga ukhomhi
otughunu eghọ leghe, ọọ li, “Rue
agaga oyẹ ni u ke khiẹsẹ, irari khi
ẹghẹghẹ ikhiẹsẹ o she ramhi, irari
khi agbọ o she bie ni a khiẹsẹ.”‡
16 Ighọ ọni ọ shitọ otughunu eghọ,
ọ ri agaga oyọli khiẹsẹ agbọ.

17 Agẹni ọlese ọ rọte Owa oyi
Ẹshinẹgba na iloghie fiẹ lasele, lọli
ọ li mhọli agaga ni ọọ mu. 18 Ighọ
agẹni ọlese o rọte atẹtẹ fiẹ lasele,
ikhi agẹni ni ọ mhọli omhẹsẹ shi er-
ali. Ọ ri uruli oniẹmhi lu ọni o mhọli
agaga ni ọọ mu eghọ leghe, ọọ li,
“Rue agaga oni ọọ mu oyẹ, ni u rọ
khiẹsẹ ipfonu ekẹ agbọ-a, irari khi
ipfonu e she yilẹ!” 19 Ighọ ọni agẹni
ọ pfi agaga oyọli gasẹ ekẹ agbọ, ọ
khiẹsẹ ipfonu nya, ọ ku wẹ lo ashini
a te ẹ mino onyọ. Amino onyọ ona,
elemhi ibibi oyi Ẹshinẹgba o migha
shi. 20 Ighọ a la ashini a la amino
onyọ ni o la olase oni ẹoli ri awẹ
gue wẹ. Ọlia e rọte oni amino onyọ
tu lasele. Utumhi oyi oni ọlia o
ga nuata ramhi imali egbhuẹgbe, e
limhi abi ẹtẹ-awẹ ishe.§

15

Igẹni oshilua ni e tsua anasẹmhẹ ishilua

1 Ighọ, mhi mẹ irọkhasẹ oniẹmhi
ni o mu ẹloe olese ukhomhi idane,
ikhi igẹni oshilua ni e mhọli
anasẹmhẹ ishilua ni e khi eni
e kpukhokho, irari khi wẹwẹ
Ẹshinẹgba ọ rọ ya gbe ofu oyọli
ukhomhi. 2 Mhi mẹ emini o li
abi okẹ ighegbe oniẹmhi ni erali e
sọlọ shi, o migha epfẹ okẹ oniẹmhi.
Ẹgbọ ni e mu ọni inyagbemhi ali
oni ikhumhi oyọli ali inọba oyi eva
oyọli ọ le, e mu ẹfa ni Ẹshinẹgba ọ rọ
na wẹ mhuẹ abọ. 3 E to uwolo oyi
iMosisi ọni ọọ ga oyi Ẹshinẹgba ali
uwolo oyi ọni Omi Osumha, e liẹ,
“Ufumhi ali ọshabọ
e khi ikanya eyẹ,
Ẹshinẹgba Ọnọmhuẹ Nọfunẹ
nya.
Ipfuasẹ ali igẹsikia
odẹ eyẹ e khi,
oghie ni ọ mhọli ishishi nya!*
4 Ọghuo ọa ya na
ulishi oyẹ Ọnọmhuẹ,
ni ọa ya ri ufumhi
bhale ghi eva oyẹ?
Irari khi yẹyẹghuo kpele
u khi ọni ọ pfuasẹ.
Ishishi nya e ya bhale
ya kuẹghiẹ ẹ, irari khi
ikanya ipfuasẹ eyẹ
e she ri egbe khasẹ.”†

5 Onana o dọsẹ se, mhi bino,
mhi mẹ Owa oyi Ẹshinẹgba na
iloghie, ni o khi Igholo oyi ọtsẹlẹ
khi o khueghie-a.‡ 6 Rọte oni owa
ugamhi, eni igẹni oshilua ni e mhọli
anasẹmhẹ ishilua e te lasele. E
sọnọ itsua ni e pfuasẹ ni ẹẹ gẹ
nyanyanya, e ri ọgbẹnẹ igolu mu
aye. 7 Ighọ ọtuọghuo eni elamhakọ
aane ni e mhọli ayẹmhẹ eghọ, e
ri italabi igolu ishilua ni ofu oyi
Ẹshinẹgba e la, na eni igẹni oshilua.
Ikhi Ẹshinẹgba, ni ọ laọ lẹ agbọagbọ.
8 Oni owa ugamhi o vọ ewọli oyi
ufumhi ali ekpabọ oyi Ẹshinẹgba.

† **14:14** Li zẹ iDan 7.13 ‡ **14:15** Li zẹ iJọẹ 3.13 § **14:20** Li zẹ Aza 63.3; iLamẹ 1.15; Irọ 19.15
* **15:3** Li zẹ Okiali 15.1 † **15:4** Li zẹ iJere 10.7; Iwolo 86.9 ‡ **15:5** Li zẹ Okiali 38.21 § **15:8** Li zẹ Okiali 40.34; 1 Ighie 8.10-11; 2 Okhẹ 5.13-14; Aza 6.4

Ọgbọ ọkhọghuo ọa la ọ ni ọ dobẹ lo oni owa ugamhi ya ramhi ni eni anasẹmhẹ ishilua e rọ gba pfo.§

16

Italabi ishilua ofu eyi Ẹshinẹgba

1 Ighọ mhi suọ khi uruli na leghe o rọte oni Owa ugamhi oyi Ẹshinẹgba gueyẹ eni igẹni oshilua, “A ka ku eni italabi ishilua eyi ofu oyi Ẹshinẹgba shi ekẹ agbọ.” 2 Agẹni ọnododẹ ọ vu ya ku atalabi oyọli shi ekẹ agbọ. Iwali igboko ebe ni e lolo ẹ to, e gẹ ẹgbọ ni e mhọli ọlẹlẹ oyi ọni inyagbemhi, ni e ga ọni inyagbemhi ni a khali.*

3 Agẹni ọnuzava ọ ya ku atalabi oyọli lo okẹ oniẹmhi, oni okẹ oniẹmhi o mele ọlia eyi ẹgbọ ni e ghua-a. Emhikpa ni e mhọli ayẹmhẹ ni e la elemhi oni okẹ oniẹmhi e ghuloa.

4 Agẹni ọnuzi-aasẹ, ọ ku atalabi oyọli lo okẹ ali ichọchọ amẹ, e mele ọlia-a.† 5 Mhi suọ khi agẹni ni a ri amẹ nga obọ khi ọọ li,

“Ọguẹsọ-ẹzọ ni ọ pfuasẹ
u khi, irari khi
u guẹ sọ ingme ena,
Yẹyẹ u khi Ẹshinẹgba Nọ pfuasẹ,
Yẹyẹ u la ọ memena,
ni u kpẹ la ọ, ni u gbo ya la ọ,
itobọ khi igẹsikia u rọ ọ sọ ẹzọ eyẹ.
6 Irari khi ẹgbọ e she gbolo
eni a pfa na-a
ali emekẹguele,
u she ri ọlia na wẹ da,
abi o ti shi!”

7 Mhi suọ khi atẹtẹ o tsẹsẹ, ọọ,

“Guẹguẹguẹ,
Ẹshinẹgba Ọnọmhuẹ Nọfunẹ nya,
iguẹzọ eyẹ, eyi igẹsikia
ali eni e te odẹ e khi!”

8 Agẹni ọnuzi-aane ọ ku atalabi oyọli ku ovọ, a ri ekpabọ na ovọ o ri erali ke tosẹ ẹgbọ-a. 9 Ẹgbọ e daghiẹ-a irari utomhi oyi erali, e zẹ ẹmuẹbe na eva oyi Ẹshinẹgba ni ọ mhọli ekpabọ rọ mhẹsẹ na anasẹmhẹ enana, ama ẹa lama mupfi ni e ri ufumhi na eva oyọli.

10 Agẹni ọnuzi-oshe ọ ku atalabi oyọli kushi ukpẹkhomhi oghie oyi ọni inyagbemhi, eghiele oyọli o la obili. Ẹgbọ e ngomhi ẹlẹmhi unu, shi oya.‡ 11 E ku itsẹ na Ẹshinẹgba na iloghie irari utomhi ali igboko eyẹwẹ, ama ẹa lama mupfi lase odẹ ọkhọlọ oyẹwẹ le.

12 Agẹni ọnuzi-osasa o ku atalabi oyọli lo okẹ iYufiretisi ni o fu, o khakha amẹ-a ni ighie na obini ovọ o te ẹ ngale e mẹ asha rọte dọsẹ.§ 13 Ighọ mhi mẹ khi ikhiakhiamhi iyẹmhẹ aasẹ ni e li abi ikele e rọte unu oyi ọni oligio ọniẹmhi ali unu oyi inyagbemhi ali unu oyi ọmekẹguele ọyi ẹgbhọli, lasele. 14 Wẹwẹ e khi iyẹmhẹ ọkphaghiẹ ni ẹẹ gbe ikanya ọshabọ, ni e fiẹ deba ighie ni e la ekẹ agbọ nya, ni e ya ti wẹ gbili shi okhọli ogbẹlẹ oyi Ẹshinẹgba Nọ funẹ nya.

15 “A ghe i, mhi ya bhale abi oghiatọ! Ikhivọsẹ o khi na ọgbọ ni ọ ya guale, ni ọ ya ri ẹloe khu ide eyọli ini ọ khi banọ-a ni a mẹ ọli irumheba!”*

16 Ighọ eni iyẹmhẹ ọkphaghiẹ e ti wẹ gbili ashini a ri ẹlẹmhi Iburu ẹ lui Amagẹdọ.†

17 Agẹni ọnuzi-oshilua o ku atalabi oyọli nga idane, ighọ uruli na leghe o rọte Owa ugamhi oyi Ẹshinẹgba rọte ukpẹkhomhi eghiele ngme lasele, ọọ li, “A she riẹlẹ ọli!” 18 Ighọ, inyamhisalo amẹ, ali ukpimhi ali ingmolo oyi ikphala ali inighise ekẹ ee bhale. Inighise nabi ọgbọ-a kpẹ mẹ ghue abi a te ma ọgbọ shi ekẹ agbọ. Oni inighise o ga

* **16:2** Li zẹ Okiali 9.10 † **16:4** Li zẹ Okiali 7.17-21; Iwolo 78.44 ‡ **16:10** Li zẹ Okiali 10.21 § **16:12** Li zẹ Aza 11.15 * **16:15** Li zẹ iMat 24.43-44; iLuk 12.39-40; Irọ 3.3 † **16:16** Li zẹ 2 Ighie 23.29; iZaka 12.11 ‡ **16:18** Li zẹ Irọ 8.5; 11.13,19

khi onịẹmhi!‡ 19 Oni ẹọli onịẹmhi o
kemhi asha esẹ, ẹọli oyi eni ishishi
nya e de kua. Ẹshinẹgba ọ sato ẹọli
iBabilọ no fu egbe. Ọ mhẹsẹ uko ni
onyọ ofu oyọli o vọ nali.§ 20 Ekẹ ni e
la iteva elemhi okẹ nya e kelea, aa
ke mẹ ite ekhọghuo.* 21 Echẹ amẹ
na idane enịẹmhi e rọte idane de
mu ẹgbọ. Ee ngmanọ ku Ẹshinẹgba
irari eni opfuse oyi eni echẹ amẹ,
irari khi oni opfuse o khọlọ gba.†

17

Adegbe nọfunẹ

1 Ighọ agẹni ọghuo ni ọ mhọli ital-
abi ishilua ọ bhale, ọọ mhẹ, “Bhale
khi mhi ya ri abi a li ya nasẹ
ọni adegbe ọnọfunẹ khasẹ, ikhi ẹọli
onịẹmhi ni o la epfẹ okẹ ni e bu.*
2 Lọli ighie na ekẹ agbọ e nu kia
okia, onyọ okia eyọli e gbe ẹgbọ ni
e la ekẹ agbọ.”†

3 Ighọ ọni agẹni ọ rue mhẹ je
ọdagbe ifufu elemhi Ayẹmhẹ. Ighọ
mhi mẹ ọkpotso ni ọ shitọ nga in-
yagbemhi ọyilẹ, ni ọ le iwali eva
ipfiunu-a, ọ ze ikhomhi ishilua ali
ekphali igbe.‡ 4 Ọni ọkpotso ọ sọnọ
itsua eyilẹ, a ga mema ri igolu ali
ifẹfẹ ali ema rọ khuẹsẹ ọli-a. Ọ mu
uko igolu mhọli obọ ni o vọ emhi
ighuighuẹ ali ikanya ichimhi eyi
itsẹbọ eyọli.§ 5 Emhi osheli na kẹkẹ
shi ọli alukpo khi.

Osheli.
IBabilọ Onịẹmhi.
Inyọ idegbe nya.
Ali inyọ itsẹbọ nya. 6 Mhi mẹ khi
ọni ọkpotso, ọ da ọlia eyi ẹgbọ ni a
pfa na, ọlia eyi eni a gbe-a irari khi
e mie iJesu suọ.
Abi mhi rọ mẹ ọli, mhi yila.

7 Ighọ ọni agẹni ọọ mhẹ, “Elọ o zẹ
ni u rọ yila? Mhi ya gueyẹ osheli
oyi ọni ọkpotso ali oyi ọni inyagbe-
mhi ni ọọ nga, ni ọ zẹ ikhomhi
ishilua ali ekphali igbe. 8 Ọni in-
yagbemhi ni u mẹ ni ọ kpẹ khi,
mena ni ọa ke khi lọli, ọ ya rọte
ilimhi na ningọlọ ngale ya je epfua
oyọli. Abọ e ya sha ẹgbọ ni e la agbọ
ni aa kẹkẹ eva oyẹwẹ shi ebe ni a
kẹkẹ eva oyi eni e ya mhọli agbọ na
agbọagbọ shi, rọte igbaekẹle agbọ,
ini e mẹ ọni inyagbemhi irari khi,
ọ kpe khi, mena ọa ke khi, ni ọa ya
bhale.*

9 “Onana o khi emini ọgbọ te ẹ
sa usamhi ilẹsingme. Eni ikhomhi
ishilua eghọ, e khi ikhomhi ite
ishilua ni ọni ọkpotso ọọ shitọ.
10 Ighie oshilua e li gbo khi.
Etuoshe ọ, e she ghua, ọghuo ọọ
kiele ẹ mhẹsẹ, ọni ọ kpọle ọa bhale
ne. Ini ọ da bhale, ọ mema ya laọ
ukuku ẹghẹghẹ. 11 Ọni inyagbemhi
ni ọ kpẹ laọ ni ọa ke laọ eghọ, ọ khi
oghie ọnuzi-olale, abeghuo lọli ali
oshilua enekpọle e li, ọ ya li je epfua
oyọli.

12 “Eni ekphali igbe ni u mẹ eghọ,
e khi ighie ogbe ni aa ri eghiele na
ne, ama a ya ri afu na wẹ elemhi
iwakati oghuo tsẹ ni e rọ mhẹsẹ
abi ighie, li shi ọni inyagbemhi.†
13 Enana emhi oghuo ẹ khi, e ya
ri ekpabọ ali afu oyẹwẹ na ọni in-
yagbemhi. 14 E ya nu ọni Omi
Osumha khọli. Ọni Omi Osumha
ọ ya gbe wẹ oni okhọli, irari khi
Ọnọmhuẹ ọyi enemhuẹ ọ khi, ali
Oghie ni o mhọli ighie ọ khi. Irari
khi e nu ọli la, wẹwẹ ọ lu ni ọ zẹ, ali
ni e khi eni e ri igẹsikia deba li.”

15 Ighọ ọni agẹni ọọ mhẹ, “Eni okẹ
onịẹmhi ni u mẹ, ni ọni adegbe ọ
shitọ, ẹgbọ ali ebubu ẹgbọ ali ishishi
ali ẹmuẹ ọdọda e la aghọ. 16 Ọni
inyagbemhi ali ekphali igbe ni u
mẹ eghọ e ya biselemhi ọni adegbe.
E pfuse ọli-a, e banọ ọli-a, e nyanọ
li elamhi egbe rọ le, e ri erali tosẹ
ọli-a. 17 Irari khi Ẹshinẹgba ọ rọli

§ **16:19** Li zẹ Aza 51.17 * **16:20** Li zẹ Irọ 6.14 † **16:21** Li zẹ Okiali 9.23; Irọ 11.19 * **17:1** Li zẹ iJere 51.13 † **17:2** Li zẹ Aza 23.17; iJere 51.7 ‡ **17:3** Li zẹ Irọ 13.1 § **17:4** Li zẹ iJere 51.7 * **17:8** Li zẹ iDan 7.7; Irọ 11.7; Iwolo 69.28 † **17:12** Li zẹ iDan 7.24

shi wẹ udu e rịẹlẹ emini ọ gba, lọli e rọ lama kugbe ri ekpabọ eyẹwẹ na ọni inyagbemhi ni ọ mhẹsẹ, ya ramhi ni ungmemhi oyi Ẹshinẹgba o rọ bhale ya tsẹ. 18 Ọni ọkpotso ni u mẹ lọli ọ khi oni ẹoli onịẹmhi ni ọọ mhẹsẹ na ighie na agbọ."

18

Udemhi oyi iBabilọ

1 Onana ọ dọsẹ se, mhi mẹ agẹni olese khi ọ rọte iloghie ẹ tiemhile.
Ọ mhọli afu nofunẹ, ugẹmhi oyọli o
ri ekẹ agbọ ọ gẹ nyanyanya. 2 Ọ ri
uruli onịẹmhi tsẹsẹ leghe, ọ li.
"Ẹoli iBabilọ Onịẹmhi,
o she de.
O she mele ugbebo
oyi iyẹmhẹ eyi
ọkphaghiẹ-a,
ali ashini iyẹmhẹ
ọkphaghiẹ e la lese,
ashini ipfeli ali elamhakọ
ni aa pfuasẹ ni aa ghuẹ,
ẹẹ la.*
3 Irari khi ishishi nya,
e she kpọkpọ onyọ,
ni o ri ujili ẹ kpha,
ikhi onyọ okia oyọli.
Ighie na ekẹ agbọ
e she kia okia deba li.
Eduoki na ekẹ agbọ,
e she rọte
iliagbọ-tsuakua oyọli
mhuẹ ẹpfue."†

4 Ighọ mhi suọ uruli olese ni o
rọte idane liẹ,
"Ẹgbọ eyẹmhẹ, a na li egbe kua,
ini a khi mhuẹ okemhi
shi olamhẹ eyọli,
ini a khi mhuẹ okemhi
shi osoli anasẹmhẹ oyọli.‡
5 Irari khi olamhẹ eyọli
e she tigbili yagha ramhi
idane,
Ẹshinẹgba ọ she sato
umha-guẹli eyọli.§
6 Ā li ọli, abi ọ li ẹ,
ā fali ọli ota asha eva
shi ikanya ni ọ gbe.
Onyọ ni o toto ni ọ rọ na ẹ da,
a sọ oghọghọ nali da asha eva.*
7 A ri osoli ali oyala nali
ni o guẹ to ufumhi ali ẹpfue
ni ọ rọna egbọli.
Irari khi eri Ọni Ọkpotso
ọ la ekelemhi tono obọ udu liẹ,
'Mhẹmhẹ mhi khi ọni ọlele!
Mhi aa tigbe ya khi
ọsamhi-olimhi,
mhi aa tigbe ya
mẹ oya egbe ghue.'
8 Irarighọ, ogbẹlẹghuo
anasẹmhẹ oyọli
o rọ ya sha rughu ọli,
shi eghuli ali eviẹ
ali okiamhi.
A ya ri erali tosẹ ọli-a.
Irari khi Ẹshinẹgba Ọnọmhuẹ
ni ọ ya gue ọli ẹzọ,
ọnọfunẹ nya ọ khi."†

9 "Ini ighie na agbọ ni e kia okia
deba li, ni e nu ọli li agbọ tsua kua,
e ya viẹ, e viẹ eviẹ oya na li, ini e mẹ
ewọli erali ni ẹẹ tosẹ ọli-a. 10 E ya
tapfia migha ke viẹ irari ulishi osoli
ni a na li, ẹẹ liẹ,
" 'Eekhue o Eekhue o
yẹyẹ ẹoli nofunẹ,
iBabilọ ẹoli no mhuẹ ekpabọ!
Elemhi iwakati oghuo tsẹ
epfua oyẹ o she bhale!'‡

11 "Eduoki na agbọ e ya viẹ ọli e
viẹ oya irari khi ọgbọkhọghuo ọa ke
nu wẹ ya dẹ itsua.§ 12 Itsua igolu ali
ẹlomho, imiechẹ ni e somhotse ni e
ghalẹ, ifẹfẹ ali ema, ide epfopfo na
kpishi, ali eni ẹ yilẹ, ghe ena wọnọ,
ali ilọlọ eni eyilẹ ali itsua ọdọda ni a
ri ọọra ni ẹ pfie khali, ali itsua ọdọda
ni a ri ekphali eni khali, ali ẹẹra ni e
ghalẹ, idẹ ali ikhuli ali echẹ imabo.
13 Ali alagho na lu ikinamọni ali
ọshamhi ali ituale afu ẹẹra ali ituale

* **18:2** Li zẹ Aza 13.21; 21.9; iJere 50.39; 51.8; Irọ 14.8 † **18:3** Li zẹ Aza 23.17; iJere 51.7 ‡ **18:4** Li zẹ Aza 48.20; iJere 50.8; 51.6,45 § **18:5** Li zẹ Igbae 18.20-21; iJere 51.9 * **18:6** Li zẹ Iwolo 137.8; iJere 50.29 † **18:8** Li zẹ Aza 47.7-9 ‡ **18:10** Li zẹ Ezik 26.16-17 § **18:11** Li zẹ Ezik 27.31,36

ni a ku ẹ shi olimhi egbe, ali atike
ni ọọ pfie ni o ghalẹ ali onyọ ali oili
ali ifulawa ali ikpamhi emhi ni a
lu ado, ena ali isumha ali ichi ali
amọku ni ichi ẹẹ tsua, li shi ẹgbọ ni
e khi ighumha.*
14 "Eni eduoki e ya liẹ ọli, 'Imọmhi
ni u ri ukpẹloe shi ekẹ ẹ khẹ, o she
mẹ na. Ẹpfue ali ọsuemhẹ eyẹ nya e
she kele-a, ni a ke dobẹ gbolo mẹ ya
mie.' 15 Eduoki ni e ri emhi enana
dẹ ni e mẹ elele ẹpfue rọte obọ oyi
ọni ọkpotso, e ya migha tapfia, ulishi
osoli ni ọ mẹ ọọ mu wẹ. E ya viẹ e
viẹ oya,† 16 e viẹ nyogho, ee liẹ,
" 'Eekhue-o! Eekhue-o,
ẹoli Onofunẹ,
ni a ri iwulu ichẹ eneyilẹ,
ni a ri igolu ali echẹ
ni e ghalẹ ali ifẹfẹ
khuẹ akhuẹ!
17 Aboriẹkhi ighọ,
elemhi iwakati oghuo tsẹ,
eni ẹpfue enieṃhi eghọ
e li opfu-a.'‡
"Eni e khi ega ọkọ-okẹ onieṃhi
nya ali eni ẹ lo ọkọ-okẹ onieṃhi ya
asha ali eni ẹ gua li ali eni e rọte
okẹ onieṃhi ẹ mie ifata, e ya tapfia
migha. 18 Ini e mẹ ewọli eyi utomhi
oyọli, e ya liẹ, 'Ẹoli okhọghuo o la ọ ni
o li abi oni ẹoli onieṃhi?'§ 19 E yalọ
ifufu ku ukhomhi, e ri eviẹ ali oya
viẹ leghe, ee liẹ,*
" 'Eekhue-o! Eekhue-o,
yẹyẹ ẹoli onieṃhi,
ni eni e mhọli
ọkọ-okẹ onieṃhi nya,
e te mhọli ẹpfue eyẹwẹ
rọte ọsuemhẹ oyi oni ẹoli!
Elemhi iwakati oghuo tsẹ
a rọ pfuse ọli-a.†
20 A ri itobọ li
ke ghẹlẹ, iloghie,
A ke ghẹlẹ,
ẹẹ eni a pfa na
ali ighiusomhi na kẹẹ ali
emekẹguele!
Irari khi Ẹshinẹgba
ọ she gue ọli ẹzọ
shi abi ọ li nasẹ ẹ.' "‡
21 Ighọ agẹni nọfunẹ o rue
udumhi ẹchẹ ni o li abi ẹchẹ iko
pfilo oni okẹ onieṃhi, ọọ li,
"Ekpabọ na guo
a rọ ya guọghọ
ẹoli iBabilọ onieṃhi-a,
aa ke gbo ya
mẹ ẹ ẹloe ghue.§
22 Ọgbọ ọa ke gbo ya suọ
uruli ẹfa
wẹkhi oyi emini áá kpheli
wẹkhi oyi ofele,
wẹkhi oyi akala
elemhi yẹyẹ oni ẹoli ona ghue.
Ọgbọ ọa ke ya mẹ
ọgbakanya ọkhọghuo
elemhi ẹ ghue.
Ọgbọ ọa ke ya suọ
okeke emini a mhẹli iko,
elemhi ẹ ghue.*
23 Erali ákpá ọa ke gbo ya gẹ
elemhi ẹ ghue,
wẹkhi eri a ya gbo suọ
uruli eni ẹ zu ode
elemhi ẹ ghue.
Eduoki eyẹ e khi
ẹgbọ eni e funẹ na ekẹ agbọ,
u ri ogbhọ oyẹ
di ishishi nya wasẹ-a.†
24 Elemhi oni ẹoli a mẹ
ọlia eyi emekẹguele
ali eyi eni a pfa na,
ali eni a gboloa shi ekẹ agbọ
nya."‡

19

Okuekhoogo!

1 Onana o dọsẹ se, mhi suọ uruli
ni o li abi okeke onieṃhi oyi ebubu

* **18:13** Li zẹ Ezik 27.12,13,22 † **18:15** Li zẹ Ezik 27.31,36 ‡ **18:17** Li zẹ Aza 23.14; Ezik 27.26-30 § **18:18** Li zẹ Ezik 27.32 * **18:19** Li zẹ Ezik 27.30-34 † **18:19** Li zẹ Ezik 27.30-34 ‡ **18:20** Li zẹ iDẹut 32.43; iJere 51.48 § **18:21** Li zẹ iJere 51.63-64; Ezik 26.21 * **18:22** Li zẹ Ezik 26.13; Aza 24.8 † **18:23** Li zẹ iJere 7.34; 25.10 ‡ **18:24** Li zẹ iJere 51.49

ẹgbọ obini iloghie khi oo tsẹsẹ, oo liẹ,
“Okuekhoogo,
Imiepfuese ali ufumhi
ali ekpabọ khi
eyi Ẹshinẹgba ọyawa.
2 Irari khi iguẹzọ oyọli
eyi igẹsikia ali
eni e sheshe e khi.
Ọ she pfa ẹzọ mu
adegbe ọnọfunẹ,
ọni ọ she ri okia eyọli
yese ekẹ agbọ-a.
Ẹshinẹgba ọ she ye okhọli
to ọlia eyi eni ẹẹ ga eyọli.”*
3 Ighọ e gbo tsẹsẹ, e liẹ,
“Okuekhoogo!
Ewọli eyọli e she ẹ nga
idane agbọagbọ.”†
4 Ighọ egbhali uye ali aane ali elamhakọ aane, e de yẹshi, e ga Ẹshinẹgba ni ọ shitọ oni ukpẹkhomhi oghie, e liẹ,
“Atsẹ! Okuekhoogo!”
5 Uruli o rọte oni ukpẹkhomhi oghie ngme ọọ liẹ,
“A kuẹghiẹ
Ẹshinẹgba ọyawa,
ẹẹ ni ẹẹ ga eyọli nya,
ẹẹ ni a na ulishi oyọli,
ghe ẹgbọ ni e fu
ali eni e shẹ!”‡
6 Ighọ mhi suọ uruli ni o li abi uruli onigmhi oyi ebubu ẹgbọ ni o li abi ingmolo oyi okẹ ni ọọ tu, ni o gbo li abi ingmolo oyi akphala. Ee liẹ,
“Okuekhoogo!
Irari khi Ẹshinẹgba
Ọnọmhuẹ oyawa Nọfunẹ nya,
lọli ọ le oghie!§
7 Awa ke ghẹlẹ,
egbe ke mu awa,
awa ri ufumhi nali!
Irari khi izu-ode oyi
ọni Omi Osumha
o she ramhi,
ọmueshi ọ she mu egbe shi ekẹ.
8 Ode opfopfo
ni o dala ni o pfuasẹ,
a rọ nali sọ.”
(Oni Ode opfopfo, iguẹ ngeli oyi eni a pfa na o migha shi.)
9 Ọni agẹni ọọ mhẹ, “Kẹkẹ khi. ‘Ikhivọsẹ o khi na ẹgbọ ni a lu shi oni ukue aruele oyi izu-ode oyi ọni Omi Osumha.’ ” Ọ gbolo ẹ mhẹ, “Ingmemhi enana, egbegbi ingmemhi eyi Ẹshinẹgba e khi.”*
10 Ighọ mhi de ya wugha li awẹ ni mhi ga li. Ama ọọ mhẹ, “Khi li ghọ! Ọni ọọ ga nabi yẹyẹ ali ọnabi inyọghuo ẹ enekpọle mhi khi ni e mu ọtsẹlẹ oyi iJesu mhuẹ. Ga Ẹshinẹgba! Irari khi ọtsẹlẹ oyi iJesu o khi ayẹmhẹ imekẹguele.”

Ọni ọ nga achi ọpfopfo

11 Ighọ mhi mẹ khi iloghie o khueghie-a mhi mẹ achi ọpfopfo. Ọni ọ nga li a lu ọzẹ-regbenga ali ọni ọ khi igẹsikia. Odẹ ni ọa mhuẹ azẹba ọ te ẹ sọ ẹzọ, ni ọ te ẹ khọli.† 12 Ikpamhi alo eyọli e li abi ẹlẹmhi erẹ. Ọ rughu irula oghie ni e bu. Ọ mhọli eva ni a kẹkẹ shi ọli egbe ni ọgbọ ọlese ọa lẹsẹ, se ni lọli ghuo kpele.‡ 13 Ọ sọ awulu ni a sọ ọlia. Eva ni a lu ọli khi, “Ungmemhi oyi Ẹshinẹgba.” 14 Ekhọli-okhuẹ ni e la iloghie e deba li kia, e sọnọ itsua epfopfo ni e dala ni e pfuasẹ, e nga ichi epfopfo. 15 Itakobi ni ọọ mu o rọte unu oyọli lasele, ni ọ rọ ya khọli eni ishishi. Ọtsuọdu akhuli ọ rọ ya ke mhẹsẹ na eni ishishi. Ọ ya rọte ashini a te ẹ mino-onyọ mino onyọ lasele, Ikhi onyọ no khi ofu onigmhi oyi Ẹshinẹgba Nọfunẹ nya.§ 16 A kẹkẹ eva, “Oghie Ni ọ Mhọli Ighie, Ali Ọnọmhuẹ Ni ọ Mhọli Ekhẹmhuẹ,” shi awulu na dogo oyọli ali ukhiowẹ oyọli. 17 Ighọ mhi mẹ agẹni khi ọ migha ovọ, ni

* **19:2** Li zẹ iDẹut 32.43; 2 Ighie 9.7 † **19:3** Li zẹ Aza 34.10 ‡ **19:5** Li zẹ Iwolo 115.13 § **19:6** Li zẹ Ezik 1.24; Iwolo 93.1; 97.1; 99.1 * **19:9** Li zẹ iMat 22.2-3 † **19:11** Li zẹ Ezik 1.1; Iwolo 96.13; Aza 11.4 ‡ **19:12** Li zẹ iDan 10.6 § **19:15** Li zẹ Iwolo 2.9; Aza 63.3; iJọẹ 3.13; Irọ 14.20

ọ viẹ lasele leghe lui ipfeli ni e la irarogbe ẹ fiala, “A bhale a ka legba shi aruele ogbọmhi onieṃhi oyi Ẹshinẹgba. 18 Ẹghẹghẹ aghọ ni a le elamhi idiegbe oyi ighie ali ega ekhọli-okhuẹ ni e ri ekhọli-okhuẹ ẹ ye okhuẹ, ali elamhi idiegbe eyi ẹgbọ nefunẹ, shi elamhi ichi ali eni e nga wẹ, ali elamhi idiegbe ẹgbọ nya, shi ighumha ali eni ẹa khi ighumha ghe ẹgbọ enikeke ali ẹgbọ enieṃhi.”*

19 Ighọ mhi mẹ ọni inyagbemhi ali ighie na ekẹ agbọ ali ekhọli-okhuẹ eyọli khi e lona kugbe, ni e rọ nu ọni ọ nga ọni achi ali ekhọli-okhuẹ eyọli khọli. 20 Ama a mu ọni inyagbemhi ma ọmekẹguele ọyi ẹgbhọli ọyọli, ọni ọ ri eva oyọli gbe irọkhasẹ ọnyaloa. Eni irọkhasẹ ena ọ rọ di ẹgbọ ni e mie eni ọlẹlẹ eyi ọni inyagbemhi shi egbe, ni e ga irọkhọkhọ oyọli ni a khali. Ọni inyagbemhi ali ọni ọmekẹguele ọyi ẹgbhọli, a mu wẹ pfilo uyele erali ni ofulu o la to kua yala.† 21 Eni e kpọle, a ri itakobi oni o rọte unu oyi ọni ọ nga ọni achi gbolo wẹ-a. Eni ipfeli nya e ri elamhi idiegbe eyẹwẹ le.

20

Ikpe Agbẹlẹ

1 Ighọ mhi mẹ khi agẹni ọ rọte idane e tiemhile ọ mu okpẹ ilimhi na ningọlọ mhọli obọ, ọ tsua ukpokpomhi uwẹghẹ. 2 Ọ gamhi ọni oligio ọnieṃhi rue, ikhi ẹnyẹ ọnẹdẹ ọghọ ni ọ khi etse ali Ọkphaghiẹ, ọ gẹ ọli ikpe agbẹlẹ oghuo.* 3 Ọ pfi ọli lo oni ilimhi na ningọlọ, ọ pfi okpẹ ọ. Ọ pfi oni ilimhi na ningọlọ unu ma, ini ọ khi ke gbo mẹ asha di ishishi ẹgbọ, ya ramhi ni eni ikpe agbẹlẹ e rọ ya gba. Ini ona o dọsẹ se, a mema ya rue ọli obọ-a ukuku ẹghẹghẹ.

4 Ighọ mhi mẹ ikpẹkhomhi ighie. Eni e shitọ ọ, e khi eni a ri afu na ni e ri ẹgbọ gue ẹzọ. Ighọ mhi gbo li mẹ iyẹmhẹ eyi ẹgbọ ni a kholo ikhomhi ọ, irari ọtsẹlẹ ni e pfi na iJesu ali ungmemhi oyi Ẹshinẹgba. Eni ẹgbọ ena ẹa ga ọni inyagbemhi wẹkhi irọkhọkhọ eyọli, wẹkhi eri e mie ọlẹlẹ oyọli shi atẹtẹ ukhomhi, wẹkhi obọ. E ya te eghuli guale, e ya nu iKirisiti mhẹsẹ ikpe agbẹlẹ.† 5 Ẹgbọ ni e kpọle ni e ghuloa ẹa ke rọte eghuli guale, ramhi ni ikpe agbẹlẹ eghọ e rọ gba. Onana o khi irọte eghuli guale onododẹ. 6 Ikhivọsẹ ali ipfuasẹ e khi eyi eni e mhọli obọ shi iguale onododẹ onana. Eghuli onuzi-eva ọa mhọli ekpabọ shi ẹgbọ eghọghọ egbe, ama e ya khi ekpodalo-ugamhi eyi Ẹshinẹgba ali eyi iKirisiti. E ya nu ọli mhẹsẹ ikpe agbẹlẹ.

7 Ini eni ikpe agbẹlẹ e gba se, a ya taghiẹ Ọkphaghiẹ owa ighumha oyọli-a. 8 Ọ ya fiẹ lasele ya di ẹgbọ ni e la ishishi nya na ekẹ agbọ, ikhi ẹgbọ ni a lu iGọgi ali iMagọgi, ni ọ rọ ti wẹ gbili shi okhọli. Eri e bu abi ekhashẹ ni e la egele okẹ onieṃhi.‡ 9 Ighọ e to ọghọli ya gbe ekẹ agbọ khia, e pfi gasẹ apfẹ eyi ẹgbọ eyi Ẹshinẹgba, ẹoli ni ọ nono egbegbọ. Ama erali e rọte idane tiemhile ya tosẹ wẹ-a. 10 Ọni etse ni ọ di wẹ, a mu ọli pfilo erali ilimhi iriẹriẹ ni ofulu o la to kua yala. Ikhi ashini a pfi ọni inyagbemhi ali ọmekẹguele ọyi ẹgbhọli lo. A ya la aghọ na wẹ osoli agbọagbọ, no gbe no bi.

A ri eni e ghu-a gue ẹzọ

11 Ighọ mhi mẹ ukpokpomhi ukpẹkhomhi oghie opfopfo ali ọni ọ shitọ ọ. Abi ọ shitọ eghọ, ekẹ ali ukhui e kele-a, ẹa ke mẹ ashikhọghuo la. 12 Ighọ mhi mẹ ẹgbọ ni e ghuloa, ghe enieṃhi, ali enikeke, e migha odalo oni

* **19:18** Li zẹ Ezik 39.17-20 † **19:20** Li zẹ Irọ 13.1-18 * **20:2** Li zẹ Igbae 3.1 † **20:4** Li zẹ iDan 7.9,22 ‡ **20:8** Li zẹ Ezik 7.2; 38.2,9,15

ukpẹkhomhi oghie. Ighọ a khueghie ebe ni e bu-a. A gbo khueghie ebe olese-a ni o khi ebe ni a kẹkẹ eva oyi eni e ya mhọli agbọ na agbọagbọ shi. A gue eni e ghu-a ẹzọ abi ikanya ni e gbe e li, abi a li kẹkẹ wẹ shi eni ebe.§ 13 Okẹ o kpa ẹgbọ ni e ghuloa shi ọ ku lasele. Eghuli, ali ilimhi, e khueghie unu-a kpa ẹgbọ ni e la elemhi wẹ ku lasele. A gue ọgbọgbọ nya ẹzọ abi ọ li gbe. 14 Ighọ a pfi Eghuli, ali ilimhi lo uyele erali. Erali ilimhi irieriẹ onana o khi eghuli onuzi-eva. 15 Ọnini eva oyọli ọa da la oni ebe ni a kẹkẹ eva oyi eni e ya mhọli agbọ na agbọagbọ shi ne, eri a ya pfi ọli pfilo oni erali ilimhi irieriẹ.

21

IJerusalẹmu Onogbọ

1 Ighọ mhi li mẹ iloghie onogbọ ali ekẹ agbọ onogbọ. Iloghie ononododẹ ali ekẹ agbọ onododẹ e she kala-a, ighọ li khi okẹ onieṃhi.* 2 Mhi mẹ oni ẹoli ni o pfuasẹ ikhi oni iJerusalẹmu onogbọ khi o rọte idane e tiemhile rọte obọ oyi Ẹshinẹgba, abi ọmueshi ni a khuẹsẹ somhotse ẹ ghi ọdọ li.† 3 Ighọ mhi suọ ukpokpomhi uruli khi o rọte oni eghiele e liẹ, “A ghe khẹ! Ẹshinẹgba ọ ri apfẹ oyọli tiemhile deba ẹgbọ, eri ọ ke ya nu ẹgbọ ngeli kugbe, eni ẹgbọ e ya khi ẹgbọ eyọli, Ẹshinẹgba ọ ya nu wẹ la kugbe.‡ 4 Ọ ya shishi wẹ ameviẹ alo-a, eghuli ọa ke ya laọ, wẹkhi eri a kẹ ke viẹ wẹkhi asha o ke ya ke to ọgbọ, irari khi emini ediọ e she dọsẹ.”§

5 Ọni ọ shitọ oni ukpẹkhomhi oghie ọọ li, “Ghe khẹ, Mhi ri emhikpa a mele enegbọ-a!” Ighọ ọọ, “Kẹkẹ emhi enana shi ekẹ irari khi ingmemhi ni a ri egbe ẹ da ni e khi igẹsikia e khi.”

6 Ọọ mhẹ, “A she li ọli. Mhẹmhẹ mhi Aafa ali Omega, mhẹmhẹ mhi khi igbaekẹle ni mhi khi ọzukhomhi. Ọni okiamẹ ọọ gbe, mhi ya rọte okẹ ni ọọ chọchọ amẹ, ni o ri agbọ a na ọgbọ na li da afuẹ.* 7 Ọni ọ da mu ọ le ne, ọ ya mhọli ikhivọsẹ ona, ni, Mhẹmhẹ mhi ya khi Ẹshinẹgba oyọli, lọli o khi omimhẹ.† 8 Ama ẹgbọ ni e khi enulishi ali eni ẹa ya lama miesuọ, ena angeli ichimhi ali egbugbeli, ali ena itsẹbọ eni e mu imhẹsẹ ogbhọ ali eni ega ikhumhi, ali e lo ẹgbhọli nya, okiẹmhi oyẹwẹ o ya khi erali ilimhi irieriẹ ni ofulu la to kua yala. Onana khi eghuli onuzi-eva.”

9 Agẹni ọghuo eni oshilua ni ọ mhọli italabi ishilua ni e vọ anasẹmhẹ ishilua ni e kpe ukhokho, ọ bhale ya liẹ mhẹ, “Bhale, mhi ya ri ọni ọmueshi ọnọgbọ khasẹ, ni ọ khi ughuẹ ọni Omi Osumha.” 10 Elemhi oni ayẹmhẹ, ọni agẹni ọ tsua mhẹ nga ukhomhi ute onieṃhi ni o yagha, ọ rẹmhẹ khasẹ oni Ẹoli-No-pfuasẹ ikhi iJerusalẹmu, khi o rọte idane te obọ oyi Ẹshinẹgba a tiemhile.‡ 11 O ri ufumhi oyi Ẹshinẹgba gẹ nyanyanya. Ugẹmhi oyọli o li abi ẹchẹli ni o somhi otse ni a lu iJasipa ni o li abi ughegbe. 12 O mhọli ukpokpomhi ugbe ni o yagha ni o mhọli odẹ inuẹkpẹ igbẹva. Eni odẹ inuẹkpẹ, igẹni ogbava e la ọ. Eni odẹ inuẹkpẹ igbẹva ena a kẹkẹ eva eyi ẹdẹli igbẹva eyi iZirẹni shi ọ. 13 Odẹ inuẹkpẹ esesẹ e la obọugbe enenene oyi oni ugbe. Esẹ e la ukiẹkiẹ obini ovọ o te ẹ ngale oyọli, esẹ e la ukiẹkiẹ obita, esẹ e la ukiẹkiẹ ọgobọ, esẹ e li la ukiẹkiẹ obini ovọ o te ẹ lo eko.§ 14 Oni ugbe ni o gasẹ oni ẹoli o mhọli echẹ irọgbekẹ igbẹva. Eni echẹ irọgbekẹ ena, a kẹkẹ eva eyi ighiusomhi na

§ **20:12** Li zẹ iDan 7.9-10 * **21:1** Li zẹ Aza 65.17; 66.22; 2 iPit 3.13 † **21:2** Li zẹ Aza 52.1; 61.10; Irọ 3.12 ‡ **21:3** Li zẹ Ezik 37.27; iLẹv 26.11,12 § **21:4** Li zẹ Aza 25.8; 35.10; 65.19 * **21:6** Li zẹ Aza 55.1 † **21:7** Li zẹ 2 iSam 7.14; Iwolo 89.26-27 ‡ **21:10** Li zẹ Ezik 40.2 § **21:13** Li zẹ Ezik 48.30-35

kẹẹ ogbava eyi ọni Omi Osumha shi ọ.

15 Ọni ọ nu mhẹ ẹ ngme, o mhọli ukpokpo ni a rọọ mhẹsẹ emhi ni o khi igolu ni ọ rọ ya mhẹsẹ oni ẹoli ali eni odẹ inuẹkpẹ ali igbe eyọli.* 16 Oni ẹoli o zẹ abọ igbe ene, ni iyagha ali inuata ali uẹmhi eyọli e li abizize. Ọ mhẹsẹ oni ẹoli, o ya khi ikuku emhi ẹa la imali agbẹlẹ ali egbhuẹshe ashi ishe (1,500), unuẹmhi ali uẹmhi eyi eni abọ igbe ali iyagha eyọli e khi abizize. 17 Ọni agẹni ọ li mhẹsẹ ugbe oyọli, e ya khi ẹtẹ-awẹ egbhuẹgbe. Abi awa liẹ mhẹsẹ ekẹ. 18 Ugbe oyọli, echẹ ijasipa a rọ ma li, oni ẹoli o khi egbegbi igolu ni a te ẹ mẹ ekẹ abi ughegbe. 19 Irọgbekẹ oyi igbe ni a ma gasẹ oni ẹoli e ya khi echẹ ni e ghalẹ ọdọda. Onododẹ o khi ijasipa, onuzi-eva o khi isafaya, onuzi-esẹ o khi ikalisẹdoni, onuzi-ene o khi ẹmẹradi, 20 onuzi-ishe o khi isadonizi, onuzi-esesa o khi ikanẹliani, onuzi-ishilua o khi ikirisolati, onuzi-elele o khi ibẹrili, onuzi-itili o khi itopazi, onuzi-igbe o khi ikirisopirazi, onuzi-igbaghuo o khi ijasiti, onuzi-igbẹva o khi ametisiti. 21 Eni odẹ inuẹkpẹ igbẹva e ya khi ifẹfẹ. Odẹ unuẹkpẹ ọgbọgbọ a ri ufẹfẹ oyọli riẹlẹ ọli. Odẹ agbala ni o la oni ẹoli, egbegbi igolu ni a te ẹ mẹ ekẹ abi ughegbe a rọ ku ọli.†

22 Mhi aa mẹ Owa ugamhi okhọghuo oni ẹoli, irari khi Ẹshinẹgba Ọnọmhuẹ Nọfunẹ nya ali Ọni Omi Osumha wẹwẹ e khi Owa Ugamhi ni e la aghọ. 23 Oni ẹoli ọa ke mhọli emini o ri ugẹmhi oyi ovọ wẹkhi oyi uki ya li. Irari khi ugẹmhi oyi Ẹshinẹgba lọli o khi ákpá ni o la aghọ, ọni Omi Osumha ọ khi ákpá ni o la aghọ.‡ 24 Ẹgbọ na agbọ nya e ya ri oni ákpá ke kia, ighie ni e la agbọ e ya tsua ẹpfue eyẹwẹ bhale aghọ.§ 25 Ọgbọ ọa ya tigbe khukhu odẹ inuẹkpẹ ni e lo oni ẹoli le ghue, itobọ khi ọgbọ ọa ya mẹ ẹliyọsẹ aghọ. 26 A ya tsua ẹpfue ali ufumhi eyi ishishi lo oni ẹoli le.* 27 Ama, emini e ri ichimhi ẹ mu ọa ya tigbe lo aghọ le, wẹkhi ọgbọ ni ọọ gbe ikanya omama ali ni ọ riẹlẹ emhi ẹgbhuẹ, sẹ khi ẹgbọ ni eva oyẹwẹ o la ebe ni a kẹkẹ eva oyi eni e ya mhọli agbọ na agbọagbọ shi oyi ọni Omi Osumha.†

22

Okẹ Amẹ Agbọ

1 Ighọ ọ ri okẹ amẹ ni o ri agbọ ọ na ọgbọ khasẹ mhẹ, okẹ ni o pfuasẹ abi ughegbe, ni o rọte ukpẹkhomhi Eghiele oyi Ẹshinẹgba ali oyi Omi Osumha tu u lasele.* 2 Oni okẹ o rọte iteva oyi oni odẹ agbala ni o la oni ẹoli. Ukiẹkiẹ eve-eva oyi oni okẹ, ọọra ni o ri agbọ ọ na ọgbọ e migha, ni o mọ idumhi igbẹva ọdọda, ni ọọ mọ idumhi uki kpa. Ebe oyi oni ọọra a rọ ri ishishi ẹẹ ze.† 3 Emhikhọghuo ni Ẹshinẹgba ọ pfi unu na ọa ke ya la aghọ. Ama ukpẹkhomhi oghie oyi Ẹshinẹgba ali oyi Omi Osumha ọyọli e ya la aghọ, eni ẹẹ ga eyọli e ya ke ga.‡ 4 E ya mẹ alo eyọli, ali eva oyọli o la wẹ alukpo. 5 Ẹliyọsẹ ọa ke ya laọ. Ẹa mhọli emini e ri ugẹmhi oyi ákpá ali ugẹmhi oyi ovọ ya li, irari khi Ẹshinẹgba Ọnọmhuẹ lọlighuo ọ ya khi ákpá ọyẹwẹ, e ya ke mhẹsẹ abi ighie agbọagbọ.§ 6 Ọni agẹni ọọ mhẹ, “Eni ingmemhi enana, eni a ri egbe ẹ da e khi, e gbo khi igẹsikia. Ẹshinẹgba Ọnọmhuẹ ni ọ ri ayẹmhẹ oyọli na emekẹguele, lọli ọ ghie agẹni ọyọli ọ ka rọkhasẹ eni ẹẹ ga eyọli, emini a ya mẹ ni ọa ke ya tẹsẹ.”

IJesu ọ ya bhale

* **21:15** Li zẹ Ezik 40.3 † **21:21** Li zẹ Aza 54.11-12 ‡ **21:23** Li zẹ Aza 60.19-20 § **21:24** Li zẹ Aza 60.3 * **21:26** Li zẹ Aza 60.11 † **21:27** Li zẹ Aza 52.1; Ezik 44.9 * **22:1** Li zẹ Ezik 47.1; iZaka 14.8 † **22:2** Li zẹ Igbae 2.9; Ezik 47.12 ‡ **22:3** Li zẹ iZaka 14.11 § **22:5** Li zẹ Aza 60.19; iDan 7.18

7 “A ghe ii, mhi kẹlẹ ya bhale!
Ikhivọsẹ o khi na ọgbọ ni o ri ingmemhi imẹguele ni e la ebe onana
gbe akanya.”
8 Mhẹmhẹ iJọni mhi suọ, ni mhi gbo mẹ emhi enana. Abi mhi rọ suọ, ni mhi rọ gbo mẹ na, mhi de ya wugha ọni agẹni ni ọ ri eni emhi enana khasẹ mhẹ awẹ ni mhi ga li.
9 Ama ọ gueyẹ mhẹ, “Khi li ighọ, ọni ọọ ga nabi yẹyẹ ali ọnabi inyọghuo ẹ emekẹguele, ali eni e ri ingme ni a kẹkẹ shi ebe onana gbe akanya mhi li khi. Ga Ẹshinẹgba!”
10 Ọọ mhẹ, “Khi khukhu ingmemhi imẹguele ni e la ebe ona, irari khi oni ẹghẹghẹ ọ she ti ramhi.
11 Ọni ọọ riẹlẹ onobe, ọ ke riẹlẹ tsẹẹ, ọni ọọ gbe ikanya ichimhi, ọ ke gbe tsẹẹ, ọni ọ guẹ a ngeli, ọ guẹ ke ngeli tsẹẹ, ọni ọ pfuasẹ, ọ pfuasẹ ke lẹ tsẹẹ.”* 12 “A ghe ii, mhi kẹlẹ ya bhale, mhi tsua ifata eyẹmhẹ, mhi ya fali ọgbọgbọ ota abi ọ li gbe.† 13 Mhẹmhẹ mhi khi Aafa ali Omega, Mhẹmhẹ mhi khi ọni Ododẹ ali Ọkpukhokho, ni mhi khi Igbaekẹle ali Ukpẹsẹ.‡
14 “Ikhivọsẹ o khi na ẹgbọ ni e pfuẹ iwulu eyẹwẹ-a pfuasẹ, ni e mhuẹ obọ shi ọọra ni o ri agbọ a na ọgbọ, ali ini e ba mẹ asha rọte odẹ unuẹkpẹ ni o lo oni ẹoli, le lole.§
15 Ewa e la oolase oni ẹoli, ali eni ẹ mu imhẹsẹ ogbhọ ali eni ẹ li itsẹbọ ali ẹgbọ ugbeli ali eni ẹ ga ikhumhi ali eni e da nono ingme ẹgbhọli, ni ẹ di ẹgbọ.
16 “Mhẹmhẹ iJesu mhi she ghie agẹni ọyẹmhẹ o ri ọtsẹlẹ ona ghi ẹ eni igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ. Mhẹmhẹ mhi khi Umhili ali Omiomi iDefidi, Mhẹmhẹ mhi khi Ukpẹtata ni ọ gẹ ẹluzogbe.”*
17 Ọni Ayẹmhẹ ali ọmueshi ọnọgbọ ọọ li, “Bhale!” Ọni ọ suọ ona ọ li liẹ, “Bhale!” Ọni okiamẹ ọọ gbe ọ bhale, ali ọnini o ghọle o bhale ka da amẹ ni o ri agbọ a na ọgbọ, afuẹ afuẹ.†
18 Mhi tse agua ye ọgbọ ni ọ suọ imẹguele ni e la ebe ona. Ini ọgbọkhọghuo ọ khi ma ọ, Ẹshinẹgba ọ ya khi anasẹmhẹ ni a kẹkẹ shi ebe ona ma li agbọ. 19 Ini ọgbọkhọghuo ọ rọte ingmemhi imẹguele ni a kẹkẹ shi ebe onana rue pfi-a, Ẹshinẹgba ọ ya mie ọli okemhi ni ọ mhọli shi ọọra ni o ri agbọ a na ọgbọ, ali ashini a khi na li shi ẹoli ni o pfuasẹ, ni a ngme ingme oyọli shi oni ebe onana.‡
20 Ọni ọ pfi ọtsẹlẹ shi ebe onana, ọọ, “Igẹsikia lọ, mhi kẹlẹ ya bhale.”
Atsẹ. IJesu Ọnọmhuẹ bhale.
21 Okhale oyi iJesu Ọnọmhuẹ o ka nu eni miesuọ nya la, Atsẹ.

* **22:11** Li zẹ iDan 12.10 † **22:12** Li zẹ Aza 40.10; 62.11; Iwolo 28.4; iJere 17.10 ‡ **22:13** Li zẹ Irọ 1.8,17; 2.8; Aza 44.6; 48.12 § **22:14** Li zẹ Igbae 2.9; 3.22 * **22:16** Li zẹ Aza 11.1,10 † **22:17** Li zẹ Aza 55.1 ‡ **22:19** Li zẹ iDẹut 4.2; 12.32